فهرست الجلد الخامس من (جواهر بواهر) لصارى عبد الله افندى قدس الله سره العالى

صحيفه

صحیفه

صحیفه

صحیفه

صحیفه

مثنوی شریف شرحی

لصاری عبدالله افندی

جلد

خامس

مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولنمشدر

سنه ۱۲۸۸

بسم الله الرحمن الرحیم

پرسیدن پیغامبر علیه السلام زید را که امروز چونی وچون
برخاستی وجواب گفتن او که اصبحت مؤمنا یارسول الله

حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم زید بن حارثه رضی الله عنهه سؤال
بیورمه‌سیدرکه بو کون نیجه‌سن ونیجه صباحلدك اول دخی (اصبحت مؤمنا
حقا یارسول الله) دیو جواب ویرمه‌سیدر قال کمال الدین فی کتابه المسمی بتقریب
التهذیب (زید بن حارثه بن شراحیل الکلبی ابواسامه مولی رسول الله
صلی الله علیه وسلم صحابی جلیل مشهور من اول الناس اسلاما استشهد یوم
مؤتة فی حیاة النبی صلی الله علیه وسلم سنه ثمان وهو ابن خمس وخمسین)
واستیعابده قصهٔ زید رضی الله عنه بو وجهله مسطوردرکه (زید بن حارثه
ابن شراحیل بن عبد العزی ویقال له زید الحب امه سعدی بنت ثعلبه تبناه
رسول الله صلی الله علیه وسلم) تفصیل قصه بودرکه برکون زیدك مادری
زید ایله اوندن چیقوب قومی زیارتنه کیدرکن بنی قین قبیله‌سندن بر بولك
کسنه بولد. راست کلوب زمان جاهلیتده. بونلری غارت ایتدیلر و زید
رضی الله عنه هنوز حداثت سنده اولمغله زیدی آلوب سوق عکاظه یه کتوروب
بیع من یزید ایتدیلر اول حالده حکیم بن حزام عمه‌سی خدیجه بنت خویلد

رضی الله عنها ایچون زیدی یدی یوز ویادرتیوز درهمه اشترا ایلدی بعده خدیجه
رضی الله عنهایی رسول علیه السلام تزوج ایتدکده زیدی رسول علیه السلامه
خدیجه بنت خویلد هبه ایلیوب زید مملوك محمدی اولدی * مرویدرکه
اتفاقا قبل البعثت بنی کلب حجه کلدکده زیدی کوروب بیلدیلر و پدرینه
زیددن خبر ویردیلر و کیمك خدمتنده اولدیغنی اعلام ایتدیلر پس پدری
حارثه وکعب بن شراحیل مکه‌یه کلوب نبی علیه السلامی مسجدده بولدیلر
وایتدیلر یاابن عبد المطلب یاابن ابن هاشم یاسید القوم سز اهل حرم الله وجیران
بیت الربسز واسیرلری خلاص ایدیجی وفقرایه احسان ایدیجی صاحب کرم
سز حالا بزم پسرمز سزك خدمتکرزده ایمش رجا ایدرزکه مع زیادة بهاسن
ویروب اوغلمزی بزه اعطا بیوره‌سز رسول علیه السلام ایتدی فدایه
نه‌حاجت زیدی مخیر قیله‌لم اکر سزی اختیار ایدرسه تسلیم ایده‌لم واکر بزی
اختیار ایدرسه اختیار کندونك اولسون انلر دخی بو قوله راضی اولوب زیدی
احضار ایتدیلر رسول علیه السلام ایتدی یا زید بونلری بیلورمیسن ایتدی
نعم بریسی پدرم و بریسی عمدر رسول علیه السلام یا زید سنی مخیر قیلدق
اختیارك الکده اول‌سون دیلرسك بونلر ایله کیت ودیلرسك بزمله
قال بیوردی زید ایتدی یا محمد حاشا که بن سزك اوزریکزه آخردن فردی
اختیار ایدم سن بنم هم بابام وهم عمم سن پدر وعمی زیددن بو کلامی
ایشتدکلرنده ایتدیلر ایواه یا زید حریت اوزرینه عبدیتی نه وجهله اختیار
ایلدك زید ایتدی بن بو صاحب کرمدن بعض احوال کوردم که
ابد الآباد بونك اوزرینه هیچ احدی اختیار ایتمك امر محالدر پس پدر وعمی
وداع ایدوب زید خدمت رسولده قالدی رسول علیه السلام دخی زیدی
حجره چیقاروب حاضر اولان قوم قریشه ایتدی (اشهدوا ان زیدا ابنی ارثه
ویرثنی) پس قوم قریش اکا زید بن محمد دیدیلر ورسول علیه السلام مبعوث
اولدقدن صکره زید بن حارثه دیدیلر ورسول علیه السلام اکا ام ایمنی تزویج
ایدوب زیدك اوغلی اسامه اندن توالد ایتدی صکره رسول علیه السلام
زیدی غزوهٔ مؤته‌یه سرعسکر ایدوب غزوهٔ مزبورده اللی بش یاشنده
شهید اولدی حضرت رسول علیه السلام زیدك مقتول اولدیغنه بکاء شدید
ایله اغلایوب یارسول الله نه عجب اغلادیکز دیدکلرنده (شوق الحبیب الی حبیبه)
دیو بیوردیلر وروی عن رسول الله صلی الله علیه وسلم قال علیه السلام (صباح

یوم لزید کیف اصبحت یازید قال اصبحت مؤمنا یارسول الله قال ان لکل شیٔ
حقیقة فاحقیقة ایمانك قال عزفت نفسی عن الدنیا فاظمأت نهاری واسهرت
لیلی فکأنی انظر الی عرش ربی بارزا وکأنی انظر الی الجنة یتنعمون ویتلذذون
والی اهل النار یتعاوون) وفی روایة (والی اهل النار یعذبون) قال صلی الله علیه وسلم
(اصبت فالزم یازید) الحدیث یعنی برکون وقت صباحده رسول علیه السلام
زید بن حارثه یه ایتدی یازید صباحه نه حال ایله داخل اولدك زید ایتدی
مؤمن اولدیغم حالده داخل اولدم یارسول الله حبیب خدا علیه صلوات الله
بیوردیلر که حقا که هر شیئك برحقیقتی واردر پس سنك حقیقت ایمانك نه در
یازید اول ایتدی یانبی الله نفسمی دنیادن قطع ایتدم یعنی ماسوادن تفریغ
قلب ایتدم وکوندز صوایچمدم یعنی صائم اولدم وکیجه اویومادم یعنی قائم
اولدم پس ذکر اولنان مجاهده وریاضتك سببیله برمرتبه یه نائل اولدمکه
کأن بن ظاهر وآشکاره ربنك عرشنه نظر ایدرم وکأن اهل جنته نظر ایدرم
حالت تنعم وتلذذلرین کورورم وکأن اهل ناره نظر ایدرم کلاب کبی بربرینه عوعو
ایتدکلرین ایشیدوب حالت تعذیبلرین کورورم پس حبیب خدا بدر دجا علیه
السلام بیوردیلر که یازید صادقسن اصابت ایلدك مشاهده کده ثابت اول
وکتم اسراری اوزریکه لازم قیل پس مولانا خداوندکار دخی اشبو حدیث
شریفك مفهومن تضمین ایدوب بیوررلر که ❊ مثنوی ❊ کفت پیغامبر صباحی
زیدرا ❊ حضرت رسول علیه السلام برصباح زید بن حارثه یه بیوردیلر که
❊ مثنوی ❊ کیف اصبحت ای رفیق باصفا ❊ صباحه نه حال ایله داخل
اولدك ای رفیق باصفا ❊ مثنوی ❊ کفت عبدا مؤمنا بازاوش کفت ❊ کونشان
از باغ ایمان کر شکفت ❊ زید ایتدی عبد مؤمن اولدیغم حالده صباحلدم
تکرار حبیب پروردکار علیه السلام زیده بیوردی که اکر حدائق ایمانده انوار
انوار شکفته اولدیسه باغ ایماندن نشانی قنی زیرا نور ایمان نور اسلام ایله
ممتزج اولدقده مؤمنه کشف ومعاینه اعطا ایدوب علی قدر صفائه عالم غیوبه
مطلع اولوب مقام احسانه ارتقا ایدر کما قال الشیخ قدس سره فی تجلی نور
الایمان (الایمان نور شعشعانی ممزوج بنور الاسلام فانه لیس بوجوده استقلال
فاذا امتزج بنور الاسلام اعطی الکشف والمعاینة والمطالعة وحکم من الغیوب
علی قدره حتی ترتقی الی مقام الاحسان وهو حضرة الانوار والاسرار) پس زید
دخی بومرتبه یه نائل اولمغله ❊ مثنوی ❊ کفت تشنه بوده ام من روزها ❊

زید رضی الله عنه ایمانی عمل ایله توأم اولدیغن ذکر ایدوب وباغ ایمان صوم
وصلوة ومجاهدات وریاضات اولدیغن کوسترمك ایچون ایتدی ای فخر کائنات
علیك اکمل التحیات بوعبد صادقکز کوندزلرده تشنه وکرسنه ایدم ❊ مثنوی ❊
شب نخفتستم ز عشق وسوزها ❊ کیجه لرده ایسه عشق وسوزشلردن اویومیوب
صباحه دك قائم اولمش ایدم یعنی نور ایمان وعشق یزدان بنی یمکدن ایچمکدن وایتمقدن
اویومقدن آلیقویوب جمیع اوقاتم صوم وصلوة وانواع مجاهدات ایله کچدی
حتی عشق ومحبت بنی برحاله ایلتدی که ❊ مثنوی ❊ تاز روز وشب کذر کردم
چنان ❊ روز وشبدن انجلاین کذر ایلدمکه ❊ مثنوی ❊ که زاسپر بکذرد نوك
سنان ❊ سنانك اوجی سپردن کذر ایتدیکی کبی بن دخی روز وشب سپرندن کذر
ایلدم وروزی شبدن وشبی روزدن تمییزدن قالوب ایام ولیالی حکمندن چیقدم
وفلك اسما وصفات وعرش حب ذاته عروج ایلدم ومرتبهٔ حق الیقینه
واروب کشفا وعیانا کوردم ❊ مثنوی ❊ که ازآن سوجملهٔ ملت یکیست ❊
که اول جانب وحدت ومرتبهٔ احدیتده جمیع ملل ونحل وصف یك رنکی ایله
منصبغ اولوب ❊ مثنوی ❊ صدهزاران سال ویك ساعت یکیست ❊ صد
هزاران سال ایله یکساعت آن واحددر ❊ مثنوی ❊ هست ازل را وابدرا
اتحاد ❊ واول مرتبهٔ احدیتده ازل ایله ابد ایچون اتحاد واردر ❊ مثنوی ❊
عقل را ره نیست زآن سوز افتقاد ❊ عقل بومرتبه ده مفقود اولمغله عقل ایچون
اول جانبدن راه یوقدر آه ای دائرهٔ وحدت وسائر طریقهٔ حب احدیت
بوابیات شریفه نك عرایس معانیسندن رفع نقاب ایتمکه برمقدمه لازم در که
حسن وجمالن تماشا قیلوب و بوندن اقدم (تعرج الملائکة والروح الیه)
آیتنك تحقیقنده لسان عربی اوزره ثبت اولنان الفاظك ترجمانی واقع اوله
پس علم شریفه خفی اولمیه که زید رضی الله عنهك خبرویردیکی مرتبهٔ اتحاد
ازل وابده عند القوم نقطهٔ حال تعبیر ایدرلر تکیم محمود شبستری کلشن رازده
دیمشدر ❊ نظم ❊ همه جمع آمده در نقطهٔ حال ❊ همه دور وزمان وروز ومه وسال ❊
ازل عین ابد افتاد باهم ❊ نزول عیسی وایجاد آدم ❊ پس نقطهٔ حال مظهر آن
دائمدر که جمیع اعتبارات وقیود زمانی وحدود جهات واحکام مکانی واحوال
امکانی اول آن دائمده منسلخدر پس بومرتبه ده تعین ذات بالذات وجوه
کثیرهٔ لایتناهی وانحاء عدیدهٔ لاتحصی ایله ثابت ودائم اولوب
حالت من بوره نسب علمیه واضافات عینیه در وحرکات افلاك مظهر ظهور

مطلب
در تحقیق اتحاد ازل وابد وآن دائم

استمرار اضافات اولیه ومجلای دیمومیت تطورات نسب ذاتیه ومدار تقلبات
شؤنات الهیه اولقله احوال من بوره حرکات مذکوره ایله حصوله کلوب امتداد
حرکات افلاکدن برامر ممتد ظاهر اولور که فهم عقل اول امرك وجودنه
حکم ایدوب اکا زمان تعبیر ایدر فلهذا حکما زمان مقدار حرکت فلك اعظمدر
دیمشلر و بو بابده اولان طور تحقیقنده اهل کشف ایله حکما قوللری بیننده فرق یوقدر
وامر من بور من حیث النسب المذکوره بزم نظریمزده ماضی وحال واستقبال
ایله بدیدار اولوب روز ماه وسال ایله منقسم اولور واعتبار ازل وابد اعتبار
زماندن لازم کلوب آن دائم ایچون محل اعتبار زمان اولور پس اکر اسماء فاعله
آنده ماده ومدت ایله مسبوق اعتبار اولنمازسه آن من بوره ازل وباعتبار المسبوق ابد
تعبیر اولنور وبالجمله ازلیه نعت اسماء فاعله وابدیه صفات قابله اولوب فی الحقیقه
جمله سی آن دائمه عارض وامتداد نفس رحمانی ایله سائر وقائملردر پس چونکه
اول آن دائم ایچون خارجده وعینده ومقوله جوهر وعرضده سیما مقوله متی
واینده بروجهله اعتبار اولنسه که تمام نسب زمانی وعموم رتب مکانی آنك
اوزرینه متوارد اولسه کینونت ذات در ذات اولوب اکا نقطهٔ حال اطلاق
اولنور وآنك محل انطباقنه جوهر فرد وجزؤ لایتجزی دینلور واول فرد
لایتجزی کندو حد نفسنده تمام نسب مذکوره وجمیع رتب مسطوره دن
مبرا ومعرا اولوب (لیس عندربك صباح ولامساء) حدیث شریفنده ومعنایه
اشارت کوریلور اما جامع جمع عین حقیقت وجمله یی طاوی وحاوی اولدیغی
جهتدن ازل عین ابد وابد عین ازل وجمله جمله ایله بامعیت وبر برینك عینی اولور
پس ماضی وحال واستقبال بیننده اولان تمیزك حصولی منقیدان قیود زمانی
ومحدادن حدود مکانی یه نسبت ایله در بو خسه ذاته نظر ایله ذکر اولنان آن دائم
یکحال اوزره اولور وجمیع حوادث زمانی ومجمع اجتماع نسب واعتباراته نظر آن
دائمده حال وجزؤ زمان ووقت حاضر جمع اولور مثلا نسبت اوضاع کواکبدن
نقوش وصور افلاکیه بر بر ایله حصوله کلوب بسیط زمینه نسبت ایله متبدل
اولورلر وطلوع وغروب ولیل ونهار انلرك تبدلندن وجوده کلوب اول نقوش
وصوردن عین ناظرده هر لحظه ده بری مخفی و بری ظاهر اولور پس حد ذاتنده
بوندن اول نقوش وصور افلاکدن منتفی ومفقود اولمق لازم کلوب بلکه جمله سی
فلکده ثابتلردر وطلوع وغروب وخفا وظهور فلکه نظر ایله بر برینك عینی
وهمه باهمه اولور اکر اتحاد من بوری عین الیقین کورمك ایسترسك برخوای

(اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم) سندنی زید بن حارثه رضی الله عنه کبی
عشق ومحبت ایله مجاهده ایدرك ایمان شهودی مرتبه سنه واروب کندو فلك
حقیقت وآسمان وحدتکه عروجه همت قیل که جمله سی آشکار اولوب آن دائم
بدیدار اوله ونسب وقیود زمانی وحدود مکانی واحکام جهات امکانیدن
مجرد ویکتا اولوب بو معنانك عروس جمالی جلوه نما اوله ونقاط نسب وحصص
اضافاتدن اولان هر برنقطه دن فلك جزؤی وهستی ومنطقهٔ آسمان بالاو پستی
بمقتضای (کل یوم هو فی شأن) هر بر کونده ادوار مسلسلهٔ حرکات انقباضی
وانبساطیدن امتداد نفس رحمانی تعیین خاص ایله شکل مخصوصده اختصاص
بوله ومراتب استعداد استکمالده ادوار متعاقبهٔ متتالیه واکوار متناسبهٔ متوالیه ده
اولان تعیناتدن هر بر تعیین اکسیر اعظم ارواح ونفوس کائنات وجوهر مکرم
اشباح واجساد مکونات اولان نشأهٔ کاملهٔ انسان اکله ایریشه آدای مستمع
قابل ازل دیکر وازل آزال دیکر اولوب ازل مبدأ عالم ارواح وانك افتتاحی عدم
اضافی وازل آزال بقاء وجود مطلقدن عبارت اولوب آنك افتتاحی عدمدن
اولیوب وزمان ایله مسبوق اولمدیغی مفهومك اولوب ومرتبهٔ ازلیده افراد
وجوددن هر فرد واحد موجود اولوب جمله سنك میل وحرکتی مرتبهٔ انسان
کامله وصول ایله آن دائمك حصولن تمنا ایندکاری مسموعك اولدیسه ضمیر
مهر انجلایه خفی اولیه که فیض وجود مطلع جود هویت غیبدن طلوع ایدوب
حتی مغرب عالم جسمانی یه منتهی اولنجه یه دکین جبروتی وملکوتیدن مرکز
مرتبه دن عبور ایدر که (مرتبه اول) حی در و بو منزلده فیض نازل صفت
حیات ایله منصبغ اولوب بو مرتبه ده اکا ماهیت وجودی وسر روحانی تعبیر اولنور
پس بو مرتبه دن (۲ مرتبه علمه) نزول ایدوب بو مرتبه ده صفت علمی ایله متصف
اولور واکا مرتبهٔ معلوم دنیلور وآندن (۳ مرتبهٔ ارادته) نزول ایدوب رتبك
مریدی ایله ظاهر اولور وبو مرتبه ده اکا مرید دنیلور وآندن (٤ مرتبهٔ قدرته)
نازل اولوب بو مرتبه ده آثار قدیردن براثر کسب ایدر واکا مقدور دنیلور وعند
البعض قدرت ارادتدن متقدمدر ایکیسی دخی بلکه جمله سی تقدم وتأخرده
زمانی دکل رتبی واعتباریدر پس اندن (٥ مرتبهٔ سمیعی) یه نزول ایدوب
بو صفتدن آنکله برحقیقت همراه اولور واکا مسموع دنیلور ولهذا قال علیه
السلام (ان لکل شیء حقیقة فما حقیقة ایمانك) پس اندن (٦ مرتبهٔ بصیری) یه
نزول ایدوب بو ولایتك عرصه سنده بینالق آنك صفتی اولوب وملحوظ تعبیر

اولنور پس اندن (٧ مرتبهٔ كلامی) يه نزول ايدوب بو حضرتك تصرفاتنده مستعد كلام روحانی اولور وبو مرتبه ده اكا كلمه دنيلور پس افراد زوجيه دن هر برفرد كلمات آلهيه دن بركلمه نك وجودی اولور كما قال تعالى فی حق عيسى عليه السلام (وكلمته القاها الى مريم) شيخ رضی الله عنه دخی بو معنانك تحقيقی ايچون هر برنبی يه كلم اطلاق بيورمشدر پس ذكر اولنان مراتب سبع مراتب جبروتيه در بعد ازآن (مرتبهٔ ثامنه) كه عالم ارواحدر اكا نزول ايدر واكا عالم ملكوت وغيب ديرلر وصفات سبع مذكوره نك استكمالی بو عالمده مهيا اولور بعده تدبيربدن مجعول ايچون منزل شهادته نزول ايدوب وتشخص وجود خارجی ظهوره كلوب نصف دائرهٔ وجوديه تمام و بدايت نصف معاده متصل اولور پس عالم ارواح عالم ملكوت وآزال افراد وجود واعيان عالم شهادت اولوب افراد عالم حسدن هر برفرد ايچون اول عالمده برحقيقت واردر كه حقيقت مشروحه اول موجودك ازليدر ازل من بوردخی امتداد بقاء هويتدن عبارت اولان ازل آزالك پرتويدر وفيض وجود هويت غيبيه دن كذر ومراتب جبروتيه دن عبور ايدوب مرتبهٔ ملكوتيه يه تنزل ايتمشدر كه ازل اعيان مقيده در ومطلوب حقيقی زيد رضی الله عنهك مشاهده سی اولان هويت غيبيه در كه ورای ازلده اولان ازل آزال وابد وازل جمع اولان آن دائمدر پس زيد بن حارثه ذكر اولنان تجلیٔ غيبیٔ الهی نك حضرت غيبندن انبساطيله وصورت حكميه كماليهٔ انسانيه ده ظهورايدن ارتباطيله حقيقتنده مركوز اولان محبت ذاتيه وعبوديت محضه سی كمال بولوب جناب الوهيت وجمال ربوبيته توجه جمعی ايله متوجه اولدقده مراتب وجود و بواطن انبساط فيض وجودده اولان عوالم سفليهٔ عنصريه وعوالم روحيهٔ علويه ومظاهر نوريهٔ طبيعيه وحضرات اسمائيه احكامندن و بالجمله تعينات امكانيه دن مجرد ويكتا اولوب بو بيت مطلقه نك تحت تجلياتنده محو وفنا اولديغن حبيب خدا عليه من صلوات الله الاوفايه اعلام وانها ايتدكده ﴿ مثنوی ﴾ كفت ازين ره كوره آوردی ييار ❁ درخورفهم عقول اين ديار ❁ حضرت رسالت پناه عليه صلوات الله بيورديلر كه يا زيد چونكه عالم بالايه عروج ايلدك بو يولدن برارمغان قنی بو ديارك فهم وادراكنه وعقل دراكنه لايق برتحفه كتور كما قال الشيخ رضی الله عنه فی تجلی معارج الارواح (الارواح الانسانيه اذا صفت وزكت لها معارج فی العالم العلوی المفارق وغير المفارق فتنظر مناظر الروحانيات المفارقة فترى مواقع

نظرهم فی ارواح الافلاك ودورانها بها فتنزل مع حكم الادوار وترسل طرفها فی رقايق التنزيلات حتى ترى مساقط نجومها فی قلوب العباد فتعرف ماتحويه صدورهم وما تنطوی عليه ضمائرهم وماتدل عليه حركاتهم فطرق الغيب كثيرة) پس سيدعالم صلی الله عليه وسلم مرتبه حضوره نك بعض اماراتندن سؤال بيوردقده ﴿ مثنوی ﴾ كفت خلقان چون بينند آسمان ❁ من ببينم عرش را باعرشيان ❁ زيد رضی الله عنه ايتدی يارسول الله عليك صلوات الله خلق جهان آسمانی نيجه عيان كوررلرسه بوعبد مستمندك عرشی عرشيان وروحانيان ايله نمايان كوردم ﴿ مثنوی ﴾ هشت جنت هفت دوزخ پيش من ❁ هست پيدا همچو بت پيش شمن ❁ ظاهردر بت پرست اوكنده بت ظاهر اولديغی كبی يعنی اكرچه بونلر بكا ظاهردر ولكن جمال بيچونك مشاهده سی قنده جنات ومافيهايه التفات بت پرستی كبی اولديغنه كنايه ايدوب برفحوای (مازاغ البصر وماطغی) قصور وجنان وحور وغلمانه نكران ايله ديدهٔ جانی جمال يزداندن ايرمادم بيوررلر ﴿ شعر ﴾ مارا همين بست كه اندر طريق عشق ❁ ريار عاشقيم وزاغيار فارغيم ❁ مادر دوست رابدو عالم نمی دهيم ❁ باروی توز جنت وكلزار فارغيم ❁ حاصل كلام ای سيدانام عليك السلام ﴿ مثنوی ﴾ يك بيك وامی شناسم خلق را ❁ همچو كندم من زجو در آسيا ❁ دكرمنده كندمی جودن تميز ايتديكم كبی آسياب فلكده اولان خلق جهانی يك بيك آشكاره اكلارم ونيكی بدن فرق ايدوب ﴿ مثنوی ﴾ كه بهشتی كيست بيكانه كيست ❁ كه بهشتی كيمدر بيكانه اولان دوزخی كيمدر ﴿ مثنوی ﴾ پيش من پيدا چو مار وماهيست ❁ مار ايله ماهی كبی بنم پيش نظرمده ظاهردر و (يوم تبلى السرائر) مجيئنه توقف سز ﴿ مثنوی ﴾ اين زمان پيداشده بر اين كروه ❁ يوم تبيض وتسود وجوه ❁ (يوم تبيض وجوه وتسود وجوه) قضيه سی بو كروهك اوزرينه بو زمانده پيدا اولمشدر پس هر كروهك سيماسنده نور ايمان وظلمت كفر وطغيان كشف غطادن اول بنم عينمه بروجهله ظاهر وعيان اولمشدر كه برمصداق (لو كشف الغطاء ماازددت يقينا) لاجرم يوم دنياده اهل جنت ايله اهل دوزخ بكا مخفی دكلدر وهركس بوحالك مشاهده سنه محرم دكلدر ﴿ مثنوی ﴾ پيش ازين هرچند جان پرعيب بود ❁ (يوم تبيض وجوه وتسود وجوه) هنكامی و (يوم تبلى السرائر) احكامی كلمزدن اول اول سواد وظلمتله هرچند جان

بودنیاده رعیب اولوب صفات ردیهٔ مزبورهیی بونده حصوله کتورمشلر بلکه
شقاوت وسعادتی علم ازلیدن المشلردر ولکن صورة انسانیهلری اظهار
سرا ایدن اول روپوش عیوب اولوب وانلری چشم ظاهر ایله کورن
صورتلرین سیرتلرینه موافق صانمشلردر زیرا عیوب مزبوره ﴿ مثنوی ﴾
در رحم بودوز خلقان غیب بود * تن رحمنده ایدی وخلق جهانك نظرندن
و بلکه هر بی بصیرتك سواد اساتی کندو بصرندن غائب ایدی فلهذا
مادامکه (فکشفنا عنك غطاءك فبصرك الیوم حدید) مفهومی واقع اولمدقجه
حقیقت حال معلوملری اولمز پس امر محققدر که الیوم ﴿ مثنوی ﴾ الشقی
من شقی فی بطن الام * شقی اولان شخص رحم مادرده شقی اولمشدر
﴿ مثنوی ﴾ من سمات الجسم یعرف حالهم * علامات جسمدن آنلرك احوالی
برفحوای (یعرف المجرمون بسیماهم) ارباب کشف وعیانه معلوم اولور کما قال
علیه السلام (السعید من سعد فی بطن امه والشقی من شقی فی بطن امه) پس
کاشف الاسرار مولانا خداوندکار بو حدیث شریفك معناسنی ایکی وجهله
تحقیق بیورمش بروجه بودرکه بطن مادردن مراد هر جانك تنی اوله که اکر
سعادت واکر شقاوت اکر بیاض وجه واکر سواد وجه وبالجمله یوم تبلی السرائرده
آشکار اولان هرحال قبل الموت ارواحه مشیمهٔ تن ورحم بدننده حصوله کلمش
ایدی پس حین الموت صفات مزبوره رحم اجسامدن طوغوب حصوله کلان
صورتیله بدیدار اولور و بروجه دخی بودرکه سعادت وشقاوت ام
الکتاب علم ازلیده مثبت اولوب هر کس که دنیایه کلمه علم ازلی مقتضاسنجه حرکت
ایدوب بالاخره یاشقاوت ویاخود سعادتله ختم اولور پس جان اشقیا ازلده
دخی رعیب اولوب ولکن بطون خفاده مستور اولماغله عیون خلقدن
پنهان اولمشدر وامر مزبور سر قضا وقدردر که (فلا یظهر علی غیبه احدا
الا من ارتضی من رسول) مصداقنجه بعض رسل عظام علیهم السلام ووارث اکمل
اولان اولیاء کرام عارف اولورلر ایمدی مولانا خداوندکار معنای اولی
تحقیق ایدوب لسان زبدن بیوررلر ﴿ مثنوی ﴾ تن چو مادر طفل جان را
حامله * تن مادر کبی طفل جانه حامله در ﴿ مثنوی ﴾ مرك درد زادنست
وزلزله * وفی المثل موت ولادت جانك درد وزلزلهسیدر قال ابو الفرج ابن
الجوزی فی کتابه المسمی بالمدهش) تیقظ لنفسك یاهذا وانتبه واحضر عقلك
ومیز مایشتبه اماهذا فنزلك الیوم وغدا لستبه اخوانی تفکروا فی مصارع

الذین سبقوا وتدبروا مصیرهم این انطلقوا واعلموا ان القوم اقتسموا وافترقوا
فهنهم قوم سعدوا وقوم شقوا ﴿ شعر ﴾ عجبت والدهر لاتفنی عجائبه * للراکبین الی
الدنیا وقد صدقوا * بالرجال لمخدوع بزخرفها * بعدالبیان ومغرور بهایثق *
این الذین الی لذاتها رکنوا * قد کان فیها الهم عیش ومرتفق * امست مساکنهم
قفرا معطلة * کأنهم لم یکونوا قبلها خلقوا * یااهل لذات دار لا بقاء لها * ان اغترارا
بظل زائل حمق * این من کان فی سرور وغبطة این من بسط الید فی بسط
البسطة اقعدوا اوقعهم الموت فی اصعب الحطة هذا دأب الزمان فان صفا فغلطه کم
تخون الموت منا اخوانا وکم قرن فی الالحاد اقرانا کم معرق ابدله الموت دیدانا
وهذا امر الینا قد تدانا کم معدعودا لعیده صارت ثیابه اکفانا اخوانی البدار
البدار والجد الجد فالخصم معد والقصم مجد ﴿ شعر ﴾ مکر الزمان علینا غیر
مأمون * فلا تظنن امرا غیر مظنون * بل المخوف علینا مکر انفسنا * ذات المنی دون
مکر البیض والجون * ان اللیالی والایام قد کشفت * من مکرها کل مستور ومکنون *
آه این الهمم العالیة واین النجایز اما تخاف هادم اللذات والمنی المناجز
لقد امکنت الفرصة ایها العاجز وانقد زال القاطع وارتفع الحاجز آه للغافل الی
کم یلام اما توقظه اللیالی والایام این الملوك والحکام این سکان القصور والخیام
دارت علی الکل کأس الحمام یامن اجله خلفه واملہ قدام رب یوم له مفتاح ماله
من ختام ویبقی وجه ربك ذوالجلال والاکرام فان هذه النصیحة تکفی والسلام)
آه ای دل بیچاره نیجه وجوهی مزارده قبله دن دوندیررلر ونیجه آشنایی شب
اول موتده بیکانه ایدرلر * بیت * حاصل زمیان کارباصد دردیم * بر بیهده
عمری بزبان آوردیم * آه کیم بوانفاس آمد وشد غماز ضمائر وترجمان سرائردر
(قلب المؤمن حرم الله وحرام علی حرم الله ان یلج فیه غیرالله) آه کیم هر دلده که
معرفت اوله شکایت مفقود وهر قلبده که خوف اوله جرأت ناموجوددر
پس اکر حسنه واکر سیئه مادرتن طفل جانك حاملی اولوب حالت نزعده
رحمندن تکون ایدن صور برزخیهیی ظهوره کتورر وطفل جانی پنجهٔ
عزرائیله کرفتار اولور آه ای شنونده آکاه عجبا عزرائیل کیمدر بیلورمیسن
وانك قبض روحه کلدیکی کوی فکر ایدرمیسن ایمدی علم شریفه خفی اولمیه که
حق سبحانه وتعالی وهم محمدی علیه صلوات الله الصمدی بی نور اسم کاملندن
خلق ایدوب عزرائیل علیه السلامی نور وهم محمدیدن ایجاد بیوردی وجبرائیل
صورت عقل کل اولدیغی کبی عزرائیل علیهما السلام دخی صورة وهم کل اولمشدر

مطلب
فی تحقیق عزرائیل
وکیفیت قبض ارواح
واظهار خود
برهر جنس وصور
مختلفه ومشاهدات
صور برزخیه
وبعض تحقیقات
شیخ اکبر درین
مبحث درحالت موت

پس وقتا کیم حضرت حکیم مطلق انسانده اولان وهمی نور کمالدن خلق ایتدیسه حق تعالی وهمی وجودده لباس قهر ایله اظهار ایدوب انسانده اولان اقوای شی قوه وهمیه اولدی وقوه مزبوره عقل وفکر ومصوره ومدرکه یی وهر حواس باطنه وظاهره یی کندو حکمنه تقلیب ایدوب جمله سی مقهور وهم اولدی فلهذا عزرائیل دخی نور قوت وهمدن خلق اولنمغله اقوای ملائکه اولوب اندن غیریسی زمیندن خلقت آدم ایچون بر قبضه خاک آلمغه قادر اولمدی عزرائیل علیه السلامک خود قبض ایتدیکی قبضه خاک روح ارض ایدی که جسد آدم روح خاکدن خلق اولندی اکا بناء قبض روحه دخی عزرائیل مأمور اولدی وارواحی قبض ایلدیکی اشیانک جمیع احوالنه عزرائیلده بر معرفت واردر که شرحی ممکن دکلدر زیرا هر جنسک روحنی قبض ایتدکده اول جنسک کندویه مناسب بر صورت ایله ظاهر اولوب و بعض اشخاصه صورتدن مجرد بسیطا باهر اولور ومقابله روحده منتقش اولدقده روح اکا تعشق ایدوب جسددن خروج ایدر جسد ایسه روحی مقدما امساک ایتمکله روح دخی جسده تعشق ایتمشیدی پس بین الروح والجسد اولان تعشق اول ایله نزع ایچون خاصه عزرائیلیه دن نمایان اولان صور منتقشه تعشقنک میاننده منازعه واقع اولوب بالاخره جذب عزرائیلی غالب اولمغله روح جسددن قطع تعلق ایدوب فی الحال خروج ایدر وخروج مزبور رامی عجیبدر زیرا روح فی الاصل جسده دخول وحلول ایله عالم ارواحده اولان محلندن مفارقت ایتیوب بلکه مکاننده مع الاستقرار جسده تعلق ایله ناظره درعادت ارواح ایسه بو منوال اوزره در که مرکز اصلیسندن بلا مفارقه هر قنغی محله نظر ایدرسه اکا من حیث التعلق حلول ایدر امر مزبوری ایسه عقل محال کوروب اهل کشف و یقیندن غیریسی بو معنایی بیلمز پس روح نظر اتحاد ایله جسمه نظر ایدوب شیئک هویتنده اولان حلول کبی روح دخی جسده تعلق ایتدکده اکتساب تصویر جسدی قیلور وحلول مزبور اول وهله ده حصوله کلور اندنصکره روح جسددن آخر عمره وارنجه اکتسابدن زائل اولمز یعنی روح آلت جسدانیه ایله یا بودرکه اخلاق رضیه الهیه کسب ایدوب انکله اعلای علیینه عروج ایدر ویاخود اخلاق بهیمه حیوانیه ارضیه اکتساب ایدوب اخلاق ردیه مزبوره ایله سجین طینتنده قالوب صعوده قادر اولمز پس چونکه روح اجل مختومه دک اخلاق مزبوره تحصیلاندن منتک

اولدیسه عزرائیل قبض روحه کلدکده مدت حیاتنده اولان اعتقادات واعمال واخلاقدن عندالله اولان حالنه مناسب صورت حسنه ویاخود قبحی مقداری صورت قبیحه ایله کلوب قبض روح ایدر مثلا اهل طاعت وارباب تقوایه صورت حسنه انبیا واولیا وملائکه اصفیا صورتنده کورینور وارباب فسق وطغیانه صورت آهرمن وشیاطین وصورت اژدرها وشیر و پلنک وببر ونهنک وانواع صور مهیبه ده کورینوب هر جنسه حال ومقامنه کوره تمثل ایدر مثلا فرایسه صورت نمر واسد وطیورده صورت صقر وبازی وعقاب وصورت صیاد وذابح ایله تمثل ایدر واکر بسیط غیر مرئیده کلورسه مؤمنینه روایح طیبه وفجاره روایح مهلکه خبیثه کیفیتنده ظهوره کلوب مؤمن اول رایحه طیبه نک صفاسندن وکافر اول رایحه خبیثه نک سمیتندن جان ویرر وروح جسددن خروج ایتدکدنصکره ابد الآباد صورت حسبه دن مفارقت ایتیوب ولکن روح ایچون برزمان اولورکه انده مانند خواب نائم صورمرئیه ایله یوم قیامته دک معزز ویاخود معذب اولوب حشر کبرده واقع اوله جق احوالک انموذجی وعالم برزخ الکمر آتی واقع اولور کما قال الشیخ رضی الله عنه فی الفتوحات فی الباب السادس والسبعین ومائة (اعلم ان کل محتضر یرد علیه اثنا عشر صورة یشهدها کلها او بعضها لابد له من ذلک وهی صورة عمله وصورة علمه وصورة اعتقاده وصورة مقامه وصورة حاله وصورة رسوله وصورة الملک وصورة اسم من اسماء الافعال وصورة اسم من صورة الصفات وصورة اسم من اسماء النعوت وصورة اسم من اسماء التنزیل وصورة اسم من اسماء الذات) وقال الشیخ قدس الله سره (والعلماء بالله تعالی رجلان رجل اخذ علمه بالله عن نظر واستدلال ورجل اخذ علمه عن کشف ومعلوم ان صورة علم الکشف اتم واکمل واجمل فی التجلی من صورة النظر والاستدلال لما یطرأ فیها من الشبه وکل الصورتین یفرح بهما العبد فان صحبه فی علمه دعوی نفسه کان صورة علمه دون صورة علم من لم یصحبه دعوی فتفاوت الناس فی جمال صورة التجلی علی قدر نیاتهم * واما الذی یتجلی له عمله عند الموت فیکون فی صورة حسنة او قبیحة لابد له من ذلک والحسن والقبح علی ما انشأه العامل من الکمال والنقص فان کان اتم عمله کاملا ولم ینقص شیئا من ارکانه وشروطه وآدابه رآه فی احسن صورة وکان براقا لروحه یسری به علیه الی اعلی علیین وان کان انتقص شیء من ارکانه وشروطه وآدابه رآه فی اقبح صورة وهوی به الی سجین وعباد الله علی طبقات فی العمل فمنهم من عمله حسن ومنهم من عمله احسن ومنهم

من عمله جميل ومنهم من عمله اجل * واما الذى يتجلى له صورة اعتقاده فهو
على حسب ماكان عليه فى دار الدنيا فينظره من خارج كما يرى جبريل فى صورة
دحية وتزيد صورة اعتقاده حسنا وجمالا بحسب علو المشاهد * واما الذى
يتجلى له صورة مقامه فهو الذى لحق بدرجة الارواح النورية فيظهر له مقامه
فيعرفه معرفة لايدخلها شك ولاريبة فهو اما حزين واما فرح مسرور والغالب على
كل من مات مسلما الفرح والسرور * واما من يتجلى له حاله فهو اما منقبض
او منبسط فاذا مات على حاله كان بحسب ميزان الشرع فان كان انبسط فى محل
كان اللايق به فيه القبض قضاه فى البرزخ فلايزال مقبوضا بقدر مافرط * واما من
يتجلى له رسوله فهو خاص برؤية الرسل فان العلماء ورثة الانبياء فتارة يرى هذا
عيسى عليه السلام عند احتضاره وتارة يرى موسى وابراهيم عليهما السلام
او محمدا صلى الله عليه وسلم اواى نبى كان على جميعهم افضل الصلوة والسلام
فمن الناس من ينطق باسم ذلك النبى الذى ورثه عند مايأتيه فرحا به لكون
الرسل كلهم سعداء فيستبشر عند رؤية ذلك النبى بالسعادة فيقول عند
الاحتضار عيسى او المسيح وهو الاغلب فيسمع الحاضرون ذلك فيسيؤن به
الظن ويعتقدون انه تنصر عند الموت وسلب منه دين الاسلام وكذلك يظنون
بمن نطق باسم موسى انه تهود وليس كذلك انما ذلك الناطق من اكبر السعداء
عندالله تعالى وهذا امر لايعرفه الا اهل الكشف * واما من يتجلى له الملك
فهذا الملك هو ملكه الذى شاركه فى المقام فان فيهم الصافين والمسبحين
وغير ذلك من المقامات فينزل الى ذلك الشخص صاحب هذا المقام
مونسا وجليسا فربما يسميه عند الموت باسمه وتهلل وجهه ولكن هذا
لايكون للعامة وانما ذلك لاهل الاختصاص الخارجين عن دائرة التلبيس
واما العامة فتتغير وجوههم عند رؤية ذلك الملك وتسود وذلك لغلبة
الاحوال النفسانية عليهم فى اعمالهم وعلومهم واحوالهم * واما من يتجلى
له اسم فهو الاسم الذى كان غالبا عليه من اسماء الافعال كالخالق بمعنى الموجد
والبارى والمصور والرازق والمحيى وكل اسم يطلب فعلا فان كان بذل جهده
فى اعمال حضرة ذلك الاسم تجلى له فى احسن صورة وكان من لازمه السرور
والفرح وان كان دخله فى تلك الاعمال كسل اوغفلة اوفتور كان فى صورة
ممتهنة وكل صورة تخاطب العبد بحسب حاله فان كان عمله كاملا خاطبته تلك الصورة
وهى فى غاية الحسن وتقول له انا ذكرك فيسر وان كان عمله ناقصا خاطبته صورته

وهى فى اقبح صورة فتقول انا ذكرك فيحزن ويقاس على ذلك بقية الاسماء)
پس احوال مزبوره معلومك اولديسه كاشف اسرار دينى مولانا جلال
الدين الرومى بطريق الاجمال بو احوالى بيان ايدوب بيورركه ❊ مثنوى ❊
جمله جانهاى كذشته منتظر ❊ تاچه كونه زايد آن جان بطر ❊ يعنى مشيمهٔ تن
ورحم بدنده مستور ومسرور اولان اول جان بطرنه هيئت ونه شكل
ونه صورت ايله طوغر وعالم برزخه نه صفاتله قدم نهاده اولور ديو جميع ارواح
كذشته مترقب ومنتظر اولوب ❊ مثنوى ❊ زنكيان كويند خود از
ماست او ❊ زنكيلر ديرلركه اول تولد ايدجك جان خود بزدندر ❊ مثنوى ❊
روميان كويند بس زيباست او ❊ روميلر ديرلركه اول طفل جان مشيمهٔ
صورت انسان ورحم بدن مسلمانده پرورده اولش نسل زيباد ابعدى اى
زنكيان يوسزدن دكل الله اعلم بزدندر ديوب بر فحواى (كل حزب بما لديهم
فرحون) هر بركروه بزدندر ديو فرحلنور يعنى زنكياندن مراد ارواح اشقيا
وصفات رديه ايچون احضار اولنان صور مظلمهٔ مكدره در ورومياندن مراد
ارواح سعداء ولايق اخلاق حسنه اولان صور منكشفهٔ نوريه دركه يمين وشمالده
صف باغلايوب بجباصدد خروجده اولان روح قنغيمزدندر ديو منتظر اولوب
❊ مثنوى ❊ چون بزايد در جهان جان وجود ❊ چونكه جان وجود
مشيمهٔ دنيادن نشيمن برزخه خروج ايليه حقيقت حال آشكار اولوب ❊ مثنوى ❊
پس نماند اختلاف بيض وسود ❊ بين الارواح من بعد جان مولودك بيض
وسودنده اختلاف قالمز وقطع نزاع اولوب ❊ مثنوى ❊ كر بود زنكى برندش
زنكيان ❊ اكر زنكى ايسه انى زنكيلر ايلتورلر وكذلك ❊ مثنوى ❊ روم را رومى
بردهم از ميان ❊ رومى اولانى روميلر اورتادن قالدروب كند و مأوازينه
كوتوررلر يعنى اسير نفس وشهوت اولوب ظلمات معصيتله سواد الوجه اولانلرى
زمرهٔ ارواح كفره وفجره وعذاب ملكلرى كوتوررو تصفيهٔ نفس ايدوب
اعمال صالحه نوريله بياض الوجه اولان اتقياىى ارواح اصفيا ورحمت
و بشارت ملكلرى كوتوررر وهر برى جان وجود ظهوره كلدين قنغى كروهدن
ايدوكن بيلمز زيرا ❊ مثنوى ❊ تا نزاد او مشكلات عالمست ❊ مادامكه روح
روپوشى اولان لباس تنى خلع ايدوب رحم بدندن خروج ايتمدكجه قنغى
كروهدن ايدوكى نامعلوم اولوب مشكلات عالمدر زيرا قبل الولاده هنوز عيب
عالم غيبده اولوب بر فحواى (ويعلم مافى الارحام) انك على حقه مخصوصدر

فاما روح خود اكرزشتی واكرخوبی اكرشقاوت واكرسعادت عالم دنیاده
انشا ایدوب صورمكتسبه سنی مملكت تنده حصوله كتورمش وبلكه دولت
ونكبتی ازلی اولوب هرقنغی صفته لایق ایسه صورت باغلامش ایدی بو تقدیرجه
قبل الموت روح باطن تنده ایكن دخی نیچون بیلنمیه دنیلورسه غیب ایله حاضر
حضورلرنده متساوی اولان كل قتنده اول دخی بیلنور ولكن ﴿ مثنوی ﴾ آنكه
نازاده شناسد اوكست * اول اخص خواص كه نازاده یی بیلورنادردر یعنی
ارحام امهات ابدانده پوشیده اولان اطفال ارواحك تخم وجودی اجناس
ارواحك قنغی كروهندن كلمشدر وعلم ازلیده قلم قضا وقدرانك جبهه استعدادنه
سعادت ویاخود شقاوتمی یازمشدر فرق ایدوب سرقضا وقدره عارف اولان
كل (كنت بصره الذی یبصربه) خواسنجه شول ذات شریفدركه ﴿ مثنوی ﴾
اومكر ینظر بنورالله بود * مكراول اكمل كمل الله نوریله ناظر اوله كه ﴿ مثنوی ﴾
كاندرون پوست اورارا بود * ماورای حجاب واندرون پوستده اولان
مستوراتی بلكه انكیچون یول اولور واول نور ایله بواطن اشیانی رأی العین
كوردزیرا اول كمل اصفیا (موتوا قبل ان تموتوا) مرتبه سنه واصل اولمغله تاج اصفیایی
سرپوش ودیباج ارتضایی بردوش قیلوب (لوكشف الغطاء ماازددت

مطلب
تفسیر لو كشف الغطاء

یقینا) درجه سنه نائل اولمشلردر اكرچه عندالموت غطاء مزبور هركسه
منكشف اولور ولكن حالت یأسده اولدیغیچون كشف مزبوردن اكا نفع اولماز
پس كشف غطا قبل الموت اولمق كركدركه زید رضی الله عنه وامام علی كرم الله
وجهه كبی شهادت ایله ملكوت پیش شهودلرنده مشهود اوله (كما سئل فامعنی
قول الامام (لوكشف الغطاء) هل المراد كشف غطائه اوغطاء غیره فاجاب
الشیخ عنه فی الفتوحات فی الباب الستین وثلثمائة ان المراد بذلك الغطاء الذی
ینكشف هو غطاؤه اذهو لابد من مزید كشف غطاء لكل طائفة عند
الموت وقوله (ماازددت یقینا) یعنی فی علم الیقین ان كان ذا علم اوفی عینه
ان كان ذا علم عین اوفی حقه ان كان ذا علم حق لانه یرید بكشف الغطاء
امرا لم یكن عنده اذا وكان كذلك لكان كشف الغطاء فی حق من هذه
صفته غیر عری عن الفائدة فلم یكن الغطاء وراءه امر عدمی وانما هو
وجودی وبالجمله فجمیع الاغطیة تنكشف عندالموت ویتبین الحق لكل
احد ولكن ذلك الانكشاف لایعطی صاحبه سعادة فهو كایمان اهل الیأس
لاینفع صاحبه ولكن هذا فی حق العامة اما الخاصة من اهل الكشف والشهود

فینتقلون من عین الیقین الی حق الیقین كما ان اهل العلم ینتقلون من علم الیقین
الی عین الیقین وماسوی هذین الرجلین فینتقلون من العمی الی الابصار
فیشاهدون الامر عند كشف غطاء العمی عنهم لاعن علم تقدم) آه ای شنونده
آكاه معلوم اوله كه روح بدن انسانیدن مفارقت ایتدكده طبایع اربعه نك
هربری كندیلرك حیز طبیعیسنه رجوع ایدوب وقرب اعتدال طبایع اربعه دن
وجوده كلان مزاج كه روح حیوانیدر معدوم اولور اما روح انسانی ونفس
ناطقه تصفیه وتزكیه حصوله كتورمش ایسه روح قدسی یه پیوسته اولوب
ملكوته عروج ایدر وعروج مزبوره مثال نفس انسانیدر كه وجوددن
خروج ایدوب هوایه متصل اولدیغی كبی روح انسانی دخی عروج ایتدكده
روح قدسی یه پیوسته اولور فاما شخص مزبور على خلاف الشریعه ومغایر
الطریقه اعمال فاسده یه صرف اعمار ایدوب راه ضلالته دوشرسه قوای
ملكوتیه سی مكدر اولوب صفات شیطانیه ایله متصف اولور وارواح خبیثه ایله
مناسبت ایدوب روحی بدندن مفارقت ایتدكده صفت غالبه سیله اسفله
قالوب عروجدن محروم اولور * وحكمت الهیه دن بری دخی بودركه ارحام امهاتده
اولان نطفهٔ انسانیه یه پدرومادرندن بعض خاصیت تأثیر ایدر مثلا والدین
حین اجتماعلرنده وزمان مباشرتده قبل نزول النطفه وحین النزول پدرومادردن
بعض صفات حسنه ویاخود نیت خیر ویاخود اقوال وافعال مستحسنه
وجوده كلسه اول خیرك نتیجه سی نطفهٔ مزبوره یه سرایت ایدوب انكله پرورش
بولور وتولد ایتدكده عین سعادت ایله ظاهر اولور وولد سعادتمند اعمال خیریه یه
میل ایدوب صلحادن اولور فاما حین اجتماع وزمان مباشرتده نطفه حركت ایله
نزول ایدركن پدرومادردن بعض افكار فاسده واخلاق واقوال كاسده
ویاخود انبیا واولیایه انكار وعداوت وبونك امثالی طغیان وغوایت وانواع
قباحت وشیطنت تبادر ایلسه كذلك نطفه یه سرایت ایدوب صفات ردیهٔ
مزبوره ایله پرورش بولور وظهوره كلان ولد اعمال فاسده یه میل ایدوب
عصیان وطغیان ایله متصف اولور ووالدینك برندن اخلاق حسنه وبرندن
سیئه تبادر ایلسه نطفه حسنه وسیئه ایله ممتزج اولوب مولود دخی بین السعادة
والشقاوه متردد اولور واكر بر كامل مكملك دامن تربیه سنه تشبث ایدرسه
الك همتی ایله بفضل الله تعالى ظلمات شقاوتدن خلاص اولوب نور سعادته
خروج ایدر (والسعید من سعد فی بطن امه والشقی من شقی فی بطن امه والشقی

قدیسعد) حدیث شریفی ایله بو معنایه دخی اشارت بیورلور و بوحاله مثال اوح
قدر دینلور امالوح قضا بشقه در بونلرك تحقیق برقاچ یرده بیان اولنمشدر
ووجوهده اولان بیاض وسواد دخی والدینك تأثیرات خاصیاتندندر
نتکیم مولانا خداوندکار بیورر ﴿ مثنوی ﴾ اصل آب نطفه اسپیدست
وخوش ❊ آب نطفه فی الاصل بیاض وخوشدر اکر زنکی واکر رومی نك
نطفه سی یربرندن متمیز اولمایوب نطفه لکی حالنده بیاض وصحیحدر
﴿ مثنوی ﴾ لیك عکس جان رومی وحبش ❊ ولکن رومی وحبشینك
عکس جانی ارحام امهاتده ﴿ مثنوی ﴾ می دهد رنك احسن التقویم را ❊
احسن تقویم انسانه رنك ویرر ﴿ مثنوی ﴾ تا باسفل می برد آن نیم را ❊
وعکس جان زنکی حتی اول نصفی اسفله ایلتور الحاصل برود هد فعللرینك
فاعلی عکس جان اولوب لف ونشر مرتب اولمق اوزره محصول بیت بودرکه
عکس جان رومی نطفه ده بالقوه موجود اولان احسن التقویمه اون بیاض
اعطا ایدر ونصف آخرکه عکس جان زنکیدر اول نطفه ده مودع اولان صورت
بشریه یه اون سواد اعطا ایدوب اسفل ظلمته ایلتور وهمچنان اوصاف ردیه دن
مجرد اولدیغی حالده برفحوای (کل مولود یولد علی فطرة الاسلام) طفل نوظهور
کفر وطغیاندن مبرا ومعرا ایکن (ثم ابواه ینصرانه و یهودانه و یمجسانه) موجبجه
والدك عکس جانی اوکا ده تأثیر ایدوب راه ضلالته کیدر هرنه اولورسه صحبت
ومقارنتك اثرندن پیدا اولور وبالجمله کاشف الاسرار مولانا خداوندکار
بیاض الوجه اولان رومیان ایله اصحاب جنت وهدایت وسواد الوجه
و زنکیان ایله ارباب دوزخ وضلالتی مراد بیورمشلردرکه روز جزاده اولان
وجوهك سواد وبیاضی مجرد ماده جسمانیه اولان آب نطفه دن اولمیوب
بلکه خاصیات روحانیه لرندندرکه حق تعالی عالم الستده ارواحی ایکی قسمه
منقسم ایدوب بری بیاض الوجه واهل هدایت و بری سواد الوجه واهل ضلالت
اولوب عالم شهادته دخی کلدکده اول جنسه مقارنت ایتمشلردرکما روی
عن ابی ذر رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (ان الله تعالی خلق آدم
فضرب بیمینه علی الیمنی فاخرج ذریة بیضاء کالفضة وضرب بیسریه فاخرج
ذریة کالفحمة ثم قال (هؤلاء فی الجنة لا أبالی وهؤلاء فی النار لا أبالی) آه کیم فی الحقیقه
خوف بدایتدندر زیرا خاتمه ونهایت منطبق بدایتدر ومادر و پدرك حین
اجتماعنده اولان افکار حسنه وسیئه لری مقتضای علم ازلی ولوح قضایه

موافق اولور آه ملکا قادرا رحیما پروردکارا (یمحو الله ما یشاء ویثبت)
سنك کلام معجز نظام مکدر الهی مهجوران درد اشتیاقك اولانلرك سوزسینه لری
ووالهان وصال احتراقك اولانلرك شوق ومحبتلری حرمتنه بزم سواد
وجهمزی محو ایدوب بیاضه تبدیل قیل ای مرهم جراحت هردل ریش وای مونس
وراحت هر درویش سنك کرمك دستکیر هر بیچاره ورحمتك پای مزد
هر آواره در آه کیم سنك خواطف غیرتك بصائر قدسیانی اسرار جمالك
ملاحظه سندن دوخته وعواطف رحمت ورأفتك هر برشکسته نك کوشه
دلنده هزاران شمع صفا افروخته قیلمشدر آه کیم سنك آثار نفحات لطفك هر
برفتوحك سرمایه سی وهبوب نسمات فضلك هربر مجروحك جان کران
مایه سی اولوب نسیم صبح وصالك امید کاه سوختکان آتش فراق وزلال
دریای افضالك حیات بخش خستکان بادیه اشتیاق وسوابق الطاف عنایتك
هربر بی قدرك دستکیری واعطاف عفو بی غایتك هربر بی عذرك عذر پذیریدر
کریما پادشاها حبیبك محمد المصطفی علیه من صلوات الله الاوفی وآل واصحاب
واولیا واصفیا حرمتنه بزم اقوال وافعالمزی ناشایسته وناسزا اولمردن مصون
ومحفوظ ایدوب رضای شریفکه موافق عمل میسر ایله وضعفای بی مقدارك
راه دیده لرندن پرده ادبار پنداری رفع ایدوب مرایای قلوبمزی صیقل عنایات
وجذبا تکله غبار ادناس اغیاردن پاك وکریبان لباس غفلتی صوات انوار
هدایتکله چاك ایت وطائر هوای عالم غیب اولان مرغ روحه فضای ساحه
قدس ووحدتده جولان میسر قیل ومجاور عتبه عبودیتك اولان نفس ضعیفه یه
کوشه بساط انسده تشریف حضور ارزانی بیور الهی (سبقت رحمتی
غضبی) تبشیری سماع جانه مژده رسان اولمشدر دریای رحمتك جمله عصاتی
غرق مغفرت ایتمشدر بحق آل طه ویس مسجونان سجن طبیعت اولان
غافلاره عذاب آلام نیران حرماندن نجات بخش اول ومحبوسان قیود شهوانه
محنت بندهوادن خلاصاق ویروب کندوسوخته لریکی نوازش بیورکه سنك
نواختنك اولان هرکز مرده اولماز وانداخته قهرك اولنلری سندن غیریسی
اخراجه قادر اولماز سرکشتکان بادیه حرمان زکار بمزی حسن کور ورنجوران
امراض عصیانمزه شربت مغفرت ویر ومجروحان ضروب بلا یزه مرهم
راحت اورواقتاده کان چاه طبیعتمزه دست عنایت یی علت ایله الیمز الوب
فضای وسیع ملکوته چیقار وایستادکان آستانه زلات قدم فضیحتمز عذرمز

قبول بیوروب پرتو نور روح مقدس نبوی ایله قلبمز منور وآثار فیوضات وارث اکملاریله مرآت جانمز ضیا کستر قیل آمین آمین بحرمة الانبیاء والاولیاء صلوات الله علیهم اجمعین آه ای دل آگاه ﴿ مثنوی ﴾ این سخن پایان ندارد باز ران ❊ بوسوزلر پایان طوتمز کیرو زید بن حارثه قصه سنك جانبنه تحریك سمند گفتار ایت ﴿ مثنوی ﴾ تا نمانیم از قطار کاروان ❊ تاکه صد ده کلوب زیدك تحقیق ایتدیکی کاروان کلماتك قطارندن منقطع اولمایوب اسرار زیدی اظهار ایدهلم که ﴿ مثنوی ﴾ یوم تبیض وتسود وجوه ❊ تبیض وجوه وتسود وجوه کوننده ﴿ مثنوی ﴾ ترك وهندو شهره گردد زآن گروه ❊ جمع اولان گروهده ترك وهندو مشهور اولور یعنی نورانیلر ایله ظلمانیلر آشکار اولوب (فریق فی الجنة وفریق فی السعیر) امری بدیدار اولور ﴿ مثنوی ﴾ فاش گردد که تو گاهی یا که گو ❊ هندوی یا ترك پیش هر گروه ❊ وسن گاهی سن ویاخود گوهی سن هندو وترك میسن هر گروهك پیش نظرنده فاش اولور زیرا یوم دنیاده ﴿ مثنوی ﴾ در رحم پیدا نباشد هندو ترك ❊ رحم خفاده در هندو ترك ظاهر اولمازفاما ﴿ مثنوی ﴾ چونکه زاید بیندش زار و سترك ❊ چونکه میدان عرصانه کلهخلق انی زار وسترك وقوی وضعیف هرنه هینده ایسه مشاهده قیلور کما قال تعالی فی سورة آل عمران (یوم تبیض وجوه وتسود وجوه فاما الذین اسودت وجوههم اکفرتم بعد ایمانکم فذوقوا العذاب بما کنتم تکفرون واما الذین ابیضت وجوههم ففی رحمة الله هم فیها خالدون) معلوم اوله که نصب یومده وبو آیتك اعرابنده بین النحویین مباحث کثیره وار در کتب تفاسیره مراجعت اولنه اجمال کلام علی قول بعض الفخام یوم مقدر اولان فعل اذکر ایله منصوب اولوب الله اعلم مفهوم آیت کریمه بودر که حبیبم ذکر قیل شول یوم قیامتی که اول کونده نیجه وجوه نور ایمان وبهجت وسرور ایقاندن بیاض اولور ونیجه وجوه ظلمات کفر وطغیان واستیلای حرمان وخذلاندن سیاه اولور یعنی بیاض وسواد وجوه بهجت وسرور وکفر وغروردن کنایه در پس هر بر فرقهنك نتیجهٔ حالنی تفصیل ایدوب بیورر که فاما شول طائفهٔ طاغیه وباغیه که سواد الوجه اولورلر اضمار قول واکفرتم قولنده اولان همزه توبیخ وتعجب ایچون اولمق اوزره عذاب ملکلری اول مسود الوجه اولان طاغیلره دیهلر که ای باغیلر نه عجب کافر اولدیکز بعد الایمان سز کافر اولمق خود لایق دکل ایدی پس ای کافرلر کفرده منهمك اولدیغکز سببیله

مطلب
در تفسیر یوم تبیض
وجوه وتسود وجوه

عذاب حریقی چشان اولیکز واما شول طائفهٔ مؤمنین اتقیا واولیا واصفیا که وجوه مکرمهلری مانند آفتاب نور ایمان وایقانله اشراق ایلیه انلر اللهك رحمتنده وجنت وقربتنده در پس کأن بر سؤال مقدر اولورکه اول مؤمنین واتقیانك جنات رحمانده احوالی نیجه در جملهٔ مستأنفه ایله تأکید ایدوب اول سؤاله جواب ایچون (هم فیها خالدون) قول کریمی ایله حق تعالی بیورر که مؤمنلر جنانده انواع نعم لاتحصی ومشاهدهٔ جمال بیمثال ایله مؤبد ومخلدلردر اخرج ابن ابی حاتم عن ابن عباس فی هذه الآیة قال (تبیض وجوه اهل السنة والجماعة وتسود وجوه اهل البدع والضلال) واخرج ابن ابی حاتم عن ابی ابن کعب فی الآیة قال (صاروا فرقتین یوم القیامة یقال لمن اسود وجهه اکفرتم بعد ایمانکم فهو الایمان الذی کان فی صلب آدم حیث کانوا امة واحدة واما الذین ابیضت وجوههم فهم الذین استقاموا علی ایمانهم واخلصوا له الدین فبیض الله وجوههم وادخلهم فی رضوانه وجنته) واخرج الفریابی عن عکرمة قال (هم من اهل الکتاب کانوا مصدقین بانبیائهم ومصدقین بمحمد فلما بعثه الله کفروا فذلك اکفرتم بعد ایمانکم) واخرج ابن ابی حاتم عن ابی امامة الباهلی انه قال (ایها الناس انکم قد اصبحتم وامسیتم فی منزل تقتسمون فیه الحسنات والسیئات توشکون ان تظعنوا منه الی منزل آخر وهو القبر بیت الوحدة وبیت الظلمة وبیت الدود وبیت الضیق الا من وسع الله علیه ثم تنتقلون منه الی مواطن یوم القیامة فانکم فی بعض تلك المواطن حتی یغشی الناس امر من امر الله فتبیض وجوه وتسود وجوه ثم تنتقلون منه الی موضع آخر فیغشی الناس ظلمة شدیدة ثم یقسم النور فیعطی المؤمن نورا ویترك الکافر والمنافق فلا یعطیان شیئا وهو المثل الذی ضرب الله فی کتابه (او کظلمات فی بحر لجی الی قوله فماله من نور) فلا یستضیء الکافر والمنافق بنور المؤمن کما لا یستضیء الاعمی ببصر البصیر ویقول المنافقون (للذین آمنوا انظرونا نقتبس من نورکم قیل ارجعوا وراءکم فالتمسوا نورا) وهی خدعة الله التی خدع بها المنافقین حیث قال (یخادعون الله وهو خادعهم) فیرجعون الی المکان الذی قسم الله فیه النور فلا یجدون شیئا فینصرفون الیهم وقد ضرب بینهم بسور له باب) الایه حاصل کلام ای برادر سعادت انجام اول یوم عظیم بر کوندر که قلبلری کفر ونفاق واهل تفرق واختلافله مظلم اولنلرك وجوهی مسوده اولور زیرا وجوه لون قلوب ایله حشر اولوب برمفحوای (یوم تبلی السرائر) ضمایرده اولان ظواهره کاور وقطع بادیهٔ نفس ایله هوایه تابع اولنلر رجوع قهقری ایله

مردود اولوب باطله میل وحقدن اعراض ایتدکلریچون نار هجران ایله معذب
اولورلر اکرچه دنیاده دخی نار قطیعه‌یه داخل اولمش ایدی لکن غفلتدن عذابنی
ذوق ایتمامش ایدی فاما (الناس نیام فاذاماتوا انتبهو) مصداقنجه یوم جزاده
منتبه اولوب حقدن اولان اعراض وانقطاعك المجراحاتنی ذوق ایدر واما
شول اولیاء واصفیانك که وجوهی نور صفا ومحبت ایله بیاض اولمشدر دعوای
محبتده صادق اولدقلریچون نور مشاهده‌لری تلالؤ ایدوب مشرق ازلك
آفتابی مطالع قدمدن اشراق ایدر وسوزش عشقله یوزلرن درگاه حقه
سورد کده غبار آلودشوق اولان وجوه مکرمه لری نور تجلی ذاتله منور اولوب
جمال قدمی مشاهده ایدرلر وبحار رحمت جنت جمعیت ووفا قده تنعم ایدوب
ابدا وسرمدا انوار ذاتله جمال ذات بی‌مثالی معاینه قیلورلر وکندولره لله
محبت ایدن احبا واصدقایی اسواق قیامتده بولوب اللرن آلوب بلااذن
الرضوان داخل جنان اولورلر ❊ نظم ❊ نعمات انبیا آنجا نیند ❊ همه
حوران درآن مجلس ندیند ❊ مقام جان در آنجاهست بیشك ❊ نمی کنجد دوبی
آنجا بجزیك ❊ مقام صادقان وعاشقانست ❊ مقام رهبران وعافانست ❊
زبهر آن مقام اینجا مت کفتار ❊ که آنجا کاه باشد دیدبدار ❊ اعدی بنم روحم
(یوم تبیض وجوه وتسود وجوه) قول کریمنده‌کی تأ کید وتنبیهلر مسعو عنك
اولدیسه جان قولاغن کشاده قیلوب زیدبن حارثه رضی الله عنهك تحقیقن
اصغا قبل کنه بیوررلر یعنی زید ایتدی یا رسول الله علیك صلوات الله بکا
برعین الیقین حاصل اولدیکه روز شمار که یوم تبلی السرائر انی تذکار
درحال آنکه ❊ مثنوی ❊ جمله راچون روز رستا خیز من ❊ بوعبد
مستمندك خاق جهانك جملة اسرار وضمایرنی یوم قیامت کبی ❊ مثنوی ❊
فاش می بنم عیان ازمرد وزن ❊ بو دنیاده آشکاره کوریوردم ومرد ایله زن
بربرندن نیجه متمیز ایسه نوری وناری اولانلر حالا بکا مردوزندن زیاده عیان
اولمشدر اکر دستور اولورسه ❊ مثنوی ❊ هین بکویم یافرو بندم نفس ❊
رخصت بیور سویلیم والا بوبابدن اظهار کفتار ایتمیوب کیسه دهانه
مهر سکوت اوروریم دیوب کشف اسراره اذن طلب ایتمکله رخصت ارزانی
بیورلیوب ❊ مثنوی ❊ لب کزیدش مصطفی یعنی که بس ❊ حبیب خدا
محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم اکا مبارك دودا غن اصیروب یعنی تمام
وبس یازید عارفه یك اشارت کافیدر افشاء سرایتمه دیمکله اشارت بیوردی

ولکن زید رضی الله عنه (طال لسانه) عالمنه دوشوب اسرار مزبوره کندویه
هنوز منکشفه اولمش ایدی مع هذا جذبات رحمانیه وتجلیات سبحانیه شرابندن
مست خراب اولوب مرتبهٔ محودن صحوه کلمامش واحوال مزبوره‌نك مشاهده‌سی
اختیارین الندن آلمش ایدی فلهذا حضرتك مبارك لبنی کزان اولدیغندن
کویا خبردار اولمایوب ایتدی اذن ودستور ❊ مثنوی ❊ یا رسول الله بکویم
سر حشر ❊ یا رسول الله سر حشری سویلیم ❊ مثنوی ❊ درجهان پیدا کنم
امروز نشر ❊ یارین دیدکاری روز نشری جهانده بوکون آشکار ایده‌یم یا حبیب
الله ❊ مثنوی ❊ هل مرا تا پرده‌ها را بردرم ❊ بکا دستور ویر تاکه هتك
استار رموز خفیات ایده‌یم ❊ مثنوی ❊ تاچوخورشیدی بتابد کوهرم ❊ حتی کوهر
کشف عیانم خورشید آسمان کبی درخشان اوله ❊ مثنوی ❊ تاکسوف آیدزمن
خورشیدرا ❊ تاکه خورشید ادراکات جزئیه‌یه بنده پرتوایدن انوار باهرات آفتاب
عقل کلدن کسوف کلوب انك شعاعنده بونلرك نوری مضمحل اوله ❊ مثنوی ❊
تانمایم نخل‌را وبیدرا ❊ حتی خرما ایله سکودی کوستره‌یم یعنی نخل موزون کبی
انوار ایمان وایقان واثمار محبت وعرفان ایله آراسته اولان محققلر ایله ماندبیدبی
ثمره ونور محبتدن بی بهره اولان اهل نفاق ومقلدینی اشهار ایده‌یم ❊ مثنوی ❊
وانمایم راز رستا خیز را ❊ اسرار قیامتی عیان کوستره‌یم ❊ مثنوی ❊
نقدرا ونقد قلب آمیز را ❊ ونقدی ونقد قلب آمیزی بیلدره‌یم یعنی بوته صدق
ومحبتده زرخالص مثال قال اولان عاشقان جمال لایزال ایله قلب آلتون کبی
صورت ظاهره لری لباس اعمال اسلامیه ایله زر اندود وقلبلرندن نور ایمان
وایقان مفقود اولان قلابلری اظهار ایده‌یم دخی (وامتازوا الیوم ایها المجرمون)
هنکامنی کوستروب اهل هدایت ایله ارباب ضلالتی بربرندن ممتاز قیله‌یم
آه یا رسول الله جمله‌سی خود سکا معلوم وبکا دخی سنك پرتو نورکله مفهوم در
ولکن یا رسول الله رخصت ارزانی بیورکه سنك آثار فیوضاتك ایله مشاهده‌ام
اولان احوالی بیان ایدوب ❊ مثنوی ❊ دستها ببریده اصحاب شمال ❊
مظهر قهر وجلال اولان اصحاب شمالك کذشته وموجودلرندن ایادی همت
واقدام طلبلری مقطوع ودرك اسفل جحیم طبیعتده مقعد اولمشلری بیلدیروب
❊ مثنوی ❊ وانمایم رنك کفر ورنك آل ❊ رنك سیاه کفر ایله نور بیاض
اهل اللهی تصریح ایده‌یم یعنی (کل مؤمن تقی نقی فهو آلی) بیوردیغك
آل واصحابك ایله نار یلرحقنده بیوردیغك (وبعضهم یحشر مقطعة ایدیهم

وارجلهم) مظهری اولان مخذولانی علامت وسیمالریله کوستروب (فتأتون افواجا) معناسنی بوکون آشکار ایدهیم ❊ مثنوی ❊ وانمایم هفت سوراخ نفاق * درضیای ماه بی خسف ومحاق * یارسول الله جناب نبوت مآبلرینک نورآفتاب رسالتلرندن اقتباس انوار مشاهدات ایدوب بی خسوف ومحاق اولان ماه قلب مصفامك ضیاسنده هفت سوراخ نفاقی آشکاره کشاده قیلوب مهلکاتدن اولان سبع موبقاتی کوسترهیم آه ای مستمع آکاه قمر آفاقی هرماهده بك نوبت آفتابه مقابل اولدقده هلالی بدر اولدیغی کبی قمرانفس که سویدای دل سالکدر آفتاب آسمان حقیقت اولان نور محمدی یه مقابل اولدقده پرتو تجلیاتیله بلا خسوف ومحاق بدر کامل وعلم وحیات جزوییسی علم وحیات کلی یه متصل ومبدأ اصلیسنده واصل اولور * پس زید رضی الله عنه دخی پرتو نور محمدی ایله مقام کشف وعیانه نائل وبدر کامل محبت غیر آفل اولوب مرآت مجلای قلبنده احوال برزخ وآخرت بروز ایدوب عالم شهادت کبی نمایان اولمغله ایتدی یارسول الله ❊ مثنوی ❊ وانمایم من پلاس اشقیا * پلاس اشقیایی بن آشکاره کوسترهیم ❊ مثنوی ❊ بنموایم طبل وکوس انبیا * طبل وکوس انبیایی ایشتدرهیم یعنی ارواح اشقیا مرآت آخرت اولان برزخده نه مقوله صور خبیثه پلاسن بردوش قیلمشلرین ونه مقوله هیئت قبیحه یه مبتلا اولدقلرین عیان ایدوب وانبیاء عظام علیهم السلامك مقتضای نبوتدن اولان طبل ایما واشارت وکوس تلمیح وکنایتلرین بن تصریحا سویلیوب ❊ مثنوی ❊ دوزخ وجنات وبرزخ درمیان * جنات ودوزخ ودرمیان اولان عالم برزخی ❊ مثنوی ❊ پیش چشم کافران آرم عیان * یوم التناد وحشر ارواح مع الاجساده منکر اولان کافرلرك پیش نظرنه عیان کتوروب یارین اوله جق قیامتی بوکون کوسترهیم ❊ مثنوی ❊ وانمایم آب کوثررا بجوش * آب حوض کوثری تلاطم وجوشیله عیان کوسترهیم که ❊ مثنوی ❊ کآب بر روشان زند بانکش بکوش * آب کوثر اعیان بالغیب ایدنلرك یوزنه کلات کبی سیله وصدای جوش وخروشی کوشلرینه طوقنه ❊ مثنوی ❊ وآن کسان که تشنه برکردش دوان * واول کسنهلر که تشنه لب حوض کوثرك اطرافنده ❊ مثنوی ❊ کشته اند این دم نمایم من عیان * دوان کشتهلر درین بودمده عیان کوسترهیم ❊ مثنوی ❊ می بساید دوش شان بردوش من * انلرك دوشنی بنم دوشمه سور تورر

ونعره واحسرتاه ودربغـلرندن صاغر اولدی ﴿ مثنوی ﴾ این
اشارتهاست کویم ازنغول ٭ بوتقریر اولنان توضیح دکل بلکه اشارات
وتلمیحدر اسرار دریای انوار عمیقدن سویلردم ولا آلی مثلا لی رموزی افصاح
وایضاح ایدردم وقیام قیامت ودوزخ وجنت وبرزخ برصورت نه اید یکن
عالم شهادتده کوستردم ﴿ مثنوی ﴾ لیك می ترسم زآزار رسول ٭ لکن
کشف اسرار وهتك استار ایتمکله آزار رسولدن خوف بسیار ایدرم دیدی
ای منکشف اسرار انوار ملکوت وغیب ومستفتح استار رموز قیام قیامت
بلاریب مثنوی شریفك دیباجه سنده و (قصه آن کس که دریاری بکوفت)
شرحنك بیاننده اولان ٭ م ٭ عرصه بس باکشاد وبافضا ٭ بیتنك شرحنده
وبعض محلارده خصوصا (تعرج الملائکة والروح الیه) تفسیرنده جنات
ودوزخ انفسی وقیامات انفسی وآفاقی بالدفعات تحقیق اولنمش ایدی ولکن
فوائد جلیله جدیده یی مشتمله بعض احوالی عبارات اخر ایله بومحلده دخی
بیان اولنسونکه آفاقده وانفسده نیجه قیاماتك وجودنه شك وشبهه دن
خلاص اولوب حشر جسمانی وروحانی یه اقرار تام حصوله کتوره سن پس
علم شریفه خفی اولمیه که ارباب کشف وشهودك تحقیقلری اوزره من حیث
الکلی قیامت ایکی نوع اولوب برنوعی انفسی وبرنوعی آفاقیدر انلرك دخی
هر بری درت قسمه منقسم اولوب بری صغری وبری وسطی وبری کبری بری
دخی عظمی در فاذاکان کذلك اولا انفسده واقع اولان قیامت صغری اولدرکه
مؤمن موحدك نفسی برمقتضای (موتوا قبل ان تموتوا) مدد توفیق الهی ایله
جمیع مناهی وملاهیدن توبه ایدوب نفس اماره یی لذات وشهوات قبیحه دن
مرده واعمال صالحه وصفات مفلحه مطمئنه ایله زنده قیلمقدر ٭ وقیامت وسطای
انفسی اولدرکه برموجب (ابدانهم فی الدنیا وقلوبهم فی الآخرة) روح سالك
عالم ملك وشهادتدن عبور ایدوب عالم ملکوت ومشاهدات معنویه یه عروج
ایتمکدر ٭ وقیامت کبرای انفسی (ونفخ فی الصور فصعق من فی السموات ومن
فی الارض الا من شاء الله) آیت کریمه سنك سرنی آفاقدن قطع نظر انفسده
دخی مشاهده ایتمکله عالم ملکوت وارواحدن دخی عبور ایدوب (ثم نفخ فیه
اخری فاذاهم قیام ینظرون) قول کریمنده انفسده دخی اشارت بولوب نفخ
تجلیات صفات واقع اولمغله عالم جبروت واعیان ثابته یه ارتقا ایتمکدر ٭ وقیامت
عظمای انفسی اولدرکه برمفحوای (کل شیء هالك الا وجهه) جمیع کثرات

مطلب
در تحقیق قیامت
آفاقی وانفسی

جسمانی وتعینات روحانی وتصورات اعیانیه دن فانی اولوب تجلی ذاتك ظهوریله
شعور ولاشعوردن مجرد وسطوات تجلیات ذاتده مستهلك اولمغله عالم لاهوت
ووحدت صرفه تقرب ایدوب فنا فی الله وحیات حقیقی ایله بقا بالله دولتنه
واصل اولمقدرکه ارباب کشف وشهود تطورات مزبوره یه قیامات انفسی
اعتبار ایتمشلردر ٭ اما قیامات آفاقینك برقسمی هر برنفسه نسبت حین موتنده
واقع اولورکه (من مات فقد قامت قیامته) موجبنجه هر شخصك موتی برنوع
قیامت اولور وبوقسمه قیامت صغرای آفاقی دینلور وقیامت وسطی اولدرکه
عالمده برطاعون عظیم ویاقتل عام ظهور ایدوب خروج جنکیز کبی زمان قلیلده
نیجه یوز بیك نفوس هلاك اوله وقیامت کبری اولدرکه مثلا طوفان نوح کبی
برقهر الهی مستولی اولوب نفوس خبیثه کفره یی دار ودیارلریله وجه
ارضدن مفقود ایدوب بقیه قلان دخی (النادر کالمعدوم) اوله اما قیامت چهارم که
قیامت عظمای آفاقیدر حق سبحانه وتعالی انی قرآن عظیمده تصریحا وتأکیدا
نیجه آیات بینات ایله بیان بیوروب لا محالة اوله جقدر ومخبر صادق خبر ویروب
شك وشبهه ایدنلر مطلق کافردر وذکر اولنان قیامت عظمانك وقوعنده نفخ
اول ایله جمیع اجرام سماوات واجسام عالیات وتمام اعیان موجودات منفی
ومستهلك اولوب دوره خفیه ضمنیه یه انتقال ایدرلر واعیان مستهلکه نك
جمله سی فانی اولدقده (لمن الملك الیوم لله الواحد القهار) نداسی ظاهر اولور
وجمیع احوال ظاهره وباطنه دن منفی اولان تمام اعیان نفخ ثانیدن عبارت اولان
دوره خفیه ضمنیه دن بعد الانتقال تکرار ظاهر اولوب هر بری کمالرینه لایق
درجات جناته نائل اولورلر وایمان واحسان وکمال وایقاندن بی بهره اولانلر
درکات نیران ونکبات نقص وخذلانه کرفتار اولورلر وحالات مزبوره یه یوم
موعود وقیامت عظمی تعبیر ایدرلر اما زنادقه ودهریه وحکماء طبیعیه قیامت
مزبوره یی انکار ایدوب کافر اولمشلردر ولکن فلاسفه یی دخی الزام وتبکیت
وافلاك قدیمدر فنا پذیر دکلدر دیدکلرینی رد وتزییف ایچون کندو عقللری
مقتضاسنجه وقوع قیامتی اثبات وتحقیق ایتمشلردر واثبات بودرکه چونکه
مشیت الهیه قیامت عظمانك وقوعنه تعلق ایلیه بارادة الله تعالی مظاهر اسماء
سبعه الهیه اولان قرانات علویه بروج اثنی عشردن مثلثه ناریه دن اولان
حمل واسد وقوس برجلرنده قران ایدوب واول حینده کوکب مریخ قلب
اسدده بولنمغله بقدرة الله تعالی عالمده برآتش عظیم ظاهر اولورکه زمان

طوفان نوحده عالم غرق آب اولدیغی کبی اول زمان دخی جمیع عالم وعالمیان مستغرق نار اولوب وجه ارضده موجود ومتنفسدن هیچ برشی قالمیوب جمله‌سی هلاك اولور پس سبب هلاك نفوس استیلای آتشدن اولدیسه ممکندر که کرهٔ خاك دخی تحلیل ایله آب اوله حکما خود خاك تحلیل ایله آب اولوب وعناصر سائره‌یه برینه متحول اولدیغن عقلا اثبات ایدوب نیجه دلائل ایراد ایتمشلردر * پس چونکه نار محرقهٔ مفرطه جمیع عالمی احاطه ایلیه زمین آتشده قیناپوب وجبال راسیات بکلیتها اریوب جمله‌سی صویه متبدل اولور وچونکه حرارت نار آبه دخی اثر ایلیه آب حرارت آمیخته اولوب هوایه عروج ایدر وهواده حرارت ناردن یبوست غالب اولمغله هوا دخی بکلیتها نار صرفه اولور زیرا عناصردن هرقنغیسی آخره غلبه ایلیسه انی کندو طبیعتنه جذب ایدوب رطوبت یبوسته غالب اولدقده خاك طبع آب وحرارت رطوبته غالب اولدقده آب طبع هوا ویبوست هوایه غالب اولدقده هوا طبع آتشی قبول ایدر چونکه آتش دخی کندوحیزنه عروج ایلیه لطیف اولوب واطافتی زیاده اولدقده اعتدال بولوب طبایع سائره‌یه دخی عروج ایتدیروب اتحاد تمام واطافت اتم ایله افلاکله مناسبت حاصل اولور وهمچنان هر برفلکه چونکه لطافت غلبه ایلیه کندونك مافوقنده اولان فلك ایله مناسبت تامه حصوله کلوب نفس وعقل کل جوهر واحد اولدقلری کبی بواساوب اوزره جمیع افلاك جوهر واحد اولوب برخوای (والسموات مطویات بیمینه) عالم غیب الغیبو بده مخفی اولوب (کل شی‌ء هالك الاوجهه) حکمی آشکار و (کان الله ولم یکن معه شی‌ء) امری بدیدار اولور الحاصل کرك بووجهله وکرك غیری وجهله ایجاد واعدامه قادر اولان فاعل مختار موجودانی کما فی الاول معدوم ومعدومی موجود قلوب یوم شماردہ اولین وآخرینی اظهار ومطیعلری جنت دیداره وعاصیلری ناره ادخال ایدر آمنا وصدقنا حقه محال شی بوقدر جمله‌سنه قادردر ﴿ نظم ﴾

توشاهی وکنی چیزی که خواهی * کهبر کلی ممالك پادشاهی * توشاهی وهمه درتو اسیرند * نمیری وهمه پیش تومیرند * توشاهی وتنازیبد که مانی * که شاه آشکار ونهانی * مرا ازرایکان کردی توپیدا * شدم درکوی تومسکین وشیدا * بفضل تو بخشادرجهانم * که من جز فضل توچیزی ندانم * هرآن حکمی که کردی حاکمی تو * خداوند نمود عالمی تو * بروز محشرم بخشای بیکار * که دارم ازعنایت زاری بسیار * بسی رحمت کنی یوم القیامه * بخشی این کناه

باندامه * بهشت اینجاست لکن کس نداند * وکرداند زما حیران بماند * آه ای دل آکاه وعارف بالله قیامت وبرزخ وعالم شهادت خود وجود واحد اولوب علی سبیل الفرض بونك مثالی بردائره کیدر که دائرهٔ مزبوره‌نك نصفی دنیا ونصفی آخرت وبینهماده فاصل قوسین اولان خط مفروض برزخ اعتبار اونمشدر پس سنك شول هویتك که سن انکله موجود اولوب هویت مزبوره سنك شول عینیکدر که قیامتده دخی اول عین ایله محشور اولورسن بوتقدیرجه اکر دنیاده وبرزخده واکر آخرتده انیت مزبوره ایله موجودسن ولکن تفاوت بودر که امور برزخیه دنیا اوزرینه مبنیه اولمغله ضروریه‌در وامور اخرویه دخی برزخ اوزرینه مبنیه اولمغله اول دخی ضروریه‌در امور دنیویه ایسه اختیاریه‌در وعالم آخرت فی الحقیقه عالم ارواح اولوب عالم ارواحك ایسه جمله‌سی انسانده موجود اولان مطلق روحدن عبارت اولمغله عالم ارواحی مطلق روح انسانی جمع ایدوب انسان نفسندن خروج ایلر پس جمیع عالم مرایای متقابله کبی اولوب مرایای مزبوره‌دن هر بری آخرده علی حکم الاحدیه ظاهر اولور زیرا حقیقت عالمه نظر اولنسه فی نفسها جوهر فرد غیر منقسمدر ومرئی اولان تعدد وانقسام جوهر فردده انقسام فرض اولندیغی کبی خیال اولوب (وکلهم آتیه یوم القیامة فردا) قول کریمنده بومعنایه اشارت واردر ایمدی بونکته‌یی فهم ایدن سر احدیتی ذوق ایدوب وعید ونار ووعد وجنانی مشاهده قلوب ایمانی ایمان زید بن حارثه کبی اولور پس زید رضی الله عنه عالم ملکوتده مشاهده ایتدیکی اسرار مزبوره‌دن بوقدر راز کشف ایدوب ﴿ مثنوی ﴾ همچنین می کفت سرمست وخراب * بونك کبی سوزلری سرمست وخراب اولدیغی حالده سویلدی ورسول علیه السلام زیدن بومقوله کفتار والهامانه‌یی استماع بیوروب ﴿ مثنوی ﴾ داد پیغامبر کریبانش بتاب * پیغامبر علیه السلام انك کریباننی تابه ویردی یعنی یقاسن بوکوب افشا اسراردن منع ایلدی ویاخود ای داد احدی وشریعت محمدی زیدك کریبان کفتارن طی ایدوب مرتبهٔ صحوه کتور دیمك اوله وبومعنی دخی ممکندر که قلوبنده غل وغش اولان بعض مستمعین فضاحتلرندن خوفله فریاد ایدوب داد داد ای رسول صاحب ارشاد زید حددن تجاوز ایده‌یورانك کریبان کشفن طوت ودائرهٔ بشریته کتور یوخسه اول مست وخراب پردهٔ حرم الالهی کشف ایده‌یور دیمك اوله پس حضرت فخر عالم ونور آسمان ایمان

ام صلى الله عليه وسلم ﴿ مثنوی ﴾ گفت هین در کش که اسبت گرم شد *
بیورد بلر که ای فارس میدان فسیح ملکوت عنان گفتاری دست کتمان ایله
چك زیرا که سمند باد پیمای مشاهدات و براق برق نمای جذباتك گرم رو بالای
جبروت اولدی عالم جبروت ولاهوت ایسه مرتبهٔ ناسوتده اولان ظروف
کلماته صغماز ایمدی سرا پردهٔ سرای بشریته نزول ایت وقصر مشید
شریعتده مکین اول اگرچه کیم تجلیات الهیه اختیارك کسنده قیلوب
﴿ مثنوی ﴾ عکس حق لایستحیی زد شرم شد * حقك لایستحیی نوربنك
عکسی مرآت قلب مصفاکه پرتو اوروب شرم وحجاب رفع اولدی واستحیادن
کلام حق کتم ایتمك مرتبه‌لری گیتدی یعنی (والله لا یستحیی ان یقول الحق)
بیوردیغم حدیث شریفك مضمونی سنك سرکده لمعان ایلدی ولکن
حق سبحانه وتعالینك صفت ستاریتی ایله متصف اولمق دخی کمالات
انسانیه دندر وکشف اسرار قلت هضم وضیق صدردندر * ایمدی
یازید (الم نشرح لك صدرك) آیت کریمه سنده اولان فضای وسیعی
دخی تماشا قیلوب دریا مشرب اول بیلورم که سن عاشق ومؤمن محق
ومخبر صادقسن حتا که ﴿ مثنوی ﴾ آینهٔ تو جست بیرون از غلاف *
سنك مرآت سر وروحك غلاف بشریتدن صیچرادی وارباب صفانك
(نحن مرآة مجلوة قد یری فینا کل احد صورته) معناسی آشکار اولدی الحق
﴿ مثنوی ﴾ آینه ومیزان کجا گوید خلاف * آینه ومیزان قنده
خلاف سویلر سویلمز زیرا مرآیای سینهٔ اصفیا نور سینا وجان اولیا میزان تمام
وناقص نما اولوب هر شیئك مقداری انلرك معلومی اولمشدر نفس وجانلرندن
چکمشلردر (ولا یخافون لومة لائم) قول کریمنك ماصدقی اولمشلردر
حق کلامی سویلمکده وهر کسك حسب حالنی بیلدرمکده لوم لائمدن خوف احتراز
ومداهنه وریش خندی سومزلر صادق وواثق وهر کلاملری واقعه مطابق
ونفس الامره موافقدر فاذا کان کذلك ﴿ مثنوی ﴾ آینه ومیزان
کجا بندد نفس * بهر آزار وحیای هیچ کس * هیچ کسك آزار وحیاسندن
اوتوری آینه ومیزان حق سوزدن قنده سکوت ایدر ومستعین شاید که
سوزمدن انجنرلر ویاخود بنی لوم وتشنیع ایدرلر دیو حق کتم ایدرمی حاشا ایتمز
بلکه لاجرم حق نه ایسه انی بیان ایدر زیرا ﴿ مثنوی ﴾ آینه ومیزان
محکهای سنی * آینه ومیزان محکهای معانی ومعیارهای جلیدر * پس داد

وفریاد دیبن کدرتم اذر فرضا ﴿ مثنوی ﴾ گر دو صد سالش تو خدمتها
کنی * اگر سن آینه ومیزانه ایکی یوز ییل انواع خدمتلر ایله سن
بویله دیوکه ﴿ مثنوی ﴾ کز برای من بپوشان راستی * ای آینه
ومیزان بندن اوتوری استقامتی کتمان قیل وسکا بوقدر خدمت وبذل توان
وصرف خانمان ایلدم سندن دخی تمنا ایدرم که خدمتم مقابله سنده
﴿ مثنوی ﴾ بر فزون بنما ومنما کاستی * بنی حدمدن زیاده گوستر نقصانم
گوسترمه ﴿ مثنوی ﴾ اوت گوید ریش وسبلت برمخند * آینه ومیزان
سکا ایدر رای بی اذعان ریش وسبلتکه خنده قیله وکندوکی مسخره ایتمه
هیچ متصور میدر که ﴿ مثنوی ﴾ آینه ومیزان وآنگه ریو بند *
آینه ومیزان اوله واندنصکره بونلرده حیله وخدعه اوله یعنی خاصیتلرندن
خروج ایدوب وسنك ایچون خدمتی سبق ایتمشدر دیو حیله وخدعه‌یه سالك
اولوب نقصانکی تمام وسوادکی بیاض گوسترمکله طریق مستقیمدن عدول
ایلیه بوممکن دکلدر وهر شیئك حقیقتی نمودار اولمیان خود آینهٔ صاف ومیزان
درست اولماز * ایمدی ﴿ مثنوی ﴾ چون خدا مارا برای آن فراخت *
چون خدای متعال بزی انکیچون عالی قدر ایلدی ﴿ مثنوی ﴾ که بما بتوان
حقیقت را شناخت * که حقیقتی فهم ایتمك بزمله میسر اوله ایمدی
﴿ مثنوی ﴾ این نباشد ماچه ارزیم ای فلان * بو حقیقت بیننك که
زده اولمیه زنبه دکرز ونه قدر بز اولور ای فلان ﴿ مثنوی ﴾ کی شویم
آیینه روی نکوان * اگر راست نمون اولمسه‌ق خوبان آیینه روی نیکوان ومرآت
جمال نمای خوبان اولورز بلکه بز راست اولماغله خوب رو اولان جوانان
بزه نظر ایدوب جمال حسن آرالرین تماشا قیلور * پس حضرت فخر عالم
صلی الله علیه وسلم زید بن حارثه رضی الله عنه‌نك تصدیق بیوروب قلبی
مرآت انوار وجود مطلق وکلامی میزان فیوضات حق اولدیغن اعلام
ایتدکدنصکره بیوردیلر که اگرچه سنك حالك بویله در یازید ﴿ مثنوی ﴾
لیك در کش در نمد آیینه را * ولکن آیینه‌یی نمده چك ﴿ مثنوی ﴾
گر تجلی کرد سینا سینه را * اگر نور سینا سینه‌یه تجلی ایلمشدر حاصل بیت یازید
اگرچه سینهٔ سینایه انوار افعال واسماء ربانیه وفیوضات اسرار صفات وذات
سبحانیه تجلی ایتمکله انواع غرائب ملکوت واصناف عجائب جبروتی مشاهده
قیلوب اول عالمك خبرلرین ویررسن ولکن سن دخی بنم کبی جوامع الکلم

صفاتیله متصف اولوب مرآت حقیقت نمای قلبکی نمد عبارات جامعه و بغل
کلمات بلیغهٔ بدیعه تحتنده ستراینه که هم حقیقت حالی بیان ایتمش اوله سن
وهم روح کلماتکی اخص خواص فهم ایدوب ظاهر مفهومندن دخی خواص
وعوام مرتبه‌لرنجه حصه دار اوله‌لر الحاصل آینه یی نمد خفایه چك یوخسه
آشکاره اولورسه هرکسك حالی مکشوف اولوب ابواب رجا مسدوده اولور
وهر احوالی کشف لازم دکل خصوصا سر ربوبیتی کتم لازمدر بیوردی
امازیدك سکری صحونه غالب وآتش جذبه‌سی اغلب اولمغله ❊ مثنوی ❊
کفت آخر هیچ کنجد در بغل * آفتاب حق وخورشید ازل ایندی ای مفیض
نور هدایت هیچ آخر آفتاب حق وخورشید ازل نمد و بغله صغارمی وحیطهٔ
اختیاره داخل اولورمی اول نور محبت وآفتاب تجلیٔ احدیت برخورشید
وحدتدرکه ❊ مثنوی ❊ هم دغل راهم بغل را بردرد * هم دغلی
وهم بغلی یرتارلر ❊ مثنوی ❊ نی جنون ماند به پیشش نه خرد * اول نورك
ظهورنده نه جنون قالور نه خرد آه ای حبیب خدای لایزال نور خودسنك
وجودنیك خصال وآفتاب عالمتاب برموجب (من رآنی فقد رای الحق)
سنك وجه وجمالك و بوعبد فقیر کندو تلألؤ ایلدن سنك پرتو نور افضالکدر
آه کیم بوسرك نورن کورنده عقل واختیارمی قالور ❊ شعر ❊ وجهکده
پیدادرسنك انوار ذات کبریا * اول نوره قارشو دائما شرمنده در شمس الضحا *
چون جام وجهکدن بکا ساقی ایچوردی برقدح * صوفی نه بیلسون بن نیجه
اول جامدن بولدم صفا * هرکیمکه توحید اهلیدر اول دید وادید اهلیدر *
روز ازلدن تا ابد ایستر کمال منتها * رسول علیه السلام بیوردیلرکه نعم یازید
بونلرك جمله‌سی سنك حالك وتقریر ایتدیکك مشاهدا تکدر اما هنوز متصرف
حال اولیوب بلکه حال سنی متصرفدر وهمیشه که محکوم اولوب سر خلافتله
حاکم اولمیه سن ومرتبهٔ محو لینده اختیار کلی اوجا تنه اعتلا ایتمیه سن بو
مشاهدا تکه احیانا تعین بشریتك حائل اولوب پردهٔ خفاده بو انوار سن
ورنسه کورمز اولورسن زید ایتدی یارسول الله بوندن خود غافلم پس بونیجه
اولور بیان بیور ❊ مثنوی ❊ کفت یك اصبع چو بر چشمی نهی * بینی
از خورشید عالم را تهی * رسول علیه السلام بیوردیلرکه چونکه براصبعی چشمك
اوزرینه قویه سن شبهه یوقدر که عالمی خورشیددن تهی کورر سن مع هذا
اوله دکلدر که ماهله آفتاب سنك سرا انکشتکدن محجوب بحجاب اوله لر انلر

ظهور دوامده درلر ولکن کندو سر انکشتك سکارده اولوب دید آفتاب
ومشاهدهٔ عالتابدن سنی محجوب قیلور پس اکرچه کیم کمال جلا واستجلاده
مشاهده اولنان احوال کما کان یك منوال اوزره در فاما عین دیده ویکه
سر انکشت بشریت ونقطهٔ سویدای انیتك حائل اولوب انوار مشاهدا تدن
محجوب اولورسن وکذلك مرآت دل مصفا دخی بجرهٔ سینه وپردهٔ زبانده
محجوب ومستور اولماز ولکن نامحرملر انك رازندن محروم ودورمانده ومنکرلر
مشاهدهٔ حریم عزتندن پیش رانده و پسمانده اولورلر ایمدی یازید چونکه
❊ مثنوی ❊ یك سر انکشت پردهٔ ماه شد * بر سر انکشت پردهٔ ماه
ملکیت ونقطهٔ تعین غطاء نور خورشید احدیت اولدی ❊ مثنوی ❊
وبن نشان ستاری الله شد * وبومثال حق تبارك وتعالینك ستار صفتنك
نشانی اولدی حقا برستاردرکه کمال ظهوری عین خفا وخفاسی عین ظهوردر
زیرا تجلیٔ ذاتك ظهورنده تعین وجودك خفاسی نور وحدتك ظهوری وسحاب
بشریتك وجودی ظهور اولك خفاسی اولوب هم ظاهر وهم باطن هم اول وهم
آخر هم فتاح وهم ستار هم قهار وهم غفار برفاعل مختار وجلیل وجباردر ❊ مغربی ❊
ای صفاتت حجاب چهرهٔ ذات * ذات پاکت ظهور بخش صفات * آفتاب
رخت چوتابان کشت * منهزم کشت زنور او ظلمات * جنبش ازتست جمله
عالم را * ورنه دارد عدم سکون وثبات * یازید بن حارثه نتیجهٔ ستاریٔ حق
واثر غیوریٔ جلال پادشاه مطلقدرکه ❊ مثنوی ❊ تا بپوشاند جهان را نقطهٔ *
تا جهانی بر نقطه اورتر یعنی مردمك دیده یی جهانی کورمکدن نقطه قدر برحائل
اورتدیکی کبی عالم وسیع غیب ملکوت وفضای منیع مرتبهٔ لاهوتك مشاهده
سندن نور دیدهٔ شهودی کاه اولور که نقطهٔ موهومهٔ تعین هستی پوشیده قیلور
❊ مثنوی ❊ مهر کردد منکسف از سقطهٔ * مهر منیر برسقطه‌دن منکسف
اولور یعنی شمس ایله قمرك هنکام اجتماعنده حدقهٔ ناظرك سمت رأسندن کذر
ایدن خط مستقیم جرم قمرك عیننه مصادف اولوب جرم شمس دخی خط
مزبورك اوزرنده واقع اولسه سقطهٔ مزبوره سببی ایله نقطهٔ جرم ماه مردمك
بصر ناظر ایله قرص آفتابه حائل اولوب ارباب نظره آفتاب سیاه اولدی
تصور اولنور مع هذا ظات مرئیه آفتابك اولمایوب نقطهٔ جرم ماهکدر کذلك
دیدهٔ شهودك حدقهٔ معنویه سندن سمت سر سره کذر ایلیان خط هستیٔ
موهوم جرم قمر تعین اوزرینه اوغرایوب نور آفتاب حقیقی اول خطك اوزرنده

واقع اولسه نقطهٔ تعین وهمی نظر شهود ایله قرص آفتاب وحدته حائل اولمغله اشعهٔ تجلیات احدیتدن محجوب قالوب ومرآت قلبی نمدکدرنده مستور اولوب سقطهٔ مزبوره سالکی اوجات عایات شهود غیب ملکوتدن ساقط قیلور وبوخسوف وکسوف آفاقی وانفسی مثنویٔ شریفك اوائلنه قریب * م * بدزکسنا نخ کسوف آفتاب * بیتنك شرحنده تفصیل اولنمشدر اول محله مراجعت بیوریله حاصل کلام سید الانام علیه الصلوة والسلام زیدبن حارثه رضی الله عنهه احوال سلوکده اولان مقاماتی اعلام ایدوب بیوردیلر که یازید حالاسنك مشاهداتك اولان مقام مرتبهٔ خامسه دن اولان طور روحی درکه نهایت ملکوت وبدایت جبروتی انوار تجلیات صفاتیه ایله سیر ایدوب کاه اولورکه سکا سر وحدت بدیدار اولور کاه اولورکه ملاء اعلا وروحانیت انبیا ایله صحبت ایدوب امور برزخ واحوال آخرتی تماشا قیلورسن وعلم لدنی یه واصل اولمش سن امابو مرتبه ده توقف ایتیوب ومرآت صفاتیه یی نمد مرتبهٔ خفایه چکوب مرتبهٔ سادسهٔ خفی یه عروجه بذل همت ایلیه سن که نهایت مراتب سائران وبدایت مرتبهٔ واصلاندر اگرچه بو مرتبه ده دخی وصول حاصلدر ولکن جملهٔ وصول صفاتندندر ومرتبهٔ بدایت وصول ذاتدر چونکه مرتبهٔ خفایه ارتقا ایلیه سن نور ذاتك غایت لطافتندن احساس الواندن مجرد اولوب مراتب کثراتك دخلی قالماز وشمس شهود کسوفدن بری اولور وفناء فنا میسر اولوب مرتبهٔ سابعه دن اولان غیب الغیوبه اعتلا ایدرسن وشعور وعدم شعوردن مجرد اولوب محو مطلق وباقی بالحق ومجمول وفاعل اولوب هرشیده تصرفات الهیه ایله متصرف وازلا وابدا وسرمدا صفات کمالات ایله متصف وبنم آفتاب نبوتمك قرصنه پیوسته اولورسن ایمدی یازید ﴿ مثنوی ﴾ لب ببند وغور دریا را نگر * ابی کنفاردن بندایله وغور دریایه نظر ایله که صوت وصدا لب دریاده وجوش وخروش دریالك اوسننده اولوب قعر دریاده حرکت اولماز ایمدی سن دخی بحر محیط احدیتك قعرینه ودریای قلزم علوم لدنیه نك غورینه غوطه قیلوب کنار ایله جوش وخرو شدن وازکل زیرا ﴿ مثنوی ﴾ بحررا حق کرد محکوم بشر * برخوای (وسخر لکم البحر) حق سبحانه وتعالی بحری بشره محکوم ومسخر ایلدی یعنی یازید حق جل وعلا جنس بشره بحار ظاهره یی محکوم ایدوب برمصدق (وحملناهم فی البر والبحر) فلك جاری یه سوار اولوب

بحارلرنده ربح عظیم حصوله کتوردکلری کبی اولیا واصفیا وابرار واتقیا یه دخی دریای اسرار علوم لدنیه یی مسخر ایتمکله کشتی همته بنوب وبادبان هدایتی آچوب هبوب ریاح توفیق وعنایتله کیدوب عالك ملکوتی سیر ایدوب امتعهٔ فواخر مشاهدات ایله ربح عظیمه فائز اولورلر * پس اول دریای انوار اسرار آلهیه اولیا واصفیانك مرادلرنجه جریان ایدوب ﴿ مثنوی ﴾ همچو چشمهٔ سلسبیل وزنجبیل * جنده اولان چشمهٔ سلسبیل وزنجبیل کبیدر که ﴿ مثنوی ﴾ هست درحکم بهشتیٔ جلیل * عالی قدر وجلیل الاعتبار اولان بهشتیلرك حکمنده در یعنی بهشتیلره سلسبیل وزنجبیل چشمه سی نیجه مسخر ایسه دریای علم ربانی دخی عالم شهادتده اولیای کرامه اویلجه مسخردر سلسبیل وسلسال وسلسل وسلس حلقده سریع الجریان اولاندر وزنجبیل لذات عقلیه نك تعریفنده مبالغه درکه سلسبیله متعلق تحقیقات مقدما بیان اولنمشدر حاصل کلام (ویسقون فیها کأسا کان مزاجها زنجبیلا عینا فیها تسمی سلسبیلا) نخوای کریمی اوزره اهل جنته اول عین سلسبیل سقی اولنوب کندو ملك ومسخرلری اولدیغی کبی عارفان باللهك دخی اسرار علوم لدنیه ملکلری اولمغله حظوظ نفسانیه دن مزکی اولان جنت قالب انسانیلرنده تفجیر ایدن عین سلسبیل صفادن کوش استعدادلریله زنجبیل شوق ایله ممزوجه اولان شراب عشقی نوش ایدوب زمهریر هستیلری منفی اولور وهجوم مواجیددن مست وخراب اولدقلرنده جذبات واردات غیبیه رؤیت اکوان وحدثاندن انلری مسلوب ایدوب شراب رؤیت قدم ایله روحلری وشراب رؤیت بقا ایله سرلری ورؤیت انوار صفاتله عقللری وشراب رؤیت ذاتله قلبلری وشراب مداناتا ایله نفسلری سکران اولوب خلوات ومناجات وجمیع حالنده اول شراب طهوردن برنوع ذوق ووجدان وعشق وهیمان ووله وهیجان حاصل اولور که کوننده اول شرابدن غیری مرادلری واول وصالدن اوزکه مقصودلری اولمیوب مدمن خمر خمر ایله دوا بولدیغی کبی بونلرك دخی آلام محبتدن حاصل اولان جراحات قلبلرینه دردشوق ووجد وذوق وشراب عشقدن غیری دوا ومرهم اولمز وبو مرتبه ده کثرت ایله وحدت وسکر ایله صحو وفنا ایله بقا متساوی اولوب کندولری عین شراب وقلبلری بحر مواج علم رب الارباب اولوب اختیار کل صاحبی اولورلر وهیچ برحالك مغلوبی اولمیوب جمیع مقاماته غالب مطلق ومجمولان حق اولورلر پس بو اکمل کاملان بحار اسرار وانهار کنفارك حاکمی اولوب ایستدکلری

کبی اجرا ایدرلرابدی یاز بد ﴿ مثنوی ﴾ چار جوی جنت اندر حکم ماست ✲ جنتك درت ارمغیکه حق جل وعلا کتاب کریمنده (مثل الجنة التی وعد المتقون فیها انهار من ماء غیر آسن وانهار من لبن لم یتغیر طعمه وانهار من خمر لذة للشاربین وانهار من عسل مصفی) دیو تعداد بیورمشدر انهار مزبوره بزم حکممزده در زیرا نهر آب زلال علم ومعرفت ونهر لبن شهبا اعمال حقیقیهٔ ذوقیه ونهر خمر لذیذه عشق ومحبت ونهر عسل مصفی ذوق تجلیٔ احدیت وحلاوت مشاهدهٔ جمال وحدتدر * پس بونلر دنیاده حصوله کلمك کرکدر که جنتده دخی وجوده کله اکرچه بونلر جنتده موجوده در ولکن اعمال مزبوره واخلاق مذکوره دن بی بهره اولنلره انهار مذکوره دن بر قطره نصیب اولمیوب آنك فقدنده کویا که مفقوددر * پس چونکه بزم عملمزدن حاصل اولورسه عمل خود بزم اختیارمزدر انهار مذکوره دخی بزم حکممزده در آه ای سالك راه اهل قلوب ایچون بو عالمده جنات عالیات واردر که جنات مزبوره ارباب کشف وشهودك عرصهٔ قلوب واسعه وعقول باهره وارواح طاهره واسرار زاهره لرنده تزیین اولنمشدر * پس جنت قلوب روضهٔ ایقان وجنت عقول بستان عرفان وجنت ارواح حدیقهٔ بیان وجنت اسرار فردوس عیاندر وهر بر جنتك بردرلو نهر وبر کونه شجر وثمر وبر نوع انوار وازهاری واردر * پس جنت قلوبك نهرندن جریان ایدن شول ماء حیاتدر که نعت تجلی ایله روان وعیون وحدانیتدن تفجر ایدوب کدورة بشریتله متغیر اولماز ونور یقین قلبی احیا ایدوب اوزرینه موت جهالت جاری اولماز واول جنتك اشجاری ایمان وازهاری وجدان واثماری انوار ایقاندر وجنت عقولك نهری البان قدرت اولوب حق سبحانه وتعالی آنی انوار قدرتیله تربیه ایتمشدر واول روضه نك اشجاری حکمت وازهاری فکرت واثماری فطنتدر وجنت ارواحك نهری شول کشف جمالدر که موردی بحر جلالدر وحق تعالی اول روضهٔ تطییب ایچون لذت جمال وذوق بت جلال ایله سقی ایدر واول روضه نك اشجاری محبت وازهاری شوق واثماری عشقدر وجنت اسرارك نهری کشوف ذاتدر که فیض سرمدینك انقطاعندن مقدسدر وحق تعالی روضهٔ روحی شراب مشاهده سیله سقی ایدر که حق وصلنه مستقیم اوله واول روضه نك اشجاری توحید وازهاری تفرید واثماری تحقیق تجریددر * پس اصحاب قلوب اهل شهود واصحاب عقول اهل کشوف واصحاب ارواح اهل سکر ووجود واصحاب اسرار

مطلب
انهار الاربعة فی الجنان عطیة الله فی الدنیا لاهل العرفان

اهل محو وصحودر فلهذا اهل شهود اصحاب مراقبات واهل کشوف اصحاب مقامات واهل سکر ووجود اصحاب حالات واهل محو وصحو اصحاب استقامت وقربتدر سعادت اول کمسنه یه که دارا نعیمنده بولنه کبی جنا نه داخل اولوب انهار مزبوره مرادی اوزره جریان ایلیه آه ای دل آکاه اکرچه بویله در ولکن ﴿ مثنوی ﴾ این نه زور ما ز فرمان خداست ✲ بو حکم روان بزم زور مزدن دکلدر بلکه فرمان خالق الاکوانك قدرت یکرانیدر که حق سبحانه وتعالی علم وحیات وقدرت وارادت وسمع وبصیرت وکلام وحکمت ویرمسه قول نه قادردر وتصرفات مزبوره و(بی یبصر وبی ینطق وبی یبطش وبی یسمع وبی یمشی) مرتبه سیدر ابدی (لا حول ولا قوة الا بالله) دیوب سنك وجودکده اولان قطرهٔ علم وقدرتدن بحر قدرت احدیته واصل اولوب کندو قدرتکی عدم وقدرت حق دمبدم کور اکر سنده پرتو نور قدرت اولمسه اول دولتی نیجه حاصل ایدردك آه ای سالك راه چونکه حق تعالی سکا وارلق ویردی یوق اول وهوش ویردی شکر ین یلوب شراب عشق ایله بیهوش اول وآلت وجوارح ویردی منتبه اولوب نیکوکاری ایله عیش بی شمار اله کتور وعمر باقی وخمر وساقی یی اعمال صالحه ده طلب ایدوب دائما عمله کوشش وبی لب وکام جام عشقی نوش قیل وبر قاج کونلك حیات جهانه فریفته اولمیوب بو دام بلادن جهان اول ﴿ نظم ﴾ همچنین داد حق ترا قدرت * که فزاید ز کوششت قدرت * از عمل جنتی کنی پیدا * قصر جاوید کردت ماوی * سر طاعات این بود میدان * که رهی زین جهان چون زندان * عشق چون رهبرت شود برسی * بخداوند در خودی بنسی * آه ای دل آکاه ذکر اولنان اخلاق ایله متخلق اولورسك سن دخی زمرهٔ اصفیایه ملحق وانهار جنته قدرت حق ایله فرمانران اولوب ﴿ مثنوی ﴾ هر کجا خواهیم دادیمش روان ✲ اول چار جوی جنتی هر قنده دیلرسك روان وجاری طوترز ﴿ مثنوی ﴾ همچو سحر اندر مراد ساحران ✲ سحر مراد ساحرانده مسخر اولدیغی کبی اول جوی جنان دخی مراد ایتدیکمز یره جریان ایدر آه ای عارف آکاه بو ابیات شریفه ده مقام احمدی ووارث اکمل حقیقت محمدی اولان قطب زمان واکمل انسانك دخی مرتبه سنه اشارت واردر که مظهر روح محمدی عالم وعالمیانك جانی وقلوب عاشقانك فرمانرانی اولوب جهان وجهانیان ونوع انسان انك جوارح وقواسی حکمنده اولوب جمله سی انك سایهٔ وجودیله زنده لردر وعلم ومعرفت وعشق

ومحبت وجميع حكمت خلافت نامه‌سى جهندن انك زير حكمنده در هر قنغى
قلبه ايسترسه انهار من بوريى اول جانبه اجرا ايدر وحضرت رسالت پناه
عليه السلام زيد رضى الله عنهه كندونك درياى علم نامعدودى تلاطمنده بر نهر
شهود اجرا ايتديكى كبى قطب عالم دخى قلوب سالكاندن مستعد اولنلره
اجراى ماء علم وحكمت ايدر زيرا اول نور الهى ابصار اعيانك نورى وديدهٔ
قلوبك جانيدر نتكيم مولانا خداوندكار تمثيل وتحقيق ايدوب بيوررلر كه اول
قطب زمان ووارث اكمل زبدهٔ اكوان وجان فرمان ران جهانك جوارح
وقواسى مثابه‌سنده اولان اعيانه نه وجهله اجراى احكام وامر وفرمان
ايتديكن وامر حقله كهنه جمال وكهنه وجه جلال كوستردبكن بيانك ديلرسك
كندو روح روان وجوارح وقواكه نظر قيل كه ❊ مثنوى ❊ همچو اين
دو چشمهٔ چشم روان ❊ مثلا سنك وجودكده روان اولان بو ايكى چشمهٔ چشم
نكران ❊ مثنوى ❊ هست در حكم دل وفرمان جان ❊ دل وجانك زير حكمنده
وداخل حيطهٔ فرماننده دركه كيف مايشاء تصرف قيلوب ❊ مثنوى ❊
كر بخواهد رفت سوى زهرمار ❊ اكر دل وجان ديلرسه عين روان اولان
نور اعيان زهر مار مثابه‌سنده وسبب دخول نار اولان محرمات جانبنه نكران
وشعاع بصرى اول جانبه روان اولور ❊ مثنوى ❊ ور بخواهد رفت سوى
اعتبار ❊ واكر ديلرسه جانب اعتباره كيدوب (فاعتبروا يا اولى الابصار)
فرمانه‌رام اولور ❊ مثنوى ❊ ور بخواهد سوى محسوسات رفت ❊
واكر دل وجان ديلرسه نور بصر جانب محسوساته كيدر ❊ مثنوى ❊
ور بخواهد سوى ملبوسات رفت ❊ واكر ديلرسه جانب ملبوساته كيدر يعنى مجرد
ظاهر بند باقيوب نظر فكرت وديدهٔ عبرت ايله مستورات ومعقولات سمتنه نكران
اولور ❊ مثنوى ❊ ور بخواهد سوى كليات راند ❊ واكر دل وجان ديلرسه
چشمهٔ چشمى جانب كليات اولان عالم آخرته اجرا وسوق ايدر ❊ مثنوى ❊
ور بخواهد حبس جزويات ماند ❊ واكر ديلرسه جزئياتك حبسنده قالدى
يعنى نقوش مزخرفات دنيويه‌يه حيران واسير طبع وخذلان اولدى وفرمان
دل وجان انجق ديده‌يه روان دكلدر بلكه اخوانى اولان ❊ مثنوى ❊
همچنين هر پنج حس چون نايزه ❊ مانند لولها اولان حواس خمسهٔ قواى
ذائقه وسامعه ولامسه وشامه قوهٔ باصره كبى ❊ مثنوى ❊ بر مراد امر
دل شد جايزه ❊ مراد امر دل اوزره جايزه وجاريه اولدى ❊ مثنوى ❊

هر طرف كه دل اشارت كرد شان ❊ هرنه طرفه كه كوكل انلره اشارت ايليه
❊ مثنوى ❊ مى رود هر پنج حس دامن كشان ❊ بى تردد وبى توقف
حواس خمسه‌نك هر برى دامن درميان اولوب اول جانبه كيدر مثلا
❊ مثنوى ❊ دست وپا در امر دل اندر ملا ❊ دست وپا امر دله آشكاره
وظاهر ❊ مثنوى ❊ همچو اندر دست موسى آن عصا ❊ يد بيضاى موساده
اولان اول عصا كبيدر كه ايسترسه ثعبان وديلرسه نخل ارغوان اولور الحاصل
نتيجه ايسترسه حكمن روان ايدوب ❊ مثنوى ❊ دل بخواهد پا در آيد زو برقص ❊
دل ديلرسه پاى فرمان بر فى الحال رقصه كلور ❊ مثنوى ❊ يا كريزد سوى
افزونى ز نقص ❊ وياخود نقص وحرماندن جانب افزونى وسمت كمالاته پويان
اولور ❊ مثنوى ❊ دل بخواهد دست آيد در حساب ❊ دل ديلرسه دست دفتر
ارقامى انله الوب حسابه كلور ❊ مثنوى ❊ با اصابع تا نويسد او كتاب ❊
حتى كاتب ديوان افكارى اولوب اقلام واصابع ايله كتاب يازار زهى قدرت
قادر كهم ❊ مثنوى ❊ دست در دست نهانى مانده است ❊ دست
ظاهرى دست نهانى اولان دل وجانك حكمنده قالمشدر وبالجمله دست آستين
دست دل وپاى موزه پاى دل اولمشدر ❊ مثنوى ❊ او درون تن را
برون بنشانده است ❊ اول دست نهانى اولان دل وجان درون تن وسراپردهٔ
بدنده وجهنه نقاب خفا چكوب مستور اولمشدر وكارنه آلت اولمق ايچون
دست وپاى تن وجوارح واعضاى بدنى طشرده نصب ايتمشدر ❊ مثنوى ❊
كر بخواهد بر عدو مارى شود ❊ اكر دل ديلرسه دست عصاى موسى كبى
عدونك اوزرينه بر مار اولور ❊ مثنوى ❊ ور بخواهد بر ولى يارى شود ❊
واكر ديلرسه دوستنه يارى ومعين اولور ❊ مثنوى ❊ ور بخواهد كفچهٔ
در خوردنى ❊ واكر ديلرسه تناول طعام ايچون دست بر كفچه اولوب كندويه
واحباب وفقرايه بخش اطعمه ايدر ❊ مثنوى ❊ ور بخواهد
همچو كرزه منى ❊ واكر ديلرسه اون بطمان بر كرز كبى اولوب سر دشمنانى
خرد ايدر اى مستمع قابل حكمت غريبه دكليدر كه ❊ مثنوى ❊ دل چه
ميكويد بدين سان اى عجب ❊ بو جوارح وقوايه عجبا كوكل نه سويلر كه
هر برى بر موجب فرمان خدمته قيام كوستر حقا كه ❊ مثنوى ❊
طرفه وصلت طرفه پنهانى سبب ❊ اوزكه حالت وطرفه وصلت واعجوبه
سبب پنهانيدر كه جوارح وقوا ايله ميان قلبده اولان اتصال خفيدن وسبب
نهانينك كيفيتى ادراكندن عقل دراك عاجزدر الله اعلم هيچ دكلدر

﴿ مثنوى ﴾ دل مكر مهر سليمان يافتست ❁ دل مكر مهر سليمان بولمشدر وممكلت وجودده اولان قواى نفسانيه وروحانيه نك پادشاهى اولمشدر ﴿ مثنوى ﴾ كه مهار پنج حس بر تافتست ❁ كه حواس خمسه نك عنان انقيادلرينى بوكمشدر يعنى قبضهٔ تصرفنه المشدر وحكم سليمانى ايدوب ﴿ مثنوى ﴾ پنج حسى از برون ميسورا و ❁ حواس خمسهٔ ظاهره طشره دن سليمان دلك محكوم وميسورى اولمشدر ﴿ مثنوى ﴾ پنج حسى ازدرون مأمورا و * وحواس خمسهٔ باطنه اولان قواى حس مشترك وواهمه ومتخيله وحافظه ومتفكره دروندن فرمان سليمان دلك مأمورى اولمشلردر ﴿ مثنوى ﴾ ده حسست وهفت اندام ديكر ❁ پس ظاهره وباطنه حواس عشره در و بوندن ماعدا سرودودست ودوپاوپشت وشكم مجموعى هفت اندام بدندر ﴿ مثنوى ﴾ آنچه اندر كفت نايدمى شمر ❁ واول نسنه كه كفتاره كلورلمامشدرسن انلرى عدايله كه ناطقه وغاذيه وهاضمه وناميه ودافعه وماسكه الحاصل قواى جسمانيه وروحانيه نك جمله سى مملكت تن وسراى وجودده تخت ياقوت صنوبرينك اوزرنده چارپاش حكومته اتكا ايليان سلطان دل وسليمان روحك محكوم ومأمورلريدر * ايمدى (كلكم راع وكلكم مسؤل عن رعيته) مصداقنجه كشورتن واقليم بدنده ﴿ مثنوى ﴾ چون سليمانى دلادرمهترى ❁ دلا مهترلكده وفرمانران اولقده چونكه سليمان وجودسن عقل آصف راى وخاتم شرع احمدى ايله حكم سليمانى يى اجرا ايدوب ﴿ مثنوى ﴾ برپرى وديوزن انكشترى ❁ قواى نفسانيه وشهوانيه نك ديو وپريلرينه مهراوروب سكان مملكت انسانيه اولان قواى ملكيه وروحانيه اوزرندن مضرات وفسادلرينى دفع ايت زيراكه ﴿ مثنوى ﴾ كردرين مملكت برى باشى زديو ❁ اكر بو مملكت بدن وولايت تنده خدعهٔ نفس وشيطاندن برى اولورسك كه ﴿ مثنوى ﴾ خاتم ازدست تونستانده ديو ❁ نفس وطبيعت وهواى شهوت كه هر برى بر ديو مكار در سنك الكدن خاتم سليمانى المغه قادر اوليوب كشور ممالك انسانيه ده عدل وداد كسترى ايدرسن ﴿ مثنوى ﴾ بعد زان عالم بكيرد اسم تو ❁ اندنصكره سنك نامك عالمى طوتر ﴿ مثنوى ﴾ دوجهان محكوم توچون جسم تو ❁ ومملكت جسم وتنك كبى ايكى جهان سنك محكومك اولور آه اى سالك راه لطيفهٔ انسانيه وصورة آدميه برنسخهٔ جامعهٔ الهيه دركه مجموعهٔ كونيندرو (خمرت طينة

آدم بيدى اربعين صباحا) شان انسانيده بيوريلوب (ونفخت فيه من روحى) (وانى جاعل فى الارض خليفة) وصف آدمى اولمشدر يعنى چونكه حضرت بيچون برفحواى (اذا اراد الله شيئا ان يقول له كن فيكون) وجود انسانينك ايجادن اراده بيورمغله حقيقت محمديه نك ظهورى ايچون جميع آفرينشك كتم عدمدن دشت وجوده ظهورن اراده بيوروب تمام انبيا واوليا وعلما وحكما اول علت غائيهٔ مكوناتك استكمال وجودى ايچون آلات ومعاونات منابه سنده ظهوره كتوريلوب * اولا غيب الغيوب وحدت روح الارواح اولان روح اقدس احمدى يه تجلى ايدوب سبب هستىٔ عالم وعالميان اولدى * ثانيا تجلىٔ على سبب ظهور كونين اولوب * ثالثا هيولاى كل پديدار اولدى وهيولى صلب پدرده اولان نطفهٔ انسانيه يى اظهار ورحم مادرده حد صورته وجوف فلكده اولان داردنياده صورة انسانيه ايله استقرار ورديكى كبى هيولاى كل دخى ظهور عالم ايچون جذب هرقوت اولدى * رابعا سبب اجتماع ظاهر وباطن جسم وجان اولان طبيعت كل ظهوره كلوب اضداد مختلفه دن مجتمع اولان جسم جان ايله الفت ايتمكه سبب طبيعت كل اولدى * وخامسا صورت كل ظهوره كلوب مثلا صورة ظاهرهٔ انسانيه انسانك جلد وكوشت واعصاب وعظام وقواى طبيعيه وملكيه سنك هر برينى كندو حدنده حفظ ايتديكى كبى جميع عالمك صورى دخى صورت كل ايله مستقر اولوب صورة انسانيه بو جمله دن پديدار اولدى * وسادسا وجود لطيف محيط اولان عرش اعلى پديدار وسبب ظهور افلاك وانجم بى شمار اولوب قلب انسانى قوهٔ عرشدن اولديغيچون (قلب المؤمن عرش الله) بيورلدى * وسابعا كرسى وسيع ظهوره كلوب سبب هستىٔ وجود كائنات اولدى وقواى متعدده انكا تعبيه بيوريلوب كواكب ثابته كرسيده مستقر اولدى وبونك جمله سى اكر ظاهرده واكر باطنده اولان عالميانك سبب قوتلرى اولوب جمله سى فلك البروج وكواكب ثوابته متعلقه اولدى وحق سبحانه وتعالى اون ايكى بروجك هر برنده برخاصه وخواص مز بوره يى سبب قيام كيفيت وجود وبروج مز بوره دن هر برينى وجود انسانيده اولان برعضوه متعلق ومتشبه ايلدى اولا (حمل) وجود انسانيده رأسه مشابه وداخل رأس اولان هر شيئه متعلق اولدى (وثور) كردانه (وجوزا) يدينه وحفظ معلومات ايتمكده سينه (سرطانه) ومهبط شمس حقيقت اولان خانهٔ قلب (اسده)

مطلب
در بيان ظهور حقيقت انسانى وعبور او در مراتب كليهٔ اربعينه وحكومت او بامهر سليمانى در ملك وملكوت

وقسام اخلاط اولان جكر (سنبله) يه ومعده وامعا (ميزانه) وسبب نسل
اولان آلت تناسل (عقربه) وسبب قيام وقعود اولان فخذين (قوسه)
وسبب حركت اولان ركبتين (جديه) وساقين (دلوه) وسبب آمد وشد اولان
كعبين وكف پاى (حوته) منشابه وهر بر برج اعضادن بوره دن برينه متعلق
اولوب كذلك سماوات سبعك ظهورندن دخى وجود انسانينك قيام وثباتى
ظاهر اولدى يعنى حق جل وعلا قدرت كامله سيله خاصهٔ فلك سابعدن مغز
عظامى وجوده كتوروب اول مغز استخوانلرى حفظ ايلدى وفلك سادسدن
استخوانلرى وجوده كتوروب قيام وجود استخوانلر ايله ميسر اولدى وفلك
خامسدن اعصاب وجوده كلوب استخوانلر اوزرينه كشيد اولدى وقيود
اعصاب ايله سلاسل عظام بر برينه قيد اولوب متفرق اولمادى وفلك رابعدن
لحم انسانى وجوده كلوب اعصابى اتلافدن حفظ ايتدى وخون وجود
انسانيده جريانه قادر اولوب لحومى الى ماشاء الله تروتازه طوتمق ايچون فلك
ثالثدن عروق وضوارب وجوده كلدى وتمام وجودى حفظ وحراست ايچون
فلك ثانيدن جلد انسانى وجوده كلوب فلك قمردن بدن انسانيده موار ظهوره
كلوب حتى بدندن منبته اولان هر بر موينك منافذندن درون وجوده نسيم
راحت نافذ اولوب وتنده اولان عفونات دخى منافذ مز بوره دن خروج ايله
مضراتى دفع اولوب لحم تازه وطرى طوردى وهمچنان اول قادر مطلق
كواكب سياره نك دخى هر برنده نيجه خواص تعبيه ايدوب هر كوكبك خاصه سى
قواى وجود انسانيدن بر قوته متعلق اولدى پس (زحل) انسانده اولان
علم ومعارف وكشف ومعانى وقوت ماسكه يى ظاهرا وباطنا حفظ ايدوب
نطفه يى دخى رحمده وغذايى بدنده حفظا تمكله هر برى كندو حدنه وصولدن
صكره بقيهٔ فضلاتى قوت دافعه ايله خروج ايدر (ومشترى) دن قوت ارادى
ودرك معانى ظهوره كلور (ومريخ) دن حركت ارادى وقدرت وشجاعت وجوده
كلور (وشمس) دن حيات حسى وتحكم وشوكت (وزهره) دن قوت ذائقه
ولذات شهوانيه (وعطارد) دن علم صنايع وظهورات ادراك (وقمر) دن تكلم
وحركتده سرعت وجسم وجسمانيات ظهوره كلوب و بوجمله يه قابليات
عكوس انوار آفتاب معرفت اللهدن متبادر اولور پس حق سبحانه وتعالى طبايع
اربعه يى دخى اجرام افلاكدن ايجاد بيوروب سبب وجود طبيعى عاليان اولدى
يعنى حرارت نار سبب قيام حيات روح حيوانى و برودت هوا سبب اعتدال

حرارت بدن اولوب فرط حرارتدن قيام بدنى تلف اولمقدن حفظ ايلدى
ورطوبت ما غذايى وجودده حل ايدوب بدنه بدل ما يتحلل اولدى يبوست
خاك دخى اخلاط اربعه يه اعتدال ويروب دم وصفرا وبلغم وسودادلده
وجكرده ودماغ وزهره ده قابل استقرار اولدى * وهمچنان مواليد ثلثه
تعبير اولنان معدن ونبات وحيوانى طبايع اربعه دن ايجاد بيوروب حتى انلرك
قواسى ايله اتمام وجود بيوردى مثلا وجود انسانيده اولان تغير وترقى وثبوت
عظام قوت مغيره جماديدر وجذب غذا وتوالد وصحت بدن قوت ناميهٔ نباتيدر
وحس وحركت قوت حاسهٔ حيوانيدر وحيوانك بعضى غذاى وجود انسانى
وبعضى مركوب آدمى اولوب اجزاء وجود حيوانيه دن اولان هر بر جزؤ اجزاء
وجود انسانيه دن اول جزؤه مناسب اولان بر جزؤك مقويسيدر * پس مراتب
اربعين بو وجهله بودر كه مراتب مز بوره يه مراتب اربعين صباح دينلمشدر
يعنى غيب الغيوب وحدت ومرتبهٔ علمى وهيولاى كل وطبيعت كل وصورت كل
وعرش اعلى وكرسى وبروج دوازده كانه وسماوات سبع وكواكب سبعه
وطبايع اربعه ومواليد ثلثه مجموعى قرق مرتبه در كه (خمرت طينة آدم
بيدى اربعين صباحا) قول شريفى ايله مراتب مز بوره يه اشارت بيور يلوب
طينت انسانيه مراتب مذكوره ده يدين جمال وجلال ايله تخمير اولنوب خلعت
انسانى يى بردوش ومظهريت كليه دولتنه دوش اولمشدر * اى طالب اربعين
معلوم اوله كه خمرت بو محلده خلقت معناسنه در وخلق دخى تقدير معناسنه
اولدقده عالم باطندن اولور كه غيب الغيو بدر وعالم شهادته كلدكده خلق
اظهر واوجد معناسنى متضمن اولمغله غيبدن ظهوره كلمشدر و طينت
دخى جبلتدر كه حقيقت انسانيه در وحقيقت مز بوره روح الارواح اولان
حقيقت محمديه در كه (ونفخت فيه من روحى) حقيقت روحيهٔ مصطفو يه در
وانسان حقيقت مز بوره ايله انسان اولمشدر اكر حقيقت مز بوره اولمسه
جمادى ونباتى و ياخود حيوانى مرتبه سنده و ياخود ملكيده قالوب صورت
انسانيه ايله ظاهر اولمزدى ويدين مراد صفات جماليه وجلاليهٔ
الهيه در كه قدرت كامله حضرت فيض اقدسدرو يى علتدر وجلال ايله مراد
عظمت وجلالت وجمال لطف ورحمت وعنايت وشفقتدن عبارت اولوب
يدالهيه بو ايكى صفت ايله اولان قدرت كامله در وار بعين صباحا اكا اشارتدر كه
حق سبحانه وتعالى مراتب اربعينه دن هر برنده بر قوت وفعل و بر صفت

خاصه ودیعت بیورمشدرکه حقیقت انسانیه هر برمرتبه‌یه واصل اولدقده
اول مرتبه‌نك صفاتندن برشی کسب ایدوب پادشاهه عسکری همراه اولدیغی
کبی صفات مزبوره کندو یه رفیق اولمشدر یعنی صفات مزبوره قوای
علویه وسفلیه‌درکه روح الارواحك عساکری کبیدر وقوای حقیقت
محمدیه‌نك صورتلری ملائکهٔ علویه وسفلیه‌در پس اول حقیقت مراتب
مزبوره‌نك هربرنده واحدا بواحد ظهور ایدوب شانته لایق اولانی
رفاقته قبول ایتدکدن صکره برمرتبه‌یه دخی نزول ایدوب بواسلوب اوزره
مراتب اربعینه‌یی کماله ایرشدیردی وکمال قوت صفات جلالیه وجمالیه ایله هربر
مرتبه‌یه که نزول بیوردی اومرتبه‌نك قوای ملکیه‌سی انك خدمتنه مسارعت
ورکابنجه موافقت ایتمکله هربرمرتبه‌ده اول مرتبه‌نك صفت خاصه‌سیله
بروز ایلدی پس مراتب ظهورات اربعینه‌دن برمرتبه‌دن برمرتبه‌یه نقل
اولندقجه هربرنده برنوع طلوع وبرنوع غروب واقع اولمغله ذکر اولنان
بروز وخفا اول جهانك صباحندن برصباح اولمغله تطورات مزبوره‌یه
اربعین صباحا قولیله اشارت بیورلدی آه ای عارف آگاه مرآت بلاوری
هرنه مقوله الوانه مقابل ایتسه‌لر مرآت مزبوره‌نك واوندن مجرد ایکن مع
تجریدها مرآت مزبوره‌ده الوان متقابله‌نك پرتوی نمایان اولور کذلك
روح اقدس دخی مراتبدن هرقنغیسنده بروز ایتدیسه اول مرتبه روحدن
وجود پذیر اولوب ومرتبهٔ مزبوره‌نك دخی صفتی روحده پرتو ایتمشدر
پس حقیقت مزبوره مرآت صورت انسانیه‌ده ظاهر اولوب کمال جامعیت
ایله اسما وافعال وصفات ذاتیه اول شمس حقیقت محمدیه‌نك صفات وذاتی
اولدیغی جهتدن آفتاب مزبورك طلوعی مراتبدن هرقنغیسنده اولورسه
برصباح جدید اولور پس چونکه صفات مشروحه حقیقت مذکوره‌ده جمع
اولدیسه جمله‌سی بك حقیقت اولوب وخمرت قولیله بوتخمیره اشارت بیوریلوب
جمیع صفات علویه نفخ روح اضافی ودست جلال وجمال ایله اسرشته وجمله‌سی
برمحلده مجتمع وجوهر اصلی‌یه متصل اولوب مهر سلیمانی‌یه مالك اولدی
وجابر رضی الله عنه‌دن روایت اولنان (سألت رسول الله صلى الله عليه وسلم
عن اول ماخلق الله قال هو نور نبيك ياجابر خلقه ثم خلق منه كل خير وخلق
بعده كل شيءٍ وحين خلقه اقام قدامه فى مقام القرب اثنى عشر الف سنة ثم جعله
اربعة اقسام فخلق العرش من قسم وخلق الكرسى من قسم وحملة العرش

وخزنة الكرسى من قسم حديث شريفكه حديث مفصلدر سيد الاولين
والآخرين عليه صلوات الله رب العالمين وحدت وكثرت واجمال وتفصيل
وكندو ذات شريفلرينك وصفنى تحقيق بيورمشدر ابعدى آدم عليه السلامك
طينتندن خلق اولنان كندو قالب مخصوصلرندن قطع نظر حقيقت اربعين
ومهر سليمانى سرنده اولان تحقيق وتطبيقك بروجهى بودركه ذكر اولندى
ومن حيث الانفس (مراتب اربعين) ده بروجه دخى بودركه سالكان راه
حقيقتدن اولان هرقنغى عاشق مستعدكه ذكر اولنه‌جق مراتب اربعينه‌دن
عبور ايدرسه مهر سليمانى‌يه مالك اولوب آفاق وانفسه حكم ايدر ودرياى علوم
انك مرادنجه جريان ايدر ودبو وپرى زير حكمنه آلور پس بر فحواى
(سنريهم آياتنا فى الآفاق وفى انفسهم) علم شريفه خفى اولميه كه مراتب
اربعينه‌نك * اولكسى وجود كل مظهر روح قدسى ومرآت حقيقت محمديه‌در
وصفات جلاليه وجماليه دخى وجود وارث اكلده ظهور ايدوب ثمره‌سى
شجاعت وسخاوتدر * ثانيا مرتبهٔ ارواح خمسه‌در پس برىسى قوت مغيرهٔ
معدنيه‌دركه دوكلى وجودده برحالدن برحاله واقع اولان تبديل وتغيير
انك خاصه‌سيدر وبرى دخى جكرده مستقر اولان قوت ناميهٔ نباتيه‌دركه قسام
اغذيهٔ بدنيه‌در ومتولدات انك خاصه‌سيدر وبرى دخى روح حيوانيدركه
مركزى دلدر وبرى دخى روح نفسانيدركه پيشانئ دماغده مستقر اولوب
اسمى حس مشتركدر وعلم صنايع وتعليم وتعلم وتدبيرات امور صوريه
انك خاصه‌سيدر وبرى دخى روح ملكيدركه روح انسانى وعقل
معاد اسمى ايله موسوم اولوب مقرى فوقانيدر وميان علويات وسفلياتده
واسطه ومهبط فيض الهيدر وعلوياته عروج انك كاريدر * ثالثا نفوس
اربعه‌در پس برى نفس غضبيدركه وجود كاملده غيرته متبدل اولور
وبرى نفس شهوانيدركه وجود كاملده عشق ربانى وحب يزدانى‌يه متبدل
اولور وبرى نفس ملكيه‌دركه خيرخواه جميع كائنات اولوب اكا نفس قدسى
تعبير ايدرلر و (جسم فرشى وروح عرشى) انك وصفيدر وبو نفس قدسى
وحقيقت انسيه‌دركه حضرت اقدسدن فيض پذير اولوب فيض مزبورى عالميانه
افاضه ايدر وجمله عالمك سبب حياتى اولور وبلكه روح قدسى دخى بودر
ديمشلر * ورابعا صفات سبع قلبيه‌دركه سالكان راه حقيقت ابتدادن كندو
انتهاسنه انكله واصل اولور وصفات مزبوره بوندن اقدم تحقيق وجودجنده

آخر حديث بودر
واقام القسم الرابع
فى مقام الحب اثنى
عشر الف سنة
ثم جعله اربعة
اقسام فخلق القلم
من قسم واللوح
من قسم والجنة
والنار من قسم
واقام الرابع فى مقام
الخوف اثنى عشر
الف سنة ثم جعله
اربعة اجزاء فخلق
الملائكة من جزؤ
وخلق الشمس من
جزؤ والقمر
والكواكب من
جزؤ واقام جزؤ
الرابع فى مقام الرجاء
اثنى عشر الف سنة
ثم جعله اربعة اجزاء
فخلق العقل من
جزؤ والعلم والحلم
من جزؤ والعصمة
والتوفيق من جزؤ
واقام الرابع فى مقام
الحياء اثنى عشر
الف سنة ثم نظر الله
اليه فرشح النور
عرقا فقطرت منه
وتنفست مائة الف
وعشرون الفا ع

مناسبت ایله بیان اولنوب قالبی ونفسی وقلبی وسری وروحی وخفی وغیب الغیبدر که هر برینك طور وسیری تحقیق اولنمشدر تکراره حاجت قالمامشدر *خامسا حواس خمسهٔ ظاهره‌در که هر بری وجودك سبب نظامیدر *سادسا حواس خمسهٔ باطنه‌در که وجود انسانده سبب انسانیت بونلردر *سابعا قوای اربعهٔ طبیعیه‌در که قیام تن وصحت ومرض بدن قوای مزبوره‌نك فساد وصلاحنه‌می بوطدر *ثامنا صفات ذاتیه‌یی سکز عدد اعتبار ایدنلرك اعتباری اوزره حیات وعلم وقدرت وارادت وسمع وبصر وکلام وحکمتدر که عبد ایله مولی میانده واسطه و بوندن اقدم تعرج الملائکة تفسیرنده تفصیل اولندیغی اوزره ظهور آفرینشه سببدر وعقل ثانی عقل معاش وکالی عقل معاددر که فیض جمال وجلاله مظهر اولدیغی جهتندن اکا دخی یدین ایله اشارت بیوریلوب (خمرت طینة آدم بیدی) صفات سبعهٔ مزبوره‌در که وجود آدمده ظاهره اولوب تمام هستیٔ انسانی بو صفات جامعه ایله ظهور ایدوب جمله‌سی بر بریله اسرشته وقدرت کاملهٔ جلالیه وجمالیه ایله وجود واحدده ثابت ونفخ روح اضافی وساطهٔ جامعیت مزبوره ایله ظاهر اولمشدر پس (خلق الله آدم علی صورته) و (لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم) قولیله صفات جامعهٔ مزبوره‌یه اشارت وانسان فیض اقدس ایله ظاهر اولوب مهر سلیمانی‌یه مشابه اولان جمیع اسما وصفات وافعال وآثار ایله مملکت تند. تخت خلافته اجلاس بیوریلمشدر که حتی صفات متعدده ومتقابله واسماء متکثره ومتضاده‌نك آثارن کندو ذاتنده مشاهده ایلیوب هر صفاتك حقیقتنی معاینه ایله کندو ذاتنی صفات مزبوره‌یه مطابق قیله وچونکه صفات مزبوره وجودنده بطوندن ظهوره وقوتدن فعله کله ممالك تن وکشور بدنك سلیمانی اولوب کندو حقیقتنه یول بولور ومبدأ ومعادنی فهم ایدوب (لی مع الله وقت) بو معنایه اشارت ایدیکن بیلور ونفسنی بو وجهله عارف اولدقده لاجرم عارف رب اولور (من عرف نفسه فقد عرف ربه) معناسنی فهم ایدر پس انسانك انسانیتی مراتب مزبوره‌نك مشاهده‌سی وصفات مذکوره‌نك حصولیله در قرق اوج مرتبه‌در که اوچك بری نفخ روح الله ایکی دخی یدین جمال وجلال وقرق عددن ٥ ارواح ٤ نفوس ٧ قلبیه ٥ حواس ظاهره ٥ حواس باطنه ٨ قوت اسماء ذاتیه ٤ طبایع ٣ موالید ٢ عقل معاش وعقل معاد *پس ذکر اولنان مراتب انسان کمالات وجودنده اعتدال بولوب غیر یلری ذکر اولنان اربعینده ناقص‌لر اولوب درخت

٦ وار بعة الاف قطرة من النور فخلق الله من کل قطرة روح نبی اورسول ثم تنفشت منه الارواح فخلق الله من انفاسهم نور الاولیاء والسعداء والشهداء والمطیعین من المؤمنین الی یوم القیمة والعرش والکرسی من نوری والکروبیین والروحانیین من الملائکة من نوری والجنة ومافیها من النعیم من نوری وملائکة السموات السبع من نوری والشمس والقمر والکواکب من نوری والعقل والعلم والتوفیق والعصمة من نوری والشهداء والسعداء والصالحین من نوری ثم خلق اثنی عشر حجابا فاقام نوری فهو جزؤ الرابع فی کل حجاب الف سنة وهی مقامات العبودیة وهی حجب ٣

بی ثمره وزوجه‌سی وار ایکن اولاددن محروم اولان رجل عقیم وآلت تناسلی وار ایکن عنین اولان شخصه بکزر ودنیایه کلمکدن مقصود کمالات مسفوره‌نك حصولیله مبدئه وصول ایکن نقصان ایله رجوع ایتدکده مبدئه وصولدن محروم وسرمایهٔ روحی اسفل خسرانده مرجوم اولور (اللهم احفظنا من جمیع العلایق والعوایق) آه ای مستمع آگاه اگرچه بو ایکی اربعینك حقیقتی عین واحده‌در ولکن اختلاف عبارتده اولمغله ثانی اولك عینی اولوب فقط عبارتده غیری اولان اربعین صباحده برتحقیق دخی واردر که ارباب شهودك کلمات قدسیه‌لرین جان قولاغیله اصغا قیل پس علم شریفه روشن اولسونکه حضرت حق وقادر مطلق افلاکده یکرمی سکز صفات افعالیه اراده بیوروب صفات مسفوره‌دن هر بری کندو ذاتلرنده مجرد وافعال وخواصده مجملاردر وافعال مذکوره‌یه عند اهل التحقیق حروف الهیه تعبیر اولنور و بونلرك ظهور وافعالی فلك بروجندندر که اکا منازل قمر تعبیر اولنوب رب الارباب‌دن مستفیض اولورلر وموجودات عالمه افاضه ایدرلر وبین الخالق والمخلوق وسایط وجسمانیلردر اما بغایت نورانیلردر وذکر اولنان وسایط اصحاب ذوق ووجدانك عین سر ودیدهٔ مکاشفه‌لرینه صورت حروف تهجی منالنده متمثل اولوب امام علی کرم الله وجهه وائمهٔ اثنی عشر وجنید وبایزید ومحیی الدین وصدر الدین وسعد الدین حمویه وسید علی همدانی وبونك امثالی وارث اکمل نبوی اولنلر فیض محمدی ونور مشکاة احمدیدن بی حروف ولفظ وصوت تعلم ایتمشلردر قدس الله اسرارهم ورضی الله عنهم وبونلر شول حروف نورانیه‌در که بونلرك فعلی اولمادقیجه هیچ برشینك وجودی صورتنه کلمیوب هر برحرف نورانی ایچون برقوت ذاتیه و بقدرة الله تعالی هر فعلك خواص متعدده‌سی واردر ایمدی معلوم اوله که تمام عدد اصل حروف قرقدر و هر برینك ذاتنده رموز عالم ملکدن برامر ایچون انواع خواص تعبیه اولنمشدر که اول امر صفاتدن برینك اثریله آنك ذاتنده بدیدار اولشدر وحروف مزبوره‌دن اوچی حروف هندی ودردی حروف عجمی ویکرمی سکزی حروف عربی اولوب حرف لام الف خاصة حرف احمدیدر وایکیسی حرف همزه ومد وبری مدغمدر که کلمهٔ جلاله‌ده اولان تشدیدا آنك قائم مقامیدر واگرچه لام الفده الف ولام صورةً مکرردر ولکن خواص ومعانیسی دیگر اولدیغی جهتندن من حیث المعنی غیر مکرردر واحد بونی تألیفانده بوکا متعلق چوق اسرار یازلمشدر وحروفیلرك اصطلاحنده

٣ الکرامة والسعادة والهیبة والرحمة والرأفة والعلم والحلم والوقار والسکینة والصبر والصدق والیقین فعبد الله ذلك النور فی کل حجاب الف سنة فلما خرج النور من الحجب رکبه الله فی الارض وکان یضیء منها ما بین المشرق والغرب کالسراج فی لیلة مظلمة ثم خلق الله آدم من الارض فرکب فیه النور فی جبینه ثم الی طاهر الی ان وصله الی صلب عبد الله بن عبد المطلب ومنه الی رحم امی آمنه ثم خرجنی الی الدنیا فجعلنی سید المرسلین وخاتم النبیین ورحمة للعالمین وقائد غر المحجلین هذا کان بدو خلق نبیك یا جابر) صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم وآله واصحابه وورثته من الاولیاء یقعد

اولان بوحروف دكلدار انلارك بشقه سمتی اولوب تتجه سنده بعض فساد
واردر بوحروف اصحاب كشف وعيانك تحقيقلرى اولان وجه اوزره‌در پس
معلوم اوله كه حروف ثلاثهٔ هنديه‌نك قوت وخواصى مواليد ثلثه ومعالجات
امراض ابدانه متعلقدر وحروف اربعهٔ عجميه‌نك خواصى تسخير طبايع
اربعه‌يه متعلقه اولوب وتشخيص امراض انلرايله حصوله كلور وقرآن عظيم
لسان عربى اوزره منزل اولاغله حروف عجمى وهنديدن من حيث الصوره
مجرد اولوب فامامن حيث المعنى جميع خواصى موجوددر وذكراولنان حروف
سبعه‌يه عوض قرآن عظيمده يدى بدل اولوب حروف هنديه‌نك عوضى
حروف مقطعات مجرده دركه برى (ن) وبرى (ص) وبرى (ق) در
وسر مواليد بونلرده مودع اولوب مكاشف ومحققلرك معلوم كشفيلريدر
وحروف عجميه‌يه عوض (فتحه) و (ضمه) و (كسره) و (جزم) دركه
سر كيفيت طبايع ذكراولنان اعرابده مندرجدر ثلثهٔ آخرايسه وجه مذكور
اوزره (همزه وتشديد ومد) وبرى (مدغم) وبرى (لا) در ويكرمى سكز
حروف عربى بونلردر ❊ ا ب ج د ه و ز ح ط ى ك ل م ن س ع ف ص
ق ر ش ت ث خ ذ ض ظ غ ❊ پس حروف هندى‌يه عوض ويرلن چشم
حرف صادده اولان نقطهٔ سفيد نورانيه نفخ روحه وصاد صمديته اشارتدر
وچشم قافده اولان نقطهٔ بيضا سر وحدتنه وفوق قاف قدرتده اولان نقطهٔ
سويدا يدجلاله وحرف نونده اولان نقطهٔ تحتانيهٔ سويدا يدجماله ونون
انسان كامله اشارتدر واعراب چهار كانه نفس وعقل وهيولى وصورت كله
اشارتدر ولاتيوت وولايته وهمزه ومد وتشديد ملك وملكوت وجبروته اشارت
اولوب حروف باقيه قواى ظاهره وباطنهٔ وجوده اشارتدر و بونلرك تفصيل
اسرارنه مطلع اولمق مراد ايليين سعدالدين حمويه‌نك محبوب نام كتابنه
مراجعت ايلسون الحاصل ذكراولنان حروفات الهيه اسباب افعال ربانيه
اولوب جمله سنك حقايقى حقيقت انسانيه‌ده دست جلال وجمال ايله تخمير
بيورلمشدر ومراتب مز بورهٔ اربعينه صفات افعاليه‌در كه مركزخاكدن عقل
اوله وار نجه محيطه اولمشدر ومن حيث الوجه الكلى فياض مطلق صفات
اربعه ايله تجلى بيورمشدر كه ❊ اولا اقدس لاهوتدن اولان تجلىٔ ذاتى ❊ ثانيا حضرت
جبروتدن اولان تجلى صفاتى ❊ ثالثا عالم ملكوتدن اولان تجلىٔ جمالىٔ افعالى
❊ رابعا عالم ملكدن اولان تجلىٔ آثاريدر وتجليات مز بوره‌نك جمله سى سر

ناسوتيده ظاهر اولوب (الانسان سرى وانا سره) حديث قدسى سنده بومعنايه
اشارت بيورلمشدر فاذا كان كذلك سواد اعظم حقيقتده نفس ولايتدر اول
خود مجموعهٔ جوهر اولوب ذوات ومعانى وصفات واخلاق واسما وآيات
وكيفيات وكميات وهيئات ومحل تفصيل كليات وجزئيات وعلويات وسفليات
حضرت نفس ولايته مخصوصدر پس (اطلبوا العلم ولو بالصين) قول شريفنده
اولان صيندن مراد ولى اكملك نفسيدر وبلدامين انك يمينه اشارت اولوب
روح اقدس انك قرينيدر آه كيم اول فرد اكمل مرآت ذات و محبوب الصفات
واكوانده اولان اعيانك قلبى وصورت واحديه‌سيدر وروحى صورت استواء
رحمانذر آه اى عارف آكاه اكرچه روح اصلنده بردر ولكن بحسب المراتب
يدى اولور ونفس كامل نهر حياتدر وعقلى عين حياتدر وعقل دخى فى اصلها
واحد و بحسب المراتب عشره‌در وعقل روحك آينه سى وترجمانى اولوب لسان
انسانى عقلدندر و بيانى مدبر هيا كل وشواكل انسانيه‌در وعقل امر ايله
مشهود اولوب تجلى ايله متأثر اولان اول عين عقلدر وجمله اشيايه احاطه سى
اولان فيوضات الهيه‌نك مظهرى اولوب عقلك هزار نامى وهر براسم ايچون
دخى هزار اسمى واردر ومحكمهٔ عالمده قضاياى حلال وحرام حكمى عقلكدر
و برفحواى (وللذكر مثل حظ الانثيين) ذكوره ايكى واناثه برنصيب حكمى عقلكدر
زيرا پسر صورت روح وعقلدر و دختر صورت نفسدر كه دينده عقلدن
كمتردر پس روح صورت استوا وعقل صورت احاطه وقلب صورت جمعيته
اولديغى كبى نفس دخى صورت فوقيه‌در وعلوى وسفلينك حقيقتلرى اولوب
معناى فوقيت حقيقت نفس اولماغله حقيقت نفس فوق معانىٔ علويات
وسفليات اولمشدر واسم ظاهر و باطن ايله هرنه كيم ظاهر و باطن اولورسه هميشه
نفسدن ظاهر ونفسدن باطن اولور واول وآخر وظاهر و باطن ميانده واقع
اولان مرآت صورت نفس كلدركه جمله اشكال علويه وسفليه ايله متشكل اولور
و باطن نفس كلك صورت فوقيتيدر و بودخى معلوم اوله كه نفس ايكيدر برى
ظاهردر كه اكانفس واحده ديرلر و برى باطندر كه اكانفس واجده ديرلر و بينهماده
برنفس دخى واردر كه اكانفس آخذه ديرلر كه اول حقيقت نفسدر پس حقيقت
انسانيه اعلادن اسفله نزول ومرور ايتدن هر برمرتبه‌ده صفات متعدده كسب
ايلديكى اكا بكزركه آفتاب چارم آسمان جام آبكينه‌يه پرتو ايلسه الواندن مجرد
ايكن محاذىٔ آبكينه‌ده اولان الوان ايله نمايان اولور كذلك حقيقت انسانيه دخى

هر مرتبه ده بر صفت و بر خاصه ایله ظهور ایدوب مثلا عناصر و موالیددن جسم کثیف ایله بروز ایتمشدر وروح لطیف جسم کثیفه مقارن اولماغله واسطهٔ قوای علویه ایله دمیده وآرامیده اولمشدر وروح ایله جسمدن قلب تولد ایدوب جسم ایله روح قابك وساطیله الفت ایتمشدر وظاهرا و باطنا مکوناتده هرنه وارایسه احسن تقویم اولان صورت انسانیه ده جمع اولوب انسان مجموعهٔ کونین ومظهر کل اولمشدر ﴿ شعر ﴾ آدمی زاده طرفه معجونست * کز فرشته سرشته وز حیوان * کر بدین میل می کند به ازین * ور بآن میل می کند کم ازآن * آدای سالك راه بوجمله ظهورات معرفت الله ایچوندر معرفت تام اولدرکه النده اولان بو مهر سلیمانینك قدرینی بیلوب ورسنده ده طقوز اربعین چقارمه نك سرینی فهم ایلیه سن که طقوز اربعین اوچیوز آلتمش کون اولور وکمال فرق باشنده اولدیغنده حکمت بودرکه فرق سنه اوچ یوز التمش اربعین اولور پس مجرد اربعینده دل دماغ قورتماغله قناعت ایتمیوب بلکه عشق ربانی وجذبهٔ رحمانی ایله فرق بیلده اولان اربعینانی بردمده چیقاروب ومراتب مزبوره یی طی ایدوب توفیق الهی ایله کندی حقیقتکه رجوع وکمال استعداد ایله مبدأ اوله عروج ایدوب زید رضی الله عنه کبی ازل ایله ابد جمع اولدیغی نقطهٔ حالده محو اوله سن وبعثت جمله انبیا وانزال کتب وارشاد اولیا انکیچوندرکه مراتب مزبوره یی طی ایدوب حقیقت اصلیه که سفر ایلیه سن وسفری پایانه ایرکوروب (تسافروا تصحوا تغنموا) بو سفره اشارت ایدیکینه شبهه قیلیه سن و بو دولت ونعمت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم حرمتنه امتنه میراث قالمشدر لایق دکلدرکه بو دولت عظمادن محروم قاله سن ﴿ نظم ﴾ تو اصل جوهری فرع تو دارند * درین دیوانکی صرع تو دارند * تو هم هستی بخود خودرا طلبکار * حقیقت نقطهٔ درعین پرکار * جرهم باشجرهم کان ومعدن * زنور تست بی شك پاك وروشن * نبات از تو حقیقت پرورش یافت * همه حیوان زتو عین خورش یافت * تمامت کوکبان ازتست پیدا * بنور حب تو کشته مصفا * ندانم تاچه نوری وحضوری * زنزدیکی فتاده دور دوری * ندانم تاچه بودی لیك دانم * بتو روشن شدست این جسم وجانم * ایمدی ای فرزند ارجمند و برادر سعادتمند اسعدك الله بسعادة الترقیات بر مرشد کاملدن نور جذبهٔ رحمانیه قلبکه طلوع ایتدکدن صکره لازم اولان بودرکه حق سبحانه وتعالی سکا کرامت بیوردیغی

قوت وقدرت وهر صفاتی الکده اولان مهر سلیمانیٔ حب یزدانی ایله نه وجهله استعمال واستخدام ایتمك کرکدر فهم ایلیه سن یعنی قوت حیوانیه که وجودکده اولان حس وحرکت انکله در اول حس وحرکتی طاعات بدنیه وقلبیه یه صرف ایلیه سن وجکرده کی قوت نامیه ایله خلقه فواید بسیار نثار ایدوب ماند خس وخار کیرنده ودرنده واذاوجفا رساننده اولمیه سن وقوت مغیره که سنی نطفهٔ انسانیه دن صورت آدمی یه وطفولتدن شبابه وبلکه سن کهولت وشیخوخته ایرکوروب بو قدر تغیرکه واقع اولمشدر نفسك جوهر کبی پرخاصیت اولوب سنکدل وعاطل اولمغله کندوکی اضاعه ایتمیه سن وقوت جمادیٔ خاکی که سبب قیام وجودك اولمشدرسن دخی ماند خاك زمین امین اولوب سکاهرنه واصل اولورسه خاك کبی پاك ایدوب خبیثی طیب قیله سن وزمین شوره کبی بی حاصل اولماغله رد خلق وخدا اولمیه سن وشول قوت مائیه که جزؤ واحدکدر سن دخی عین حیات کبی عباد الله ه افاضهٔ راحت ایدوب آب شوره وتلخ کبی اسفل سافلینده قالمیه سن وقوت جزئیهٔ هوائیه ایله ارواح ناسی انفاس طیبه دن احیا ایدوب باد سموم کبی سبب هلاکی مردم اولمیه سن وحرارت آتش عشقله خاطرلری پخته قلوب اذات عشقی هر بر سره ویکه وقلوب مستعدینه اذاقه ایدوب نار پر غضب محرقه اولمیه سن که نار جهنم حرمانه کیرمیه سن آه ای دل آکاه قمر کبی شمس حقیقت طالبنه پویان اولوب ترك هستی قیل تاکه آفتاب معرفت قالبکده غروب له قلبکده طلوع ایدوب نور بدر سرك عالمیانه پرورش ویره وماند عطارد قرین آفتاب وحدت اولوب ولایت مرشدان کاملانه دوان وخود نمایدن رمان اول ومنشأ انشاء ارادة الله اولوب اهل عالمی حسن توجهکله بلای نفسدن تخلیص ایت وهمچنان ماند زهره قلوب عباده مسرت رسان وصاحب سعادت دوجهان اول وماند آفتاب جمله جهانیانه تابان وتنویر اقمار قلوبه شتابان اول که طالبانك سبب حیاتی اوله سن ومریخ وار راه خدا وشرع مصطفایه مخالفت ایدنلری اکر آفاقی واکر انفسی قلع وقمعه بذل همت وصرف غیرت قیل که پادشاه مطلق سنی ملك وملکوته مالك ایلیه وماند مشتری آفاق وانفسه وجمله عالمه دولت دارین اراده قیل که حتی سنك سعادتك شداید ظاهره و باطنه یی دفع ایدوب سعد اکبر اوله سن وماند زحل ریاضت ومجاهده ایله اهل دنیادن عزلت ایدوب ماند انبیا ثابت قدم وعلی همم اولکه هر صاحب

فرانك ممالك وملكى سنك ادارهٔ ارادهٔ قلبك اوزره قرار داده اوله وفلك كرسى كبى ذو وقار وجمله كارلرده ثابت و برقرار ونعمير قاو بده دركار اولوب نيك و بدن انديشه قيله وطريق حقدن عدول ايته كه سلسلهٔ ولايتكه پيوسته اولان قلوب سالكان آثار بركاتنكه جهانده پايدار وخواص نامعدودك عالمينه آشكار اوله وماننده عرش اعلا جميع الوان غيريتدن پاك وملازم ظهور استواء فيض رحمانى اول كه جميع اشيايى احاطه قيلوب تعين موهومدن خلاص اولهسن وتجرد كلى ايله جميع صورده بالقوه موجود اولوب مظهر كل واوصاف صفات سبعهٔ ذاتيه ايله موصوف وخليفة الله فى الارض اولوب وخاتم سليمانى بى دست تصرفكه آلوب كشور دنيا وممالك اخراده حكومت وخلافت ايليهسن شويله كه بودولتك قدرن وخاتم سليمانينك قيمتن بيليوب ﴿ مثنوى ﴾ ورزدست ديو خاتم رابرد * پادشاهى فوت شد بخت بمرد * اكر ديوطبع وشهوت خاتم سليمان حب سبحان ومهر شريعت حبيب يزدانى دست همتكدن آلوب تخت سليمان روح اضافى اولان قلبكده مكين اولديسه پادشاهلق فوت وبخت ودولتك مرد اولدى ايواه ودريغ اى غافل بيچاره ﴿ مثنوى ﴾ بعد زآن ياحسرتا شد ياعباد * اندنصكره اى عبدهٔ نفس وشيطان ومردهٔ خذلهٔ شهوت وعصيان ياحسرة على العباد خطابى ﴿ مثنوى ﴾ برشما مختوم تايوم التناد * الى يوم التناد سزك اوزريكزه ختم اولندى اول يوم عظيمه يوم التناد تسميهسى خود اول كونده واويلتاه وياحسرتاه فرياد وفغانك كثرتنه شاهد درآه اى كرفتار قيد پندار ﴿ مثنوى ﴾ مكرخودرا كرتوانكار آورى * اكرسن مكروحيله كه انكار كتورهسن يعنى بنده غل وغش ومكروخدعه بوقدر ديوب مع وجودها انكار ايدرسك ﴿ مثنوى ﴾ ازترازو وآينه كى جان برى * مرآت اعمال اولان برزخ وآخرتده نصب اولنان ميزان عدل حقدن قنده جان ايلدرسن وبالجمله اخفاء عيوبه قادر اولمايوب بالضروره جملهسى بديدار ويوم تبلى السرائرده آشكار اولور پس يوم اظهار سرائرده مولانا خداوندكار قصهٔ لقمانى ايراد بيورمشلردر

﴿ متهم كردن غلامان وخواجه تاشان مر لقمان راكه ﴾
﴿ آن ميوهاى رونده راكه مى آورديم اوخورده است ﴾

غلامان وخواجه تاشان لقمان حكيمى متهم ايلمسيدركه اول طرفنده ميوهلركه

مطلب
قصهٔ لقمان حكيم واسمه ونسبه

كنورمش ايدك لقمان يشدر رونده طرفندن يدكاريدر * معلوم اوله كه ائمهٔ اخبار لقمانك نسبنده اختلاف ايدوب فقال ابن اسحق (هو لقمن بن ناعور بن ناحور وهو آزر وقال وهب (كان لقمن ابن اخت ايوب وقال المقاتل (كان ابن خالة ايوب وقال الواقدى كان قاضى بنى اسرائيل وقال الآخرون (كان عبدا وقال مجاهد (كان لقمان اسود عظيم الشفتين مشقق القدمين وروى الاوزاعى عن عبدالرحمن بن حرملة قال (جاء اسود الى سعيد بن المسيب فسأله فقال سعيد لاتحزن من اجل انك اسود فانه قدكان من خير الناس ثلثة من السودان بلال ومهجع مولى عمر بن الخطاب ولقمان الحكيم كان اسود من نوبيا من سودان مصر ذا مشافر وقال خالد البربعى (كان لقمان عبدا حبشيا نجارا وقال سعيد بن المسيب (ان لقمن كان خياطا واتفق العلماء على انه كان حكيما ولم يكن نبيا الاعكرمة فانه قال كان لقمن نبيا قيل ان عكرمة تفرد بهذا القول وقال بعضهم (خير لقمن بين النبوة والحكمة) الحاصل اكرچه عند الجمهور لقمن نبى اولمامشدر اما متصلا ملازم عتبهٔ داود عليه السلام اولماغله ارباب تواريخ قضايای لقمانى خلال احوال انبياء عظامده ايراد ايتمشلردر وامام محمد بن محمود شهر زورى رحمة الله عليه تاريخ حكماده بيورمشلركه لقمان داخل ولايت حبشه اولان ديار نوبهدن برمرد سياه فام وفراخ قدم اولوب زمين شامده متوطن طائفهٔ عبريدن برينك عبد مملوكى ايدى وولايت شامده تعلم علوم وتهذيب اخلاقه اشتغال بيوروب وآخرنه ارتحال ايتدكده اعمال فلسطيندن اولان شهر رملهده مدفون اولمشدر وكبرو محمد شهر زورى نقل ايدركه لقمن ابتداء حالده رمهٔ كوسفندانه چوبان اولمش ايدى پس عهد بعيد وزمان مديد دنصكره لقمانك مجلسنده جم كثير مجتمع اولوب استماع مسائل حكميه ايله استفاده ايدرلر ايكن اوان شبابده لقمانك برر فيقى اول محله كلوب لقمانى بو عزتده مشاهده ايتدكده بطريق التعجب ايتدى يا لقمان چراكاه اغنامده بنمله شريك ورفيق اولان سن دكلمسن لقمان بلى ديدى رفيق سائل ايتدى پس بو مرتبهيه سبب وصلت نه مقوله خصلت اولدى لقمان ايتدى صدق حديث واداء امانت وبى فائده كلماتدن لسانمى صيانت ايتمكله مرتبهٔ حكمته نائل اولدم بيوردى * و بر روايتده دخى لقمانى بنى اسرائيلدن برمرد اوتوز مثقال التونه اشترا ايدوب خواجهسنك هيزم كسلكى خدمتن ايدردى * ولقمانك بندرقيدن آزاد اولماسنده ارباب تواريخ اوچ سبب بيان ايتمشلردر * برسى بودركه منقولدركه بركون خواجهٔ لقمان نامناسب اولان

همنشينلرندن بريسي ايله بر نهرك كنارنده نردبازي ايدوب وبحثلري بونك اوزره قرار داده اولدي كه هر كيم نردبازيده مغلوب اولورسه آب رودي تمامت نوش ايده شويله كه ايچمكه قادر اولمازسه نصف مالني حريف غالبه ويره اتفاقا خواجه مغلوب اولوب خصمي ماء نهري شرط معهود اوزره خواجه لقمانه بالتمام ايچمك وعدم قدرتي اولورسه نصف مالني تسليم ايتمكه بطريق الالتزام الحاح وابرام ايلدي خواجه دخي عدم قدرت شربه بناء تسليم ماله رضا كوستردي ولكن بر كونه دكن خصمندن مهلت آلوب اوينه كلدي واول كيجه يي انواع اندوه وغم ودرد والم ايله صباحه چيقاردي ازين جانب لقمان دستور معهود اوزره حرمه هيزمي اوه كتوروب خواجه سنك حضورنه كلدكده زياده غمناك وانديشناك مشاهده ايتكله لقمان خواجه دن سبب غم وباعث حزن والمي سؤال ايلدي خواجه دخي تردد بسيار دنصكره لقمانه حالني بيان ايتدكده لقمان بونك دفعي سهل العلاجدر پس اي خواجه خصمكي آلوب كارجويه وارملو اميددر كه خصمك مغلوب ومحجوب اوله ديوب اوچي دخي جاي معهوده واردیلر لقمان خواجه سنك حريفنه ايتدي اي نردباز دونكي كون حين بازيده بو نهرده جريان ايدن آب رواني خواجه مه ايچ ديو تكليفمي ايلدك ديدي اول دخي شرطمز بويله در ديدي لقمان ايتدي ايمدي اولاسن دونكي كون بو نهردن جريان ايدن آبي احضار ايليوب كتور خواجهم دخي شرطي يرينه كتوروب جمله سني نوش ايتسون واكر ديو ايسك كه نهرك طرفين وحدودي معين وطول وعمق مبين در ايچنده جاري اولان آبي نوش ايلسون بو دخي خوب ولكن نهر جارينك باشني بند ايله كه آب ديكر متصل اوليوب ماء موجودي نوش ايدوب شرطيني بولسون والا بنم خواجم الى غير النهايه جوده قيامته دك جريان ايده جك آب رودي ايچه جك دكل وشرط دخي اويله اولمامشدر پس سكا لازم اولان بودر كه يا دونكي كون جريان ايدن صويي كتور ويا خود رأس نهري بولوب صويي سد ايله كه آخر صو قارشميه بو ايكي طريقدن ديلديكك اختيار قيل ديدي پس خصم عاجز ومغلوب اولوب لقمان اطايف حيل ايله خواجه سني خسارت اموالدن تخليص ايتكله بونك شكرانه سنه لقماني اعتاق ايلدي وبين الناس لقماندن پديدار اولان اول حكمت وكياست بو قضيه در ديمشلر * وعند البعض سبب عتق لقمان بودر كه بر كون خواجه سي لقمانه ايتدي

يالقمان بر كوسفند ذبح ايدوب اعضاسندن احسن واعلاسني بكا كتور لقمان بر موجب فرموده كوسفندي ذبح ايدوب افنديسنه ديلي ويوركني كتوردي وبر مدتدن صكره بر دستور سابق خواجه سي لقمانه بر كوسفند ذبح ايدوب اقبح اعضاسن بكا كتور ديدي لقمان دخي كافي الاول زبان ودلن كتوردي پس خواجه بو امر مبهمك كيفيتن استكشاف ايتكله لقمان ايتدي اي خواجه هر كاه كه زبان اقوال ناشايسته دن ودل اخلاق نابايسته دن پاك اوله بهترين اعضادر والا بدترين اعضادر پس خواجه سي بو سببدن لقماني آزاد ايلدي * وبر روايتده سبب آزادي لقمان بودر كه بر كون خواجه سي لقمانه فلان تارلايه سمسم اك ديدي لقمان دخي مزرعه مزبورده شعير زراعت ايلدي پس وقت حصاده قريب خواجه ايله لقمان كشتزاره واروب مزرعه مذكوره يه نظر ايتدكده كورديكه سمسم يرينه جو زرع اولنمش فلهذا خواجه سي لقمانه خطاب ايدوب بن خود سكا سمسم اك ديمش ايدم سن ايسه اربه اكمشسن ديو عتاب ايلدي لقمان ايتدي اي خواجه اكرچه سن اويله بيورمش ايدك ولكن آر په اكسم خواجه ايتدي پس نيچون لقمان ايتدي بن شعيردن سمسم حاصل اولور تصور ايتمشم خواجه ايتدي بو تصور باطل نه دركه وهمكه كلشدر لقمان ايتدي اي خواجه سني كوريورمكه باوجود اعمال قبيحه وافعال سيئه بو اميد وتصورده سنكه روضه رضوانه داخل اولوب بحبوحه جنانده كل اي خواجه ديو مقام كوستره لر پس بن دخي كندي كندمله انديشه قيلدمكه اكر افعال ناپسنديده منتج مغفرت وسبب دخول جنت اولورسه ممكندر كه آر په دن دخي سمسم وجوده كله پس خواجه بو حديثدن متنبه اولوب لقمانك دفتر رقيتنه رقم حريت چكدي * ونقله اخباردن بعض ديرلر كه لقمان ناسي دين موسايه دعوت ايله حكمت ميانده مخير اولدقده شق ثانيي اختيار ايلدي فاما قضيه تخييرده نافع بن عمردن اول دخي حضرت رسالت پناه عليه صلوات الله دن بو وجهله روايت ايدر كه بر كون لقمان نصف نهارده قيلوله ايدركن ملائكه دن بر طائفه كلوب لقمانه السلام عليك يالقمان ديديلر لقمان احسن وجهله رد سلام ايدوب ولكن سلام ويرنلرك يوزن كورمدي وسز كيملرسز ديو سؤال ايلدي انلر ايتدي بز فرشتكانز كه فرستادكان پروردكارز وسبب ايابمز بودر كه حق سبحانه وتعالى سني مخير قيلشدر حتى روي زمينده خلافت وبين الناس استقامت اوزره حكومت ايليه سن لقمان ايتدي

اکر حضرت واجب الوجود بو بابده بنی تخییر ایتیوب من حیث الجزم فرمان
بیورسه قضایه رضادن غیری چاره یوغیدی اما چونکه کندو اختیارمه تعلیق
بیورمشدر عافیت رجا ایدرم ملائکه ایتدیلر یا لقمان سنك طبعکده اولان
کراهت حکومته باعثه ندر لقمن ایتدی طریق ریاست صعب المسالك اولمغله
ارباب حکومت معرض فتنه ده در زیرا حقله حکم ایتمزسه مخذول آخرت اولور
واکر مراسم استقامتی رعایت ایدرسه دنیاده مغبون اولور پس هر کیم که
دنیاده ذلیل وحقیر وکم نام در قیامتده حاکم شریف مهیبدن مرتبه ده بیشتردر
وهر کیم که فانی یی باقی اوزرینه اختیار ایلیه آنك نصیبی خسران دنیا وآخرتدر
زیرا بو جهانك نعمتی بر کون زواله وارور وبالی کردننده قالور هم دنیاده وباله
کرفتار وهم عقباده آنکله معاقب وخوار اولور پس ملائکه لقمانك حسن
مقالنی استحسان ایدوب درکاه صمدیتده لقمانك اختیاری مرتبۀ رضایه موافق
کلمکله امر ریاست وآسیب فتنۀ حکومتدن معاف بیورلدی وچونکه اول کون آخره
واروب آفتاب عالمتاب وجهنه شب نقاب ایلدی بر فجر ای (ولقد آتینا لقمن
الحکمة) ضمیر منیر لقمانه ابواب حکمت مفتوحه اولوب خاطر خطیرندن ینابیع علم
وحکمت تفجر ایلدی وجامه خوابدن سر بر آورده اولوب کندو یی اوجات حکمتده
چار بالش فضیلته متکی مشاهده بیوردی وامر خلافت داود علیه السلامه
تقلید بیورلوب لقمن متصلا حضور رسالت پناه داوده ملازمت ایدردی
ومسائل حکمیی نور آفتاب نبوتدن اقتباس قیلوردی واحیانا داود علیه السلام
لقمانه لطف ایله خطاب ایدوب (طوبی لك یا لقمن اوتیت الحکمة وصرفت عنك
البلیة) بیورردی مرویدرکه بر کون لقمان زیارت داود علیه السلامه کلوب
کوردی که داود علیه السلام آهن سردی بی تلاقی نار موم کبی نرم ایدوب
حلقه لر دوزر لقمان تعجب ایدوب لکن کیفیتندن سؤال ایتمدی چونکه کارنی
اتمامه ایر کوردی بر زره بی نظیر اولوب داود علیه السلام زرهی اوزرینه کیدی
وزبان سریانی ایله (زردالها یالقرابا) یعنی اعلی زره در وجنك ایچون غرانه
حصن حصین در بیوردی پس لقمان دخی بی مذلت سؤال حقیقت حاله واقف
اولمغله بر خلاف سابق نفسنی تمدح ایدوب (الصمت خیر حکم وفاعلها قلیل)
یعنی خاموشلق بهترین حکمدر واکا قیام کوسترن رجل عاقل اقل قلیلدر بیوردی
و برمصداق (واذ قال لقمن لابنه وهو یعظه یا بنی لا تشرك بالله ان الشرك
لظلم عظیم) ابن لقمانك اسمی انعم و بر روایتده تاران در لقمن اوغلنه وصیت

ایدردیکه یا بنی اشراك باللهدن بری اولوب نفسکه ظلم عظیم ایتمه ودائما صبر
ویقین اوزره اولوب ومجاهده وریاضت نفسی اوزرینه التزام ایدوب دنیادن
قلیله راضی اول ورزق مقدره قناعت ایدوب آخرك رزقنه نکران اولمه که
حتی نفسك رنجیده اولمقدن خلاص اوله وطعامدن کرسنه اولکه حکمتدن
سیر اوله سن وخلقه درشت کویی ایتمیوب کثیر التفکر اول وصمتی شعار ایت که
شر لساندن امین اوله سن و بر حال که سنك ذاتکده اولمیه خلق جهان سنی اول
معدوم ایله ستایش ایتدکلرینه فریفته اولمه زیرا سخن جاهلدن خزف در اولماز
وکندیکدن اعلایه مقابله ایتمه وزبردستانی حقیر عد ایتمه وسفهایه سکوتدن
غیری چاره واردر صانمه وکندی مالکی تضییع واموال اغیاری تکثیره مقید
اولمه سنك مالك اولدر که فی سبیل الله انفاق ایدوب آخرتده مجتمع بوله سن غیریلرك
میراثنه ترك ایتدیکك سنك مالك اولمز وشدت ورخا وسرا وضراده سکا معین
اوله جق بر دوست ایله بینکزده عقد اخوت مراد ایدرسك انی غضبه کتور
اکر حالت غضبده منصف بولورسك انك اخوتنه میل ایله والا حذر اوزره اول
و بسام وسبك روح اول وهر کسه افشاء سلام ایت وترك تعصب قیل که
معامله ده ترك عصبیت واسطۀ محبت ورابطۀ مودتدر الحاصل حکمت لقمانیه به
نهایت یوقدر وروی عن عکرمة قال (کان لقمن من اهون ممالیك سیده علیه
فبعثه مولاه فی رفیق له الی بستان له یأتونه من ثمره فجاؤا ولیس معهم شیء
وقد اکلوا الثمر واحالوا علی لقمن فقال لقمن لمولاه ان ذا الوجهین لا یکون عند الله
امینا فاسقنی وایاهم ماء حمیما ثم ارسلنا فلنعد ففعل فجعلوا یتقیؤن تلك الفاکهة
وجعل لقمن یتقیء ماء بحتا فعرف صدقه وکذبهم) پس مولانا خداوندکار
کاشف الاسرار سر (یوم تبلی السرائر) اظهار ایچون لقمان حکیمك بو قصه سنی
بطریق التمثیل نظم ایدوب بیورورلرکه ﴿ مثنوی ﴾ بود لقمان پیش خواجهٔ
خویشتن ٭ درمیان بندکانش خوارتن ٭ لقمان حکیم خواجه سی
حضورنده سائر بنده لری میانده حقیر وخوارتن وممالیك اخردن اهون اولوب
اعتبار والتفاتدن ساقط ایدی اتفاقا بر کون اوان فواکهده ﴿ مثنوی ﴾
می فرستاد او غلامانرا بباغ ٭ خواجه غلاملری باغه کوندردی ﴿ مثنوی ﴾
تا که میوه آیدش بهر فراغ ٭ حتی غلاملر جمع ایتدیکی میوه برای فراغ خاطر کله
وخواجه عشرت ایدوب ترونده یتمش میوه یی واقر تناول ایلیه واول ایامده
﴿ مثنوی ﴾ بود لقمان در غلامان چون طفیل ٭ غلاملر بیننده لقمان
طفیل کبی ایدی فلهذا غلاملره تبعیت ایدوب معا کیتدی وایچلرنده چندان

اعتبـاری یوغیدی وسیه رو اولمغله التفـات ایتمزلرایدی اکرچه حبشی ایدی
ولکن ﴿ مثنوی ﴾ پرمعانی تیره صورت همچولیل * شب کبی تیره صورت
وآسمان قلبی انجم بی شمار علم وحکمت ایله مزین پرمعانی ومعرفت ایدی اکا بناء
خواب آلود غفلت اولانلر مانـنـد شب اولان صورت ظاهرهسنه باقوب فلك
عقلنـده آرا سـته اولان قمر بدر فطنت ونجوم زاهرهٔ حکمتندن بی خبرلرایدی
* بیت * کرشب بصورتست سیه هیچ باك نیست * چون در پناه مهر منیرست
واخترست * ای دوست شب سیه پوست بازار راز ابرار وخلوتخانهٔ اصحاب اسرار
واوان تجلیٔ دیدار یاردر ﴿ نظم ﴾ شب مهتاب بباید درخت یار * که درشب می نکنجد
هیچ اغیار * شب مهتاب اکرواصل شوی تو * نبایدز بن سخن غافل شـوی تو *
شب مهتاب کان شب بدر باشد * درآن شب عاشقانرا قدر باشد * شب مهتاب
حق بی شك یابی * چه کویم حالیـا درهین خوابی * اکرچه کیم لقمانك نقش
سواد وجهی مانند شب سیاه ایمدر اما صفای درون جهتندن هزار وهزار
شموس واقمارك ضیای بسیاری انك انوار آفتاب حکمتی سایه سنده مانند لیالی
ظلامدر القصه باغ خواجه یه روانه اولان ﴿ مثنوی ﴾ آن غلامان میوه های
جمع را * اول غلاملر فواکه مجموعه یی ﴿ مثنوی ﴾ خوش بخوردند از نهیب
طمع را * غلبهٔ هجوم طمع خامدن کسـنده آرام اولوب فراغ بال ایله خوش
ییوب خواجه لرینه باغ ارمدن بردانه کتورمدیلر ومقـام اعتذارده
طوروب نهاده ﴿ مثنوی ﴾ خواجه را کنتند لقمان خوردآن * خواجه یه
ایتدیلر اول جمع ایتدیکمز میوه لری لقمان ییدی پس (من یسمع یخل) طبقنجه
﴿ مثنوی ﴾ خواجه برلقمان ترش کشت وکران * خواجه لقمانه کران سر
وترش نظر اولوب رنجیده خاطر کورندی لقمان دخی خواجه سنك حلالن
کوروب اصلنی بیلمکیچون ﴿ مثنوی ﴾ چون تفحص کرد لقمان ازسبب *
چون لقمان سبب ترش رویی نه ایدوکن تجسس وتفحص ایلدی کندویی اکا غمز
ایتدیکلرندن خبردار اولوب ﴿ مثنوی ﴾ درعتاب خواجه اش بکشـادلب *
کندویه اولان باب عتابده صدترس وادب ایله خواجه سنه کشاده لب اولوب
﴿ مثنوی ﴾ کفت لقمان سیدا پیش خدا * لقمان ایتدی سیدا پیش خداده
﴿ مثنوی ﴾ بندهٔ خائن نباشـد مرتضا * بندهٔ خائن مرتضـا اولماز یعنی
قبول واجتبا اوجاتنه ارتقا ایتمز فی الحقیقه بنده خیانت وارایسه مرتبهٔ اجتبادن
ساقط اولمق لابدیمدر اما ای فلك حسن شمائل ومرکز دائرهٔ فضائل * بیت *

چه حال شد که برین مبتلا دکر کونی * شکر ترش نبودتو شکرترش چونی * مراحم
واشفـاق ومکارم اخلاقکدن امیدبندهٔ صداقت وثاق بودرکه غمـازان
مدعیانك بو بندهٔ ناتوانلری حقنده اولان کفتار ناچسبانلرینی شـنوا اولمیوب
حقیقت حال کشف وعیان اولمغیچون ﴿ مثنوی ﴾ امتحان کن جمله مارا ای
کریم * بزم جمله مزی امتحـان بیورای کریم خواجه لقمانه ایتدی ای عبد
حکیم میوه خود بخشـدرپس امتحان نه یوزدن اولور * ع * دیدی لقمـان
سیداطبع سلیم ﴿ مثنوی ﴾ سیرمان درده تو ازآب حمیم * سن آب حمیمدن
بزه طویجه ویرهـسنی معده وامعـا مز طولنجه بزم جملهمزه اسی صواچور
﴿ مثنوی ﴾ بعدزآن مارا بصحرای کلان * اندن صکره بزی صحرای وسیع
وهامون فسیحه ارسـال ایله بعض نسخهده کلان یرینه بصحرای بران واقع
اولمشـدر یعنی بزی برصحرایه چیقاروب آدر بزجه سور ﴿ مثنوی ﴾ تو سواره
ما پیاده می دوان * سن اسب سوار وبزکا بکجه رفتار ایدوب دوان وپویان
اولهلم ﴿ مثنوی ﴾ آنکهان بنکرتو بد کردار را * اندن صکره سن بدکردار
ونکوکاره نظرقیل ﴿ مثنوی ﴾ صنعهای کاشف الاسراررا * حق کاشف
الاسرار اولان کرد کارك صنـایع عجیبهٔ بی شمارنی تماشـا قیله سن وبدکردار
ونیکوکاری بیدار کوره سـن پس درحال بروفق ملتمس حکیم ﴿ مثنوی ﴾
کشـت ساقی خواجه ازآب حمیم * مرغلامانرا وخوردندآن زبیم * خواجه
غلاملرینه سـاقی ماء حمیم اولوب آب کرم ایچیکز دیو بربادیه صوندی
غلامان دخی خوف وبیملرندن نوش جان آب حمیم ایتـدیلر وخواجه سـوار
غلاملر کابنجه پایدار اولوب ﴿ مثنوی ﴾ بعدزآن می راندشـان در دشتها *
بعدزآن انلرك جمله سنی دشت وصحرالره سوردی ﴿ مثنوی ﴾ می دویدند آن
نفرتحت وعلا * اول نفرات دخی بالضروره افنـدیلرنك رکابنجه زیروبالا
وتحت وعلایه بادصبا کبی پوینده ودونده اولدیلر پس معده وامعـاده اولان
ماء حمیم غلاملرك سرعتله اشـاغه یوقاروسکرد شدکارندن بولانوب وجانب
حلقوملرینه صعودایدوب دفع غثیان ایدمك اوزره یرینه غیری شیٔ ادخال
اولنمامغله فی الحال ﴿ مثنوی ﴾ قی در افتادند ایشـان ازعنـا * انلر رنج
وعنادن قیئه دوشوب استفراغ ایتدیلر ﴿ مثنوی ﴾ آب می آوردزیشـان
میوها * میوه اوزرینه ایچدکاری کرم آب ییدکاری میوه لری طشره کتوردی
اما ﴿ مثنوی ﴾ چونکه لقمانرا درآمد قی زناف * چونکه لقمانك درون

نافه سندن ق‌ء واستفراغ کلدی مقدما برنسنه تناول ایتمیوب معده سنده آبدن
غیری شی اولمامغله ﴿ مثنوی ﴾ می برآمداز در ونش آب صاف ❊ درون
لقماندن آب صافی خروج ایدوب هر برینك سلامت واستقامت وخیانت
وصداقتی افندیلری حضورنده بدیدار اولدی ❊ آدای نفس پرغفلت ودل بی
فکرت عجبا قصد لقمان ذی حکمتدن حصه مند اولدیکی ایدی قصه دن
حصه بودر که اول خالق و پروردکار وقادر ومختار نقد روح ایله اشترا اولنان
ممالیك عقل انسانی وروح حیوانی وحواس ظاهره وباطنه وقوای جسمانیه
وروحانیه یی جنان جنان وجود وروضه و بستان عالم ناسوتده نمودار اولان اشجار
میوه دار شریعتدن دست طریقت واطاعت ایله ثمرات اعمال وفواکه افعال
جمع ایدوب روز محشرده بنم حضورمه عرضه قیلکز دیو فرمان واجب الامتثال
صادر اولمغله عقل طفیل پرفطنت ولقمان خردبا حکمت دخی غلامان حواس
وقوا ایله بطریق التبعیه موافقت ایدوب باغ وجود وروضهٔ ناسوته قدم نهاده
اولدیلر ولکن عقل سلیم صورت فطنتی مانند شب دیجور سراپردهٔ خفاده
مستور ایتدکه حواس وقوا فکرت عقلدن تغافل ایله اکا اعتبار ایتمیوب دنیایه
میل ومحبت ومزخرفاتنه انواع رغبت ایدوب تحصیل معرفت الله ایتمدیلر وبی
خلوص وصفا جمع ایتدکاری ثمرات اعمالك دخی جمله سنی نفس اماره ودیو طبیعت
مکاره نك هجوم وهجومندن حلقوم طمعه وربایه ادخال ایله ابطال ایدوب
تهی دست وبی منفعت قالدیلر وافندیلری حضورینه واردقلرنده سؤال
وحسابدن تغافل ایتدیلر ﴿ نظم ﴾ زهی جاهل که دنیا دوست داری ❊
تو بی مغزی وعین پوست داری ❊ زبی مغزی چرا ابله شدستی ❊ مکرز اول
توهم ابله بدستی ❊ از بن اسرار سر دوستان بین ❊ جهان راسر بسر یك
بوستان بین ❊ هرآن میوه که افتا دست از بار ❊ مخور از روی خاك ای دوست
زنهار ❊ سقط باشد کذر کن زآن مخور تو ❊ طلب کن میوه ازشاخ ترتو ❊
چونوز ین بوستان لذت نیابی ❊ یقین دان عین آن قربت نیابی ❊ پس عمر آخره
ایریشوب وامارات موت یتشوب حضور رب العزته واردقلرنده اعمال
خالصه وافعال واقوال صالحه دن دست آویز اوله جق مقدار دانهٔ خردل
برشیلری اولمامغله کأنه دفع خجالت ایچون دامن معذرته تشبث ایدوب کذب
ودروغ ایله خلاص اولورز امنیه سیله باغ فؤاددن جمع ایتدیکمز ثمرات
افعالی طفیل عقل تناول ایلدی دیو جمله قباحتی عقله اسناد ایدوب کندیلرینی

خیانتدن بری ایلدك زعم ایتدیلر پس عقل دخی قصه دن خبردار اولوب (بك
اثیب ویك آخذ وبك اعاقب) مفهومی خاطر کذاری اولمغله ایدی الهی
اکرچه بو عبد حقیر دخی بونلره رفیق اولدیغم جهتدن معاتب اولدم ولکن سکا
معلومدر که بونلر بکا اعتبار ایتمیوب وبنی طفیل معامله‌لری ایتدیلر بن خود لذائذ
جسمانیه ومستلذات شهوانیه دن برحبه چشان اولمدم انجق سنك فرمانکه
امتثال ایله بونلره تبعیت ایدوب باغ وجوده کیتدکده رفیق اولمش ایدم سن خود
عالم السر والخفیات سن ولکن بزی امتحان بیورکه فواکه لذائذ شهوانیه یی
هرقنغیمز ذوق ایتدیسه بدیدار اولوب سرائرده اولان ظواهره کلسون پس
حق سبحانه وتعالی دست عزرائیل ایله آب حمیم موتی هر برینه اسقا ایتدکده
بیم جاندن نوش ایدوب هامون نزع وسکراتده پویان اولدقده روحلرینی قیء
ایدوب سرائر ظواهره کلوروهر برقوا وجوارحدن وجوده کلان اعمال وافعال
وجمیع اقوالك صورتلری برزخده بدیدار اولوب وسیما روز جزاده انواع
رسوایی ظاهر اولوب نار جحیمده اولان آب حمیم وثمرهٔ زقومی یوب امعا
وجکرلری پاره‌لنوب دهاندن طشره دوکاور ﴿ نظم ﴾ زبدنامی نیندیشی
زمانی ❊ که هردم بر تو خوانم داستانی ❊ همه شرکت حواس تست درراه ❊ همه غولان
ودیوانند درخواه ❊ همه طبعت حواس ناخوش تست ❊ همه کبرت بدوزخ آتش
تست ❊ زکار آخرت بودیم غافل ❊ نکردیم آنچه فرمود عقل عاقل ❊ کنون هستیم
ازکرده پشیمان ❊ که کرم ومورها مان شدند ایمان ❊ کنون ای دوستان زنهار وزنهار ❊
بترسید از شر این دهر مکار ❊ که راهی سخت دشوارست درپیش ❊ اکر تو مؤمنی
این دم بیندیش ❊ بجز فرمان یزدان هیچ کاری ❊ مورزید ای عزیزان هیچ کاری ❊
پس کاشف اسرار دیومی مولانا جلال الدین رومی دخی قصه دن حصه بیان
ایدوب بیوررلر که ای مستمعین حکمت لقمانیه ﴿ مثنوی ﴾ حکمت لقمان
چوداند این نمود ❊ چونکه حکمت لقمان بو اسرار ضمایری کشف واظهاری بیلور
﴿ مثنوی ﴾ پس چه باشد حکمت رب الوجود ❊ پس غفلت ایتمیوب اکا کوره
تدبر وتفکر قیل که رب الوجود اولان خالق ومعبودك حکمت شامله نامعدوده سی
نیجه اولمق کرکدر ﴿ نظم ﴾ حکیمان کرچه بسیارند دردهر ❊ بجا تریاك راسازند
هرزهر ❊ حکیمی نیست برمانند غفار ❊ که درمان می کند رنجت بیکبار ❊ زحکمت کرد
درمان جمله ذرات ❊ زعین حکمتش قرآن وآیات ❊ دوای درد خود کردست
اینجا ❊ که دید انبیا ازاو هویدا ❊ زدرد عشق اکر بویی یابی ❊ دمادم

(عطایی)
موتدر مشرق
نوراحدی ❊ موتدر
یعنی حیات ابدی ❊
هر کسك جوهرن
ایلر ظاهر ❊ سچیلور
انده خبیث وطاهر ❊
مه

سوی درد اوشتابی * تو در بازار دنیا مبتلایی * نمی دانی دمی کز که جدایی *
زندانی بمانی در جهنم * بلای خویش می بینی تو هردم * ایمدی شك وشبهه
قلمه که ﴿ مثنوی ﴾ یوم تبلی والسرائر کلها * ظهور سرار کونده اسرارك
کلبسی آشکار اولور ﴿ مثنوی ﴾ بازمنکم کامن لایشتهی * سرزدن ظاهر
وعیان اولور شول کوامن وبواطن که اول فضاحتك ایضاح وظهورندن
حظ اولنمازدی یعنی افشاسندن الم چکدیککز جمیع سیئات خفیه وقبایح مستوره کز
کون کبی آشکار اولوب رسوای اولورسکز کما قال تعالی فی سورة الطارق
(یوم تبلی السرائر فماله من قوة ولا ناصر) یعنی ارواح ابداندن مفترقه اولدیغی
کونده باطن ظاهر اولوب اعمال واخلاقدن اکر طیبه واکر خبیثه متمیز ومتعرف
اولوب خفیات ضمایر پدیدار اولور پس یوم کشفده انسان ایچون برقوت مانعه
ویرمعین وناصر یوقدر که ظهورات منکوره یی انك نفسندن منع ودفع
ایدوب فضاحتدن خلاص اوله آه ای سالك راه (فلینظر الانسان مم خلق
خلق من ماء دافق یخرج من بین الصلب والترائب) فحوای کریمی اوزره سن
خود صلب وترائب میانندن مخرج اولان ماء دافقدن خلق اولنوب حق سبحانه
وتعالی یوم تبلی السرائر هنکامنده ماء منی بودی اصلنه ارجاع وسنی تکرار
ایجاده قادردر آمنا وصدقنا فاما عجبا سماء صدر کدن نازل اولان معنایی
دخی بیلورمیسن ایمدی علم شریفده خفی اولمیه که اول قادر مطلق سنك لطیفهٔ
ارادیه کی رحم قلبکده مصبوبه اولان شول آب رحمتدن خلق ایلدیکه ماء
منی بور صلب روحکده مودع اولوب وقت تخمیرده ترائب قلبکده مستودع
اولان ماء تربیه دن تصویر اولنمشدر پس شویله که کما هو حقه انك حقنی اعطا
ایتمیه سن برفحوای (انه علی رجعه لقادر) حق تعالی انی اصلنه ارجاعه قادردر ایمدی
ای مرید صادق اوزریکه واجبدر که قلبکه نزول ایدن لطیفهٔ ارادیه ایله
مغتنم اولوب ولدعزیزکدن زیاده انك حسن تربیه سنه همت قیله سن زیرا
ولدظاهری برفحوای (انما اموالکم واولادکم فتنة) سنك ایچون فتنه وعدودر
فاما ذکر اولنان لطیفهٔ ارادیه پرولد مکرمدر که (یوم تبلی السرائر) انجامنده
سنی رب العزته سبب وصول اولور و یوم مزبورده هراحدك ولد لطیفهٔ
ارادیه سنك سری آشکار اولوب حسن تربیه سنده تقصیرات ایدنلره ندامت
تامه حاصل اولور اما اول کونده اولان ندامت نی منفعتدر زیرا برقوت
ارادیه دخی یوقدر که انك تربیه سنده اشتغال کوستره واسترضا واستیذانه

مطلب
تفسیر یوم تبلی السرائر

برمعین وناصر یوقدر که رجوعله حق تربیه سنی برینه کتوره ﴿ نظم ﴾ حذر کن
ازبدبهای ضمائر * که ظاهر کردد آن تبلی السرائر * هرآن خلعت کزین درکاه پوشند *
چو آید صبح کاه آنکه پوشند * بوقت صبح دلشاد کردان * حقیقت جان وتن آباد
کردان * توخود بشناس وبشنود رحقیقت * برون آی ازهوا وازطبیعت * توخود
بشناس تاورا بدانی * اکردانی تو یی صاحب معانی * آه ای اسیر طمع وشهوت اولان
دردمند بیچاره معلومك اولسونکه ﴿ مثنوی ﴾ چون سقوا ماء حمیما
قطعت * جملة الاستار مما افظعت * چونکه اول عصاة بدضمائره ماء حمیم
جحیم سقی اولنه حددن متجاوز اولان شر وفساد وانواع شناعتلری ظهوره
کلك ایچون جملهٔ استار اسرار مقطوعه اولور یعنی کمال مرتبه رسوای اولمق
ایچون اسقاء ماء حمیمله جمیع قبا حتلری آشکار اولوب خلقدن مستور اولان
جمیع حاللری کوربنور و پرده لری یرتیلور و بو بیت شریفده سورهٔ محمدده
اولان اشبو آیت کریمه یه اشارتدر کما قال تعالی (کمن هو خالد فی النار وسقوا ماء
حمیما فقطع امعاءهم) معلوم اوله که کمن هو خالد خبر مبتدادر که مبتدا سباق
آینده اولان (مثل الجنة التی وعد المتقون) قولیدر تقدیر کلام مثل اهل الجنة
فی الخلود کمثل من هو خالد فی النار دیمك اولور و یاخود عند بعض النحویین
مثل الجنة قولنك ما قبلنده اولان (افمن کان علی بینة من ربه) قرینه سیله مبتداء
محذوفك خبری اولوب تقدیر کلام امثل من کان مکرما فی الجنة کمثل جزاء
من هو خالد فی النار دیمك اوله وقال الامام الرازی (فان قیل ما معنی قوله تعالی
(مثل الجنة التی وعد المتقون فیها انهار) الی قوله تعالی (کمن هو خالد فی النار)
قلنا قال الفراء معناه من کان فی هذا النعم کمن هو خالد فی النار وقال غیره امثل
الجنة الموصوفة کمثل جزاء من هو خالد فی النار فحذف منه ذلك ایجازا واختصارا
الحاصل مفهوم آیت کریمه بودر که جنات موصوفه ده حور غلمان وانهار آب
حیات وخمر وعسل والبان ایله ابدالآباد تنعم وتلذذ ایدنلرك حال وشانلری
انلر کبی میدر که نار حرمانده مخلد قالوب وعین هجراندن کأس هجران ایله
ماء حمیم نیران سقی اولنهلر پس بونلرك بغرسقلرینی اول ماء حمیم حرمان فرط
حرارتندن قطعه قطعه و پاره پاره ایلیه پس بوحالله معذب اولنلر اهل جنت ایله
متساوی بلرمیدر انلر بومقوله عذابله مخلد فی النار اولدقلری کبی اهل جنت
دخی نعم لاتحصی الهیه ایله جنتده مؤبد ومخلد تنعم ایدرلر دیمکدر پس هر بر
فرقه نك جزاسی اکرحسنه واکر سیئه اعمالنه کوره اولدیغنه ﴿ مثنوی ﴾

مطلب
تفسیر وسقوا ماء حمیما

قطعت تفعیلدن
صیغهٔ مجهولدر
جملة الاستار قولی
قائمقام فاعلیدر
افظعت دخی باب
افعالدن فعل
مجهول اولوب
مما قولنده اولان
من اجلیه وما صوفه
اولوب تقدیر کلام
قطعت جملة استار
الفاسقین لاجل
الاشیاء التی جعلت
فظاعة لهم دیمك
اولور شد

نارزآن آمد عذاب كافران ۞ كافرلرك عذابى اول سببدن نارجهنم كالدى كه
﴿ مثنوى ﴾ كه حجررا نارباشد امتحان ۞ حجرك امتحانى نارايله اولور
زيرا بر فحواى (فهى كالحجارة اواشد قسوة) نصايح انبيا واوليايى عدم قبول
ايله قلوب كفره فرط قسوتده اشد من الحجارة اولوب بلكه بعض حجارەدن
تفجر ماء ايتديكى جهتدن ملايمتده قلوب كفرەدن نرم اولوب اول فجرەنك
قلوب قاسيەلرى اوزرنده برشى نمودار اوليان سنك خارا كبى نباتات ايمان
وشجرۀ ايقاندن خالى سنك خاراى سياه اولمغله قدس شريف حواليسنده
حطب برينه ياقوب بيك بشردكلرى سنك سياه كبى بونلر دخى برفحواى
(وقودها الناس والحجارة) نارجحيمك حطبلرى اولوب ابدالآباد نارده مخلد
قالورلر وخذلان سرمدى يه مبتلا اولورلر اكر دنياده نصايح انبيا واوليايى قبول
ايدوب رعونت وخشونتدن كچوب عجب واستكبارى ترك ايدوب تواضع
ومسكنت واقرار ومحبت ايدەلردى مانند حجاره اولان قلبلرندن ماء توحيد
وايمان تفجر ايدوب وحجرەلك مرتبەسندن كيدوب خاك پاك اولمغله اشجار
معرفت وثمرات محبت منبته اولوب عرصۀ جنانده غرس اولنوردى فاما
ذاتلرنده استعداد اولمامغله مرتبۀ حجريتده مردود اولديلر فلهذا مولانا
خداوندكار بيورديلر كه ﴿ مثنوى ﴾ آن دل چون سنك رامى چند چند ۞
اول سنك سياه كبى اولان قلوب منكرينه نرمى اراو كرارا چندو چند ﴿ مثنوى ﴾
نرم كفتيم ونمى پذرفت پند ۞ نرم سويلدك ولطف وملايمت ايله نيجه نصيحتلر
ايليوب واقع حالى بيلدردك اصلا اثر ايتميوب نصيحتمز قبوله قرين اولمادى ونرم
انفاس قدسيەمزدن انلر علاج پذير اولمادى ابدى عليه ما يستحق ديەلم كه
﴿ مثنوى ﴾ ريش بدرا داروى بد يافت رك ۞ يرامز يارەنك طبرى كندويه
لايق اولان داروى بدى بولدى ﴿ مثنوى ﴾ مرسرخررا سزدندان سك ۞
خرك باشنه سزدندانى كلبك اولور وبعض نسخەده (سزددندان سك) واقع اولمشدر
يعنى لاشۀ خرك سرينه لايق اولان دندان سكدر كه اشكك باشنه مناسب اولان
كوپكك ديشيدر ديدكلرى مثل مشهوردر ابدى كفره ومنكرينك حمار باشى
كبى اولان وجودلرينك عذاب مولم جهتندن كلاب ديشى كبى اولان نارجهنم
لايقيدر الحاصل ايت ديشى طوكوزدر يسى مثلى كبى هركس لايقن بولديغى
محقق اولديسه ﴿ مثنوى ﴾ الخبيثات للخبيثين حكمتست ۞ خبيثات اولان
اعمال واخلاق خبيثين اولان اشخاص ايچون حكمتدر زيرا ﴿ مثنوى ﴾

(بابت) لايق وهم
جنس معناسنه
(انقروى)

مطلب
تفسير الخبيثات للخبيثين
وسبب نزولها

زشت را هم زشت جفت وبابتست ۞ زشتك دخى زشت جفت ولايق وبابت
ومعا فقيدر كما قال تعالى فى سورة النور (الخبيثات للخبيثين والخبيثون للخبيثات
والطيبات للطيبين والطيبون للطيبات اولئك مبرؤن مما يقولون) بو آيت كريمه
ام المؤمنين زوجۀ سيد المرسلين حضرت عايشۀ صديقۀ طيبه وطاهره ومقدسه
رضى الله عنهانك برائت ونزاهت وقدس وطهارتى حقنده نزول ايدوب ارباب
افك وافترادن اولان مشركلر ومنافقلرى تهمت ايچون حضرت رسالت پناه واهل
بيت رسول الله انلرك افترا ايتديكلرى نقايصدن پاكلر وبريلردر زيرا رسول
خدا پاكدر انك جفت ولايق دخى پاك وطيبەدر ديو حق سبحانه وتعالى
ذات پاكيله شهادت ايتمشدر ولكن حكمى عام اولوب هر خبيث وخبيثه وهر طيب
وطيبەيه من حيث الشمول معناى آيت كريمەده صاحب الكشف الكلى روزبهان البقلى بيورر كه (خبيثات هواجس النفوس ووساوس الشيطان ومزخرفاتها
للطالبين من المرائين والمغالطين وهم لها وطيبات الهام الله بوسايط الملائكة
لاصحاب القلوب والارواح والعقول من العارفين وهم لها وايضا النزعات
والطامات للسالوسين والحقايق والدقايق من المعارف وشرح الكواشف
للعارفين والمحبين وايضا الاوصاف المذمومة للنفوس والاخلاق المحمودة للارواح
والقلوب) وقال عبد العزيز المكى (الدنيا وخباثتها الخبيثين من الرجال المحبين لها واهم
يصلح الدنيا والمحبون للدنيا للخبيثات اى للدنيا واهلها يصلحون وقال الطيبات هى
الآخرة وكرامتها الطيبين المحبين لها واهم يصلح الآخرة والطيبون للطيبات
المحبون للآخرة الطيبات وللآخرة وكرامتها يصلحون) خلاصۀ كلام اى
خلان صفوت ارتسام دنيانك خبيثات وشهواتى ارباب نفوس متردەدن
اولان خبيثلر ايچوندر وخبيثون اهل دنيادن اولان شول جهلەدر كه نفسلرى
دنيا ايله مطمئنه اولوب مستلذات طبع ومشتهيات هوايه كوكل باغليوب آنلر
خبيثات مزبورەيه لايق وخبيثات دخى انلرك لايقيدر وكذلك حطام فانيەدن
اولان خبيثات دخى همدنيه اصحابنه موافق آنلر دخى اكا لايقدر وكذلك
حظوظ آمال واماليدن اولان خبيثات اكاسى وهمت ايدن اداني يه لايقدر
وهمچنان بدع واهوادن اولان خبيثات مبتدعين واهل هوايه موافق آنلر
دخى ضلالته لايقدر وكذلك اخلاق ذميمه واوصاف رديه واوث حدوثله
ملوث اولان جميع خباثت اوصاف ذميمه ايله موصوف واوث حدوثله ملوث
اولان خبيثلره لايق وبرېرينه موافقدر واعمال صالحەدن اولان طيبات اعمال

صالحه وخالصه اصحابی اولان طيبلره لايق وآنلره دخی اعمال صالحه موافقدر كاقال تعالی (ولذلك خلقهم) وقال عليه السلام (اعملوا فكل ميسر لما خلق له) وقال صلی الله عليه وسلم (خلقت الجنة وخلق لها اهل وخلقت النار وخلق لها اهل) وكذلك حظ وحظ نفسانيدن مجرد اولان تحقيق مواصلات حقه كه احوال طيباندر شهتلری هر مستلذات خسيسه دن عالية اولان رجال طيبون ايچون لايقدر كه آنلرك نفوس زكيه سی من لدن العزه ايچون تذلله تحمل ايله اوجات عاليات قربانه اعتلا ايلشدر وهمچنان طيبات اخلاق كريمه واوت حدوثدن مطهرات اولان اوصاف جليله ارباب قلوب سليمهٔ صافيه وتجلیٔ صفات قدم ايله اوت حدوث وجوددن فانی وطيب جود وجود حقله باقی اولان طاهر وطيبلرك لايقيدر كه برفحوای (اولئك مبرؤن عما يقولون) اهل وجود بحسب نظرهم اثبات وجودلرنده سويلدكلری اوت حدوثدن مبرا ومبرالر وطيبلر وطاهرلر اولوب مقبولان حضرت اولمشلردر كاقال صلی الله عليه وسلم (ان الله طيب لايقبل الا الطيب) پس برمقتضای قول كريم (لهم مغفرة ورزق كريم) اول غفور ورحيم ذكر اولنان اولياء اصفيانك وجود مجازيلرنی ستر نور وجود حقيقيسی ايله مستور ومغفور قيلوب مقام مزبورده انلر ايچون رزق كريم سرمدی عنايت واعطا بيورمشدر (اللهم ارزقنا بحرمة حبيبك المصطفی واهل بيته المجتبی والمرتضی صلی الله عليه وعليهم وعلی اصحابه المقتدين) ﴿شعر﴾ هر كيمكك كيم رهبر يدر صدق واخلاص وصفا * اولدر دارين ايچنده بندهٔ خاص خدا * طيب وصادق امين اول حقی ايسترسك يقين * چون بيلورسك صادق الوعدالامين درمصطفی * طيبانه لايق اولمق ايستريسك طالبا * متقی اول متقی اول بی ريا * نار عشقيله وجودك ملكنی ويرانه قيل * بو فنادن فانی اول كيم بوله سن حقدن بقا * مثنوی يی دكلد كسه موجبيله قيل عمل * بيورر كيم نفسكی بيل نفسكی اول آشنا * طاعتك فوت ايتمه كرچه منع ايدر شيطان سنی * قبله دن دوندرمه يوزك بوله سن حقدن عطا * مدعينك طعننه صبر ايله سن چكمه الم * هرنه كيم حقدن كلور جان وكوكلدن وير رضا * يا الهی مصطفانك عشقنه حرمتنه * رحمت ايله بن فقير وعبد كه روز جزا * ای برادر چون بلندی خبث ايله هم طيبات * هر برينك زمره سندن ايلدك كشف غطا * ﴿مثنوی﴾ پس بهر جفتی كه می خواهی برو * پس طيبات وخبيثاتدن هرقنغی قسم وجفتی كه ايسترسن اختيار الكده دريوری ﴿مثنوی﴾ محوو هم شكل وصفات اوبشو *

اول ايستديكك قسمك محوی وهم شكل وهم صفاتی اول حاصل كلام برفحوای (وهديناه النجدين) ﴿مثنوی﴾ نور خواهی مستعد نورشو * نور اولمق ايسترسك ظلمات بشريتدن قورتيلوب مستعد نور وحدت اول واكر ﴿مثنوی﴾ دور خواهی خويش بين ودور شو * حقدن دور اولمق ايسترسك ابليس كبی خويش بين اولوب باب رحمت ونور وحدتدن دور ومهجور اول زيرا اختيار جزئی الكده دراعدی شويلكه جان ودامن طالب حق اولوب ﴿مثنوی﴾ وررهی خواهی ازين سجن خرب * اكر بو خراب اولان سجن طبيعت وزندان بشريت ومحبس دنيادن خلاص اولمق ديلرسك ﴿مثنوی﴾ سرمكش ازدوست واسجد واقترب * دوستدن باش چكمه سجده قيل حقه قريب اول يعنی قبلهٔ حقيقيه متوجه اولوب كرم حقدن يوز دوندرميوب زمين اطاعته وضع جبين ايدوب حقه تقرب ايت ﴿شعر﴾ هوبت من القيام الی السجود * هوی الروح من فلك البهاء * نزلت اريد ما تعطيه ذاتی * نزول الحق لی من الاستواء * فحقق بالتجلی نظرا الی من * اتی فی الصورتين بلا افتراء * فانی عند ما يبدو كالی * الی قلبی اقول بلا امراء * انا رب الاسافل والاعالی * وسر العالمين علی السواء * كاقال الله تعالی فی سورة العلق لحبيبه صلی الله عليه وسلم (كلا لا تطعه واسجد واقترب) كلا ردع لا تطعه جزم بلا واسجد امر واقترب عطف عليه يعنی ليس الامر كما يقول ابو جهل ينهی محمدا عن عبادة ربه والصلوة له لا تطعه ای لا تطع ابا جهل فيما امرك به من ترك الصلوة لربك اثبت انت علی طاعتك واسجد لربك واقترب منه بالتحبب اليه بعبادته فان ابا جهل لن يقدر علی شیء ونحن نمنعك منه وهذا خطاب للنبی صلی الله عليه وسلم روی سعيد عن قتاده انها نزلت فی ابی جهل قال لئن رأيت محمدا يصلی لاطأن علی عنقه فانزل الله عزوجل (كلا لا تطعه واسجد واقترب) قال مجاهد (اقرب ما يكون العبد من الله وهو ساجدا لا يسمعون الی قوله عزوجل واسجد واقترب) وفی الحديث (اقرب ما يكون العبد الی ربه اذا سجد) وقال الشيخ رضی الله عنه (فی الفتوحات الموصلية فی الباب الموفی اربعين نزل الروح وقال حصل التجلی فی ثلث ايله فی سمائه وصرح بما يليق بالوقت من انبائه وقد امرك ان تنزل نزوله وتحقق فصوله ودعاك الی الاقتراب بالاسم القريب فانك المحب ليس الحبيب ولهذا قال لك واقترب ولو كنت محبوبا لقال لك نقترب فاذا لاحت لك عبوديتك فی سجودك وصحت لك القربة من معبودك وتحققت كبرياؤه فيها وقلت عند ذلك نوفيها

مطلب تفسير آيت واسجد واقترب

غلطت وما اصبت واحبطت وخبت فانظر فى علوه ونزاهته فى سموه وسجه على
مقدار ماظهر كما شرح وامر بيدلك فى هذا الخضوع مابدالك فى الركوع
من اعادة التنزيه البكورده عليك واجتهد فى الدعاء مع ان قبلته فى السماء
وقبلتك فى سجودك فى الارض محل الانحطاط والخفض لاتجزع ايها الساجد
فانك تتخذ نقطة الدائرة المشاهد وهى الغيب الحقيقى والاله الخالق فكن كفيك
من التراب فانك فى محل القرب فتفطن لما رمزناه وفكر المعنى الذى لغزناه واعلم
انك معصوم فى سجودك من الشيطان فانه قهاره فليس له عليك فيه سلطان
اذاعاين هذه الحال اشتغل بنفسه واحترق فى برج نحسه وصار شاهدا لك
عند ربك بالطاعة ومشاهدا لما يؤل اليه من الخسران يوم قيام الساعة
ويكفيك يااخى هذا القدر فى سجودك فان بحثك فى استمرار وجودك جعلنا الله
واياكم ممن سجد فوجد وتهجد فتمجد بمنه لارب غيره) وقال جعفر الصادق
(اقترب من حيث العبودية فقد قربك من حيث الربوبية) وقال ابن عطا (اقترب
الى بساط الربوبية فقد اعتقك من بساط العبودية) وقال الواسطى
(العوام منقلبون فى صفات العبودية والخواص مكرمون باوصاف الربوبية
ولايشهدون غير صفات الحق لان العوام لاتحتمل الصفات اضعف اسرارهم
وبعدهم عن مصادر الحق) آه اى عارف بالله ارباب كشف وشهود واصحاب اقتراب
وسجودك تحقيقلرى معلوم ومشهودك اولديسه علم شريفه روشن اولسونكه
اول صاحب مقام محمود وحبيب خالق ومعبود عليه صلوات الله الودوده صفات
قدم بروجهله منكشف اولدى كه ذات پاكنده متجلى اولان انوار ربوبيت
ومشهوددن سكران بى وجود وقيد تعينى محو ومفقود اولمغله حق سبحانه
وتعالى موضع سجودده نصب جمال انس ايله اول جناب مقدسى مقام ربوبيتدن
معدن عبوديته جرايلدى وسجود ايله كيرو ربوبيته تقريب ايچون بساط قدسى
بسط وتمهيد ايتكله سجدهٔ واحده سنده مفاوز آزال وآبادى طى ايتدى ومجرد
اقتراب بالاكتساب اولمديغنه بناء حق سبحانه وتعالى عنايت ازليه وربوبيت
سرمديه سيله انك سر مطهرنى دارنده تخليه ومقام عبوديتده تربيه اراده
بيورديكه جبروت وملكوتنه تواضع وتذللى اظهار ايدوب حتى اول سيد المرسلين
وخاتم النبيين امام العارفين والعاشقين وهمام المؤمنين والصديقين اولدى
صلى الله عليه وعلى آله واصحابه وعلى سائر الانبياء اجمعين * پس اى خلان
طريقت وسالكان راه حقيقت سزدنجى حقه عبوديتده اول امام مبين وسلطان

الاولين والآخرين وشفيع المذنبينك اثر مبين وشرع متيننه اقتدا وموافقت
ايدوب وقواى طبيعيهٔ جاهليه يه اطاعت ايتميوب ملازمت توحيد ايله قواى
لطيفهٔ كرى دائما مقتضاى نفسه مخالفت ايديروب كعبهٔ قلبه توجه ايله
تراب قالب اوزرينه سجده ايدوب خاك قالبده مسكنه اولان لطيفهٔ سر ربوبيته
اقتراب ايديكزكيم قلبكزده پرتوايدن لطيفهٔ خفيهٔ محمديه يه اتصال ايله رب
العزه هر بريكزه رفعت وعزت وانواع كرامت اعطا بيوروب مقام عروجده
جميع قواى لطيفه لطايف حقيقت محمديه يه منجذبه اولوب راضيهٔ مرضيه رجوع
الى الرب ميسر اوله * نظم * سجود خويش كن در وصل دلدار * كه اين
فرموده اند راصل دلدار * سجود خويش كن آنكه فنا شو * كه در عين فنا عين بقا شو *
اكر واصل شوى زين سجده باشد * وكرنه واصلى هركز نباشد * الحاصل صورت
حضورده اولان سجود فنا ايله ساجد اولوب افعالده وصفاتده وذاتده فنا ايله
مقترب وحدت اول ومقام استقامتده فناء تام اوزرينه ثابت اول كه حتى حقله اولان
بقا حالنده نفسكدن فانى اولوب افعال وصفات وذاتكدن بروجودك بقيه سيله
سنده نوع ماناوين ظاهر اولميه آه اى عارف بالله ذكر اولنان سجده اخص خواص
ووارث اكملاره مخصوص صدر كما قال عليه السلام (فى هذه السجده اعوذ بعفوك
من عقابك واعوذ برضاك من سخطك واعوذ بك منك) اى بفعل لك من فعل
لك وبصفة لك من صفة لك وبذاتك من ذاتك وهو معنى اقترابه بالسجود
اللهم ارزقنا واجعلنا راضين مرضيين بحرمة محمد صلى الله عليه وعلى آله
وصحبه اجمعين والتابعين لهم باحسان الى يوم الدين * رباعى *
هر لحظه زعشق در سجود دكرم * واندر پس پرده غرق جود دكرم
ديرست كه از وجود خود مى دهشدم * كرزنده ام اكنون بوجود دكرم *

* بقيهٔ قصهٔ زيد در جواب رسول الله صلى الله عليه وسلم *

آه اى عاشقان اى صادقان (قل لو كان البحر مدادا لكلمات ربى لنفد البحر
قبل ان تنفد كلمات ربى ولو جئنا بمثله مددا) فحواى كريمى اوزره رسول عليه
السلام بقيهٔ قصهٔ زيدك جوابنده بيورديلركه * مثنوى * اين سخن پايان
ندارد خيز زيد * بو سر وحدت وسجده ايله حاصل اولان قربت وحكمت
وقدرت سوزلرى حد ونهايت طوتمز يا زيد طورمه قالق * مثنوى *
بر براق ناطقه بر بند قيد * سجدهٔ شكر ايدوب براق ناطقه نك زين بيان ولجام
عبانى سر تبانى الوب پاى بادپیماى طيرانه قيد صبر وسكوت بند ايله و بوندن

زياده كشف اسرار ايلمه زيرا ﴿ مثنوى ﴾ ناطقه چون فاضح آمد عيب را ٭ ناطقه چونكه مفضح عيب كلدى لاجرم انك شانى بودر كه هميشه ﴿ مثنوى ﴾ مى دراند پردهاى غيب را ٭ استار اسرار غيبى هتك ايدر ومكنوماتى ظهوره كتوروب كشف ايدر ٭ بيت ٭ پس ايمدى كشف راز ايتمه سوزى كس ٭ طوره غيب خفاده عيب هر كس ٭ زيرا ﴿ مثنوى ﴾ غيب مطلوب حق آمد چند كاه ٭ غيب برقاج زمان مطلوب حق كلدى يعنى عيوب ناس حين موتلرينه دك پردهٔ خفاده طورمغه ارادهٔ سبحانيه تعلق ايليوب حكمت الهيه خلقك اسرارى الى يوم تبلى السرائر مستور اولمق اقتضا ايتمشدر پس سن دخى حكمته مخالف حركت ايتميوب ﴿ مثنوى ﴾ اين دهل زن را بران بر بندراه ٭ بو دهل زن كشف اسرار اولان نطق وكفتارى كتم اسراره سوق ايدوب ابواب طريق اظهارى بند ايله ﴿ نظم ﴾ مكو اسرار ما فارغ ز كل باش ٭ منه بيرون تو راز حق ز دل فاش ٭ نهان كن راز ما تا كس نداند ٭ بجز تو هيچ كس ما بس نداند ٭ نهان كن راز خود اكنون تو مخروش ٭ بسان در پردهٔ ما دار خاموش ٭ حاصل كلام اى زيد سعادت انجام ﴿ مثنوى ﴾ تك مران در كش عنان مستور به ٭ سعيد كفتارى براوغوردن سرعتله سورمه عنان اظهارى چك وراز نهانى كشف ايتمه كه مخفى ومستور اولمسى بهتر در ﴿ مثنوى ﴾ هر كس از پندار خود مسرور به ٭ وهر كس كندو زعم وپندارندن مسرور اولمسى خوشتردر ﴿ نظم ﴾ ازين كفتارها كاينجا تو كفتى ٭ در اسرارها اينجا تو سفتى ٭ تو برخور از نمود خويش اينجا ٭ نمود خويش تو در بيخ اينجا ٭ زيرا ايا زيد ﴿ مثنوى ﴾ حق همى خواهد كه نوميدان او ٭ زين عبادت هم نكردانند رو ٭ حق سبحانه وتعالينك رحمت بى غايه سيله ارادت ازليه سى بونك اوزرينه جاريه در كه نوميدان راه وراندكان دركاهى اولانلر دخى دست دلى دامن بند كيدن كوتاه ايتميه وعبادتدن روكردان اولميه لر ومن تبذ باسدوار عيوب ﴿ مثنوى ﴾ هم مشرف در عبادتهاى او ٭ مشتغل كشته بطاعتهاى او ٭ هم حق سبحانه وتعالينك عبادتلرنده مشرف اولدقلرى حالده طاعات حقه مشتغل اولمش بوانه لر ﴿ مثنوى ﴾ هم باميدى مشرف مى شوند ٭ وهر برى بر اميد ايله مشرف اولهلر ﴿ مثنوى ﴾ چند روزى در ركابش مى دوند ٭ برقاچ كون انك ركاب اطاعتنده يله لر وراه طاعته سعى وكوشش قيله لر الحاصل اكر خلوص وصفا واكر زرق وريا هر نه حال ايسه راه طاعت

وطريق عبادتده بولنوب بر حقيقت انسانيه دن دور وكمال قربتدن مهجور ايتمسز پس بيهوده نيچون عبادت ايدرز ديوب اسم اسلاميه يى ترك ايتميه لر اميددر كه اول محول الحول والاحوال ومقلب القلوب والابصار بر كون تقليدن تحقيقه وسمعه وريادن خلوص وصفايه تبديل ايليه كما روى عن انس رضى الله عنه انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (اخلصوا لله اعمالكم واعزوا الاسلام قالوا يا رسول الله وكيف نعز الاسلام قال بالحضور عند العلماء انتعلم العلم بالرد على اهل الهواء فان من رد عليهم واراد به وجه الله فله عبادة الثقلين الجن والانس وان رد عليهم واراد به غير وجه الله فله عبادة اهل مكة منذ خلقت فقيل يا رسول الله فالمرائى يؤجر بعمله قال ان الله قضى على نفسه ان من اعز الاسلام واراد به وجه الله اولم يرد فقد حرم الله النار على وجهه) وعن بعض السلف (كل عاص فانه تحت كنف الرحمن والكنف من الانسان حضنه ما بين صدره ويده فمن القى عليه كنفه ستر عورته ومن رفع عنه بكشفه افتضح) وفى خبر على رضى الله عنه (من اذنب ذنبا فستره الله عليه فى الدنيا فالله اكرم من ان يكشف ستره فى الاخرة ومن اذنب ذنبا فى الدنيا فعوقب عليه فى الدنيا فالله اعدل من ان يثنى عقوبته على عبده فى الاخرة)وفى لفظ آخر (لا يذنب عبد فى الدنيا فستره الا غفر له) وقوت القلوبده بو وجهله مسطور دركه كتب منزله نك بعضنده مسفور دركه قچان بر بنده اكثار معاصى ايلسه ملائكه اول عاصينك يوزينه توكوره لر پس حق تعالى فى الحال فضل ورحمتى كوندروب تفل ملائكه ايله وجه عبدك بينه حجاب اولور اكر ملائكه نك بزاقى اول عاصينك يوزينه دوقنسيدى لاجرم يوزى قاره اولوردى ٭ پس غيب مطلوب الهى اولديغيچون اول عاصى يى دنياده اولان سواد وجهدن حفظ بيوردبغى آثار رحمانيتى در روايت اولنور كه بنى اسرائيل زماننده اولياء اللهدن برينه ملكوت ارض منكشف اولمغله نظر ايدوب كوردبكه عباد اللهدن بعضيسى بعض قبايح ومعاصى يه مشتغل اولمشلر تحمل ايدميوب انلارك هلاكى ايچون بددعا ايلدى ولكن حقنه خوش كلمامكله فى الحال سمادن برقطعه نار نزول ايدوب اول مكانى ياقوب سياه كومر كوتكى ايلدى ٭ پس لازم اولان خود عيوب عبادى سترايله حقدن مغفرتلرين رجا ايتمك وخلق محمدى ايله متصف اولوب كمسه نك عيبنى يوزينه اورمامق وانواع جفا واذا دخى ايدرلرسه بكا اهانت ايتديلر ديو بددعا

مطلب
فى رحمة الله والخوف والرجا

ایتامك كركدر كما جاء فی الخبر (ان رجلا وطیٔ علی عنق نبی من الانبیاء وهو ساجد حتی الزق الحصی بجبهته فرفع النبی علیه السلام رأسه مغضبا فقال اذهب لمایغفر الله لك فاوحی الله الیه انت تتألی علی فی خلقی فانی قد غفرت له فشغل النبی بنفسه فصار ذلك ذنبا یستغفر منه) * پس بونده تنبیه بودرکه اهل کشف وشهود اولان عارفین بلا ومحنته صبر ایدوب عبادالهی رحمت غفوردن مأیوس قیلیه‌لر كما الخبر (ان رجلا من بنی اسرائیل كان یشدد علی الناس ویقنط فیقول الله له یوم القیامة الیوم او یسك من رحمتی كما كنت تقنط عبادی منها) فلهذا سلف صالحین وعلماء محققین بیوردیلر که اکر مؤمن واکر کافر عباد اللهدن برعبد بوقدر که یاربی دیه‌الا اول ارحم الراحمین اکا لبیك یاعبدی دیرولکن مؤمنلر قبول حسن ایله تلقیٔ اجابت ایدرلر ودنیوی واخروی سعادته نائل اولورلر فاما کافرلر آخرتده نصیب اولمیوب انلر مجرد دنیایی رجا ایتمکله معونت دنیویه ایله رجاسی اجابت بیوریلور ومن ذلك قیل (رحمن الدنیا ورحیم الآخرة) پس هیچ برداعی یوقدرکه حق تعالی انك امید ورجاسنی حصوله کتورمیه ولكن اجابات متنوعه ودرجات مترافعه‌در * یعنی بعضیسی دنیاده عاجلا میسر اولور وخیر اولسی آخرته تأخیر اولنور وبعضنك دخی عینی واقع اولمازسه اندن خیرلو بربدل عوض بیوریلور وبعضی رجاده دخی داعی‌یه بعض بلا اصابتی محتمل اولمغله حق تعالی اول مرجو ومسؤلی داعیدن صرف ایدوب اندن اهم اولانی اعطا ایدر زیرا داعی بایدی کندوبه شر اولانی رجا ایتمزدی وادنی اجابت حسنه عشره‌یه دك متضاعف اولوب بر رجایه اون عطا ارزانی بیوریلور فلذا قیل (لایهلك علی الله الاهالك) وقیل (لایزال الله فی العبد حاجة مادامت للعبد فیه حاجة وهذه اخلاق مرجوة یوجب علی من عرفه بها ان لاینقطع رجاءه منه ولایصرف وجهه عنه ولاینفرغ لغیره ولایتشاغل بسواه كما لایعبد الا ایاه وان ینقطع الیه ولا ینقطع عنه اذ قدعلم انه لابد منه ومن یغفر الذنوب الا الله تمدح بذلك بوصفه لا لاجل سواه ومن یرجوا العبد الذلیل الا الجلیل مولاه فلاقوة الابالله * ایمدی یازید عبادالله‌ك هر بری بر امید ورجا ایله درکار ورکاب امنیه‌ده رفتار ایدوب ﴿ مثنوی ﴾ خوهد آن رحمت بتابد برهمه * بربدونیك ازعموم مرحمه * اول غفور وکریم ورحمن ورحیم اولان رب العالمینك ارادت ربانیه‌سی انك اوزرینه جاریه‌درکه عموم رحمت وکمال عاطفتندن انوار آفتاب رحمتی نیك وبد اوزرینه

درخشان اولوب فیضان رحمانیندن هر برکس نصیب یافته اوله وخوان لطف واحسانی عامهٔ عبادنه شامل اوله كما جاء فی الخبر (لیرین الله الخلایق یوم القیامة من سعة رحمته حتی ان ابلیس لیتطاول فی النار بتوقع الرحمة ویرجوان یخرج) وفی الخبر (من اذنب ذنبا فاحزنه ذلك غفرله ذنبه وان لم یستغفر) وفی روایة (وندم علیه) ولكن لاجرم مغفرتنه جزم اولمیوب اکرامن واکر یأس ممنوع اولمغله ﴿ مثنوی ﴾ حق همی خواهد که هر میر واسیر * حق سبحانه وتعالی ایسترکه هر میر واسیر ﴿ مثنوی ﴾ بارجا وخوف باشند وحذیر * بین الخوف والرجا حذر ایدیجی اوله‌لر وعاقبت حال نیه منجر اوله جغی غیب ومستور اولمغله هر میر واسیر وغنی وفقیر ﴿ مثنوی ﴾ این رجا وخوف در پرده بود * بو رجا وخوف که سرا پردهٔ غیب الهیدر اول پرده‌نك وراسنده طورروب ﴿ مثنوی ﴾ تاپس این پرده پرورده شود * حتی بو خوف ورجا پرده‌سنك آرنده پرورده اولوب رحمت الهیه‌دن قطع امید ایتمیه‌لر وقهر وغضبندن امین اولمیه‌لر ودائما سجدهٔ عبودیت ایله تضرع وزاری قیله‌لر وجاء فی الخبر (دخل رسول الله صلی الله علیه وسلم علی رجل وهو فی سیاق الموت فقال کیف تجدك فقال اجدنی اخاف من ذنوبی وارجو رحمة ربی فقال ما اجتمعا فی قلب عبد فی هذا الموطن الا اعطاه الله رجاه وامنه مما یخاف) ایمدی بنم روحم رجا زرو نجات خائفیندر فلهذا اعراب خوفه رجا تسمیه ایتمشلردر زیرا خوفله رجا بربرندن منفك اولمیوب صفات متلازمه‌در * پس برشیئك برشی لازمی ووصف متلازمی اولسه احدهمادن آخر ایله تعبیر ایدوب مثلا مالك لاترجو كذا دیوب مالك لاتخاف دیمكی مراد ایدرلر كما قال مطرف بن عبد الله (اووزن خوف المؤمن ورجاه لاعتدلا) وقال ابو طالب المكی فی قوت القلوب فعبر بالرجا عن المخافة لاتصال احدهما بالآخر وقال علی هذه اللغة جاء قول الله عزوجل (مالكم لاترجون لله وقارا) اجتمعوا علی تفسیره مالكم لاتخافون لله عظمة وهو ایضا احد وجهی تفسیر قوله تعالی (فمن كان یرجوا لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا) ای یخاف من لقائه ومثل الخوف من الرجاء كمثل الیوم من اللیلة مالم ینفك احدهما عن الآخر جاز ان یعبر عن المدة باحدهما فیقال ثلثة ایام ویقل ثلث لیال ومنه قوله تعالی مخبرا عن قصة واحدة قال (آیتك الا تكلم الناس ثلث لیال سویا) فلما لم یكن الیوم ینفك عن لیلته واللیل لاینفك عن یومها اخبر عن احدهما متصلا بصاحبه فصارا كشیٔ واحد كیف وان اللیل والنهار احدهما

لبسة الآخر مندرج فيه لايظهر الا احدهما فايهما ظهر اندرج فيه الآخر
بقدرة الله و بحكمته لاختلاف احكامه فيهما وتفاوت انعامه بهما فاذا ظهر
الليل اندرج النهار فيها واذا ظهر النهار استتر الليل فيه (ومن رحمته جعل لكم
الليل والنهار لتسكنوا فيه ولتبتغوا من فضله) والسكون بالليل والطلب من
فضله بالنهار فكذلك معنى الرجاء من الخوف فى مقام الملكوت اذا ظهر الخوف
كان العبد خائفا وظهرت عليه احكام الخوف عن مشاهدة التجلى بوصف
مخوف فسمى العبد خائفا لغلبته عليه و بطن الرجاء فى خوفه فكان حال الخائف
القبض والضيق والهرب والانفراد بالفرد عن جميع الازواج واذا ظهر الرجاء كان
العبد راجيا عن مشاهدة تجلى الربوبية بوصف من معنى القرب والدنو
او بخلق متعطف محبوب فوصف العبد به لغلبته عليه فهذا حاله البسط والسعة
والظهور للخلق فى الجماعة فكان وصف المؤمن بين حالين كالليل والنهار والقلب
متقلب بين شاهدين و بطن الخوف فى رجائه لانهما وصفان للايمان كالجناحين
للطائر والمؤمن بين الخوف والرجاء كالطائر بين جناحيه وكلسان الميزان بين
كفتيه) حاصل كلام اى برادر محبت ارتسام سالكه خوف ورجا جناحين مرغ
سمو آشيان مثابه‌سنده در كه طائر قدسى روح حضرت ملك سبوحه اول
جناحين ايله طيران ايتمكدن منقطع اولماز زيرا اتصال وانفصالدن منزه اولان
جناب ذوالجلال والجماله قبل الوصول خوف ورجادن غيرى سبب اتصال يوقدر
ولكن خوف ورجا مقامات سلوكدن هر برمقامده براسم ايله مسمى اولوب
مرتبهٔ اوليده خوف ورجا مرتبهٔ ثانيه‌ده قبض وبسط و برمرتبه‌ده دخى انس
وهيبت ايله تسميه اولنور وذكر اولنان صفات طالبه تجلىٔ صفات جماليه
وجلاليه مرتبه‌سنده مطلوب اولوب مادامكه طالب هستىٔ مجازيدن فانى
دكلدر اسم طالبى ومطلوبى دخى باقيدر و بومرتبه‌ده سالك تجلىٔ ذاتى
رجاسنه دوشوب نيازايدر كه ﴿ رباعى ﴾ تاكى ز توزارى يتو پيوست كنم *
جانرا ز شراب عشق تومست كنم * كاهى خودرا نيست كاهى هست كنم *
وقتست كه در كردن تودست كنم * اما مرتبهٔ توحيده محو ايله تجريد اولنوب
فناء فناده باقى اولسه لسان تفريد ايله دير كه ﴿ رباعى ﴾ من مانده ام وايك
من بى منى * فارغ شده از تيركى وروشنى * چون حاصل شدمرا زمن ايمنى *
نه دوستيم بماند نه دشمنى * پس حضرت رسالت پناه عليه صلوات الله زيده
بيوردبلركه بايزيد مرتبهٔ كشف وعيانه واصل اولان بسيار دن اندك وهزاردن

يكدر خلق عالم ايسه قيد هستىٔ تعينات اولمغله پردهٔ من وماده قالمشلردر
فلهذا خوف ورجا قيدى اول زمانده دركه پردهٔ خوف ورجا مسدول وديدهٔ
دل شقى وسعيد مشاهده‌سندن معزول اوله خلق عالم ايسه حالى بويله در
واوليسى كشف راز ايتمكدر وانلرك جناحينى شكست مناسب دكلدر زيرا
﴿ مثنوى ﴾ چون دريدى پرده كو خوف ورجا * چونكه پرده‌يى دريده
قيله‌سن خوف ورجاقنى يعنى خوف ورجا هر برى بر پرده ايكن هتك اولدقده نصكره
انلرك وجودى مفقود اولوب ﴿ مثنوى ﴾ غيب راشد كروفرى برملا *
غيبك كروفرى آشكاره اولور غيبك ايسه ظهورنده غيب ايچون اولان
خوف و ياخود رجا قالماز زيرا برشى رجا و برشيدن خوف وقوعندن اولدر
بوخسه غيبدن ظهوره وقوتدن فعله كلدكده اندن خوف ورجا منقطع اولوب
جنات ايسه تنعم ولذت وصفا وراحت عذاب وعقاب ايسه الم ومشقت
وحرقت وشدت حصوله كلوب يا رجاسنى بولور و ياخود قورقديغنه اوغرار
وياخود آخرت دخى امور غيبيه دن ايكن اهل محشرك انده اولان خوف ورجاسى
دنياده اولان خوف ورجادن اعظمدر پس خوف ورجانك عدم وجودى
ظهورغيبده نيجه ممكندر ديو واقع اولان سؤاله شارح مثنوى اسمعيل افندى
جواب ويرمشلركه غيبدن مراد امور اخرويه اولميوب بلكه حقايق اشيا
واعيان ثابته دركه (لوظهرت الحقايق لبطلت الشرايع) مصداقنجه محل خوف
ورجا اولان احكام شرعيه قالماز ديمك اولور ديو ويرمشلر اما آخرتده اولان
خوف ورجادن اصحابنه نفع اولميوب نافع اولان خوف ورجا انكشاف غطادن
اول دنياده اولان خوف ورجادر كه توبه وندامت وطاعت وعبادته ملازمت
ايله داخل جنت اولوب آخرتده اولان خوف ورجانك نفعى قالمازديمكدر ديو
معنى و يرلسه دخى ممكندر الحاصل افصاح كلام وايضاح مرام بودر كه بايزيد
رضى الله عنه زماننده موجود اولان كسنه‌لر ايچون دنيادن آخرته شقاوت
وياخود سعادت اوزره كيده‌جكلر بنى اعلام واهل جنت ايله اهل دوزخى
بيان ايدوب هر برينك جبههٔ استعدادنه قلم قضانه يازمشدر آشكاره كوستريم
ديمش ايدى پس اكا جواب اولوركه بايزيد بوسر خفيدر وخلقه حالى مستور
اولمغله آخرده اوله‌جق سعادت وشقاوت ازليسنى بيلميوب بين الخوف والرجا
طاعت ايدرلر اكر هر كسه سعادت وشقاوتى ظاهر اولوب حكم قضا ده رقم
كشيده اولان غيب ازلى وابدى بانسه بن نيجه يم كه ديمك خوف ورجاسى

قالبوب اشقيايه يأس وسعدايه امن حاصل اولوردى ونظام شرع شريف
بوزيلوردى ديمك اولور فاما مرتبهٔ شهوده قبل الوصول مؤمنلر كندولرينى
سعدادن اولدقلرين فهم ايتمك وقلبلرى دائما محبت الهيه ومعرفت ربانيه
واعمال صالحه يه ميل ورغبتلرى اولديغى جهتدن فرق ايتمك قابلدر مثلا مولانا
خداوندكار بو كامثال اشبو مثلى ايراد ايدوب بيوررلر كه ﴿ مثنوى ﴾ برلب
جو بردظنى يك فتا ✲ كه سليمانست ماهى كيرما ✲ مقدما بيان اولنديغى اوزره
خاتم سليمان عليه السلامك الندن كيتدكدن صكره برفقير ماهى كيرشكلنده
ايرمقده باقى اولركن برجوان انى كوروب ظن غالبن اكا ايتدى كه بو بزم
ماهى كيرمز سليماندر ولكن عدم يقيندن شكه دوشوب كندو كندويه ايتدى
﴿ مثنوى ﴾ كرويست اين ازجه فردست وخفيست ✲ اكر بو صياد ماهى
سليمان ايسه عجبا نه سببدن فرد وتنها وخفى شكل ونهان سيمادر ﴿ مثنوى ﴾
ورنه سيماى سليمانى زچيست ✲ واكر سليمان دكل ايسه انك سيماى سليمانيسى
نه حالتدر الحاصل اول جوان چركان ﴿ مثنوى ﴾ اندرين انديشه مى بود
ازدودل ✲ بو فكر واند يشه ده متحير ومتردد ايديكه ﴿ مثنوى ﴾ ناسليمان
كشت شاه مستقل ✲ حتى سليمان زمان صيد ايتديكى ماهيلردن برينك شكمنده
مهر سليمانى بولوب انكشتنه وضع ايتدكده تكرار شاه مستقل اولدى وخاتمى
سرقه ايدن ﴿ مثنوى ﴾ ديو رفت ازملك وتخت اوكريخت ✲ ديو كيتدى
وملك وتخت سليمانيدن فرار ايلدى ﴿ مثنوى ﴾ تيغ بختش خون آن شيطان
بريخت ✲ تيغ بخت خلافت سليمانى اول شيطانك قاننى دوكدى وسليمان عليه
السلام ﴿ مثنوى ﴾ كرد درانكشت خود انكشترى ✲ خاتمنى پرمغنه وضع
ايدوب ﴿ مثنوى ﴾ جمع آمد لشكر ديو و پرى ✲ عسكر ديو و پرى حكم
سليمانيده جمع اولدى وخلق عالم قصهٔ سليمانيدن خبردار اولمغله ﴿ مثنوى ﴾
آمدند از بهر نظاره رجال ✲ سير وتماشادن اوتورى رجال انجم مثال كلديلر
﴿ مثنوى ﴾ درميانشان آنكه بد صاحب خيال ✲ واول جوانكه سليمان
بو اولقدر ديو صاحب خيال ايدى اول ميان رجالده نظارهٔ سليمانى يه شاهد
الحال اولمشيدى پس تخت خلافتده مكين اولان سليمان امينه امعان نظر ايله
باقوب ﴿ مثنوى ﴾ چون در انكشتش بديد انكشترى ✲ مهر سليمانى يى
چونكه انكشتنده كوردى ظن وترددن خلاص اولوب ﴿ مثنوى ﴾ رفت
انديشه وكمانش يكسرى ✲ انديشه وكمانى بالكليه كيدوب عين اليقين سليمان

اول ايدوكن بيلوب حق اليقين كوردى وسليمان عليه السلامك بو قصه سى مقدما
(درمعنى آنكه آنچه ولى كامل كندمر بدرانشايد كستاخى كردن) بياننده اولان
م ✲ رب هب لى ازسليمان آمدست ✲ كه مده غير مرا آن ملك ودست ✲ بيتنك
شرحنده تفصيل اولنمشدر محلنه مراجعت اولنه قصهٔ سليمانى خود كتب
تواريخده مذكور ومشهوردر ولكن مولانا خداوندكار مثل من بورى سالك
كندو سعادت ازليه سنى فرق ايتمك قابلدر ديديكى موقعده ايراد ايتمكله
قصه دن حصه بودركه سليماندن مراد روح سالك وجواندن فكر وعقل
وجويدن مراد ارباب عرفان وماهيدن مراد معرفت الله وديودن مراد نفس
وطبيعت ومهر سليمانيدن مراد محبت ربانيه وجذبهٔ رحمانيه در ✲ ايمدى
هر برينك تأويلى مسموعك اولديسه طالب صادق دخى كندونك سعادتنى
ظن وتحرى ايله تميز وتشخيص ايتمك بويوزدن اولور كه هر روح انسانى كه سليمان
وجود اولمشدر خاتم محبت ربانيه ونور حقيقت محمديه يه انكشت استعدادنده
وضع اولنمش ايكن غفلت بشريه ايله صخر ديو نفس اماره سرقه ايتمكله صدر
سليمانيده اولان تخت دلده اوتوروب ممالك تنده اجراى حكومته باشلادى اما
برروح كه انك استعدادنده اول خاتم نور محمدى بالقوه موجود اوله لاجرم انك
طالب وصلتى اولمق مقرردر ✲ پس برطالب مجهول مطلق هنوز طلب حقيقت
وسلوك وطريقت نه ايدوكن بيلوب مغلوب نفس ايكن كيرو ميل درونيسى
صلحا واتقيا وعرفا واصفيايه اولمغله هرقنده برحلقهٔ ذكر ومجلس علم كورسه
وهرنه دياره برمرشد واراميش ديو ايشتسه بى اختيار انلارك ملاقاتنه رغبت
ايدوب هر برينك دروننده جريان ايدن انهار علميه دن صيد ماهئ معرفت
ايدر اما بريسنده قرار ايده ميوب وقلبى متسلى وراحت اولميوب سرنده
برعجب ايسنك وار ايدكن فهم ايدر ولكن نه ايدكن بيلوب واستعداد ذاتيسى
كلمات قدسيهٔ ارباب حالاتى علم ايله اذعان ايدوب فاما اول حان كندوده هنوز
بالفعل موجود اولمامغله كشورتن واقليم بدن ديو نفس وصخر جنئ هوانك
زير حكمنده مغلوب اولمغله قوت متفكره سى روحك صياد معرفت وجويندهٔ
حقيقت اولديغنى كوروب تخيل ايدركه الله اعلم بو ماهى كير معانيده نشان
سليمانى وعلامت كيانى واردر ولكن عجبدر كه احوال واذواقدن خالى واهلندن
فرد وتنها دربو كشف معانيده شبهه دن خلاص اولماز ✲ پس ناكهان هدايت
حق وعنايت فياض مطلق فرياد رسلك ايدوب قطب عالم ومرشد اكمل

مطلب
روح سالك مهر
سليمانست كه ديو
نفس دزديد

واعظمه مصادف اولدیغی کبی شبکهٔ استماعله صید ایتدیکی سمکهٔ معارفك
دروننده خاتم سلیمانی اولان حب یزدانی شعشعه بازاولوب جذبهٔ رحمانیه انکشت
سر ینه وضع اولنمغله تخت سلیمانیٔ قلب وکشور انسانیٔ قالبنده مستغرق
اولان دیو احکام نفسانیه فرار ایدوب تخت سعادت روح ذی دولت دیو
طبع وشهوتی تیغ توحید ومحبتله قتل ایدوب جمیع حواس وقوا وجوارح
واعضا انوار لامعهٔ عشق خدانك زیر حکمنده کمر بستهٔ انقیاد اولورلر ومتفکره
ومخیله دخی میان حواسدن نظارهٔ سلیمان روحی تماشا قیلدقده تاج اجتبایی
باشنده وخلعت ارتضایی دوشنده وخاتم نور محمدی یی انکشت سر هوشنده
کوروب فروکر عشق وزیور عرفان وذوق ایله تخت سعادت داده وسادهٔ
اطمینانه انکا ایدوب قوای جسمانیه نك دیو و پریلری وقوای روحانیه نك
وحوش وطیوری دیوان شهودنده ال باغلیوب سلیمان روحك حکم واشارتی
وآصف عقل کاملك رأی ودلالتی اوزره خدمته قیام کوستروب ممالك تن عدن وشداد
کستری ایله امن وامان اولدیغی مشاهده قیلدقده سرادقات ملکوت کشف
اولوب اسرار جبروت آشکار وجنات حب عظموت بدیدار اولور وانوار حب
ذاتی وآتش عشق سبحانیدن بی بهره وافسرده اولان قلوب قاسیه مجمع دیو
وشیاطین سجین طبع مهینده معذب اولدقلرین کشفا وعیانا کورور ومرحمت
وشفقتدن بی نور محبت اولان محروملره ای غافلار سز خود نار طبیعت وشهوته
یانوب عذاب الیم الفت دنیایه کرفتار وجنات معنویهٔ نور محبتدن برخوردار
اولمامشسز ایمدی پردهٔ غفلتی دیدهٔ بصیرتدن رفع ایدوب جانکزی حب الهی
ایله آتش بعد وخذلاندن خلاص ایدیکز دیسه هیچ کس کلامنی اصغا ایتمیوب
عالم ازلیده اول نور محبتدن نصیبلری اولمامغله بو آدم یا مجنوندر ویا خود
ملحددر محبت دیدیکك نه در وطبیعت نه در سن وهم وخیاله دوشمش وانجه
اینجه ذکرلر ایدوب یولکی شاشمشسن محبت خود جنسك جنسه اولان میلیدر
پس انساندن حقه محبت دعواسی وهم باطلدر محبت دیدکاری ممکن اولدیغی
مرتبه امره امتثالدر بزم خود نقصانمز یوق صفامز وار کوکل حالی نه در عبث
سویله یوخسه سنی بیمارخانه یه قورز ویاخود ضلالته دوشدیکك
حاکمه بیلدیروب حقکدن کلورز دیرلر ومحبت الهیه دن بی بهره اولوب لذات
شهوانیه وحب مزخرفات دنیویه ده انهماك عین عذاب وعقاب ایدیکن
بیلیوب شهد وشکردن الذ واحلی کوررلر (حفت النار بالشهوات) نه دیمکدر

بیلرلر واهل شهود پردهٔ خفایی هتك ایدوب آه ای غافلار نه عجب جانکزی
اسیرکه مزسز زیرا مادام که نور حقیقت محمدیه قلبکزده پرتو ایتمیه حقیقت
انسانیه دن دور وبو غرامت ایله عمر آخره ایروب بی نورکیدرسه کز
صور مختلفهٔ برزخیه ودرکات اسفل طبیعتده نار حرمانه یانوب دولت
رؤیت دیداردن مهجور اولورسز احسان ایدوب صدق مقالمه اعتماد وکندیکزی
علاج ایدیکز جنت معنویهٔ انفسیه خودك وكالده پرتو ایدن انوار جذبات
رحمانیه دردیسه اول بی سعادت ونور محبته بی لیاقت اولنلر بز سن دیدیکك
جنته لازم دکل سن جهنم دیدیکك لذائذ دنیویه بز جنت بیز دیوب
نه جحیم انفسیدن قورقارلر ونه جنت معنویه رجاسنده اولورلر ایمدی
سالکه واجب اولان بودرکه نور حقیقت محمدی وسر حب احدی اسرارنی
نااهل ونامستعد اولنلره کشف ایتمیه که هرکس کندو ظن وحسبان
وپندار وکمانیله مشرف اولوب عبادات بدنیه دن باری قالمیه لر ایمدی بنم
روحم وارث اکمل حقیقت محمدیه اولان کامل مکملك افاضهٔ همتندن
اول نور شهود وحدت دل سالکده لمعان ایتدکده زید رضی الله عنه کبی
دیدهٔ بصیرتی کشاده اولوب ظاهرا وباطنا حاکم وجودی نور محمدی اولور
وقلبی آفتاب کبی نور محض ومظهر فیض اولمغله شك وکماندن کچوب ایمان عینی
مرتبه سنه وارمغله ملکوت وجبروتده روحندن خفی شی قالموب نور محمدی
ایله عیان کورر وازل وابدی مجتمع بولور بو مرتبه لر نیجه کره تفصیل اولنمشدر
وپردهٔ غیبك هتکنده خوف ورجانك سبب فقدنی حقیقتی اوزره بیان
ایدردك ولکن هرنقدر لسان بیان ایدسه ذوق اولمیانه نهاندر وبوندن زیاده
کشف رازه رخصت یوقدر اکرچه بو سوزلر دخی حال ظهور ایتمز ولکن
مستمعینی اهل حاله وذوق ایله کورمکه ترغیبدر همان صحوا وعافیة اول دل
عاشقه که بادهٔ محبت نوش ایتمش اوله یوخسه هیچ کس بیهوده غم الموب اهل
سعادتدن ایسه آخر نفسه دك نور محمدی طلبندن منقطع اولمیه که پرتوندن عین
یقین حصوله کلوب شك وکماندن خلاص اوله ایمدی بنم نور دیدم ﴿ مثنوی ﴾
وهم آنکاهست کان پوشیده است ✿ وهم وکمان وظن وحسبان اول زمانده درکه
چهرهٔ مطلوب پردهٔ خفاده محجوب اوله ﴿ مثنوی ﴾ این تحری از پی نادیدنست ✿
وبو تردد وتحری بر شیئك حقیقتنی کورمك ونفس الامری بیلمه کدن نشأت
ایدر فاما عند کشف الحقایق ﴿ مثنوی ﴾ چون خیال غائب اندر

سینه‌زفت * چونکه حاضر شد خیال او برفت * چون خیال غائب ظهوره کلوب نوری سینه‌ده مالامال اوله واستدلال ونظری علم حضوری مرتبه‌سنه کله اول ظن وحسبان رفع اولور زیرا وهم وخیال حصول وصالدن اول واشتعال نار اشتیاق واحتمال الم استمرار فراق اوان غیبت وزمان رفتنده‌در فاما لدی الاتصال درد وحسرت وطلب ومشقت برطرف اولوب فقط لذات انس مشاهدهٔ جمال وحدتدن غیری شی قالماز آه‌ای عاشق جمال احدیت اگرچه ذوق انس وصلت وراحتدر ولکن غیب وخفی محبوبك مطلوبی اولمغله عاشق بیچاره گاه وحدت ایله الفت وگاه کثرت ایله بی طاقت وگاه وصلت وگاه فرقت جوکانده سرگردان وشراب عشق ایله میخانهٔ حیرتده سکران اولوب بر دم گاور که آفتاب وصلت بی مزاحمهٔ کثرت فلك حقیقتك مشرق سعادتندن طلوع ایدوب زمین ناسوتی غرق انوار وحدت اولور وگاه اولور که سحب بشریتك تراکمندن وجه آفتاب وصلت پوشیده اولمغله عاشق حریق نار فرقت فریاد وانین ایله ماننده رعد سینه‌ٔ بی کینه‌سی صیحه کنان ونعرهٔ آه وآهی برق خاطف گبی لمعان ایدوب درد وحسرتله گوزندن تقاطر ایدن باران اشکی سیل فراوان اولوب تیره زمین بشریتی ریان ایتدکده فی الحال مزارع وجودی کشت زار معرفت اولور وانواع ازهار محبت واصناف اثمار حقیقت نمودار اولوب خزان فرقتی بهار وصلته وخریف کثرتی صیف وحدته متبدل اولمغله هبوب ریاح جذبات ربانیه جو هوای قلبنده مقدار ذره غیم تعیین واثنینیت قومایوب نور وزفیروز وصلت وگلشن شهود کنوز وحدت اولور الحاصل عاشقان الهی بو ایکی حالتدن خالی اولمدیغنه مولانا خداوندکار بو مثلی ایراد ایدوب بیورورلر که ﴿ مثنوی ﴾ گر سمای نور بی بارید نیست * اگرچه آسمان نورانی بی مطر و بی بارید دکلدر وهمچنان ﴿ مثنوی ﴾ هم زمین تاری بی بالیده نیست * زمین تیره دخی بی نشو ونما دکلدر یعنی نور وجه آسمان بی سحاب وتاریکیٔ روی زمین بی نبات اولمایوب هر بری بطون غیبده بالقوه اولان خاصیاتنی کشف واظهار ایدیجیلردر ولکن روز رموز ایچون درد واشتیاقله اغلامق والم غیبت وافتراقدن آه دلسوز ایله جگر داغلامق محبوبك مطلوبی اولمغله خدای بی مثال و بلا اتصال وانفصال اولان ذو الجلال والجمال کتاب کریمنده بیورر که ﴿ مثنوی ﴾ یؤمنون بالغیب می باید مرا * غیبه ایمان گتورنلر گرکدر بکا ﴿ مثنوی ﴾ زان ببستم روزن فانی سرا * بو سرای فانینك جانب آخرته اولان روزنی انکیچون

باغلامشدر تاکه ایمان بالغیب مرتبه‌سنده اولان عباد متقین درد وفراقله اغلاشه‌لر وجبههٔ عبادتلرین زمین اطاعتدن قالدرمایوب آه وفریاد ایله ایکلشه‌لر کما قال تعالی (الم ذلك الكتاب لا ريب فيه هدى للمتقين الذين يؤمنون بالغيب ويقيمون الصلوة ومما رزقناهم ينفقون) یعنی بحق الم قرآن کریم شول کتاب عظیم الشاندر که کلام سبحانی اولدیغنده ریب وشبهه وشك وتهمت یوقدر اول کتاب مبین متقیلر ایچون دلالت موصله الی المطلوب و بلکه عین هدایت ومطلوبه وصلاندر آنجلاین اتقیا که غیب اولان امر آخرته گورمدین صدقله ایمان گتوررلر وصلوات خمسی اوقات مفروضه‌سنده ادا ایدوب دوام وثبات اوزره اولورلر وانلره فضل واحسانمزدن اعطا ایتدیگمز رزقلردن افراز زکوة ایدوب انفاق فی سبیل الله ایدرلر (فاعلم ان فی الم اقوالا * احدها ان لا محل لها من الاعراب علی قول من قال ان الحروف المقطعة فی اوائل السور اسماء حروف التهجی وان فائدتها اعلامهم بان هذا القرآن منتظم من جنس ماتنظمون منه کلامکم ولکن عجزتم عنه فلا محل لها حینئذ من الاعراب وانما جیء بها لهذه الفائدة * والثانی انها موقوفة ای لا معربة ولا مبنیة * والثالث انها اسماء السور المفتتحة بها وانها بعض اسماء الله تعالی حذف بعضها و بقی منها هذه الحروف دالة علیها فلها حینئذ محل اعراب یحتمل الرفع والنصب والجر فالرفع اما بان یکون مبتدأ واما بان یکون خبر مبتدأ محذوف تقدیره هذه الم والنصب باضمار فعل تقدیره اقرؤا الم والجر باضمار حرف القسم (ذلك الكتاب) ذلك مبتدأ ثان الکتاب خبره والجملة خبر الم (لا ريب فيه) خبر ثان عن المبتدأ الثانی والریب الشك مع تهمة وحقیقته علی ما قاله الزمخشری هو قلق النفس واضطرابها (وهدی) فیه وجوه * احدها ان یکون مبتدأ وخبره فیه المذکور ان کان خبر لا محذوفا والا فخبره محذوف تقدیره علی کلا التقدیرین لا ریب فیه فیه هدی وهدی مصدر علی وزن فعل وهو الدلالة والتذکیر (للمتقين) جار ومجرور متعلق بهدی وقیل صفة لهدی فیتعلق بمحذوف ومحله حینئذ الرفع ای هدی کائن للمتقین * فان قیل قد وجد الریب فی کثیر من الناس فی القرآن وهذا القول ینافی ذلك فالجواب من ثلاثة اوجه * احدها ان المنفی کونه متعلقا للریب بمعنی ان معه من الادلة ما ان تأمله المنصف المحق لم یرتب فیه * والثانی انه مخصوص والمعنی لا ریب فیه عند المؤمنین * والثالث انه خبر معناه النهی والاول احسن الاجو بة وقوله (الذين) یحتمل الرفع والنصب والجر والظاهر

مطلب
در تفسیر الم وبعض تحقیقات اسرار حروف مقطعه سور قرآنیه ومراتب غیب واسرار صلوة وانفاق فی سبیل الله فی نار الصلوة

الجر على انه نعت للمتقين او بدل او عطف بيان واما الرفع على انه خبر مبتدأ محذوف (ويؤمنون) صلة وعائد بالغيب متعلق بيؤمنون ويجوز ان يكون الباء للحال فيتعلق بمحذوف اى يؤمنون متلبسين (بالغيب) عن المؤمن به (ويقيمون) عطف على يؤمنون فهو صلة وعائد ومعنى يقيمون يديمون او يظهرون والصلوة مفعول به (ومما رزقناهم) جار ومجرور متعلق بينفقون معطوف على الصلة وما المجرورة يحتمل ثلثة اوجه * احدها ان يكون اسما بمعنى الذى رزقناهم صلتها والعائد محذوف قال ابو البقاء تقديره رزقناهموه اورزقناه اياهم قيل وفيه نظر * والثانى ان يكون نكرة موصوفة * والثالث ان يكون مصدرية ويكون المصدر واقعا موقع المفعول وقد منع ابو البقاء هذا الوجه والرزق لغة العطاء وهو مصدر وقيل الرزق بالفتح مصدر وبالكسر اسم والهمزة فى انفق للتعدية وبالجمله بو آيات كريمه نك اعرابنده بين المفسرين توجيهات كثيره واردر ولكن مقصود دن قالمامغيچون بو قدر ايله اكتفا اولندى * پس مؤمنين بى ارتيابك علم شريفلرينه خفى اولميه كه قرآن عظيمده اولان حروف مقطعات متشابهات وحبيب ايله محبوب بيننده وضع اولنمش معميات واسرار مكتومات قبيلندندر كه عقول علما انك كشف معانيسنده عاجز وحيران اولمغله طريق اسلمى اختيار ايدنلر تفسيرنده الله اعلم ورسوله ديو سكوت قلمشلر وبعضيلر دخى طريق احكمده بوالنوب انا الله اعلم ديمشلردر ويا خود الف الله لام جبرائيل ميم محمده اشارت اولوب ان الله تعالى انزل الكتاب على لسان جبرائيل الى محمد عليه السلام معناسنه در ديمشلر وبالجمله هر برى مقدار نجه برسوزسو يلوب انك معناسنه من حيث الجزم حبيب ايله محبوبدن غيريسى على حقيقته مطلع دكلدر پس اول محبوب ازلى حبيب ورسولى ايله كندو بيننده معميات مز بوره يى وضع ايلدى كه (لى مع الله وقت) هنگامنده على لسان جبريل تكلم ايدوب اسرار ومعانيسنه جبريل دخى مطلع اولميه قنده قالدى كه غيريلر واقف اوله نته كيم اشو خبر بو معنايه شهادت ايدر روى ان جبريل لما نزل بقوله (كهيعص) فلما قال (ك) قال النبى عليه السلام (علمت فقال (ه) فقال علمت فقال (ى) فقال علمت فقال (ع) فقال علمت فقال (ص) فقال علمت فقال جبريل عليه السلام كيف علمت مالم اعلم فقال عليه السلام هو سر بينى وبين الله تعالى) وحروف مقطعه ده بو معنايه دخى اشارت واردر كه حق جل وعلانك كلام ازليسى حروف وكلماته صغماز زيرا كلام غير

متناهى وحروف وكلمات متناهيدر وصبيانه ابتداء تعليمده معانئ قرآنيه دن مجرد ولكن كلمات مركبه سنه داله وهاديه اولان حروف مفرده ومقطعه ايله تعليم اولنوب بعده حروف مركبه بعده كلمات سور قرآنيه تعليم اولنوب حتى هر بر متعلم كلمات مز بوره ده مودع اولان معانئ قرآنى، واهب آلهيه دن بخش وعطا اولنان علم ومعرفت وصدق نيت وصفاء طويت واستعداد فطنتلرى مقدارى فهم وادراك ايدرلر وبى فكرت وبى بصيرت اولان بعض اهل ظنون وبدطينت كلمات محدوده وسور معدوده منقطعه اولمغله كلمات الهيه ومعانئ غير متناهيه نهايت بوادى توهم ايتمكله حق سبحانه وتعالى كمال حكمت وشمول قدرتيله بعد الكلمات والسور بعضى مركبه وبعضى مفرده حروف مقطعه انزال ايدوب كلام قديم سبحانى وقرآن عظيم صمدانى كلمات معدوده يه صغمادبغن اعلام بيورمشدر * پس حروف محدثه ايله قائمه اولان كلمات منحصره وكلام قديم ايله قائمه اولان معانئ حروف غير متناهيه در كما قال الله تعالى (قل لو كان البحر مدادا لكلمات ربى لنفد البحر قبل ان تنفد كلمات ربى ولو جئنا بمثله مددا) ومن حيث الكتابه حروف مركبه ايله اكا دخى اشارت اولنور كه كلام سبحانى فهمنده عقل انسانك قصورى اولمغله كلام ازلى كسوهٔ حروف محدثه ايله متلبس اولوب وحروف مفرده ايله حق جل وعلا لايعد ولا يحصى اولان كلام ازلى وابديسنى انزال ايدوب متكلم سرمدى اولديغنه اشارت بيورر وعدد آيات وسور اگر عربيه وعبريه وسريانيه لباس لغات وحروفله مكتسى اولديغى كلام فردانى منزه عقول ناس فهمنه قريب اولمغيچوندر كما قال الله تعالى (اوحينا اليك قرآنا عربيا لتنذر ام القرى) وقال ابو بكر الصديق رضى الله عنه (فى كل كتاب سر وسر الله فى القرآن اوائل السور) وقال عمر رضى الله عنه (لكل كتاب زينة وزينة القرآن حروف التهجى) وذكر عن عثمان بن عفان رضى الله عنه انه قال (اللهم احفظ امة محمد بالنصر والتأييد بالمص وكهيعص وبحم عسق وبقاف والقرآن المجيد وبنون والقلم وما يسطرون) وقال على رضى الله عنه (اوائل السور اسماء مقطعة او علم الناس تأليفها علموا اسم الله الاعظم) وقال الحسن وسعيد بن جبير (هذه الحروف اذا الفت ضربا من التأليف كانت اسماء الله تعالى وان كنا لا نقف على تأليفها وذلك لان قوله الر وحم ون رؤس ثلث سور واذا جمعت صارت الرحمن وهو اسم عظيم من اسماء الله تعالى) وكذا روى عن ابن عباس رضى الله عنهما وذكر عن عبد الرحمن بن عوف رضى الله عنه (انه قال ان الحروف المقطعة

فى اوائل القرآن تكتب لحفظ ماتريد حفظه من الاموال والمتاع وغير ذلك وقيل الحروف المفردة المنزلة فى اوائل السور مثل (ص) فانه بمفرده اسم من اسماء الله اذهو بحساب الجمل (٩٠) واذا قسمنا التسعين على الحروف حصل منه ملك وكذلك (المص) فان مجموعه بحساب الجمل (١٦١) ويحصل من حروف هذا العدد اذا ركبناه قولنا (مانع) وكذلك (طه) بحساب الجمل (١٤) ويحصل من عدد حروفه اسمان من اسماء الله (وهاب) و(جواد) وقس على هذا باقى الحروف والاسماء وروى ابو صالح عن ابن عباس رضى الله عنه (ان رهطا من اليهود منهم كعب بن الاشرف وحيى وجدى ابنا اخطب وابو لبابه وكعب بن اسيد ومالك بن الضيف دخلوا على رسول الله صلى الله عليه وسلم فسألوه عن الم وقالوا ننشدك الله الذى لا اله الا هو واحق انها اتتك من السماء) فقال عليه السلام نعم كذلك نزلت فقال حيى لئن كنت صادقا انى اعلم ان ملك هذه الامة من السنين ثم نظر حيى الى اصحابه فقال كيف ندخل فى دين رجل انما منتهى اجل امته احدى وسبعون سنة فقال له عمر رضى الله عنه ومايدريك انها كذلك قال اخذتها من حساب الجمل فضحك النبى عليه السلام فقال حيى هل غير هذا قال نعم قال وماهو قال المص قال حيى هذه اكثر من الاولى فقال هل غير هذا قال نعم (الر كتاب احكمت آياته) قال حيى هذه اكثر من الاولى والثانية وقد احكم فيهن وفصل فنحن نشهد لئن كنت صادقا ماملك امتك الا احدى وثلثون ومائتا سنة فهل غير هذا قال (المر) الى قوله ولكن اكثر الناس لايؤمنون) قال حيى فنحن نشهد انا من الذين لايؤمنون ولاندرى باى قولك نأخذ فقال ابو ياسر اما انا فاشهد بما انزل على انبيائنا انهم قد اخبروا عن ملك هذه الامة ولم يوقتوا كم يكون فان كان محمد صادقا فيما يقول انى لاراه سيجمع له هذا كله فقام اليهود وقالوا غلبنا امرك فلاندرى ابالقليل نأخذ ام بالكثير فذلك قوله تعالى (هو الذى انزل عليك الكتاب منه آيات محكمات هن ام الكتاب واخر متشابهات) پس حضرت رسالت پناه مذكورلرك نهج حسابنى كايت ايله رد ايتميوب قد انزل على هذا وهذا بيورمغله امت مرحومه دن هربرى بقدر الاستعداد كيمنك عقلى مشكات محمديه دن اقتباس انوار ايدوب وكيمنك سر وروحى حقيقت محمديه يه مظهر اولمغله من حيث الوراثه اسرار حروف مقطعه دن كيمى حساب جفرى وكيمى وفق وكيمى روحانيات حروفه وكيمى مراتب وجوده اشارت بولوب بحسب الطاقه بعض

تحقيقلر ايتمشلردر ابجدى اولا مراتب وجودده اولان اشارتلرين تقرير ايدوب بعده اهل كشف وشهودك تحقيقلرى بيان اولنسون * پس جمله حكماء امدن الشيخ الرئيس ابن سينادركه اكرچه قدم عالمده بعض كلمات ناروا سى اولمغله سوء حالنه حكم ايتمشلردر ولكن بعضيلرى آخر حالنده حسن خاتمه وتوبه ورجوعنه شهادت ايتمشلردر نقل اولنوركه بركون ابن سينا شيخ ابو سعيد ابو الخير ايله ملاقات ايدوب نيچه مصاحبتدن صكره مفارقت ايتدكلرنده ابو سعيد ابو الخير ابن سينا حقنده بزم حق اليقين اولان مشاهدا تمزك بعضنه بورجل حكيم عقل ونظر ايله نائل اولمش بيوردیلر وابن سينايه ابو الخير بعض مكاتيبنده ارشدنى ديو يازديغى مشهوردر * پس ابن سينا نيروز يه نام رساله سنده حروف ابجد وسوره قرآنيه نك مراتب وجوده وجه دلالتلرين بيان ايدوب ومولانا جامى رحمة الله عليه تفسيرنده ابن سينانك تقسيمات مزبوره سنى ايراد بيورمشلر فلهذا بوفقير فرومايه دخى ابن سينانك تحقيقندن بعضنى ايضاح وترجمه وبعضنى بعبارانه نقله مبادرت ايلدك * ابجدى معلوم اوله كه وجودده بش مرتبه واردر يعنى وجود حق وعالم عقل وعالم نفس وعالم طبيعت وعالم اجسامدر * پس وجود حق مبدأ الكل ومنشأ الكل ومنتهاى كلدر وعقل ايچون خاصة ابداع وبالاضافه نسبت امر واردر ونفس ايچون نسبت امر واردر و طبيعت ايچون جمعا خلق و بعضا تكوين اولوب اجسام تكوين ايله مكوندر فاذا كان كذلك افصاح كلام وايضاح مرام بودركه تغير وحدوثن وزياده ونقصان وحيز ومكاندن منزه اولان واجب الوجود ومفيض الجود قدرت كامله وارادت شامله سيله اول ابداع بيورديغى نيچه كره بيان اولنديغى اوزره عالم عقل اولوب وعالم عقلك جمله سى بلامادة ومولود قائمه اولان عقول عشره يى مشتملدر وبونلرك طباعنده تغير وتكثر اولميوب بجملتها مبدأ اوله مشتاقلر واكا اقتدا وامر بنى اظهار ايله قرب الهيدن واقفلر والتذاذ قرب عقلى ايله على نسبة واحدة سرمديلردر وبوندن صكره عالم نفسيدركه ذوات معقوله دن جمله كثيره يى مشتمل اولوب مواد ومواوددن بالكليه مفارق اولميوب بلكه نوع ملابسه ايله مولوده ملابس اولوب مواد ملابسى مواد ثابته سماويه اولمغله نفس لاجرم افضل صور مادیه ومدبرات اجرام فلكيه وتوسط افلاكله مدبرات عنصريه در وطباع نفس تغير وتكثردن فى الجمله خاليه ومجرده اولميوب بكليتها عشاق عالم عقولدر وعالم نفسدن هربرى عقول عشره دن برينه من حيث الارتباط ذات مبدأ مفارقده يعنى اوج عقلده مرتسم اولان مثالك كاملك عاملى

اولوب تصرف وعملی مبدأ کل وذات اول اولان وجود مطلقدن استفاضه واستفاده ایتمشدر و بوندنصکره عالم طبیعتدرکه علی التمام مادیه ملابس وقوای ساریه‌یی مشتمله واجسامده اولان حرکات وسکنات ذاتیه‌نك علی طریق التسخیر فاعلی اولوب اجسامك کمالات جوهریه‌سنی موفی ومکمل وقوای ساریهٔ من بوره بجملتها فعاله‌در و بوندنصکره عالم جسمانیدرکه اثیری وعنصری‌یه منقسم اولوب استدارهٔ شکل وحرکت ومادهده استغراق صورت وجوهری مادهٔ متضاده‌دن تجرید وتخلیه خاصیهٔ اثیریدر واشکال مختلفه واحوال متغایره‌نك تهیئ ومادهٔ صورتین متضادتین بیننده منقسم اولوب صورت متضاده‌دن هرقنغیسی بالفعل اولورسه صورة اخرای متضاده بالقوه اولمق وایکیسنك دخی وجودی سرمدی اولمیوب زمانی اولمق جمله خاصیهٔ عنصریدر وصورت متضاده‌نك وجودده اولان مبادیسی توسط حرکات ایله قوهٔ سماویه‌دن اولان فعاله‌درکه طبیعتدر واثیر یاتك بالقوه اولان کمال اخیری ابداعده اول اولان شیئدن افضل اولوب اول فعله کلان آخرده فعله کلاندن فضل وشرفده متأخردر فلهذا سید کائنات وسبب آفرینش موجوداتك وجود عنصریلری قوندن فعله خروجده متأخر اولوب افضل انبیا ومرسلین اولمشدر صلی الله علیه وسلم ومراتب من بوره که عقل ونفس وطبیعتدر هر بری ایچون ایکیشر اعتبار واردر * یعنی بریسی اعتبار ذاتیه‌در و بریسی اعتبارذاتیدن کاً اولان تالی وتابعه اضافت ایله اعتبار اضافیدر ومجموع توالینك بحسب الشرکه اوله اولان نسبت کلیه‌لری نسبت ابداعدر فاما علی التفصیل والتفریق اولورسه نسبت ابداع عقله مخصوص اولور وامری نفسه ابلاغه واسطه اولدیغی جهتدن امر ایله اتصافده عقلده نفس مندرج اولوب عقله دخی نفس کبی امر نسبت اولنور ولکن نفس نسبت امرده بالاصاله وعقل بالاضافه‌در وقوای طبیعیه‌یه خلق نسبت اولنوب خلق موجودات طبیعیه‌یه مختص وجمیع طبیعیاتده عام اولور وتکوین کائنهٔ فاسده اولان عنصریاته مختص اولور وچون موجودات قسمت کلیه ایله منقسم اولسه یاروحانیه و یاجسمانیه اولوب امر دخی هرذوادراکه وخلق هرذوتسخیره متعلق اولور وجناب خالق المکوناتك بوجمله‌یه اولان نسبت کلیه‌سی امر وخلقدر کما قال تعالی (الا له الخلق والامر تبارك الله رب العالمین) پس مراتب وجود وهر برینك اعتبار ذاتی واضافیلرنده اولان معانی فهم اولندیسه ضمیر منیره خفی اولمیه که مراتب وجودده اولان

معایندن برینه من حیث الذات والاضافه ذوات حروفدن برینك دلالتی مراد اولنسه ترتیب قدیم اوزره اولان (ابجدهوز) حرفلریله دلالت اولنور مثلا حرف (ا) باعتبار الذات وجود حقه و (ب) عقله و (ج) نفسه و (د) طبیعته دلالت ایدر و باعتبار الاضافات حرف (ه) وجود حقه وحرف (و) عقله وحرف (ز) نفسه وحرف (ح) طبیعته دلالت ایدر ومادون جسمده شی اولمیوب جسمك مادونه عدم اضافتی ایچون من حیث الاضافه جسمه دلالت ایدر حرف دخی اولمیوب فقط آخر مراتب آحاددن اولان حرف (ط) هیولای صورت جسمیه‌یه دلالت ایدر ووجود حقه بالذات دلالت ایلیان حرف الف اعداددن اولان حروف من بوره‌یه ضرب اولنمازز یرا ضرب اولنسه شیئك کندونفسی حاصل اولور ایمدی ذکر اولنان معایندن ایکی معنی بیننده اضافتدن مرتسم اولان معنایه دلالت ایدر حرف مراد اولنسه ایکی معنادن برینه دلالت ایلیان حرفی معنای آخره دلالت ایدن حرفه ضربدن مرتسم اولان حرفله اشارت اولنور مثلا حرف (ی) بحساب رقم هندی (١٠) عدد اولورکه وجود حقه بالاضافه دلالت ایلیان (ه) حرفی بالذات عقله دلالت ایلیان (ب) حرفنه ضربدن مرتسم اولور ا یعنی بش کره ایکی اون عدد اولوب بوتقدیرجه (ی) حرفیله ذات باری‌نك مبدع اولماسنه اشارت اولنور فاما ایکی معنادن برینه دلالت ایلیان معنای آخره دلالت ایدن حرفه ضربدن حصوله کلان حرف واحددن زیاده اولسه دفع شك ناظر ایچون آخرنده اولان حرف زائد طرح اولنور زیرا طرح اولنمسه هر بر حرفله برمعنای آخره اشارت قصدی توهم اولنوردی میلا (هج) حرفنه ضرب اولنسه ۲ (یه) و (هز) حرفنه ضرب اولنسه ؛ (له) رسملری حصوله کلکله ازالهٔ شك ایچون آخرلرنده اولان (ه) حرفی طرح اولنوب بالکز (ی) و (ل) حرفلری قالور اما (ه د) حرفنه ضرب اولنسه (ك) و (و) حرفنه ضرب اولنسه (ل) و (ح) حرفنه ضرب اولنسه (م) حرفلری مرتسم اولوب حرف واحددن زیاده اولمامغله حذف وطرح یوقدر پس عقلك بالاضافه اولان نسبت امری جناب عزته نسبت اولنمق مراد اولنسه بالاضافه وجود حقه دلالت ایلیان (ه) حرفی (و) حرفنه ضرب اولنوب مجموع ضربندن مرتسم اولان ه (ل) حرفی اول امری جناب عزته نسبته دلالت ایدر و نفسه نسبت اولنان امری دخی حقه نسبت مراد اولنسه نفسه بالاضافه دلالت ایدن (ز) حرفی اولمغله حذفدن مستغنی اولمق ایچون (و) حرفنه ضرب اولنور زیرا نسبت امرده بالاضافه عقلده

١
٢
٥

١٠

٢
٣
٥

١٥

٤
٧
٥

٣٥

٥
٦
٥

٣٠

نفس مندرج اولمشيدى پس اسلوب مزبور اوزره دلالت حرف (ى) نسبت
ابداعه وحرف (ك) نسبت تكوينه دركه بالاضافه وجودحقه دلالت ايدن
حرف (ه) بالذات طبيعته دلالت ايدن (د) حرفنه ضربدن مرتسم اولمشدر
وحرف (م) خلق رب العزته نسبته دلالت ايدركه (ه) حرفى بالاضافه طبيعته
دلالت ايدن (ح) حرفنه ضرب اولنمقدن مرتسم اولور وحرف (ن) امر وتكوينك
حقه نسبتنه دلالت ايدركه طبيعتك ذاتنه دلالت ايدن حرف (د) و بالاضافه
عقله دلالت ايدن (و) حرفنه (ه) حرفنك ضربندن مرتسم اولور ١
وحرف (س) خلق وتكوينك حقه نسبتلرينه دلالت ايدوب خلق ايله تكوينك
جمع ونسبتلرندن مرتسم اولور يعنى بالاضافه طبيعته دلالت ايدن حرف (د)
وبالذات طبيعته دلالت ايدن حرف (ح) و (ه) ضربندن مرتسم اولور ٢
وحرف (ع) جامعيت امر وخلقك حقه نسبتلرينه دلالت ايدركه امر
وخلقك جمع ونسبتلرندن مرتسم اولور يعنى واسطهٔ امر ايله اولان ترتيب
خلقدن مرتسم اولوب مثلا بالاضافه عقله دلالت ايدن (و) وبالاضافه طبيعته
دلالت ايدن (ح) حرفلرينه (ه) حرفنك ضربندن مرتسم اولور ٣ وحرف
(ف) وبعض حروف سور قرآنيه‌ده اولان مقطعاتدن اولمغله يازلمشدر
زيرا مقصود دلالات مقطعات قرآنيه‌يى استخراجدر پس حرف (ص) امر
وخلق وتكوينك حقه نسبتلرينه دلالت ايدر يعنى بالاضافه عقله وباعتبار الذات
وبالاضافه طبيعته دلالت ايدن (ودح) حروفنه (ه) حرفنك بشقه بشقه
ضربندن (ص) مرتسم اولور ٤ وحرف (ق) امر وخلق وتكوينك ابداعده
انطواسندن مرتسم اولوب هر برى حقه نسبت اولنديغنه دلالت ايدر يعنى
باعتبار الذات والاضافه عقله دلالت ايدن (ب و) و بالذات والاضافه طبيعته
دلالت ايدن (دح) حرفلرينه (ه) حرفنك ضربندن مرتسم اولور ٥ وحرف
(ر) ٣٠٠ مجموع امر وخلق وتكوين وانطواء ابداعده اولان عدد (ق)
مبدأ ومنتهاى كله رد ايله ضعف قاف اولان حرف (ر) حاصل اولوب بالذات
جمله سنك خالق وموجدى رب الارباب اولديغنه دلالت ايدر فاذا عرفت
هذا الترتيب وتقرر ذلك فاقول ان المدلول عليه (بالم) هو القسم بالاول
ذى الامر والخلق و (المص) قسم بالاول ذى الامر والخلق ومنشئ الكل
و (الر) قسم بالاول ذى الامر ورد المجموع اعنى الامر والخلق والتكوين
الى الاول الذى هو مبدأ الكل ومنتهاه على انه اول وآخر و (المر) قسم

١

٤ ٦
٥ ٥
٢٠ ٣٠
٥٠

٢

٤ ٨
٥ ٥
٢٠ ٤٠
٦٠

٣

٦ ٨
٥ ٥
٣٠ ٤٠
٧٠

٤

٦ ٤ ٨
٥ ٥ ٥
٣٠ ٢٠ ٤٠
٩٠

٥

٢ ٦ ٤ ٨
٥ ٥ ٥ ٥
١٠ ٣٠ ٢٠ ٤٠
١٠٠

بالاول ذى الامر والخلق الذى هو الاول والاخر والمبدأ الفاعلى والمبدأ الغائى
جميعا و (كهيعص) قسم بالنسبة التى للكاف اعنى عالم التكوين الى المبدأ الاول
بنسبة الابداع الذى هو (ى) ثم الخلق بواسطة الابداع صايرا بوقوع
الاضافة وهو (ع) ثم التكوين بواسطة الخلق والامر وهو (ص) و (طه)
قسم بالعالم الهيولانى المستفيض من المبدأ الاول مضافا و (طس) قسم
بالعالم الهيولانى الواقع فى التكوين بنسبة الخلق فى الخلق و (طسم) قسم بالعالم
الهيولانى الواقع بنسبة الخلق فى الخلق و (يس) قسم باول الفيض وهو الابداع
وآخره وهو التكوين و (ص) قسم بالعناية الكلية يعنى نسبة الامر والخلق
والتكوين و (حم) قسم بالعالم الطبيعى الواقع فى الخلق و (حم عسق)
قسم بمدلول واسطة الخلق فى وجود العالم الطبيعى بالخلق بينه وبين الامر
نسبة الخلق الى الامر ونسبة الخلق الى التكوين بان يؤخذ من هذا ويؤدى
الى ذلك فيتم به الابداع الكلى المشتمل على العوالم كلها واذا اخذت على الاجمال
لم يكن لها نسبة الى الاول غير الابداع الكلى الذى يدل بق و (ق) قسم بالابداع
المشتمل على الكلى بواسطة الابداع المتناول للعقل و (ن) قسم بعالم التكوين
وعالم الامر اعنى مجموع (كل) پس ابن سينا قوهٔ عقليه‌سى مقدارى
استخراج ايلديكى دلالات مزبوره مضبوطك اولديسه كوش هوشك دوش
قيل كه اصحاب كشف ويقين مشكات حقيقت محمديه‌دن اقتباس ايتدكلرى
نور احديتك قوهٔ قدسيه‌سيله نه تحقيق بيورمشلردر آه اى شنونده آكاه الف
وحدانيت ذات ولام ازليت صفات وميم اظهار آياته اولان ملكنه اشارت
اولور اول احدى الذات وسرمدى الصفات الله فردانيت ذات ولام ايله
سرمديت صفات وميم ايله ظهور آياته اولان سر قدمدن خبر ويرد * پس
سر ذات وحدانيت ذاتله منكشف اولور وسر صفات صفاتيله متحد اولان
اصفيايه وسر قدم آياتدن خروج ايدن اتقيايه منكشف اولوب اول ازلى
وابدى سر ذاتندن الف ايله ارواح انبيايه تجلى وبشريتدن افنا وانوار
ذاتنى الباس ايتمكله خصايص انبيا اظهار معجزات اولور وسر صفاتندن
لام ايله قلوب عاشقين وعارفينه تجلى وكدوراتدن مجرد وخالى قيلوب سناء صفاتنى
الباس ايتمكله انلرك دخى خصائصى شطحيات اولور وسر قدمندن ميم ايله
عقول اوليايه تجلى ونفسلرينى شهواتدن عارى ايتمكله صفات قدرتندن
اولان وسائط آيات ايله قلبلرينى منور ايدوب انلرك شرفى اظهار كرامات

اولور (ذلك الكتاب لا ريب فيه) اى ذلك الكتاب الذى علمت فيه ما كان
ومايكون مما يفعل الخلق بعد كونهم لاشك فيه والكتاب الذى كتبت فى قلوب
اوليائى من محبتى ومعرفتى ورضائى موارد قضائى والكتاب الذى كتبت
على نفسى ان سبقت رحمتى غضبى والكتاب اسرار الحبيب الى الحبيب فكل
واحد مشرف على ماخوطب به بقدر معرفته وحسب كشف لطائف الخطاب له)
وبالجمله حق سبحانه وتعالى خواص انبياسنى طالب رغائبده استقامت ونزول
نوائبده صبرايتمك ايچون اول كتاب مستطاب كه محبوبك خطابيدر عند فقد اللقاء
احبابه انس وراحت وقلوبه شفا وصحت اولمغله وحى وانزال ايدوب لطايف
خطاب وغرائب كتابندن اسرار انبيا واوليا سنه كشف ايتديكى معاينده شك
وريب وسر ملكوتندن ارواح انبيا واوليايه معاينه ايتديردكى حقايقده نفس
ايچون معارضه وتهمت يوقدر * پس اول كتاب ربانى شول خطاب منابيدر كه
ربانيون ايچون حروف مفرده ده مكتومه اولان اسرار ورموز الهاميه يى
ارواح صديقين صحايف قدسدن قرآت ايدوب اسرار عارفين نفايس غيبدن
بلا ريب وشبهة حقايق قرآنيه يى فهم ايتمشلردر وجناب وهاب ورب الارباب
اول كتابى ارباب ايله عباد اوليا ومؤمنين اصفيايه خطاب ايدوب امر
ونهى ايله وجه رضاسندن كشف نقاب بيورمغله بعضيلر قرآنيله بعضيلر فهم
معانيسى ايله وبعضيلر اوامرى ايله حقه تحصيل تقرب ايدوب عباد مؤمنيندن
هر برينك اول كتاب مبيندن حظ عام وخاصى واردر * پس لطايف
معانيسنه نور اطلاعله سرلرى مطهر وقلبلرى ضياء فهم ايله مزين
ومن هر اولان اصفيا ريب وكماندن معرا ومبرا اولوب اول كتاب هادى
برفحواى (هدى للمتقين) عارفين ايچون معرفت ذاته هادى
ومعبود ايله عباد بينده اولان اسرار ربوبيت وعبوديتى مبين
واوليا واتقيايه وعد اولنان لطايف احسانى كاشف وحسن آدابك
مريدلر ايچون مرشد وحسن ثوابك محبلرى ايچون دليل وحقايق
خطابى مكاشفينه مفسردر قال ابو يزيد البسطامى (المتقى من اذا قال
قال لله واذا عمل عمل لله) وقال الدارانى (المتقين الذين نزع من قلوبهم حب
الشهوات) وقيل (المتقى من اتقى رؤية تقواه ولم يستند الى تقواه ولم ير نجاته
الا بفضل مولاه) وقال سهل (اذا كان هو الهادى فمن يضل فى ذلك الطريق
الا من سلكه على التجانب عن المعارف فيصد عن مقصده بشوم تدبيره ولو فى آخر

القدم آه اى مستمع آگاه وطالب معرفت الله حب شهواتدن خالصين ولله عملده
مخلصين وتقواسنه استناد ايتميوب نجاتنى فضل الهيده مشاهده ايلين مخلصين
شول موحدين اتقيادر كه برفحواى (الذين يؤمنون بالغيب) غيبه ايمان كتوررلر
آه غيب نه در بيلورميسن غيب اولدر كه ابصاردن غائب ونعت انوار ايله عيون
اسراره منكشف در ايمان بالغيب دخى نور يقين ايله مشاهدهٔ حقده روحك
تفرس وتنبيدر وايمان بالغيب لقاء رب العزته قلبده اولان شوق كابدر وايمان
نعت وحدانيتله نور احديتك صميم سر سرده حلاوت انكشاف وبروق غيب
انوار فردانيتك بطنان قلبده اولان لذات اتصاليله روحك مشاهدات وصلتنى
تصديق واوصاف صفات حق عقل كلك تعريفيدر وكذلك ايمان وجدان
روحله اولان رؤيت حقه قلبك تصديقيدر مؤمنين دخى فى الحقيقه انلردر كه
مواجيد قلوب ايله مواعيد غيبى بعد الادراك رؤيت مواجيدى تصديق
ايدرلر مواجيد قلوب مؤمنين ايسه اولماز الا ابصار بصائرك انوار غيب الغيبى
رؤيتندن اولور وروح ناطقه يه دخى رؤيت غيب اول وقتده ميسر اولور كه
توفيق حق روحى تبيين براهين ايله تأييد بيوروب رؤيت مدلوله شهود حالله
اولان حقايق استدلالى استكشافله انوار بصيرتنى مستحكم ايليه پس روح
ايچون اوصاف سنيهٔ مزبوره كامله اولدقده روح مؤمن صحراى غيبك
صفاسنى مشاهده قيلوب تحت ركوم انوار يقينده تحصيل تمكن ايدر وسناء
قدس حق نعت بروزاتله لباس حق اليقينده متجلى اولور اما حقيقت حق اليقين
دخى على التحقيق حصوله كلمز الا استشهاد واستدلالدن انسلاخ سر ايله
حاصل اولور پس نچان سر انسانى حجب مزبوره دن خروج ايتسه تأييد حق
سر مزبورى مراتب كشوف وايضاح عرفانه واصل وصدق وتحقيق رؤيت
غيبى ساحهٔ استبصار عيون تفرسه نائل ايدوب عالم شواهدك سبراننده عجايب
جلال مشهوددن مأنوسى اولان شيلردن مستغنى قيلور ومكشوفات غيبى
بصر عرفانله مشاهده قيلدقده عز حقك سجوف ايواء وپناهنه داخل اولوب
فياض مطلق انى ذكر حدثانده اولان طلب مشاهداتدن اوابح بيان ايله اغنا
ايدر وشموس انوار قدم طلوع ايدوب كشف جماليله اقتباس مصابيح
راهيندن مستغنى اولور واسرار معانئ مزبوره برق ولمعان ايتمكله حق غيب
بكلية اوصافه اشراق ايدوب سر ايله غيب متحد وغيب مزبور ايله سرى
غيب وغيب دخى غيب ايله سر اولوب سر غيبده وغيب سرده غايب اولود

زيرا غيب سرك اهلى اولشدر ابدى غيب سردن وسرغيبدن متباعد اولماز
پس كمالات مزبوره‌نك صاحبى هر حالده شاهد مشاهدات اولوب جميع انفاسده
عالم ملكوت وجبروتى معاينه قيلور آه اى دل آگاه اوصاف مزبوره صفات
قلب مصطفى عليه من صلوات الله الاوفى وانك وارث اكمل حقيقتلرى اولان
كمل اصفيانك نصيبلريدر وقال بعضهم (الله غيب وهو مغيب الغيب والقلب
غيب فاذا آمن الغيب بالغيب رفع الحجاب عن الغيب فوجد فى الغيب الغيب صاحب
الغيب وذلك قوله (الذين يؤمنون بالغيب) وبالجمله حقيقت ايمان اولا تصديق
بعده تحقيق اولوب امرين مذكورينك موجبى توفيقدر وتصديق عقد ايله
تحقيق دخى حفظ عهد ايچون بذل جهد ايله‌در وارباب غيب دخى بش
طائفه‌دركه نفوس وارواح وعقول وقلوب واسراردر وهر برينك مشاربى
متفاوته اولوب بعضنك مشربى صرف بلامزاج وبعضنك مشربى عذب
بلا اجاج وبعضنك ملح واجاج بعضنك رايق ورضابه وبعضنك زنجبيل محبت
وبعضنك سلسبيل معرفت وبعضنك مشاهده وبعضنك مشربى عين مكاشفه
اولوب قايد توفيق طائفهٔ سعادتى مناهل قربانه ايراد وسايق خذلان طائفهٔ
شقاوتى موارد نفوس وشهوات وسواحل بحر غفلاته سوق ايدر پس مشارب
واردهٔ ارواح سواقىٔ مشاهدات ومكاشفاتدر وعيون قلوبدن جريان ايدن
صفاء قلوب وانوار مناجاتدر وفضاى عقولدن روان اولان انهار مشاهدهٔ
ربوبيت وادراك نور قربتدركه مرآت آيانتدر ودين اسراردن ينابيع انوار
عجايب كشوف تفجر ايدوب انك شهودى مشهد حق وحقايق حق ربوبيت ومطالع
شموس صفات ومشارق اقمار انوار ذات اولمشدر فاذا كان كذلك زهاد اصحاب
عقولدن اولوب مشربلرى طاعات وعباداتدر ومحبون وعاشقون اصحاب قلوب
ومشربلرى وجد وحالاتدر وعارفون اصحاب ارواح ومشربلرى مراقبات
وانس فى الخلواتدر وموحدون اصحاب اسرار اولوب مشربلرى اكواندن تفرد
وحدثاتدن تجرددر اما بطالون اهل نفوس اولوب مشربلرى دعاوى واباطيل
وترهات ومزخرفاتدر حاصل كلام اى برادر سعادت انجام سنك هويتك برغيبدركه
اول غيبى حقدن غيريسى بيلموب غيب مزبوره ايمان شهود غيب ايله انانيت مؤمنك
غيبوبتى مقدارى اولور وغيبوبتى زياده اولدقجه ايمان دخى زياده
وكامل اولوب وغيب مزبورك ظهورى ادامه واقامهٔ صلوتده وديعت اولنان
شواهد غيبك جذباتيله ميسر اولمغله ايمان بالغيبك عقبنده حق سبحانه وتعالى

(ويقيمون الصلوة) قول كريمنى ايراد وبو معنايه اشارت بيورمشدركه بدايت
صلوة اقامت ونهايتى ادامتدر يعنى اقامت صلوة اوقات صلواتى
محافظه قيلوب ظاهرا وباطنا ركوع وسجود وحقوق وحدودنى اتمام
ورعايت ايتمكدر زيرا هر كيمكه برشيئه ملازم اولسه اول شى ايله قائم اولور
كما يقال اقام فلان حج الناس واقام القوم سوقهم اذا استعملوها ولم يعطلوها
وادامهٔ صلوهٔ صلوتده وديعت قيلنان نفحات الطاف ربوبيته جمع همت ايله دوام
مراقبه‌ده اولمقدر كما قال عليه السلام (ان لله فى ايام دهركم نفحات الا فتعرضوا لها)
پس صورت صلوت تعرض وطلب وصلاتى امر صورت جذبه‌دركه صورت
عبدى عبوديت غيره استعمالدن جذب ايدوب حقيقت تعرض سر صلوة اولور
وصلوتك شروط واركان وآداب وسنن وجميع هيئات وحركاتنده برسر
وحكمت واردركه (الا فتعرضوا لها) قوليله اول اسرار وحكمه اشارت بيورلمشدر
جملهٔ سر وحكمتدن برى وضودركه فرايض وسننلرنده برنوع طهارته تنبيه
واردركه مصلى اقامهٔ صلوته اول طهارتلر ايله مستعد اولوب عمل وضو ايله
دست نفس وپاى قلبى تلوث معاصى وصفات ذميمه‌دن تطهير ووجه همتى
ادناس حب دنيادن غسل وسر عزيمتى طريق انانيتدن برى قيلوب قابليه
قبله‌يه استقبال ايتديكى كبى قلبى ايله دخى ماسوادن اعراض وقربت حق طلب
ايچون حضرت ربوبيته توجه ايدر وتكبير افتتاحده تعظيم حقله يدين همتنى
دنيا وآخرتدن رفع ايدوب ورسم عبوديتى رعايت ايچون اللرينى تحت سره
وياخود على صدره وضع ايدوب حب ماسوادن قلبنى حفظ ايدر وقرائت
فاتحه وضم سوره ايله رب العالمينه حمد وسپاس وشكرينى قياس ايدوب الطاف
ربوبيتى طلب ورجا قيلور طلب ايسه جذبات الهيه‌دن اولان هدايت عظمادركه
(جذبة من جذبات الحق توازى عمل الثقلين) قوليله هدايت مزبوره‌نك عظمتنه اشارت
بيورلمشدر وقيام وركوع وسجود ايله عالم ارواح ومسكن غيبه رجوع ايدرز زيرا روحك
بو عالمده اول تعلقى نباتيه بعده حيوانيه بعده انسانيه اولمغله قيام خصايص انسان
وركوع خصايص حيوان وسجود خصايص نباتدن اولوب عبد ايچون مراتب
مزبوره‌دن هر برنده ربح وخسران واردر وروح علوىٔ نورانى بو جسد سفلىٔ ظلمانى‌يه
تعلق ايتديكى ربح مزبورك حصولى ايچوندر كما ورد فى الحديث القدسى (خلقت الخلق
ليربحوا على لا لاربح عليهم) پس روح مراتب سفليه‌دن هر برنده بر ربح وفائده‌يه
واصل اولوركه مراتب علويه‌ده فائدهٔ مزبوره‌دن مجرد ايدى اگرچه رفع واى

(والعصر ان الانسان لفی خسر) نفس ناطقه اولا بلای خسران ایله مبتلا
اولمشدر ولکن (الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات) مبتغاسنجه مؤمنین وصلحا
استثنا بیورلوب اتقیا واصفیا نور ایمان وهدایت جذبۀ رحمان ایله بلیۀ خسران
مراتب سفلیه دن خلاص اولوب فائز ربح عظیم اولورلر یعنی صلوته قائم اولدقده
عجز وعبودیتی فهم ایله تواضع وتذلل ایتمکله خسران تکبر نفسانی وخذلان
تجبر انسانیدن خلاص اولور زیرا هر قنغی نفسده که تکبر وتجبر کامل اولسه
نفس فرعون (انا ربکم الاعلی) اظهار ایتمسی مقرردر پس صلوتده قائم اولان
عبد مؤمن موحدک علوهمتی کالان بولدقده طلب مکون ایله کونه ملتفت اولیوب
بلیۀ مزبوره دن نجات بولوب واداء شکر نعمت ایدوب انواع خضوعله
انکسار نفس ایچون رکوع حیوانی به رجوع ایتدکده برکات رکوعله خسران
خست صفت حیوانیه دن خلاص ولبس حادث وتحمل اذا وحلم وسلامت
ربحه فائز اولور بعده سجود نباتی یه رجوع ایدوب قربت سجود ایله خسران
ذلت نباتیه ودنائت سفلیه دن خلاص اولوب فلاح ابدی ونجاح عظیم سرمدی
یی متضمن اولان خشوع تام ایله فائز ربح جلیل اولور کما قال تعالی (قد افلح
المؤمنون الذین هم فی صلوتهم خاشعون) زیرا خشوع فی العبودیه اکمل آلت عروج روح
انسانیدر که روحک جسد ترابی یه تعلقندن حصوله کلوب انساندن غیریده
خشوع مزبور مفقوددر فلهذا سموات وارض وجبال ومافیهن حمل
امانتدن ابا ایدوب (فابین ان یحملنها واشفقن منها) قول کریمی ایله خبر ویرلدی
پس اباضد خشوع اولدیسه برخوای (وحملها الانسان) استعداد خشوعله
انسان امانتی قبول ایدوب سجود ایله خشوعی کالن بولدی زیرا صورت
انسان وهیئات صلوتده اولان غایت تذلل سجود اولوب روحک عالم سفلیدن
نهایت قطع تعلق ومراتب نباتیه وحیوانیه وانسانیه دن رجوعله عالم
روحانئ علوی یه عروجی سجده ده اولان خشوعله حاصل اولور وهمچنان
شرط مصلیدن اولان انفاق انانیته بذل مجهود ایله نفحات الطاف ربوبیته
توجه نامحدود سجده ایله حصوله کلدیکیچون حق سبحانه وتعالی (ومما رزقناهم
ینفقون) بیوردی آه ای مستمع آکاه ایتاء زکوة واعطاء صدقات خود معلومدر
فاما صلوتده اولان انفاق وجود نیجه اولدیغن بیلورمیسن انفاق حقیقی خود
بذل وجود الی المعبوددر یعنی (قسمت الصلوة بینی وبین عبدی نصفین فنصفها لی
ونصفها لعبدی ولعبدی ما سأل) حدیث قدسیسی عبد مصلینک مسموعی

اولدقده (العبد وما یملکه کان لمولاه) دیوب نصف اخیری دخی انفاق فی سبیل الله
ایتمکله نفحات الطاف ربانیه نک عنایت سرمدیه سی اول بذل وجود ایدن
عبد جوادی درجات قربانه هدایت ایدوب جذبات رحمانیه سی (واسجد
واقترب) خطابنک صورتنده کورندی فلهذا عبد مصلی بعد السجود
تشهدده قعود ایله حجب انانیتدن خروج وشهود جمال وحدتک
حصولنده لقاء اللهه تحیت ایله برسم تحفه اهداء ثنا ایدوب یمین ویساره
سلام ایله جهات قیدندن بری وکونیدن سالم اولدی واوجات قربانه
صعود ایدوب لذات مناجات ایله بحر مدانتده مستغرق ایکن حالندن
خبردار اولمیان غافللر انی قید جهات وبند شهمات ملاحظه سیله جانب
یمیندن نعیم جنانه وجانب شمالدن لذات شهوانه دعوت ایدرلر ولکن اول
مستغرق شهود جمال احدیت برینه التفات ایتمیوب (واذا خاطبهم الجاهلون
قالوا سلاما) مفهومیله عامل اولور آه ای عارف بالله اصحاب صورت صلوتدن
سلام ایله خروج ایدرلر فاما اهل شهود وحقیقت سلام ایله دوام صلوته
دخول ایدرلر کما قال تعالی (الذین هم علی صلوتهم دائمون) زیرا خواص
اقامت ایله صلوتی حفظ ایتدکاری کبی اخص خواصی من حیث الادامه صلوة
حفظ ایدر کما قال تعالی (ان الصلوة تنهی عن الفحشاء والمنکر) پس اول
اخص خواص (اعددت لعبادی الصالحین مالا عین رأت ولا اذن سمعت
ولا خطر علی قلب بشر) مصداقنجه کندولر ایچون اعداد بیورلان غیبه
ایمان کتوروب ابصار وآذان وقلوب معدمن بوری ادراکدن عاجز ایدیکن
بیلور واول عطا بیورلان انعام واحسان ایله کندولر بیننده حجاب واقع
اولان اوصاف وجودلرندن غیری شی اولمدیغی محقق اولمغله لاجرم زمرۀ
عشاق برناره مشتاق اولدیلر که حجاب وجودی خرق وحرق ایلیه پس صلوة
عند البعض نار معناسنه اولان صلادن مشتق اولمغله نا کهان جانب طور
صلوتلرنده شجرۀ مناجاتلرنده مشتعل برنار پرنوره مأنوس اولوب ناره قریب
اولدقلرنده سمع سرلرینه (انی انا ربک فاخلع نعلیک) نداسی کلوب ولذات
انس خطابدن بی اختیار اولوب ارزاق اوصاف وجودلرینی حطب وار محض
نور اولان نار صلوتیه اصلا والصاقله احراق وانفاق ایتدیلر وبعد الفاتحه
(انکم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم انتم لها واردون) آیت کریمه سنی

اوقویوب معناسنی تفسیرلرینه تفهیم ایتدیلر ایمدی بنم روحم هر کیمك که
حطب اوصاف وجودی نارصلوته یانمیوب شویله که عبادتی غیر ایچون
اوله لاجرم آخرتده وجودی نارجهنمه احراق اولنمق مقرردر آه ای حریق
نارمحبت وغریق انوار وحدت نار صلوتله نارجهنمك کیفیت احراقنده فرق
بودرکه نورنارصلوت وجود ایله حقدن محجوب اولانلرك لب وجودلرین
احراق وجلد وصورت وجودلرین ابقا ایدر زیرا حجاب جلد وصورت
اولمیوب اب وجوددر و بو بر سرغریبدرکه نار محرقه صلوتده یانمیان بیلمز
بومعنایی حریق نارصلوة اولان اولوا الالباب بیلورلر فاما نارجهنم بونك عکسی
اولوب داخل اولانلرك جلد وجودنی احراق ولب وجودنی ابقا قیلور پس
اهل ناردن لاجرم حجاب بعد وخذلان رفع اولمدیغیچون (کلا انهم عن
ربهم یومئذ لمحجوبون) بیورلمشدر اکرچه کیم بنیه لب محترقه دخی اولورسه
مادامکه لب وجود باقی اوله حقدن محجوبدر کما قال تعالی (کلما نضجت جلودهم
بدلناهم جلودا غیرها) ایمدی لب وجودنی فی حب الله نارصلوته اتفاق ایلیان
عبادنه حق تعالی نوروجود سلوتی احسان ایدوب نارصلوة ایله بلاانیة
الوجود باقی قالور ونور صلوتی نارصلوتله دائم اولوب ایمان بالغیب ایدن
مؤمن ومتقیلردن اولور * بیت * ماروی زهر دو کون برتافته ایم * بس سینه
دل بفکر بشکافته ایم * آه ای مستمع آکاه مطلوب حق غیب اولمغله غیبی
هرنه قدر اظهار ایتسه لر غیب الغیب اولوب کمال ظهوری خفاسنی اقتضا ایدر
ایمدی * بیت * ازغیب کرت هست نشان آوردن * ازغیب نشاید بزبان
آوردن * مضمونی اوزره مناسب اولان بودرکه عاشقان الهی اولانلر دخی
مطلوب خدا اولان غیبه ایماناله غیب الغیبده غیب اولوب ایمانلرین تکمیل
ایدهلر زیرا غیب اولمسه غیبه ایمان دخی اولمزدی پس غیب مستور مقبول
جناب غفور اولدیغنه بناء مولانا خداوندکار سورهٔ ملکده (هل تری من فطور)
آیتنك معناسنی بطریق التفسیر جانب الهیدن ترجمان اولمق اوزره بیوررلر که
* مثنوی * چون شکافم آسمانرا درظهور * چونکه آسمانی ظهورده منشق
قیلم یعنی آسمانی شق ایدوب مافیهن اولان اسرار ملکوت وجبروتی اظهار ایدم
* مثنوی * چون بکویم هل تری فیها فطور * پس آسمان شق اولدقدنصکره
(هل تری فیها فطور) قولنی نیجه دیرم الحاصل اسرار غیبیه بدیدار وامور
اخرویه آشکار اولیدی وسموات منشقه اولوب احوالی ظهوره کلیدی آسمانه

نظر ایدیکز فطور کوررمیسز کفتاری نیجه موافق اولوردی وغیبك خفاسی
اولمسه غیبه ایمان تکلیفی نه وجهله مطابق اولوردی ایمدی آسمانلرده فطور
اولمیوب وامور آخرت مستور اولمغله کلمات مزبوره موافق حال اولمشدر کما قال
تعالی (وهو العزیز الغفور الذی خلق سبع سموات طباقا ماتری فی خلق
الرحمن من تفاوت فارجع البصر هل تری من فطور ثم ارجع البصر کرتین
ینقلب الیك البصر خاسئا وهو حسیر) پس بو آیت کریمهنك اعرابی بیان
اولنسون که معناسی واضح اوله معلوم اوله که وهو العزیز الغفور جملهسی ماقبلنده اولان
(وهو علی کل شیء قدیر) جملهسنه معطوف اولوب (الذی خلق) اعرابنده دخی برقاچ
وجه جائزدر اولا الذی مع صلته محلا مرفوع وماقبلنده اولان اسم عزیزك صفتی
ویاخود عطف بیان ویاخود بدل اعتبار اولنه ویاخود عزیزه تابع اولمیوب بحسب
الانقطاع مبتدأ محذوفه خبر اولور که هو الذی خلق دیمك اولور ویاخود
اضمار ایله فعل محل نصبده اولوب اعنی الذی خلق تقدیرنده اولوب طباقا فعل
خلقك مفعولی اولان سبع ایچون صفت اولمشدر فاما کلمهٔ طباقده اوچ وجه بیان
اولنمشدر بر وجه بودر که جبل وجبال کبی طباق دخی جمع طبق اوله ویاخود
رحاب جمع رحبه اولدیغی کبی طباق دخی جمع طبقه اوله ویاخود طابق
فعلنك مصدری اوله کما یقال طابق یطابق مطابقة وطباقا بو تقدیرجه ایراد
مصدر ایله مبالغه قصد اولنمش اولور ویاخود حذف مضاف ایله ذات طباق
ویاخود فعل مقدر ایله منصوب اولوب طوبقت طباقا تقدیرنده اوله وطباق
ایکی شیئک برینه حصف والتزاقله بلاتفاوت مطابق اولمسنه دیرلر که اعرابك
طابق النعل قولی توافق مزبور ایچون مثل واقع اولمشدر وماتری قولنده
اولان مانافیه ومن تفاوت قولنده اولان من زائده ومؤکدهدر وفعل تری فاعل
ومفعولیله جملهسی سبع سموات ایچون صفت ثانیهدر وتعظیم شان سموات
وتفخیم خلق سموات ایچون خلق الرحمن ضمیر موضعنه وضع اولنمشدر (فارجع
البصر) قولنده اولان فا دخی سببیه ولفظ بصر مفعول ارجع اولوب علی
وجه التسبیب ماتری قولنه متعلقدر ومن فطور قولی هل تری فعلنك مفعولیدر
یعنی اخبر انه لاتفاوت فی خلقهن ثم قال (فارجع البصر) ای اوقع نظرك الی
السماء مرة بعد اخری حتی یصح عندك ما اخبرت به بطریق المعاینة اذلیس
الخبر کالمعاینة ففاء السببیة تدل علی ان الاخبار بعدم التفاوت سبب لان یؤمر
المخاطب برجع البصر لتحقق عنده حقیقة الحال و رجع یجیء لازما ومتعدیا

مطلب
فی تفسیر الذی
خلق سبع سموات
طباقا

لان الجملة الواقعة
صفة لابد من کونها
مشتملة علی مایعود الی
الموصوف بها سعد

جعل خلق الرحمن من
وضع الظاهر
موضع المضمر
للتعظیم لان مصنوع
العظیم عظیم
والاصل ماتری
فیهن سعد

يقال رجع بنفسه رجوعا ورجعه (ثم ارجع البصر) قولی جملهٔ سابقه يه معطوف اولوب كرتين مرتين كبی معنای مصدر اولمق اوزره منصوبدر واكرچه مثنيدر ولكن تكثير مراد اولنمشدر وينقلب جواب امر اولوب بصر فاعليدر وخاسئا يعنی مطرودا ومزدجرا بصردن حال اولمق اوزره منصوبدر وهو حسير قولی بصردن جملهٔ حاليه وياخود خاسئا قولنده اولان ضمير مستتردن حال متداخله در پس الله تعالی اعلم ورسوله علی تحقيق المفسرين معنای آيت كريمه بودر كه اول جليل وجبار وقادر وقهار وفاعل مختار شول عزيز وغالبدر كه رشيدن عاجز اولمايوب سوء عمل ايدنلری قهر ايدر وشول غفور وستاردر كه ارباب ذنوبك توبه لرين قبول ايله مغفرت ومحنلری نور صفاتيله ستر ايدوب جميع مقدوراته قادر وجمله معلوماتی عالمدر آه ای مستمع آگاه اكر عقاب واكر ثواب هر كسه عملنه كوره ايصال جزا انك قدرت تامه سی واكر مطيع واكر عاصی اولان عبادنی بيلوب حق مستحقنه ايصالده خطا احتمالی اولمديغی علمك احاطه سندندر فلهذا عبادنی خواب غفلتدن انباه ايچون اولا قدرتنه دليل ايراد ايدوب (الذی خلق سبع سموات طباقا) بيوردی يعنی اول عزيز وغفور وقادر بی قصور بر پادشاه لايزالدر كه نهايت كمال عالم ملك اولان سبع سمواتی طباقا فوق طباق خلق ايدوب احسن نظام اوزره ايجاد بيوردی پس احكام خلق سموات قدرت تامه سنه دلالت واضحه در كه اولا بی سلسله وعماد جو هواده قائمه وثابته اولوب هر برينك بر مقدار معينلری واردر كه مقدار معينلرندن نه زائد ونه ناقص اولورلر وكذلك هر بری كيمی سريع وكيمی بطیء جهت معينه لری اوزره بر حركت خاصهٔ معينهٔ مقدره لری اولوب جمله سی فی ذواتها محدثاتدر پس بو صنايع عجيبهٔ عظيمه قدرت تامه سی اولان بر صانع بی مثالك وجودنه دلالت ايدر پس اول قادر متعالك علمنه دخی دلالت ايچون (ماتری فی خلق الرحمن من تفاوت) بيوردی يعنی خطاب اولا وبالذات حضرت رسالت پناه عليه السلام وثانيا بالعرض وساطهٔ نبی عليه السلام ايله هر برانسانه خطاب ايدوب بيورر كه ای بنی آدم نظر اولنسه خلق رحمان اولان سبع سموات وبلكه جميع مخلوقاتك برنده اصلا وقطعا بر تفاوت وتباين واعوجاج وتناقض واختلاف وخلل كورمزسين وبوشوله جه اوليدی دخی احسن اولوردی ديه جك بر عيب بولمازسن بلكه جمله خلقنی برلو برنده محكم ومتقن كوروب حكمت صانع بی تفاوت اولمغله بونی عبث خلق ايلمشسن ديه مزسن

كما فی لبيك وسعديك فان اصلهما الب لك البابين ای اقيم لخدمتك اقامة بعد اقامة ولا ابرح عن مكان الخدمة ابدا واسعد لك اسعادين ای اعينك فان اسعد يتعدی بنفسه بخلاف الب فانه يتعدی باللام وتثنية المصدر فيها للتكثير كما فی نحو كرتين مرتين

شهد

واول مرتبه ده تفاوت كورمديكك سببيله بر فحوای (فارجع البصر هل تری من فطور) تصفح وتتبع ايله بطريق الامعان ارجاع بصر قيل كه ريب وكماندن خلاص اوله سن هيچ هفت آسمانده فطور وشقوق وصدوع وتفوق ووهی وخروق كوررميسن يعنی كورمزسن ومرة بعد اخری نظره قناعت ايتميوب بلكه بر فحوای (ثم ارجع البصر كرتين ينقلب اليك البصر خاسئا وهو حسير) كرارا ومرارا تكرار نظر وتكثير ارجاع بصر قيل كه هر نه قدر دقت ايلسك اصابت ملتمسدن ذليلا ومطرودا وصاغرا وبعدا رؤيت بصرك سكا منقلب اولور وعيب ونقصان كورمامكله اول بصرك كليل وخيره اولديغی حالده سكا راجع اولور * پس بر سائل سؤال ايتسه كه خلق خداده خود تفاوت كثير اولوب مع هذا جميع اضداد خلق رحمان اولوب بالخصوص سموات من حيث الارتفاع والانخفاض وبحسب الصغر والكبر بربرندن متفاوته در بو تقديرجه (ماتری فی خلق الرحمن من تفاوت) قولی نه وجهله موافق اولور * الجواب بونده اولان عدم تفاوتدن مراد عدم تناسب وخلل ونقصاندر كه فارجع البصر قول كريمی انی تأييد بيورمشدر وروی عن كعب الاحبار رضی الله عنه انه قال ان سماء الدنيا موج مكفوف والثانية مرمرة بيضاء والثالثة حديد والرابعة صفراء وقال نحاس والخامسة فضة والسادسة ذهب والسابعة ياقوتة حمراء وبين السماء السابعة الی الحجب السبعة صحاری من نور) وقال الواسطی (فارجع البصر كرتين ای قلبا وبصرا الان الاول كان بالعين خاصة هل تری من فطور اذلم يكن فی خلق فطور فانا اشد امتناعا من الاستغراق والاستخراق) آه ای طالب درد الهی وسالك راه غير متناهی اول عزيز وغفور كذلك سماوات اطوار قلبی دخی طباقا فوق طباق خلق ايدوب بی تباين وتناقض هر بر طورده بر حكمت عجيبه وخاصهٔ غريبه تعبيه بيورمشدر كه عقول ادراكندن عاجزدر وجمله دن بری بو محلده فعل خلق صفت رحمانه اضافت بيورلديغنده بر سر عظيم واردر كه ارباب شهود غفلت ايتميوب جمله دن علاء الدولة السمنانی سرمز بوردن برلمه اشعال ايدوب بيوررلر كه (ان الرحمن بعد استوائه علی العرش واستواء الخليفة علی عرش القلب الجسمانی خلق سموات القلب والصدر والسماء الروحانية والارض القالبية كانتا رتقا ففتقناهما عند استواء الرحمن علی عرش الروح واستواء خليفته علی عرش القالب وفی هذا سر يتعلق بحد القرآن مما ليس هو من نفس المستمعين) ايمدی ای ديدهٔ پرانتباه بوامر مقرردر كه

ثم ان قوله خاسئا اسم فاعل من خسأ اللازم بمعنی تباعد وهرب مع الصغار والذلة فاذا قيل خسأ الكلب بنفسه فمعناه تباعد من هوانه وخوفه كأنه زجر وطرد عن مكانه بالذلة وخسأ يستعمل لازما ومتعديا يقال خسأت الكلب ای طردته وخسأ الكلب بنفسه ولا يجوز ان يكون خاسئا فی الآية مشتقا من المتعدی الا ان يكون بمعنی المفعول ای مبعدا مطرودا وعن ابن عباس الخاسئ الذی لم يرما يهواه (شيخ زاده)

مطلب
تأويل آيت الذی خلق سبع سموات طباقا

هر نفسده هزار بار تكرار نظر ايدوب ديدهٔ حس ايله ملكنه وعين عقل ايله
ملكوتنه دقت اولنسه اصلا برشي تفاوت وتناقض اوزره اولق احتمالي يوقدر
آه اى نفس جاهل حق جل جلالهنك آفاقده . اولان ملك عظيمنده تفكره
قادردكل ايسهك بارى كندى وجودكه تفكر ايله نظر قيل كه دستكده اولان
انامل واظافركده . انواع حكمت تامه معاينه قيلهسن كه صنع صانعده حيران
قالوب حقك قدرتني وكنديكك عجز وعبوديتني بيلهسن زيرا انامل خمس
اوزره انملهٔ واحده زياده اولسه عقل انك قبحني فهم ايدوب قطعنه حكم
ايدر واكر بريسى ناقص اولسه اول نقصان ترتيبدن استحيا ايدوب حتى نقصانكه
كسنه مطلع اولمهسن ديواليكى زيركه ادخال ايدرسن وكذلك ايكى برماغك
بربرينه متصل اولسه كف يديني فتح وضمده و بعض نسنهيي قبض واخذده
عسرت چكرسن وكذلك رؤس انامادن اظافر ساقط اولسه برشيئي اخذه
قادر اولميوب ودراز اولسه زيادهسن قطعه محتاجسن الحاصل يدده برسر
عظيم بودركه مثلا اجتماع اعصاب وعضلات وعروق وضوارب ايله وجودده
تعبيه اولنان صفت قدرتك حقيقتنه متصل اولوب قدرت دخى ارادتهوارادت
علم روحاني يه علم روحاني دخى قبضهٔ قدرتده اولان حكم الهي يه متعلق
اولمغله بحر حكمتدن جريان ايدن علوم وحكمتي برفحواى (علم بالقلم علم الانسان
مالم يعلم) كلام مجيدى وانك معاني وحكمتي يازوب علوم غريبه اثبات ايدوب
هلم جرا حقايق لاهوتيهيه متصله اولان رقايق جبروتيهيي ابد الدهر
آشكار ايتمكدن خالى اولمز وانواع صنايع عجيبه اظهار ايدر مع هذا عضو
واحدك سرى فهمنده عاجز اولان نفس جاهل كندويه قدرت مستقله اسناد
ايدوب برسرمونك ايجادنه قادر دكل ايكن دعواى ربوبيت قيلور آه اى نفس
غافل ابصار و بصائر اول جليل وجبار وقادر مختارك ماهيت افعالي ادراكندن
عاجزدر زيرا ابصار و بصائر قدرت واسعهٔ الهيه جريانته لحوقه قادر
دكلدر پس ادراك خلقنده عاجز اولجق جلال قدمى مشاهدهيه نيجه قادر
اولورکه ابصار و بصائر وعقول وقلوب ونفوس وارواح سطوات عظمت
سبحانيهنك اول سطوهسنده فانيه وعلم وعرفاندن خاسئه وغيب الغيب وحدتنده
غائبه اولور پس رضاى سبحاني بونك اوزرينه جارى بدركه عارفان رباني
اسرار غيبيهيي افشا ايتميوب ﴿ مثنوى ﴾ تا درين ظلمت تحرى كسترند ❊
حتى خلق عالم بو ظلمت دنيا وغيب خفاده فرش تحرى دوشيهلر وغيبه ايمان

كتوروب بقدر استعداد هم ﴿ مثنوى ﴾ هركسى روجانبى مى آورند ❊
هر بركس اعتقادلرى اوزره برجانبه متوجه اولهلر آه اى سالك سائر غيب
آشكار اولديغى برروز شماردركه كشف ضمائر واظهار سرائر اولنمله
﴿ مثنوى ﴾ مدتى معكوس باشد كارها ❊ برمدت كار ز معكوس اولور
برعكس غريب كه ﴿ مثنوى ﴾ شحنهرا دزد آورد بردارها ❊ دزد شحنهيي
دارا غاجلرينه كتورر يعنى مدت دورهٔ اخرويه حركت ايتدكده افعال دنيويه
عكسنه ظاهره اولوب هركس اكر سيئه واكر حسنه جزاء اعمالن كوروب مثلا
دزد ديو بي كناه صلب وسياست اولنان مظلوم صدر حكومته چيقوب كندويه
سياست ايدن شحنهيي دارناره صلب ايتديروب اول عزيز ذوانتقام هر مظلومك
انتقامن ظالمدن آلوب برفحواى (وجزاء سيئة سيئة مثلها) هر برى جزاء
سيئاتني كوروب هركس نه ايدرسه كندويه ايتمش اولور آه اول كون بريوم
عظيمدركه ﴿ مثنوى ﴾ تاكه بس سلطان عالى همتى ❊ حتى نيجه چوق دنيا
پادشاهلرى كه زعمنجه عالى همت اولوب ودنياى دنيده حب سلطنت ايچون
اهراق دما وفقراء وضعفايه ظلم وجفا ايدوب عدل وداده وفا ايتمامش ايدى
ميدان عرصاتده مورچهٔ ضعيفه كبي اياقلر التنده مايده اولوب وضعفاء مساكين كه
دنياده انك زير حكمنده . اولمغله مخالفته اقتدارلرى اولميوب انواع جفا
واذا كورمش ايدى حق سبحانه وتعالى انلره سلطنت سرمديه ارزانى
بيورمغله اول سلاطين ظالميندن دعواى حق ايتمكله ﴿ مثنوى ﴾ بندهٔ بندهٔ
خود آيد مدتى ❊ اول ستمكار اولان بكلر و پادشاهلر كندولرك دنياده اولان
بندهلرينك بندهسى صورتنده كلور وعبد مظلوم جفايه صبر وتحمل وحقه
اطاعت وتوكل ايله سعادت ابديه يه نائل اولمغله سلاطينك نار جحيمدن
عفوى اول مظلوملرك عفونه منوط اولديغى جهتدن پادشاهلر انواع
تواضع ومسكنت وفقر ومذلت ايله فقراء ستمديده پايننه يوز سوروب
صوچندن كچمك ايچون عفو وشفاعتلر تمنا قيلور ﴿ نظم ﴾ ستمكارى مكن تو
همچو نمرود ❊ نباشى تاكه نزد حق نومردود ❊ نيفتى زيرپا اندر قيامت ❊
نباشي روز محشر در ملامت ❊ ستم كر برنهادت رخ نمايد ❊ نمود عقل ودينت در
زبايد ❊ ستم دور افكند مرد از خداوند ❊ زمن بشنو تو اين اسرار واين پند ❊
بكورستان نكر اى مير غافل ❊ كه خواهى رفت روزى زير اين كل ❊ بكورستان
نكر اى ديده بنكر ❊ هزاران كاه فغفور وقيصر ❊ دمى بنكر قطار اندر قطارست ❊

زحد بكذشته وبس بى شمارست * زمار نفس اكر يابى رهايى * بيابى كنج سرمد پادشاهى * دمى عدلت بهست از هردو عالم * كم آزارى بكن اى شاه عالم * بده داد شريعت اندر اينجا * كه تا يابى زحق اندر بهشت جا * بينديش وبكن دل را تو آگاه * كه با كريه وندامت مغفرت خواه * عطا بخشى بكن باز بر دستان * عطا بينى تو هم از لطف سبحان * ايمدى بلاد اسلاميده اولان امرا و سلاطينك سمع قبوللرنده جاى كير اولمق ويحتمل كه قصه دن حصه مند اولوب عدل ودداده صرف همت بيورلمق امنيه سيله المسمى بالاعلام فى اعلام بيت الله الحرام نام كتابده منصور دوانقى ايله خضر عليه السلامك حكايه سى بعباراته نقل وروايت اولنديكه جان قولاغيله ديكلبوب ومعناسن فهم ايتدكدن صكره غفلتدن بيدار اوله لر ودنيا و آخرتلرينه موافق ودوام سلطنتلرينه لايق اولان وجه اوزره عمل ايليه لر وبوزه كولجيلرك ريش خندنه مغرور وبرقاچ كونلك دولت دنيويه ايله مكور وظلم وستم ايله آخرنده ملوم ومدحور اولميه لر انشاء الله تعالى * وهى لما حج المنصور كان يخرج من دار الندوة الى الطواف آخر الليل فيطوف ويصلى ولم يعلم احد فاذا طلع الفجر رجع الى دار الندوة فيجئ المؤذنون ويسلمون عليه ويؤذنون الفجر ويقيمون الصلاة فيخرج يصلى بالناس فخرج ذات ليلة فى السحر وشرع بان يطوف اذ سمع رجل فى الملتزم يقول (اللهم انى اشكو اليك من ظهور البغى والفساد فى الارض وما يحول بين الحق واهله من الظلم والطمع) فاسرع المنصور فى مشيه حتى ملأ مسامعه من كلامه ثم خرج من الطواف الى ناحية المسجد ثم ارسل الى ذلك الرجل يطلبه فصلى ركعتين وقبل الحجر واقبل مع الرسول وسلم على المنصور فقال له المنصور ما هذا الذى سمعتك تقوله من ظهور البغى والفساد فى الارض وما يحول بين الحق واهله من الظلم والطمع فوالله لقد حشوت مسامعى ما اقلقنى وامرضنى واشغل خاطرى فقال يا امير المؤمنين فانى الق اليك السمع وانا شهيد بالقلب فقال ان الذى داخله الطمع حتى حال بينه وبين الحق ومنع من اصلاح ما ظهر من الفساد والبغى فى الارض هو انت فقال المنصور ايها الرجل كيف يداخلنى الطمع والصفراء والبيضاء بيدى والحلو والحامض فى قبضتى ومن يحول بينى وبين ما اريد من ذلك فقال هل داخل الطمع احدا من الناس ما داخلك يا امير المؤمنين ان الله عز وجل استرعاك امور المسلمين وانفسهم واموالهم فاغفلت امورهم واهتممت بجمع اموالهم وجعلت بينك وبينهم حجابا من الحجر

مطلب
حكايت الخضر عليه السلام مع المنصور الدوانقى

والطين وابوابا من الخشب والحديد وحجابا معهم السلاح واتخذت وزراء فجرة واعوانا ظلمة ان نسيت لا يذكرونك وان احسنت لا يعينونك وقويتهم على ظلم الناس بالاموال والسلاح والرجال وامرت ان لا يدخل عليك غيرهم من الناس ولم تأمر بايصال المظلوم اليك ومنعت من ادخال الملهوف عليك وحجبت الجائع والعارى والمحتاج عنك وما احد منهم الا وله حق من هذا المال فما زال هؤلاء النفر الذين استخلصتهم نفسك وآثرتهم على رعيتك وامرتهم ان لا يحجبوا عنك يقولون فى انفسهم هذا قد خان الله فما لنا لا نخونه فاتفقوا على ان لا يصل اليك من اخبار الناس الا ما ارادوه ولا يخالف امرهم عامل الا اقصوه عنك وابعدوه فلما انتشر ذلك عنك وعنهم عظمهم الناس وهابوهم واكرموهم وكان اكرم من صافقهم وداراهم عمالك بالاموال والهدايا والرشا فتقووا بها على ظلم رعيتك وتبعهم من كان ذا قدرة وثروة من رعيتك ليظلموا من دونهم فامتلأت بلاد الله تعالى بالظلم والغم وزاد بغيهم وطمعهم وكثر فسادهم وافسادهم وصار هؤلاء شركاؤك فى سلطانك وانت غافل فان جاءك متظلم حيل بينه وبين الوصول اليك وان اراد رفع قصة اليك وصرخ بين يديك ضرب ضربا مبرحا ليكون نكالا لغيره وانت تنظر بعينك ولا ترحم بقلبك فان سألتهم عنه قالوا اساء الادب فادبناه وجهل مقامك فضربناه فما بقاء الاسلام على ظهور هذه المظالم والآثام فانى سافرت الى ارض الصين فقدمتها وقد اصابت ملكهم آفة ذهبت سمعه فجعل يبكى فقالت وزراؤه ما لك تبكى لا بكت عيناك فقال انى لا ابكى على فقد سمعى ولكن ابكى على المظلوم يصرخ ببابى يطلب رفع ظلامته فلا اسمع صوته وحيث ذهب سمعى فان بصرى لم يذهب فنادوا فى الناس ان لا يلبس الاحمر الا مظلوم لاميزه بالنظر فاعينه وكان يركب الفيل كل يوم ليرى المظلومين ويستديتهم ويرفع عنهم ظلاماتهم انظر يا مسكين هذا مشرك بالله غلبت رأفته بالمشركين على رأفتك بالمسلمين وانت تؤمن بالله وابن عم نبيه صلى الله عليه وسلم فان الاموال لا تجمع الا لواحد من امرين ان قلت اجمعها لولدى فقد اراك الله عبرا فى الطفل يخرج من بطن امه عريانا ما له على وجه الارض مال ولا من مال الا ودونه يد شحيحة تحويه وتصونه عن كل احد فلا يزال الله تعالى يلطف بذلك الغلام حتى يسوق اليه ما قدر له من المال فيملكه ويحويه كما حواه غيره ولست التى تعطى بل الله يعطى من يشاء ويمنع من يشاء لا مانع لما اعطى ولا معطى لما منع وان قلت اجمع المال يشتد به سلطانى

فقد اراك الله عبرا ممن كان قبلك ماغنى عنهم ماجمعوا من الذهب والفضة وما اعدوا من السلاح والكراع وماضرك ما كنت انت فيه فوالله مافوق ماانت فيه منزلة تدرك الابالعمل الصالح واعلم انك لاتعاقب احدا من رعيتك اذا عصاك باعظم من القتل وان الله تعالى يعاقب من عصاه بالعذاب الاليم وانه يعلم خائنة الاعين وماتخفى الصدور فكيف يكون وقوفك غدا بين يديه وقد نزع ملك الدنيا من يدك ودعاك الى الحساب هل يغنى عنك ماكنت فيه شيئا فبكى المنصور بكاء شديدا حتى ارتفع صوته ثم قال كيف احتيالى فيما خولت ولم ار من الناس الاخائنا قال ياامير المؤمنين عليك بالاعلام الراشدين قال ومن هم قال العلماء العاملون قال فانهم قد فروا منى قال نعم فروا منك مخافة ان تحملهم على ماظهر لهم من طريقتك فاذا فتحت الابواب وسهلت الحجاب ونصرت المظلوم ومنعت الظالم وظهرت بالعدل وانشرت الفضل وانا ضامن لمن هرب منك ان يعود اليك فجاء حينئذ المؤذنون وسلموا عليه واذنوا للفجر واقاموا فقام المنصور الى الصلوة فصلى بالناس وهذا الرجل قد غاب من بين ايديهم فلما فرغ المنصور من الصلوة سأل عنه فقالوا قد ذهب وغاب قال اتعرفون هذا الرجل فقالوا لا والله ياامير المؤمنين قال المنصور فذلك الخضر عليه السلام (از سبحهٔ جامى) اى بلند از قدمت پايهٔ تخت * تاج راكوهر تومايهٔ بخت * منصب خسرويت داده خدا * كاورى قاعدهٔ عدل بجا * نامهٔ جاه فنا انجامست * آنچه جاويد بماند نامست * عدل يكساعت خود را بقياس * شصت ساله عمل خيرشناس * خودده انصاف كه اين پايه كراست * بهرسود ابدان مايه كراست * كر بدين مايه زيانكار شوى * واى آن دور كه هشيار شوى * حيف باشد كه در آن روز كران * از تو پرسند كناه دكران * كله از عدل وقبا پوش از داد * بر تو اين نكته فراموش مباد * زانكه آبادئ ملك از عدلست * وازغم آزادئ ملك از عدلست * تا رعيت زملك شاد نشد * ملك از سعى وى آباد نشد * كان حكيمان كه زكار آكاهند * بهر درمان وى اين مى خواهند * آه اى نفس مكاره ودل بيچاره اكرچه كيم سلاطين جهان وحكام بلدانه لوازم خير خواهى بى اراءت ومن اسم پند ونصيحتى رعايت ايلدك ولكن (كلكم راع وكلكم مسؤل عن رعيته) مفهومندن تصامم ايدوم وتوبيخ (اتأمرون الناس بالبر وتنسون انفسكم) خطابنى كويا كه اصغا ايتميوب زير حكمكده كى كشورتن وممالك بدنده اولان رعيت جوارحك احوالندن تعامى وتغافل ايلدك ونصايح خضرى همان سلاطين

مطلب
در نصيحت نفس ملهمه باروح انسانى

آفاقه منحصر قياس ايلدك ابعدى سمع تيقظ وانتباهى كشاده قيل كه نصيحتدن حصه مند اوله سن الحاصل سلطان وجود اولان روح بهبود بركون بيت الهى اولان دل كعبه سنى طواف ايدركن خضر وقت مثابه سنده اولان ملهميه دوش اولوب كورديكه اول دخى بيت المعمور قلبى طواف ايدوب جناب عزته شكايت ايدركه الهى طمع خام ايله احوال رعيت جوارحده اجراى احكام شرعيه اولمايوب زمين ناسوت بغى وفساد ايله مالامال اولدى ديوب هاتف غيبك الهامنى مسامع روحه القا ايتدكده سلطان روح كلمات نفس ملهمه دن مشوش الخاطر اولوب عجبا نفس ملهمه نك شكايتى كيمدندركه ديو رسول مفكره يى كوندروب نفس ملهمه يى حضورنه كتوردى وشكايتك كيمدندر ديو سؤال ايتدكده خضر ملهمه ايتدى اى سلطان وجود شكايتم سندن وتعداد ايتديكم صفات رديه سنك اوصافكدر ديدى روح ايتدى اى ملهمه بنده خود طمعك وجودى ندن حصوله كلوركه رعيت جوارحك حيات وحركتلرينى افاضه واحسانده پس بنم انلره احتياجم اولوق كركدركه طمع خامه سبب اولوب ظلم وستم احتمالى اوله نفس ملهمه ايتدى اى سلطان روح سنده اولان طمع وحرص بلكه آحاد قوادن برنده يوقدر اكرچه حيات وحركات جوارح وقواسنك افاضه واحسانك اولوب وسن عين هستى اولمغله اموال واملاك جوارحه احتياجك يوقدر ولكن انلرك اصلا حندن غفلت وحركات جوارحى لذات نفسانيه ايچون جمع همت ايدوب سنك وخشت كثرات ايله ياپاش وجوب وآهن غفلات ابوابيله قپانمش سراى طبيعته كيروب هر بر فيودهء آمال واماني حجابنى دبديان قومش سن وبوسيله اسم شريفك روح لطيف ايكن نفس اماره بالسوء تسميه ايتدرمش سن وعقل معادكبى آصف رأيى وزيراكه قبول ايتميوب اهل فجوردن اولان عقل معاشى صدر وزارته كچوروب وظلمه دن اولان حرص وبخل وحقد وحسد وعجب وانانيت وكبر ونخوت وثروت وشهرت وهوا وشهوتى كندوكه اعوان واصحاب ايدنوب طالب حب دنيا اولان علوم دنيويه دنيه يى محكمهٔ قضايه نصب ايتمش سن واموال قوت رعيت جوارحى بونلره بذل وعطا ايله تقويت ويروب هر برينى سلطنتكه شريك ايتكله كشورتنده اولان رعاياى جوارح وحواس بونلرك ظلم وستملرندن بى طاقت اولوب ايچلرندن بربسى حالنى سكالسان خاطر ايله اعلامه كاسه اعوان فجره

حز بوزه منع ایدوب کندوله مخالف اولان خواطر ملکیه‌یی طرد ورد ایدرلر
وسن انك اصلنی سؤال ایلسك ای شاه جهان بدن اول بی ادب سنك قدر مهابتك
بیلیوب خاطر شر بفکه دغدغه و برمکله تأدیب ایدوب صفایه مانع اولماسون
دیورد ایلدك دیرلر ایمدی ای روح بارشاد بوذکر اولنان سنك احوالکدر که
فجره وظلمه به رخصت وقوت و یروب امانت حق اولان خلافتده خیانت
ایندیکك ایچون انلردخی سکا عدم اطاعت ایله انواع خیانت ایدوب ممالك
تن ورعیت قوای بدن بغی وفساد سیئات ایله خرابه مشرف اولمشدر پس
انصاف دکلدر که دنیای دنی ایچون بناء دینی هدم ایلیه سن وذکر اولنان
فجره‌دن امنیهٔ خیر ایلیه سن ﴿ سعدی ﴾ جستن پاکی از ین قوم خطاست *
زآب ناپاك طهارت نه رواست * بیخ ظلم ازدل خود پاك بکن * شاخ ظالم
بسیاست بشکن * سختیٔ روز جزا آسان کن * از برای دکران هم آن کن *
بر میانت کر طاعت بس * بندکم شو بکمر بندیٔ کس * ورنه هر کز نکند
هیچ استاد * خانهٔ تن بکل وخشت آباد * نسبت ظلم بتو نیست ادب * ظلمت
ماش دهد ظلم لقب * این بود رسم وره آکاهی * شاه را صورت دولت خواهی *
پس جبههٔ استعدادنه قلم ازلی طغرای سعادت سرمدی کشیده ایلدیکی روح
انسانی نصایح نفس ملهمه‌دن متأثر اولمغله اولی فسقه وفجره‌یی حضورندن
رد ایدوب عقل معادك رأیله ابواب طاعاتی آچوب خزاین محبتدن اظهار
عدل وانشار فضل ایتمکله توفیق الهی داخل صحبتی اولوب اعمال خالصه
وافعال صالحه ایله رعیت جوارح وقوایی ضیافت ایلدی وکشورتن نصفت
روح ایله آبادان اولوب خذلان ابدی اولمقدن قورتیلدی وبالجمله روح انسانی
قرب احدیتدن دور اولماغله ظلمات طبیعیه‌نك استیلاسندن پردهٔ غیبده قالمش
ایدی چونکه نفس ملهمه خضر وقت کبی فریادرس اولوب واقع حالی اعلام
ایتدیکده غیبه ایمان کتوروب عبودیته سرنهاده اولدیغیچون رب العزه
خوش کاوب روحك باشنه تاج سعادت وضع ایلدی مثلا مولانا خداوندکار
بیوررلر ﴿ مثنوی ﴾ بندکی در غیب آید خوب وکش * غیبده اولان
عبودیت واطاعت افندی یه خوب ولطیف کاور ﴿ مثنوی ﴾ حفظ غیب
آید زاستعباد خوش * وحفظ غیب استعباده خوش کاور زیرا حضور
سلاطینده عبودیت هرکسه آیین وعادتدر فاما غیبده ایکن دخی لوازم عبودیتی
رعایت ومراسم آداب اطاعتی کرکی کبی حفظ وحراست ایلسه پادشاهه

حضورنده اولان عبودیتدن زیاده خوش کاور مثلا ﴿ مثنوی ﴾ کوکه مدح
شاه کوید پیش رو * تاکه در غیبت بود او شرم رو * قنی اول کسنه که حضور
پادشاهیده شاهك مدحنی سویلیه حتی اول کسنه که شاهك غیبنده شرم رو
اولوب استحیا قیله یعنی شاهك یوزنه مدح ایدن مقربلر ایله شاهك حضورندن
دور ایکن حضور شاهده اولانلردن زیاده شاهدن استحیا قیلوب ادب رعایت
ایلیان برابر میدر دکلدر بلکه غائب مستحیی مداح حاضردن مقبولدر ایمدی
صوامع ملکوت ومساجد جبروتده صفوف آراسته اولوب جلال عظموت
وجمال لاهوتك انوار باهراتنده قدس وطهارت وزبان استعداد ونزاهت ایله
جناب عزتی تسبیح وتقدیس ایدن ملائکه‌نك مدح وثنالرندن پردهٔ بشریت
ومحجوف انسانیده کشف جمال جبروتدن غائب ایکن جلال عظموته ایمان
بالغیب ایله حقدن استحیا ایدوب مساجد وجوامعده صف اندر صف عبودیتده
قائم اولان مؤمنلرك حمد وثنا ومناجات ودعالری حقه خوش کاوب ملائکه‌دن
افضل اولور وهمچنان مرتبهٔ شهوده نائل اولمش ایکن عملده تقصیرات
ایدن ارباب معرفتك علم وعرفاندن مرتبهٔ حز بوره‌به ایمان بالغیب ایله یوز ین
درکاهه سوروب صوم وصلوات ایله روز وشب حقه مناجات ایدنلرك عبادتی
حقه خوش کاور زیرا ثمرهٔ عرفان وشهود اولدرکه عشق الهی نارینك
سمندری اولوب برآن باشنی سجده‌دن قالدرمیه چونکه قدر قربتی بیلدی ایسه
بعد غیبده اولانلرك طاعات ومناجاتلری حق قتنده مقبولدر مثلا ﴿ مثنوی ﴾
قلعه داری کز کنار مملکت * دور از سلطان وسایهٔ سلطنت * برقلعه دار
یعنی مستحفظین ودزدارکه کنار مملکتدن یعنی سرحد ولایتده سلطان ذی
شوکت وسایهٔ سلطنتدن دور ایکن ﴿ مثنوی ﴾ پاس دارد قلعه را از دشمنان *
قلعه‌یی دشمنلردن حفظ وحراست ایدر وانوار صدق واستقامت ایله طمع خام
قلبنه برو جهله فرجه بولمیوب امین صادق اولمغله صد هزار حیله وخدعه وانواع
تحفه ورشوه عرضه قیلسه‌لر مقدار ذره میل فرضی دخی محال اولوب ﴿ مثنوی ﴾
قلعه نفروشد بمال بی کران * قلعه‌یی پادشاهی بی مال فراوان وبی کرانه صاتمز وحصارك
برطاشنه بیك باش ویروب دشمنی قلعه‌یه دوغری یاقلدرمز وبالجمله اول دزدار
صدا فنکار ﴿ مثنوی ﴾ غائب از شه در کنار ثغرها * ثغور ممالك اسلامیه وسرحد
ولایت منصوره‌ده پادشاهدن غائب ایکن ﴿ مثنوی ﴾ همچو حاضر او نکه
دارد وفا * پادشاه حضورنده اولان بنده‌لر کبی عهده وفا طور رواجرای

لوازم عبودیتده ذره قدر تقصیرات ایتمز و کیجه لر الله یکدر چاغروب کوزنه
خواب وراحت کیرمز و پادشاهه کمال محبتدن اوغور همایوننده چکدیکی
مجاهده وریاضت عین استراحت وسرمایۀ سعادتی اولور ایمدی بنم روحم
بونک کبی عبد صداقت خصلت لاجرم ﴿ مثنوی ﴾ پیش شه او به بود از
دیکران ✿ که بخدمت حاضرند وجانفشان ✿ پادشاهک قتنده وحضورنده
خدمتده حاضر وجان دشان اولان بندکاندن اعلی وبهتر ومقبول واولیتردر
ایمدی کذلک سرحد ممالک الهیه دن اولان مملکت ناسوتده قلعۀ وجودک دزداری
اولان روح انسانی قلعۀ مزبورهنک حفظ وحراستنده صدق وخلوص
ایله مجد وساعی اولوب واموال وشهواته حصار قلبی فروخت ایتمیوب
وحواس بدنلرین کزوب الله یکدر چاغروب کیجه لر قائم کوندزلر صائم اولورسه
ملکدن افضل اولماسی مقرردر ✿ آمای سالک راه طریقت بونده بر حصه دخی
بودر که اخوان طریقتدن بیر حقیقتک حضور سعادتلرنده جمال باکمال ایله
مشرف وصحبت منیفلریله مغتنم اولان خود عجب اصحاب سعادتدر اما غفلت
اولنمسون که حضور پیردن غائب وبلاد آخرده ساکن ایکن کندوبی حضور
پیرده ملاحظه ایله برنفس خیال پیرخاطرندن کیتمیوب وآداب طریقته مخالف
برشی ظاهر اولمیوب وقلعۀ قلبی دخول افکار ماسوادن حفظ ایدوب دائما
نور محبته مستغرق اولسه وکوکل بکاسه معناده حضور پیرده ایکن احیانا
کثرته دوشن وقوت قربت پیر ایله باصفوت اولان سالکاردن مرید مزبور مقبول
و بلکه پیره مقرب اولان اولدر آمای دل آکاه بونده بر بشارت دخی واردر که رسول
علیه السلامک زمان سعادتلرینه ایرشمیوب وشرف صحبت فضیلتندن محروم
اولوب ولکن بیک بیلدن صکره کلش ایکن ایمان بالغیب ایدوب سنت رسولی
رعایت وآداب شرعی حمایت ایدنلر امت مقبوله ومرغوبه وعند الرسول کمال
قربله مطلوبه درکه روی (لما ذکر عند ابن مسعود رضی الله عنه اصحاب رسول الله علیه
وسلم قال ان امر محمد کان بینا لمن رآه والذی لا اله غیره لا عجب فی ایمان من آمن
وایمانهم بحضوره علیه السلام لما شاهده من المعجزات بل العجب من آمن به
ولم یره ولم یشاهد شیئا من المعجزات فایمانه اشد اعتبارا وافضل من ایمان
من شهده) ﴿ مثنوی ﴾ پس بغیبت نیم ذره حفظ کار ✿ پس ایمدی غیبنده
مقدار نصف ذره حفظ کار ایتمک بی شک وشبهه ﴿ مثنوی ﴾ به که اندر
حاضری زآن صد هزار ✿ حضورده اولان صد هزار حفظ کاردن یکدر فاذا

کان کذلک مقدمایان اولنسان ✿ م ✿ یؤمنون بالغیب می بایدمرا ✿ بیتنک
معناسی ظاهر اولوب ﴿ مثنوی ﴾ طاعت وایمان کنون محمود شد ✿
طاعت وایمان شمدی مطلوب ومحمود اولدی ﴿ مثنوی ﴾ بعد مرک اندر
عیان مردود شد ✿ بعد الموت غیب ظاهر اولدقده واقع اولان مردود
وایمان یأس وبی منفعت اولدی کما قال تعالی فی سورة الانعام (یوم یأتی
بعض آیات ربک لا ینفع نفسا ایمانها لم تکن آمنت من قبل او کسبت فی ایمانها
خیرا) زیرا حق سبحانه وتعالی انسانک نفس وقلبنی قبول بذر ایمانه وانبات
وتربیه سنه ارض صالحه قیلمشدر کما قال صلی الله علیه وسلم (لا اله الا الله ینبت
الایمان فی القلب کما ینبت الماء البقلة) پس بذر ایمان مؤمنک تصدیق قلب
وشهادت لسان ایله اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله قولیدر
آمای مؤمن موحد محققدر که زراعت مزبورهنک زمان طرحی زمان دنیادر
آخرت دکلدر ولهذا قال علیه السلام (الدنیا مزرعة الآخرة) ایمدی بر فحوای
(یوم یأتی بعض آیات ربک) هنکام لقا وبعد کشف الغطا (لا ینفع نفسا ایمانها)
زمان آخرتده برنفسه ایمانی نفع ویرمز (لم تکن آمنت من قبل) قبل اتیان زمان
الاخرة زمان دنیاده بذر ایمانی طرح ایتمیه (او کسبت فی ایمانها خیرا) ویاخود
نفس ایماننده شول اعمال صالحه بی کسب ایلمیه که بر فحوای (الیه یصعد الکلم
الطیب والعمل الصالح یرفعه) کلم طیب لا اله الا الله قولیدر که (کشجرة طیبة
اصلها ثابت وفرعها فی السماء) فحواسنجه اعمال صالحه ایله اول شجرۀ طیبه
مثمره اولوب بو فحوای (تؤتی اکلها کل حین) جمیع احیانده اثمار معرفت ومحبت
وکشف ومشاهده تناول اولنوب وصول وصال ونیل کمال مزرعۀ دنیاده
حصوله کلور وایمان بالغیب مقبول اولور یوخسه صکره دن اولان
ایمان وکسب فائده ویرمز ایمدی یازید بن حارثه احوال غیب وشهادت
وامور دنیا وآخرت لطف خدا ایله معلوم ومشهودک اولدیسه ﴿ مثنوی ﴾
چونکه غیب وغائبی روپوش به ✿ چونکه غیب وغیبوبت روپوش اولق
خوشدر ﴿ مثنوی ﴾ پس دهان بربند واب خاموش به ✿ پس دهنی
بند ایله وخاموش لب اول که کشف اسرار وغیبی اظهار ایتمامک اولی وبهتردر
وکذلک هر وارث اکمل حقیقت محمدیه اولان مرشدان راه طریقتک سالکان
الهی یه وصیتلری بودر که زنهار نااهله افشاء اسرار غیبیه ایتمیه سز که غیب
وخفی مستور اولق انسبدر نتکیم وارث علوم لدنیۀ احمدی مولانا خداوند کار

عاشقان ربانى يه وصيت بيوررلركه ﴿ مثنوى ﴾ اى برادر دست وادار
ازسخن ✿ خود خدا پيدا كند علم لدن ✿ اى برادر حقيقت البكى سوزدن
كيرو طوت وديلكى كفتار اسراردن حفظ ايت بهر حال خداى متعال
خود علم لدنى يى بديدار ايدر وحقيقت حال بركون آشكار اولور زيرا
علم حال قال ايله بيلنمز وهزار وهزار نقل وروايت اينسك كيمسه فهم ايتمز
مستعد اولان مرآياى قلوبه حق تبارك وتعالى كشف ايتدكه
بى قيل وقال معلوملرى اولوركا روى على ابن ابى طالب عن رسول الله صلى الله
عليه وسلم انه قال قال عليه السلام (علم الباطن سر من اسرار الله وحكم من
حكم الله يقذفه فى قلوب من يشاء من عباده) ايمدى شول عارف آكاهه كه علوم
لدنيه فيوضات الهيه دن منكشف اوله قلبى نور آفتاب سر احديت اولوب السنهٔ
اخردن استماعه محتاج اولمازو ايمان رسيدن ايمان شهودى آسمانه عروج
ايدوب ﴿ مثنوى ﴾ پس بود خورشيد را رويش كواه ✿ آفتاب وحدته تجلىٔ
جمال ذاتى شاهد حال كفايت ايدر و بر مصداق ✱ م ✱ آفتاب آمد دليل آفتاب ✱
خورشيد • كندو نورى دلالت ايدر ايمدى اى شاهد مشهود كتم اسرار
ايدوب قالى شاهد حال اولسون ديمه كه ﴿ مثنوى ﴾ اى شئ اعظم الشاهد
الله ✿ اعظم شهود نه شيدر الله عز وجل در يعنى وحدانيت ذات وسر غيب
ملكوت سرمدى الصفاته اعظم شاهد بنه حق تعالينك پرتو تجلىٔ ذاتى وعكس
تابش انوار صفاتيدر ايمدى اندن غيرى شاهد ومشهود ايستمه كه ✱ الله بس
وماسواه هوس ✱ ديمشلردر بو بيت شريف دخى سورهٔ انعامك اوائلنده
اولان اشبو آيت كريمه يه اشارتدر قال الله تعالى (قل اى شئ اكبر شهادة
قل الله شهيد بينى و بينكم) بو آيت كريمه نك سبب نزولنده اولان روايت بودر كه
حضرت رسالت پناه عليه صلوات الله بركون طائفهٔ قريش سؤال
ايتديلر كه يا محمد يهود ونصارى بزه سنك شان نبوتكدن سؤال ايدوب وزعملرنجه
ديديلر كه محمدك ذكر وصفى بزم كتابلر يمزده يوقدر ✱ پس سنك نبوتكه شاهدك
كيمدر بزه بيان قيل وفى تفسير ابى الليث (نزل حين قال قريش يا محمد اما وجد الله
رسولا غيرك وما نرى احدا من اهل الكتاب يصدقك بما تقول فارنا من يشهد لك
انك رسوله فقال الله تعالى قل يا محمد لاهل مكة اى شئ اكبر شهادة) يعنى حجة
و برهانا يعنى حق سبحانه وتعالى حبيبى محمد المصطفى عليه من صلوات الله
الاوفى يه بيوردبكه يا محمد سندن شاهد طلب ايليان اهل مكه يه سؤال ايله كه

مطلب
تفسير قل اى شئ اكبر شهادة

من حيث الشهادة نه شئ اكبردر كبرو سؤاله دخى سن جواب وير كه شهادت وحجت
جهتندن جميع اشيادن الله تعالى اكبر واعظمدر واول خداى متعال بينى و بينكم
شاهدر ✱ معلوم اوله كه شاهد لغتده مبين معناسنه در پس شاهده شاهد
تسميه سى مدعينك دعواسنى تبيين ايتديكى ايچوندر اكا بناء حق سبحانه وتعالى
رسول عليه السلامه فرمان بيوردبكه اهل مكه نك اوزرينه سموات وارضك
خالقى اولان واحد وقهار حجت طور غوره • والشئ يقع على كل موجود لانه
فى الاصل مصدر شاء اطلق بمعنى شاء تارة وحينئذ يتناول البارى تعالى و بمعنى مشئ
اخرى اى مشئ وجوده وماشاء الله وجوده فهو موجود فلما كان المقصود اثبات
نبوة محمد عليه السلام بشهادة من يشهد بها امر رسوله صلى الله عليه وسلم
ان يسأل سؤال تبكيت اى شئ اكبر شهادة ثم امر ان يجيبهم بان يقول الله اكبر
شهادة على طريق الجائهم الى الاقرار بذلك فكان المناسب ان يضاف اكبر الى
مايعم كل موجود ليتحقق اعترافهم بان شهادة الله لايعادلها شهادة فلما اعترفوا
قال هو شهيد لى بالنبوة فلفظ الجلالة فى قوله (قل الله) مبتداء حذف خبره وقوله
(شهيد بينى و بينكم) خبر مبتداء محذوف فعلى هذا جواب اى شئ هو لفظ الجلالة
مع خبره المحذوف واما على تقدير ان تكون الجلالة مبتداء وشهيد خبرها فجواب
اى هو هذه الجملة الا انها دالة على الجواب لا انها هى الجواب حقيقة لانه تعالى اذا كان
الشهيد كان اكبر شهادة فان الجواب اللايق لقوله اى شئ اكبر شهادة ليس الا الله
وقد عدل عنه فى الجواب الى قوله (الله شهيد بينى و بينكم) ليدل على ان اكبر شهادة
شهيد للرسول فان الله اكبر شئ شهادة والله شهيد له وهما ينتجان ان الاكبر شهادة
شهيد له ✱ خلاصهٔ كلام عرش اعلادن تحت الثرايه دكن واقع اولان ذرات
كائناتدن هر بر ذره يه جلال وجمالنك وصف ظهور تجليسى ايله شهادت ايتمكده
اللهدن اعظم بر شاهدمى واردر وشهادت من بوره شول شهادت ازليه در كه هنوز
قدمده وجود حدث معدوم ايكن شهادت من بوره وحدانيت ذاتنه سبقت
ايلشيدى وتصديق شهادت من بوره جواب الامر بالامر دركه (قل الله شهيد
بينى و بينكم) قوليدر ✱ پس شول ارباب خذلانى كه معرفت اللهدن خسران
عوق ايلشدر رؤيت شهود اللهدن اعمى وحق سبحانه وتعالينك كندو ذاتنه
اولان شهادتنى استماعدن اصم اولدقلرى ايچون اشرف موقع شهادت اولان نبوت
محمد عليه السلامى دخى انكار ايدوب كمال غباوت وغلبهٔ جهالتلرندن وجه
احمديده ظاهر اولان انوار جلال احديتى كورمديلر ✱ پس حق جل وعلا مظهر

انوار ذات وصفاتی اولان حبیبنه امر ایدیکه ای شئ اکبر شهادة سؤالنده ذکره
انوار صفات وحدانیت بنم وجهمدن ظاهر و عالمیانه افاضه اولنور دیو بیلدرمك
ایچون (الله شهید بینی و بینکم) دیمکی فرمان بیوردی حضرت رسالت پناه دخی
امر خدایی ابلاغ ایدوب وشهادت من بوره نك تصدیقی بنم معجزاتمدر دیدی
یعنی شهادت عظمایی وجهمده کورمیان شهادت صغری اولان رؤیت معجزاتمه
محتاج اولور بیوردی وتوفیق الهی رفیق اولنلر وجه محمدیده نور صفات وذاتی مشاهده
ایدوب شهادت حق شهادت خلقدن اکبر ایدیکن کوروب وحقایق اشیایه
علی محیط ایدیکن بیلوب نوره دایلله وحدانیت حقه ونبوت رسوله ایمان
کتوردیلر آه ای عاشق جمال محمدی محمد بر نوردر که املاك و بشرانك فهمندن
دور دراه کیم نظر محمد کیمیا وخاك قدم محمد توتیادر آه کیم رهبر راه
محمد صدق وسبب وصول محمد عشقدر راه محمد هدایت آه محمد عنا بیدر
محمد نور هویتدر محمد شراب محبتدر ﴿ نظم ﴾ محمد کیست شاه قصر قربت *
محمد کیست ماه برج ملت * محمد کیست الهامات سرها * محمد کیست شمع جان
ودلها * محمد کیست کنج آن جهانی * محمد کیست سلطان معانی * محمد کیست
نوح فلك امت * محمد شمس افلاك هدایت * محمد راز غیر احمد که داند * محمد را حقیقت
حق بداند * قال الحسین بن المنصور الحلاج فی الطواسین (سماء الحق اما یجمع
همته وحرمیا لعظیم حرمته ومزکی لتمکینه عند قربته شرح صدره ورفع
قدره واوجب امره واظهر بدره من غمامة الیمامة واشرقت شمسه من ناحیة
التهامة واضاء سراجه من معدن الکرامة انوار النبوة من نوره زهرت وآثار
الولایة من نوره ظهرت ولیس فی الانوار نور اظهر وانور واقدم من القدم
سوی نور صاحب الحرم همته سبقت الهمم ووجوده سبق العدم واسمه سبق
القلم اسمه احمد ونعته اوحد وامره اوکد وذاته اجود وهمته افرد لم یزل
کان مشهودا قبل الحوادث والکواین والاکوان ومایزال کان مذکورا قبل القبل
وبعد البعد والجواهر والاکوان جوهره صفوی کلامه نبوی وعلمه علوی
وعبارته عربی وقبلته لامشرقی ولامغربی الحق انطقه والدلیل اصدقه
والحق اطلقه هو الدلیل والمدلول هو الذی جلا الصدا من صدر المعلول
هو الذی آتی بکلام قدیم لامحدث ولامنقول ولامفعول بالحق موصول ولامفصول
الخارج عن المعقول هو الهمام الذی رفع الغمام وارسل الی الانام وامر بکسر
الاصنام هو الذی میز بین الحلال والحرام والاکرام والاجرام فوقه غمامة

برقت وتحته برقة لمعت واشرقت وامطرت وانمرة العلوم کلها قطرة من بحره
والحکم کلها غرفة من نهره والازمان کلها ساعة من دهره الحق به وبه الحقیقة
هو الاول فی الوصلة والآخر فی النبوة والباطن بالحقیقة والظاهر فی المعرفة
ماوصل الی علمه عالم وما اطلع علی فهمه حاکم وان هربت من میادینه فاین
السبیل بلا دلیل ایها العلیل وحکم الحکماء عند حکمته ککثیب مهیل ﴿ شعر ﴾
ای بو زك شاننده منزل آیت الله نور * ایلرك حقنده کلدی نکته ماء طهور *
اول وآخر چو سنسن باطن وظاهر چوسن * مقصد اقصی جمالکدر کوزمدن
کیتمه دور * عاشقك مقصوری دیدار کدر ای آرام جان * غیر دیدارك کوزمز
کوزمه جنات وحور * عالم ارواحه ای دل مرغی پرواز ایله کیم * قالمدی بو عالم
عنصرده برساعت حضور * واقف اولمز سر توحیده اول ایمان اهلی کیم *
ایتمیه نفسی انك دنیا هواسندن عبور * آه ای عاشق جمال انوار احدیت فضای
اسرار محمدیه ده سیاحت ودریای احدیه ده سباحت ایلیان زید بن حارثه
وانك مشربنده اولان شراب محبت سرمستلری بی صبر وطاقت اولوب * م *
ای برادر دست وادار از سخن * دیو وصبت ایدن بحر محیط انوار حقیقتنه نیاز
ومسکنت ایله رجا ومسئلت ایدوب دیدیلرکه آمنا وصدقنا اعظم شاهد
حضرت احدیتدر ولکن ای ساقی شراب عشق ومحبت ﴿ مثنوی ﴾ نی
بکویم چون قرین شددر بیان * هم خدا وهم ملك هم عالمان * بو عاشق بی
هوشی کشف اسرار وحدتدن منع ایتمه که حقایق غیبیه یی سویلیم چونکه
شهادت باینده قرآنده هم خدا وهم ملك وهم عالملر قرین اولدی بن دخی مبلغ
علم قدر اقرار باللسان ایدوب واقع حالی بیان وآفتاب کبی عیان ایدهیم زیرا
﴿ مثنوی ﴾ بشهد الله والملك واهل العلوم * انه لارب الا من یدوم * الله عز
وجل شهادت ایدر وملائکه واهل علوم دخی بالاقرار والایمان بحسب المراتب
شهادت ایدرلر که تحقیقا رب العزتدن غیری دایم وباقی ولایزال وابدی یوقدر
بو بیت شریف سوره آل عمرانك اوائلنه قریب اولان اشبو آیت کریمه یه اشارتدر
قال تبارك وتعالی (شهد الله انه لا اله الا هو) قال البیضاوی بین وحدانیته
سبحانه بنصب الدلائل الدالة علیها وانزال الایات الناطقة بها والملائکة بالاقرار
واولوا العلم بالایمان بها والاحتجاج علیها شبه ذلك فی البیان والکشف بشهادة
الشاهد قائما بالقسط مقیما للعدل فی قسمه وحکمه وانتصابه علی الحال وانما جاز
افراده بها ولم یجز جاء زید وعمرو راکبا لعدم اللبس کقوله تعالی (ووهبنا له اسحق

مطلب
تفسیر شهد الله
انه لا اله الا هو

ويعقوب نافلة) او عن هو والعامل معنى الجملة اى تفرد قائما او احقه لانها حال مؤكدة او على المدح او الصفة المنفى وفيه ضعف للفصل وهو مندرج فى المشهود اذا جعلته صفة او حالا عن الضمير وقرئ قائم على البدل من هو او خبر محذوف (لا اله الا هو) كرره للتأكيد ومزيد الاعتناء بمعرفة ادلة التوحيد والحكم به بعد اقامة الحجة وليبتنى عليه قوله تعالى (العزيز الحكيم) فيعلم انه الموصوف بهما وقدم العزيز لتقدم العلم بقدرته على العلم بحكمته ورفعهما على البدل من الضمير او الصفة لفاعل شهد وقد روى فى فضلها انه صلى الله عليه وسلم قال (قد يجاء بصاحبها يوم القيامة فيقول الله تعالى ان لعبدى هذا عندى عهدا وانا احق من وفى بالعهد ادخلوا عبدى الجنة) و بالجمله قائما بالقسط الله دن حال اولمده نحويون نجه قيل وقال ايتمشلردر ولكن اول قال حال اولمد يغيچون بحث وجد الدن فارغ البال اولوب ارباب ذوق ووجدانك تحقيقلرينه اشتغال ايدهلم كه مستمعين دخى راغب حال اولهلر (سئل سهل بن عبد الله عن هذه الآية فقال شهد بنفسه ومشاهدة ذاته واستشهد من اشهد من خلقه قبل خلقه فكان فى ذلك تنبيها على انه عالم بما يكون قبل كونه لايتجاوز احد من حكمه وقال ابن عطا ان الله شهد لنفسه بالفردانية والصمدية والابدية ثم خلق الخلق فشغلهم بعبارة هذه الكلمة فلا يطيقون حقيقة عبارتها لان شهادته لنفسه حق وشهادتهم بذلك رسم وانى يستوى الحق مع الرسم)وقيل شهادة الله لنفسه بما شهد به شهادة صدق ولا يقبل الشهادة الا من الصادقين فظهر بهذا انه لايصح التوحيد الا للصادقين دون غيرهم من الخلق)حاصل كلام اى برادر سعادت انجام حق سبحانه وتعالى بذاته وصفاته ذات پاكندن ذات پاكنه لايق اولان علمى ايله نفسنه عالم اولوب قبل القبل والبعد وقبل كون الكون والبعد ذات احديسنه علم سرمديسندن اولان كلام ازليسى ايله فردانيت وصمدانيتنه (انه لا اله الا هو) ديو شهادت حق بالحق ايدوب شهادت ازليهٔ من بوره ايله حق وفرد اولديغن اعلام بيوردى وذاتى ذواته وصفاتى صفاته شبيه اولمديغى كبى شهادتى دخى شهادته مشابه اولمامغله شهادت من بوره يه هيچ احد مشارك اولميوب فشهد بجلال قدره على كمال عزه حين لاحين ولا عقل ولا جهل ولا كفر ولا شرك ولا عرش ولا فرش ولا الجنة ولا النار ولا الانس ولا الملائكة ولا اولو العلم ولا الانكار ولا الاقرار فاول من شهد على انه الله هو الله حين لم يكن الا الله فاخبر بالذى كان كما كان وهو انه لا اله الا الله) آه اى عارف آگاه اول هويت مطلقه نك نفسنه اولان علمى

مقابله سنده جهل ونفسنى معرفتى مقابله سنده نكره ونفسنه اولان شهادتى مقابله سنده عجز ووحشت بوقدر بلكه ذاتنى ذاتيله وصف وذاتنه ذاتيله شكر ايتمشدر زيرا حدثان ايچون انك معرفت قدم وعلم ذاتنه سبيل يوقدر * پس اول مقدس ومنزه كندو ذاتنى معرفتدن خلقك عجز وقصورن بيلديكيچون فضل واحسانندن تعليما للعباد قبل وجود العالم نفسنه نفسيله ثنا وشهادت ايلدى يوخسه برموجب (وان الله غنى عن العالمين) حق تعالى وجود خلقدن مستغنى ومنزهدر * ابدى اول احدى الذات وسرمدى الصفاتك نفسنه اولان شهادتى حقيقت وشهادت خلق رسم وصوردر وحقيقت حقيقتدن ظاهر اولوب رجوعى دخى حقيقته در ورسمك دخى ظهورى رسمدن عود ورجوعى دخى رسمه اولوب قدم من كل الوجوه اكر علما واكر رسما حقيقت حدثدن مجرد ومفرددر پس اول غنى مطلق وخالق الخلاقك ارادت ازليه سى كما شاء لما شاء ابداع موجودات واختراع مكوناته تعلق ايتديسه ملائكه يى ايجاد ايدوب انلره نور قدرتندن بر ذره كشف ايلدى كه ملائكه اول قدرت منكشفه نورندن برنور اقتباس ايدوب نور من بورك ضياسيله حق جل جلاله نك آثار افعال قديمه سن كورديلر واول نور ايله حق سبحانه وتعالينك وحدانيت وفردانيت وازليت وسرمديتنه بحسب الرسم شهادت ايلديلر و بعده انبياء واولياسنك مصابيح ارواحنه قبل الاجساد بالفى الفى عام انوار جمال ذاتنى ابراز ايتكله انبيا واوليا نور ذات احديت ايله حقك جمال وجلالنه نظر ايدوب كنه عظمت وكبريا وجبروت علياسنده حيران قالديلر واعيان اعراضدن هر برى جزوى موضح قدرتى وشاهد ربوبيتى بولوب انك حمد وثنا وشكر وسپاسندن عجز وقصور ايله (اللهم لا احصى ثناء عليك انت كما اثنيت على نفسك) وماشكرناك حق شكرك) ديديلر پس حق سبحانه وتعالى ارواح انبيا واوليايه نفسنه اولان نعت تعريف ايله (الست بربكم) ديو خطاب ايدوب ارواح مقدسه دخى بعد الاقرار محل خطابده برخواى (قالوا بلى) رسم تعليم ايله شهدنا ديوب شهادت ايتديلر فاما منبع ماء توحيد قدم ينبوع حرمده تفجر ومجارى انهار محدثاتده اولان عيون وملائكه واولو العلم ظهور يچون جريان ايدوب اگرچه ملائكه دخى اولو العلم كبى مظهر ماء توحيد اولديلر ولكن تخصيصات الهيه دن برخواى (والزمهم كلمة التقوى وكانوا احق بها واهلها) ماء توحيدك مشربه سى اولو العلمه مختص اولوب ﴿ شعر ﴾ لى سكرتان وللندمان

واحدة * شی تخصصت به من بین ایدیهم وحدی * زمزمه سنه آغاز ایتدیلر حقیقة الآیة (شهد الله انه لا اله الا هو قائما بالقسط) علی امور عباده حتی شهد علی شهادته الملائکة واولو العلم و بوندنصکره (لا اله الا هو العزیز الحکیم) قول کریمنك فائدهٔ تکرری شول اولو العلم اولنلره عائددرکه ماء توحیده مظهر اولقده علماء ربانیه نك شهادتنده ملائکه ایله شرکتی اولوب وعلماء ایچون ماء توحیدك مشربیله اختصاص ارزانی بیورلغله (لا اله الا هو العزیز الحکیم) حقیقتنی مشاهده ایتدیلر واناك عزتنی عزت من بوره ایله اعزاز اولنان اعزه دن غیر بسی معاینه ایتمدیکن بیلوب شکر فراوان قیلدیلر ایمدی ملائکه ایله اولو العلم اولان انسان کاملك شهادتلرنده فرق بودرکه ملائکه من حیث الیقین رؤیت افعال وعظمتدن شهادت ایتدیلر واولو العلم من حیث المشاهدات والصفات رؤیت جمال ذات ایله شهادت ایتدیلر * فلهذا شهادت ملائکه دن خوف وشهادت علمادن رجا نابدار ایدر ولکن شهادت علمادخی متفاوته اولوب بعضنك شهادتی مکاشفات بعضنك شهادتی مشاهداتدن اولور واخص خواصك شهادتی نعت ادراك قدم وجمال وحدانیتدن بروز ایدن نور توحید جمال احدیتدن اولوب رؤیت قدمده محو اولمغله انلرك شهادتلری دریای شهادت حقده مستغرقدر ﴿ سلسلهٔ جامی ﴾ هرچه مفهوم عقل وادراکست * ساحت قدس اوازآن پاکست * هیچ ذاتی بذات اونرسد * عقل کل درصفات اونرسد * این چه مجد و بهاست سبحانه * وین چه عز ما اعز سلطانه * ای همه قدسیان قدوسی * کرد کوی تو درزمین بوسی * دو جهان جاو کاه وحدت تو * شهد الله کواه وحدت تو * هم مقر کفته با تو هم جاحد * لمن الملك لله الواحد * همه در راه وراه می جویند * زغمت آه آه می کویند * تا نسازی حجاب کثرت دور * ندهد آفتاب وحدت نور * پس سلطان علمادنی زیده ویاخود مرشد اکمل ربانی کفتاره اذن طلب ایدن مکاشفه ایتدی چونکه شهادت خلق رسم اولوب وشهادت کل دخی شهادت حقده محو اولدیسه سنك تعین بنفسه ایله ایلدیکك کلماتدن نه حاصل اولور ایمدی ای عاشق ربانی اسما وصفات الهیه جملهٔ مراتب امکانیه ده دانش بشردن غائب برظهور وسریانی واردرکه اختلاف تنوعات شؤندن جمال کوناکون اظهار ایدوب صورهٔ غیرك حجابنده مختفی وبلکه * ع * لیس فی الدار غیره دیار * مصداقنجه سرانوار احدیتده صورت اغیار محو ومنتفی اولوب (شهد الله انه لا اله الا هو)

دیو کندی ذاتیله کندی ذاتنه ﴿ مثنوی ﴾ چون کواهی داد حق که بود ملك * چونکه حضرت حق وذات بحت مطلق شهادت ایلدی ملك ومجاهد نور باصرت ایله کشف ملکوتده ملك مرتبه سند واران کیم اوله که ﴿ مثنوی ﴾ تا شود اندر کواهی مشترك * حتی شهادتنده حقه مشترك اوله ﴿ مثنوی ﴾ زآنکه شعشاع وحضور آفتاب * زیراکه آفتاب وحدت وخورشید احدیتك شعشعهٔ نورنه وظهور وحضورینه ﴿ مثنوی ﴾ برنتابد چشم ودلهای خراب * خراب اولان عیون وقلوب طاقت کتورمز آه ای دل آکاه بو ابیات شریفه ایله مولانا خداوندکار قدس سره آخر آیتده اولان (وهو العزیز الحکیم) قول کریمنی تفسیر بیورمشلردر شو معنایه که اول احدی الذات وسرمدی الصفات برعزیز وقهار وجلیل وجباردرکه مطالعهٔ کنه قدمندن عیون مخلوقات وقلوب محدثاتی منع ایدوب هیچ احدانك ذات وصفته قادر اولماز الا حق تعالینك نفسنی وصف ایتدیکی رسم ایله وصف ایدر و برحکیم مختاردرکه ذاتی ایچون اولان حقیقت شهادته ذاتیله حکم ایدوب شهادت من بوره یی عبادنه رسم ایلدی وحکمت شاملهسیله عبادك قلوبنده رسم توحیددن حاصل اولان شی ایله ذات احدیتی کورمکدن ابصار حدثانی محجوب قیلدی زیرا عباد الهیه رسوم توحیددن حصوله کلان لاجرم طیف خیال ایله مشوب اولوب وحقیقت حق توحید وجلال عظمت تفردیدن بروز ایدن نور آفتاب وحدت مخلوقك قلوبنه خطور ایدن هر شیئه مخالفدر کما روی (کل ما هجس ببالك وخطر فی خیالك فالله بخلاف ذلك) الحاصل برعزیزدرکه هر برموحدك توحیدی وهر واصفك وصفی اکا لحوقدن ممتنعدر مکرکیم نه شی ایله وصفه امر ایتدیسه ذکر اولنان رسم امر ایله وصف اوله و برحکیمدرکه حکم درشول شیئده که اول شی ایله نفسنه شاهد اولمشدر ﴿ سلسلهٔ جامی ﴾ ازحدود تعقلات برون * وز قیود تعینات مصون * نه بدام قیود صید شده * نه باطلاق نیز قید شده * ایمدی بنم نوردیدم وحضور سینم ذات احدیتی نور ذات وحدتدن غیریسی عارف اولماز وکتاب وسنت دلالت ایتدیکندن غیری هر نه مرتبه زیاده سو یلیم دیسك غلطه دوشرسین اما کتاب وسنتدن سو یلسك اول سوزسنك اولیوب خدا ورسولك اولور وسن اورتاده محو اولوب لسانك لسان رسول خدا اولور واندن خروج تعین وجود اقتضا ایدرمیین وحدوث ایسه حق ایچون شهادت حقده قادر اولمادیغن بیلدك پس سنك نوردیدهٔ تعینك ﴿ مثنوی ﴾ چون خفاشی که

تف خورشيدرا * برخفاش خيره بصر كيدركه رؤيت نور آفتاب وحدتك تابنه
﴿ مثنوى ﴾ برنتابد بكسلد امبد را * طاقت كنورمز وانه لاتدركه
الابصار معناسنى فهم ايدوب ابصار اغيار ايله نور ذاتى كورمك آرزوسندن قطع
اميدايدر ﴿ سلسلهٔ جامى ﴾ چون نه جنس آمدونه نوع اورا * پس چه معنى
سؤال ماهورا * بهواوهوس دروزسى * تازلا نكذرى بهوزسى * بچاره كه
طالب راهيم * ره بسوى توازتو ميخواهيم * ايمدى بنم روح روانم ادراك حقيقت
ذاتده عقل دراك نه وجهله كم كشته ودم بستدايسه بو عجز وحيرتى فقط آدم
خاكيده قياس ايتمه بلكه افلاكى اولان ارواح مجرده وعقول مقدسه دخى حيران
وسركردان ديو مولانا خداوند كار بيوررلركه ﴿ مثنوى ﴾ پس ملائك را
چوماهم باردان * جلوه كر خورشيد رابر آسمان * آسمان وحدتك جلوه كرى
اولان خورشيد ذات احديتك تاب نورينه طاقت كتورمامكده ملائكه بى دخى
بزمله ياربيل وياخود سياقده اولان بينه ربط ايچون بومعنى دخى وجدركه
چونكه ديدهٔ خفاش مثابه سنده اولان عقول بشر حق سبحانه وتعالينك كندو
ذاتنده اولان نور آفتاب شهادتى مشاهده سنه تاب وطاقت كتورميوب قطع
اميد ايتديلر سه مرايای ملائكه واولو العلم اول شهادت نور آفتاب صفات وذاته
مظهر اولوب وآسمان وحدتك مشرق احديتندن طلوع ايدن نور شهادت ذاته
عروج ايله جلوه كر اولمقده ملائكه ايله اولو العلم اولان انبيا واوليا اولوب صورت
تعينات ملكيه وبشريه لرى من حيث التعين والحدوث غيم رقيق آفتاب حق
وروپوش وجه خورشيد وجود مطلق اولدقلرى اجلدن نور آفتاب وحدتدن
اقتباس انوار ايتمكده اقمار وانجم بى شمار كبى احديت ذاته شهادت ايدوب عيون بشر
دخى وسايط الهامات ملائكه واخبار رسول ونبى وخلافت اوليا ايله شهود
وحدت حق فهمه قريب اولورلر وبر فحواى (وابتغوا اليه الوسيلة) رسول حقه
ايمان كتوروب اشهد ان لا اله الا الله وحده وان محمدا رسوله وعبده والاولياء
ورثاؤه وخلفاؤه والملائكة شهداؤه ديو اقرار باللسان وتصديق بالجنان
ايتدكلرنده انلرك مرايای قلوبى دخى مرآت وحدت ذات اولان نور
حقيقت محمديه به مظهر اولوب تابش آفتاب تجلئ صفات وذات رسم تعينلرين
محو واحراق ايدوب دریای انوار شهادتده محو وغرق اولورلر وتجلئ نور
ذاتك پرتو يله بلا انيت وجود جمال قدسى مشاهده ايدرلر كما قال الحسين بن المنصور
الحلاج فى رسالته الطواسين فى طس الفهم (افهام الخلايق لا تتعلق بالحقيقة

والحقيقة لا تليق بالخليقة الخواطر علائق وعلائق الخلايق لا تصل الى الحقايق
ادراك علم الحقيقة صعب وكيف حقيقة الحقيقة وحق الحق وراء حقيقة الحقيقة
الفراش يطير حول المصباح الى الصباح ويعود الى الاشكال فيخبرهم عن الحال
بالطف المقال ثم يرح بالدلال طمعا فى الوصول الى الكمال ضوء المصباح علم الحقيقة
وحرارته حقيقة الحقيقة والوصول اليه حق الحقيقة لم يرض بضوءه وحرارته
فالقى جملته فيه والاشكال ينتظرون قدومه ليخبرهم عن النظر حين لم يرض بالخبر
فحينئذ يصير متلاشيا متصاغرا متطايرا فيبقى بلا رسم وجسم واسم فباى معنى يعود
الى الاشكال وباى اسان يخبرهم عن الحال من وصل الى النظر استغنى عن الخبر
ومن وصل الى المنظور استغنى عن النظر لا يصلح هذه المعانى للمتوانى وللجانى
ولا لمن يطلب الامانى كانى كانى اوكانى هواوهوانى لا تروعنى ان كنت انى
يا ايها الظان لا تحسب انى انا الآن او يكون اوكان ان كنت تفهم فافهم ما صحت
هذه المعانى لاحد الا لاحد ما كان محمدا ابا احد حين جاوز الكونين وغاب
عن الثقلين وغمض العين عن الاين حتى لم يبق له رين ولا مين فكان قاب قوسين حين
وصل الى مفازة علم الحقيقة اخبر عن السواد وحين وصل الى الحقيقة اخبر
عن الفؤاد وحين وصل الى حقيقة الحقيقة ترك المراد واستسلم للجواد وحين وصل
الى الحق عاد فقال سجدلك سوادى وآمن بك فؤادى لما وصل الى الغايات
قال لا احصى ثناء عليك وحين وصل الى حقيقة الحقيقة قال انت كما اثنيت على نفسك
جحد الهوى فلحق بالمنى (ما كذب الفؤاد ما راى عند سدرة المنتهى (ما التفت يمينا
الى الحقيقة ولا شمالا الى حقيقة الحقيقة (ما زاغ البصر وما طغى) الحقيقة دقيقة
طرقها مضيقة فيها نيران شهيقة ودونها مفازة عميقة الغريب مسلكها ويخبر
عن قطع مقامات الاربعين مثل مقام الادب والرهب والسبب والطلب
والعجب والعطب والطرب والشره والنزه والصفا والصدق والرفق والعتق
والتصريح والترويح والتمنى والشهود والوجود والخمود والورود الى تمامها
فهذه مقامات اهل الصفا الصفوية ولكل مقام علم مفهوم وغير مفهوم
ثم دخل المفازة وجاوزها ثم جاوزها بالاهل والمهل من الجبل والسهل (فلما قضى
موسى الاجل) ترك الاهل حين صار للحقيقة اهلا ومع ذلك كله رضى بالخبر
دون النظر ليكون فرقا بينه وبين خير البشر (فقال لعلى آتيكم منها بقبس)
فاذا رضى المقتدى بالخبر فكيف يكون المقتدى على الاثر (من الشجرة ان يا موسى)
اى من جانب الشجرة ما سمع من بررة ومثلى مثل تلك الشجرة وهذا كلامه فالحقيقة

حقيقة والخليفة خليفة دع الخليفة لتكون انت هو وهوانت من حيث الحقيقة
لانى واصف والوصف وصف الواصف بالحقيقة فكيف الواصف فقال له
الحق تهدى الى الدليل لاالى المداول وانادليل الدايل ﴿شعر﴾ صيرنى الحق ها
حقيقة * بالعقد والعهد والوثيقة * شاهد سرى بلاضميرى * هاذا صفاتى
وذا طريقه ﴿شعر﴾ خاطبنى الحق من جنانى * فكان علمى على لسانى *
قربنى منه بعد بعد * وخصنى الله واصطفانى * پس مولانا خداوندكار كاشف
انوار اسرار انبيا واوليا وملائكه اصفيانك آفتاب احديتدن اقتباس انوار
شهادت ايتدكارين بيان ايدوب بيوررلركه ﴿مثنوى﴾ كين ضيا مان
زآفتابي يافتيم * بوضيايى بز احدوصمدلم يلدولم يولد اولان افاضۀ انوار
آفتاب تجلى ذاتدن بولدق واندن استفاضه ايدوب ﴿مثنوى﴾ چون خليفه
بر ضعيفان تافتيم * خليفه كبى قلوب ضعفاده لمعان ايلدك يعنى هر برسول
نور آفتاب احديتدن بدر منير هدايت اولوب امت ضعيفه‌نك ليالئ بشريه
وظلام قلوب فاسده‌لرينه افاضۀ انوار شهادت ايدوب روز فيروز ايمان ايتديلر
وملائكه دخى آسمان اسما وصفاتك نجوم زاهره‌لرى اولمغله افكار كثرات ايله
تيره كون اولان زمين ناسوت مؤمنينده من حيث الالهام باهره اولوب طريق
مستقيم توحيدى دلالت ايتديلر واولياء راشدين نور آفتاب حقيقت محمديه‌دن
من حيث الوراثه اقتباس انوار تجليات ايتمكله اقمار آسمان ولايت اولوب نور
جذبات ومحبتلريله شب ديجور ماسواايله ليلۀ مظلمه اولان قلوب مريدينى غرق
انوار هدايت ايدوب وطريقت ومعرفت وراه حقيقتى دلالت ايتديلر وهر برى
مرتبه زنجه خورشيد وحدتدن ابلاغ رسالت واظهار ولايت قيلديلر
واول نور هدايتى آفتاب حقيقت محمديه‌دن اقتباس ايدوب حضرت
محمد المصطفى عليه من صلوات الله الاوفى دخى بلاواسطة بالذات حضرت
احديتدن استفاضه ايتديكن قلوب عاشقيندن ظهور ايدن لسان نور ايله
تقرير وتحقيق ايتديلر آماى سالك طريقت وطالب محبت كوش هوشكدن دوش
قيل كه سكا برسر غريب بيان اولنسون ومشكاة وارث اكملدن اقتباس
اولنان نور محبت اسانيله برامر عجيب ذكر اولنسون كه حق سبحانه وتعالى پير
طريقت ووارث اكمل حقيقت تربيه سنه وصول ميسر ايدرسه بو قصه‌دن
فائده‌مند اولمسن ايمدى معلوم اوله كه بامر الله تعالى وارث اكمل محمدى اولان
قطب زمان دنيادن آخرته خرامان اولدقده مقام شريفنه استخلاف اولنان

مطلب لاهل السلوك

مركز افلاك قلوب سالكان كيم ايديكى اسان ايله بيان اولنميوب ولكن اول
دولت محض فضل الهيدن هر كيمه ميسر اولورسه حق سبحانه وتعالى جميع
اسما وافعال وصفات وذاتيله اكا بلاواسطة تجلى ايدوب قلب شريفى مرآت
مجلوۀ كامله نور آفتاب وحدت اولمغله اول نور الهى اول اكمل كمل مركز قطبيتده
قائم وامور مريدينى حق وعدل اوزره كورمك ايچون من عند الله خليفه وحاكم
نصب اولنديغنه شهادت حقه ايدوب قطعا كندونك وراثت كامله وقطبيتنه شك
وكمانى قالمزوشك وظن احتمالى اولمازو عجبا نيچه كه ديمزو ثانيا اوصاف بشريه‌دن
بكليتها پاك ومجرد وانوار محبت ايله كونين قيدندن فرد اولان افراد شهادت
ايدركه انلر ملكيت تامه حصوله كتورمكله اول آفتاب محبتك قرصنه پيوسته اولوب
هر قنغى مغربك مشرقندن طلوع ايدرسه بونلر دخى معا طلوع ايدوب عجبا كيمدر كه
دبو تحرى يه احتياجلرى اولميوب وجود قطبه عين يقين ايله شهادت ايدرلر
وبونلر ايله قطب بيننده فرق اولميوب انجق فرق بودر كه خاصۀ افاضۀ انوار
جذبات قطب عالمه ويريلوب بونلر دخى قطبدن استفاضه ايدرلر اما براستفاضه كه هو
هو اولوب كويا كه بلاواسطة اقتباس ايدرلر ولكن برطالبى كوكل حالته كتورمكه
نيت وقلبنده نور جذبه ومحبتى افاضه يه همت ايتسه‌لر حين ظهور نور محبتده
بالاصاله مفيض نور محبت ووارث اكمل حقيقت كيم ايديكن طالبه بيلديروب
كندولر بالاضافه خليفه كبى اولديغن اعلام ايدرلر وبعض غفله وجهله كبى
بو حال بندن افاضه اولندى ديو كندولره اسناد ايله مردود باب حضرت اولمازلر
مولانا خداوندكار دخى * م * چون خليفه بر ضعيفان تافتيم * ديو بومعنايه
اشارت بيورمشلردر وثالثا اولو العلم اولانلرك شهادتلريدر كه آنلر هنوز
مرتبۀ افراده نائل اولميوب ولكن اول شمس محبت نظر پيردن قلبلرينه پرتو
ايتمكله خاصيت قطبيت ونشان محبت معلوملرى اولمغله قطب عالم انتقال
ايتدكدنصكره اخوان طريقتدن هر برينه كوكل قوشوب اول نور آفتاب
حقيقت قنغى برج ومطلعدن درخشان اولورسه بلاريب وشبهه انك خلافتنه
شهادت ايدرلر وبعضيسى ظاهرا دخى قطب عالمك وجه وچشمنده ذوقى برنشان
كوررلر كه مرتبۀ قطبيته واصل اولانى كورديكى كبى ظاهرا وباطنا بيلوب
اول علامت ونور محبت ايله شهادت ايدرو بومرتبه‌دن دون اولانلر مانند خفاش
نور آفتاب حقيقتى فهم وادراكه قادر اولمازلر اكا لازم اولان بودر كه اهل محبته اقتدا
ايدوب عجز وقصورينه اعترافله نيازدن خالى اولميه كه بركون لطف الهى

انك بصيرتنى كشاده قيلوب اول نور محبت قلبنده لمعان ايتكله اولو العزم مرتبه سنه داخل اوله * پس حضرت مولانا بو مناسبت ايله اجنحهٔ ملائكه يى بيان وقطب عالمدن استفاضه ايدنلرك تفاوت مراتبنى عيان ايتمك ايچون بيورر لركه آفتاب حقيقتك نورندن ضيابخش اولان ملائكه ﴿ مثنوى ﴾ چونكه نو پاسه روزه يا كه بدر ❊ مثلا هلال اولان ماه نو وياخود اوج كونلك قرو ياخود بدر اولمش ماه انور كبى بحسب المراتب ﴿ مثنوى ﴾ هر ملك دارد كمال ونور و بدر ❊ هر ملك كمال ونور وبدر طوتار يعنى بعضى كامل ونورانى وبعضيسى بعضندن انور واكمل ومرتبه ده اقرب واشرف اولمشدر كذلك سالكان طريقت دخى نور ومكاشفه وحضور ومشاهده ده بربرندن انور واشرفدر مولانا جامى عليه الرحمه سلسلة الذهبده اصناف ملائكه يى نظم ايله بيان ايدوب وبوكا اعتقاد تام اركان ايمان وعقايد اسلاميه دن اولمغله كلمات قدسيهٔ جامى بو محله نقل اولندى ﴿ نظم ﴾ زانچه از علم آمده بعيان * صنف اول صف ملائك دان * بندكانند جمله فرمان بر * ناكشيده بكفر وعصيان سر * منصف نى بمادكى ونرى * وز زنا شوهرى هميشه برى * همه از وصمت وعناد مصون * مستقر در مقام لا يعصون * بعض اندر شهود حق دائم * در جمال وكمال او هايم * بيخبر زانكه در نشين بود * عالمى هست وآدمى موجود * ديده بر غير حق نينداز ند * باخود وغير خود نپردازند * قسم ديكر مدبر اشباح * متصرف در آن صباح ورواح * كرده هريك بموجب تقدير * درهيا كل تصرف وتدبير * كردش آسمان از ايشانست * جنبش جسم وجان از ايشانست * نفتد قطرهٔ نم باران * زابر بر شهر ودشت وكهساران * كه نه با آن فرشته آيد * كش بانجا برد كه مى بايد * ندهد برك تازه از شاخ * در چمنها وبيشهاى فراخ * كه نه جمعى فرشته را بدل * باشد اندر وجود او مدخل * از ملائك چهار مشهورند * كه باسماء خويش مذكورند * وحى تنزيل كار جبريلست * نفخ در صور از سرافيلست * كافل رزقها است ميكائيل * قابض روحهاست عزرائيل * چار ديكر موكل بشرند * كه نويسندكان خير وشرند * دو بروز ند باوى ودو بشام * بر يمين ويسار كرده مقام * كاتب الخير آن يكى ز يمين * شر وعصيان رقم زند دو همين * مى توانند پيش چشم بشر * كه نمايند خويش را بصور * خاصه در چشم هاديان سبل * از اولوالعزم واوليا ورسل * پس اصناف ملائكه ومراتب عاليه لرنده اولان فرق وتفاوت مسموعك اولديسه علم شريفه خفى اولميه كه ﴿ مثنوى ﴾ زاجنحهٔ نور ثلثه اورباع * ثلث ورباع اجنحهٔ نوردن ﴿ مثنوى ﴾ بر مراتب

مطلب
فى اصناف الملائكة

هر ملك را آن شعاع ❊ مرتبه لرنجه هر بر ملكه اول نور آفتاب اسما وصفات الهيه نك ضيا وشعاعى لامع اولمشدر وهر برى بحسب المراتب اول نورك رسمى ايله حقك وحدانيتنه شهادت وزبان نزاهتله تسبيح ايدوب مأمور اولدقلرى خدمته قيام كوسترمشلردر مثلا ﴿ مثنوى ﴾ همچو پرهاى عقول انسيان ❊ اجنحهٔ عقول انسيان كبى اجنحهٔ ملائكه ده دخى ﴿ مثنوى ﴾ كه بسى فرق شان اندر ميان ❊ بين الملائكه تفاوت كثيره واردر عقول انسانيه ده اولان تفاوت اجنحه مثنوى شريفك اواسطنه قريب اولان اشبو جلد اولده طوطى ايله بازركان حكايه سنده (صفة اجنحة طيور عقول الهى) بياننده تحقيق اولنمشدر اول محله مراجعت اولنه فاما بو بيت شريف سورهٔ ملائكه نك اولنده اولان اشبو آيت كريمه يه اشارتدر قال تبارك وتعالى (بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله فاطر السموات والارض جاعل الملائكة رسلا اولى اجنحة مثنى وثلاث ورباع يزيد فى الخلق مايشاء ان الله على كل شئ قدير (قوله فاطران جعلت اضافته محضة كان نعتا لله وان جعلتها غير محضة كان بدلا وهو قليل وجاعل العامة على جره نعتا او بدلا ومثنى وثلاث ورباع صفة لاجنحة واولى صفة رسلا (قوله يزيد مستانف ومايشاء هو المفعول الثانى للزيادة والاول لم يقصد فهو محذوف اختصارا الان ذكر قوله فى الحق يعنى عنه والفطر بمعنى الشق كانه شق العدم بابداعهما واخراجهما عنه جاعل الملائكة رسلا وسائط بين الله وانبيائه واوليائه من عباده يبلغون اليهم رسالاتهم بالوحى والالهام والرؤيا الصادقة والى غيرهم من الاشخاص الانسانية وسائر الاشيا بتصرف الامور وتدبيرها اولى اجنحة مثنى وثلاث ورباع ذوى اجنحة متعددة متفاوتة بتفاوت مالهم من المراتب ينزلون بها ويعرجون او يسرعون بها نحو ماكلفهم الله عليه فيتصرفون على ماامرهم به عبر عن جهات التأثير الكائنة فى الملكوت السماوية والارضية بالاجنحة فما يصل به تأثيرهم الى ما يتأثر منه فهو جناح فكل جهة تأثير جناح مثلا ان العاقلتين العملية والنظرية جناحان للنفس الانسانية والمدركة والمحركة الباعثة والمحركة الفاعلة ثلثة اجنحة للنفس الحيوانية ولا ينحصر اجنحتها فى هذا العدد بل لهم بحسب تنوعات التأثيرات اجنحة والى كثرتها اشار بقوله (يزيد فى الخلق مايشاء) اى يزيد فى خلق الاجنحة وفى غيره على ما تقتضيه حكمته والاصل فى الجناح جناحان لانهما بمنزلة اليدين ثم الثالث والرابع زيادة على الاصل وذلك اقوى الطيران واعون عليه وفى بعض الكتب ان صنفا من الملائكة لهم ستة اجنحة فجناحان يلفون

مطلب
تفسير اولى الاجنحة
مثنى وثلاث ورباع

بهما اجسادهم وجناحان يطيرون بهما فی امر من امور الله تعالی وجناحان
مرخيان علی وجوههم حياء من الله تعالی وروی عن رسول الله صلی الله
عليه وسلم انه رای جبريل ليلة المعراج وله ستمائة جناح وروی ان اسرافيل له اثنا
عشر الف جناح جناح منها بالمشرق وجناح بالمغرب وان العرش علی كاهله وانه
ليتضاءل فی الاحايين لعظمة الله تعالی حتی يعود مثل الوصع ان الله علی كل شیء قدير)
آه ای طالب جناح نجاح وطائر اوج فوز وفلاح اول خالق ومعبود وحامد ومحمود
من الازل الی الابد حمد وسپاسه ومدح بی قياس لايق ومستحق اولان ذات بيچون
وقدم شاننه حمد سرمدی ايله ثنا ايدوب وبغير صورة ومثال سبع سموات وعرش
وكرسی وفرش زمينی عدمدن وجوده اخراج وسموات ارواح وارض نفوسی
ابداع وملائكه وانسانی ايجاد ايتديكنی اخبار ايله قدم ذاتنی وصف ايدوب
وذاتنی ايله ذاتنی حمد ايتديكی حقيقت اولديغی كمال فضلندن وحی والهام ايله
حامدونه اعلام بيوردی كه نفوس حامدين سطوات انوار حمددن محو ومتلاشی
اولوب فی الحقيقه حامد ومحمود حق ايدوكنی عارف اولمغله (سبحانك ما حمدناك
حق حمدك) ديه‌لر وبشريتدن خلاص اولوب مرتبهٔ ملكيته ارتقا ايتمكله ملائكه كبی
ارواح انسيهٔ قدسيه ايچون دخی بحسب المراتب اجنحهٔ متعدده عنايت بيورلور
كيمی جناح معرفت ايله آسمان صفاته اوچار وكيمی جناح توحيد ايله فلك وحدت
ذاته طيران ايدر وكيمی جناح محبت ايله انس مشاهده بعضيسی جناح شوق ايله قاب
قوسين وصاله جولان قيلور وهمچنان زمرهٔ مقربينه خاصة اجنحهٔ تعظيم
وربانيونه اجنحهٔ تفريد ووالهونه اجنحهٔ حيا الباس ايدوب هر بری قوت اجنحه‌لرين
آچوب اوجات قربانه اوچارلر كما قال جعفر الصادق (اجنحة المؤمنين اربعة
اجنحة التوحيد واجنحة الايمان واجنحة المعرفة واجنحة الاسلام فالموحد
يطير باجنحة التوحيد الی الجبروت والمؤمن يطير باجنحة الايمان الی المشاهدة
والعارف يطير باجنحة المعرفة الی الملكوت والمسلم يطير باجنحة الاسلام الی
الجنات) ايمدی حمد وسپاس وشكر بی قياس رب الملائكه والناسه كه حالات عارفين
وعاشقين ومعاملات محبين وصادقينی (يزيد فی الخلق ما يشاء) قوليله زياده قيلوب
قلوب عارفينده نور معرفت ومحبينده محبت ومشتاقلرده شوق وعاشقلرده عشق
ومريدلرده ارادت وصادقلرده قوت عبادتنی زياده ايدوب املاك وافلاك
وجبال ووجه خاك حملندن ابا ايتديكی حقيقت امانت اولان فيض الهی ورؤيت
جمالی انسانه مختص قيلوب اول فيضی قبول ايچون انسانی احسن تقويم اوزره

(الوصع) وهو العصفور الصغير (لغت)

خلق ايدوب (للذين احسنوا الحسنی وزيادة) بيوردی فلهذا حضرت رسالتپناه
عليه صلوات الله زيادهٔ حرف بورده رؤية الله ايله تفسير بيوروب نور فيض
اقدسدن اولان جنابی مواهب حمنادن خلق ايدوب بحسب الاستعداد
والقبول فيوضات غيرمتناهيه‌سيله عباد اتقيايه جنتده جمالن كوسترهجكن
مژده وبشارت بيوردی الحمد لله ثم الحمد لله (ان الله علی كل شیء قدير)
ايمدی تفاوت مراتب واختلاف استعداد مشارب انسان ايله ملك بربرينه موافق
اولوب نيك وبد جميع حركات بر ملكك قوتيله وجوده كلديسه ﴿ مثنوی ﴾
پس قرين هر بشر در نيك وبد ❊ آن ملك باشد كه مانندش بود ❊ پس نيك
وبد هر بر بشرك قرينی اول ملك اولور كه مقارنك مانندی اوله يعنی اعمال
صالحه يه رحمت ملكلری اعمال فاسده يه عذاب ملكلری مقارن اولور والحاصل
اكر اعلی واكر ادنی هر برمرتبه صاحبنه اول مرتبده اولان ملك معاون
ومقارن اولمشدر وخدمتلرينه قيام كوسترمشدر وحق سبحانه وتعالينك
وساده خلافتنده متمكن اولان مرشد اكملك مريدلری بحسب المراتب مستفيض
اولدقلری نور جذبات ايله ارواح قدسيهٔ ملائكه‌يی مشاهده ايدوب شهادت
حقده بلا حجاب بربرينه يار اولمشلر وشك وكماندن خلاص اولمشلردر ولكن
نور محبت وعشق ايله ديدهٔ قلبلری كشاده اولميان ﴿ مثنوی ﴾ چشم اعمش
چونكه خور را برنتافت ❊ چشم اعمش چونكه آفتاب محبتك رؤيت نور ذاتنه
طاقت كتورمدی لاجرم ﴿ مثنوی ﴾ اختر او را شمع شد تاره يافت ❊ اختر
اكا شمع اولدی حتی يولی انكله بولدی يعنی آسمان لاهوتيه‌دن درخشان واراضی
ناسوتيه‌ده فيضان ايدن آفتاب وحدتك رؤيت نور تجلياتنه بی طاقت اولان
چشم اعمش بشريت كندو حقيقتنی ادراكه قادر اولمامغله شب ديجور تعينده
اولان نجوم افكار نظريه واستدلال شمعيله طريق توحيدك يوان بولورلر وكعبهٔ
مقصوده كواكب عقليه ايله كيدرلر وهمچنان پير طريقتك آفتاب جذباتی رؤيتنه
اقتداری اولميانلره لازم اولان بودر كه اول آفتاب حقيقتدن اقتباس انوار
هدايت ايدن اقمار محبت ونجوم زاهرهٔ طريقت اولان اولو العلمه اقتدا ايله طريق
محبتی بولهلر وكذلك زمان صدر بدر كائنات عليه افضل التحيات ايرشميوب وانك
وجه آفتاب طلعتن مشاهده ايتميانلر كواكب دريهٔ آفتاب محمدی اولان اثر
صحابه رضی الله عنهم‌ه اقتفا وعلماء امتك كتب واجتهادنه اقتدا ايله نفسلرينه
اجرای احكام شرعيه ايدوب طريق مستقيم وصراط قويمی بولوب هر بری

عبادت وطاعتدن خالی اولیه‌لر که برکرن نور آفتاب حقیقت زمین قابلرنده
درخشان اولوب دیدهٔ بصیرتلری کشاده اولدقده (اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم
اهتدیتم) نه‌معنادر فهم ایلیه‌لر دیو مولانا خداوندکار بو بیانه شروع بیوردیلر

﴿ کفتن پیغامبر صلی الله علیه وسلم مر زیدرا که ﴾
﴿ این سررا فاش تر ازین مکو ومتابعت نکه‌دار ﴾

حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم زید رضی الله عنهه تنبیه بیورملریدر که
یا زید بو سر لاهوت وغیب جبروتی بوندن اظهر وفاش‌تر سویله ودخی زیاده
آشکار ایدهیم دیموب شریعت شریفه‌یه متابعت وسنت منیفه‌مه موافقت
قیل دیوب ﴿مثنوی﴾ کفت پیغامبر که اصحابی نجوم ❊ رسول علیه السلام
بیوردیلر که بنم اصحاب صفا انسابم نجوم آسمان هدایت اولوب ﴿مثنوی﴾
ره‌روان راشمع وشیطانرا رجوم ❊ سالکان طریق امم ورهروان صراط
اقوم اولان خیرامه شمع دل‌افروز وطریق توحیددن روکردان اولان شیاطین
انسی طرد وقهر ایچون رجوم جکرسوزدر الحاصل یا زید اکرسن واکرسائر
اصحابم بنم آفتاب وجودمك انوارمر شوشه‌سی پرتوندن بدر کامل اولان مهتاب
رسالتمله معابروزایدوب هر بریکز بقدر تفاوت مراتب ومشارب کواکب دریهٔ
احمدیه ونجوم زاهرهٔ مصطفویه اولمش‌سز ❊ پس بنم ماه تابان وجودم نور
آفتاب ذاته دلیل اولدیغی کبی سزدخی اختران آسمان دین اولمغله بنم نور
ماهتاب رسالتمه دلیل اولدیغکز ایچون هرکیم که سزه اقتدا ایلیه ضلالتدن
خلاص اولوب شمع دلا نکز ایله طریق اهتدایی بولورلر وسزه اقتدا ایتیوب راه
ضلاله کیدنلر استراق سمع ایدن شیاطین کبی شهب ثواقب طرد وردکز ایله
مقهور ومدمر اولورلر کما قال الشیخ الاکبر قدس سره الاطهر فی رسالته المسمی
بتحفة الحق (قال تعالی (انا هدیناه السبیل اما شاکرا واما کفورا * وهدیناه النجدین)
فاذا مشی الانسان علی یساره فانه لایمشی حتی یستقبله فاذا استقبله رجعت
الانوار علی یمینه فرای انفاقها من الجانب الایمن ویرمی لها شعاع علی الجانب
الایسر فیعاین مابین الجانبین من التفاوت وغایة کل جانب فلیسلك الوسط
هنا ولابد ولایمیل لاحد الجانبین البتة فان المیل الی الجانب الایمن یرمی بسالکه
فی بحر البهت والسکون فیخسر عمره فتنقص مرتبته عن مرتبة غیره فان
دار التکلیف والترقی بالاعمال اذا لم یعمل فیها الانسان مایلیق بها لم یجن ثمرة

ای لم یغرس مایجنی وانف من ذلك رجال الله والمیل ایضا الی الجانب الایسر
یلیقه فی بحر التلف وهلاك الابد فالنجاة فی ثبوتك علی الطریق الوسطی من
غیر میل الی احد الجانبین وهذا هو الطریق الذی قال فیه رسول الله صلی الله علیه
وسلم وخط بیده فی الارض خطا وخط خطوطا عن یمین الخط وعن یساره هکذا ٧
وتلا (هذا صراطی مستقیما فاتبعوه ولاتتبعوا السبل فتفرق بکم عن سبیله)
ایمدی طریق وسطی طریق صحابه درکه لاجرم فاز نور وحدت
اولمغیچون اثر صحابه‌یه اقتفا لازمدر زیرا ﴿مثنوی﴾ هرکسی را کر بدی
آن چشم زور ❊ هر برکسه اول قوهٔ بصر اولیدی ﴿مثنوی﴾ کوکرفتی
ز آفتاب چرخ نور ❊ که اول کسنه آفتاب چرخدن بلاواسطه نور اقتباس
ایدیدی وچشمنده اول نوری طوتیدی یعنی فلك توحید ذاتك آفتاب رسالتی اولان
نور حقیقت محمدیه‌دن بی واسطه وبلا وسیله استفاضه واقتباسه هرکسده
قابلیت اولیدی ﴿مثنوی﴾ کی ستاره حاجتستی ای ذلیل ❊ دلالت کواکبه
قچان حاجتك اولوردی ای ذلیل وفقیر ﴿مثنوی﴾ کی بدی بر نور خورشید
او دلیل ❊ اول ستاره نور خورشیده نه قچان دلیل اولوردی ❊ پس تابش نور آفتاب
رسالتك نظاره‌سنه سنك عین بصیرتکده قوت اولمدیغیچون نجوم هدایت فلك
نبوت اولان اصحاب صفا انسابه اقتدا فرمان اولندیکه حتی سزی نور حقیقت
محمدیه‌یه دلالت ایلیه‌لر خلاصهٔ کلام ای برادر سعادت انجام نور محمدی‌یه
مظهر تام اولان اولیاء کرامك بوندن اقدم مولانا خداوندکار بیوردقلری
* م * بی صحیحین واحادیث وروات * بلکه اندر مشرب آب حیات * مفهومی اوزره
دلالات کواکبه احتیاجلری یوقدر زیرا کمل اولیا حالت یقظه ده دخی مشاهدهٔ
آفتاب جمال محمدیدن برآن منفك اولمیوب مستمرا صحبتلری حضرت رسالت
پناه علیه صلوات الله ایله درولکن بونلر ایله بین الاصحاب اولان فرق بودرکه فضل
صحبت موت نبی علیه السلام ایله منقطع اولمغله اکرچه کبر اولیاء کرام من حیث
الظاهر اول فضل وکرامته وصحبت رسوله ایرشمامشلردر ولکن من حیث
المعنی بونلر دخی اصحاب رسول اللهدن اولمشلردر کما قال ابن حجر المکی فی
شرحه علی قصیدة الهمزیة (ان من المعلوم انه صلی الله علیه وسلم حی فی قبره
وانه لایراه فی الیقظة الرؤیة النافعة الاولی وانه لایبعد ان من اکرم برؤیته ان
یکرم بازالة الحجب بینه وبینه فهو صلی الله علیه وسلم مع کونه فی قبره یراه الاولیاء
فی قبره ویحادثونه وان بعدت دیارهم واختلفت مراتبهم فی الحالة الواحدة
ولایلزم من وقوع ذلك انهم علی جهة الکرامة الباهرة انهم اصحابه لان الصحبة

انقطعت بموته عليه السلام واذاكان من رآه بعد موته وقبل دفنه غير صحابى
فهؤلاء كذلك بالاولى واوحل على ظاهره كانوا اصحابه نقل ابن حجر هذه الاقوال
عن البدر حسن الاهدل وقال فى سياق هذا الكلام قال ابو الحسن الشاذلى
لو حجب النبى عنى طرفة عين ماعددت نفسى مسلما واقد كان الشيخ الشمس
محمد بن ابى الجمائل يرى النبى عليه السلام يقظة كثيرا حتى يقع له انه يسأل فى
الشئ فيقول حتى اعرضه على النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ثم يدخل رأسه
فى جيب قميصه ثم يقول قال صلى الله عليه وسلم فيه كذا فيكون كما اخبر لايتخلف
ذلك ابدا فاحذر من انكار ذلك فانه سم الموحى ﴿ نظم ﴾ ليته خصنى برؤية
وجه * زال عن كل من رآه الشقاء * ايمدى بنم نور ديدم چونكه سنك قوت
باصره كده هنوز نور آفتاب جمال محمدى رؤيتنه تاب وطاقت يوقدر لاجرم
ظاهرا ومعنى اصحاب رسالت پناهه اقتدا ايله كه نور فيض محبتلريله ديدۀ جانك
مجلى اولوب اول آفتاب حقيقتك نور جمالنى كورمكه اعطاء طاقت وطريق
وحدته ارشاد ودلالت ايده‌لر اكرچه كيم هر برمؤمنده اول نور حقيقت انسانيه
بالقوه موجوددر ولكن اكثر ناس عدم صفاء روحانيه وكثافت جسمانيه ايله
اول آفتاب نور محمديدن محتجب اولوب حيلولۀ بشريت وظلمات شهوانيه‌لرى
مانع ادراك اولمشدر اكر حجب مزبوره قلبلرندن رفع اولسه انلر دخى وجه نور
آفتاب محمدى يى مشاهده ايدرلردى كما قال الشيخ قدس سره فى عنقاء المغرب
(صح التقدم اعلم غيب الانسان على مافيه من نسب الحيوان فهو محركه ومصرفه
ومنبهه ومعرفه ولكن احتجب عن اكثر الناس عالم غيبهم بما ظهر فلذلك حرموا
اكتساب اللآلى واقتناء الدرر وحيل بينهم و بين الاسرار وضرب بينهم و بين
مطلع الانوار بظل هذا الجدار وان كان له وجود شريف وسر لطيف سأنبهك
عليه واندبك اليه) * ش * يعنى فحينئذ انبهك على هذا الاسرار بارشادى ايك
اياه * م * (واعرفك) * ش يعنى باطلا ابا قابلا والانسان الكامل (ان الورث ورثان
كما كان العالم عالمان * ش * يعنى عالم الغيب وعالم الشهادة (فالورث الاعلى فى عالم
الاجلى ورث اسرار وتجليات انوار والورث الاسنى فى العالم الادنى ورث
استخلاف على امصار وتعبد احرار ولما كانت الشمس لابدلها من تحول مطلعها
وتبدل موضعها وكذلك لابد من طلوع شمس حقك على خلقك وخلقك) * ش *
يعنى فيستدل بها على حالك ومقامك من قوة مرامك * م * (واعلم ان الشمس لم تزل
جارية من المغرب الى المشرق بنفسها كما لم تزل جارية من المشرق الى المغرب بغيرها

مطلب
در تحقيق طلوع
آفتاب از مغرب
وبعض تأويلات
وخروج مهدى

غير ان البصر قاصر واللب حائر ولابد لها يوما ان تظهر حركتها وتعطى بركتها
فمن جاء اجله المسمى ولم تغفر حوبته فقد اغلق باب توبته وطلعت شمسه من
المغرب ولا ينفعه ايمان ذلك الوقت مالم يكن آمن وهو قوى مستبصر فان الله
تعالى يقبل توبة عبده مالم يغرغر ولما كان هذا الامر هو الكنز الخفى بالبحر الغربى
اشار الى ان القلب هو مقعد الصدق ومحل اسرار الحق وهو البحر المحيط والمعبر
عنه بالعالم البسيط عنه تكون المركبات ومنه تصدر الحركات والسكنات) آه
اى مؤمن مقبل ومستمع قابل عجبا شيخ اكبر قدس سره نك بيورد قلرى اسرار
غريبه دن نسنه فهم ايتدكمى ايمدى علم شريفه خفى اوليه كه عالم من حيث
الغيب والشهاده و بحسب الملك والملكوت نوعين اولديسه اول عالم الغيب
والشهاده حبيبى محمد المصطفى عليه من صلوات الله الاوفى بى رحمة للعالمين
اولماغيچون نور نبوت ورسالت وحكم شريعت وعزيمت ايله عالم ملك وشهادته
وسر ولايت وقربت وحقايق معرفت نفس وربوبيت ايله عالم غيب وملكوته
ظاهرا وباطنا خليفه اولوب جميع اديان وملك نسخ احكاميله تقاينده انلك
دعوت عامه سنى قبول ونور هدايتنه وصول امر اولوب كندو رضاسنى انلك
رضا وتسليمنه منوط قيلدى ولكن عنايت ازليه نك توفيق سرمديسى اوزرلرينه
سبق ايتيان مردودلر داخل امت اجابتدن اوليوب رحمت حقدن محروم ومطرود
اولديلر فاذا كان كذلك وراثت احمدى وخلافت محمدى دخى امت مقبوله سى
ايچون من حيث الغيب والشهاده شطرينه منقسم اولوب وراثت مزبوره
دينار وعقار جهتندن اولمايوب بلكه تجليات انوار وفيوضات اسرار ايله
اولدى * پس ورثاء محمدى ايكى قسمه منقسم اولوب برقسمى شول وارث اكمل
حقيقت محمديه دركه انوار غيبيۀ مصطفويه نك وارثى اولوب قطب زمان
اولمشدر و برقسمى عالم شهادتده اولان مرتبۀ خلافت صوريه دركه طائفۀ
سلاطين موهبۀ الهيه ايله خليفۀ رسول اولوب (اطيعوا الله واطيعوا الرسول
واولى الامر منكم) ترتيبنه مظهر اولمشلردر ولكن امر خلافتلرى مجرد
انتظام بلاد وامصار وفراغ بال عبيد واحرار ايچون اولمغه تجليات
انواردن محجوبلردر فاما سلاطين جهانده اولان خلافت دخى مجرد خزينۀ
بسيار ايله اولمايوب بلكه سر حكومتلرى بامر الله تعالى برامر معنوى دركه
اول معنى اوزرلرندن رفع اولسه اثر خلافت قالميوب هيچ فرد اطاعت ايلمز
* ايمدى پادشاهلره موجب اطاعت اولان اول امر معنويدر يوخسه عقار

ودینار وخزینهٔ بسیارایله هیچ کس سلطان جهانه مطاع اولمغه قادر دکلدر
وکذلك مرتبهٔ قطبیت وخاصهٔ افاضهٔ نور محبت دخی علم ومعرفت ومجاهده
وریاضت وخوارق عاده وکرامت ایله اولیوب ائمن عندالله اعطا اولنمش برامر
معنویدرکه حق جل وعلا دیلرسه عالمه ودیلرسه برحرف اوقومامش برامی یه
ویروب علوم اولین وآخرینی بلا واسطه نورمحمدی کتابندن تعلیم بیورر
وجمله علوم علما انك بحر علمنده برقطرهٔ کم کشته اولور فاذا کان کذلك
بودخی معلوم اوله که آفتاب چارم آسمانك لاجرم هرکون بر برجدن بر برجه
وبر مشرقدن برمغربه انتقال وتحول وارتحال وتبدلی مقرر اولدیسه کذلك
آفتاب انوار خلافت دخی اکرظاهری واکر معنوی الی یوم القیام بروج
ومطالع ومشارق ومغارب مثابه سنده اولان قوالب واشباحه من حیث البروز
انتقالدن خالی اولماز وخورشید انورك مشرقدن مغربه اولان حرکتی
قسر افلاك ایله اولور ومغربدن مشرقه اولان حرکتی بنفسها وباقتضاء
طبعهادر زیرا اقتضاء نور ظهورایکن غموری قسر قاسر ایله اولوب مغربدن
مشرقه اولان حرکتی غموردن ظهوره اولماغله بنفسها اولمشدر کذلك اکر ظاهرا
واکر باطنا آفتاب انوار حقیقت وخورشید اسرار خلافت هرقنغی ولی
ویاخود سلطان والینك مشرق وجودندن طلوع ایتمش ایکن موت اضطرار یله
غروب ایتدکده یرینه کله جك خلیفه نك مغرب قالب وقلبنده آفل اولوب مغرب
مزبور آفتاب خلافتك طلوعنه مشرق وحرکت وظهوری بنفسها واقع
اولور فافهم آه ای عارف آکاه آفتابك خود مغربدن طلوعی اشراط ساعتدن
اولدیسه کذلك هر برسول علیهم السلامك دورلری آخره ایروب وجود
مستعارزنده اولان نور آفتاب رسالت وخورشید آسمان شریعتلری غروب
ایدوب مغرب محمدینك مشرقندن طلوع ایتدیکی برقیامت عجیبه درکه
هرکیم که دین سابقنی ترك ومشرق محمدیدن طلوع ایدن آفتاب رسالت
وشریعتی قول ایله اطاعت ایتدیسه خذلان وخسراندن خلاص اولوب
مؤمن موحد اولدی وهرکیمکه عناد ومخالفتله شریعت موسی ودین عیسی
علیهما السلام بکا کافی دردیدی ایسه یوز بیکرمی درت بیکدن براکسك
انبیا ورسله دخی ایمان کتوروب وهر بریله صحبت دخی ایتمش ایسه مادام که
(اشهدان لا اله الا الله واشهدان محمدا رسول الله) دیوب اقرار باللسان وتصدیق
بالجنان ایتمیه زمرهٔ یهود وکفره یه ملحق اولور مکر کیم قبل ظهور رسالت محمدی

انبیایه اقرار ایدوب دنیادن آخرته انتقال ایتمش اوله انك ایمانی مقبولدر
مثلا هرقنغی پادشاهه موت اصابت ایدوب انك مشرق وجودندن طلوع ایدن
مهرسلطنت تختنده جلوس ایدن هرقنغی وجودك مغربندن طلوع ایدرسه
بودخی انواع قیامتدن برنوع اولوب زیر حکمنده اولان ممالکك خلقی انك
انقیادنه مأمور اولورلر واقطار ارضده اولان اصحاب ریاست وحکومت
واطراف بلادده اولان ارباب زعامت وجهت واهل وظایف وخدمت لاجرم
سلطان جدیدن تجدید بروات ایدرلر والا سلطان سابقك بو خدمته تعیین
ایتدیکی دیمکله اول خدمتی تصرفه قادر اولمازلر * پس صاحب زمان وقطب
دائرهٔ افلاك قلوب سالکان اولان وارث اکمل محمدی باراده الله تعالی
عالم شهادتدن آخرته انتقال بیوردقده بودخی برقیامت غریبه اولوب
اول نور حقیقت محمدیه بحسب الوراثة الکمالیه هرقنغی برج سعادتك مغرب قالب
ومشرق قلبندن طلوع ایدرسه مصابیح قلبلری اول مظهر حقیقت محمدیه دن
اقتباس انوار محبت ایدن اکر افراد واکر اولوا العلم وسائر اصحاب واحبابك اوزرینه
واجبدرکه انك خلافتنه اعتقاد تام ایله اقرار واعتراف ایدوب تجدید طغرای
انوار محبت وتشیید اسرار لامعهٔ مصابیح معرفت ایدرلر شویلکه انك وجودنه
اقرار ایتمیوب بنده خود نور محبت لامع ولا یحدر فی زماننا اولان قطبه نه احتیاجم
واردیسه فائده مند اولمیوب بالاخره فانوس محبتلرینه خسوف ومصابیح معرفتلرینه
نحوست طاری اولوب بی نور قالورلر وکذلك نور آفتاب روح انسانی دخی مغرب
جسمانی یه کلنجه حرکت اضطراری ایدوب مغرب بشریتدن مرجع اصلیسی
اولان مشرق ملکیته اولان حرکتی اکتسابی واختیاریدر پس هرمؤمنه واجبدرکه
وجودنده اشراق ایدن آفتاب روحی کسوفله مغرب موتدن طلوع ایتزدن اول توبه
ورجوع واعمال صالحه ایله وارثان حقیقت احمدیه اولان اصحاب ارشاد واولوا العلم
اولانلرك دامن همتلرینه تشبث ایدوب قبل حلول وقت الاجل حومهٔ تربیه لرینه
داخل ومشرق وحدته نائل اوله والا بعد الموت اولان آه حسرت ودریغ ندامت
فائده ویرمز آه ای مستمع آکاه شمس حقیقتك مغربدن اولان حین طلوعی بر دخی
خروج مهدیده اولور که قیامت کبرایه قریب اولان برقیامت عظیمه درکه نبیجه سی
انك انکاری ایله مخذول ابدی اولورلر حقدن امیدمز بودرکه وجودنك ظهورنه
اقرار باغیب اولندیغی کبی زمانه واصل اولان امت محمد عدم اقراردن دخی امین
اوله لر عبدالرحمن چلبی عنقاء مغربی شرح ایدوب آخر کتابده احوال مهدی بی

بيان ايتدكده فتوحات مكيه دن بر نقل غريب بازمشدر كه سمع قبول ايله استماع ايدوب
حق سبحانه وتعاليدن توفيق وهدايت رجا ايده لم قال الشيخ رضي الله عنه في
آخر كتابه (ولما كان ذوالحجة اوان الفضل والتعيين حملنا مابعده من الشهور على
المئين من السنين فكان طلوعه بعد انقضاء الخاء من حروف الهجاء وكان
ميلاده بعد انقضاء الصاد والثاء بعد ميلاد الانشاء وانتظام الاجزاء واول الناقد
يدخل السابع في العلم فقل له ذلك اوان الحكم في دولة العز بظهوره وعند انقضائه
وجود ختم اوليائه عند فناء العدد الاوتر المذكور في الشعر وهو قوله ﴿ شعر ﴾ وكنت
به افرد بعد ست * امام العقد قوا ما عليما * قال عبد الرحمن بن الحسن الشافعي
الحلبي في شرحه (وهو كناية عن اوان طلوع المهدي وظهوره واليه الاشارة
بقوله اوان الفضل والتعيين لان زمن هذا الامام المهدي زمن فضل وبركة وعدل
لانه مأمور بقتل الخوارج قبل نزول نبي الله عيسى وقوله والتعيين اي فتعيين هو الحكم
والقضاء والافتاء ولا يشاركه فيه احد) حتى قال الشيخ في الفتوحات المكية اذا ظهر
هذا الامام المهدي فليس له عدو الا العلماء خاصة لانه لا يبقى لهم رياسة ولا يتميزون
عن العامة ولا يبقى لهم علم بحكم الاقليل ويرتفع الخلاف من العالم في الاحكام بوجود
هذا الامام ولولا ان السيف بيد المهدي لافتوا الفقهاء بقتله ولكن الله يظهره
بالسيف فيطيعونه خوفا فيقبلون حكمه من غير ايمان به بل يضمرون خلافه
المهدي على الراوي الله اعلم) اولزمانده اولان علما سلفلري اولان علما قديلر
كبي اهل حق اوليوب مجرد تابع شهوت ونفس اولملق كركدر كه انكار ايده لر
يوخسه حاشا كه علماء بالله كه وارث انبيادر انلر مهدي يي انكار ايتمك احتمالي يوقدر
سلمهم الله * اي عدي اي مستمع ومستفيد زنهار وزنهار آتيه ده شويله اولسه كرك
ديو علماء دينه سوء ظن ايتميه سن كه علمايه بدكمان اولمق باعث سوء خاتمه در زيرا
فحواي (العلماء مصابيح الارض) علماء دين مصابيح اسلام مبين وعماد شرع متيندر
اللهم اجعلنا من العلماء العاملين واتبعنا للائمة المجتهدين المهتدين واقذف محبتهم
الى قلوب عبادك المتقين رضي الله عنهم الى يوم الدين اجمعين * اي عدي ضعفاء
امت نيل سعادت هدايت ايچون مصابيح دين ونجوم شرع مبين اولان علماء بالله
وعارفان آكاهه اقتدا واجب ايديكى (بايهم اقتديتم اهتديتم) حديث شريفندن
مفهوم وهر كسك بلا واسطه نور آفتاب وحدتي ادراكه قوه بصيرت واستعداد
وقابليتلري اولمديغي مسموعك اولديسه پس بونه عجبدر كه انلر دخي بزم كبي بشر
ايكن بزده استعداد اوليوب انلرده اوله لاجرم بزم انلره اقتدامز لازم كلمه ديه زيرا

سندن اول دخي بو مقوله خاطره يه دوشوب (ماهذا الا بشر مثلنا) ديو اقتدادن
استكبار ايدن تيره دللره امر خداي لايزال ايله ﴿ مثنوى ﴾ ماه مى كويد
بخاك وابروفى * ماه آسمان رسالت وخورشيد افلاك ولايت حضرت خاتم
نبوت عليه اكمل التحيه مانند خاك كثيف وتيره وديده دللري في غفلت وسحاب
بلاهت ايله بي تاب وخيره اولانلره بيورر كه اي تيره خاكيلر ﴿ مثنوى ﴾ من
بشر بودم ولي يوحى الي * اكرچه انس وخلطتي موجبه اولان نوع بشر يتده
سزه مماثل اولمشمدر ولكن حق سبحانه وتعالى بكا وحي والهام ايتمكله ظاهرا
وباطنا نور آفتاب ملكيت وضياي بدر منير خورشيد احديت اولوب سزك
هدايتكز ايچون بعث اولنمشمدر آمنا وصدقنا ﴿ نظم ﴾ اي پاك زفهم
ووهم وادراك * سلطان سرير ما عرفناك * دري زمعارفت كه سفته * شكر نعمت
كسي نكفته * از بس كه هويتت عيانست * تابنده چوخور زجسم وجانست *
دانستن وشكر آن محالست * بيرون زشوايب خيالست * ملك تو بود غناي
مطلق * غير از تو بحق نكفته انا الحق * ابر كرمت چوشد مفطر * پرشد صدف
جهان زكوهر * از بحر توشبنميست عالم * وزفيض تو قطره ايست آدم * ملك
وملكوت چون ذراتر * از شمه وجه تست باهر * ديديكه جهانيان فقيرند *
در ملكت نيستي اسيرند * در محنت وغم فتاده درهم * در دست كسي نديده مرهم *
بحر كرمت بجوش آمد * ساكن بد ودر خروش آمد * خورشيد رخت چواز
فلك تافت * ذرات زنور توهوا يافت * هر دروكوهر كه شد درخشان * از بحر
سخاء تست تابان * من بنده وزوست هرچه دارم * در كلشن حسن اوهزارم *
نى من كه همه جهان چنين اند * از خرمن وى چو خوشه چينند * بر تربت او زحق
ثنايا * شايسته بودنه از برايا * آه اي مستمع آكاه وبيت شريف سوره كهفك
آخرنده اولان (قل انما انا بشر مثلكم يوحى الي انما الهكم اله واحد فمن كان يرجو
لقاء ربه فليعمل عملا صالحا ولا يشرك بعبادة ربه احدا) آيت كريمه سنه وياخود
سوره حم السجده نك اوائلنده اولان (قل انما انا بشر مثلكم يوحى الي انما الهكم
اله واحد فاستقيموا اليه واستغفروه وويل للمشركين) آيتنه اشارتدر وبالجمله
بو ابكي آيتده دخي شو معنايه اشارت واردر كه من حيث البشرية وبحسب
الصورة الانسانية اكر نبي واكر ولي واكر مؤمن اكر كافر متساوي اولوب آلات
بشريه ايله ابواب معرفت وحدانيتك فتحي ميسر اوليوب انجق فتح باب توحيد
قلوب انبيايه وحي ايله وقلوب اوليايه شواهد وكشوف ايله وقلوب مؤمنينه الهام

مطلب
تفسير قل انما انا بشر
مثلكم يوحى الي انما
الهكم اله واحد

وشرح صدر ایله میسرا واور کما قال تعالی (افمن شرح الله صدره للاسلام فهو
علی نور من ربه) پس انبیا واولیا ومؤمنین اصفیا نبوت وولایت وایمان ومعرفتله
سائر بشردن متمیز اولوب اول الله العالمین که (احد وصمد لم یلد ولم یولد ولم یکن
له کفوا احد) در وحی والهام ایله عارف ربانی اولوب خلقی دخی توحید حقه
دعوت ایتدیلر آه ایها العاشقون بجمال نور رسول الله والمشتاقون الی زلال
وصال حبیب الله حق سبحانه وتقدس حبیبی محمد المصطفایی انوار ربوبیتی
ایله مزین وصفاتیله متصف وخلقیله متخلق ایدوب عالمده مرآت حق اولدی
وعالیانه انك آفتاب جمالندن تجلی ایلدی پس سناء حقیقت محمدیه دن عیون قلبلری
مکحول اولان اولیا ومؤمنین نور آفتاب وحدته جمال محمدینك مرآتیله نظر
ایدوب وحقیقت محمدیه ده حق ایله جمال حقی مشاهده قیلدیلر وجمال حقه
اولان غلبهٔ شوق حبیب برلحظه وحدت ذاتدن زائل اولیوب صورهٔ عبدیته
کلمکه قریب اولدیسه حق سبحانه وتعالی کلام ازلیسی ایله خبر ویردیکه
اگرچه حبیبم صفاتیله متصف وخلقیله متخلقدر ولکن مخلوقم وعبد خاصمدر
دیوب برمفحوای (قل انما انا بشر مثلکم) بشریتندن امته خبرویروب ورؤیت
عین جمعده اولد قد نصکره حدوثدن قدمك افرادن اعلام ایلیوب (انما الهکم
اله واحد) بیوردی یعنی اگرچه کیم نور تجلیٔ ذاتیله ملبس دخی اولمش ایسه
حقدن غیره نظر توحیدده اشراکدر بیوردی ولذلك قال صلی الله علیه وسلم
(لا تطرونی کما اطرت النصاری المسیح) ﴿ قصیدهٔ برده ﴾ دع ما ادعته
النصاری فی نبیهم * واحکم بما شئت مدحا فیه واحتکم * وانسب الی ذاته ما شئت من
شرف * وانسب الی قدره ما شئت من عظم * ﴿ شعر ﴾ ای ملك ملکنده
وجهك آفتاب * ای بویك سدره رخك ام الکتاب * دوشدی جانه آتش هجر کده
تاب * شوق عشقك بغرمی قیلدی کباب * پس مشاهدهٔ ملك وغفارده اولان عیون
اسراری ملاحظهٔ اغیاردن تقدیسده زیاده تأکید ایچون (فمن کان یرجو لقاء
ربه فلیعمل عملا صالحا ولا یشرك بعبادة ربه احدا) بیوردی یعنی شول مؤمن
موحد که اهل مشاهدهٔ وجود مطلق اولوب وقرب حقه وصول رجاسنده
اوله کرکدر که سرا وعلانیة اعمال صالحه سی ایله نفسنه نظردن وقلبنده رؤیت
اعواضدن وعقلی ایله ماسوای حقه التفاتدن مقدسه وخالصه اولسون
زیرا فرده لایق اولان فرددن غیری دکلدر وفرد فرد ایله فرد اولور * پس هر قنغی
موحد که حقی توحید وافراد ایلیه لاجرم اغیاردن منفرد اولوب حدثاندن

برشیئه ملتفت اولماز بلکه برمفحوای (فاستقیموا الیه) اکوان وحدثان ووجود
عاریتیدن نعت فنا وتفرید ایله وحدت ذاته اقبالده استقامت ایدوب انوار
عظمت وجلال مشاهده سنك اوانده ساحهٔ کبریاسنده صبر ایله ثابت قدم
اولورکه حتی بقاسنده اولان احکام فنا انلرك اوزرلرینه جاری اوله زیرا حدثان
ایچون قیص استقامت الباس اولنماز ولذلك قال علیه السلام (استقیموا
ولن تحصوا) پس عارفلرك معرفت ربوبیتده اولان علملری مستقیم اولدقده
(فاستغفروه) امرینه امتثال ایدوب کندولرك علم وادراکاری ووجودلری
وجود مطلقی بیلمکدن عاجز اولماغله علم وادراك ووجودلرندن استغفار ایدرلر
زیرا حق سبحانه وتعالینك جلال وعظمتی درك خلیقه ده وتلاصق حدثاندن منزهدر
وقیل الاستقامة مساواة الاحوال مع الافعال والاقوال وهو ان لا یخالف
الظاهر الباطن والباطن الظاهر فاذا استقامت احوالك واستقمت فاستغفر من رؤیة
استقامتك واعلم ان الله هو الذی قومك لا انك استقمت ﴿ رباعی ﴾
این بیخردیکه من درآن افتادم * شرحش بدهم که تاچه سان افتادم *
خورشید بتافت سایه دیدم خودرا * برخاستم ودرآن میان افتادم * پس فیض
اقدس تجلیات ذات ایله تعین انانیت وتعدد کثراتدن مجرد اولان وارث اکمل محمدی
دخی قیود جسمانیده مقید اولان ارباب حجابه ایتدیلر ای محبوسان طبیعت
﴿ مثنوی ﴾ چون شمع تاریك بودم درنهاد * پرتو نور محمد دیدن اول بالطبع
سنز جلین ظلمات بشریه وکدورات نفسانیه ایله تیره دل ایدم ولکن توفیق الهی
رفیق اولوب ﴿ مثنوی ﴾ وحی خورشیدم چنین نوری بداد * خورشید آسمان
رسالتك پرتو نور وحی وحدانیتی بنم قلبمه بونك کبی بر نور هویت ارزانی
بیوردی ﴿ رباعی ﴾ تاروی چو آفتاب جان بفروخت * از حسن جهان
برمه تابان بفروخت * ازرشك رخش کمال بسیار خرید * تا بفروزد جمله بنقصان
بفروخت * آه ای عاشقان ای طالبان اگرچه کیم ﴿ مثنوی ﴾ ظلمتی دارم
بنسبت با شموس * من حیث البشریه وبحسب الخلقیه شموس تجلیات صفاتیه
نسبت برنوع ظلمت وبحسب التبعیه انوار قربات انبیا ورسله کوره نوعا کدورت
طوتارم ولکن ﴿ مثنوی ﴾ نور دارم بهر ظلمات نفوس * ظلمات نفوس
وشهواتدن ارباب جهل وکدوراتی تخلیص وحقیقت محمدیه یه ایصال ایچون
نور جذبات رحمانیه طوتارم ﴿ مثنوی ﴾ زآن ضعیفم تاتو تابی آوری *
ای طالب صادق اندن اونوری ضعیف وصورت بشریه ایله متکدرم که
حتی سن بنم وساطتله پرتو نور حقیقت محمدیه ولمعهٔ آفتاب تجلیات احدیه یه تاب

وطاقت كتوره سن زيرا كه بني وسيله ابتغا ايجنبث بوني محقق بيل ﴿ مثنوى ﴾
كه نه مرد آفتاب انورى * كه سن بى واسطه آفتاب انوار تجليات ذاتيه نك
مردى دكل سن فلهذا حضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلم بوسرى بيان
ايچون (بايهم اقتديتم اهتديتم) قول شريفى اقمار شمس نبوت ونجوم آسمان
محبت اولان اصحاب و ورثا واكمل خلفايه تبعيت واقتدا ايله واصل اوله سز ديو
وصيت بيوردى ﴿ رباعى ﴾ خلقان همه در آينه جلوه كرند * مشغول خود
وز آينه بيخبرند * كس آينه مى نبيند از خلق جهان * در آينه از آينه برمى نكرند *
آه اى مستمع قابل وطالب مقبل سزك مرتبه كز هبوط ايله سرى اوجات
توحيده ترفيع ايچون ﴿ مثنوى ﴾ همچو شهد و سركه باهم يافتم * شهد ايله
سركه بربريله مختلط اولديغى كبى بن دخى جسمانيت وروحانيت و بشريت
وملكيت ايله ممتزج اولدم كه سركنكبين جكرده اولان امراض صفراويه يى
دفع وازاله ايتديكى كبى بن دخى ﴿ مثنوى ﴾ تا سوى رنج جكره يافتم *
حتى قلبده اولان رنج طبيعت وشهوت وامراض هوا ونفسانيته يول بولوب
نار جذبات ايله احراق وازاله ونور محبت ايله بقاء سرمدى يه ايصال ايدم
﴿ نسيمى ﴾ مرحبا اى بحر ذاتك كوهر يكدانه سى * شمع وحدتدر جمالك
عاشقان پروانه سى * كيمكه غواص اولدى بولدى وحدتك بحرنده در *
عالمك جسمى صدفدر صورتك دردانه سى * اى بكا مشكين صاچندن كوكلكى
قورتاردين * قنغى عاقلدر سلاسلدن چيقار ديوانه سى * دلبرك لعلى ازل بزمنده
ايچوردى بكا * شول مبى كيم نه فلكدر كمترين پيمانه سى * چونكه ويران كوكلم
اى جان مسكن اولدى عشقكه * ايتمز آرتوق عمارت كوكلك ويرانه سى *
اى بوشيدا كوكلك دردن صورن هردم بكا * دردنى بيلدر من الا عشق
اوديـنـه يانه سى * بولدى لعلكدن نسيمى نفخهٔ روح القدس * اى نسيمك
حياتى جانك جانانه سى * ايمدى ﴿ مثنوى ﴾ چون زعلت وارهيدى
اى رهين * اى قيود بشريه وحجب نفسانيه يه رهين اولان مسكين چونكه
امراض تعينات وعلل كثراتدن خلاص اوله سن ﴿ مثنوى ﴾ سركه را
بكذار و مى خور انكبين * سركه يى ترك ايت وباده انكبين نوش ايت يعنى مانند
سركه تلخ واجاج اولان اوصاف بشريه دن خلاص اولوب مانند عسل مصفا
پراذت وصفا اولان شراب عشقى نوش ايدوب روح مجرد اول كه سن دخى
بلا واسطه وحجاب مظهر نور محمدى اولوب آفتاب جمال وحدتى مشاهده

قيله سن ونور غير آفل وفرد كامل اولدقده ﴿ مثنوى ﴾ تخت دل معمور
شد پاك از هوا * نفس وهوادن پاك اولان كوكل تختى انوار تجليات ايله معمور
وآبادان اولوب (قلب المؤمن عرش الله) مرتبه سنه وارمغله ﴿ مثنوى ﴾
بروى الرحمن على العرش استوى * اول كوكلك اوزرينه (الرحمن على العرش
استوى) معناسى ظاهر اولور و بومرتبه يه واصل اولدقده ﴿ مثنوى ﴾
حكم بر دل بعد ازين بى واسطه * حق كند چون يافت اين دل رابطه * چونكه
كوكل بو رابطه يى بوله بوندنصكره حق تعالى كوكله بى واسطه حكم ايدر
يعنى ظهور نور محبت ايچون پيرطريقتك صورت شخصيه سى تخيلنى واسطه اتمكه
احتياجى قالميوب قلبنه تجلىٔ ذات مستولى اولمغله حق سبحانه وتعاليك مظهر
صفات وذاتى اولوب انك قلبنده حكم ايدن تجلىٔ ذات احديه اولور وافراد كملدن
اولوب هر نفسده (الرحمن على العرش استوى) سرينى مشاهده قيلور كه آيت
مزبوره سورهٔ طه نك اولنده در يعنى هو الرحمن تقديرى اوزره اول رحمن اولان الله
عرش اوزرينه مستوليدر يعنى عرشى عدمدن وجوده كتوروب وحفظنه
قادر بر پادشاه بى مثالدر كه ارادتى تعلق ايلسه عرش وما فيها يى كما فى الاول معدوم
قيلور الحاصل برفحواى (له ما فى السموات وما فى الارض وما بينهما وما تحت الثرى)
سموات وارض وما تحت سموات وارض وما بينهما وما تحت الثرى هرنه وار ايسه حق
سبحانه وتعالينك مملوك ومخلوقى وصولجان مشيتنده مقهور يدر نتيجه ديلرسه اويله ايدر
وكيفيت استوادن حصر وتحقيق ايله تكلم ايدنلر غلطه دوشر سئل عن مالك
بن انس كيف الاستواء قال (الاستواء غير مجهول والكيف غير معقول والايمان به
واجب والسؤال عنه بدعة) عبد الله انصارى قدس الله روحه بيوررلر كه
استواء خداوند برعرش در قرآنست ودر هفت جاى در قرآن من برعرش
مستويم فرموده است ومرا بدين ايمانست تأويل نجويم كه تأويل درين باب
طغيانست ظاهر قبول كنم وباطن تسليم اين اعتقاد سنيانست وتا در
يافتـه بجان پذيرفتهٔ ايشانست ايمان من سمعيست سمع من خبريست معرفت
من يافتنيست خبررا مصدقم يافت را محققم سمع را متبع با لت عقل بكواهى
صنع بدلالت نور باشارت تنزيل بشرط تسليم اما نمى دانم كه نه جاى كيرست
بحاجت جاى نماست برحمت نه عرش بردارندهٔ الله است كه الله دارنده ونكه
دارندهٔ عرشست عرش خدا جويانرا ساخته نه خدا شناسانرا خدا جوى
ديكرست وخدا شناس ديكر خدا جوى را كفت (على العرش استوى) خدا شناس را

مطلب
تفسير الرحمن على العرش استوى

كفت (وهو معكم) اى جويندهٔ حق اول رحمن ورحيم خود حيز ومكاندن
منزه ايكن انى مكانده جويا اولمق حقا كه جهالتدر ابعدى قيود جهت
ومكان وحجب اكوان وحدثاندن خلاص وهو معكم خطابيله اختصاص
بولان اخص خواصك بى كيفيت وكيت اولان كلمات قدسيه لرين استماع قيل كه
عرش قلب اوزره اولان استوايى ذوق ووجدانله مشاهده قيله سن قال
روز بهان البقلى قدس سره الجلى (ذكر سبحانه قبل هذه الآية خلق
السموات والارض ولم يقل انه خلق العرش وفيه اشارة ان قوله سبحانه عن
احاطة الحدثان به (الرحمن على العرش استوى) يشير الى ان عرشه جلال
قدمه وازلية ذاته وصفاته استوى بنفسه فى علم الغيب وغيب الغيب وهذا
الاستواء قديم وهذا خبر عن تجبره وتكبره بنفسه فى نفسه حين لاحين ولاحيث
ولااين ولاغير وهكذا فى جميع الاحايين قبل الاكوان وبعد الاكوان وفى الاكوان
اذ الاكوان والحدثان قاصرة عن حمل ذرة من كبرياء عظمته والازمان
مضمحلة عن حصر صفاته وازلية ديموميته وايضا ان الله سبحانه لما اراد ايجاد
الكون خلق بظهور نور قدرته عالما وسماه العرش من نور شعشعانى وجعله
موضع نور العقل البسيط وجعل العقل البسيط موضع فعله الذى يصدر من القدرة
ومن ذلك الفعل عالم طلوع انوار القدم عليه فاذا تجلى بذاته لصفاته ومن صفاته لفعله
ومن فعله للعقل البسيط لعالم العرش فصار كل ذرة من العرش مرآة يتجلى الحق منها
للعالم والعالمين فيتدر قطرات ديم الفعل من فيض انوار الصفة والذات من عالم العرش
الى العالم والعالمين على النظام والسرمد وابتسام صبح الازلية من اشراق شمس
الالوهية على عالم العرش بهذه المشابة وانتشر بركتها فى الاكوان والحدثان
وهذا تحصيل علوم سر الاستواء وياعاقل اين العرش وان كان الف الف
عرش من سطوات كبريائه التى او برزت ذرة منها بنعت القهر فى العالم لفنيت
كلها قبل ان يرتد اليك طرفك هو مستو بغير علة اعوجاج الحدثان بوصف
قهر القدم على كل مخلوق والكل تحت قهر جبروته وان كان عالم العرش اعظم
ميادين تجلى استوائه هو خاص بتجلى الاستواء والاستواء صفة خاصة لله منزه عن ادراك
الاوهام ومقاييس العقول تعالى الله عن مماسة الحدثان وملاصقة الاكوان
آه اى اوث حدثان وحب اكواندن پاك اولان عاشق طربناك معاده اولان
عرش خود معلومدر امالرضده اولان عرش رحمان قلوب اهل توحيد
وايمان اولوب عرش سما مطاف ملائكه وعرش ارض مطاف اطايفدر وعرش

سمايه (الرحمن عليه استوى) وعرش قلوبه (الرحمن عليه استوى.) يوريلوب
عرش سما قبلهٔ دعاء خلق وارضده اولان عرش قلب محل نظر حقدر
فشتان بين عرش وبين عرش آه اى دل آگاه اگرچه كيم جرم عرش جميع
اجرام علويه وسفليه دن اعظم وجمله سنى محيطدر ولكن قچان اول عرش
عظيمه قهر ربوبيت غلبه ايلسه صولت قهر عظموتدن عرش عظيم اريبوب
محو اولمغه قريب اولور فاما رفارف ارواح قدسيه وبساتين عقول ملكوتيه
اولمغيچون يداطف ورأفتيله امساك ايدوب قهر عظموتى اهتزازندن
ساكن قيلدى ووارد الوهيتى حملندن عرشك ضعفنى بيلديكيچون صولت قهر
قدمى عرشدن منصرف قيلوب حمل وارد الوهيته قابل برعرش معنوى
وروحانى وملكوتى ورحمانى وجبروتى اراد ايدوب بيوردیكه عرش مذ بور شول
عارف كاملك قلب واصليدركه حق سبحانه وتعالى انى انوار بهيه سندن
خلق ايدوب بهاء صفاتنك تجلياسندن صادر اولمشدر وذلك عرش المعنى الذى
من وسعه يبسط نور الازلية فيه على مثابة من قدرة الحق آه اى مستمع آگاه
اگرعرش ومانحته داخل دائرهٔ قلب اولسه برصحراى وسيعده دانهٔ خردل
نه مقدار ايسه فضاى عرش رحمن اولان قلوب عارفانده دخى عرش انك كبى
بى مقدار اولور زيرا عرش دل طلوع شمس ذات وبروز قمر صفاتك مشرقيدر
پس سلطان صفات وقهرمان تجلىٔ ذات قلبه غلبه ايلسه تحت اثقال تجليات
الوهيتدن قلب عارفده ضعف ظاهر اولمغله حق سبحانه وتعالى فضاى قلبه
نور لطفنى ابراز ايدوب بر بسط غريب ايله بسط ايدركه حد ونهايتى اولميوب
بسط تجلى ايله منبسط اولوب حتى رؤيت تجلىٔ ذاته مستقيم اولور پس انوار
تجلىٔ نعت استدامت ايله قلبده بروز ايتدكده سر استوا پديدار اولور آه اى دل
آگاه حاشا اوليه دكلدركه قلب حامل ذات وصفات اوله آه كيم اول جلال
قدم حدثاندن اوزرينه ورود دن منزه ومقدسدر ولكن بو سر استوا برطور
تجليدركه قلب عارف حامل اثقال تجليات ربانيه اولديغى بنفسه اولميوب
بلكه حقده فناسى وبقاء حق ايله اولوب (ماوسعنى ارضى ولاسمائى ولكن
يسعنى قلب عبدى المؤمن) بومعنايه اشارت اولور آه ايها العشاق كيف يحمله
الحدث وهو منزه عن الحلول ومقدس عن ان يكون هو محل الحوادث القلوب
تحمله به لانه هو بذاته حامل القلب بالوصف والصفة الاترى الى قوله عليه السلام
(القلوب بين اصبعين من اصابع الرحمن يقلبها كيف يشاء) هو مع الكل بالعلم والكل

معه بالعلم والقدرة وهو منزه قائم بذاته تعالى الله عن كل وهم وخاطر
﴿رباعی﴾ در وصف تو عقل مرد دانا نرسد * وادراك ضمیر جان بینا نرسد *
عرشی كه دو كون پرتو عظمت اوست * موری چه عجب اكر بر آنجا نرسد * آه ای
عاشق آواره ودل مشتاق بیچاره ﴿مثنوی﴾ این سخن پایان ندارد زید كو *
بوسرا ستوا سوزی حدو پایان طوتمز كشف اسرار ملكوت ایدهیم دیین زید قنی
ع * اولماسون بوسره محرم هر رقیب * دیوب ﴿مثنوی﴾ تا دهم پندش كه
رسوایی مجو * تا كا پند ونصیحت ویرهیم بویله كه اسرار غیبیه یی كشف ایله
رسوالق دیله ﴿نظم﴾ درین دم دم مزن جز از دم یار * چو كشتی در حقیقت
همدم یار * درین دم دم زدی چون از حقیقت * نكه می دار اسرار شریعت *
درین دم دم مزن جز ذات بیچون * برافكن عرش وفرش وهفت كردون *
برافكن پرده وديدار بنكر * دمادم بود جانت یار بنكر * چو دیدی نا پدیداری
كنون تو * مشوا بجا دمادم در جنون تو *

﴿رجوع بحكایت زید رضی الله عنه﴾

پس حكایت زیده رجوع ایدلم كه ﴿مثنوی﴾ زید را اكنون نیابی كو كریخت *
زیدی شمدی بوله مازسن زیرا كه زید حقه فرار ایلدی * ﴿مثنوی﴾ جست
از صف نعال ونعل ریخت * صف نعال تعین وبشریتدن صیچرادی وقدم
روحه نعل مثال اولان صورت جسمانیه وكفش طبیعتی خلع وازاله ایلدی
﴿مثنوی﴾ تو كه باشی زید هم خود را نیافت * سن كیم اوله سن كه زیدی
بوله سن زید دخی كندوبی بولدی مثلا ﴿مثنوی﴾ همچو اختر كه برو
خورشید تافت * اختر كبی كه انك اوزرینه خورشید لمعان ایلدی یعنی شمس
جهان تاب طلوع ایتدكده كواكب مضیئه نك تعین وجودلری نه وجهله
مضمحل ونایاب اولورسه زید دخی خلقدن حقه فرار ایتدكده تجلیات احدیه نك
غیب الغیبنده محو وغیب اولوب وجودندن اثر بولمادی قنده قالدی كه اندن
سن اثر بوله سن خلاصۀ كلام زید بن حارثه رضی الله عنه برمفحوای (ففروا الی الله)
غیردن حقه فرار ایلدی زیرا زیدك شهودنده وجود غیر لاشیء وعدم محض
اولمشیدی ولذلك قال اصحاب التحقیق الفرار هو الهرب مما لم یكن الی ما لم یزل آه ای
عارف آكاه اهل شهودك مختاری عبد الله انصاری حضرتلری فرار الی الله ده اوچ
درجه بیان بیورمشلر كه فرار عام وفرار خاص وفرار اخصدر پس عامه نك
فراری جهالتدن وطریق جهالدن عقداً وسعیاً علماً وكسالدن سعی وتشمیر عزیمته

مطلب في تحقيق الفرار الى الله تعالى ودرجات الفرار وأربابه

وضیقدن سعت نقه وفسحت رخایه فراردر یعنی فریق جهال وطریق ضلالدن
نفسنی تخلیص ایچون علماء بالله وعارفان آكاهه متابعت ایدوب انلرك اذواق وعلومی
طالب مانجینك جوارح وقواسنه ترشح ایله راه استقامتده راسخ قدم وظهور قوت
یقین ایله اثر صحابه وعلمایه تبعیتده ثابت قدم اولوب اعتقاد تام ایله انلردن
استفاده ایتدیكی علم بركاتنده علمی زیاده اولور ولازم نفس وطبیعتدن اولان
كسل وفتوردن خلاص اولوب بی فتور وقصور جد بلیغ ایچون تشمیر ساق
همت قیلور وعلمه شغل ایله نفس وعیالنك ابواب رزقنده اولان ضیق صدردن
توكل ورزق عباده حق تعالینك تكفلنه حسن ظن واعتقاد احسن ایله
خلاص اولوب (ومن یتق الله یجعل له مخرجا ویرزقه من حیث لا یحتسب) قول
كریمنه درون دلدن اعتماد ایله سعی وطلبده دقت وتمحل ایتمیوب یقینی قوتده
كمال بولوب وسعت صدر حصوله كلور وخواصك فراری اولدر كه خواص
ارباب احوالدن اولمغله خبردن شهوده ورسومدن اصوله وحظوظدن تجریده
فرار ایدر زیرا خواص مواجید قلوب واجابت وارادات غیوبه متمسك اولمغله
تجلی شهودی ایله غائبدن عیانه فرار ایدوب عملاریني تجلیات الهیه دن اخذ
ایتدیكاری اصول اوزرینه بنا ایدرلر ومجرد رسوم ایله اكتفا ایتمیوب ماخذ رسوم
اولان تعرفات الهیه یه تابع اولورلر كه وضع رسوم دخی معرفت ربانیه نك
حصولی ایچون اولمشدر الحاصل سنن اعلی وعزیمت اقوایه تشبث ایدرلر
ورعونات نفسله مشوبه اولان احوال واغراض نفسله اولان افعالدن
نفسلرینی تخلیصه بذل همت وحق سبحانه وتعالیدن توفیق وعنایت رجا ایدرلر
واخص خواصك فراری ماسوای حقدن وشهوددن وفراردن فرار ایله حقه
فرار ایدرلر یعنی ماسوادن حقه اولان فرارده خلق ایچون شهودما اولمغله
خلقدن حقه فرار ایله اولان شهود كثرتدن دخی محض توحید ایله حقه فرار
ایدوب وشهودمز بورده دخی انانیتدن بقیه ما اولمغله شهودمز بوردن
دخی حق واحده فرار ایله شهود شهود قیدندن دخی مجرد اولدقده قید
فراردن دخی مطلق اولوب حقه حقله فرار ایدرلر پس بومرتبه ظاهر
اولدقده محض موهبه دن اولان تفرید محض ایله نسب واضافات مرتفع
وتعین انانیت محق ومضمحل اولوب رائحۀ كسب وتعمل قالماز وشمول انوار
اولیت مطالعۀ انوار ازلیته مستعد اولان نور بصیرتی فتح ایتمكله شواهد
جمعده فرق اولوب حضرت جمعده عیون احوال وشواهددر جاندن غائب

مطلب في المحق واهله

اواور وعارف واصل بومرتبه یه نائل اولدقده حالت مزبوره یه غیب وغرق ومحو ومحق تعبیر اولنور آه ای سالك راه محق قمرك شمس ایله اجتماعی حالندن مأخوذدر یعنی مرکز قمر مرکز شمسه منطبق اولدقده نور قمر نور شمس جهاتابده محو ومضمحل اولوب نور قمر وجها من الوجوه مرئی اولمدیغی کبی وجود موهوم سالك نور آفتاب ذات حقده فنا بولدقده اثر تعین نایاب اولور الحاصل سالك مجذوبی جذبهٔ الهیه ذات احدیته بر وجهله جذب ایدرکه اکر بدنیه واکر نفسانیه اولسون افعال عبد فعل حقده محو اولوب حالت مزبوره محق تعبیر اولنور وصفات بشریهٔ حادثه صفات قدیمهٔ ربانیه ده محو وفانی اولوب عبدده افعال اختیاریه واعمال ارادیه نك وجودی قالماز ووجودده برشی ایچون فعل واثر کورمیوب جمله فاعل ومؤثر حق مشاهده ایدر کما قال القاشانی (المحق فناء وجود العبد فی ذات الحق کما ان المحو فناء افعاله فی فعل الحق والطمس فناء صفات العبد فی صفات الحق فالاول لایری فی الوجود فعلا لشیء الا للحق والثانی لایری لشیء صفة الا للحق والثالث لایری وجودا الا للحق) *ش* اذ الفاعل والمؤثر لایکون الا موجودا واحدا لامتناع ظهور الاثر والتأثیر من العدم الصرف واستکمال هذه الصفة یفضی الی ان لایری السالك لشیء من الاشیاء اثرا وتأثیرا فی الطور الروحی کما ان الطور السری یفضی الی ان السالك لایری فی الوجود الا الحق ولایشاهد لاحد وجودا الا وهو الحق فههنا ثلث مقامات الاول التوحید الفعلی وهو ان لایری فی الوجود فعلا لشیء الا للحق والثانی التوحید الوصفی وهو ان لایری لشیء صفة الا للحق والثالث التوحید الوجودی الذاتی وهو ان لایری وجودا الا للحق ﴿ رباعی ﴾ ازبس که دلم به بی نشان داشت نیاز * بی نام ونشان بماندم اندر تك وتاز * سی سال بجان نشان جانان جستم * من کم شدم ونیافتم اوراباز * پس حضرت مولانا من كل الوجوه اولانا قصهٔ زیدرضی الله عنهله اطوار سلوکده اولان مرتبهٔ فرار وغیب وغرق ومحو ومحق بیان ایدوب بیورر که ای سالك غیر مجذوب سن مجذوب سالکك احوالنه واقف اولهمیوب محو نور آفتاب ذات اولان عاشق مجذوب وعارف مطلوب قرب حقده برمرتبه یه وارمشدرکه ﴿ مثنوی ﴾ نه ازو نقشی بیابی نی نشان * نی کهی یابی براه کهکشان * نه اندن برنقش واثرونه برنشان ورسم بولورسون ونه راه کهکشانده بردانهٔ که بولورسن یعنی روی آسمانده مرئی اولان صمان اوغروسی دیدکاری محلده برصمان دانه سی بولمدیغی کبی جذبات رحمانیه ایله نور وحدت ذاتده

محو وجود ایدن مجذوبان الهیه نك راه قدم عشق وذوقلرینك اثرین بوله مازسن دیمك اولور ﴿ رباعی ﴾ آن کوهر پوشیده بهرجان نرسد * دشوار بدست آید وآسان نرسد * سرنه در ره باز ودست از پای بدار * کین راه بپای تو بپایان نرسد * آه ای دل آکاه وسالك راه عاشق مجذوبك هستیٔ موهومی نور آفتاب تجلیٔ ذاتده محو رسوم ایتدیکن کاشف الاسرار مولانا خداوندکار نجوم ظاهره نك عند طلوع الشمس اولان فنا واضمحلالنه تمثیل ایتدیسه نسخهٔ انسانیه نسخهٔ عالمه مقابل ومجموع مافی العالمی مشتمل اولوب مثلا وجود انسانیده روحانیات کواکب سبعهٔ فعاله نك من حیث المعنی والتشبیه قوای سبعه مدرکه نظائری اولوب حواس خمسه کواکب خمسهٔ متحیره وقوت عاقله خورشیده مماثل ونور عاقله دن استفاده ومنازل قمر یکرمی سکز عدد اولدیغی کبی ناطقه نك دخی یکرمی سکز عدد حروف منازله مشابه سنده اولدیغی جهتدن قوت ناطقه قمره مشابه اولدیغی دخی اشعار ایچون بیورلرکه ای طالب حقانی وعاشق سبحانی ﴿ مثنوی ﴾ شدحواس وناطقه تابان ما * محو نور دانش سلطان ما * بزم حواس نیره وناطقهٔ منیره مز بزم سلطانمز اولان خالق الاکوانك محو نور دانش ازلیسی اولدی یعنی افناء وجود اولدکلرندرکه سالك مجذوبك رسم صورتی ظاهرا محو ونایاب اولوب دیدهٔ ناسدن غایب اوله بلکه مع وجود رسمه ذات احدیه تجلی ایتدکده مجذوب خدانك تعین وجود وحواس وناطقه وعاقله سی طلوع نور آفتاب علم الهیده محو اولوب برفحوای (کنت سمعه وبصره) و برموجب (وبی یسمع وبی یبصر وبی ینطق) ﴿ مثنوی ﴾ حسها وعقلها شان در درون * اول محو نور علم لدنی اولان مجذوبان الهیه نك حواس وعقولی درونده یعنی عالم غیب وکونده ﴿ مثنوی ﴾ موج در موج لدینا محضرون * لدینا محضرون موجند موج ایدرلر یعنی اوجات جبروتده اولان مدارج اعیان ثابته ودریای امواج علوم ازلیه یه ملاصق وقطرات کم کشته اولوب علم حضوری بحرنك تلاطمیله تموج ایدرلر و برفحوای (ان کانت الاصیحة واحدة فاذاهم جمیع لدینا محضرون) آفتاب تجلیات ذاتیه دن عاشقان مجذوبانك قلبنه برنور جذبهٔ محرقه اشراق ایدرکه فی الحال تعین بشریتلرین احراق ودریای نور بقایه الحاق ایتمکله انانیتلرندن غائب اولوب وجود حقله باقی ومستغرق نور شهود اولورلر وشعور وعدم شعوردن قالوب مست شراب جمال الهی اولورلر ﴿ شعر ﴾

عاشقان درجهان سرمستی * همه لبند دوست لب لباب * ليس فى الدار غيره موجود * غرق دریای وحدتم دریاب * عالمی غرق بحر نور شوند * کر ازآن رو بیفکنی جلباب * آه ای عاشق جمال سبحانی مجذوبان خدانك ذكر اولنان غرق وغيبتلرى نور آفتاب وحدتك اولان تجليات احديتنده اولور فاما ﴿ مثنوى ﴾ چون شب آيدباز وقت بارشد * چونكه روز فيروز جذبهٔ احديت كيدوب شب ديجور بشريت وليل مظلمهٔ انانيت كله كير وحواس وناطقه يه اجازت وقتى اولوب ﴿ مثنوى ﴾ انجم پنهان شده بركار شد * كواكب مختفيهٔ حاسه بركار اولوب حامل اثقال تكاليف بار اولور مصراع اولده اولان لفظ بار اجازت معناسنه در وحمل معناسنه دخى اولمق ممكندر كه مراد بار تكاليف شرعيه وصوم وصلوتدر زيرا نور آفتاب تجلئ ذاتك سطوات قهرنده محو وفانى اولان عاشق مجذوبدن اول حينده عقل معاش ساقط اولوب وقوا وحواس تحت تصرف عقله داخل اولمامغله اوزرندن اوقات وساعاتك كچديكندن بى شعوردر تكليف ايسه عقله در پس عقل دخى غرق دریای انوار جذبات احديت اولمجق قلم تكليفدن مجرد اولور وچونكه محودن صحوه وغيبتدن بشريته كله شب ديجور تعينى روپوش نور آفتاب تجلئ وحدت اولمغله ماه ناطقه سى ظاهر وكواكب حواسى باهر اولوب عاقله نك داخل دائرهٔ حكمى اولمغله اجياد اختيارلرينه بار تكاليف شرعيه تحميل اولنور زيرا عقل معاشه كلمزدن اول شراب عشق الهينك مست مد هوشلرى اولدقلريچون (يا ايها الذين آمنوا لاتقربوا الصلوة وانتم سكارى حتى تعلموا ماتقولون) بيورلمشدر كما قال روز بهان البقلى قدس سره فى تفسير هذه الآية (هذا خطاب لاهل العشق والمحبة والشوق الذين اسكرتهم انوار القدوسية وسبحات السبوحية وسطوات العظمة وشربات بحار الازلية ولطائف كشوفات القدمية وهم حيارى سكارى مبهوتون فى بهية الاحوال تائهون فى مشاهدة الجمال والجلال فغالب احوالهم العبرات والغلبات والزعقات والشهقات والهيجان والهيمان لايعرفون الاوقات ولايعلمون الليل من النهار والنهار من الليل لايقدرون فى حال سكرهم ان يأتوا على شرائط الصلوة من القيام والقراءة والركوع والسجود كهشام بن عبدان و بهلول وسعدون وجميع عقلاء المجانين) الحاصل بومقدمه نك تقديمندن صكره صاحب العرايس بيورر كه حق جل جلاله عاشق مجذوبلرينه ايدر اى بنم ذات وصفاتم واسما ونعوتم معرفتنه عارف اولان

مطلب

در آيت لاتقربوا الصلوة وانتم سكارى وتأويل روزبهان البقلى

عاشقلرم وشراب محبتم وسلسبيل انسم وتسنيم قدسم وزنجبيل قربم وخمور عشقم وعقار مشاهداتم شربندن مست وسكران وواله وحيران اولان مجذوبلرم شول دم كه سزك قلبكزه ذات احديتمله تجلى ايدوب ديدهٔ سرسركزه آفتاب جمالى كشفله روحكزى مقام ربوبيتمه جذب ايدم اول حينده نفسكزه تكليف امر صورت ظاهره قيليه سز زيرا سز اول حالده بنم جنان مشاهداتمده سز بنم جنت جلالمده ايسه تعبد يوقدر پس مادامكه بوحالده سزه تكاليف يوقدر حتى غليان آتش عشق وهيجان نور جذبانكز ساكن اولوب تمكين حصوله كلنجه پس سكردن عقله ومحودن صحوه كلديككزكبى اقامت صلوة ايدوب صلوتكزى ادامت قيلكز وقرب مشاهداتمز شكرانه سيچون نفسكزه وحواس وقواكزه احمال واثقال تكاليفى جمله دن زياده تحميل ايديكز يعنى قيل (للعاشقين فان جنود العشق ترفع قلم التكليف عن مجنون محبتى فاذا تصلون وتقربون مقام البدايات على حد الصحو وان كنتم مضطربين من خمار ذلك السكر لان السكران والصاحى يذهبان عن صورة العقل الى عالم العشق عند طلوع جلال عظمتى من مطالع قدمى فى عيون ابصار اسرارهم فعند ذلك يستوى حالهما ﴿ شعر ﴾ اذا طلع الصباح لنجم راح * تساوى فيه سكران وصاح * وكشف تعالى غمة ايهام المبطلين الذين يطعنون اشاراتنا لقلة افهامهم بها حيث قال (لاتقربوا الصلوة وانتم سكارى) ذكر القرب وما قال لاتصلوا وشرط فيها السكر والسكر خطرات والصحو وطنات واذا بقى العقل الالهى فى اشراق انوار سلطان المشاهدة ذرة فينبغى ان يصلى و يؤدى حق الاوقات فان بعض مشايخنا لما حان عليهم وقت الصلوة وهم فى وجد وحالة قاموا الى الصلوة ومن يدوهم عدوا ركعاتهم وسجداتهم وركوعاتهم فاذا اساهوا عن شئ ذكروهم وهذا من كمال ظرافتهم فى المعرفة وايضا خاطب اهل الغفلة وسكارى الجهل من شراب الهوى والشهوة ان لايأتوا الى مقام مناجاته وقربه ومشاهدته حتى يخرجوا منها فان الغافل لايؤدى فرائضه على شرط السنة كامر تفسيرها آنفا بهذا الوجه * اما اى مستمع قابل زنهار تكاسل نفسانى واغواء شيطانى ايله تارك صلوة اولوب كندويه عشق وجنون اسناد ايدن هر اهل هوايه اعتماد ايتمه اهل حالك اوزكه نشانى واردر حاصل كلام اى نور حدقهٔ آدم ونور حديقهٔ عالم * بيت * ظهرت شمسها فغيبت فيها * فاذا اشرقت فذاك شروقى * طبقنجه آفتاب تجليات ذات حضرت احديت

انجم حواس وعقوله بروز ايتدكده جمله سى (وان كل لما جميع لدينا محضرون) جمعنه حاضر اولوب تحت اشراق آفتاب تابان سبحانيده پنهان ايكن محبوب ازلى عاشقان مجذوبانك نيازنى اراده بيورمغله سمت نازدن لباس بشريتلرين قامت انسانيه لرينه الباس وانوار تجليات احدى الذات تجليات صفات وافعاليله اخفا قيلوب ﴿ مثنوى ﴾ بيهشان را وا دهد حق هوشها * مست ومدهوش ومستغرق وبيهوش اولان عاشقلره حق سبحانه وتعالى كيرو انجم حواس وعقول ويروب ﴿ مثنوى ﴾ حلقه حلقه حلقها دركوشها * كوشلرده حلقه حلقه منكوشلر هويدا اولور * بيت * زلفك كرهلرى صنما حلقه حلقه تاب * حسنك قنده ذرجه يوق رخ آفتاب * يعنى حواس ظاهره و باطنه لرينك اسماع جانلرنده انوار حقيقت الحقايق فيوضاتندن انواع آثار غريبه واصناف اسرار عجيبه يادكار قالوب لذت انس مخاطبات كوشلرندن وصفوت قدس مشاهدات چشم هوشلرندن بحسب تجليات الصفات غائب اولمامغله اول نار جذبات ونور ملاطفاتك شوقيله پروانه سان سوزان وكلشن مدانانك روايح انسيه سيله بلبل هزار دستان اولوب ﴿ مثنوى ﴾ پاى كوبان دست افشان درثنا * جد وثناده پاى كوبان ودست افشان اولهرق ﴿ مثنوى ﴾ ناز نازان ربنا احييتنا * كاه ناز وكاه نيازايله ربنا احييتنا ديو رقص ودوران ايدرلر يعنى مهالك بشريه ومسالك نفسانيه دن خلاص وتجليات ذات وصفات ايله ابدى حيات بولمق اختصاصنه لايق اولدقلرى ايچون غايت شوق ومسرتلرندن اياق قالقوب والسلكوب حلقهٔ ذكر ايله دوران ايدوب الهى شكر وسپاس بى قياس سنك احسانكه كه بزى نور محبتكله احيا قيلدك واوصاف بشريه دن قورتاردك ديرلر ﴿ شعر ﴾ هردم ازعشق تو نشكيبد دلم * جان ماست وعشقت كيمياست * كرتوكوى جان فدا كن بهرمن * اى دل وجان صدهزارت جان فداست * كفتهٔ كان يار آيداز سفر * تاقيامت ازدل وجان مرحباست * براميد وصل واز بيم فراق * شب همه شب تاسحر كه ربناست * آه اى مجذوب دبومى كاشف اسرار قيومى مولانا جلال الدين الرومى سالكان مجذوبان يننده معهود برسر غريبه اشارت بيورمشلردر عجبا دماغ جانك سرمز بوردن ذوق چشان اولديمى ايدى ضمير مهر انجلايه خفى اولميه كه عاشقان الهيه نك مرآت قلوبنده نار جذبات رحمانيه مشتعل ونور محبت ربانيه حواس وقواسنى مشتمل اولدقده خاصيت جذبه بودركه

سالكك اوصاف بشريه واخلاق رديه سن بكليتها احراق وافنا وصفات الهيه يى الباس واعطا ايتكله صفات حقله جمال احديتى وتجليات انوار ذات ايله جلال وحدتنى مشاهده ايدوب آثار بشريتدن شى قالماز فاما حق سبحانه وتعالى سالكك نار جذباتنى اسكان ايدوب ملكيتدن بشريته وسكردن صحوه واوج وحدتدن حضيض كثرته رد ايتدكده عالم جذبه ده الباس اولنان خلع صفات قامت مشاهداتندن خلع اولنوب قرب وحدتدن بعد كثرته اوصاف بشريه دن اولان پلاس حب اكوان وقيص ميل حدثان ايله هبوط ايدرسه حالت جذبه ده اولان اذواق وحالات هنوز ملكى اولمايوب عاريتى و بيرطريقتك ازصحبتى و بخشش وعطيه سيدركه سالك انى كندويه سرمايه ايتمكيچون احسان ايتمشلردر وحالت مز بوره سالكك ملكى اولمق توفيق الهى ايله سالكك كسبنه موقوفدر و بو معنى بعض محلده تفصيل اولنمشدركه بو منزلده اولانلره اصحاب تلون ديرلر اما وحدتدن كثرته وملكيتدن بشريته رد اولنان سالكك قامت موزون قابليتندن الباس انوار صفات خلع اولنمايوب اخلاق الهيه ايله متخلق سرمدى اولور سه تلون تعينات وتعدد كثرات وحدتنه مزاحمه ويرمكدن خلاص اولوب اول حال مجذوب سالكك ملك ومقامى اولوب حيات ابديه يه نائل و (ربنا احييتنا) نيازنى قائل اولور و بو مرتبه بقا بعد الفنا تعبير اولنور مثلا سباح درياى اسرار مواج بحار انوار شيخ عطار قدس سره تاويننده ايكن بر مادر پسرينه بر منقر ويروب اى نور ديدم بو منقر ايله واروب عطاردن برمقدار سكر آلوب كتور ديمكله پسر مز بور شيخ عطارك دكاننه واروب برمنقراق سكر ايستدى شيخ عطار جذبات الهيه ايله سكران بولنمغله اول طفله بركله سكر ويردى پس پسر سكرى مادرنه كتوردكده مادرى پسرينه ايتدى بن خود سكا بر منقراق سكر ال ديدم سن بو سكرى نيچون كله سيله كتوردك ديدى پسر ايتدى اى مادر عطار بو سكرى بر منقر مقابله سنده ويردى مادر ايتدى اى پسر چونكه سكر بو بله ارزانمش وار اول عطاردن بش اون كله سكر دخى خريدار اول ديوب برقاچ منقر دخى ويردى پسر مادر تكرار عطاره واروب منقرلرى ويردى وسكر طلب ايلدى مكر عطارك جذبه سنه سكون ومحودن صحوه كلمش ايدى ترازو كتوروب اول پسره روايجى اوزره برمقدار سكر وزن ايلدى پسر ايتدى بوندن اول خود بر منقره بركله سكر ويرمش ايدك پس شمدى حكمت نه دركه برقاچ منقره بو قدرجه

مطلب
حكايت شيخ عطار
قدس سره الغفار

سكر و يردك عطار ايتدى اى پسر سن بنى اولكى حالمه كتوربن سكاد كانعده
اولان مجموع سكرى و پرهيم يوردى فى الحقيقه شيخ عطار فنا اندر فنا و بقا
بعد الفنا مرتبه سنه وارد قده دكانن يغمايه و يروب ايكى جهاندن ال يودى
اى مستمع آكاه اكرچه عطارك صحونده سكروزن ايتديكى دخى اخلاق رديه دن
دكلدر نهايت مرتبه بو حكايتى ايراد دن مراد كمال تركى بياندر زيرا وصلت
تركه كوره در ايتدى بنم نور ديدم جذبه حالنده اولنه اعتبار يوقدر اعتبار
سكون جذبه دن صكره ظاهره اولان اوصافه در فلهذا اعتبار عروجه اوليوب
نزوله دردينشلر پس ذكر اولنان موت ارادى ومعنوى وحيات سرمدى
دولتنه نائل اولنلرك صحوى سكردن اعلى اولوب انلرك قتنده سكر ايله صحو متساوى
اولور زيرا سكر حيرت ومع بقية الوجود مؤدى غيبدر وصحو صفوت شهود ايله
بكليتها بقية وجودى دخى مفنيدر وصحو مقام شهود تام وحضرت جمع
وشهود ده تمكن اولوب طلبدن دخى مغنيدر زيرا بعد الوصول طلب فراق
وحضيض نقصانه انحطاطى مقتضيدر فلهذا قيل (السالك ان سكن هلك
والعارف ان تحرك هلك) كما قال عبدالله الانصارى (الصحو فوق السكر وهو

مطلب
فى الصحو فوق السكر

يناسب مقام البسط والصحو مقام صاعد عن الانتظار مغن عن الطلب طاهر
من الحرج فان السكر انما هو فى الحق والصحو انما هو بالحق وكل ما كان فى عين
الحق لم يخل من حيرة لا حيرة الشبهة بل الحيرة فى مشاهدة نور العزة وما كان
بالحق لم يخل من صحة ولم يخف عليه من نقيصة ولم يتعاوره علة) *ش* اى
لم يتداوله علة لانتفاء بقية رسمه عند الصحو ترفع حجب الصفات وكشفها عن
وجه الذات وبرز الواحد القهار عن حجاب العزة ليلطف برحمة الاحياء
فى مقام البقاء بعد الفناء ويستره بنور وجوده (انه هو العزيز الغفار) *م*
(والصحو من منازل الحيوة واودية الجمع ولوائح الوجود) *ش* انما كان الصحو
من منازل الحيوة لان الصحو بالحق والحيوة انما هى بالحق فان حيوة الحق عين
وجوده فمن وجد بوجود الحق حى بحياته فتبين ان السكر ادنى من الصحو فلذلك
قال اصحاب الصحو ربنا احيينا ﴿شعر﴾ اى آرزوى جان چه كنم من دواى دل *
بى تو نه خواب دارم ونى صبر ونى ثبات * جان مست روى تست كه آن وجه دلفروز *
صبحيست آن سعادت وروزيست از نجات * زار ونزار تست دلم هر كجا كه هست *
جان دوستدار تست اكر موت اكر حيات * آه اى طالب حيات ابدى وراغب
سعادت سرمدى عاشقات سبحانى وعارفان ربانى موت ارادى ايله بعد الفنا

نائل بقا اولدقلرنده قبل قيام الساعه سر حشرى مشاهده قيلوب حالات
من بوره طامهٔ كبراده اولهجق حشر اكبره مماثل اولديغيچون حضرت مولانا
من كل الوجوه اولانا بر فحواى (ونفخ فى الصور فاذاهم من الاجداث الى ربهم
ينسلون) نفخهٔ ثانيه ده اولهجق احياء امواتى تحقيقده انتقال ايدوب يوررلركه
هنكام بعثده بى ريب واشتباه ﴿مثنوى﴾ آن جلود وآن عظام ريخته *
بر آتنده ودربار دينده نابود ونا پيدا اولان اول عظام رميم وپوسيده وجلود
واديم ريخته بر فحواى (قل يحييها الذى انشأها اول مرة) بافرمان (بكل خلق
عليم) تكرار حيات بولوب وقبوردن قالقوب سؤال وحساب ايچون محشره
شتاب ايله ذهابده ﴿مثنوى﴾ فارسان كشته غبار انكيخته * فارسان غبار
انكيخته اولمشلر يعنى سالكان مجذوبانك جلود حجب نفسانيه وعظام اوصاف
بشريه لرى نار جذبايله محو اولدقدنصكره نفخ روح اضافى والباس صفات
ربانيه ايله حيات ابدى بولوب فارسان فضاى وحدت اولدقلرى كبى قيامت
عظماده دخى چورمش تنلر وداغلمش توز اولمش استخوانلر براو يرينه كلوب
كما فى الاول حيات بولوب ميدان عرصاتده توز قوپاريجى فارسلر اولور حاصل
كلام اول كون بر يوم عظيمدر كه برادلمش اولان جميع موجودات ﴿مثنوى﴾
حمله آرند ازعدم سوى وجود * درقيامت هم شكور وهم كنود * اكر مؤمن
شكور واكر كافر كنود عموما موت وعدمدن جانب حيات ووجوده حمله كتوررلر
واولين وآخرين جزاء اعمالنى كورمك ايچون بر يرده حشر وجمع اولورلر كما قال
تعالى (اولم ير الانسان انا خلقناه من نطفة فاذا هو خصيم مبين وضرب لنا مثلا
ونسى خلقه قال من يحيى العظام وهى رميم قل يحييها الذى انشأها اول مرة
وهو بكل خلق عليم) روى (ان ابى بن خلف اتى النبى صلى الله عليه وسلم بعظم

مطلب
تفسير قل يحييها الذى انشأها اول مرة

بال يفتته بيده وقال اترى ان الله يحيى هذا بعد مارم فقال عليه السلام نعم
ويبعثك ويدخلك النار فنزلت) قال الرازى وقد ثبت فى اصول الفقه ان الاعتبار
بعموم اللفظ لا بخصوص السبب الا يرى ان قوله تعالى (قد سمع الله قول التى
تجادلك) الآية نزلت فى واحدة واراد الكل فى الحكم فكذلك كل انسان ينكر الله
والحشر هذه الآية رد عليه اذا علمت عمومها فايلاء الهمزة واو العطف
فى اولم ير الانسان للتقرير والتعجب من حال الانسان اى اينكر الانسان البعث
ولم يعلم ابداع انشائه ولم ير مبدأ خلقه انا خلقناه من النطفة المذرة الخارجة
من قنات النجاسة (فاذا هو خصيم مبين) اذا للمفاجأة والفاء فصيحة للعطف

على مقدر وفيه تسلية اخرى لرسول الله صلى الله عليه وسلم بتهوين مايقولون
بالنسبة الى انكارهم الحشر وتقبيح بليغ لانكاره حيث تعجب منه وجعله افراطا
فى الخصومة بينا وهذا الافراط مستفاد من صيغة الخصيم وتنكيرها (وضرب لنا
مثلا) انما سمى قوله مثلا لكونه امرا عجيبا وقصة غريبة كالمثل حيث انكر
قدرة الله على انشاء المواة وقد انشاء الله من المواة (ونسى خلقه) ولا يتذكر خلقه
من ماء مهين وهو اقرب شئ اليه (قال من يحيى العظام وهى رميم) منكرا
اياه مستبعدا له والظاهر ان الرميم فعيل بمعنى الفاعل من قولهم رم العظم يرم
بالكسرة رمة اذا بلى فهو رميم وقد تقرر ان الفعيل بمعنى الفاعل يفرق فيه
بين المذكر والمؤنث فينبغى ان يقال وهى رميمة لكونه خبرا عن مؤنث فله
لم تدخله التاء اجيب نعم انه فى الاصل صفة بمعنى الفاعل الا انه لما صار بالغلبة
اسما لما بلى من العظام بمعنى الرمة والرفاة لا يحتمل الضمير كالرغيف واجيب
ثانيا بانا لا نسلم انه بمعنى فاعل لجواز ان يكون بمعنى المفعول لان رم قد يستعمل
متعديا فيقال رممته وفعيل بمعنى المفعول يستوى فيه المذكر والمؤنث نحو قتيل
وذبيح (قل يحييها الذى انشاءها اول مرة) انما قال انشأها دون احياها اشارة
الى الفرق بين الاحياء والانشاء من حيث ان الاول ههنا انشاء والثانى اعادة
فلاجرم يكون اهون ولا تغير فى جانب الفاعل (وهو بكل خلق عليم) يعلم كيف يخلق
لا يتعاظمه شئ من خلق المنشآت والمعادات وجميع اجزائها جلائلها ودقائقها)
الحاصل حضرت حق وقادر مطلق احياء اموات وحشر اجسادى منكر
اولان ابى بن خلف واول مشربده اولان ناخلفلرك استبعادنى ابطال ايچون
بيورركه عجبدركه منكر حشر اولان كافر كندولرك حالنى فكر ايدوب
كورمزلرمى كيم بر عظمت شان وقدرت بى پايانز ايله انسانى اخس اشيادن
اولان وسوراخ بولدن چيقان آب مهيندن خلق ايدوب ورحم مادرده
قرق كون نطفه لك حالنده مكين ايلدك حتى علقه اولدى وقرق كون دخى
طور علقه ده حفظ ايدوب بعده مضغه اولدى بعده هيكل انسانى وصورت
شخصيه سنى ظهوره كتوروب وكسوهٔ بشريتى كيدروب اول قرار مكيندن
بوفضاى پهنه اخراج ايلدك وخونله پراولان پستان دايه دن ابن شهبا
خلق ايدوب اكا غذا قيلدق وبوندن ماعدا عقل وفهم وجان وسمع وبصر ايله
آنى تزيين ايدوب قبض وبطش وقوت مشى وحركت ارزانى بيوردق پس
عدمدن وجوده كتوروب مرتبهٔ نطفه دن بو وجهله تربيه ايتمشيكن شمدى

بزمله خصومت ايدر وچوريمش عظامى ايله اوغوب توز ايدوب حق تعالى
بو عظام رميمى نيجه خلق ايدر ديو انكار ايله بزه مثل ضرب ايدرونه شيدن
خلق اولديغن فراموش ايدوب تفكر ايتمز حبيبم اول كافر ومنكرك استبعادى
خاطر شريفكه الم ويرمسون بزم جانبمزدن ابى بن خلف واول صفت
ايله متصف اولان كافر ناخلفلره ابلاغ رسالت ايدوب ديكه اول جلود
ريخته وعظام پوسيده يى اول قادر متعال احيا ايدركه انسان شئ مذكور
دكل ايكن اول مرده آنى عدمدن انشا وايجاد بيوردى واول جليل وجبار
وقادر مختار كيفيت خلقه عليم بر صانع قديمدركه مشارق ومغاربده پريشان
اولان اجزاء متفرقه نك بعضى ابدان سباع وبعضى حواصل طيوردن وبالجمله
بر وبحردن جمع وخلق ايدوب نفخهٔ ثانيه ده روحلرينى بدنلرينه اعاده ايدر
ومؤمنلرى جنته وكافرلرى ناره ادخال ايدر اى كافر بدطينتلر قدرت حقى نيجه
انكار ايدرسزكه بر فحواى (الذى جعل لكم من الشجر الاخضر نارا فاذا انتم
منه توقدون) بينكزده استعمال ايتديككز مرخ وعفار ايله معروف اولان شجر
اخضردن سزك ايچون نار ايجاد قيلوب انى بربرينه سوروب اول درخت
آبداردن نار پديدار اولور وآتش ياقوب طبخ طعام واشعال مشاعل ايدرسز
اى منكر لايعقل احياء اموات وحشر اجساده نه وجهله منكر اولورسزكه
(اوليس الذى خلق السموات والارض بقادر على ان يخلق مثلهم بلى وهو الخلاق
العليم) فحواى كريمى اوزره اول خالق بيچون دكلميدركه سموات وارضى
عدمدن وجوده كتوردى واول حى وقيوم برقادر ديمدركه سموات وارض
مثللو نيجه اشيايى انشا وايجاد ايدر بلى آمنا وصدقنا اول احد وصمد سزك
وصف ايتديككزدن مقدس اولوب خلاق وعليمدر ومصالح بندكانى دانا
وتوانادر اول برپادشاهدركه برمصداق (انما امره اذا اراد شيئا ان يقول له
كن فيكون) برشيئك ايجادنى اراده ايتمز الامشيت وارادتى تعلق ايتدكده
اول شيئه كن ديمكله عدمدن وجوده كلوب تكون ايدر (فسبحان الذى بيده
ملكوت كل شئ واليه ترجعون) نقايص حدثيه دن منزه در ملكنده شريكى
يوقدر هرشيئك ملكوتى انك يد قدرتنده در جميع اشيانك اكرملك واكر ملكوتى
انك قدرتندن ظاهردر وجمله سنك رجوعى انك قدرتنه در على الخصوص
خلق انسانده اولان وجوه احسان وعلامات قدرتى اكواندہ اولان قدرتندن
اكثردر زيرا ملك وملكوت وكونين وعالمينده اولان هرشى تركيب انسانيده مجمون

اولوب علم اسما وصفات ومعرفت انوارذاتی انساندەدر * پس انسان نفسنی
عارف اولسه ربنی عارف اولوب هر برشیدە قدرت حقده شك وانکاری قالماز
زیرا خلیقه برمرآت حقیقتدر که ارباب معرفته حقیقت اول خلیقه دە تجلی
ایتمشدر فتی چوق قلب میت واردر که بعد موت الجهالة والقسوه حق سبحانه
وتعالی انی معرفتی ونور آفتاب جمالیله احیا ایتمشدر ﴿ سلسله جامی ﴾
آدمی چیست برزخ جامع * صورت خلق وحق درو واقع * نسخهٔ مجلست
ومضمونش * ذات حق صفات بیچونش * متصل بارقایق جبروت * مشتمل
برحقایق ملکوت * باطنش درمحیط وحدت غرق * ظاهرش خشك لب بساحل
فرق * یك صفت نیستی ازصفات خدا * که نه درذات او بود پیدا * هم علیمست وسمیع
وبصیر * متکلم مرید وحی وقدیر * همچنین ازحقایق عالم * همه چیزی درو بود
مدغم * خواهی افلاك وخواهی ارکان کبر * خواه کان ونبات وحیوان کبر *
صورت نیك وبدنوشته درو * صورت دیو ودد سرشته درو * کرنه مرآت
وجه باقی بود * ازچه روشد فرشته را مسجود * بود عکس جمال حضرت پاك *
اکر ابلیس پی نبرد چه باك * هرچه درکنج کنت کنز نهان * بود دروی خدا نمود
عیان * پس حضرت مولانا من کل الوجوه اولانامنکر حشر اولان کافرلره خطاب
باعتاب ایدوب بیوررلر که ﴿ مثنوی ﴾ سرچه می پیچی کنی نادیده * ای منکر
وکافر حشر ونشره اقراردن باشکی نه چویررسن وقدرت الهیه آفتابدن عیان
ایکن خفاشلق ایدوب نیچون کورمزلنورسن ونارمحبت ایله یانوب محو اولوب
بعدالفنا بقا مرتبه سنه نائل اولمقدن نیچون روکردان اولورسنکه ﴿ مثنوی ﴾
درعدم اول نه سر پیچیده * عدمده ایکن وجوده کلمکده خود باشکی
چورمش ایدك یعنی ﴿ مثنوی ﴾ درعدم افشرده بودی پای خویش *
عدمده ایکن آیاغکی صقمش ومحکم باصمش ایدك بویله دیو ﴿ مثنوی ﴾
که مرا که برکند ازجای خویش * که بنی کندی یرمدن کیم قوپارر وعدمدن
کیم کتورر دیرایدك پس عدمدن وجوده اختیارکله می کلدك بلکه سبب ایجاد
کون اولان امر کن خواه وناخواه سنی دست افشان وپاکوبان ایدوب
عدمدن وجوده کتورمدیمی بونی خود انکاره مجالمی واردر پس آشیان عدمدن
وجوده اولان ظهورلرنده حق جل وعلانك اجبار ازلیسنه مطیعلر اولوب
قوت ابدیه وجلال عظمت سرمدیه سنك قهرمان سلطنتی متون عدمه عزت
قدم ایله غلبه ایتدکده اشیاء معدومه نك عدم خروجه اختیاری می اولور

مطلب
بعض معانی در آیت مامن دابة الاهو آخذ بناصیتها

بلکه جمله امور انك قوت جبروتنه متعلقدر ﴿ مثنوی ﴾ می نبینی
صنع ربانیت را * سن ربانی اولان صنع وقدرتی کورمزمیسن ﴿ مثنوی ﴾
که کشید اومو ی پیشانیت را * که اول جلیل وجبار وقادر مختار برفحوای
(مامن دابة الاهو آخذ بناصیتها) سنی آلنك صاچندن اخذ ایدوب کون
عدمدن دست وجوده چکدی الحاصل مایدب فی الارض اولان اکرحیوان
واکر انسان وجه اکوان حق تعالینك ید قدرت وقبضهٔ ارادتنده اولوب
زیرحکم مشیتندن خروجه هیچ احدده قدرت یوقدر دیلرسه امانه ودیلرسه
احیا ایدر جمیع مخلوق دست قدرتیله اخذ ایدوب قدرت جبروتیله اماکن عدمدن
مساکن وجوده اخراج ایتمشدر ومن العرش الی الثری جمله موجوداتی مبادین
ملکوته جذب ایدوب علی الخصوص اولیاء اصفیاسنی موائد تجلی صفات
وذات وآیات وافعالندن غذالندیروب ارواح قدسیه لرینی غذاء مشاهدهٔ ذات
ایله ضیافت ایدوب قلوبنی مشاهدهٔ صفات وعقوللری مشاهدهٔ انوار افعال
ونفوسی عناصر کوندن اولان اغذیهٔ طبایع ایله تربیه بیورمشدر پس برفحوای
(ان ربی علی صراط مستقیم) اول رب العالمین الله ازل وابد میادین فسیحه سنك
صراط مستقیم ربوبیتی اوزره اولوب وحق سبحانه وتعالینك توفیق وهدایت
ولطف وعنایتی ایله اعوجاج حدثاتیدن منزه اولان طریق مستقیمی سالکلری که
ربانیلردر تجلی نور وجذب ظهور ایله سائران طریق تجلیات ذات وصفات
اولوب تغایر نفسانیدن خلاص اولماغله اول عاشق صادقلرك راه مستقیمی
نه رعات سدایدر ونه برزله اعوجاج ویرر ﴿ شعر ﴾ اذانحن اولجنا وانت
امامنا * کفی لمطایانا بلقیاك هادیا * قال بعض اهل التحقیق ای کید یلحق
من هو فی قبضة الحق وسرادق العز وجلابیب الهیبة والکید لایلحق الابن
هواسیر فی طریق المخالفة وقال بعضهم فی قوله (مامن دابة) کیف یکون لك
محل وانت بغیرك قیامك وبقاؤك ولذلك قیل من قال انا فقد نازع القبضة
ایمدی ای منکر حشر اولان جاهل اول ممیت ومحیی اولان پادشاه ذوالجلال
والاکرامك بعدالامانة اولان احیاسنه نه زهره ایله انکار ایدرسن که قبضهٔ
قدرتنك من الازل الی الابد مقهوری اولوب ﴿ مثنوی ﴾ تاکشیدت اندرین
انواع حال * حق سنی بوانواع حالك ایچنه جذب ایدوب طوردن طوره ونشأهدن
نشأه یه کتوردی یعنی نباتدن حیوانه وحیواندن نطفه یه اندن علقه یه اندن
مضغه یه اندن لحم وعظام وصورت انسانه وطفولتدن شبابه وشیخوخت

وكهولنه وجهلدن علمه وعقل وفراسته كتوروب بوقدر مراتب قطع ايتدردى كه عدمده ايكن ﴿ مثنوى ﴾ كه نبودت دركان ودرخيال * كه سنك ظن وخيال ووهم وكمانكده يوغيدى وبوندنصكره دخى فكر وخاطر كه كمايان نيجه اطواره جذب ايتسه كركدر وقال الشيخ رضى الله عنه فى الفتوحات فى الباب السبعين فى قوله تعالى (كما بدأكم تعودون) اعلم ان الحق تعالى قد بدأنا على غير مثال سبق وكذلك يكون انشاؤه فى الآخرة على غير مثال سبق فمن علم ذلك لم يستبعد وقوع المحالات من حيث العقل والافليس ذلك بمحال من حيث القدرة الالهية وقال فى الفتوحات فى موضع آخر (اعلم ان من انكر البعث والاعادة فى الاجسام كفر وصورة الاعادة ان الله تعالى ينزل من السماء مطرا يشبه منى الرجال تمخض منه الارض فينشئ الله تعالى منه الخلق النشأة الآخرة قائمة على عجب الذنب الذى بقى من نشأة الدنيا وهو اصلها الذى لايقبل البلى ثم اذا انشأها الله تعالى النشأة الآخرة وسواها وعدلها استعدت لقبول الارواح كاستعداد الشجر بالنارية التى فيه لقبول الاشتعال وكانت الصور البرزخية كالسرج المشتعلة بالارواح التى فيها فاذا نفخ اسرافيل فى الصور الذى هو الحضرة البرزخية التى تنتقل اليها بعد الموت مرت تلك النفخة على جميع تلك الصور البرزخية التى احتوى عليها الصور فاطفأتها كلها فيقول الله عزوجل (لمن الملك اليوم) فلايجيب له احد فاذا نفخ الثانية اشتعلت تلك الصور المستعد للاشتعال بارواحها (فاذاهم قيام ينظرون) فكل صور تقوم حية ناطقة بماينطقها الله عزوجل به فمنهم من ينطق بالحمد لله ومنهم من ينطق بقوله (من بعثنا من مرقدنا) ومنهم من ينطق بقوله سبحان من احيانا بعدما اماتنا واليه النشور وهكذا ينطق كل انسان بما كان عليه عند موته وان كل واحد نسى حاله الذى كان عليه فى البرزخ و يتخيل ان كل ما كان فيه منام كما يتخيله المستيقظ من منامه انتهى كلام الشيخ وقد يسمى الصور الناقور كما قال تعالى (فاذا نقر فى الناقور) وفى الحديث انه (يقول فيه ايتها الاعضاء المتهشمة والعظام البالية والاجسام المتفرقة والجلود المتمزقة والاوصال المتقطعة والشعور المتطايرة قوموا الى العرض على الله فتخرج حينئذ ارواحهم من ثقب الصور ولها دوى كدوى النحل ورب العزة يقول وعزتى وجلالى لاعيدنكم كما خلقتكم اول مرة) قال الشيخ ابوطاهر رحمة الله عليه فاشعرت هذه الآيات والاحاديث بان الصور هيئة حبس الله فيها ارواح الموتى وهو البرزخ الاكبر

مطلب
درنشأهٔ اخرويه ونفخ صورواعداد الحشر وانتقالات الصور

رأسه الى عليين واسفله الى سجين وماورد فى الاحاديث من مواضع الارواح مثل قوله صلى الله عليه وسلم (ان ارواح الانبياء فى جنات عدن تصعد مرة وتحدر اخرى وتكون فى اللحد مونسة لاجسادهم ساجدة لله تعالى * وارواح السعداء فى الفردوس * وارواح الشهداء فى حواصل طير خضر فى قناديل معلقة تحت العرش * وارواح اطفال المسلمين فى حواصل عصافير الجنة عند جبال المسك * وارواح ولدان المشركين فى الجنات وليس لهم مأوى يخدمون اهل الجنة * وارواح المسلمين الذين هم تبعات معلقة فى الهوى لاتصل الى الجنة ولاالى السماء حتى ترضى الخصماء * وارواح الفساق المصرين تعذب فى القبر مع الجسد * وارواح المنافقين فى بئر برهوت * وارواح الكفار فى سجين تعرض على النار غدوا وعشيا) صدق رسول الله صلى الله عليه وسلم آه اى مستمع آكاه احوال من بوره مسموعك اولديسه علماء بالله اولان عارفان آكاه كشف وشهود ايله بيوررلر كه صور اسرافيلك عدد ارواح قدر شعوب ونقوبى اولوب عرش اعلادن سموات وارضه وارنجه صور ايله مالامال اولمشدر وارواحك جمله سى الى يوم القيام صورده حفظ اولنوب وامر الهى وارد اولوب اسرافيل صوره نفخهٔ ثانيه ايتدكده ارواحك هر برينه اماكنده ملاقى اولور وبدنلو بدننه داخل اولورلر واصحاب شهود بومعنايى شويله مشاهده بيورمشلركه مثلا فلان كس مشرقده وفلان مغربده وفلان بغدادده وشامده ومكه ومدينه ومصر وحلب وهند وسنده وبالجمله اقطار ارضده اولان هركسك اوزرينه شعاع شمس ضوء نهارى نيجه افاضه ايدرسه صورده اولان ارواح دخى بى غلط وخطا ابدانته ملاقى اولورلر وعلم شريفه خفى اولميه كه اموات ايچون ايكى برزخ واردر كه برزخك برى قبورده در يوم بعثه وارنجه و بربسى صورده اولان برزخ اولوب برزخ قبور محبس اجساد و برزخ صور محبس ارواح ولفظ برزخ مكان رفيع معناسنه اولان برزدن معربدر ديمشلر پس قبره برزخ تسميه سى ارضدن مرتفع وصوره برزخ تسميه سى عرشه مرتقى اولديغيچوندر وحشر دخى مجموع خلايقك سؤال وحساب ايچون حضور حقده جمع اوله جقلرندن عبارتدر فاما حشر دخى عام وخاصدر يعنى انبيا واوليا ومؤمنين اصفيا برفحواى (يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا) حضرت اسم رحمانه

حشر اولورلر ومجرملر دلى اختلاف طبقاتهم حضرت اسم جبار ومنتقمه
حشر اولورلر آه اى مؤمن بالله ومعتقد حشر اجساد وارواح اكر ناس ابتداء
امردن انتهايه وارنجه بركره مى حشر اولور ديو سؤال اولنورسه شيخ اكبر
رضى الله عنه فتوحات مكيه نك ايكيوز سكسان دردنجى بابنده ذكر اولنان
سؤاله بطريق الجواب بيوردلركه (فاعلم ان صور الحشر لا تنحصر ولكن نذكر
منها طرقا * فاول حشر كان لهم فى الدنيا فهو حشرهم فى الصورة التى
اخذ عليهم الميثاق فيها * الثانى حشرهم من تلك الصورة الى هذه الصورة
الجسمية الدنيوية * الثالث حشرهم فى الصورة التى ينتقل الروح اليها بعد
الموت * الرابع حشرهم فى الصورة التى يسألون فيها فى قبورهم وهى
الصورة التى انتقلوا اليها بعد الموت الى الجسد الموصوف بالموت ولكنه يؤخذ
بابصار الخلائق الا من شاء الله عن حياة الميت وما هو فيه غيبا وسماعا
* الخامس حشرهم من الصورة التى سئلوا فيها الى الصورة التى يسكون
فى البرزخ فيكون احدهم فيها كالنائم الى نفخة البعث فيبعث من تلك الصورة
ويحشر الى الصورة التى كان فارقها فى دار الدنيا ان كان بقى عليه سؤال لاجل
جسده الموصوف بالتكليف فان لم يكن بقى عليه سؤال حشر فى الصورة التى
يدخل بها الجنة او النار فان الناس اذا دخلوا الجنة او النار حشروا فى صور لا نهاية
لها واهل النار كلهم مسؤلون بخلاف اهل الجنة فان منهم من لا يسأل ثم اذا
دخل اهل الجنة الجنة الكبرى واستقروا فيها ثم اذا دعوا الى الرؤية حشروا
فى صورة تصلح للرؤية فاذا عادوا حشروا فى صورة تصلح للجنة واعلم
ان فى كل صورة ينسى الانسان الصورة التى كان عليها ويرجع امره الى حكم
الصورة التى انتقل اليها وحشر فيها ثم انه اذا دخل سوق الجنة ورأى ما فيه
من الصور فاى صورة اعجبته دخل فيها وذهب بها الى داره والصورة
فى السوق ما برحت ولا يزال اهل الجنة ينتقلون من صورة الى صورة احسن
مما قبلها واهل النار بالعكس ابد الآبدين ودهر الداهرين (اسأل الله تعالى
ان يميتنى على الايمان ويلبسنى الصورة الصالحة لرؤية جمال الرحمن ويدخلنى
واياكم بحبوحة الجنان آمين يا ارحم الراحمين بحرمة سيد المرسلين صلى الله عليه
وعلى آله واصحابه وعلى جميع الانبياء والمرسلين والملائكة المقربين ﴿ سبحه ﴾
اى وجود همه پيش تو عدم * چرخ را پشت تواضع ز تو خم * بو كه از غيب
تو يدى برسد * زين چمن بوى اميدى برسد * كر بود خاطر تو جرم انديش *

عفو ابزد بود از جرم تو بيش * نامه ات كرز كنه پر رقمست * نامه شوى تو سحاب
كرمست * چون رسد موج زنان قلزم جود * در كف موج خسى را چه
وجود * از عدم صورت هستى دادت * ساخت از قيد فنا آزادت * كذرانيد
براطوار كمال * پروراند بانوار جمال * بى توسل بكليد طلبى * بى تقيد بكشند
سببى * بى سبب ساخته كردد كارت * بى درم سود كند بازارت * آنكه اين
كونه كرم آيد ازو * نااميديت كجا شايد ازو * روز وشب بر در اميد نشين *
طالب دولت جاويد نشين * تا بنام تو زند فال فرج * قرعه من قرع الباب ولج *
چو به بيكانه شود همخانه * آشنا را نكند بيكانه * آه اى مستمع آكاه احياء
اموات واحوال برزخ وحشر اجساد مسموعك اولديسه ريب وشبهه
قالمدى كه ﴿ مثنوى ﴾ آن عدم او را همارە بنده است * اول عدم همیشه
حقك بندهٔ فرمان بريدر پس بنده يه لازم اولان بودر كه ﴿ مثنوى ﴾ كار كن
ديو سليمان زنده است * اى ديو نفس بر موجب فرموده عمل ايدوب طاعتدن
اعراضله خذلان طغيانه دوشمه وغفلت ايتمه كه سليمان فرمان ران زنده در
يعنى خالق سليمان اولان موجد الاكوان حى لا يموت وباقى لا يفوت اولوب
ديو نفس الك مقهور زير قدرت ومحكوم دست مشيتى اولمغله خواه وناخواه
﴿ مثنوى ﴾ ديو مى سازد جفان كالجواب * ديو عفريتلر حكم سليمان ايله
حياض كبيره كبى كوس عظيمه دوزر وفرمانى برينه كتوروب ﴿ مثنوى ﴾
زهره نى تا دفع كويد يا جواب * زهره لرى يوقدر كه حق بن بوفى ايتمه دعكه
قادر اوله وياخود دفع ايله جوابه مالك اوله كما قال تعالى فى سورة السبأ (ومن
الجن من يعمل بين يديه باذن ربه) يعنى سليمانه ربى مسخر قيلدى يعنى كبى
ديو و پريلردن دخى شول منى مسخر قيلدىكه حضور سليمانيده اذن خدا ايله
سليمان ايچون عمل ايدرلر يعنى سليمان عليه السلام هرنه خدمته تعيين
بيورديسه اول خدمت واول صنعتى ايشلرلردى وامر متخلف عين امر
متخلف اولمغله طائفهٔ جنيان امر سليمانى به انقياد اولمشلر ايدى (ومن يزغ منهم
عن امرنا نذقه من عذاب السعير) وجنيلردن هر كيم كه بزم امريمزدن يعنى
بزم امرمز ايله اولان امر سليمانيدن انحراف ونكول وميل وعدول ايلسه
بزانكا آخرتده عذاب سعيرى اذاقه ايدرز وياخود دنياده عذاب ايدردك
ديمك اوله شول معنايه كه خدمت سليمانيده اولان هر برجنك اوزرينه امر حقله
النده آتشدن تازيانه لو برملك موكل اولوب جنلر اول ملكارى

ومن الجن حال
متقدمة اوجملة
مبتدأ وخبر منه

مطلب
تفسير ومن الجن
من يعمل بين يديه
وبناء بيت المقدس
وصفت كرسى
سليمانى

کورمزلرایدی پس هرقنغی جن امر حق ایله اولان فرمان سلیمانیدن منحرف اولسه ذکر اولنان ملائکه اللرنده اولان تازیانهٔ آتشی ایله اول دیوی یاقوب احراق ایدردی پس دیولر خوفلرندن سرکشلکه قادر اوله میوب بر فحوای (یعملون له مایشاء من محاریب وتماثیل وجفان کالجواب وقدور راسیات) سلیمان ایچون نه مراد ایدرسه ایشلرلردی محرابلرده ومساجدده کیمی قائم وکیمی راکع وکیمی ساجد وکیمی ال آچوب حقه مناجات ایدر شکلنده بعضیسی نحاسدن وبعضیسی توجدن وبعضیسی زجاجه ورخامدن انبیا واولیا وصلحا واتقیا وملائکه تمثاللرینی دوزرلردی که عبادت ایدن مؤمنلر تمثیللک هیأت عبادتلرین کوروب شوق ونشاطله حقه عبادت ایلیه‌لر واول زمانده مساجد ومعابدده تصاویر وتماثیل جائز ایدی صکره منهی اولدی کما قال البیضاوی فی تفسیر هذه الآیة (وحرمة التصاویر شرع مجدد) ویاخود تماثیلدن مراد کرسیء سلیمانیده ایتدکلری تصویرلر اوله کما روی (انهم عملوا له اسدین فی اسفل کرسیه ونسرین فوقه فاذا اراد ان یصعد الکرسی بسط الاسدان ذراعیهما واذا قعد اظله النسران باجنحتهما) عرایس ثعلبیده مسطوردر که سلیمان علیه السلام دیولره فرمان ایتدی که ای جنیان خلقه امر حقله اجرای احکام شرعیه ایتمک ایچون بکا بر کرسی سلیمانی واول کرسیده بعض صنایع عجیبه وبدایع غریبه طلسماتنی ایجاد واظهار ایدیکز کیم اکر حضوره بر مدعیء مزور وشاهد روزکاور سه اول تماثیل عجیبه‌دن دهشت حاصل اولوب تلبیس وتزویردن خوف ایده‌لر پس دیولر سمعا وطاعة دیوب صنعتده جمله‌دن زیاده صخرجنی ماهر اولمغله عمل کرسی‌یه مباشرت اولنوب فیل دیشندن بر تخت غریب طرح اولنوب انواع درر بواهر ویواقیت وجواهر ایله ترصیع وتزیین ایتدیلر واول تخت سلیمانینک چار کوشه‌سنده آلتوندن درت عدد درخت خرما نصب ایدوب شمارنخی یعنی خوشه‌های خرمایی یاقوت احمر وزمرد اخضردن وضع ایدوب نخلات اربعه‌نک ایکیسنده ذهب احمردن ایکی طاووس وایکیسنده ایکی کرکس شکلن دوزوب هر برینک رؤسی اوزرینه زمرد اخضردن برستون موزون نهاده قیلدیلر واول خرما اغاجلرندن زرخالصدن دوزلمش درخت انکور عقد اولنوب خوشه‌های اعنابی یاقوت سرخ واوراقنی زبرجددن دوزوب اول کروم ونخلاتک اوراق شاخلری ظلالنی کرسینک اوزرینه سایبان ایتدیلر وتخت کرسیده ایکی ارسلان مهیب تمثالی وضع ایدوب کرسی‌یی

آلتوندن دوزلمش بر اژدرهای عظیمک اوزرینه نصب ایدوب قویرغی ایله تختی احاطه ایتدردیلر پس سلیمان زمان اول تخت عجیب البنیانی اوزرینه صعود اراده ایدوب قدم مبارکنی مدارج کرسیدن برینه وضع ایتدکده اول ایکی تمثال شیر قوللارین آچوب وسلیمانی قوچوب کرسی‌یه اجلاس ایدرلری وقویرقلرین زمینه اوروب کورنلره هیبت عظیمه مستولی اولوردی واول اژدرها بر کره حرکته کلوب کرسی‌یی دوندرمکله جوانب اربعه‌سنده اولان اشجار واثمار ایله مانند آسیاب کردان اولوب تماثیل طاوس ونسور بال وپرلرین کشاده وسلیمانه سایبان ایدرلردی پس سلیمان تختنده جلوس ایله مستقر اولدقده اول کرکسلر تاج سلیمانی آلوب سر سلیمان علیه السلامه وضع ایدرلردی وطاوسلر دهانندن سلیمان اوزرینه کلاب آمیخته مشک وعنبرار رش ایدوب دیوان سلیمانیده اولان خلقک دماغلری روایح طیبه ایله معطر اولوردی وکرسینک کوشه‌لرنده نصب اولنان مجوهر عمودلردن برنده زر سرخدن برکبوتر تمثالی دوزمشلر ایدی وانی بو خدمته تعیین ایتمشلر ایدی که سلیمان تختنه جلوس ایتدکده اول عمودلرک برنده وضع اولنان کتاب تورانی آلوب حضور سلیمانده فتح ایدردی سلیمان دخی قراءت ایدوب احکام توراث ایله خلقه اجرای شریعت ایدردی ویمین کرسیده بیک عدد ویسارنده بیک عدد جواهر ایله مرصع آلتوندن کرسیلر وضع اولنوب عظمای بنی اسرائیل جانب یمینده اولان کرسیلره وکبرای جن شمالده اولان صندلیلر اوزرینه قعود ایدرلردی پس سلیمان زمان بارادهٔ یزدان دار فنادن سرای باقی‌یه خرامان اولدقدنصکره منقولدر که ملوکدن بری کرسیء سلیمانی‌یه صعود هوسیله واروب بالای تخته جلوس آرزوسیله پای بدنهادنی پایه‌های سریردن برینه نهاده قیلدیغی کبی اول ایکی شکل شیر پای ملکه بردست اوردیلر که ساقنی خرد ایدوب هاتف غیبدن بو بیتک مفهومنی سمعنه القا ایتدیلر * بیت * تکیه برجای بزرکان نتوان زد بکذاف * مکر اسباب بزرکی همه آماده کنی * وبعضیلر وجه مشروح اوزره شکسته پا اولان ملک بخت نصر ایدی وسبب موتی اول جراحت اولدی دیمشلر کما نقل الثعلبی فی تاریخه (فلما توفی سلیمان بعث بخت نصر اعوانه لان یحملوه الیه فاخذوا ذلک الکرسی وحملوه الی انطاکیه فاراد ان یصعده ولم یکن عالما بالصعود علیه ولا باحواله فلما وضع قدمه علی الدرجة رفع الاسد یده الیمنی فضرب ساقه ضربة شدیدة دقتها ورمته

فحمل بخت نصر فلم يزل يمرج و يتوجع منها حتى مات و بقي الكرسي بانطاكية حتى غزاهم ملك من ملوك الشام يسمى كداش بن سداش فهزم خليفة بخت نصر ورد الكرسي الى بيت مقدس فلم يستطع احد من الملوك الجلوس عليه والاستمتاع به فوضع تحت الصخرة فغاب فلا يعرف له خبر ولا يدري اين هو) ايمدی کرسی سلیماننك وصف شانی معلوم اولدیسه دیوو پریلر امر سلیمان ایله بو قدر صنایع غریبه یی در کار اولوب اندن ماعدا بر فحوای (وجفان کالجواب) حیاض وسیعه کبی کوش عظیمه دوزرلر ایدی جفان جمع جفنه در بیوك قصعه معناسنه وجواب جمع جابیه در بیوك حوض معناسنه که ایچی آب ایله پر اوله یعنی دیولر بیوك حوضلر کبی عظیم کاسه لر دوزوب هر بر کاسه یه بیك نفر آدم صیغاردی و نیجه بیك آدم ایچندن طعام تناول ایدردی منقولدر که سلیمان علیه السلامك مطبخ شریفنده هر کون اون ایکی بیك اغنام و بیك رأس بقور ذبح اولنوب اون ایکی بیك خبازان پشوروب اون ایکی بیك طباخ دخی اصلاح طعام ایدوب اول کاسه لری مالامال ایدرلردی وخلق بی شمار جمع اولوب خوار و آشام قیلوب شکر بسیار ایدرلردی (وقدور راسیات) وکذلك جنیان امر سلیمان ایله قدور راسیات وثابتات دوزرلردی یعنی عجیب وغریب عظیم القدر کوزها وقدورر ایشلیوب یرلرنده بر وجهله ثابت ایتمشلردیکه عظم قدرندن هیچ فرد قدور من بورهیی تحریك ومکانندن موضع آخره نقل اتمکه قادر دکل ایدی وهر بر قدره بیك قیون صیغوب اوزرینه نردبانلر ایله چیقلوردی وذکر اولنان خلر حالا ماتك یمنده موجوددر دیرلر الحاصل سلیمان علیه السلام یمنده واول اطرافده دیوار ابنیهٔ عظیمه و مدائن کثیره ومساجد کبیره بنا ایتدیروب ابنیهٔ متعالیه دن بریسی بیت المقدس ومسجد اقصی در ومسجد اقصانك ابتداء بناسنده اصحاب سیر شویله روایت ایدرلر که داود علیه السلام شهر فلسطینده متمکن ایکن کثرت بنی اسرائیلدن متعجب اولوب مذکورلرك مقداری معلوم همایونی اولمغیچون قریه بقریه تعدادی ایچون عرفا ونقبا ومحاسبلر کوندروب نیجه روزکار شمار ایتدیلر بالاخره حسابندن عاجز اولوب حیرت ایله دوندیلر وداود علیه السلامه قابل تعداد اولمدیغن عرض قیلدیلر داود نبی علیه السلام دخی قدرت الهی یه حیران ایکن وحی الهی نازل اولدیکه یا داود اول زمانده که ابراهیم علیه صلوات الله الرحیم تصدیق رؤیا ایله ذبح اسماعیله ویاخود اسحاقه مباشرت ایتمش ایدی بن خلیله وعد کریم بیورمش ایدمکه چونکه اسماعیلی بزم رضامز

ایچون ذبحه عزیمت ایلدك بزدخی سنك نسلکه بر مرتبه کثرت و برکت ارزانی بیورهلم که وجه ارض انلر ایله مزین اولوب تعدادنه هیچ کس قادر اولیه ایمدی چونکه انلرك کثرتی سنی اعجاب ایدوب و بنی اسرائیل دخی کثرت و برکاتی کندولردن بیلوب خود بین اولدیلر سه ارادهٔ ازلیم شویله که انلرك تعداد کثرتن تقلیل ایچون انزال بلا قیلم ایمدی یا داود بنی اسرائیله امرمی ابلاغ قیل که انلری اوچ بلیه دن بریسنی قبول ایله مخیر قیلدق بلادن * بری بودرکه اوچ سنه یه دك انلره قحط عظیم مسلط ایدم * بریسی بودرکه اوچ آی بر دشمن بی رحم مستولی قیلم * وبریسی بودرکه اوچ کون ایرطاعون عظیم حواله ایدم بو اوچندن قنغی شق دیلرلرسه اختیار اللرنده اولسون داود علیه السلام بر موجب فرموده بنی اسرائیلی جمع ایدوب تبلیغ رسالت بیوردقده بنی اسرائیل ایتدی یا نبی الله سن اعلمسن و بزم اختیار مز سنك مختارك نه ایسه اولدر داود علیه السلام بیوردیلر که ای بنی اسرائیل بلای قحط مستلزم ذهاب رحمت و مستوجب قطع ارحامدر وتسلط عدوده شماتت عظیمه اولوب حتی اولان شماتت اعدایه طاقت کتورمز بنم خاطرمه خطور ایدن بودر که علت طاعون بونلردن اهون اولوب هر بریکز قضای حقه بویون وروب ساعتی کلدکده تسلیم روح ایلیه سز که حق تعالی ارحم الراحمیندر پس بنی اسرائیل مختار داوده رضا کوستروب نصیحتن جان ایله قبول ایتکله داود علیه السلام بیوردیلرکه هر کس کفنلرین دیکوب وغسل ایدوب اوزرلرینه کیه لر واولاد وعیال ایله جمله بر یره کلوب حقك امرینه مترقب اوله لر فی الحقیقه بنی اسرائیل بر موجب فرموده عمل ایدوب داود علیه صلوات الله الودود وعلمای یهود صخرهٔ بیت المقدسده جمع اولوب وباشلرین سجده یه قویوب تضرع وزاری یه بشلادیلر مرویدر که ایکی کون مرور ایتدکده حق تعالی انلاره بر طاعون عظیم کوندروب طلوع آفتابدن هنگام غروبه وارنجه حددن زیاده ارواح قوالبدن تهی اولوب بقیه قالانلر موتایی ایکی آیه دکین انجق دفن ایتدیلر * بیت * سبحان خالق که صفاتش زکبریا * برخاك عجز می فکند عقل انبیا * پس چونکه دعاء داود وآمین احبار یهود عند الرب المعبود مستجاب اولوب بنی اسرائیل اوزرندن اول بلا دفع بیورلدی روایت اولنور که حین دفع بلیه ده داود علیه السلام نظر ایدوب کوردیکه بر چوق ملائکه اللرنده یالن قلیجلری اولوب فی الحال قینلرینه قودیلر وصخرة الله اوزرینه کلوب نوردن نردبانه چیقوب سمایه

صعود ايتديلر الحاصل چونكه اكثر قوم غضب الهيدن خلاص اولديلر داود
عليه السلام بيورديلر كه هر بريكزك ذمتكزه واجبدر كه اجابت توبه ايدن
غفار الذنوبك شكرانهٔ رحتى ايچون بو موضع منيفده بر مسجد شريف بنياد
ايدهلم كه الى يوم القيامه محل عبادت اوله پس بنى اسرائيل كمال مطاوعتى ميان
متابعته بند ايدوب داود عليه السلام بنفسه واشراف بنى اسرائيل اوموزلريله
طاش چكوب بناء بيت المقدسه مباشرت ايلديلر ويدركه چونكه بيت
المقدسك ديوارلرى بر آدم بويى مرتفع اولدقده داود عليه السلامه وحى
الهى وارد اولديكه يا داود سعيكز مشكور وشكركز مقبولدر ولكن من
بعد بنادن ال چككز برا ارادهٔ عليمم بونك اوزرينه تعلق ايتمشدر كه بو معبد
عالى شانك اتمامى سنك اولادكدن سليمان نام بر قولك اهتماميله وقوعه كلوب
نيجه روزكارلك آثار ومناقبى السنهٔ ناسده مذكور اوله * پس من بعد بنادن
فراغت اولنوب حين وفاتنه دكين بيت المقدسده اول حال ايله عبادت اولندى
مرويدر كه بيت المقدس بناسنه حين مباشرتده داود عليه السلام بر روايتده
يوز و بر روايتده يوز يكرمى وياخود يوز يكرمى يدى ياشنده اولوب چونكه
عمر شريفلرى يوز قرق سنهيه ايرشدى روح مطهرلرى بامر حيات بخش
وجان ستان رياض رضوانه خرامان اولوب سرير خلافته سليمان عليه السلام
جلوس بيوردى والهام ربانى ايله اتمام مسجد اقصى وحواليسنده بر شهر زيبا
بناسنه راغب اولوب طوائف جن وانسدن هر بر بنى برامره موافقه لايق كوروب
ابتدا اون ايكى سورى مشتمل بر بلدهٔ طيبه بناسنه مباشرت اولنوب هر بر سورى
بر سبطك اهتمامنه درعهده ايدوب زمان قليلده سنك رخامدن بلدهٔ بيت
المقدس اتمامه ايرشدى بعده ديولره امر ايدوب بعضى معادنه كيديلر واعل
وياقوت وفيروزه وزمرد وزبرجد وسيم خام وزر خالص كتورديلر و بر فرقهسى
دريالره واروب درر ولآلى اخراج ايتديلر و بر فرقهسى بياض وزرد مرمر
ورخام وبللور كتوروب اسباب وآلات جمع اولدقدن صكره اول احجارى سنك
تراشلر الواح عريضه دوزوب بر برينه ترتيب ايتديلر وديوارلرينى تمام ايدوب
ستونلرينى احجار شفافهدن نصب ايتديلر ومسجد اقصانك سقف وجدارلرينى
انواع جواهر ولآلى ايله ترصيع ايدوب بر مرتبه زينت ويرديلركه جواهر
بواهرك لمعاندن مسجد اقصانك ايچى شب تاريكده روز روشن كبى ضيا ويردى
پس مسجد اقصانك عمارتى تمامه ايرشدكدن صكره سليمان عليه السلام

شكرانهٔ نعمت ايچون عامهٔ ناسى ضيافت واحبار واشراف بنى اسرائيلى دعوت
ايدوب بيورديلركه معلومكز اوله كه بو بيت شريف خالصا لوجه الله عبادت
ايچون بنا اولنمشدر ايمدى كركدر كه بو مسجد شريف علماء ربانى وطالبان
حقانيدن برآن خالى اولميه پس مسجد اقصا بناء سليمانى اوزره مدت مديده
معمور ومزين طوروب بعده بخت نصر كلدكده شهرى خراب ايدوب ومسجد
اقصانك سقف وجدارلرنده اولان لعل وياقوت ولآلى وجواهرى آلوب كندى
دار الملكنه كتوردى * بيت * اين سرا كز تو باز خواهد ماند * خشتى از سيم
وخشتى از زر كير * پس بيت المقدس اولكى كبى عمارت اولنميوب خراب طوردى
صكره عمر بن الخطاب رضى الله عنه زمان خلافتنده اهل اسلام تعمير ايتديلر
روى عن عبد الله بن عمرو بن العاصى عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال
لما فرغ سليمان من بناء بيت المقدس سأل ربه ثلثا فاعطاه اثنين وانا ارجوان يكون
اعطاه الثلثة سأل حكما يصادف حكمه فاعطاه اياه وسأل ملكا لا ينبغى لاحد
من بعده فاعطاه اياه وسأل ان لا يأتى احد هذا البيت يصلى فيه ركعتين الا خرج
من ذنوبه كيوم ولدته امه وانا ارجوان يكون قد اعطاه ذلك * ايمدى بنم روحم
سليمان عليه السلامه جن وانسك نه وجهله مسخر اولديغى ومسجد اقصايى
لآلى ويواقيت ايله نيجه تزيين ايتديكى مسموعك اولديسه بو دخى معلومك
اوله كه حق سبحانه وتعالى كرسىٔ قالبده مكين اولان سليمان روح انسانى قواى
وهم وخيال ونفس پر ضلاله سليمان فرمان ران ايدوب اقطار ارض بدنده اولان
جميع قواى فرمان روحه مسخر قيلغله اذن حقله هيچ بريسى فرمان روحدن
عدوله طاقتى اولميوب عمارت بلادتن ورفاهيت رعيت بدن واصلاح نفس
وحصول معرفت ربه متعلقه اولان تقديرات وتركيبات وجزئيات وتفصيلاتك
اكتسابنه سعى بى شمار ايدوب شول قواى وهميه وخياليه كه مقتضيات طبيعيهٔ
جنبه ايله امر حق وصوابدن انحراف ايله زخارف دنيويه ولذائذ نفسانيهيه ميل
ايلسه قواى ملكيهٔ دواعىٔ عقليهٔ قهريه كه طباع شيطانيهيه مخالفدر درحال
سياط ناريه سيله عذاب سعير رياضت قويهيى ديوان وهم وخياله اذاقه ايدرلر
* فلهذا هيچ بريسى مخالفته قادر اولميوب مراد سليمان روح اوزره صفات قلبيه
متصف اولوب وفق رضاى الهى اوزره قبلهٔ مناجات اولمق ايچون محاريب
مقامات شريفه وعباداته شوق ونشاط حاصل اولوب فتور كلمامك ايچون
تمائيل احوال انبيا واوليا وطريق حقده چكدكلرى رنج وعنا وعبادتده بولدقلرى

ذوق وصفايى تصور وصورت شخصيه بيرطريقى تخيل ونعم الهيه يى تفكر
ايدوب ظروف ارزاق معنويه وجفنات اغذيهٔ روحانيه اولان اعمال صالحه يه
شروع ايدر وصور حسيه ايله محاكات معانى ايدوب امثلهٔ صوريه ده مدركات
حقايق كليه ومشاهدات واردات غيبيه درج ايدر ولواحق نفسانيه وعوارض
جسمانيه دن مقدس اولوب حياض وسيعه مانندى اولان معانىٔ لطيفه يى
ملابس لفظيه يه وضع ايدوب تراكيب قدور راسيات علوم ومعارف دركار
اواور پس مسجد اقصاى قلب يواقيت معرفت ولآلىٔ محبت ايله تزيين اولنوب
سليمان روح ومؤمنين قوا الى يوم الآخر عبادت رب الانامه قيام كوستروب
من بعد ماسواى حقه ميل ايله شرك بالله ايتمكدن خلاص ودينونفسى شرف
اسلامه اختصاص بولور كما قال الشيخ نجم الدين قدس سره فى تأويل هذه
الآية (ومن الجن من يعمل بين يديه باذن ربه) اى سخرناله صفات الشيطنة
ليعمل بين يديه على وفق امر الله ونهيه لابطبيعة الشيطانية ومن هنا قال
عليه السلام (ان الله سلطنى على شيطانى فاسلم على يدى فلا يأمرنى الابخير)
(ومن يزغ منهم عن امرنا نذقه من عذاب السعير) اى بسعير المحبة وعذابها
ان نار المحبة تحرق شوكتها ونور نار المحبة ينفى ظلمة خبثها وتمردها (يعملون له)
اى لسليمان القلب (مايشاء) اى يتصفون بصفات القلب ويكون اعمالهم
على وفق مشيئته لاعلى وفق طبيعتهم ومشيتهم (من محاريب وتماثيل) اى مما
يتوجه به الى الله فان الله تعالى خص الشيطان بهذه الصفة من بين سائر
المخلوقات اعنى التوجه الى الله والسجود له والاباء والاستكبار عن سجدة غيره
وهذا اخاص عبودية الله واخص وصفه واشرفه فى الموجودات اذا كان
باذن الله واردى خصلة واخس وصف واخبثه اذا كان بالطبيعة وخلاف
امر الله وموجبا للطرد واللعن كما كان حال ابليس اذ قال تعالى (مامنعك
ان لاتسجد اذامرتك قال انا خير منه خلقتنى من نار وخلقته من طين)
والنار من شانها طلب العلو والتوجه الى الحضرة والطين من شانه طلب
السفل والاعراض عن الحضرة فالله تبارك وتعالى لما خمر طينة آدم بيديه
عجن فيها كل خاصية وصفة اختص بها شيئا من المخلوقات ليكون آدم عالما
بجميع الاشياء بتلك الخصائص ليقدر على التصرف فيها بخلافة الحق
وليتوسل بها فى الرجوع الذى هو مخصوص به الى الحضرة والوصول اليه
تعالى فبخاصية الاباء والاستكبار الشيطانى وانفته عن السجود لغيرالله يتوجه

القلب الى الله باعراضه عن غيره ويقول (وجهت وجهى للذى فطر السموات
والارض حنيفا وماانا من المشركين) يعنى الذين اشركوا بتوجههم الى الدنيا
اوالى الآخرة (ان صلوتى ونسكى ومحياى ومماتى لله رب العالمين) ثم قال (وبذلك
امرت) اى باعراضى عن المخلوقات واباتى واستكبارى بالامر لابالطبع ولو كل
القلب والروح الى الخاصية الروحانية التى جبلت الروح عليها ماكانت
رغبتهما فى العبور عن مقام الروحانية كالملائكة عن المقام المعلوم الروحانى
وقول بعضهم (اودنوت انملة لاحترقت) ولما كان الانسان مجبول العناية وبجذبة
(ارجعى الى ربك) رجع عن اسفل سافلين الموجودات الى الحضرة فلم يسجد
لشئ بتمرد صفة الشيطنة واباتها واستكبارها وعبر عن المقامات كلها الى ان بلغ
سدرة منتهاها فاراد ان يقف عندها بجبريل ويقول (لودنوت انملة لاحترقت)
عملت له صفة الشيطنة النارية التى لاتبالى بالنار محراقا للمحبة فبتلك الصفة افدى
نفسه لنار النور الالهى وعبر ببذل وجوده عن (نار الله الموقدة التى تطلع
على الافئدة) وبقوله (وجفان كالجواب وقدور راسيات) يشير الى مأدبة الله
التى لانهاية لها التى تأكل منها الانبياء والاولياء اذ يبيتون عنده كما قال عليه السلام
(ابيت عند ربى يطعمنى ويسقينى) آه اى دل آگاه اكر ظاهر اوا كر باطنا اولان
احوال سليمان وافعال انس وجانى سمع قبول ايله اصغا قيلدك سه معلومك
اولسون كه (كان الله ولم يكن معه شئ) مصداقنجه نه سليمان زمان ونه انسان
وشيطان ونه جهان وجهانيان واراايكن اول خالق الانس والجان وموجد
الاكوان جميع مكوناتى كتم عدمدن دشت وجوده ابراز ايدوب موجوداتك
كيمنى ملك وكيمنى شيطان كيمنى معدن وكيمنى نبات وحيوان وكيمنى جن وانسان
وكيمن اسفل وكيمن اعلى كيمنى قول وكيمنى سلطان كيمنى ارباب كفر وطغيان
وكيمنى اهل اطاعت وايمان ايدوب اول جليل وجبار وفاعل مختارك ارادت ازليه
ومشيت ابديه سى قدرت شاملهٔ سرمديه سيله هر برينه براستعداد وقابليت
اعطا ايدوب هيچ برينك قضا وقدر الهى يه مخالفته ويا بويله اولمام ديمكه
وحكمنى رد ودفعه اقتدارلرى اولمايوب ديلرسه ايجاد وديلرسه اعدام ديلرسه
لطف وانعام وديلرسه اخذ انتقام ايدر حكم وفرمان اول قادر وسبحانكدر
* اعدى اى غافل وبى اذعان خواب جهالتدن يقظان اولوب مثلا ❊ مثنوى ❊
خويش را بين چون همى لرزى زبيم ❊ مر عدم را نيز لرزان دان مقيم ❊
كندو كه نظر ايدوب كور عدم اولمق خوفندن نيجه لرزان اولورسك عدمى

دخی سنك کبی دائما حقدن لرزان بیل وشك وشبهه ایتمه که سن بی اختیار موت اضطراری ایله جانب عدمه نیجه دوان اولورسك اعدامه دخی کن امری رسان اولدقده بی اختیار جانب وجوده پویان اولور * پس امر مقرر اولدی که احیاء اموات وحشر ارواح مع الاجساد محققدر ﴿ رباعی ﴾ هرچند که درملك فنا آمده * درملك فنا پی بقا آمده * اندر پی تحصیل لقا آمده * نی از پی بازی وهوا آمده * ﴿ رباعی ﴾ ازعالم حق بدین سرا آمده * بنکر زکجا تابکجا آمده * خالی نشوی یکنفس ازعلم وعمل * کرزآنکه بدانی که چرا آمده * آه ای دیو نفس جاهل ووهم وخیال باطل بو جهان فانی یه وعدمدن وجوده کلمکدن خود مراد دنیای دنینك مزخرفاتنه کوکل ویرمك اولیوب بلکه طریق انبیا واولیایه اقتدا ایله اعمال صالحه یه بذل اقتدار ایدوب حیات ابدی اولان محبت ربانیه حصوله کتورمك ایدی سن ایسه بونلردن غافل اولوب وآلایش دنیاسنی دنیاده ابقا ایدر وهمی ایله نفس مکاره حیله سنه الدانوب مال وجاهنه کوکل باغلامش وزخارفنه جمیع جوارح وقوا ایله محکم یاپشمش سن * ایمدی ای دردمند وبیچاره ایواه ودریغ شوبله که اعمال اخرویه ومحبت ربانیه دن بی بهره اولوب ﴿ مثنوی ﴾ ورتو دست اندر مناصب می زنی * اکر سن مناصب دنیویه یه ال اوره سن ومال وخانمان تحصیلنه یله سن ﴿ مثنوی ﴾ هم ز ترس ست آنکه جانی می کنی * اول دخی خوفکدندر که زیاده جان چکشمرسن یعنی دنیایه کمال محبتکدن اصلا موت وعدمی ایستمیوب وموتی تذکر ایتسه لر قلبیزه کدر ویرمه دیو یانکدن رد ایدر سن وبرخوای (الذی جمع مالا وعدده یحسب ان ماله اخلده) مال وجاه سنی دنیاده مخلد ایدر قیاسیله جان چکشه چکشه ارباب دنیایه انواع ذلت وافتقار ورشوتلر ایله منصبلر آلوب جمع مال ایتمکه کیدر سن وبو قدر یوك اقچهم وبوقدر بیك آلتونم وار دیو اوقات وساعاتکی حسابله کچوروب وابنیهٔ عالیه وباغ وباغچه لر یاپدیرمقدن اوصانمیوب دنیایی جمله ویرسه لر قناعت کلیوب وبرکره دردایله الله دیمکه قادر اولمیوب مسجود ومعبودك جاه ومنصب اولور ای مغرور نامسعود شداد ونمرود ودعوای ربوبیت ایدن فرعون عنوددخی اولورسك برکون ملك الموت کلوب وقهر الهی ایرشوب خواه وناخواه درلو درلو بلا ومحنت ایله جان چکشه چکشه روحکی بدندن نزع ایدوب طپراقدن غیریله طویه جق

کوزك املاك وارزاقکه حسرت ایله بقدرق کیدوب ایتدیکك جور وستملرك عذاب وعقابن کوروب نارجحیمه کرفتار اولورسن وابدالآباد عذاب الیمده قالوب جان نزعندن خلاص اولمازسك قال ابو العباس السیاری (عطاء الحق للمؤمن نوعان کرامة واستدراج فما ابقاه علیك فهو کرامة وما ازاله عنك تبین انه استدراج ﴿ نظم ﴾ فیا خسارة نفس فی تجارتها * لم تشتر الدین بالدنیا ولم تسم * ومن یبع آجلا منه بعاجله * یبن له الغبن فی بیع وفی سلم * ﴿ مناجات ﴾ الهی شول اسمك حرمتنه که سن بیلورسك وشول صفاتك حرمتنه که سن انکله موصوفسك بزی اغوای شیطانی وهوای نفسانی وغرور نادانیدن صاقله آه الهی ومولای سن که بر حکیم سنکه پوشندهٔ خطاسن وبر صمد سن که ادراك خلقدن جداسن ای هادی ورهنما بو عجزه ومساکینه بردل شیدا ویرکه یولکه جان فدا ایدهلم وبرجان پرصفا ویرکه اول جهانك کارسازی اولهلم الهی بر تقوی میسر ایتکه دنیادن بری اولهلم بر روح قدسی ارزانی بیورکه سنك نعم فیوضاتك چشان اولهلم وبرقدم راسخ وبر کدراه راستدن سورچمیهلم الهی بر دیدهٔ بینا روزی قیلکه بردخی چاه جاهه دوشمیهلم آلهی دست کیر اولکه سندن اوزکه دستکیرمز یوق بزی قبول ایله که غیری ملجأمز یوق کریما بو عاجزوجانیدن طاعت ایستمه که طاعته اقتدارمز یوق وهیبت ایله خطاب بیورمه که قهرکه طاقتمز یوق آلهی نه کتوردك دیمه که حالمز رسوایدر نه ایشلدك دیمه که کارمز دشوار وایدر توفیق وهدایت قیلکه استوار اولهلم تحقیق عنایت بیورکه درکار اولهلم حفظ وعصمتکده طوتکه پریشان اولمیهلم قرب وحدتکدن دور ایتمکه پشیمان اولمیهلم ای حکیم وعلیم تعلیمی سن ایله که شریعتی بیلهلم سن تلقین بیورکه آداب طریقتی یرینه کتورهلم نور محبتکله قلبمز روشنا قیلکه ظلمات بشریهدن خلاص اولهلم قناعت ویرکه طمعدن بری اولهلم ابواب احسانکی کشاده بیورکه دق ابواب اغیار ایتمیهلم الهی جمله عبادکی خود پرستلکدن خلاص ایدوب کندو آشنالغکله اختصاص میسر قیل دردلو کوکللر درمانی سنسن بوخسته بومعلولاتدن شفا کلمز وفتاح مشکلات سنسن والا عقید وبستهلردن کار کشاده اولماز آلهی جانمزه کندو صفاکی وقلبمزه کندو هواکی ویر الحاصل مارا آن ده که مارا آن به * مکذر مارا بکه ومه * ﴿ رباعی ﴾ یارب دل خلق را برحمت جان ده * دردهمه را بصابری درمان ده * من بنده ندانم که چه می باید خواست * داننده تویی هرآنچه بهتر آن ده * خلاصهٔ کلام ای برادر سعادت انجام ﴿ مثنوی ﴾ هر که جز عشق

خدای اخنست ❊ هرنه که خدای احسنك عشقندن غیردر نه اولورسه اولسون
کرکسه دنیا پادشاهلغی وکرکسه ایکی جهانك نفس مراد ایتدیکی
نعم فراوانی اولسون عشق ربانی ومشاهدهٔ جمال سبحانی اولمدقد نصکره
﴿ مثنوی ﴾ کرشکر خوار بست آن جان کندنست ❊ اکرشکر خوارلق ایسه
دخی معناده اوجان چکشمکدر آه‌ای همدم نسیم وصال ﴿ رباعی ﴾ عشق
آمدوشد چوخونم اندررك وپوست ❊ تاکردمرا تهی وپرکرد زدوست ❊ اجزای
وجودمن همه دوست کرفت ❊ نامیست زمن برمن وباقی همه اوست ❊ آه‌ای عشق
الهیدن خبردار اولمیان کرکل ومحبت ربانیه‌یی انکار ایدن غافل ﴿ مثنوی ﴾
چیست جان کندن سوی مرك آمدن ❊ دست درآب حیاتی نازدن ❊ جان
چکشمك ندربیلورمیسن نزع جان اولدرکه جانب مونه کلمك وآب حیات محبته
ال اورمامقدر پس آب حیات محبت نوش ایدن اولمزمی دیرسك ❊ ع ❊ اولن
حیواندررعاشقلراولمز ❊ ایمدی بنم روحم حق سبحانه وتعالی اجساد انبیا واولیایی
ارض اکل ایتمکی حرام ایدوب آنلرك جسد شریفلری الی یوم القیام تازه
وطری طورر خصوصا اوجدالله غزابه واروب کفار الندہ شهید اولان
مؤمنلرك اجسادی چوریمز پس اولیا واصفیانك اجساد شریفه‌لری پوسیده
اولمامغه سبب بودرکه محبت الهیه‌دن اولان نورآفتاب حقیقت محمدیه انلرك
ظاهر وباطنلرینه بروجهله تأثیر ایدرکه جمیع عروق وضوارب وخشاشه
اعضالرینه فیضان ایدوب مثلا اوراق ورده کلابك سریانی کبی عشاق محمدینك
دخی جسم اطبقلرنده حب الهی ایله مماواولمدق یسرمه‌قالمز وبودولته نائل اولان
عرفا صورت بشرده ملك ونورمحض اولوب جسمی مأکل تراب اولمقدن خلاص
اولور وکذلك طعامنده حرام وشبهه‌اوشی خلط ایتیوب حلال صرف اکل ایدن
اتقیا ونفسنی حسابلیوب شریعت مطهره میزاننده وزن ایدن اصفیانك
دخی جسدلری چوریمز کما روی الطبرانی فی النهایة مرفوعا (الموزون المحتسب
کالمتشحط فی دمه وان مات لم یدود) ای لم یأکله الدود قال الشیخ الربانی
عبد الوهاب الشعرانی فی کتابه المسمی بالیواقیت (فشاهدنا ذلك فی الشیخ
نورالدین الشونی وفی جدی الشیخ علی قدس سرهما اما الشیخ نورالدین الشونی
فنزلت قبره بعد سنة وتسعة اشهر فوجدته طریا کما وضعناه وکنت رأیت له
رؤیا قبل ان یموت وذلك انی سمعت قائلا یقول من اراد ان یزور النبی صلی الله
علیه وسلم فلیزره فی المدرسة السیوفیة عند الشیخ نورالدین فمضیت الیه فوجدت
علی بابها الاول اباهریرة وعلی الباب الثانی المقداد بن الاسود وعلی الباب الثالث
علی ابن ابی طالب رضی الله عنهم فقلت الامام علی این رسول الله صلی الله

مطلب
پوسیده نااشدن لحوم انبیا واولیا در زیر خاك

(تشحط) آلوده بودن بخون یقال تشحطه بالدم (لغت)

علیه وسلم فقال هاهو جالس علی التخت داخل تلك الخلوة فوقفت علی بابها
فوجدت الشیخ نورالدین هو الجالس فقلت له این رسول الله صلی الله علیه
وسلم فتبسم فصرت اتطلب النبی صلی الله علیه وسلم فظهر لی وجهه علیه
السلام فی وجه الشیخ نورالدین فمازال النور ینتشر من جهة جبهة الشیخ نورالدین
الی اصابع رجلیه فخفی الشونی وظهر رسول الله صلی الله علیه وسلم فسلمت
علیه فقصصت هذه الرؤیا علی الشیخ فقال یا ولدی ما سررت فی عمری کله بشیء
مثل هذه الرؤیا وقال ان صح منامك یا ولدی لا یبلی لی جسد فکان الامر کما
ذکرناه واما جدی الشیخ علی رضی الله عنه فکان یبالغ فی الورع ویقول من احکم
اکل الحلال الصرف لم یبل له جسد وکان لا یأکل قط طعام احد من مشایخ
البلاد ولا طعام قاض ولا طعام مباشر ولا طعام احد لا یتورع وکان لا یأکل
فراخ حمام الابراج لاکلها من زرع الناس فلما مات دفنا والدی جانبه بعد احدی
وعشرین سنة فوجدوه طریا کما وضعوه هکذا اخبرنی الذی دفنه ودفن الوالد
اما عجب حکمندر که نور تقوی ومحبتدن بی بهره اولان ﴿ مثنوی ﴾ خاق را
دودیده درخاك عمات ❊ خلق وعوامك ایکی کوزلری تراب ومونده اولوب دیده‌
بصیرتلری کور وبی نور اولمغله اجساد شریفهٔ انبیا واولیا وشهدا واتقیا پوسیده
اولمدیغنه اعتقاد ایتمیوب ﴿ مثنوی ﴾ صدکمان دارند در آب حیات ❊
آب حیات محبتك وجودینه صدکمان طوتارلر وعشاق الهی قبل الموت
الاضطراری اوصاف بشریه‌دن عاری وموت اختیاری ایله فانی اولوب بعد
الفنا بقاء حقله حیات ابدی وبقاء سرمدی بولدقلرینه انکار ایدوب چاتارلر
بعدو خذلانه دوشرلر ﴿ شعر ﴾ ایا لطیفه زمانه ایا خلاصهٔ ذات ❊ ایشت بوسوزلرمی
تا بوله سن انده نجات ❊ شریعت امرینی مرشدایدن طریقته کیر ❊ کیم اول
طریقله سن ایچه سن آب حیات ❊ حقیقت اهلی اولورسك کورینه هرنه که وار ❊
دمکده معرفتکده بولینه بیك حسنات ❊ بوکون دورش اوز کیچون ایو عمل ایده
کور ❊ یارنکه معرکه‌لرده بهشت اوله عرصات ❊ بوکون بودارفنا برنفسدر ربیلکز ❊
بوبرنفسده قیلك صد هزار صوم وصلات ❊ سنی دیری طوتنی بخشی بلکل ای
عاشق ❊ که هرنفسده قیلك نیجه شکروقدر برات ❊ رسول سید کونین که مؤمنه
آینه‌در ❊ بومؤمن آینه سنده کوردی جمله صفات ❊ بقا الندن ارشدك فنادن علم
اوقودك ❊ بوعاله اوز بکی بیلدکسه عمرکه برکات ❊ بوعلمی بیلوب بیلدکسه کندو
اوزکی ❊ ایلت شودفترکی تیز بازارده بربوله صات ❊ حذرقیل اکله سنی سن اوزوکی

بیلمکیجون * صقن كه جنت ایچون اولمـوش یرلر درکات * قچان كه قتل ایده‌سن
نفسکی اوده آته‌سن * ایریشه آیت فانظر دونه حیاته ممات * دورش بو ممر فنك
خرقه‌سینه جمع اوله کور * داغله درت یکا عاشق که‌نیده‌سن هیهات * کوردی
پرده اول چونکه عشقدن ایتدی ظهور * توردی نور تجلی سورلدی چون ظلمات *
ای نیجه نشنه کوکلر سوزمدن آله زلال * بریه ایچره قانجه ایچه کور آب حیات *
دیلدن ایردی قلمدن دوکلدی کاغده در * درلدی جمله لطایف جواهر اولدی
برات * بو قطره بحر حقیقت سوزینی درج ایدیجك * كه بر دقیقه ده بیك دراو
کوستره حلوات * بو معرفت بو حقیقت طریقت اولدی تمام * شریعت امری ایچون
و بر محمده صلوات * ای سالك حقانی وطالب ربانی ﴿ مثنوی ﴾ جهد کن
تا صدکان کردد نود * جهد بلغ وجد بی دریغ قیل كه حتی صدکان طقسان
اوله زیرا ظن وکمانك ناقص اولدیغیچه یقینك زیاده اولور یعنی مراد اول دکلدر كه
یوزعدد شك وکماندن اون عددی کیدوب طقسان عدد کمان باقی قاله بلكه مقصود
صدکان طقسان قالدقده یقین حصوله کلیجك سعی وکوشش ایله كه جمله
کمانك کیدوب حق الیقین مرتبه سنه واره سن ونور شهوده ایروب ظلمات شکدن
خلاص اوله سن دیمکدر ﴿ مستزاد ﴾ صال برقعی یوزدن ایا صورت رحمان *
طرح ایله کمانی * هر کیمکه جمالك کوره ای زبدهٔ اکوان * قربان ایده جانی *
پس رفع ظلام ظن واوهامه سعی واهتمامه یوزدن اوا اوردیرا ایسك ﴿ مثنوی ﴾
شب برو ورتو بخسپی شب رود * ترك خواب وغفلت ایدوب شب روا اول یعنی
شب تاریك بشریتده خواب واستراحتدن بریده اولوب کیجه‌لر اویومه وثلث
لیالیده تهجده قالقوب وکوکل حالنه واروب درکاه حقه تضرع ومناجاتدن
خالی اولمه وطریق محبته سالك اول یوخسه تکاسل ایدوب اویورسك وبستر
راحتده یاتورسك اکر شب بشریت واکر لیالیٔ عالم شهادت کیدر وفرصت کچر
ووقت اجل ایریشوب ویوم قیامت ظاهر اولوب اندن صکره واقع اولان
حسرت وندامت فائده‌مند اولمز ایمدی * ع * فوت فرصت مکن كه وقت
صفاست * مضمونیجه ﴿ مثنوی ﴾ درشب تاریك جوی آن روز را * اول روز
روشن حقیقتی وآب حیات محبتی بو شب تاریك محبت ولیالیٔ ظلام ریاضتده
جوینده اولوب ﴿ مثنوی ﴾ پیش کن آن عقل ظلمت سوز را * اول
عقل معاد ظلمت سوزی درپیش ایله وعقل کل صاحبی اولان پیر طریقتك
نار جذبات هستی سوزنی کندوکه رهنما قیل ورخوای (کانوا قلیلا من اللیل

مطلب في التهجد وما ورد فيه من الاحاديث الشريفة

مایهجعون) و بر موجب (تتجافى جنوبهم عن المضاجع) الآیه لیالیك ثلثنده
ویاخود نصفنده قالقوب تهجده قائم اول روی عن عبد الله بن سلام رضی الله
عنه ان النبی صلی الله علیه وسلم قال (ایها الناس افشوا السلام واطعموا الطعام
وصلوا باللیل والناس نیام تدخلوا الجنة بسلام) رواه الترمذی وقال حدیث حسن
صحیح وعن عبد الله بن عمرو بن العاصی رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه
وسلم قال له (احب الصلوة الى الله صلوة داود واحب الصیام الى الله صیام داود
کان ینام نصف اللیل ویقوم ثلثه وینام سدسه ویصوم یوما ویفطر یوما) متفق
علیه وعن سالم بن عبد الله بن عمر بن الخطاب رضی الله عنهم عن ابیه ان النبی
صلی الله علیه وسلم قال (نعم الرجل عبد الله لو کان یصلی من اللیل قال سالم فکان
عبد الله بعد ذلك لا ینام من اللیل الا قلیلا) متفق علیه وعن عبد الله بن
عمرو بن العاصی رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یا عبد الله
(لا تکن مثل فلان کان یقوم اللیل فترك قیام اللیل) متفق علیه وعن ابن مسعود
رضی الله عنه قال (ذکر عند النبی صلی الله علیه وسلم رجل نام لیله حتی اصبح قال ذاك
رجل بال الشیطان فی اذنیه او اذنه) متفق علیه وعن ابی هریرة رضی الله عنه
ان رسول الله صلی الله علیه وسلم (قال یعقد الشیطان علی قافیة رأس احدکم اذا هو
نام ثلث عقد یضرب علی کل عقدة علیك لیل طویل فارقد فان استیقظ فذکر الله
تعالی انحلت عقدة فان توضأ انحلت عقدة فان صلی انحلت عقدة فاصبح
نشیطا طیب النفس والا اصبح خبیث النفس کسلان) متفق علیه قافیة الرأس آخره
وعن حذیفة رضی الله عنه قال (صلیت مع النبی صلی الله علیه وسلم ذات لیلة
فافتتح البقرة فقلت یرکع عند المائة ثم مضی فقلت یصلی بها فی رکعة فمضی
فقلت یرکع بها ثم افتتح النساء فقرأها ثم افتتح آل عمران فقرأها یقرأ مترسلا
اذا مر بآیة فیها تسبیح سبح واذا مر بسؤال سأل واذا مر بتعوذ تعوذ ثم رکع فجعل
یقول سبحان ربی العظیم فکان رکوعه نحوا من قیامه ثم قال سمع الله لمن حمده
ربنا لك الحمد ثم قام طویلا قریبا مما رکع ثم سجد فقال سبحان ربی الاعلی فکان
سجوده قریبا من قیامه) رواه مسلم ایمدی ای مؤمن مقبل ومستمع قابل فضیلت
تهجد وقیام لیلده احادیث شریفه ایله واقع اولان تنبیهات وتأکیدات وانذارات
وتبشیرات معلومك اولدیسه بو خواب کسلدن اویانوب تضرع ونیاز
واداء نمازدن خالی اولمه كه ﴿ مثنوی) درشب بدرنك بس نیکی بود * شب
بدرنکده یعنی لباس سیه فام ایله پوشیده اولان شب ظلامده حسنات کثیره اولور

بو خود مشهوردر که ﴿مثنوی﴾ آب حیوان جفت تاریکی بود * آب حیوان ظلمتك جفتی اولور الحاصل ایام دنیانك لیالی ظلماسنده اعمال صالحات وشب تاریك بشریتده آب حیات حب ذات موجود اولدیغی مقرردر آه ای دل آگاه شب بدرنك بی قیمت اولدرکه غفلت ایله پایانه ایره وشب عباسی لباس ذی قیمت اولدرکه عبادت باری وناله وزاری ایله پایانه ایروب روز منشور امان اوله ﴿نظم﴾ مخسب ای دل سخن بپذیر آخر * چه خواهی درشب ازین خواب آخر * شب مهتاب واصل شوز اسرار * درآن ساعت که باشد لیس فی الدار * تو درخوابی و بیداران رفتند * عزیزان ووفاداران برفتند * پس برعاشق صادق که قیام شبی غنیمت بیله اکا هزیمت واقع اولمز زیرا شب پردهٔ عصمت وجذبهٔ رحمتدر شب چمن زار متقین و کلزار یقیندر شب پناه انبیا واولیادر شب سجدگاه عباد وخلوتخانهٔ زهاد درشب خزاین اسرار وسفاین انواردر ﴿شعر﴾ مارا دلیست زنده دل ازخوان نیم شب * مادردصبح طالب درمان نیم شب * مارادوست فقرونیازست مرحبا * پرگشته ازمواهب واحسان نیم شب * دردی که در وجود تو پیدا شود زعشق * میکن دوا بنالهٔ پنهان نیم شب * خندان بود بروز قیامت کسی که او * موصوف شد بدیدهٔ کریان نیم شب * ای صدهزار عاصیٔ جانی که شد قبول * ازآه صبح وناله افغان نیم شب * آه ای برادر سعادت انجام * بیت * عجبا للمحب کیف ینام * کل نوم علی المحب حرام * دولتی ایله برکام اوله کسه وراه کسلدن ترك اقدام ایتدکه اشبو حکایتی جانله اصغا قیل که قصه دن حصه مند اوله سن یعنی عشاق الهیدن بعضیلر شب ایله روزك بربریله برعجب مباحثه وبرغریب مجادله لرینه دوش اواوب * منقولدرکه برزمانده بطریق المفاخره شب ظلامه روز نور ارتسام ایتدی ای ﴿شب﴾ آگاه اولکه بن زیارت احبابم عمارت اسبابم تصرفات زر وسیم معاملات سور وزینم نفقهٔ زن وفرزندم صدقهٔ خویش وپیوندم هنگام زراعتم بازار بضاعتم بنم شانم نور وذاتمدن ظلمت دور اولوب اسباب خوانمدر آفتاب نان پارهٔ احسانمدر (ان فی ذلك لآیات لاولی الالباب) گنج نامهٔ انعامدر ﴿شعر﴾ بستان الطافتم بهارست * زآن نام شریف من نهارست * نورم چو زوال کشت نارم * روزم که چراغ صبح دارم * برطالبان منم غنیمت * ای لشکر شب زمن هزیمت * چون طلعت من جهان فروزست * کویند جهانیان که روزست * پس ﴿شب﴾ دیجور روزك

مطلب
در مباحثهٔ روز باشب ومحاجه کردن بایکدیکر

غرور ایله فخر وسرورن ایشیدوب ایتدی ای روز ایکنده غرالنه کیم بن دخی صومعهٔ حضورم سجادهٔ سرورم آرام قلوبم پناه اخیارم نیاز کاه ابرارم اگرچه شب نامم اما سلطان بی بدلم شهرت یافتهٔ (الزمل قم اللیل) م ﴿شعر﴾ عباسیٔ کسوت ظلامم * کویا که خلیفهٔ انامم * شبنم شرف وبیام رب بود * چون جمع شد این دو حرف شب بود * چون کعبه بچشم توسیاهم * نی نی که چو کعبه ات پناهم * کر رسمت تونو رور وزست * درظلمت من چراغ سوزست ﴿روز﴾ ایتدی ای شب سن شبه وبن درم وسن غلام حبشی سن بن حرم وسن رعیت سن بن شاهم سن ظلمت سن بن نورم سن سنك سیاه محك سن بن ذهب سرخم ای شب سکا برمقدمه بیان ایدهیم که بنم فضیلتم بیلهسن اعدی معلومك اولسونکه برفحوای (وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون) هر بر وجودیکه اول واجب الوجود محض جودیله ایجاد بیورمشدر جود وسجود ایچون وجوده کتورمشدر که (اقیموا الصلوة وآتوا الزکوة) قول شریفی بوکا شاهددر پس قنغی دون همتکه انلك وجودی جود وسجود ایله آراسته اولمیه انلرك شانی (ان شر الدواب عند الله الصم البکم الذین لا یعقلون) قول شریفنه صادقدر نتکیم عارفلر دیمشدر * بیت * شرف نفس بجود ست وکرامت بسجود * وآنکه این هردوندارد عدمش به زوجود * مثلا وجود فرعون عنود اگرچه جود نمود ایدی اما سجودی اولمدیغیچون (واغرقنا آل فرعون وانتم تنظرون) فحوای کریمی اوزره وجود بی سجودی غرق دریای قهر خلود اولدی قارونی دخی کورکیم نهادنده سجود اولوب لکن جودی اولمامغله (فخسفنا به وبداره الارض) فحوای کریمی اوزره وجود بی جودی فرو بردزمین ونابود اولدی پس هر بر وجودك که جود وسجودی اولمیه هیزم نار دوزخ اولمسی مقرردر کما اخبر تعالی (ما سلککم فی سقر قالوا لم نك من المصلین ولم نك نطعم المسکین) فاذا کان کذلك هنرمندان عالم وخردمند ان بنی آدمه معلومدر که فرمان واجب الوجود اولان هر جود وسجود ایچون بروقت مبین ومیقات معین واردرکه اول وقتدن اول ویاخود صکره وخارج میقاتده انی ایتمك مقبول معبود اولمز اول اوقات ومیقاتك خود اکثری بنده درجمله دن بری مخزن اسرار ونیاز اولان امر نمازدرکه حق سبحانه وتعالی (فسبحان الله حین تمسون وحین تصبحون وله الحمد فی السموات والارض وعشیا وحین تظهرون) فحواسنجه اکثر اوقات صلوتی روزه تخصیص

بیومشدر وبری امر حج درکه اولدخی بنده‌در کما قال تعالی (الحج اشهر معلومات) وبری دخی حج مساکین اولان صلوة جمعهٔ بی ریا وسمعه درکه (اذانودی للصلوة من یوم الجمعة فاسعوا الی ذکر الله) فحواسنجه وقت جمعه دخی بنده‌در وبری دخی امان نامهٔ بئس المهاد اولان جهاد درکه (واذ غدوت من اهلك تبوئ المؤمنین مقاعد للقتال) فحواسنجه انك وقتی دخی بنده‌در وسبب قرب رحمان اولان ذبح قربان دخی بنده اولوب (فاذا وجبت جنوبها فکلوا منها واطعموا القانع والمعتر) فرمانی بوکا شاهددر وبری دخی سبب سعادت دوجهان اولان صوم رمضاندر که برفحوای (ثم اتموا الصیام الی اللیل) انك دخی وقتی بنده‌در وکذلك صلوة عیدین وسعی میلین دخی بنده‌درکما قال تعالی (ومن یعظم شعائر الله فانها من تقوی القلوب) پس ای شب سنده خود نه جمعه واردر نه جهاد ونه حج واردر نه قربان نه صوم رمضان واردر نه ابیك حاجیان نه تکبیر غازیان واردر نه زیارت اخوان پس بنمله سنك میانکده فرق فاحش اولوب سن زاغ سیاه وبن شهباز اوج پناهم ﴿ شب ﴾ ایتدی ای روز عجب خود تعالق ایتدك ایمدی سنك ضمیر مهر تنویرکه خفی اولمیه که هرکیم که کندویه مشغول اوله لاجرم مخذولدر وهرکیم که تجلیات جلالده اوله اندن تجبر وتکبر محالدر ای روز بوقاعدهٔ کلیه مضبوطك اوله که نظر اوچ نوعدر یعنی بریسی خالقك سکا اولان نظریدر وبریسی سنك خلقه اولان نظرکدر بری دخی سنك سکا اولان نظرکدر پس خالقك نظری سکا واقع اواورسه غالب حال بودرکه ریادر ریا ایسه نفاق ونفاق شرکی مستلزمدر قال تعالی (یراؤن الناس ولایذکرون الله الاقلیلا) واکر سنك نظرك خلقه اواورسه بوخود شرك معنویدر کما قال تعالی (ولایشرك بعبادة احدا) واکر سن سکا نظر ایدرسك بوصفات شیطانیه‌دن اولان عجب وانانیت وباب رحمندن سبب طرد ولعندر کما قال تعالی (الا ابلیس ابی واستکبر وکان من الکافرین) پس ذکر اولنان صورتك اوچی دخی پر کدورت اولوب بونلر ایله حقه وصلت محالدر اما سیه پوش فنا اولوب دم افلاس وقدم اخلاص ایله کلان خواصده ایکی نوع نظر خاص واردرکه بریسی سنك حقه اولان نظرکدر وبریسی حقك سکا اولان نظریدرکه (یجاهدون فی سبیل الله ولایخافون لومة لائم) عبدك حقه اولان نظرین وقول کریم (ان الذین سبقت لهم منا الحسنی اولئك عنها مبعدون) حقك عبده اولان نظرین اخبار بیورمشدر ایمدی سنك سنلکك بوایکی نظرك

میمنتی ایله زائل اولوب من عرف ربه دولتنه نائل اولورسن نتکیم عارفان الهی بیورمشدر * بیت * بر من نظری فکند تا که دادار * زآن یك نظرش کشود چندین اسرار * ایمدی ای روز فیروزهرکیکه روزده سجادیه وضع قدم ایلیه غالب احتمال بودرکه آفات نظر ریا وسمعه‌دن امین اولمیوب ترك عجبه قادر اولمز ولله فی الله بردم میسر اولمز فلهذا رحمت ربانی وعنایت سبحانی عبادنی بوبلیه‌دن تخلیص ایچون ظهور نوری غموره تحویل وروزی شبه تبدیل ایلدی که ظلام لیالی غشاوهٔ ابصار ناس اولوب قلاش واوباشلر بستر خوابه باش قویوب درکاه بی نوم وسنه عشاق بی کینه وسوزان سینه‌لرینه اغیاردن خالی خلوتخانهٔ مشاهدهٔ جمالی اولوب طریق وحدته کیدن وآه جکر سوز چکن عاشقان الهی که عروسان حقانیدر برفحوای (اولیاء الله عرائس الله ولایری العرائس الا المحرمون) نه انلر اغیاری ونه اغیار بونلری کورمیوب عرفانك نظری حقه ونظر حق قلوب عارفانه اولوب کاه نار تجلیات جلالی ایله کریان وکاه نور تجلیات جمالی ایله خندان اولورلر کما قال علیه السلام (المؤمن بکاء باللیل بسام بالنهار) ﴿ رباعی ﴾ کنج ازلی که هست زیر لب تست * وزدوزخ حق ترا نصیبی تب تست * شمع شب کور وعزت روز نشور * ای خواجه اکر تو طالبی در شب تست * ای روز بنم خود فضل وشرفمه دلیل قوی دکلمیدرکه اسکندر طلب آب حیات ایچون ظلماته واروب رنك سیاهدن غیری الوان کورمدی وقدمنه بعض سنك ریزه‌لر دوقنمغله عجبا نه درکه دیوالنه الوب وجهان روشنائی به خروج والنده اولانه نظر ایتدکده کوردیکم لعل وجواهر ایمش آه ای روز ضیاپناه عارفان شب آکاهك دخی عالم معناده اولان اسکندر سرلری (من اخلص لله تعالی اربعین صباحا ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه الی لسانه) صباحنه خروج ایچون (ومن شر غاسق اذا وقب) ظلماتنده آب حیات (والذین اوتوا العلم درجات) اوجاغنه طالب اولوب پای موصلاتنه مصادف اولان حصبات معانیٔ خفیه‌یی دست عقلنه آلوب رضای (ولذکر الله اکبر) فضاسنه خروج ایتدکده عین یقین ایله نظر ایدوب حق الیقین کوردرلر که ید عقولده اولان (بسم الله الرحمن الرحیم) کلامنك اون طقوز عدد جواهر حروفی ایمش و (انا النقطة فی تحت باء بسم الله) کندی ایمش پس ﴿ روز ﴾ شبدن بوکلمات عجیبه ونکات غریبه‌یی استماع ایتدکده غرق دریای انوار حیرت اولوب ولکن زبان غیرتی الدن قومیوب ایتدی

ای شب سن خربات ظلماتك بومی و بن تخت روزكارده نشین اولان اسكندر
رومی یم وسن بر عبد حبشی٭ مشعله دارسن بن ایسه شاه بزركوار كشورانوارمكه
آثارانوارم جمیع آفاقی مشتمل وسفره٭ احسان چهره٭ رخشانم عالمیانه شاملدر
ای شب بنم طلعت میمون ورؤیت همایونم خفتكان شب وسرمستان اسحاری
سجاده٭ بیداری یه اجلاس ایدوب جنابت آلود (النوم حدث) قضیه سی
اولانلری نظافته ابركوروب و (امتی غرمحجلون من آثارالوضوء) براقلغنه
ایرشدیرر ای شب بو خود معلومدر كه بن اولمسم اسباب ضایع واحباب جایع
وارباب صنایع كارلرنده عاجز اولوب عالمده حركات وجهانده بركات قالمز
پس ای شب سن غفله نه وجهله منساوی اولور سن ای شب سن اول
افسونكرسن كه نشوه٭ افسون غفلات وجرعه٭ افیون سباتله جهانیانی خوابه
مبتلا ایدرسن و بنم شانم اولدركه كوكبه٭ صباح ودبدبه٭ حی علی الفلاح ایله عالمیانه
واوله ویروب مصروعان افسون وافتادكان افیونك اولان سر كرانلری تداوی٭
(الصلوة خیر من النوم) ایله سكردن صحوه كتوروب یقظان ایدرم ﴿شب﴾ ایتدی
ای روز خود سن آشوش اسرار سالكان وتاراج وقت صفای عاشقانسن سكا
زرپرستلر حریص وبكامیكده٭ الست سرمستلری انیسدرسنك طالبلرك عاقلان دیده
خیره لر و بنم راغبلرم عاشقان اشك ریزه لردر (و من یفعل ذلك یلق اثاما)
سنده اولان غافلك وصف قوتیدر (والذین یبیتون لربهم سجدا وقیاما)
بنده اولان مشتاقلرك مدحیدر ای روز آفل بن اول شاه شب نامم كه كهكشان
بنم راهم كواكب بی شمار سپاهمدر مشتری تكمه٭ كلاهمدر مریخ دربانم زهره
مهمانم عطارد همخوانم زحل پاسبانم فلك ایوانم ماه چراغ رخشانم شفق
شاهد نور افشانمدر ای روز اكرچه سیاه ایسم نه غم كه لباس بیت الله سیاهدر
وحجر اسود كه یمین الله در سیاه وانبیا واولیایه بوسه كاهدر ای روز بنی سوادسن
دیو اوم ایمه كه مداد دخی سیاهدر اما نقش مصحف وكلام الله در ودود آه
توابین سیاهدر ولكن محو كن ظلام كناهدر كه انلرك نامه٭ سیاه كناهن
(یبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان) جامه شوینی پوشمشدر ای روز چشم
نركس سیاهدر فاما غارتكن نظر عاشقاندر وزلف وابرو سیاهدر اماد لربای
رندانددر خال مه رویان سیاه اولسه خود مرغوب وكیسوی دلبرانك سیاه
اولمسی بغایت محبوبدر ای روز بكا سواد الوجه اولق نه نقص و برده
لقمان وبلال دخی سیاهدر واكثر عرب سیاهدر فاما (حب العرب من الایمان)

شرف حربه كواهدر ای روز سوزی شب یلدا كبی اوزاتمیه لم وحجتی امضا
ایده لم كه هر كسك نظر عابننده در پس بنم عاقبتم نورانیت وسنك عاقبتك
ظلمانیتدر ای روز بحمد الله اكرچه كیم سیاهم اما كه لیلة القدر و براتم (انا انزلناه
فی لیلة القدر وما ادریك ما لیلة القدر لیلة القدر خیر من الف شهر) برهانی
خود بكا كواهدر علی الخصوص فضل الهی بن شب سیاهی ایكی جهان
كونشی انبیا ورسلك شاهی اولین وآخرینك شفیع وپناهی حبیب الله علیه
صلوات الاهه تخصیص ایدوب (ومن اللیل فتهجد به نافلة لك) بیوروب
و (سبحان الذی اسری بعبده لیلا) قول كریمی ایله معراج شریف بنده واقع
اولدیغی بنم جمله فضیلتمه كافیدر ای روز بن سرخ رویم دیونه غرا لنورسن
ولكن بیلم كه سرخ اولمشسن اما سرخ نسواندن غیرك كارینه یرامز بو خود
مقیدر كه حمرت شفقده بقا اولمز باخصوص سرخ رولرده چندان بها اولمز
جنس اسده اروسدن ارزن بو قدر ز برا اكثری سرخ رو وسرخ مودر واكرچه
آتش سرخ رودر اما جزؤ نار جهنم اولوب مقربلرین سیه رو ایدوب بقار
ودرونندن دود سیاه چیقار ای روز اذعانك یوقیدر كه سرخ رویم دیو عرض
كالا ایدرسن برجامه خود سرخ اولسه سبب عجب وغرور در دیو صلحا كیمز
ور باده كوزاسه خیره یورلمز دیده سرخ اولسه علامت رمددر رز كه سرخ رودر
صدهزار خاص وعامك هوسیله دین ودنیالرین باده ویرمشلردر ای نعم روی سرخ
مقبول ومرغوبدر اما اول شول رخ كاكون محبوبان ربانی وعاشقان الهیدر كه
رنك رولرینه زوال یلیوب نار جذبات سبحانیه ونور محبت صمدانیه دن رخسار
اطیفلری كل كل اولوب صفات حقله متصف اولمغله حلیم وسلیم و مظهر
(انك لعلی خلق عظیم) اوله ای زور اول عاشقان الهی دخی سرخ رویی بقایی
وآب حیات جمال ولقایی تاركی٭ صبح وسیاهی٭ شبده جوینده اولورلر اما بیواه
ودریغ اول غافل وجاهلاره كه شبده آب خواب ایله مغمور وروزده شراب
غرور ایله مخمور اوله لر عارفلر نه خوب دیمشلر ﴿ رباعی ﴾ عمری كه بغم دنی٭
دون می كذرد ٭ هر لحظه زدیده اشك خون می كذرد ٭ شب خفته وروز مست
وهر صبح جنب ٭ اوقات عزیز بین كه چون می كذرد ٭ پس عارفان آكاه
وعاشقان بالله میان شب ورزوده واقع اولان اشبو مباحثه٭ غریبه٭ وكلمات
پرنكات عجیبه یی الی آخرها كوش هوشله استماع ایدوب كلاملری قرار انجام
اولدقده ایتدیلر ای لیل ونهار حقا كه هر بریكز دلائل عقلیه ونقلیه كتوروب

دانشمندانه عجب بحث ایدیکز اما ایکیکز دخی محو وجوددن چاشنی دار اولیوب
اکرچه قدم نهادهٔ راه عرفان اولدیکز ولکن انانیدن خلاص اولیوب
هر بریکز قید هستیٔ موهوم اولمغله بن سن دیمکدن واز کلمدیکز مع هذا
ایکیکز دخی وجود واحد اولوب جان ایله تن کبیسز حال آنکه یوم اطلاق
نهار ایله لیلك مجموعنه در ابدی واقع حال بودر که ای روزنه شبسز روز
ونه شب بی روز اولور مادام که متحد اولیه سز ناقصسز و بین العلما کیجه
عد اولنسه یوم و یوم عد اولنسه کیجه داخلدر پس بر فحوای (یولج اللیل
فی النهار ویولج النهار فی اللیل) بر بریکزده مندرج ومندمج اولوب قوسین
دائرهٔ واحده کبیسز که مابینکزی فرق ایدن خط فاصل موهومدر ابعدی
اول وهمی ازاله ایدوب وجود واحد اولدیغکز فهم ایدیکز وجمع اولوب
فرقدن بری اولیکز کیم حق سبحانه وتعالی ایکیکزی دخی وجود عباده معاش
ولباس آرامش ایدوب (وجعلنا اللیل لباسا وجعلنا النهار معاشا) بیورمشدر
مادامکه بشریتده یز بزه معاش ولباس اولمش سزدر واکر ادعای فضیلتدن
مرادکز عاشقان الهی یی صید ایدوب قید بند لیل ونهار وایام وساعاته
کرفتار اولور قیاس ایدرسکز بووهم وخیالدن فارغ البال اولیکز کیم قید
وجوددن مطلق اولان واصلان نه روزه عاشقدر نه خود کیجه یه مشتاقدر
بلکه مجذوبان الهی خالق لیل ونهار وموجد وپروردکارك جمال وحدت
بی کثرتنه عاشق اولوب وکیجه بی کوندوزه قاتوب زید رضی الله تعالی عنه کبی
پرتو نور احدیی و حب ذات احدیی ایله افناء وجود ایدوب برمقام وحدته
ارتقا ایتمشلردر که نقطهٔ حال دیدکاری آن دائمده ازل وابدی جمع ایله نائل
بقاء سرمدی اولمشلر و (لیس عند ربکم صباح ولامساء) مدلولاتنی بولوب
سرمن بوری مشاهده ایتمشلردر ای لیل ونهار عندالعشاق براوز که روز وشب
دخی واردر که اول نهارك آفتابی آفل ونجوم وماهی محق وزائل اولیوب
اول عالمده سزك وجودکز مفقود ووجود واحددن غیری ناموجوددر روز ایله
شب عشاق الهیدن بوکلمات قدسیه یی ایشتدکلرنده وجودلرینی فقد ایدوب
ایشتدیلر ای عاشقان ای مرشدان طریق عشقده جان قربان لله تعالی اول
روزوشب نیجه در بیان ودرد دله دم عیسی نفسکز ایله درمان قیلکز عارفان
الهی ایتدی ابدی دوش کوش جان ایدیکز کیم عشاق الهینك روزی نور تجلیات
احدیه فلك حقیقت قلوب عارفینه طلوع ایدوب پرتو ضیاسی اراضیٔ بشریتده

اولان ظلمات کثرتی ازاله ایتمکله بی مزاحمهٔ کثرت غرق انوار وحدت اولدقلریدر
واول نهارك فجری اولدر که انوار کشوف صفات منابع مشارق ازلی ومجاریٔ
مطالع ابدی اولان قلوب تجذ وبانده روز ایله اسرار قدسیه لرندن فیوضات
کواشف ومعارف تفجر ایدر واول فجرك آفتابی تجلیٔ جلال قدم لایزالدر که
مشارق ارواحدن ترفع ایدوب قلوب وسیعه لرینی برق سناسیله مجلی ایدر
وخورشید عرفانك دخی نور ایقانی اشراق ایدوب عقل معادی فضای
روشنای لطایف بیانه اخراج ایدر یعنی نهار صباح قدمك ضیای آفتاب
جلال ذاتی سراسر اسرار صدیقینه لامع ولایح اولدقده غرق شهود انوار وحدت
اولوب روحلری اوج ازله وعقللری فضای ابده وقلبلری صحرای جبروته
ونفسلری آسمان ملکوته عروج ایدوب روز بی شب اولان قرب وحدت مطلقه ده
سرمدی اولورلر پس نهار عشاق معلوم اولدیسه لیالیٔ ارباب اذواق دخی
بودر که کنه ذات قدم ادراکدن مقدس ومنزه اولمغله شعاع انوار ذاتده
محو وجود ایدن ارباب فنایی تلاطم امواج انوار قدم بر وجهله غرق بلا فرق
ایدر که شعور وعدم شعوردن قلوب میادین وحدانیتده حیران اولورلر
وقدم وحدتدن مقدس ایدیکن بیلوب زبان عجز وعبودیت ایله (لااحصی ثناء
علیك) نیازن ایدرلر واول شب یلدای بی نهایتك ماه تابانی انوار کشوف ذاتی
تابع ایلیان انوار صفات وآفتاب عرفانی ولی ایدن ماه ایمان وایقاندر که مطالع
فؤاد مقربیندر زیرا قلوب عارفین بر آسمان بریندر که فلك البروج غیوب اسرار
الهی اولوب نیرات کشوف جبروت وملکوتك فلك تدویریدر واراضیٔ
مقدسهٔ بشریت عارفینك فضای ناسوتی مجاریٔ انهار علم ومعرفت ومزارع
عشق ومحبت وروضات براثمار حکمت وفکرتدر پس عشاقك رمضان ریاضات
ومجاهداتنده اولان شب قدری کشف انوار سبحات جمال وحدتك اوانی
ملائکهٔ واردات غیبیه تبشیر ایتدیکیدر ویوم عیدلری شکرانهٔ مشاهدهٔ جمال
ایچون جانلرینی قربان ایدوب روح بی بدن و بی پیرهن تن حقه وصول ایله
بیرام ایلر اولدقلریدر که اول قدره ایرمك ووصلت حق ایله عید ایتمك ایچون
ترك خواب وراحت ایدوب تهجدده قلقوب جوف لیل محولرنده کشف
جمال ذاته واصل ومقام محمود وصلته نائل اولورلر پس شب ایله روز ایتدی
بارك الله ای زبدهٔ اکوان اولان عارفان واصلان حقا که کردون هفتمك
دورانی وشب وروزك اختلاف وحولانی سزك وجودکزك عیانی

اولمامیجوندر فاما بو دولت ابدی وسعادت سرمدی یه مدار نه مقوله کاردر عشاق الهی ابتدی اگرچه مدار اصلی توفیق ربانی وحب سبحانیدر ولکن سبب وصول الی المقصود اوامر الهی یه امتثال ایله صوم وصلوة وحج وزکوة وتهجد ونافلات وحب ماسوادن قطع تعلقات وانواع عزات ومجاهدات ایله اولور تکیم حق سبحانه وتعالی سبب نیل درجات وقربات اولان اوقات عبادات وساعاتی کتاب کریمنده سورهٔ اسراده بیان بیورلرکه (اقم الصلوة لدلوك الشمس الی غسق اللیل و قرآن الفجر ان قرآن الفجر کان مشهودا ومن اللیل فتهجد به نافلة لك عسی ان یبعثك ربك مقاما محمودا)

﴿ شب ﴾ ایتدی ای عاشقان ربانی ومشتاقان جمال سبحانی حقا که حق تعالی انسانه عجب کرامت عنایت بیورمشدر که یالکز شبده اولان عبادات وتهجد ایله جمیع مخلوقاتك اوقات طاعاتنی امت محمدده جمع ایلمش علم شریفه خفی اولمیه که ایام معتدله ده شب ایله روز اون ایکیشر ساعت اولوب لیالی مز بوره ده اولان ساعاتدن هر برساعتی فرق عبادتدن برفرقه یه تعیین بیورلمشدر پس کیجه نك اول ساعتی وقت عبادت پریان اولوب طاعات حقده صف آراسته اولورلر وکیجه نك ساعت ثانیه سی دریاده اولان جانورانك اوان طاعتیدر وساعت ثالثه زیر زمین ده اولان مخلوقاتك وقت طاعتلریدر وساعت چهارم صابرلرك طاعتك وقتی در وساعت پنجم جوهواده اولان فرشته لرك وقت طاعتیدر وساعت ششم ابر وسحابك وقت طاعتیدر وساعت هفتم اصحاب سکونت وفکر تك وقت طاعتیدر که (نوم العالم عبادة) بیورلمشدر ساعت هشتم آرایش بهشت وتزیین جنات عدن وقتیدر ساعت نهم وقت عبادت کراما کاتبیندر پس اونجی ساعت اول وقتدر که کوکلر قپوسی آچیلور وملائکهٔ مقربین امواج دریاکبی جوش وخروشه کلوب صیاح تسبیح وتهلیل وصدای تکبیر وتقدیسلری عالم قدسی مالامال ایدوب هرقنغی عاشق که اول ساعتده مناجاتده بولنسه حاجتی روا اولور اون برنجی ساعت وقت انتشار برکاتدر که ودایع راحت وبدایع قدرت اولان جوهر زمینده تعبیه اولنور واون ایکنجی ساعت نسیم سحردر که عاشق وار آه سردینی شمار ایله مطلعندن هبوب ایدوب ساعت نیاز دوستان ووقت راز محبان وهنکام ناز عاشقاندر واول زمانده ابواب جنات مفتوحه اولمغله نسیم سحر کاهی کذر کاهنده فوحات مسکیهٔ جنانه مصادف اولمغله وزان

اولدیغیچه جانه حیات ودماغه لذات ویرر سفیان ثوری قدس الله روحه روایت ایدرلر که اول شبده برمنادیٔ غیبی ندا ایدر که (الا ایقم العابدون) نصف اللیلده برمنادی دخی ندا ایدر که (الا ایقم القانتون) وقت سحرده دخی برمنادی ندا ایدر که (این المستغفرون بالاسحار) آه ای دیدهٔ آگاه رسول علیه السلامه فرمان الهی بو وجهله صادر اولدی که حبیبم یوم قیامتده اولان مقام شفاعت اعلای مقامات اولان مقام محموددرکه سکا مسلم قیلمشمدر اما انك طریقی بودرکه لیلنك ثلثنده ویاخود نصفنده قالقوب تهجد قیله سن (اشرف الاسباب ما ینال به اشرف العطایا) پس حبیبم بنم رضامی دیلرسك نهارده خلقی دینه دعوت ایده سن ومقام محمودی دیلرسك شبده بیدار اولوب نماز قیله سن (عسی ان یبعثك ربك مقاما محمودا) نقل اولنور که رابعهٔ عدویه جمله کیجه یی طاعات ومناجات ایله احیا ایدوب صبح صادقده امر غمق کلسه بو بیتك مفهومن سویلردی

﴿ شعر ﴾ نفس من برخیز مردم خفته اند * بکو بی کرمیکنی بیند خدا * چشم من دوری کزین از خواب خوش * نیکیٔ شب رو نماید روز را *

ایدی بنم نوردیدم رابعهٔ عدویه نسواندن ایکن طاعاته اشتغال ایتمکله تاج الرجال اولدی سن زمرهٔ رجالدن ایکن (ان الله لا یحب البطالین) زمره سندن اولمش سن ای نفس جاهل وقلب غافل ﴿ مثنوی ﴾ سرز غفلت کی توان برداشتن * باچنین صد تخم غفلت کاشتن * بونك کبی بوز غفلت تخمنی اکدکله سن باشکی غفلت اویخوسندن قالدرمغه نیجه قادر اولورسن آه کیم ﴿ مثنوی ﴾ خواب مرده لقمه مرده یارشد * خواب مرده ایله لقمهٔ مرده یار اولدی یعنی جیفه مثابه سنده اولان لقمهٔ حرام ایله جیفهٔ جهالت اولان ابدان غفله خواب غفلتله یار اولوب ﴿ مثنوی ﴾ خواجه خفت ودزد شب برکارشد * خواجه اویودی وکیجه دزدی اولان شیطان وجن کار ومصلحتده اولدی زیرا برقاچ دفعه بیان اولنمشدر که حرام لقمه مردار اولوب واکل حرام ایدنلرك جوارح وقواسی حقدن غافل اولور وطاعت وعبادتده دائم تکاسل ایدوب بلکه فرائضی بیله ترك ایدر واداء فرائض ایتدیکی تقدیرجه دخی دراو دراو افکار فاسدهٔ دنیویه وخواطر شیطانیه ایله نمازی هبا اولوب انجق تعب وزحمت چکدیکی قالور وابلیس علیه ما یستحق انواع وسوسه ویروب طریق حقدن عدول ایتدیرر وذکر وذکری یمك ایچمك

وکیمك قوشانمق واوپمك قوچـاق اولوب برکره حق ذکر ایتمکله قادر اولماز
ونابع شـیطان اولوب مردود حق اولور ایمدی ای غافل ﴿ مثنوی ﴾
تونمی دانی که خصمـانت کیند ٭ من بیلزمی سـنکه سنك خصم وعدولرك
کیملردر بوخود ظـاهردرکه ﴿ مثنوی ﴾ ناریان خصم وجودخا کیند ٭
ناری اولان جن وشیاطین خاکی اولان آدمیانك دشمنلریدر کما قال الله تعالی
(ان الشیطـان للانسـان عدومبین) پس چونکه شیاطین ناردن وبنی آدم
خاکله ممتزج اولان آب نطفه‌دن خلق اولندیسه امر مقرردرکه ﴿ مثنوی ﴾
نار خصم آب وفرزندان اوسـت ٭ نار آبك وفرزندان آب اولان آدمیانك
خصمیدر ﴿ مثنوی ﴾ همچنانکه آب خصم جان اوست ٭ تنکیم آب جان
آتشك خصمیدر یعنی ﴿ مثنوی ﴾ آب آتش راکشد زیرا که او ٭ آب آتشی
سوینـدرر زیرا که آتش ﴿ مثنوی ﴾ خصم فرزندان آبسـت وعدو ٭
فرزندان آبك خصم وعدوسیدر آه ای مستمع آگاه اکرچه کیم نارصوری یی
آب ظاهری سویندررفاما ﴿ مثنوی ﴾ بعد از آن این نار نارشهوتست ٭
بونار ظاهری وشیطان آفاقینك ناردن صکره انسانده نار شهوت وار در
﴿ مثنوی ﴾ کاندرواصل گناه وزلتست ٭ که زله وعصیان وجرم وطغیانك
اصلی اول نارشهوتك ایچنده درآه ای دل یارشدادوفریاد اول نارشهوتك
شدتندن که ﴿ مثنوی ﴾ نار بیرونی بآبی بفسرد ٭ نار بیرونی رمقدار آبله
افسرده ومنطفی اولور فاما الحـذر الحذرکه ﴿ مثنوی ﴾ نار شـهوت
تابدوزخ می برد ٭ نارشـهوت صاحبنی تاجهنمه ایلتـور ﴿ مثنوی ﴾
نارشهوت می نیارامدبآب ٭ نارشـهوت وآتش طبیعت آبله ساکن اولماز
﴿ مثنوی ﴾ زآنکه دارد طبع دوزخ در عذاب ٭ زیرا که صاحبنه عذاب
ایتمکده نار شهوت دوزخ طبیعتنی طوتار یعنی نارشهوتك اوزرینه آب آمالی
دوکدکجه شدتی زیاده اولوب دوزخ وار (هل من مزید) نعره سن اورر
ودنیا کندی یه ال ویردکجه حرص وطمعی مشـتد اولور ﴿ رباعی ﴾
ازآتش شهوت جکرم می‌سوزد ٭ وازحرص همه مغزسرم می سوزد ٭ چون
پاك شود دلم این نفس پلید ٭ هرلحظه بنوعی دکرم می‌سوزد ٭ آه ای مستمع
مقبل اکر کلمات قدسیهٔ مولانادن متنصح اولوب ﴿ مثنوی ﴾ نار شهوت‌را
چه‌چاره نوردین ٭ اطفاء نارجحیم شهوت وازالهٔ آتش الیم طبیعته چاره نه‌در
دیرسك بیوررلرکه آتش کش شهوت وکین نوردین موحدیندرکه یوم

قیامتده مؤمنلرصراط اوزرندن مرور وعبور ایدرکن نارجهنم فریاد ایدوب
ای مؤمنـلر احسـان ایدوب معبر صراطدن برق خاطف کبی کچیکز کیم
﴿ مثنوی ﴾ نورکم اطفاء نار الکافرین ٭ سزك آب نوردینکز کافرلرك
نارینی سـویندردی دیه کما اخرج الطبرانی وابن عدی بن منیـة عن النبی
صلی الله علیه وسـلم (تقول النار للمؤمن یوم القیامة جزیامؤمن فقداطفأ
نورك لهبی) واخرج الدیلمی عن ابی هریرة عن النبی صلی الله علیه وسلم قال
(الصلوة علی نور علی الصراط) واخرج هنادوالطبرانی والبیهقی عن خالدبن
معداز قال قال علیه السلام (اذادخل اهل الجنة الجنة قالواربنا الم تعدنا ان نرد النار
قال بلی ولکنکم مررتم علیهـا وهی خامدة) ایمدی ای مؤمن موحدمطفی
نارشـهوت چونکه نور دیندرز نهار دینکی اعمـال ناشایسته دن حفظ
ایدوب اطفاء نار شـهوته حقدن مدد وعنایت ونور محبت رجا ایله زیرا
﴿ مثنوی ﴾ چه کشـد این نار را نور خدا ٭ بونار شـهوت وآتش
طبیعتی نه مقوله نور سـویندرر بیاور میسن نور محبت الهیه سـویندرر
ونور الهی اطفاء نار ایتدیکن نیجه اولور مش بیلك ایسترسك ﴿ مثنوی ﴾
نور ابراهیم‌را ساز اوستا ٭ نور ابراهیمی اطفاء ناره استاد دوزکه نار نمرودی
سویندروب (یانار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم) بیوردیغی کتاب کریمده
مسطور وقصهٔ ابراهیم خود مشهوردر پس سنده دخی اول نور ابراهیمی
اولان نور جذبات ربانی ظهور ایتمك ایچون قدم ابراهیم اوزره اولان وارث
اکمل حبیب الرحیم علیه صلوات الله العلیه صدق واخلاصله تسلیم وآتش
جذباتنه داخل اول که اول نور محبت قلبکده ظهور ایدوب نارشهوات وذمایم
صفاتنکی محو وافنا ایدوب ﴿ مثنوی ﴾ تازنار نفس چون نمرود تو ٭
حتی سنك مانند نمرود اولان نفس عنودك آتشندن ﴿ مثنوی ﴾ وارهداین
جسم همچون عود تو ٭ عود کبی اولان جسم وجودك خلاص اوله
﴿ شعر ﴾ ازین جام تاجرعهٔ خورده‌ام ٭ سرم درسجودست وجان
درشهود ٭ درین جام دیدم بعین الیقین ٭ نمودست غیرتو یعنی نبود ٭ چه
غیروکجا غیروکونقش غیر ٭ سوا الله والله مافی الوجود ٭ دلم سوخت درعشق
ومن ساختم ٭ درآن سـوختن ساختن داشت سـود ٭ ایمدی بنم روحم
بونی محقق بیل که نارشهوتی سـویندررن نور عشق وجذبه دن غیریسی
دکلدر زیرا مادام که کوکل هوای یاره کرفتار اولیه هوای اغیاردن کچمز
وبونور تقوایی بولمز تنکیم قاسم انوار دیمشـدر ﴿ رباعی ﴾ هرچند ترا

زاهل ايمان دارم * در معنى اين مسئله برهان دارم * كر عشق خدا نباشدت
در دل و جان * من كافرم ار ترا مسلمان دارم * زيرا انوار ايمان اولان
عشق يزدان اولمدقجه نفس ايله روح بيلنمز ومقتضاى روح اكلنمز پس
(العمل بلا علم ضلال) اولوب نفسك مرادانه مساعده ايتديكن نفسنه
مخالفت قياس ايدر نفسنه مساعده ايتدكجه خود نار شهوتى مشتد اولور زيرا
﴿ مثنوى ﴾ شهوت نارى براندن كم نشد * شهوت نارى واقتضاء نفسانى يى
سور مكله يعنى مقتضالرنجه عمل ايدوب مرادات ويرمكله ازاله اولندى
پس نيجه زائل اولور دير ايسك ﴿ مثنوى ﴾ او بماندن كم شود بى هيچ بد *
بى شك وشبهه نار شهوت چاره سز قالغله ازاله اولور يعنى ايستديكن بولمامغله
ومقتضاى نفسى ويرمامكله نارى منطفى اولور پس مقتضاى نفسى ويرمامكله
سن اكا غالب اولمق كركسن كه زيرا حكمكه آلوب بونه رياضته قويه سن
رياضت ومجاهده يه ايسه عشق الهى وشوق ربانى لازمدر پس مطفى نار
شهوت نور عشق خدا اولديغنه شبهه قالمدى ايمدى بنم جانم ﴿ مثنوى ﴾
تاكه هيزم مى نهى بر آتشى * مادام كه سن بر آتشك اوزرينه هيزم قويه سن
﴿ مثنوى ﴾ كى بميرد آتش از هيزم كشى * آتش هيزم كشلكدن نچان
مرد اولور يعنى آتشه اودون قوندقجه ايچنه قونان اودونى ياقوب نارى
مشتد اولور پس اودون قونمامق كركدر كه آتش دوكنوب سوينه تكيم بيوررلر
﴿ مثنوى ﴾ چونكه هيزم باز كيرى نار مرد * چونكه حطبى آتشدن
كيرو طوته سن نار سوينه ندى ﴿ مثنوى ﴾ زآنكه تقوى آب سوى نار برد *
زيرا كه تقوى نار شهوت جانبنه آب ايلتدى يعنى نار صوريده اولان هيزمى
ناردن كيرو چكمك نارى نيجه سوينه ندررسه مقتضيات شهوانيه يى دخى ويرميوب
رياضت ايتمك واهل تقوى اولمق آب ايلتوب نار طبيعتى سوندرر ايمدى
اى روح مصور ﴿ مثنوى ﴾ كى سيه كردد ز آتش روى خوب * كو نهد
كلكونه آب تقوى القلوب * اول خوب روكه تقوى القلوبدن وجه زيباسنه
كلكونه قويه اول آتش شهوتدن نچان روسياه اولور يعنى اولمز حقا كه قنغى اهل
تقوى دركه زينت تقوى ايله مزين ايكن ادناس جرايم ايله ملوث اوله آه اى
دل آگاه وسالك راه اميددر كه انصافه كلوب شمدى يه دك خودنمالق ايتديكك
اما هنوز حياتكدن برمق قالوب زنده اولديغك قدرنى بيل وقلبكى معصيتدن
قلع ايدوب ايتدكلريكه ندامت ونفسكى لوم ايله بتوفيق الله تعالى بردخى ايتمامك

وامره امتثال ايتمك اوزره توبه ورجوع ايدوب وبر مرشد كامله دامننه
تشبث ايله عمد تقوى اولان نور الهى كه عشق ربانيدر حصوله كتوروب طريق
تقوايى تعلم قبل شويله كه بو اسلوب ايله توبه ايدرسن اللى ييل عمرك جمله سن
فساده خرج ايدوب بقية عمر كدن بر كون قالش ايكن وجه مشروح اوزره
ماسوادن قطع تعلق وتوبه وانابت ايله قلبكى محبت الله نوريله منور ايلسك
جمله كناهك مغفور اولوب زمرهٔ اتقيا وفرقهٔ اصفيادن اولورسن كاروى
عن ابى موسى عبد الله بن قيس الاشعرى رضى الله عنه عن النبى صلى الله
عليه وسلم قال (ان الله تعالى يبسط يده بالليل ليتوب مسئ النهار ويبسط يده
بالنهار ليتوب مسئ الليل حتى تطلع الشمس من مغربها) رواه مسلم وعن ابى
هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (من تاب قبل ان تطلع
الشمس من مغربها تاب الله عليه) رواه مسلم وعن ابى عبد الرحمن عبد الله بن عمر
ابن الخطاب رضى الله عنهما عن النبى صلى الله عليه وسلم قال (ان الله تعالى يقبل
توبة العبد مالم يغرغر) پس اول بقيه قالان عمرى تقوى ايله كچوررسك (التائب
من الذنب كمن لا ذنب له) مظهرى اولوب (ان تتقوا الله يجعل لكم فرقانا ويكفر
عنكم سيئاتكم ويغفر لكم) آيت كريمه سى مبشراتن ايشيدرسن روى عن ابى
امامة صدى بن عجلان الباهلى رضى الله عنه قال (سمعت رسول الله صلى الله
عليه وسلم يخطب فى حجة الوداع فقال اتقوا الله وصلوا خمسكم وصوموا شهركم
وادوا زكوة اموالكم واطيعوا امراءكم تدخلوا جنة ربكم) رواه الترمذى
فى آخر كتاب الصلوة وقال حديث حسن صحيح ايمدى معناى تقوى معلوم
اولديسه شمدنصكره استقامت ونفسه دائما مخالفت اوزره اول كه (ان الذين
قالوا ربنا الله ثم استقاموا فلا خوف عليهم ولاهم يحزنون اولئك اصحاب الجنة
خالدين فيها جزاء بما كانوا يعملون) آيت كريمه سنده اولان زمره يه
لاحق اوله سن (اللهم انى اسئلك الهدى والتقى والعفاف والغنا) پس
مولانا خداوندكار نار شهوت مناسبتى ايله بو قصه بيانته شروع بيورديلر

﴾ آتش افتادن در شهر بايام عمر رضى الله عنه ﴿

حضرت عمر بن الخطاب رضى الله عنهك زمان خلافت معدلت اركانلرنده
قضاى ناكهانى يثرب شهرينه آتش دوشمسى بياننده در بعضى روايت اولنور كه
﴿ مثنوى ﴾ آتشى افتاد در عهد عمر * حضرت عمر رضى الله عنهك عهد

خلافتلرنده شهر مدینه یه آتش دوشـوب براحراق عظیم واقع اولدی كه
﴿ مثنوی ﴾ همچو چوب خشك می خورد او حجر ❊ حجر ومدری اول آتش
برشرر چوب خشك كبی یدی یعنی شدت ناردن طاشلر دخی قوری اودون كبی
یاوب ﴿ مثنوی ﴾ درفتاد اندر بنا وخانها ❊ نار محرقه بناوخانه‌لره دوشدی
﴿ مثنوی ﴾ تازداندر پر مرغ ولانها ❊ حتی آتشك علولری جوهوایه
چقوب یوكسكده اوچان قوشـلرك قنادن وقویروغن ودرخت بالاقدلرده
اولان لانه وآشیانه‌لرین یاقدی وكره نار پیوسـته اولدی الحاصل
﴿ مثنوی ﴾ نیم شهراز شعلها آتش كرفت ❊ شهرك نصفی آتشدن شعله‌لر
طوتدی حتی مرویدر كه روضهٔ مطهره‌یه كلنجه شهر مدینه احراق اولوب
روضهٔ مطهره‌یه قریب اولدقده ساكن اولدی الحاصل برنار عظیم اولدیكه
﴿ مثنوی ﴾ آب می ترسید ازآن ومی شكفت ❊ آب آتش كش ایكن اول
نار عظیمدن خوف ایدی وغلبه وشدتندن عجبه قالدی پس ﴿ مثنوی ﴾
مشكهای آب وسر كه می زدند ❊ برسر آتش كسان هوشمند ❊ هوشمند
اولان كسنه‌لر آتشك باشنه آب وسركه مشكلرینی اوردیلر وقدرتلری یتدكجه
اطفاسنه بذل همت ایتدیلر امافانده‌مند اولمیوب قدرت ربانی ایله ﴿ مثنوی ﴾
آتش ازاستیز افزون می شدی ❊ آتش عنادندن زیاده ومشتد اولوردی
وكویاكه ﴿ مثنوی ﴾ می رسید اورامدد ازبی حدی ❊ آتشه معین غیبی
وعالم بیحدیدن مدد ایرشوردی وملاصق اولان عنصر آب درحال ناره
متبدل وعلولری مماس مقعر فلك قمر اولوردی چونكه شدت نار بومرتبه‌یه
واردی ﴿ مثنوی ﴾ خلق آمدجانب عمرشتاب ❊ خلق مصیبت‌زده سرعتله
جانب عمر رضی الله عنه‌یه كلوب ایتدیلر كه یا امیرالمؤمنین ﴿ مثنوی ﴾
كاتش ما می نمیرد هیچ ازآب ❊ بزم آتشمز هیچ آبدن سوینمز وهرنه قدرصو
دوكلسه زیاده اولور ای خلیفهٔ رسـول خدا بو نارك اطفاسنه جاره ودوا
نه‌در بیان بیور ﴿ مثنوی ﴾ كفت آن آتش زآیات خداست ❊ عمر الفاروق
رضی الله عنه بیور دیلر كه‌ای اهل بلده اول آتش آیات الهیه‌دن برعلامتدر
﴿ مثنوی ﴾ شعلهٔ ازآتش بخل شماست ❊ یعنی سزك بخل وشحكز آتشندن
برشعله در كه درونكزده اولان نار بخلك شعله‌سی آفاقده صورت باغلیوب
تارك الزكوة اولدیغكز ایچون آتش بخلك شراره‌سی اموال وخانمانكز
برباد ایلدی زیرا بخلدن بدصفت اولماز ایمدی ای مؤمنین موحدین

مطلب
فی شأمة البخل والشح

سزك شهر بكزده بخل ایله متصف اولمش اجنبی اولمق كركدر بیوردی
كما قال علیه السلام (لایجتمع الشح والایمان فی قلب عبد ابدا) وقال صلی الله
علیه وسلم (اتقوا الظلم فان الظلم ظلمات یوم القیامة واتقوا الشح فان الشح اهلك
من كان قبلكم حملهم علی ان سفكوا دماءهم واستحلوا محارمهم) رواه مسلم
عن جابر وقال تعالی (ولا تحسبن الذین یبخلون بما آتیهم الله من فضله
هو خیرا لهم بل هو شرلهم سیطوقون ما بخلوا به یوم القیمة ولله میراث السموات
والارض والله بما تعملون خبیر) حجة الاسلام امام محمد الغزالی قدس الله
روحه كیمیای سعادتده ابو سعید خدریدن روایت ایدرلر كه بركون حضرت
رسالت پناه علیه صلوات الله طواف بیت الله ایدركن كوردیلر كیم حلقهٔ
كعبه‌یه بررجل یاپشوب الهی بوبیت شریف حرمتنه بنم كناهم عفو ایله
اما الهی بیاورم كه بنی مغفرت ایتمزسن دیوب بكاء شدید ایله اغلار رسول
علیه السلام بیور دیلر كه ای مرد نیازمند كناهك نه مقوله كناهدر اول
كسنه ایتدی یارسول الله بنم كناهم عظیمدر رسول علیه السلام بیوردیلر كه
سنك كناهك سموات وارضدن بزركترمیدر بلی یارسول الله دیدی پس
كناهك رحمت حقدن دخی اكثرمیدر بیوردیلر اول كسنه یارسول الله دریای
رحمت الهی بی‌نهایه‌در دیدی حضرت رسالت پناه بیوردیلر كه پس رحمت
الهیدن نیچون مأیوس اولورسن اول شخص ایتدی یارسول الله بنم مال
فراوانم وار در اما بنده بربخل عظیم دخی واردر كه برسائل كلوب شئ لله
دیو سؤال ایلسه قیاس ایدرم كه او زریمه برآتش دوشـوب وجودیمی
احراق ایدر رسول الله علیه السلام بیوردیلر كه ای بخیل بندن دور اول كه
شرارهٔ بخلك بنی احراق ایتمیه اول الله حقیچون كه بنم نفسم انك یدقدرتنده‌در
ركن ومقام میاننده هزار سال عبادته اشتغال واشك چشمك نهر مثال ایتسك
وكوزك یاشندن درختلر بتسه مادام كه ترك صفت بخل ایتمیوب بوحال ایله
جان ویررسك مقامك جهنمدر وبخل كفر دندر ولایق كفار لاجرم ناردر
خبرده وارد اولمشـدر كه یحیی علیه السلام بركون ابلیسی كوروب سؤال
بیوردیلر كه ای عزازیل سنك جمله‌دن زیاده دشمنك ویاخود دوستك كیملردر
ابلیس علیه مایستحق ایتدی صالح بخیل بكا فاسق سخیدن سوكلودر زیرا
بخیل هرنه قدر عبادت ایلسه بخلی عملنی حبط ایدر اما قورقارم كه سخی اولان
فاسقه حق تعالی جود وسخاسی سببی ایله توبه میسر ایدوب جنته قوبه ومرحوم

ومغفور له ایله و قال علیه السلام (خصلتان لا یجتمعان فی مؤمن البخل وسوء الخلق) الحاصل حضرت عمر رضی الله عنه اول محترقان آتش عصیانه ایتدی ای مؤمنلر (رحمکم الله وهداکم الی طریق الاسخیاء الخلصا) زیرا نجاست ظاهره ایله او لان تلوث قالب سزی صلوته قریب اولمقدن نیجه منع ایدرسه تلوث قلب اولان رذیلهٔ بخل دخی تقرب حقدن قلبکزی منع ایدر فاهذا زکاته زکوة تسمیه سی انکیچوندر که قلبده اولان تلوثات بخلی غسل وتطهیر ایدر ونار غضبی صدقه دن غیریسی سوندرمز کما قال علیه السلام (ان صدقة السر تطفی غضب الرب) ایمدی ای مؤمنلر ﴿ مثنوی ﴾ آب وسرکه چیست نان قسمت کنید * آب وسرکه نه در نان قسمت ایدیکز ﴿ مثنوی ﴾ بخل بکذار بدا کرآل منید * اکر بنم آل واتباعم ایسه کز شح وبخلی ترک ایدیکز ﴿ تحفة الاحرار ﴾ ای شده زندان درم مشت تو * بند برانجاز هرانکشت تو * پیش که ایام کند رنجهات * کردش اوتاب دهد پنجهات * خوش بکشادست چواحسانیان * از پی آزادی زندانیان * جمع مکن درهم ودینارارا * سخره مشو شحنهٔ ادبارارا * ور بتنل جمع شود صرف کن * کوش نیوشنده بدین حرف کن * صرف همه کرچه نباید زتو * منع همه نیز نشاید زتو * حق چوترا داد زدینار بیست * بخل بیك نیمهٔ دینار چیست * ریخت زدرهم بکنارت دویست * پنج چو خواهد زکنارت مایست * قدر درم کز بود افزون بفرض * طول دهندت بهمان قدر وعرض * تفرقه کن جمع درمهای خویش * سینه تهی کن زاماهای پیش * ضامن رزق همه شد کرد کار * کار خدارا بخدا واکذار * پس طائفهٔ مؤمنین عمر رضی الله عنهدن نصایح مزبوره یی سمع خلوص ایله استماع ایتدکده ﴿ مثنوی ﴾ خلق کفتندش که در بکشوده ایم * خلق عمر رضی الله عنهه دیدیلر که یا امیرالمؤمنین بز قبول ایچون آچشمز در ﴿ مثنوی ﴾ ما سخی واهل فتوت بوده ایم * و بز سخی واهل فتوت اولمشز در یعنی زکوتدن ماعدا نیجه صدقات و بر و ب وفقرایه فتح ابواب ایدوب اطعام طعام ایله بذل وعطا ایدرز وجود وسخاوت ایله متصف اولمشز در ان شاء الله تعالی بزده بخل وخست یوقدر عجبا بخل ایدنلر کیملردر واول بخل نه مقوله بخلدر بیان بیورر که صفات مزبوره ایله متصف اولنلر ترك اخلاق ذمیمه وتحصیل اوصاف حمیده ایتسون دیدیلر ﴿ مثنوی ﴾ کفت نان در رسم عادت داده اید * حضرت عمر رضی الله عنه بیوردیلر که

نعم سز بخل و شحدن عاری وحب دنیادن بریلرسز ولکن شهرده بعض کسنه لر واردر که خطابم انلره در انفاق مال واطعام طعام واعطا ونوالی بطریق الرسم والعاده و یرمشزدر ﴿ مثنوی ﴾ دست از بهر خدا نکشاده اید * الله ایچون کشاده دست اولماش سزدر یعنی جود وسخایی لوجه الله ایتیوب ﴿ مثنوی ﴾ بهر فخر وبهر بوش وبهر ناز * بلکه بذل وعطایی فخر وعظمت وبین الناس مدحت وشهرت واحسان ایتدیککز فقرایه ناز واستغنا ایچون ایدوب ﴿ مثنوی ﴾ نه از برای ترس وتقوی ونیاز * امر خدایه اطاعت وخوف وخشیت وتقوی وطاعت ونیاز ومسکنتدن اوتوری سخاوت ایتمامش سزدر الحاصل کمال خلوص وطویت ایله اولیوب غرض نفس ایله اولان انعام وتصدق بخلدن معدود در زیرا نام وشهرت ایچون و یریلان عطیه عندالله مقبول اولمیوب آخرنده ثوابی یوقدر هر عمل خلوص ورضای حق ایچون اولمق کرکدر کما قال تبارك وتعالی (وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین حنفاء ویقیموا الصلوة ویؤتوا الزکوة وذلك دین القیمة) ای ما امرهم الله بما فی القرآن بارسال نبینا محمد صلی الله علیه وسلم الا لاجل ان یعبدوه (مخلصین له الدین) ولا یشرکوا معه احدا بالعبادة مائلین عن غیر دین الاسلام مستقیمین راسخین علی دین الاسلام بان یقیموا الصلوة ویؤتوا الزکوة (وذلك) ای الذی امروا به من الایمان والعبادة الخالصة من الریاء (دین القیمة) ای الملة المستقیمة فی جمیع الکتب المنزلة من الله تعالی وقال تعالی (وقدمنا الی ما عملوا من عمل فجعلناه هباء منثورا) ای عزمنا وقصدنا الی ابطال الاعمال التی عملوها لغیر وجه الله فابطلنا ثوابه وجعلناه کالهباء المنثور وهو الغبار الذی یری فی شعاع الشمس عن عقبة بن مسلم ان سمی بن مانع حدثه انه (دخل المدینة یعنی مدینة النبی علیه السلام فاذا هو برجل قد اجتمع علیه الناس قال فقلت من هذا قالوا ابو هریرة رضی الله عنه فدنوت منه فلما سکت وخلا قلت انشدك الله حدثنی حدیثا سمعته عن رسول الله علیه السلام وحفظته فقال ابو هریرة لاحدثنك حدیثا حدثنیه رسول الله صلی الله علیه وسلم ما معنا احد غیری وغیره ثم نشغ نشغة فخر مغشیا علیه فمکث قلیلا ثم افاق فقال لاحدثنك بحدیث حدثنیه رسول الله صلی الله علیه وسلم ثم نشغ نشغة فمکث طویلا ثم افاق ومسح وجهه حتی نشغ ثلاثا ثم قال حدثنی رسول الله صلی الله علیه وسلم وقال (ان الله تبارك وتعالی یقضی بین خلقه یوم القیمة من یدعی به رجل جمع القرآن

مطلب
فی الاخلاص
وآفة الریا وحال
المرائین فی القیمة

ورجل كثير المال ورجل قتل فی سبيل الله فيقول الله للقاری الم اعلمك ما انزلت
علی رسولی قال بلی يارب قال ماذا عملت فيما علمت قال كنت اقوم به آناء الليل
والنهار ويقول الله تعالی كذبت وتقول الملائكة كذبت بل اردت ان يقال
فلان قاریء فقد قيل ذلك ويقول لصاحب المال ماذا عملت فيما آتيتك
قال كنت اصل الرحم واتصدق به يقول الله كذبت وتقول الملائكة كذبت
بل اردت ان يقال فلان جواد فقدقيل ذلك ويؤتی بالذی قتل فی سبيل الله
فيقول الله بماذا قاتلت فيقول قاتلت فی سبيلك حتی قتلت فيقول الله كذبت
وتقول الملائكة كذبت بل اردت ان يقال فلان جریء شجاع فقد قيل ذلك
ثم ضرب رسول الله صلی الله عليه وسلم يده علی ركبتی وقال يا اباهريرة اولئك
الثلثة اول خلق الله تسعر بهم النار يوم القيمة) قال (فبلغ ذلك الخبر الی معاوية
فبكی بكاء شديدا) قال بعض العارفين مثل من يعمل الطاعة للرياء والسمعة
كمثل رجل خرج الی السوق واملأ كيسه حصيات فيقول الناس ما املأ كيس
فلان فلواراد ان يشتری شيئا لايعطی فلامنفعة له سوی مقالة الناس ولاثواب
فی الآخرة ﴿ سلسلهٔ جامی ﴾ هر كه اخلاص نيست اكسيرش * كرزر
ناب كم زمس كيرش * چيست اخلاص آنكه كسب وعمل * پاك سازی زشرب
نفس دغل * نه درآن صاحب غرض باشی * نه از آن طالب عوض باشی *
كيسهٔ خود از وبپردازی * مسايهٔ خود برو نيند ازی * حول خود ازميانه
برداری * قوت خودتمام بكذاری * حول وقوت زفعل حق بينی * كل حكمت
زباغ حق چينی * ليك بااين همه خجل باشی * فعل ناكرده منفعل باشی * زآنكه
آن فعل كرچه فضل حقست * مبتنی برقضای ماسبقست * مظهر آن تويی
ودرظاهر * ساری احكام مظهر وساتر * كرچه خالصست فعل حق زخلل *
ناقص آمد عمل زنقص محل * آب باران كه فصل فرور دين * آمد آز اسمان
بسوی زمين * بود شيرين ولی بعرصهٔ دشت * شور شد چون بخاك شور
كذشت * ايمدی بنم روح روانم * ع * خوش نصيحتلر ايشتدك زينهار *
﴿ مثنوی ﴾ مال تخمست وبهر شوره منه * مال دخی تخمدر اول مالی
هرشوره زمينه بذر ايمه يعنی غرض نفس ونام وشهرت ايچون مالكی
شوره زمين مشابه سنده اولان هرنا مستحق وناسنعده وفسقه وفجره ومسخره
ومداحلره ويرمه ﴿ مثنوی ﴾ تيغ راد ردست هرره زن مده * تيغ
وشمشيری هرره زنك النه ويرمه زيرا مال تيغ بران واهل فسق وعصيان

فی المثل رهزنان كبيدر ايمدی مال خدايی اصحاب هدی وارباب تقايه اعطا
ايدوب رهزنلر النه ويرمه كه فسق وفجوره صرف ايدوب سنی دخی فساده
شريك ايدرلر ﴿ رباعی ﴾ بانا اهلی كه نان خورم خون شمرم * افسانهٔ اونيز
زافسون شمرم * باناجنسی اكردمی بنشينم * حقا كه زهفت دوزخ افزون شمرم *
پس كمال احتياط ايله تحری ايدوب ﴿ مثنوی ﴾ اهل دين رابازدان ازاهل كين *
اهل دين وتقوايی اهل كين وهوادن فرق وتميز قيل ونيك وبدی آشكاره بيل
وسعادت سرمدی ديلرسك ﴿ مثنوی ﴾ همنشين حق بجو با او نشين *
همنشين حق اولان اولياء الله وعارفان بالله ی طلب ايله وانلر ايله هم صحبت
اول وعاشقلر ايله طور اوتور وبذل مال ايدرسك انلره بذل ايله كه حاللريله
حالانوب سندخی زمرهٔ اوليادن اوله سن و(من اراد ان يجلس مع الله فليجلس
مع اهل التصوف) دوائنه نائل اوله سن وانلرك يولنه مال دكل جان وباش
فدا قيله سن ﴿ شعر ﴾ مرا ياريست اندر كاه وبيكاه * چو ساغر همدم وچون
سايه همراه * مرا ازپرتو انعام عامش * تجلی دائمی شد دائم الله * اكر رسيدهٔ
بكريز ازين كوی * كه شيرانند اينجا در كمينكاه * درين ره كرطبيعی جای
شكرست * وكرداری خطا هم عذر از وخواه * تجلیٔ خدا ناكاه آيد * وليكن
بردل مستان آكاه * دريغا محرمی همدم نديدم * دلی دارم مسلمانان صد آه *
دلی شوريده درمانی ندارد * مكر فانی شود در قرب آن شاه * ببازم پيش
آن روی دلفروز * اكر جانم اكر مالم اكر جاه * قلندر چون مجرد بود
خوش رفت * زدنيا تا بعقبی طالب مثواه * آه ای غافل بذل وايثار خود
مردان خدايه كركدر فاما خلق عالم بوندن غافل اولوب ﴿ مثنوی ﴾
هر كسی برقوم خود ايثار كرد * هر بركسنه اموال ونوالنی كندو قوم وجنسنه
نثاری اختيار ايلدی ﴿ مثنوی ﴾ كاغه پندارد كه او خود كار كرد * كه اول ابله
ونادان قياس ايدر كه بر ايش ايشلدی يعنی مقتضای نفسی اوزره اولان اهل
هوا واتباع واحبابنه بذل مال ايتمكی سخاوت وكرم واول مقابله ده كندويه
برفائده وار در صانور اما اومقوله بذل ونثار دن كندويه مقدار ذره نفع
اولميوب بلكه (ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين) قول كريمنه مظهر اولور
پس عند الله مقبول اولان جود وسخا وبذل وعطا وانواع مجاهدات
وغزا اولدر كه لله وفی سبيل الله اوله واحسان دخی اهلنه واقع اوله ايمدی
عملده اخلاص نه وجهله اولق كركدر ومقام رضاده اولق نيجه در

امام علی کرم الله وجهه‌دن اوکرن دیو مولانا خداوندکار اشبو حکایته شروع ایدوب و مقام رضا اعلای مقامات سالکان اصفیا اولغله مثنوی شریفك جلد اولنی حکایت علی رضی الله عنه ایله اتمام واختتام بیورمشدر

خدواند اختن خصم دررووی امیرالمؤمنین علی کرم الله
وجهه وانداختن علی رضی الله عنه شمشیر از دست

جنکده خصم حضرت علینك وجه مکرمنه حاشا توکردوکی وعلی رضی الله عنه دخی شمشیری الدن اتدیغیدر اعدی بنم روحم ❊ مثنوی ❊ ازعلی آموز اخلاص عمل * اخلاص عملی علیدن اوکرن ❊ مثنوی ❊ شیر حق رادان مطهر ازدغل * علی بن ابی طالب اسدالله الغالب کرم الله وجهه ورضی الله عنهی خلل ودغلدن مطهر وپاك بیل ویزیدیلر کبی علی‌یه زنهار بغض وعداوت ایتمه ورافضیلر کبی محب علی‌یم دیو طرف آخره بغض وعداوت ایله رحمت حقدن ابلیس کبی مردود اولمه علی‌یه محبت ایتمك طریقنی علی منقبت اولان وارث اکمل حقیقت ومرشدان راه هدایتدن بیل یوخسه جهالت ایله کاه یزیدی وکاه رافضی زمره سندن اولمقدن احتراز اوزره اول ❊ عطار ❊ زعلم حیدری کرتو بدانی * زابغاید اسرار معانی * که دل علمست واسرار حقیقت * ازو یابنده ره جویان طریقت * دل وجان کن نثار روی یاران * چوخاکی باش اندر کوی ایشان * حقیقت مرتضا دلدار دینست * که اوسر جملهٔ اسرار دینست * امامست او ودر عین حقیقت * سپرده راه کل اندر طریقت * امام حیدرست وپیشوایم * درون جان ودل اورهنمایم * درعلم کشود ازعین جانان * مرا بنمود بی‌شك سر سبحان * اکر توصاحب دردی چو حیدر * زمن دریاب ازین معنی تو مکذر * همه دنیا براو بود خاشاك * ببین حیدر چنین جایی تو حاشاك * درآندم کو حضور یار بودش * عیان لیس فی الدیار بودش * نه دنیی ونه عقبی رابخاطر * بدش جز دوست مر اسرار ظاهر * که در پایش چنان پیکان الماس * برون کردند نامد هیچ وسواس * نماز او نمازی بود ذاتی * نه همچون دیکران فعل صفاتی * درون خاطرش حق در نظر بود * ازآن حیدر بصورت بیخبر بود * عمل اینجا چو حیدر کرد باید * ولی درعشق فردی فرد باید * وفی الاستیعاب حدثنا احمد بن محمد قال ثنا احمد بن الفضل قال ثنا محمد بن جریر قال ثنا علی بن عبدالله الدهقان قال ثنا

مطلب
درحب علی وافرطه واعتداله ونبذهٔ درفضائل چهار یار کزین رضی الله عنهم اجمعین

مفضل بن صالح عن سماك بن حرب عن عكرمة عن ابن عباس قال لعلی رضی الله عنه (اربع خصال لیست لاحد غیره وهو اول عربی وعجمی صلی مع رسول الله صلی الله علیه وسلم وهو الذی كان لواؤه معه فی كل زحف وهو الذی صبر معه یوم فر عنه غیره وهو الذی غسله وادخله قبره) وروی ابوداود الطیالسی قال ثنا ابوعوانة عن ابی بلج عن عمرو بن میمون عن ابن عباس ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال لعلی (انت ولی كل مؤمن بعدی) حدثنا عبدالوارث بن سفیان قال حدثنا ابوعوانة عن ابی بلج عن عمرو بن میمون عن ابن عباس قال (كان علی اول من آمن من الناس بعد خدیجة) قال ابوعمر هذا اسناد لامطعن فیه لاحد لصحته وثقة نقلته قال صاحب الاستیعاب وهو یعارض ماذكرناه عن ابن عباس فی ابی بكر رضی الله عنه والصحیح فی امر ابی بكر انه اول من اظهر اسلامه كذلك قال مجاهد وغیره ومنعه قومه وحدثنا عبدالوارث ثنا قاسم ثنا احمد بن زهیر قال ثنا عبدالسلام بن صالح قال ثنا عبدالعزیز بن محمد الدراوردی قال حدثنی عمر مولی غفرة قال سئل محمد بن كعب القرظی عن اول من اسلم علی او ابوبكر رضی الله عنهما قال (سبحان الله علی اولهما اسلاما وانما شبه علی الناس لان علیا اخفی اسلامه من ابی طالب واسلم ابوبكر واظهر اسلامه ولاشك عندنا ان علیا اولهما اسلاما وروت طائفة من الصحابة ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال لعلی (لایحبك الامؤمن ولایبغضك الامنافق) وقال علیه السلام (من احب علیا فقد احبنی ومن ابغض علیا فقد ابغضنی ومن آذی علیا فقد آذانی ومن آذانی فقد آذی الله) وقال له صلی الله علیه وسلم (یهلك فیك رجلان محب مفرط وكذاب مفتر) وقال علیه السلام لعلی (تفترق فیك امتی كما افترقت بنو اسرائیل فی عیسی علیه السلام) الحاصل اسدالله الغالب علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه‌نك منقبهٔ علیه سنه غایت وکرامت سنیه سنه نهایت یوقدر امازنهار وزنهار اولیه که علی‌یه دعوای محبت ایدوب حب مفرط ایله حاشا چهار یار کزین واصحاب بزینه نسویلات شیطانیه ایله عداوت ایدنلردن وعلی خدا دینلردن اولیه‌سن وراه راستده بولنوب مختار اولیا اولان طریق اهل سنت وجماعتدن آیرلیه‌سن وبعد رسول الله افضل صحابه ابوبکر صدیق ثم عمر ثم عثمان ثم علی دیوب هر بری مقبول حضرت ومقرب درکاه احدیت اولدیغنه اعتقاد تام ایلیه‌سن رسول علیه السلامی سومك سنتنی اجرا ایتمك وخلق محمدی ایله متخلق اولمقدر وصدق ایله متصف اولق ابوبکر صدیقی سومك وعدالت وغیرت حق ایله متصف اولمق عمر بن

الخطابی سومك وادب وحیاوحقده تسلیم ورضاوزره اولمق عثمان بن عفانی سومك
وحب الهی وعشق ربانی نوریله قلبك منوراولمق علی بن ابی طالبی سومك واول نور
محمدی یی روحکه امام ومقتدا اتمکدر یوخسه مجرد دعوای محبت ایدوب
اثر شریفلرینه اقتدا اتمامك انلره محبت اولماز رضی الله عنهم وبن محب علی یم
دیوسائر اصحابدن قطع محبت اتمك فی المثل اکا بکزر که حضرت رسالت پناهی
سوب سائر انبیایی سومیه سن واصحابی سوب امام علی یه بغض اتمك اکا بکزر که
انبیاء عظامی سوب حاشا رسول علیه السلامه ایمان کتورمیه سن بس ایماندن
خروج وزمرهٔ کفره یه ولوج اتمش اولورسن اعاذنا الله تعالی یهودیلرك موسایه
محبت وعیسایه عداوتلری ونصارانك عیسایه اقرار وحبیب الله علیه السلامه
انکارلری کندولری کافر ومشرك اتدیکی بری یهودی وبر فرقه سی کافر اولوب
عزیر ابن الله وعیسی ابن الله دیدیلر کذلك من حیث الجهل حب مفرط ایله دخی
علی الله دینلر مشرك بالله اولدیلر ایمدی حق سبحانه وتعالی یه صبغه‌ سوب زیغ
وزللدن خلاص وچهاریار کزین رضی الله عنهمك شرف وفضیلت وامام
علی کرم الله وجهه‌نك قدر ومکانت وسر امامتی بیلك ایسترسك وارث حقیقت
محمدیه اولان پیر طریقت وعلی همتدن قلبکی نور محمدی ایله پرنور هدایت ایدوب
محبتك عینی ورؤیتك حق الیقین اولوب صدق صدیق وعدل فاروق وحیای
عثمان ونور علی ایله بهره مند اوله سن وهر بری دریای انوار رسالتك لآلی
گرانمایه‌لری اولدیغن مشاهده قیله سن روی عن عمرو بن العاصی رضی الله عنه
انه قال (قلت لرسول الله صلی الله علیه وسلم یا رسول الله (من احب الناس الیك
قال عائشة قلت من الرجال قال ابوها وقال علی (فکان لرسول الله هو المخبر
وکان ابو بکر اعلمنا به) وقال علی (خیر هذه الامة بعد نبیها صلی الله علیه وسلم
ابو بکر وعمر) وعن ابی هریرة قال صلی الله علیه (وسلم لو کان بعدی نبی لکان عمر)
وقال ابن مسعود رضی الله عنه حین بویع عثمان فی الخلافة (بایعنا خیرنا ولم نأل)
وعن عائشة رضی الله عنها قالت قال لی رسول الله صلی الله علیه وسلم (ادعوا لی
بعض اصحابی فقلت ابو بکر فقال لا فقلت عمر فقال لا فقلت ابن عمك علی فقال
لا فقلت عثمان قال نعم فلما جاء قال لی بیده فتنحیت فجعل رسول الله صلی الله علیه وسلم
یساره ولون عثمان یتغیر فلما کان یوم الدار وحصر قیل له الا تقاتل عنك قال
ان رسول الله صلی الله علیه وسلم عهد الی عهدا وانا صابر علیه وسئل ابن عمر
عن علی وعثمان فقال للسائل قبحك الله تسألنی عن رجلین کلاهما خیر منی

تریدان اغض من احدهما وارفع من الآخر) وقال علی من تبرأ من دین عثمان
فقد تبرأ من الایمان والله ما اعنت علی قتله ولا امرت ولا رضیت) وقال کان
عثمان اوصلنا للرحم وکان من الذین آمنوا ثم اتقوا واحسنوا والله یحب المحسنین)
ایمدی ای مؤمن مفلح ومستمع صالح فضائل چهاریار رضی الله عنهمك هر بری
حقنده اولان احادیث واخبارك بعضی مسموعك اولدی بسه عقل سلیم وطبع
مستقیم اصحابك علی شریفلرینه خفی اولمیه که کدورات بشریه‌دن مجرد اولان
پیران طریقت وسرورانه حقیقت کاهیجه سیر وسلوکلرنده ابو بکر صدیق وعمر
الفاروق وعثمان ذی النورینك ارواح طیبه‌لریله صحبت وکلشن جنت ملکوت
خصلتلریله الفت ایدوب ریاحین فضیلتلرندن دست آویزلری اولان تحف انواری
پیشکاه احبابه اهدا وکاهی همدم سر علی اولمغله دریای مواج انوار حب ذاتی یه
غوطه قیلوب اسرار علیك دررفواخر گرانمایه سن دست مشاهده‌لریله اخراج
وعشاق اصفیایه ابراز ایلدکلرینی حاشا یزیدی جبلت ورافضی طبیعت اولان اهل
ضلالات کبی برطرفی رد وانکار در قیاس اتمکله ظن فاسد اصحابندن اولمیه سن که اولیاء
آکاه وعارفان بالله اغواء شیطان وغرض نفسانیدن مقدسلر وحفظ الهی ایله زیغ
وزللدن محفوظلردر وبو تفصیلدن مراد مثلا شیخ عطار وعراقی وقاسم انوار
وبونلك امثالی کبار خصوصا مولانا خداوندکارك اشعار وقصایدنده وسعیا
بو بیان لطیفده مدح علی یه متعلق اولان الفاظ شریفه وکلمات منیفه‌لرینه
انکار اولنمغون ایچون تنبیه‌در وفی الاستیعاب (وذکر عبد الرزاق عن معمر
قال لو ان رجلا قال عمر افضل من ابی بکر ما عنفته وکذلك لو قال عندی علی
افضل من ابی بکر وعمر لم اعنفه اذا ذکر فضل الشیخین واحبهما واثنی علیهما
بما هما اهله فذکرت ذلك لوکیع فاعجبه واشتهاه) ایمدی ای سالك طریقت وطالب
اخلاص ومحبت طریق ارباب هدایت ومذهب اهل سنت وجماعت معلوم
اولدیسه آدم الاولیا امام علی المرتضادن اخلاص وصفایی اوکرنوب سمع
قبول ایله اصغا قیل که مقبول اصحاب صفا حضرت مولانا نه بیوردلر یعنی
روایت اولنور که شیر خدا حضرت مرتضی علی ﴿ مثنوی ﴾ در غزا
بر پهلوانی دست یافت * غزاده بر پهلوانك اوزرینه غالب اولدی ﴿ مثنوی ﴾
زود شمشیری برآورد وشتافت * فی الحال شمشیر آبدار وتیغ ذو الفقارنی یوقاری
کتوردی وسرعت ایدوب هر بروغا کبی اول پهلوانك اوزرینه چیقدی پهلوان
شجعان زیر پنجهٔ علیده بی درمان ودم بسته وحیران اولمغله بیم جاندن نه

ایده‌جکین بیلیوب ﴿ مثنوی ﴾ اوخدو انداخت برروی علی ✲ افتخار هرنبی
وهرولی ✲ هر نبی وهر ولینك افتخاری اولان مرتضی علینك وجه مكرمنه
خدو آتدی ﴿ مثنوی ﴾ آن خدو زد بررخی كه روی ماه ✲ سجده آرد پیش
او در سجده كاه ✲ او پهلوان بر وجه مكرمه توكوردی كه روی ماه سجده كاهده
اول یوزك اوكنه سجده ایدر كما نقل عن علی فی خطبة البیان (انا الذی دعوت
الشمس والقمر فاجابونی انا مشكوة فیها نور المصطفی انا مونس یوسف وصاحبه
فی الجب ومخرجه انا صاحب موسی والخضر ومعلمهما علیهم السلام) ✲ پس
چونكه اول پهلوان كراه قبلهٔ ماه وآفتاب سجده كاه اولان رخسارهٔ اسد اللهه
توكوردی ﴿ مثنوی ﴾ درزمان انداخت شمشیر آن علی ✲ درحال مرتضی
علی اول شمشیری آتدی ﴿ مثنوی ﴾ كرد او اندر غزااش كاهلی ✲ واول
كامل وولی اول پهلوانك غزاسنده كاهللك ایلدی یعنی سرنی بدنندن جدا
قیلمقده تسامح بیوردی ﴿ مثنوی ﴾ كشت حیران آن مبارز زین عمل ✲ اول مبارز
بو عملدن حیران اولدی ﴿ مثنوی ﴾ وزنمودن عفو ورحمت بی محل ✲ وامام
علینك محلسز بومقوله عفو ومرحمت كوستردیكندن عجبه قالدی زیرا مقتضای
مقام بوایدیكه علینك حدتی زیاده اولوب اول پهلوانك باشنی كسیدی ولكن
باشن كسمكدن وازكلوب پهلوانی حالنه ترك ایتمكه عجبا بونك سر وحكمتی
ندركه دیو ﴿ مثنوی ﴾ كفت برمن تیغ تیز افراشتی ✲ ایتدی یا علی سن خود
بنی زیر دستكه آلوب اوزریمه تیغ تیز وشمشیر بران حواله ایتمش ایدك ﴿ مثنوی ﴾
ازچه افكندی مرا بكذاشتی ✲ نه سبیدن تیغی الكدن براغوب بنی ترك ایتدك
یا علی المرتضی ﴿ مثنوی ﴾ آنچه دیدی بهتر از پیكار من ✲ اول بنم جنكمدن
بهتر نه مشاهده ایلدككه ﴿ مثنوی ﴾ تاشدی تو سست در اشكار من ✲ حتی
بنم شكارمدن سست وفارغ اولدك یا علی ﴿ مثنوی ﴾ آنچه دیدی كه چنین
خشمت نشست ✲ اول كوردیكك نه معنیدر كه سنك خشمك فی الحال بویله ساكن
اولدی ﴿ مثنوی ﴾ تاچنان برقی نمود وبازجست ✲ حتی بو تجلیٔ بر برق
خاطف لمعان ایدوب كیرو صعجرادی یعنی نار شجاعتك برق لامع كبی رخشان اولمش
ایكن فی الحال نور حلمك جذبه سی برق حدتك جذب ایدوب كیرو صیجرادی
وتیغ براقك برق وار لمعان ایدوب صاعقهٔ محرقه كبی بنی نابود ونابید ایده‌جك
ایكن جاذبهٔ كظم وحلمك كیرو چكوب سحاب غلافده ستر ایتدی وبو حالده
سنك نظر كدن برنور ساطع وبرق لامع آشكار اولدی كه جسم وجانم غرق

انوار محبت اولدی ﴿ مثنوی ﴾ آنچه دیدی كه مرا زآن عكس دید ✲ دردل
وجان شعلهٔ آمد پدید ✲ یا علی نه نسنه كوردك كه اول مشهودك اولان انوار
لامعه‌نك عكسندن بنم دل وجانمده برشعلهٔ كهرسوز ظهوره كلدی وخانهٔ
قلبم نور ایمان ایله طولدی آه یا علی ﴿ مثنوی ﴾ آنچه دیدی برتر از كون
ومكان ✲ اول كون ومكاندن اعلی نه مشاهده قیلدك ﴿ مثنوی ﴾ كه به ازجان
بود وبخشیدیم جان ✲ كه اول نور مشهود جاندن بهتر اولدی وبكا جان ابدی
وحیات سرمدی باغشلادی قاسم انوار نه خوب دیمشدر ﴿ شعر ﴾ زنور
روی تو پیداست سر سبع مثانی ✲ زجبههٔ تو هویداست آن لطیفهٔ كه دانی ✲ زخواب
جهل ضلالت خلاص داد دلم را ✲ صفیر بابل حیرت زكلستان معانی ✲ زقصه‌های
تو روشن حدیث اول وآخر ✲ زغمزه‌های تو ظاهر رموز سر نهانی ✲ اسیر بادهٔ شوقت
هزار جان مصفا ✲ رهین دردی دردت هزار عاشق فانی ✲ تو آفتاب عیانی حیاة
جان وجهانی ✲ فدای جان تو بادا هزار جان وجوانی ✲ وبالجمله ای سرور طریقت
ورهبر حقیقت ﴿ مثنوی ﴾ درشجاعت شیر ربانیستی ✲ یعنی ای شجاعتده شیر
ربانیسن ﴿ مثنوی ﴾ درمروت خود كه داند كیستی ✲ لطف ومروتده خود كیم
بیلور كه كیم سن یا علی سن برذات ستوده صفات وبرشان مكرمت آیاتسنكه مثلا
﴿ مثنوی ﴾ درمروت ابر موسیٔ بتیه ✲ مروتده دشت تیه‌ده اولا ابر معجزهٔ
موسا سن ﴿ مثنوی ﴾ كآمد ازوی خوان ونان بی شبیه ✲ كه اول سحابدن
تیه‌ده اولان قوم موسایه بی شبیه وبی نظیر خوان ولقمه كلدی اكرچه كیم
﴿ مثنوی ﴾ ابرها كندم دهد كان را بجهد ✲ سحب سائره دخی قطرات امطار
ایله روی زمینده زراعت اولنان بر وشعیر وانواع حبوبات ویرر وظهوره كتورر
ولكن دراودرا و جد ودقت وجهد ومشقت ایله زراعت ایدوب وبیچوب وخرمنده
دوكوب ودكرمنده او كیدوب بعده خبازان وطباخانه تسلیم اولنوب نیجه
رنج وزحمت ایله ﴿ مثنوی ﴾ پخته وشیرین كند مردم چو شهد ✲ خلق جهان
پخته وشهد وسكر كبی اطعمهٔ نفیسه ایدرلر ولكن اكر خوان واكر نان اول صورته
كلنجه وجه مذكور اوزره بوقدر رنج وزحمت دخی چكلور فاما صحرای تیه‌ده
اولان ﴿ مثنوی ﴾ ابر موسی پر رحمت بر كشاد ✲ ابر موسی پر رحمت وجناح نعمتی
آچوب خوان من وسلوایی ﴿ مثنوی ﴾ پخته وشیرین بی زحمت بداد ✲ بی زحمت
ومشقت وآتش وآشبازه بی منت قوم موسایه انزال نعمت پخته واطعام طعام
پرلذت ایلدی الحاصل ﴿ مثنوی ﴾ ازبرای پخته خواران كرم ✲ اول سحاب برنم

بخته‌خواران نوال کرم اولانلر ایچون ﴿مثنوی﴾ رحمتش افراخت درعالم علم ✿ عالمده اعلام رحمتنی یوجلتدی واحسان وانعامی مشهور جهانیان اولدی

﴿مثنوی﴾ تاچهل سال آن وظیفه وآن عطا ✿ حتی قرق ییل اول وظیفه واول عطا

﴿مثنوی﴾ کم نشد یکروز از آن اهل رجا ✿ اول اهل رجادن بر کون اکسک اولمادی

تفصیل قصه بودر که مقدما موسی علیه السلام اوتوز کون وعد ایله کتاب توراتی کتورمك ایچون طوره کیدوب قرق کون مکث واقع اولمغله حمقاء بنی اسرائیل اضلال سامری ایله پرستش عجل ایدوب بعده موسی علیه السلام طوردن عودت ایدوب وقومنی بومقوله فساد وقباحتده بولوب هر برینه مشرك بالله اولدقلرین بیلدیروب انلر دخی جهالتلرینه اعتراف ایله صدهزار ندامت چکوب توبه ومغفرت تمنی ایتدکلرنده موسی‌یه وحی الهی نازل اولوب بو کناهك مغفرتی پرستش عجل ایتمیانلر بوزاغویه طپان حیوان سیرتلری کندو اختیارلری ایله قتل ایتمکه شرط اولنمشدر بیورلدی کما اخبر تعالی (واذ قال موسی لقومه یاقوم انکم ظلمتم انفسکم باتخاذکم العجل فتوبوا الی بارئکم فاقتلوا انفسکم ذلکم خیرلکم عند بارئکم) پس بنی اسرائیل امر امتثال ایدوب پرستش عجل ایدن صدهزار وهزار نفوس طعمهٔ شمشیر اولدقدنصکره بوفحوای (فتاب علیکم انه هو التواب الرحیم) توبه‌لری قرین اجابت اولدی وبوندنصکره موسی علیه السلامه وحی الهی وفرمان سبحانی بووجهله صادر اولدیکه بنی اسرائیل ارض مقدسه‌یه واروب وعمالقه‌دن اولان قوم جبارین ایله مقاتله ایدهلر کما قال تبارك وتعالی (ادخلوا الارض المقدسة التی کتب الله لکم) علی قول المفسرین ارض مقدسه اردن وفلسطین وولایت اریحادر مرویدر که اول زمانده ولایت اریحا برمرتبه معمور وجنت آسا ایدیکه خطه‌سی بورده اون ایکیبیك عدد قری وهر بر قریه‌ده بیکر قطعه بستان وار ایدی پس قوم موسی بر موجب فرموده طائفهٔ جبارینه غزا ایتمك اوزره عزیمت ایدوب اریحا قربنده اولان نهرارد[ن]ه نزول ایتدکلرنده حضرت موسی علیه السلام اسرائیلیانك هر سبطندن برآدم انتخاب ایدوب هم قوم جبارینك خبرالمق وهم بعض اطعمه‌لرینی کتورمك ایچون اریحا شهرینه اون ایکی نفر کسنه کوندردی حکمت ربانیه کیدرکن جباریلرك جسیم وعجیبلرندن اولان عوج بن عنق مذکورلری کوروب اوزرلرینه کلدی واون ایکیسن دخی بررالماکبی قاپوب قولتوغنه آلدی ملکارینه کوتوروب ایتدی ای شاه جبار عجب جکرداراق دکلیدرکه بومقوله بی قد وقامت

مطلب — دز ماندن بنی اسرائیل در صحرای تیه ونازل شدن من وسلوی

وضعیف خلقت اولان قوم بی فکرت بزم ایله جنك نیتنه کلمشلر ✽ پس فرمانك اولورسه بونلرك اون ایکیسنی دخی اباغم التنده مکس وارخرد وخشخاش ایده‌یم ملك جبارین دخی مذکورلرك قتلنه فرمان ایتمشیکن پادشاهك خاتونی منع ایدوب بومقوله ضعفانه بی قدرتلری قتلدننه حاصل مناسب اولان بودرکه بونلری آزاد ایدوب کندو قومنه وارسونلر وبزم شوکت وعظمت وجسامت وشهامتمزی کوردکلری کبی خبرویرسونلر فی الحقیقه مذکورلر آزاد اولوب قوم موسایه کلدیلر ونیجه کوردیلرسه بی زیاده ونقصان خبرویردیلر ✽ پس بنی اسرائیلك عرق جبانیتلری حرکت ایتمکله حول وقوت الالهك اولدیغندن غافل و (همة الرجال تقلع الجبال) قضیه‌سندن جاهل اولمغله درونلرینه خوف وخشیت دوشوب موسی علیه السلامه ایتدیلر بز بوآلای ضعفا ایله جنکه اقتدارمز یوقدر حاصل کلام یاموسی مادامکه قوم جبارین اندهدر بز اول شهره کیرمزز واکر جنك مراد اولندیسه سنکله ربك واروب جنك ایدیکز بز بونده طورالم دیوب جبانیت وامره مخالفت ایتدیلر کما اخبر تعالی (قالوا یاموسی انا لن ندخلها ابدا مادامو فیها فاذهب انت وربك فقاتلا انا ههنا قاعدون) پس موسی علیه السلام قومنك تکرار امر پروردکاره مخالفت ومرتکب معصیت اولدقلرین کوروب وبلعم باعورا حکایه‌سنده مقدما بیان اولندیغی اوزره مذکورلردن نیجه قباحت صادر اولمغله بددعا ایلدی فاهذا اول قادر مطلق صحرای تیهه امر ایلدیکه قرق ییلدکین قوم موسی یی حبس ایدوب حدود معینه‌دن برقدم ایلرو کتمکه قادر اولمیه‌لر کما قال تبارك وتعالی (فانها محرمة علیهم اربعین سنة یتیهون فی الارض) مثنوی شریفك اوائلنه قریب بطریق الاجمال بیان اولندیغی اوزره ارض تیه فلسطین ایله ایله میانده اولان طولا اون ایکی وعرضا التی فرسخ یردرکه قوم موسانك دخی یورتکاه وخیمه‌کاهلری طولا وعرضا اول مقدار یرطوتردی وبالجمله قوم موسی شآمت عصیان ایله صحرای تیهه مبتلا اولوب برقدم خروجه قادر اولمدیلر وتابش آفتاب وجوع وعطشدن فریاد وموسی علیه السلامدن استمداد ایتدکلرنده موسی علیه السلام درکاه قاضی الحاجاته مناجات ودعاسی نائل اجابات اولدی پس سوزش خورشیددن حمایت ایچون حق تعالی عسکر موسایی استیعاب ایده‌جك مقداری برابر سپید ورقیق ارسال ایدوب ودفع جوع ایچون اونده صمغ وطعمده شهده مشابه اولوب ترنکبین دیدکلری قدرت حلواسی ایله

ضیافت ایلدی مرویدرکه من بو وقت صبحدن ساعت ضحوه یه وارنجه
بنی اسرائیل اوزرینه برف مثال یاغوب جمع ایدرلردی وریح جنوب هبوب
ایدوب اول سحابك ایچندن مطبوخه ومذبوحه وریشتندن مجرده بلدرجن
یاغوب هرکس تناول ایدردی کما قال تعالی (وظللنا علیکم الغمام وانزلنا علیکم
المن والسلوی کلوا من طیبات مارزقناکم) خلاصهٔ کلام برکات معجزات نبوت
پناه موسی علیه صلوات الله ایله بی زحمت ومشقت قدرتدن ساخته نعمت بخته
تناول ایدرلرکن (یاموسی لن نصبر علی طعام واحد) دیوب ﴿ مثنوی ﴾
ناکهان ایشان ازخسیسی خاستند * حتی اول قومك جملهسی خسیس ودنی
اولدقلرندن قافدیلر ﴿ مثنوی ﴾ کند تاوره وخس خواستند * پراصه
وتره ومارول ایستدیلر کما اخبرنا لی (فادع لنا ربك یخرج لنا مما تنبت الارض
من بقلها وقثائها وفومها وعدسها وبصلها) پس موسی علیه السلام اول
ذلیلرك کفران النعمه ایتدکلرین کوروب ای دنی سفیلر عجب سفیه وغبیلرسز
که خیر محض اولان نعم بی مشقتی رنج وزحمت ایله زراعت اولنان اشیایه تبدیل
ایدرسز دیو غضب ایتدی کما قال تعالی (قال اتستبدلون الذی هو ادنی
بالذی هو خیر اهبطوا مصرا فان لکم ماسألتم وضربت علیهم الذلة والمسکنة
وباؤا بغضب من الله) پس اول جهله وغفله نعمت الهیه یی بیلدکلری ایچون
کما فی الاول رنج ومشقته مبتلا اولدیلر نتکیم مولانا خداوندکار کنیزك ایله پادشاه
حکایهسنده بیورمشدر * م * من وسلوی زآسمان درمی رسید * بی صداع وبی
فروخت بی خرید * درمیان قوم موسی چند کس * بی ادب گفتند کو سیر
وعدس * منقطع شد خوان ونان آسمان * ماند رنج زرع وبیل وداس مان *
آه ای دل آکاه وعارف بالله حق جل وعلا عباد مؤمنینی ترغیب وحقدن غیره
التجادن ترهیب ایچون قوم موسانك قصهسنی امت محمده حکایت وقصهدن
حصه ایچون بو معنایه تلمیح واشارت بیورر که ای بنی آدم محبت ایدرسکز
بکا محبت ایدیکز دوستلغه لایق اولان بنم وبیع وشرا ایدرسکز بنمله بازار
ایدیکز کیم جواد وکریم بنم بو بنمله معامله قیلکز کیم معطی وفراخ بخشم ای فرزند
آدم بنم دریای رحمتم واسعدر وخوان کرمم عالیاندن دریغ دکلدر احسان
شاملم دکلیدرکه بنی اسرائیلی بیابان تیهده ضایع وتلف ایتمیوب بو قدر نعمت
ویردم حتی مهتاب اولسه شب دیجورده شمعه محتاج اولمامغیچون نوردن
بر عمود نصب ایدوب ضیاسی هرکسه افاضهٔ نور ایدردی وتیهده وجوده

کلان اولاد بنی اسرائیل کندوبه جامه ایله تولد ایدوب وبیودکجه جامهدخی
قدوقامتنه کوره بیوب بویوب اسکیمیوب وکیرلنمیوب حیاتلرنده لباس وممانلرنده
کفن اولوردی ایمدی ای دردمند بیچاره عبادمی بن دیلدیکم کبی کسنه دیلمز
زنهار بنی اسرائیل کبی کفران النعمه اولمیهسز وسزی غیریلر بی عیب ونقصان
ایستربن بو کریم وغفارمکه عیب ونقصانکز ایله قبول ایدرم وجمله کزی روز
حشرده پناه ورحمته وعفو ومغفرتمه کتورورم * بیت * اناس اعصوا دهرا
فعادوا بالخجلة * فقلنا لهم اهلا وسهلا ومرحبا * پس ای سالکان طریقت وطالبان
معرفت بنم توفیق وعنایت وفضل وهدایتم دیلرسهکز بو مبتغای (ادخلوا
هذه القریة) مدینهٔ قدسیهٔ شریعت وبلدهٔ انسیهٔ طریقته داخل اولوب
انك سوق مشاهداتنده بر موجب (کلوا منها حیث شئتم رغدا) نعم نفیسهٔ
عرفان الهی ذوق ایلیهسز وجنات جماله فواکه تجلیات جلال ایله تنعم ایچون
بو عالم فانیده تلخیٔ مجاهداتی چشیده اولوب افناء وجود ایلیهسز وطریق
قویم شریعتده مستقیم اولوب بر فحوای (ادخلوا الباب سجدا) عتبهٔ رحمانی
ودرگاه سبحانی یه سجود ورکوع وخشوع وخضوع ایدوب بافرمان (وقولوا
حطة نغفر لکم خطایاکم وسنزید المحسنین) تضرع بسیار ایله توبه واستغفار
ایدوب احسان الهیده طلب زیادات ایچون (فاغفر لنا ذنوبنا وکفر عنا
سیئاتنا وتوفنا مع الابرار) تعلیمی اوزره مناجاتدن خالی اولمیهسز امای زمرهٔ
ابرار وفرقهٔ اخیار (وأتوا البیوت من ابوابها) امرینه مطاوعت ایدوب
(انا مدینة العلم وعلی بابها) اشارتندن غفلت ایتمیهسن یعنی بلدهٔ طیبهٔ علم
لدنی یه توجه وعزیمت ایدرسك مدینهٔ علمك باب عالیسی اولان طریقهٔ مرتضادن
داخل اول اکرچه کیم مصر علم ومعرفت وشهر طریقت وحقیقته کیدن
طرق ومذاهب بر مصداق (الطرق الی الله بعدد انفاس الخلائق) بسیار وبی
شماردر ولکن مسلك علی اولان طریق عشق وجذبهدن غیریده نیجه عقبات
ومهالك اولوب مطلبه وصول بولنجه انواع رنج ومشقت چکیلور وطریق
جذبهدن سلوك ایدن عاشقلر طی زمان ومکان ایدوب طرفة عین دنیا وآخرتی
بر قدم ایدوب ایلرو کچرلر زیرا ساقیٔ جذبات ربانیه اولان وارث حقیقت
مصطفی وهمدم علی المرتضی نظرندن شراب محبت نوش ایدوب رفرف عشقه
سوار اولمشلر وبی زحمت ومشقت عطیهٔ سحاب وهاب تجلیاتدن من وسلوای
معرفت تناول ایتمشلردر پس طریق سالکان بی جذبه مثبت حبوبات اولان

شول ابره بکزر که انك اعطا ایتدیکی کندم و بقولی نجه زحمت ایله قابل اکل ایدرلر وطریق جذبه اول ابر بهه بکزر که بی رنج ومشقت من وسلوای پخته اعطا ایدر * فلهذا حضرت مولانا من کل الوجوه اولانا دخی بومعنایه تلمیح واشارت ایچون زبان پهلواندن علی مرتضایی مدح وتعریف وطریق شطاردن اولان جذبه وعشقی توصیف ایدوب * م * ابرها کندم دهد کانرا بجهد * پخته وشیرین کندمردم چوشهد * ابرموسی پررحمت برکشاد * پخته وشیرین بی زحمت بداد * بیورمشلردر آه ای مستمع آکاه موسی علیه السلام قومنه آب ومن وسلوی دیلدی وعیسی علیه السلام دخی قومی ایچون (ربنا انزل علینا مائدة من السماء) دیوب سمادن نزول مائده دیلیوب دعالری اجابت بیوریلوب ایستدکاری نقد ویرلدی اما صدر بدر عالم چراغ دودهٔ بنی آدم حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم ایله معراجده امتی ایچون رحمت وغفران دیلیوب (غفرانك ربنا والیك المصیر) دیدی یعنی حق سبحانه وتعالی ایلهٔ اسرا ومقام قاب قوسین اوادنا حبیبی مصطفی علیه من صلوات الله الاوفایه حبیبم بندن نه دیلرسن بیوردقده الهی امتمه رحمت وعنایت وعفو ومغفرتك رجا ایدرم دیدی حضرت حق وقادر مطلق بیوردیکه حبیبم نه دیلدکسه مقبولدر سنك امتك خوداوج کروهدن خارج دکلدر یا بودر که مطیعلر ویاخود عاصیلر و یاخود مشتاقلردر ایمدی رحمت ومغفرتم امتکدن اولان عاصیلر ایچوندر وجمله جنانم مطیعلر ایچون ومشاهدهٔ جمالم خود مشتاقلر ایچوندر حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم ایتدی الهی موسی وعیسانك دیلدکاری امتلر بنه نقدو یردك و بنم امتمك نصیبلرین فردایه توقیف بیوردك حق تعالی ایتدی حبیبم انلرك امتلری همان اول حاضر اولانلره ایدی واستعدادلری اولان مرتبهٔ آب ونان ایدیکه آنی ایستدیلرو یردم وشکر نعمت ایتمدکلری ایچون خوان نعمتم منقطع قیلدم اما حبیبم سنك امتك الی یوم القیامه اقطار ارضده متفرق ومتکثر وسنك دعوتك شرق وغربه منتشر اولسه کرکدر ایمدی یا محمد سنك امتکی نعمتلریمه شاکرو بلالریمه صابر ایدوب جملهسنی دریای رحمتمه غرق ایلدم قیامتده سابق ولاحقلرینی عموما جمع ایدرم ودوزخدن جملهسنی آزاد ایدرم وجملهسنه جنتده البسهٔ کرامت کیدروب مشاهدهٔ جمالمله شاد ایدرم حبیبم سنك امتکه اولان فضل واحسانم ابدی ولطف وانعامم سرمدیدر حبیبم اکرچه کیم امت موسی وعیسایه ظلال غمام ومن وسلوی ومائده انزال ایلدم فاماسنك امتك اولیاسنی دخی سحاب نعیم قربت ایله

سایه پرور هدایت ایدوب قلوب طاهرهلرینه وابل معرفت ونوال حکمت نازل کوندردم وبیه غربتده متفرق قلوب اولیه کرامتده مجتمع وحال مکاشفاتله ملبس ایلدم و بی کلفت اکتساب و بلاکد معاملات اسرار قدسیه لرینه مائدهٔ مشاهدات غیبیه انزال بیوردم دیدی الحمد لله ثم الحمد لله ﴿ رباعی ﴾ ای رحمت عالمین رحمت ازتست * عصیان ازما چنانکه عصمت ازتست * لطف بکن وروی مکردان ازما * چون پشتی عاصیان امت ازتست * پس کاشف اسرار دیومی مولانا جلال الدین الرومی ذکراولنان نعم باقیهدن خبر ویروب بیورد که ﴿ مثنوی ﴾ امت احمد که هستید از کرام * ای امت محمد که سز کرام امتدنسز یعنی برفحوای (کنتم خیر امة) افضل ملل سالفه واکرم امم سابقه اولمشسز درسزه مژده و بشارتکه ﴿ مثنوی ﴾ تاقیامت هست باقی آن طعام * کرام امت محمدده اول طعام نور رب الانام الی یوم القیام باقی ودائمدر کما نقل البیضاوی عن بعض الصوفیة فی تفسیره المائدة هنا عبارة عن حقایق المعارف الالهیة فانها غذاء الروح کما ان الاطعمة غذاء البدن وقال بعض المحققین فی تفسیر (ربنا انزل علینا مائدة من السماء) ای مائدة الاسرار والحقایق التی تنزلها من سماء العنایة علیها اطعمة الهدایة (تکون لنا) یعنی لاهل الحق (عیدا) نفرح بها (لاولنا وآخرنا) ای لاول انفاسنا وآخرها لصعد مع الله ونهوی مع الله ففی صعود النفس مع الله یکون عیدا له وفی هویه مع الله یکون عیدا له کما قیل بالفارسیة * ع * صوفیان دردمی دوعید کنند * پس ذکراولنان موائد قدسیه روحانیه ونفایس اغذیهٔ معارف ربانیه عاشقان جمال احدیت وکرام امت پیشکاهندن ابدالاباد منقطع اولمدیغن محقق بیله سن آه ای دل آکاه ﴿ مثنوی ﴾ چون ابیت عند ربی فاش شد * چونکه حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلمدن (ابیت عند ربی) حدیث شریفی فاش اولدی لاجرم معارف الهیه خوانك سماطی دوشنوب ﴿ مثنوی ﴾ یطعم ویسقی کنایت زان شد * یطعمنی ویسقی اول نعیم دائمدن کنایه اولدی کما روی البخاری ومسلم عن ابی هریرة (ایاکم والوصال قیل انك تواصل قال انکم لستم فی ذلك مثلی انی ابیت یطعمنی ربی ویسقینی) وعن انس (لا تواصلوا قالوا انك تواصل قال انی لست کاحد منکم انی اطعم واسقی) معلوم اوله که علمادن بعضیلری بو حدیث شریفده واقع اولان مطعم ومشربی حقیقتده حملدن عدول ایدوب مجازه محمولدر دیدیلر زیرا اکل وشرب حقیقتده حمل اولنسه مفطر صوم اولمق لازم کلور پس بو محلده اولان ماکول ومشروبدن

مطلب
در صوم وصال

مراد بودر كه صدر بدر جهان زبدهٔ اكوان عليه السلامك عنصر شريفلری برمرتبه لطافت حصوله كتورمش ايديكه بدل ما يتحلله محتاج وجوع وعطش ايله متغير المزاج اولمقدن معری واكل وشربدن مبرا اولمغله مرتبهٔ مذكوره‌دن (يطعمنی ربی ويسقينی) قوليله خبر بيورمشدر ديرلر اما طعام روحانی مفطر صوم اولماز ومفطر اولديغی تقديرجه مفسد اولماز زيرا الطعام واستانهاره قيد اولنيوب (انی ابيت يطعمنی ربی) قيدی (ثم اتموا الصيام الی الليل) امرينه موافق اولور بو تقديرجه حديث شريفه بو وجهله معنی ويرلمك ممكندر كه حبيب اكرم صلی الله عليه وسلم صوم وصاله نيت ايدن صحابهٔ كرامه شفقة لهم بيورديلر كه سز بنم كبی صوم وصاله عزيمت ايتميه‌سز زيرا كرچه بن ظاهرا برشی ايله افطار صوم ايتميوب برقاچ كونی بربرينه وصل ايدرم ولكن كيجه داخل اولدقده ربم حضورنده بيتوتت ايدوب اطعمهٔ روحانيه ايله ربم بنی اطعام واسقا بيوردر وقوامه ضعف ترتب ايتمز وعالم معتاده افطار ايدرم سز ايسه اكر ظاهرا واكر معنی برشی تناول ايتميوب مواصله ايدرسكز صيامكز بنم صومم كبی اولماز * ايمدی بو وجهله اولان صوم وصالدن وازكليكز ديمك اولور كما اورد الامام السيوطی فی الخصائص المحمدية فی باب الطعام الذی اتاه من السماء ومن الجنة عن سلمة بن نفيل السكونی (قال كنا جلوسا عند رسول الله صلی الله عليه وسلم اذ قال قائل يارسول الله هل اتيت بطعام من السماء وفی لفظ من الجنة قال نعم قال وبماذا قال بسخينة قال فهل كان فيها فضلة عنك قال نعم قال فما فعل به قال رفع الی السماء) الی آخر الحديث وعن ابن عباس (اتی جبريل الی رسول الله صلی الله عليه وسلم فقال ان ربك يقرؤك السلام وارسلنی اليك بهذا القطف لتأكله فاخذ رسول الله صلی الله عليه وسلم فيه) الی آخر الحديث فاذا كان كذلك ذكر اولنان اطعمهٔ ملكوتيه واشربهٔ جبروتيه حقيقت اولديغنده شبهه قالمديغيچون مهالك تحويل ومسالك تأويله ذاهب اولان علمانك اول مقوله توجيهاتندن حضرت مولانا نهی ورديوب بيوررلر كه زنهار اول نعم الهيه‌دن چاشنی دار اولمق ديلرسك ﴿ مثنوی ﴾ هيچ بی تأويل اين را در پذير * هيچ بلا توجيه وتأويل بو حديث شريفی قبول ايت واول روحانی اولان آب ونانی حقيقته حمل ايله كه ﴿ مثنوی ﴾ نادر آيد دركلو چون شهد وشير * حتی حلقوم جان وكلوی روانه افاضه خوان محمدیدن ابن شهيا وصل مصفا كبی الذواحلی اطعمهٔ نور وشراب طهور كله كما نقل ان تقی بن مخلد صاحب السند رأی النبی صلی الله عليه وسلم فی المنام فسقاه عليه السلام لبنا فصدق تقی بن محمد رؤياه واستقاه فقاءلبنا

والسخينة بالخاء المعجمة ما يتخذ من دقيق (قاموس) وهو المراد فی الحديث منه

القطف العنقود (قاموس)

پس ای مستمع مأول بو ذكر اولنان معنی نيچون بزه دخی واقع اولماز ديه‌سز زيرا سز اول اطعامده محرومسز ﴿ مثنوی ﴾ زآن نداد او بهت واداد عطا * زيرا اول طعامك حقيقت اولديغنه من حيث الشك تأويل واداد عطادر يعنی اول خوان الهی بی دماغ روحه وصولدن مانعدر پس اول طعام قدسی وشراب انسيدن نيجه ذوق چشان اولسون اول مأول كه ﴿ مثنوی ﴾ چونكه بيند آن حقيقت را خطا * چونكه اول حقيقتی خطا كوره وذكر اولنان خوار وآشامی حقيقت بيليه اكاهركز نصيب بو قدر فی الحقيقه كلامی حقيقته حمل اولنمقدن صرف وتأويل اول زمانده لازمدر كه مثلا (يد الله فوق ايديهم) قول كريمی (وضحك الله البارحة) حديث شريفی وبونك امثالی متشابهاتده علی حقيقتها حملده خطا اولمغله مجازه حمل اولنوب يددن مراد قدرت وضحكدن مراد رضا ورحمتدر ديو تأويل اولنسه واقعه مطابق وتقديس وتنزيهه موافقدر فاما بو حديث شريفی تأويل ايتمك خطا ومانع عطادر زيرا علی حقيقته حملده قطعا خطا اولميوب بلا سبب حقيقتدن عدول ومقتضای ظاهردن بلا مرجح نكول ايله ﴿ مثنوی ﴾ آن خطا ديدن زضعف عقل اوست * اول معنايی خطا كورمك صاحب تأويلك ضعف عقلندندر اكا بناء كه ﴿ مثنوی ﴾ عقل كل مغزست عقل جزو پوست * عقل كل مغز وحقيقت وعقل جزوی پوست وصورتدر فلهذا عقل كل اصحابی عالم روحانيدن خبردار اولور وعقول جزئيه اربابی حصه‌دار اولمازلر وكويا كه بو بيت شريف سؤال مقدره جوابدر يعنی كاشن عقول جزئيه قيودنه بند اولان صورة عاقل ومعنی غافل سؤال ايدر كه يا مولانا تسليم ايدملم كه اول طعام وشراب مجاز اولميوب حقيقت ايمش اما نعمت مزبوره ايله تنعم وصوم وصال ايله حقه تقرب رسول عليه السلامه مخصوصدر زيرا (اياكم والوصال انكم استم فی ذلك مثلی) نهيی بو كا دليلدر سز ايسه م * تا قيامت هست باقی آن طعام * ديوب صوم وصال افطارنه مخصوص اولان طعام امت كرامه باقيدر بيورمشسز پس بو ادعاكز حقيقته حمل اولنمق نيجه مطابق ونهی رسوله نه وجهله موافق اولور مولانا خداوندكار بيوررلر كه كلامز اصوله موافق وسنته مطابقدر ولكن سزك عقلكزده ضعف وكدورت اولمغله كلامزی خطايه حمل ايدرسز سزك عقل جزويكز بو معنايی فهم ايدمز بو شراب الهی ونعم غير متناهی‌يی نوش ايدنلر وارثان حقيقت محمدی وكوهر نور احمدی اولان عقل كل صاحبلريدر آه ای عاقل كچينز لا يعقل وعلم وارد ر دينی حقيقتده

جاهل سنك اعتبار ايتمديكك واحق صوفيلر ديديكك حق سالكلرى اربعين
ديدكلرى خلوته كيروب جلهٔ مردان چككلرنده عالم معناده اول شكردن
احلى اولان شراب طهورى ايچوب وباده وصهلى دن الذ واعلى اولان انواع
نعم نورانى ييوب ظاهرده اولان جوع وعطشلرينى دفع اولمش بواورلر
وجوارح وقوارى ضعفدن برى ونورانى اولوب بى خواب وغفلت وبى مزاجة
كثرت صوم وصال ايله حقه عبادت وانواع مجاهده ورياضت ايدرلر سن
دخى بومعنايى رأى العين كورمك ديلرسك عجب واستكبار وشك وانكارى
رفع ايدوب برولى كاملك النندن جام عشق ومحبت ايچه سن وصوم وصالده
تناول اولنان نعم معارفى ذوق ايليه سن * اولا معلومك اولسون كه بوحديث
شريفده اولان نهى تحريمى اوليوب بلكه قبل وصول المحبة كثرت ايله رياضاته
توغل اولنسه قوايه ضعف كلوب عباداتدن قالمق ايجاب ايدر وآتش رياضاته
تحمل ايدن ارباب عشق ومحبتدر ديو هنوز آتش عشقله يانميان سالكلرى
مرحمة وشفقة اولان نهى ترفيه در بيوردى كما قال المحقق الشيخ بدرالدين
(صوم الوصال ليس بمكروه والنهى الذى جاء فيه نهى ترفيه وشفقة لانهى
تحريم لانه لنا لاعلينا وكل امر اونهى يكون لنا لاعلينا فهو ليس للايجاب
ولا للتحريم بل للترفيه والشفقة كما صرح به فى الاصول فيصح تركه وفعله بلا كراهة
كما فى قوله تعالى (واشهدوا ذوى عدل منكم) فهذا الامر ليس للايجاب
بل للترفيه والشفقة حتى لو ترك الاشهاد لايأثم ولا يرتكب بالكراهة فكذلك
صوم الوصال ليس بمكروه فعله ويدل عليه ما اخرجه مسلم عن انس بن مالك
انه قال (واصل النبى صلى الله عليه وسلم فى آخر شهر رمضان فواصل ناس
من المسلمين فبلغه ذلك فقال لومدلنا الشهر لواصلنا وصالا يدع المتعمقون
تعمقهم) فلوكان محرما ومكروها لمنعهم وانكر عليهم يدل عدم انكاره ونهيه ههنا
ان ماروواكان شفقة منه لئلا يتكلفوا فمن رأى ذلك فى نفسه فمندوب ويدل عليه
ماروى عن ابى بكر رضى الله عنه من وصال الستة وماروى عن عبد الله
بن الزبير من وصال السبعة وعن السلف الصالحين من الوصال عن البعض
ثلثة وعن البعض خمسة وعشرون وعن البعض اربعون حتى قالوا من طوى
اربعين يوما ظهرت له قدرة من الملكوت اى كوشف بعض الاسرار
الالهية) انتهى كلام الشيخ رحمه الله قال الشارح الشيخ محمد الشهير بياوصى
صرح الاصوليون فى ايجاب الامر وتحريم النهى فى علم الاصول فى باب الامر

مطلب
(بيان النهى فى الوصال ليس للايجاب ولا للتحريم

والنهى ان فى المأمور به اذا كان حسن لعينه عقليا كان اوشرعيا اذا لم يقرن
بدليل الايجاب فهو ليس للايجاب وكذا المنهى عنه اذا لم يكن فيه قبح لعينه
وضعا كان اوشرعا فالوضعى كالكفر والكذب والظلم وغيرها والشرعى
كبيع الحر والصلوة بغير طهارة وغيرهما لايدل ذلك النهى عن الذى لايكون فيه
قبح على التحريم والكراهة فالمنهى عنه فيما نحن بصدده وهو صوم الوصال
ليس فيه قبح لعينه لاوضعا ولاشرعا لانه عبادة يحصل بها القربة الى الحق
بل النهى فيه للشفقة على الضعفاء فاذا لم يكن النهى ههنا للتحريم بل لمجرد
الترفيه يصح ترك ذلك النهى عنه وفعله من غير كراهة كما فى قوله تعالى (واشهدوا
ذوى عدل منكم) استدل الشيخ على عدم ايجاب النهى عنه بعدم ايجاب الامر
المذكور فى هذه الآية لمناسبة بين الامر والنهى فى الطلب لان الامر طلب الفعل
والنهى طلب ترك الفعل فالامر هنا وهو اشهدوا طلب الاشهاد على الرجعة
والطلاق ولايدل على الايجاب بل على الترحم حتى لو ترك الاشهاد على الرجعة
والطلاق لايأثم التارك ولا يرتكب بالكراهة لانه ليس فيه دليل الايجاب كما قال
اهل الاصول اتفق العلماء على ان الامر للوجوب اذا اقترن به دليل الايجاب
وللاباحة اذا اقترن به دليل الاباحة واختلفوا فى المجرد عن القرآئن فمنهم من يقول
انه للاباحة ومنهم من يقول انه للندب وعندنا للوجوب وهنا ليس دليل الايجاب
بل قرينة الندب ولذا قال ابو حنيفة الاشهاد هنا مندوب اليه فكذا النهى الذى
ورد فى حق صوم الوصال ليس للتحريم والايجاب ويدل على عدم التحريم
ما اخرجه مسلم عن انس رضى الله عنه من الحديث المذكور فى قول الشيخ
وقال القاسمى فى الاصول فى حديث صوم الوصال وخلع النعال وهو ماروى
عن النبى عليه السلام لما واصل اصحابه نهى عنه وقال (انى لست كاحدكم
ابيت عند ربى يطعمنى ويسقينى) وماروى (انه لما خلع نعليه فى الصلوة خلع
الناس نعالهم فلما فرغ فقال ما حملكم على ما صنعتم) ولما كان فعله يوجب الاتباع
مطلقا لم يكن للنهى منه معنى * اقول دل عبارته مطلقا فى هذا الكلام على ان الاتباع
الى النبى عليه السلام فى صوم الوصال وخلع النعال ليس بواجب مطلقا ويفهم
منه الوجوب بالنظر الى البعض فاذا كان واجبا اى بالنظر الى جميع الناس لم يتصور
فى نهى صوم الوصال نهى تحريمى ولا كراهة اصلا وقال ايضا نهيه عليه
السلام كان للتخفيف عليهم لئلا يعرض الضعف فيترك جميع الطاعات فاذا كان
كذلك فصوم الوصال مندوب ويدل عليه وصال ابى بكر رضى الله عنه الى الستة

وعبدالله بن الزبير الى السبعة قال الشارح سمعنا عن بعض اصحاب الشيخ
اعنى بدر الدين السيماوى فانهم قالوا ورأينا الشيخ فى اكثر احواله يواصل
اربعين يوما من غير فتور ولا خلل فى دماغه * ودر نفحات الانس
مذكور است كه يكى از مريدان شيخ اخى محمد دهستانى بتجلىء صمديت
متجلى شد واخى محمد دهستانى فرمود كه هيچ كس از لفظ اونشنيده
باشد كه مرا چيزى مى بايداد نه از طعام ونه از جامه هرگز چيزى كه
بحظ نفس تعلق داشته باشد كسى از زبان اونشنيده وبا آنكه رنجور بيها
كشيده هرگز كسى اوراخفته نديده وبا كسى نكفته واز هيچ آفريده دوا
نطلبيده *القصه درآن مقام تاخوردن بماند تاشش سال بعد ازآن بكعبه
ميرفتم اورا ببردم وقصد من آن بود كه مى ديدم كه جماعتى اين حال راعجب
مى داشتند ودر قدرت حق تعالى بشك بودند وايشان را زبان مى داشت
تادر راه اورا بيبيندوبى كمان بدانند كه چيزى نمى خورد وآن شبهه رفع
كردد وبرفتيم وازآن جماعت شك برخاست وچون بمدينه رسيديم اورا
كفتم اكرامت رسولى صلى الله عليه وسلم ومريد منى آن مى بايد كرد كه رسول
عليه السلام كرده ومن ميكنم واكرنه برخيز وبرو كه بيش ازين در صحبت ما
نتوانى بود وعلى دوستى حاضر بود لقمهٔ دردهان اونهادسه لقمه تعيين
كردم كه درروزى بخورد بعد ازآن درمكه اوراكفتم همچنان كه درويشان
ميخورند تونيز بخور بخورد وازآن ورطه خلاص يافت * ايمدى بنم روحم
تجليات الهيه يه غايت وسالكان راه خدانك اطوارنه نهايت يوقدر كيمينه بر
تجلى اولور كه نيجه يللر دنيا طعامندن منقطع اولور وكاه بر تجلى اولور كه
نيجه آدم بيه جكنى بركسنه ييوب مع هذا اندن اوث وغايط كلمز ونيجه سى
صومنى اطعمهٔ نفيسهٔ روحانيه ايله افطار ايدوب دنيا طعامندن برى
اولماغله ظاهر حالده صومنى نيجه كون بر بر ينه اولاشدرر ونيجه سنك
غذاى روح وجسمى نور محبت ربانيه اولوب الى يوم القيام امت محمددن
بونعمت وكرامت زائل اولماز * پس ذكر اولنان اطوار سالكان واحوال عاشقانه
خلوص قلب ايله اعتقاد تام ايدوب ﴿ مثنوى ﴾ خويش را تأويل كن
نه اخبار را * تأويل ايدرسك كندوكى تأويل ايله يوخسه (يعنى ويسقينى)
وبونك امثالى احاديث واخبارى تأويل ايتمه يعنى كندوكى آيات واخباره توفيق
وتطبيق وكدورات بشريتك نورانيت وملكيته تبديل ايدوب معانىٔ شريفهٔ

آيات واحاديثى مقتضاى عقل ونفسك اوزره تأويل وتحويل ايتمه ونفايس
انوار معارف ربانيه دن بى ذوق اولان ﴿ مثنوى ﴾ مغز را بد كوى نه كلزار را *
دماغ استعداد كه بدى كلزار اسرار وفواكه وانوار بديعه زيرا لذات محبتدن
ذوق وازهار معرفتدن روايح طيبه استشمام ايتيان دماغ فاسد كدر يوخسه
اول لذات انسيه وروايح انوار كلزار قدسيه براو برندهدر * پس بعض دماغ
اولور كه رايحه شم ايتمز وبعضى رايحهٔ طيبه دن محروم اولوب انجق روايح
خبيثه يى شم ايدر بعضى روايح خبيثه يى شمله حس ايتميوب مجرد رايحهٔ طيبه يى
شم ايدر * پس علت دماغده اولديغى مقرر اولدى ﴿ شعر ﴾ ساقيا ماه
صيام اولدى تمام * كل روصون ساغرمى والسلام * عاشقك بيرامى يوزك آيى در *
اى صحن محشر يوزك بيت الحرام * جنتك خمرى ليك صهباسى در * اسقنى
من ذلك الخمراى همام * چون كوزك ساقى واعلكدر شراب * مى مباح اولمازمى
صوفيلق حرام * توبه دن كچ صوفيارندانه كيم * باده صاف اولدى وكلدى
دور جام * چون ريادر خرقه پوشك طاعتى * قم فانذر يافتا كأس المدام *
الحاصل كبر وپهلوان ايله شيريزدان قصه سنه رجوع ايدهلم كه اول پهلوان
ايتدى ﴿ مثنوى ﴾ اى على كه جمله عقل وديدهٔ * اى على المرتضى
وامام ومقتدى سن بر نور اصفى وآفتاب اسنى سن كه سنده بشريتدن شىء ما
قالميوب ظاهرا وباطنا وصورة وسيرة عقل كل ونور ديدهٔ جان ودل اولمشسن
وبالجمله عين علم وشهود همان سنك وجودك بودكدن عبارت ايمش ﴿ شعر ﴾
نور ولايت تونى *شمع هدايت تويى * معدن احسان تويى * مظهر عرفان تويى *
كاشف قرآن تويى *ساطع برهان تويى * جام مصفا تويى *شاه معلا تويى *
حيدر صفدر تويى *ساقىٔ كوثر تويى * خواجهٔ قنبر تويى *مهر منور تويى *
لحمك لحمى نبى * كفت تراى ولى * سرور مردان على *اعلم واكرم تويى * ايمدى
يا على المرتضى بحق صحبت حضرت محمد المصطفى ﴿ مثنوى ﴾ شمهٔ
واكو از آنچه ديدهٔ * اول نسنه كه مشاهده بيورمش سكدر اندن برشمه بيان
قيل واظهار وآشكار ايله وكتم واخفا بيورمه زيرا اى نور ايمان وقبلهٔ جان وكان
احسان وكنج پنهان ﴿ مثنوى ﴾ تيغ حلمت جان مارا چاك كرد *
آب علمت خاك مارا پاك كرد * سنك شمشير حلم ومروتك بنم جانمى چاك وجودمى اى
لامكانه جولان ايديجى مرغ چالاك ايلدى وآب زلال علم وحكمتك ادناس
بشريتدن قلب طربناكمز يو يوب خاك جبلتمز پاك ايلدى الحاصل بنم درون

وبیرونی نور ایمان مرآت مصفی ایدوب غل وغشدن معرا اولدی آه ای کاشف سر ازل سن خود (انا ترجمان وحی الله انا خازن علم الله انا باب فتح الله) بیورمش سکدر ایمدی بر موجب قول تو ﴾ مثنوی ﴿ باز کودانم که این اسرار هوست * آشکاره سویله وتلمیح وکنایه سز تصریح ایله کشف اسرار ایله بن خود بیلورم که سنك بو احوالك اسرار هودر ﴾ مثنوی ﴿ زآنکه بی شمشیر کشتن کار اوست * زیرا که بی تیغ وبی شمشیر قتل نفس ایتمك انك کاریدر پس یا علی اکرچه کیم تیغ برانکی غلافنده قویوب بنی ظاهر حالده قتلدن واز کلدك ولکن تیغ حلم ومروت وذوالفقار جذبه ومحبتکله نفس کافرك سر انکارنی بدن جهل وپندار دن جدا قیلوب نفخ روح اضافی دیدکلری دم عیسی نفسك ایله احیا وآب حیات علم وحکمت اسقا ایلدك وخطبة البیانده سکا اسناد اولنان (انا المتکلم فی لسان عیسی وانا آیات الله وامین الله انا احیی وامیت) کلمانی سنك لسان شریفکدن صادر اولدیغن اثبات ایلدك وبزی شك وکماندن خلاص ایلیوب خلیفهٔ رسول خدا واصحاب خلوص وتقوایه مقتدا ایدیکك بیلدردك الحاصل ﴾ شعر ﴿ هله ای دوست چه کویم که تو محبوب جهانی * همه سعدی وسعادت همه لطفی همه جانی * بتو چشم شده روشن بتو جانم شده کلشن * همه فتحی وفتوحی همه امنی وامانی * زجمال تو مطرا همه اعیان همه اکوان * زجبین تو هویدا اثر سبع مثانی * بخدا خاك درت رابدو عالم نفروشم اکرم پیش بخوانی وکراز پیش برانی * هله ای ساقی محرم بده آن جام دمادم * لك قلبی لك روحی همه عقلی همه جانی * آه ای همدم درد الهی ومحرم سر حب سبحانی الحمد لله ثم الحمد لله ﴾ مثنوی ﴿ صانع بی آلت وبی جارحه * اول صانع بی آلت وبی جارحه ﴾ مثنوی ﴿ واهب این هدیهای رابحه * وبو تحف وهدایای پرفائده وعطیات وانعامات رابحه نك معطی ووهابی اولان رب الارباب بر پادشاه ذوالجلال وقادر بیزوال وکریم ذو الافضالدر که عطیهٔ غیبیه وموهبهٔ خفیه سندن ﴾ مثنوی ﴿ صد هزاران می چشاند هوش را * هوش عشاقه اقداح تجلیات بی تکرار ایله صد هزار وهزار می اسرار قدسیه وخمر انوار انسیه اذاقه واسقا وبر وجهله مست خراب بی سر وپا ایدر که ﴾ مثنوی ﴿ که خبر نبود دو چشم وکوش را * که اول شراب طهور اسرار غیبیه بی هوش وجان نه طریقله نوش ایتدیکندن ونه کیفیت ایله مست ومدهوش اولدیغندن

ایکی چشم وکوش ظاهر بینك خبر وآکاهی اولماز واول سر اتحاد واتصالی حواس ظاهره فهم ایتمز وکندوسی قید بند جسمانیت وحبس زندان بشریت اولمغله اتحاد واتصالی شیئین منفصلینك بر برینه اولان اتصالی کبی حلول واتحاد قیاس ایدر هیهات هیهات * ع * حلول واتحاد اینجا محالست * حدث قدمه متصل وایکی وجود بر بری ایله متحد ولمق نه احتمال پس حواس پر کثرت سر وحدتدن ذوق چشان اوله مزور حیق حب احدیتدن کیفیت فهم ایده مز ﴾ شعر ﴿ ای ساقی دل وجان * ای نور چشم اعیان * از چشم وکوش حسم * جامی بیار پنهان * ای آرزوی جانها * ای راحت روانها * یکدم بیا وبنشین * جامی بده وبستان * ای جان جان جانان * ای روح وراحت جان * ما راز خویش بستان * زآن غمزه‌ای فتان * ما خوار وزار ماندیم * در انتظار ماندیم * یا برقعی برافکن * یا زلف را برافشان * آه ای عاشق بالله مغلوب دست اسد الله اولان پهلوان آکاهی نور جذبات علی بر وجهله مست ومدهوش ایلدی که نه سویلدیکن بیلیوب کاه علی یه سؤال وکاه درکاه عزته تضرع وابتهال ایدوب مقتضای جذبه ایله کیرو علی یه نیازه بشلیوب ایتدی یا علی سن شانکی وصف ایدوب (انا الذی هو حامل عرش الله مع الاسرار) بیورمش سن ایمدی ﴾ مثنوی ﴿ باز کوای باز عرش خوش شکار * ای باز عرش خوش شکار آشکاره سویله وکشف اسرار ایله ﴾ مثنوی ﴿ تا چه دیدی این زمان از کردکار * عجبا بوزمانده حضرت کردکارك اسرار غیبیه سندن نه مشاهده بیوردك وبیان (الرحمن علی العرش استوی) سرندن نه معاینه قیلدك لطف وکرمکدن برمقدار کفتار جواهر نثار کدنا براز ویدار بیور دیوب امام عابدن بو ابیاتك مضمونني ایستدی ﴾ قاسم ﴿ اول ثبوت عرش پس آنکه جلوس یار * این نکته را ببین ومثل را بیاد دار * آن دم که عرش وفرش نبود خدای بود * آن دم مقر عز بکجا بود اختیار * این رمز چیست حاصل این قصه باز کوی * این را تو هم ندانی ومثل تو صد هزار * حق بر عروش جملهٔ ذرات مستویست * این نکته را بدان ولی سر نکاه دار * تا چند ناله میکنی از سوز درد دل * خواهی که جان زغم ببری دست از او بدار * پس پهلوان سر باز صد هزار زاری ونیاز ایله تکرار علی یه ایتدی یا مرتضی یا مجتبی ﴾ مثنوی ﴿ چشم تو ادراك غیب آموخته * سنك چشم حق بینك اسرار غیبیه ادراکنی اوکرنمشدر یعنی یا علی سن شول اکمل کمل واعلم وافضلسن که بر نفس دریای وحدتدن ساحل کثرته چیقمیوب بر وجهله مستغرق انوار تجلیات اولمش سکدر که

جمال احدیتدن غیری شی کورمزسن ونور بصیرتك اول آفتابك نورنی مشاهده یه معتاد اولمشدر فاما بودولت عظمی هر کسه میسر اولیوب اسرار وحدت وانوار جمال احدیت مشاهده سندن ﴿مثنوی﴾ چشمهای حاضران بردوخته ٭ انظار حاضران خیره و بردوخته در یعنی قید کثرت وبند بشریتدن خلاص اولمیان محبوس طبیعت ونار جذبات الهیه محو وجود ایتمیوب غیب الغیبده غیب اولمیان وحاضران مجلس تعین وانانیت اولان بی بصیرتلر دولت ادراك غیب وسعادت مشاهده جمال حقدن محروملردر مغربی نه خوب دیمشدر ﴿شعر﴾
رخ دلدار زنقاب تو بی ٭ چهره یار را حجاب تو بی ٭ بتو پوشیده است مهر رخش ٭ ابر بروی آفتاب تو بی ٭ شد یقینم که پیش اهل یقین ٭ پرده شك وارتیاب تو بی ٭ تا تو هستی عتاب تو باقیست ٭ سبب وموجب عتاب تو بی ٭ پس هر کسك ادراك ورؤیتی قوت بصر ونور بصیرتلرینه کوره متفاوت اولوب مثلا ﴿مثنوی﴾
آن یکی ماهی همی بیند عیان ٭ اول بریسی که دیده سنده رمد اولمیه وقوت باصره سی موجود اوله دائما آسمانده اولان برماهی عیان کورر ﴿مثنوی﴾ وآن یکی تاریك می بیند جهان ٭ وشول خیره نظر که قوه باصره سنده ضعف وخلل ودرد چشم وعلل اوله اول بی نور بصر بوجهانی ماه وانجم ونور آفتابدن خالی وتاریك ومکدر کورر ﴿مثنوی﴾ وآن یکی سه ماهی بیند بهم ٭ واول بریسی که کمال حدت نظر وغایت قوه بصری اوله اوقوله صاحب نظرسه ماهی بر یره مجتمع کورر یعنی کویا که اوچ ماهك نوری برماهده جمع اولمش قدر پرضیا و نورانی کورر وغرابت بونده درکه اکر جهانی تاریك واکر بکماه واکر بك ماهی سه ماه مجتمع کبی نورانی کورنلر برمکانده و برساعتده مید در بیسکز ﴿مثنوی﴾ این سه کس بنشسته یك موضع نعم ٭ ای نعم بو اوچ شخص موضع واحدده اوتورمشلردر ولکن تفاوت وامتیاز قوه باصره لرنده در یاخود سه ماهدن مراد نورانیتدر بوماهی اقمارثلثه قدر ضیا کستر کورز دیمك اولیوب فی الحقیقه عددده اوچ ماه کورر دیمك اولورسه الغاز قبیلندن اولوب بوتقدیرجه من حیث التمثیل والتشبیه برقاچ معنی ویرلك ممکن اولور ٭ پس بروجه بودر که نور بصری اولمیان خود ماهی کورمیوب جهانی تاریکدر ظن ایدر وچشم حسی روشن اولان بدر منیری اکرچه کورر ولکن نور دیده عقلنده خلل اولمغله نور ارض وسما ومنور آفتاب وماه قدرت الهی اولدیغن بیلمز فامادیده عقل وتدبر وچشم عبرت وتفکری کشاده اولان اولوا الاعتبار هم شب دیجورده

مطلب
آن یکی سه ماه می بیند بهم

تابان اولان ماهی وهم اول بدر منیرنوری بزه کوره تحت الارض اولان آفتابدن اقتباس ایتدیکن کوروب منور آفتاب دخی حق سبحانه وتعالینك اسم نوروآفتاب ظهوری اولدیغن بیلوب معناده اوچ ماهی بر یره مجتمع کورر پس بونلرك اوچی دخی چشم بازو موضع واحدده ایکن رؤیتلری بریرندن ممتاز اولمشدر ٭ و بروجه دخی بودرکه نفس مکدره صاحبی اراضی بشریت وآسمان انسانیتی نور تجلی احدیدن بی نور و بی بهره ومکدر کورر ودیده عقل زمین وآسمان وجودی نور ماه افعال خدادن منور ایدیکن کورر فاما دیده روحی هم نور افعال وهم نور صفات وهم نور ذاتی وجود واحدده بلا کثره مشاهده قلور حال آنکه اکر نفس واکر عقل واکر روح جسد واحدده متمکن ایکن رؤیتلرنده تفاوت کثیره واردر اما دیده قلبك دخی برعجب نظر پاکی واردر که نفس اماره نفس مطمئنه درجه سنده وعقل جزؤی عقل کل مرتبه سنده وروح انسانی شرف اضافته نائل اولدقده اوچی دخی ظلمات وکدورتدن مجرد وپاك وهر بری انوار آفتاب وحدتك پرتوندن مستفیض اولمش و بریره مجتمع اقمار پرانوار اسرار مشاهده ایدوب بوشعری ورد زبان ایدر ﴿شعر﴾ چون ماه من از مشرق انوار برآمد ٭ از هر طرفی مشرق انوار برآمد ٭ آن ماه دل افروز که بیخود جمالش ٭ کام دل وجان جمله بیکبار برآمد ٭ و یاخود اهل هوا واسیر شهوت اولانلرك چشم ظاهر مرتبه سنده اولان عین شریعتلرنده علت اولمغله قوا وجوارحلرینی نور ماه شریعتدن بی بهره وظلمات فسادات ومنکرات وکدورات شهواتله تاریك ومکدر کوررلر ومناهیدن اجتناب واوامر الهیه یه امتثال ایدن صلحانك عیون شریعتی کشاده اولمغله اراضی قوا وجوارحلرینی انوار ماه شریعت ایله منور مشاهده ایدرلر اول اصحاب محبت که دیده قلبلری کحل نور حقیقت محمدیه ایله منور اولمشدر انلر اقمار شریعت وطریقت وحقیقتی کندو وجودلرنده مجتمع وجسم وجانلرینی انلرك نوریله منور کوررلر ٭ بیت ٭ چون نور تجلی خدا وند عیان شد ٭ کام دلم از لمعه دیدار برآمد ٭ و یاخود اقمار ثلثه دن مراد ازل وابد وحال اولوب معنی بووجهله اوله که برنخوای غرای (وعلى ابصارهم غشاوة) چشم بازشکانده اولان اغمار نه حالی بیلورلر ونه ماضی ومستقبلی بلکه حیواندن اضل واسفل اولوب نه نیچون کلدکلرین فهم ایدرلر ونه خود نره یه واراجقلرین فکر ایدرلر و برکروه دخی واردر که مأمور اولدیغی شریعت امرنی طوتوب لکن مبدأ ومعاددن نسنه فهم ایتمزلر اما برکروه دخی واردر که ابصار جانلری کشاده

اولمغله مبدأ ومعادلرین بیلوب انوار ازل وابدی نقطهٔ ماحاندە مجتمع کوررلر
وسعادت سرمدیه‌یه واصل اولوب آشیانهٔ حالدە مع الاستقرار جناحین عشق
ومحبت وعلم ومعرفت ایله کاه فضای ابده وکاه آسمان ازله اوچوب وجودلرندن
نام ونشان بولمازلر آه کیم اول نور ازلی وابدی ❊ شعر ❊ کاهی درون
پردهٔ عزت نهان شود * کاهی هزار پرده بدرد عیان شود * کاهی درون پرده
جهانی بهم زند * کاهی برون پرده جهان درجهان شود * او بی نشان وجملهٔ
عالم نشان اوست * که درنشان نمایدو که بی نشان شود * ویاخود جهانی نور
ماهدن خالی وتاریك کورن طائفه‌دن مراد کرامات اولیایی انکار ایدن
بی بصیرتلردر که جهان انوار کرامات اولیا ایله درخشان ایکن انلر عالمی تاریك
کوررلر وانلر که نور دیدهٔ حسن اعتقادلری کشاده و بینادر جهانده نور ماه
کرامت موجود اولدیغنه اعتقاد ایله برمرشد کامل وولی مکرم ومکملك پرتو نور
تربیه‌سندن مستفیض اولوب اول ماه مکرمتی عین یقین ایله کوررلر ودیدهٔ سرلری
کشاده اولان اصفیا خود حقیقت حاله نظر ایتدکلرنده کوررلر که اول ماه انور
طریقت نور ارشاد ومحبتی پرتو حقیقت آفتاب محمدیدن اقتباس ایدوب خورشید
رسالت محمدیه دخی بی واسطه نور ذات حضرت احدیه دن منور اولمش
* پس اول عاشق صادق حالت مرشده بی وجود مرشدده مجتمع مشاهده
ایتدکده مشرق واحدیتدن مرآت قلبنه پرتو وحدت لمعان ایدر که قید
تعینات وتعدد کثرات محو ونابیدا اولوب دریای انوار احدیته غرق اولور واول
زمان نه کندو بی ونه شیخنی بولور وبو مقوله دید وشهودی اولان عارفلرك بو ابیات
شریفه‌وردزبانی اولور ❊ شعر ❊ مفرست ومعین محبت وبرهان * که غیر دوست
کسی نیست درمکین ومکان * هزار بار بکفتم هزار بار هزار * که قدر خود بشناس
ای خلاصهٔ دروان * بیدو مرتبه الله کوی وخوش می باش * بکو بمنزل ثانی که
علم الانسان * بجان دوست که یك قصه را مسلم دار * محمدست امین وخداست
دارامان * دکر زعقل حکایت مکو درین مجلس * هزار عقل بیك جو بمجلس
مستان * بیا بکوش دل عاشقانه خوش بشنو * که شوق وشورش عشقست درزمین
وزمان * بقدر عشق شود جاه هر کجا باشد * چه جای حشمت جمشید ومکنت
خاقان * باشکار ونهان قاسمی همی کوید * که عشق یار بورزید آشکار ونهان *
ایمدی بنم نوردیدم هر دیدهٔ پرعیب لایق شهود سر غیب اولمیوب بینا اولانلر
قتنده عالم ماه وآفتابدن پر وچشم محجوب قتنده جهان روشن تیره وکدر

کوربنور مع هذا اکرمبطل اکر محق اکر بینا او اکر نابینا اکرمقلد واکر محقق
اکر منکر واکر مقر جمله‌سی موضع واحدده متمکن یعنی ساکنان مقام یك ملت
وقائل کلمهٔ شهادت اولوب صورت اسلامده کورنکله من حیث الظاهر نظر
ایدنلر بونلرك حقیقت حالندن غافل اولدیغیچون هر بری حقیقت بین قیاس
ایدرلر نتکیم حضرت مولانا خداوندکار بیورر ❊ مثنوی ❊ چشم هرسه
بازو کوش هرسه تیز * هر اوچ طائفه‌نك یعنی جهان روشنی تیره وسیاه وجهانده
یك ماه وسه ماه کورن اکرمنکر واکرمقرلرك کوزلری ظاهرده اچق وقولاقلری
تیز وشنوا اولمغله ❊ مثنوی ❊ درتو آویزان وازمن در کریز * مکا آویزان
ومقبول اندرامابندن فرار ایدیجیلردر یعنی سنده نور فراست ودیدهٔ کرامت
اولمامغله انلرك چشم وکوشلرین بحسب الظاهر اولان عمی وصممدن خالی
وصحیح کورمکله جمله‌سنی اهل حق قیاس ایدرسن اما اهل فراست وعلی
بصیرت اولان ارباب حقیقت نور کرامت ایله اول منکر ومقلدلری (ولهم آذان
لایسمعون بها ولهم اعین لایبصرون بها) زمره‌سندن اولدقلرین بیلوب
حقیقت اسلامدن بعید کوررلر و(ستفترق امتی علی ثلث وسبعین فرقة کلهم فی النار
الا واحدة) معناسنی حق الیقین مشاهده ایدرلر ❊ شعر ❊ کره روی بدانی * ای
معدن امانی * بیرون ازین دو منزل * دریای راز باشد * کر دیدهٔ بصیرت * فی الجمله
باز کردی * عین الیقین بدانی * این هرسه باز باشد * سرمایهٔ حقیقت * عشقست در
طریقت * بی عشق هرچه بینی * امر مجاز باشد * عم شریفه‌خفی اولمیه که بو وجهله
ویریلان معنی مصرع ثانیده اولان درتو خطابی عمومه حمل اولدیغی تقدیرجه‌در اما
خطاب عمومه اولمیوب لسان پهلواندن امام علی کرم الله وجهه‌یه وقدم علی
اوزره اولان وارث اکمل حقیقت محمدیه وصاحب زمانه خطاب اولورسه
معنای بیت بو وجهله اولور که ای وصی رسول خدا و وارث اکمل حقیقت مصطفی
وآدم الاولیا اعنی علی المرتضی اکرچه بو کروه ثلثه‌نك هر بری کندو زعم
واعتقادلرنجه طریق حق جانبنه وسنك هدایتکه تعلق ایدیجی کچنورلر وبزاهل
حقز دیرلر ولکن بونلرك تعلقلری نه یوزدن تعلقدر وبر مصداق (کل شیٔ یرجع الی
اصله) هرشی اصلنه رجوع ایده‌جکلری مقرردر فاما بونلرك اصله اولان رجوعلری
نه وجهله اولور بنم علمدن غائبدر یا علی حق سبحانه وتعالی سکا بر علم لدنی
ویرمشدر که هر برمرتبه صاحبلرینك کمال واستعداد ومبدأ ومعاد وعلوی وسفلیدن
کندولره اصل اولان قنغی صفاته رجوع ایده‌جکلرین بیلورسن زیرا (انا الذی

اعلم مايحدث وانا الذى اعلم خطرات القلوب وانا الذى ارى واسمع دعوة الامم
وانا الذى ارانى الله اعمال الخلايق فى مشارق الارض ومغاربها ولا يخفى على
منهم شئ) بيورمشسن پس بو قدر الطاف الهيه اولدقد نصكره طوايف ثلثه نك
احوالى دخى سكاروشندر بن انلرك مافى البالنى بلورم يا مظهر العجايب اسد الله الغالب
﴿ مثنوى ﴾ سحر عينست اين عجب لطف خفيست * بو حال سحر عين ميدر عجبا
لطف خفى ميدر پس سببى معلوم اولمديغى ايچون لطف خفى دينلسه لايق واصل
سببى ادراك اولنمديغيچون سحر عيندرد ينلسه دخى صادق وواقعه مطابقدر كه
﴿ مثنوى ﴾ برتو نقش كرك بود ومابوسفيست * مكانقش كرك وبزه حسن يوسفدر
اكرچه بكا برشى ظاهر حالده يوسف مثال خوب جمال كوريدور ولكن سنك
نظرك سيرت وعاقبتنه اولمغله كرك شكل كوريدور فى الحقيقه مرئى شئ واحد
ايكن بزم نظرنده قبيح وبزمك نظرنده حسن كورنديكى سحر عين ولطف
خفيدر كه ديده بصيرتى اوليان بو سرخفى بى كورميوب (حفت الجنة بالمكاره
وحفت النار بالشهوات) نه معنى دريله مز على الخصوص بزم فهم قاصرمز بوايدى
كه بركسنه جنكده خصمنه غالب اولوب قليچ آتنه كتورسه باخصوص خصمى
يوزينه توكورسه مستحسن اولان اكا امان ويرميوب باشنى بدنندن جدا قيلق ايدى
سنك نظر خدابينكده ايسه بو مستقبح اولوب قتل وغزادن واز كلدك اما عجب سر
الهيدر كه بونك حسن جمالى يوسف مثال بكا دخى آشكار اولديغى الكده مقتول اولسه
شرف اسلامدن محروم اولوردم بحمد الله تعالى كه شمدى نور ايمان وايقان جسم
وجانمى غرق دريای حب يزدان ايتمشدر ياعلى عليك عون الله ونظر پاككه صد
هزار بارك الله ﴿ شعر ﴾ مرحبا اى شاه مردان السلام * السلام اى سر پنهان
السلام * مرحباى كاشف سر ازل * السلام اى جمله برهان السلام * مرحباى
حيدر دلدل سوار * السلام اى كان احسان السلام * مرحباى صاحب لطف
وكرم * السلام اى كنج پنهان السلام * مرحباى ساقئ كوثر امام * السلام اى
قبلهٔ جان السلام * مرحباى پيشواى اوليا * مرحباى كان عرفان السلام * السلام
اى مظهر كل نبى * السلام اى نور ايمان السلام * آه اى اسم سميسى على وهمت
سنه سى عالى حقا كه ﴿ مثنوى ﴾ عالم ار هجده هزارست وفزون * عالم اكر اون
سكز بيكدر واكرزياده در ﴿ مثنوى ﴾ هر نظر رانيست اين هجده زبون *
ولكن بو اون سكز بيك جهان هر چشم ونظرده زبون دكلدر وجمله عوالمك مشاهده
سند قطب زمان ومركز دوراندن غيرسى قادر اولمز * بيت * اينچنين نادره در
ملك جهان كم باشد * مكرآن يار كرامى كه مكرم باشد * آه اى درج در لافتى وبرج

ماه هل اتى ﴿ مثنوى ﴾ راز بكشا اى على مرتضى * هتك استار
وكشف اسرار قيل اى على المرتضى ﴿ مثنوى ﴾ اى پس سوء القضا
حسن القضا * اى سوء القضانك پس پرده سنده اولان حسن القضا كه
بنى قتل وهلاك ايچون كلمش وصورت سوء القضاده كورنمش ايكن پردهٔ خفاده
اولان انوار جذبات حق افاضه ايتمكله شرف اسلام ونور ايمان ايله مشرف
اولوب حسن القضا مرآت جلالدن بر جمال بى همتا كوستردى كه انك
مفتونى اولوب ايكى جهاندن ال يودم آه اى رهنماى ملك معانى بن سنى نيجه
وصف ايده يم كه ﴿ شعر ﴾ جمالك فتنه سى طوتدى جهانى * چقاردى
پرده دن راز نهانى * نيدر عاشق جهان وجانى سنسز * كه سنس عاشقك
جان وجهانى * لب لعلك شرابى ايچنه صور * كه كيدرايچن آب زندكانى *
اكرچه بى نشاندر ليك هركز * نشانسز بولمديلر بى نشانى * وصالكدر
وصالكدر وصالك * نعيم خلد وعمر جاودانى * ايمدى اى مطلع آفتاب
حقيقت ﴿ مثنوى ﴾ يا تو واكو آنچه عقلت يافتست * يا بود ركه عقل كلك
مشاهده ايتديكى معانى وحقايق سن سويله ﴿ مثنوى ﴾ يا بكويم آنچه
برمن تافتست * ياخود اول نسنه كه بنم اوزريمه لمعان ايتمشدر سن سويلمزسك
لاجرم بن سويلرم آه اى مفيض نور محمدى نيچون سويلمزسن ﴿ مثنوى ﴾
ازتو برمن تافت چون دارى نهان * اول انوار لامعهٔ جذبات خود بنم دل
وجانمه سنك آفتاب نظركدن درخشان اولدى پس ياعلى نيچه پنهان ايده
بيلورسن مكر اخفايه امكانى واردر اكرچه ياعلى مقصود بو نور محبتك قلبده
پرتو ايتمه سى اولوب قيل وقال لازم دكلدر زيرا ﴿ مثنوى ﴾ مى فشانى
نورچون مه بى زبان * سن نى نطق وزبان ماه تابان كبى نور افشان اولمش سن
وآفتاب محبتكله ظلمات بشريه بى ازاله ونوروز وحدت ايلمش سندر ﴿ مثنوى ﴾
ليك اكردر كفت آيد قرص ماه * ولكن اكر قرص ماه نور بنماسوزه كله
﴿ مثنوى ﴾ شب روانرا زودتر آرد براه * شب روارى تيز يوله كتورر ﴿ شعر ﴾
بيلورم مه يوز كدر بيت معمور * طواف ايدن كوكللر اولدى مسرور * كوزلك ماه
هويدر جبينك * هدايت شمعه سيدر عرض ايدر نور * ولى نقع مسجادر
دهانك * كه صحت بولور آندن ايچسه رنجور * حقا كه اى ماهتاب طريقت
وآفتاب حقيقت سنك انوار لامعهٔ وجه هدايتك نور پاش جذبهٔ احديت
اولوب مظهر كل رسالت ومطلع مهر ولايت اولديغكه دلالت ايتمكله لسان

ایله تقریر و بیانه حاجت قالمامشدر واحداق نظر پاکك اداره ایتدیکی
اقداح تجلیات ربانیه دن شراب ناب محبت نوش ایدوب بزم صفانك مست
مدهوشلری اولمش سزدر ولکن قرص ماه دهان ارشادك زبان معرفتدن
نثار کلمات جواهر نکات اسرار ربوبیت ایلمسه باده نوش محبت اولان عاشق
سرمستلری دماغ سمع فطنتلرینه نقل راحت والفت اولوب شب روراه
مجاهده وریاضت اولان اصحاب طریقتی برقدم ایلرو بیت المقدس معرفت
وکعبهٔ انس جمال وحدته ایصال ایتمکله سالکان طریقت وطالبان هدایت
﴿ مثنوی ﴾ ازغلط ایمن شوند وازذهول ✽ غلط وذهولدن امین وسالم
اولورلر زیرا ﴿ مثنوی ﴾ بانك مه غالب شود بربانك غول ✽ بانك ماه لاجرم
بانك غولك اوزرینه غالب اولور الحاصل تربیهٔ نظردن غیری تربیهٔ لسانی دخی
اولورسه نور على نور اولوب غول نفس صورت حق وشکل محبتده نیجه
فساد وبطلانی مستحسن واطافت اوزره کوستررسالك دخی اول باطلی
صورت محبتده کورمکله حق قیاس ایدوب یولدن چقار ونیجه مهالکه
دوشر اما کلمات هدایت آیاتك دخی معین اولسه حیل نفس وصدای غول
فرق اولنماغله طریق مستقیمدن خروجه مجال اولماز آه ای مرشد راه
حقیقت وآفتاب وماه طریقت ﴿ مثنوی ﴾ ماه بی گفتن چوباشد رهنما ✽
ماه چونکه بی گفت وسخن رهنما اوله محل شبهه دکلدر که ﴿ مثنوی ﴾ چون
بگوید شد ضیا اندر ضیا ✽ چونکه ماه ناطقه کله وطالبلره خردهٔ طریقتی
بیان قیله ضیا اندر ضیا ونور على نور اولهسی مقرردر ﴿ رباعی ﴾ ای جان
همه جهان زتاب لب تو ✽ رسته زشکر برون نبات لب تو ✽ دل در ظلمات زلف
تورفت ازدست ✽ کردر نرسد آب حیات لب تو ✽ خلاصهٔ کلام ای شاه
اولیا ومقتدای اصفیا ﴿ مثنو ﴾ چون تو بابی آن مدینهٔ علم را ✽ چونکه
سن مدینهٔ علمك بابی سن که حضرت رسالت پناه علیه صلواة الله (انا مدینة العلم
وعلى بابها) بیورمشلردر پس مدینهٔ علم ایسه حقیقت محمدیه اولوب وسن اول
مدینه نك بابی مثابه سنده اولیجق داخل مدینهٔ علم اولمق مراد ایدنلر سندن
داخل اولورلر وشهردن برشی خروج ایتسه لاجرم باب مدینه دن مرور ایدر
ایمدی یا على ﴿ مثنوی ﴾ چون شعاعی آفتاب حلم را ✽ چونکه آفتاب
حلم اولان رسول علیه السلام شعاع نور محبتی سن ﴿ مثنوی ﴾ باز باش ای باب
برجویای باب ✽ ای باب مدینهٔ علم وشعاع آفتاب حلم طالب دخول باب اولنلره

کشاده ومفتوح اول ﴿ مثنوی ﴾ تارسد ازتو قشور اندر لباب ✽ تاکیم سنك
نور محبتکدن بو قشر وپوستلر لباب وحقیقتلره ایریشه ﴿ مثنوی ﴾ باز
باش ای باب رحمت تا ابد ✽ بارکاه ماله کفوا احد ✽ بارکاه ماله کفوا احد وباب
رحمت اولان على المرتضی الى ابد الآباد مفتوح اول که ارباب محبت اول باب
مفتوح هدایتدن مدینهٔ علم ومعرفت وکعبهٔ وحدته داخل اولسونلر
﴿ ازدیوان مولانا درمدح على فرماید ﴾ انجای ما بشاه اولیاست ✽ زآنکه
نورش مشتق ازنور خداست ✽ ای که داری دیدهٔ رویش ببین ✽ چشم جانش چشم
جان مصطفاست ✽ هر که با مهرش بود در راه دین ✽ بی تکلف از کروه اصفیاست ✽
درثنا ومدحتش عشاق را ✽ بی مخالف راست صد کونه نواست ✽ قل تعالوا از حقش
آمد جواب ✽ ازرسول الله على بابهاست ✽ اوست سلطان حقیقت زآن سبب ✽
بردر قدرش همه شاهان کداست ✽ درشریعت عالمانرا اودلیل ✽ در طریقت
عاقلانرا پیشواست ✽ محرم اسرار حی ذوالجلال ✽ نام پاکش مرتضای
اولیاست ✽ حاصل کلام یا على المرتضی سنك حوصهٔ تربیتك برسرای صمدیت
ونور هدایتك برآستانهٔ قصر احدیتدر که ذرات کائناتدن هر بر ذره سنك تابش
انوارکدن حضرت احدیة الذاته بردریچه وافراد موجوداتدن هر برفرده سنك
پرتو اسرارکدن عالم اسما وصفاته بر منظره اولمشلردر ولکن سنك وساطتك
اولمادقجه نه برقپو کشاده ونه برمنظره ودریچه شکافته اولمق ممکندر دیو مولانا
خداوندکار لسان پهلواندن بیوررلر که یا على ﴿ مثنوی ﴾ هر هوا وذرهٔ خود
منظریست ✽ وفی کل شیٔ له آیة ✽ تدل على انه واحد ✽ مصداقنجه هر بر هوا وذره
خود وحدانیت حقه برمنظره در فاما ﴿ مثنوی ﴾ ناکشاده کی کود کانجا
دریست ✽ ناکشاده ایکن انده برقپو واردر دیین کیمدر ایمدی بنم نوردیدم
﴿ مثنوی ﴾ تانبکشاید دری را دیدبان ✽ مادام که وارث اکمل انوار مصطفی
قائممقام على المرتضی اولان دربان سرای وحدت ودیدبان اسرار احدیت
بر جذبه ومحبت قاپوسن آچمیه ﴿ مثنوی ﴾ دردرون هرگز نجنبد این کمان ✽
هرگز هیچ فردك درونده بو کمان حرکت ایتمز که جانب وحدته برقپو اوله پس
لاجرم بر مرشد على همت کرکدر که فتح باب محبت ایدوب بر بابدن صد هزار
وهزار ابواب اسرار مشاهده ایدر که هر بری روضات احدیت وجنات
وحدته منظره اولمش کورر حاصل کلام ﴿ مثنوی ﴾ چون کشاده شد دری
حیران شود ✽ چونکه ابواب جذبه ومحبتدن برقپو آچلمش اوله دیدهٔ جان

طیران اولور و من بعد بو عالم کثرت ولانهٔ بشریتدن نقل رخت ایدوب
﴿ مثنوی ﴾ مرغ امید وطمع پران شود ٭ مرغ امید وطمعی جوهوای
ملکوته پران اولور یعنی مرغ امید رؤیت جمال وهمای طمع وصلت ذاتی
اوج لاهوته طیران ایدر مثلا ﴿ مثنوی ﴾ غافلی ناکه بویران کنج یافت ٭
ناکاه برغافل ویرانه ده کنج بولدی پس هر ویرانه ده کنج پنهان مدفوندر امیدیله
﴿ مثنوی ﴾ سوی هر ویران ازآن پس می شتافت ٭ اندنصکره هر ویرانه
جانبنه سرعت ایدوب تجسسه باشلدی یعنی عالمی ماه انور طریقتدن خالی
وجانب وحدته مکشوف برقپو بوقدر ظن ایدرکن چونکه ویرانهٔ کنج وحدت
ومظرهٔ کاشن محبت اولان بر عاشق فانی ایله صحبت ایتدکده قلبنه انك صحبتندن
برنور جذبه لمعان ایتدیکی کبی روضهٔ وحدته صدهزار دریچه آچلوب وکنج
وصلت وویرانهٔ وحدت اصحاب محبتده ایدیکی آفتابدن عیان اولمغله
هرقنده که صورت فقر وفنادہ بردرویش کورسه ویرانهٔ کنج معرفتدر امیدیله
انك صحبتنه سرعت ایدوب طالب کان ارشاد وهدایت وراغب باب اسرار
محبت اولدی ولاجرم غنای قلب فقر دوبه ی ابدی فناده ایدیکن مقرر بیلوب
هستئ موهومنی یغمای عشق ایتدی ایدی بنم روحم ﴿ مثنوی ﴾
تازدرویشی نیابی تو کهر ٭ مادام که سن درویشلکدن کوهر بولمیه سن یعنی افناء
وجود ایله کنز بقاء نامحدوده واصل اولمیه سن ﴿ مثنوی ﴾ کی کهر جویی
زدرویشی دکر ٭ غیرك درویشلکندن نچان طالب کوهر اولورسن حاصل کلام
مشرق انوار محبتدن سنك مشکات جسد وزجاجهٔ قلبکده برمصباح جذبهٔ
احدیت مشتعل اولمق کرکدرکه قلوب درویشان دخی دفائن لآلئ رموز
تجلیات ربانیه اولدیغن بیلوب انلر ایله صحبت واخراج جواهر معرفت ایتمکه
طالب اوله سن وکذلك مادام که صفات ردیه دن بربنی ترك ایدوب اکا عوض
برصفت حمیده کوهرنی بولمیه سن (یبدل الله سیئاتهم حسنات) معناسن
فهم ایده میوب سائر اوصاف ذمیمه ترکنه همت ایله برخصلت حسنه جوهرینك
استخراجنه راغب اوله مزسن پس اولا تارك حب دنیا اولق کرکسن که محب آخرت
اوله سن وحب آخرتدن دخی مجرد اولق کرکسن که دفینهٔ حب ذات
خداپیدار اوله و بالجمله مست مدهوش خمر محبت اولق مراد ایلین طالب
ارباب جذبه ایله الفت واهل فنا ایله صحبت ایتمك کرکدر یوخسه اهله مقارنت
ایتمدین ﴿ مثنوی ﴾ سالها کرظن دودپای خویش ٭ مجرد ظن وخیال

نیجه ییلار کندو اقدام وپنداری ایله یوینده ودونده اولسه تیه هستئ
موهومدن خروجه قادر اولمایوب ﴿ مثنوی ﴾ نکذرد زاشکاف بینیهای
خویش ٭ کندی بورنلری دایکندن اوته کچه مز یعنی فنادنصکره واقع
اولان دولت بقایه نائل اوله مز زیرا ﴿ مثنوی ﴾ تابینی نایدت ازغیب بو ٭
مادامکه سنك بورنکه غیبدن بررایحهٔ طیبه کلیه ﴿ مثنوی ﴾ غیربینی هیچ
می بینی بکو ٭ بورنکدن غیری هیچ برشی کوررمیسن راست سویله ایمدی
کندی زعم وپندارکله هرنه قدر مجاهده وریاضت ایلسك وفضیلت باهره
صاحبی اولسك مادامکه آتش عشقه یانیه سن عودوجودکدن روایح قدسیهٔ
وحدت استشمامنه قوت شامه یه مالك اولمایوب شرك معنویدن خلاص
اولمازسن قاسم انوارنه خوب دیمشدر ﴿ شعر ﴾ نعم الفقیه حال مدرس
بکارسید ٭ دروصف حق نه هیچ سخن کفت ونه شنید ٭ حظ ازحواس داشت
زمعنی نداشت جان ٭ نقش جهان بدید ولی جان جان ندید ٭ هرلحظه تجلئ
نومی رسید زیار ٭ این راه عشق جمله مزیدست درمزید ٭ پندار ما حجاب
شداندر طریق یار ٭ عشقت رسید وپردهٔ پندار ما درید ٭ کرمشربی نداری
قفل تو محکمست ٭ این قفل را نیافت کسی درجهان کلید ٭ ازحق بحق طریقت
پاکست وروشنست ٭ روشن شود کسی که درین روشنی رسید ٭ وصلت الله
یافت قاسم وناکاه یافت ٭ زآنکه بشمشیر لا آن همه عالم برید ٭ خلاصهٔ کلام
رحم مادرده اولان جنین حیاتی آفتابدن بولدیغی کبی رحم بدنده اولان جنین
جان دخی نور آفتاب حقیقت محمدیدن نفخ روح اضافی ایله حیات جاودانی
بولوب انك نطفه‌سندن تحصیل کمالات ایتمکله مولانا خداوند کار لسان پهلواندن
شیر یزدانه کیرو بعض سؤال ارادینه شروع بیوردیلر

﴿ سؤال کردن آن کافر از علی کرم الله وجهه که برچون ﴾
﴿ منی مظفر شدی شمشیر از دست چون انداختی ﴾

اول پهلوان کافر امام علی کرم الله وجههدن سؤال ایتمسی بیانندهدر بویله
دیو که یاعلی بنم کبی برپهلوانه غالب اولمش ایکن الکدن سیفی نیچون براقدك
﴿ مثنوی ﴾ پس بکفت آن نومسلمان ولی ٭ پس پهلوان نومسلمان و ولی
شجعان ﴿ مثنوی ﴾ ازسر مستی ولذت باعلی ٭ شراب محبت سرمستلکندن
ولذات مشاهدهٔ جمال وحدتدن ایتدی که یاعلی ﴿ مثنوی ﴾ بازفرما یا امیر

المؤمنين ❊ آشكاره بيور ياامير المؤمنين ❊ مثنوى ❊ تابجنبد جان بتن در چون
جنين ❊ تاكه جنين رحم مادرده نيجه حركت ايدرسه جان دخى رحم تنده اويله جه
جنبش قيله وسنك دم عيسى نفسكدن حيات ابدى بوله اى مستمع
قابل اولا رحم مادرده اولان نطفهٔ جنينك حالات تقلبانده واقع اولان اقوال
مجربين ومتشرعين واطبا ومنجمين بيان اولنوب بعده مولانا خداوندكار
شمدنصكره بيوراجقلرى ابيات شريفه تحقيق اولنه پس علم شريفه خفى
اولميه كه ارباب تجارب ديرلركه چونكه رحمده نطفهٔ مرد وزن ممتزج ومختلط
اوله برشكل مستدير بيضه مانندى مجتمع اولوب اولا نطفهٔ مزبوره بياض سود
كوپوكى كبى اولور كه حالت مزبوره يه رغوه ومرتبهٔ زبديه تعبير اولنور پس
تحريك قوت مصوره ايله نقاط ثلثهٔ دمويه ظاهره اولوب بريسى وسطده
مستقر اولور كه محل دلدر وبريسى جانب يمينده اولور كه محل جكردر ونقطهٔ
ثالثه بواسلوب اوزره برشكل مثلث ايكى نقطه ميانده فوقانى قرار طوتركه
محل چشم ودماغدر وبوندنصكره محل سرده برنقطهٔ دمويه ظهوره كلوب
نافه متعين اولور وبوحالتده اول زبد مدورك اوزرينه دومان كبى بربخار
چوكوب اورمجك آغندن دخى اينجه برپردهٔ رقيق اولوب صورت جميعهٔ
انسانيه يى احاطه وتفرقه دن حفظ ايدر واعضادن ابتدا ظهوره كلن دلدر
وبعضيلر چشم ودماغ بعضيلر دخى دهاندر ديشلر وبالجمله حالت اولىده
نطفه وجه مشروح اوزره متشكل اولوب حالت ثانيه ده درون شكمده اولان
جلدرقيق كه اكا صفاق ديرلركه نطفهٔ زبديه اوزرنده حاصل اولان نقاط
دمويهٔ منصفه نك چوككندن تكون ايدن كوپوكدن استحالهٔ محسوسه ايله
صورت سريه مستحيل اولور وحالت ثالثه ده علقه اولور كه علق دم غليظه
ديرلر وتا وحدت ايله علقه برپاره اويوشق ومختلمش قانه درلر پس اوهنجى
حالتده نطفه كوپوك مرتبه سندن علقه اولمغه منقلب اولور وحالت
رابعه ده مضغه لكه منقلب اولور يعنى كوشت پاره اولور وعروق متحركه
ظاهره اولوب رؤساء اعضا اولان صورت دل ودماغ وجكر آشكاره اولور
وحالت خامسه ده استخوانلر تكون ايدوب اعضا بربرندن سچيلور يعنى باش
اوموزدن وايكى بازو اللريله پهلودن وايكى او يلوق اياقلرى ايله شكمدن
منفصل اولوب بالتمام هيأت انسانيه امتياز بولور پس بوندنصكره غاذيه
ونامية قوتدن فعله خروج ايدوب مركب روح انسانى اولان روح حيوانى يه

مطلب
احوال جنين در رحم مادر وتربيت كردن هفت اختر بطريق المناوبة

مستعد اولور پس ارباب تجربه تحقيق اوزره مدت رغوه كه حالت اولىدر
التى كوندن يدى كونه وارنجه ظهوره كلوب قوهٔ مصوره بى استمداد رحم
نطفه يى نقطه ايله تصرف قيلور پس التى كون تمام اولدقده اوچ كونه دك
دخى اول زبدك اوزرنده بعض خطوط ونقاط دمويه نمودار اولوب ابتداء
حالدن بومرتبه يه كلنجه طقوز كون مرور ايدر ولكن كاه اولور كه بركون
متقدم ويامتأخر اولور وحالت ثالثه كه كينونت علقه در اول دخى ذكر اولنان
ايام تسعه دن التى كون تمامنه دك حصوله كلوب وياخود بركون ويا ايكى كون
تقدم وياخود تأخر واقع اولور وابتدادن بوحاله كلنجه مجموع ايام اون بش
كون اولور وحالت رابعه كه رتبهٔ مضغه در انك دخى مدت كينونتى اون بش
كون تمام اولدقدنصكره اون ايكى كون ايچنده حصوله كلوب بودخى كاه
اولور كه ايكى يا اوچ كون متقدم وياخود متأخر اولور وابتداء حالدن بوحاله
كلنجه مجموع ايام يكرمى يدى كون اولور وحالت خامسه كه اعضانك بربرندن
تميز بولدانك مدت تكونى يكرمى يدى كوندنصكره طقوز كونه دك وجوده كلوب
ولكن اعضاء جنينك بعضى تماما محسوس اولوب وبعضيسى بكليته متميز اولمامغله
طقوز كوندن درت كونه دك دخى اعضاء باقيه تماما ظهوره كلوب من اوله
الى آخره مجموع ايام قرق كون اولور وتحقيق حكما بودركه ظهور
اعضاى جنينك اقل ايامى اوتوز واوسطى اوتوز بش وقرق واكثر ايامى
قرق بش كون اولور وحالت انتقالده ذكراناثدن اسرع وايام ظهورى
اقل در زيرا ذكورده اولان حرارت اناثده اولان حرارتدن اكثر واشددر
حركت انتقالده اولان سرعت ايسه حرارته كوره در ووقت انقلابده نطفهٔ
رجل نطفهٔ مرأه دن اقوى ايسه جنين اركك اولور واكر نطفهٔ مرأه
قوى تر اولورسه جنين ديشى اولور وهنكام حالك اكثر اوقاتنده وجه ذكر
پشت مادره متوجه ووجه انثى مادرك شكمنه متوجه اولوب ايكيسى دخى
اللرينك كفنى يوزلرينه طوتوب ودرنكلرين زانولرى اوزرينه وضع ايدوب
هرطرفى بريره شويله مجتمع ومنقبضدركه نظر اولنسه كويا كه برصرهٔ بسته در
ووضع حالك وقتى كلدكده بامر الله تعالى رحم مادرده جنين اوزرينه برباد
قوى ومخرج مسلط اولور كه بچه يه حركت خروج حاصل اولمغله ممر مضيقه دن
عبور وفضاى دنيايه ظهور ايدر وامام فخر الدين الرازى رحمه الله عليه
بيوررلركه ارباب تجاربك اعضاى جنين قرق كونه دك محسوس اولوردىدكلرى

مصابحده ابن مسعود رضی الله عنه‌دن روایت اولنان حدیث شریفك
مفهومنه مخالفدر دیو سؤال اولنورسه فی الحقیقه وجه مخالفت ظاهردر زیرا
دلالت حدیث بودرکه قرق کون نطفه و قرق کون علقه وقرق کون دخی
مضغه اوله کما قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (ان خلق احدکم یجمع فی بطن
امه اربعین یوما نطفة ثم تکون علقة مثل ذلك ثم تکون مضغة مثل ذلك
ثم یبعث الله الیه ملکا باربع کلمات فیکتب عمله واجله ورزقه وشقی او سعید ثم ینفخ
فیه الروح وان الرجل لیعمل بعمل اهل النار حتی مایکون بینه وبینها الاذراع
فیسبق علیه الکتاب فیعمل بعمل اهل الجنة فیدخل الجنة وان الرجل لیعمل بعمل
اهل الجنة حتی مایکون بینه وبینها الاذراع فیسبق علیه الکتاب فیعمل بعمل
اهل النار فیدخل النار) رواه ابن مسعود رضی الله تعالی عنه پس امام رازی
سؤال مزبوره بو وجهله جواب ویررکه اگرچه اعضای جنین مدت
اربعینده من وجه ظهوره کلور ولکن احوال مزبوره‌نك کمال ظهوری اوچ اربعین
مرورندنصکره اولوب اهل تجربه‌نك قولی حالت اجمالی‌یه کوره اولمغله
حدیث شریفه منافی اولماز پس برخوای حدیث شریف اوچ اربعین تمام
اولدقده جنینك جوارح واعضاسی تسویه اولنمغله فی الحال روح حیوانی‌یه
مستعد اولور یعنی روح حیوانی دیدکلری بخار لطیفدرکه حیات وحس
وحرکته قابل اولان اول بخار لطیفدرکه جسد جنینه حضرت وهابدن
افاضه بیوریلوب وروح حیوانیده اولان وساطت اعتدال ایله روح انسانی
اضافه روزنه روح حیوانیدن جسد جنینه پرتو ایدر وحضرت علیمدن شعاع
علم لمعان ایدوب صورت انسانیه اتمامه ایریشور کما قال تبارك وتعالی (ولقد
خلقنا الانسان من سلالة من طین ثم جعلناه نطفة فی قرار مکین ثم خلقنا النطفة
علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاما فکسونا العظام لحما ثم انشأناه
خلقا آخر فتبارك الله احسن الخالقین) واطبانك اتفاقی بونك اوزره‌درکه رحم
مادرده اولان نطفه‌یه صورت انسانیه قاچ کونده حصوله کلوب اعضانه مقدار
مدتده پدیدار اولورسه اول مدتك ضعفنده جنین حرکت ایدر وقاچنجی کونده
حرکته کلورسه آنك دخی ایکی ضعفی مرور ایتدکده اول ولد لاجرم تولد ایدر
مثلا اعضای جنین اقل ایامدن اوتوز کونده متکون اولورسه حرکت جنین
اوتوز کونك ضعفی اولان التمش کونده واقع اولور والتمش کونك ایکی ضعفی که
یوزیکرمی کوندر مرور ایتدکده اول ولد رحم مادردن خروج ایدوب وقوع

نطفه‌دن یوم ولادتنه کلنجه یوزسکسان کون اولور که آلتی آیدر پس منوال
مشروح اوزره اتمام اعضا اوسط ایامدن اولان اوتوزبش کونده اولورسه
حرکت جنین یتمشده اولوربه یوزقرق کون دخی مرور ایتدکده ولد خروج
ایدوب مجموع ایام ایکیوز اون کون اولورکه یدی آیدر پس اعضا قرق کونده
ظاهر اولورسه حرکت جنین سکسان کونده اولوب تولدی دخی یوز
التمش کون مرور ایتدکده واقع اولورکه مجموعی بحساب ایام ایکیوز قرق
کوندرکه سکز آیدر واگر اعضای جنین اکثر ایام اولان قرق بش کونده
وجوده کلورسه جنین طقسان کونده حرکت ایدر وضعف تسعین که یوزسکسان
کوندر تمام اولدقده مجموعی ایکیوز یتمش کوندرکه طقوز آی اولور ولد رحم
مادردن نشیمن دنیایه وضع قدم ایدر واطبانك بو تقدیرلری من حیث الجزم
اولمیوب تقریبیدر تحقیق دکلدر زیرا کثیر الوقوعدرکه اولادك تولداتی گاه
زیاده وگاه نقصان اوزره اولوب عقول خلایق علل مقادیرك معرفتندن
عاجزلردر زیرا حق تعالینك اسرار حکمتی بی نهایت ودریای علم وقدرتی
بی غایه‌در* وعلماء دین دیرلرکه گاه اولورکه جنین درت ییل ودخی زیاده رحم
مادرده مکث ایدر* منقولدرکه امام مالك بن انس الاصبحی رحم مادرده
مکث ایدوب پدرینك وفاتندن درت سنه‌صکره متولد اولمشلر* وامام شافعی
دخی رحم مادرده برسنه‌دن زیاده مکث ایدوب ایکی سنه‌یه قریب مدتده تولد
ایتمشدر رحمة الله علیهم ورضی الله عنهم وعلمادن بعضی بیورمشلرکه بو دخی
احتمالدرکه احتلام ایله مرأه‌یه انزال واقع اولوب رحمده حمل حاصل اولور
و پدرسز بشر وجوده کلدیکی خود نص شریفله ثابت اولوب قصهٔ عیسی
علیه السلام مشهوردر ونگارستان غفاری ونزهة القلوب وبعض کتب
تواریخده مسطوردرکه رحیله خان ایکی برادریله بی تخم انسانی رحم
واحده‌ده حصوله کلوب سبب تکونلری بو وجهله اولمشکه مادرلرینك کاوشنه
بر نور داخل اولوب اندن تولد ایتمشلر واول زمانده اولان قوم زعم فاسدلرنجه انلرك
بی پدر تولد ایتدکلرین عیسی علیه السلامه نظیر طوتشلر اما بکجاتا بکجاکه عیسی علیه
صلوات الله روح الله ونفخ جبریلدر ولکن قدرت حق ایله ندرت اوزره بی پدر ولد
ظهوری دخی واقع اولدیغی اشعاردر وبالجمله من حیث الکلی ظهور مخلوقات اوچ
نوع اوزره واقع اولورکه برنوعی افلاك واملاك وانجم مثللو لطیف محضدر
و برنوعی جماد ونبات کبی کثیف محضدر و برنوعی لطیف وکثیفدن

مركبدر حيوان وانسان كبى فاما انسانده بين النوعين اعتدال تام اولوب
مجموعهٔ ظاهر وباطندر يعنى جسمى سفلىٔ كثيف وروحى علوىٔ لطيفدر
وجسم لطافت جماد اولان آب ايله ممتزج خاكدندر مثلا برتخمى زمينه
بذر ايدوب اوزرينه صب ما ايتكده اول دانه‌نك نصفى قعر زمينه كيدرو نصف
اعلاسى هوايه ترفع ايدوب هيولاى درخت اولور واول درختك الطفى ثمره
اولوب انسان انى اكل ايتدكده بعضيسى سفلى اولوب مخرج معتاددن خروج
واصلى اولان زمينه رجوع ايدر و بعضيسى بدل مايتحلل جسم انسانيده
محل اولوب لطيفهٔ مزبوره‌نك بعضيسى ممد قواى روحانى اولور وزبدهٔ
مأكول لطيف نطفه اولوب صلب پدرده مستقر اولور وبرزمان مقدرده رحم
مادره نزول ايدوب آب اب ايله آب ام مختلط اولدقده برقول حكما ومنجمين
ابتدا اول نطفه بقدرة الله تعالى داخل تربيهٔ (زحل) اولوب بكماه كامل
اول جنينى زحل تربيه ايدوب قوهٔ ماسكه‌سنى حفظ ايدر ومتفرق اولمغه
قومازوشهر ثانيده (مشترى) تربيه ايدوب انك پرورشيله علقه اولور
وحرارت اختلاج ظهور كلور وشهر ثالثده (مريخ) تربيه ايدوب مضغه
اولور وقوت وتخانت حصوله كلور وقوهٔ غضبيه پيدا اولور وشهر رابعده
(شمس) تربيه‌سنه داخل اولدقده جسد جنينده روح ظاهر اولوب حيات
بولور وشهر خامسده (زهره) تربيه ايدوب هيئات انسانيه وجوده كلور
وقوهٔ شهوانى حاصل اولور وشهر سادسده (عطارد) تربيه ايدوب
زينت شكل وشمائل ظاهر اولور يعنى چشم وابرو ومژه‌لر نقش ايدر وبينى
ودهان وجوده كلور وشهر سابعده (قمر) تربيه ايدوب وجود انسانى تمام
اولور وظاهر وباطنى حركت ايتمكه بشلر وقرده رطوبت اولمغله مزاج حياتله
مناسبتى اولوب بچه ماه هفتمده متولد اولورسه غالب حال بودركه اول
مولود باقى قالور واكر خروج ايتمزسه شهر ثامنده تكرار زحل تربيه‌سنه داخل
اولوب شويله كه ولد اشبو ماه هشتمده دنيايه كلورسه اغلب حال بودركه
اول مولود حيات پذير اولميوب موت اصابت ايدر زيرا طبيعت زحل بارد ويابس
اولمغله موت مزاجيله مناسبت ايتمشدر پس جنين رحم مادرده قرار ايدوب
شهر تاسعده كيرو مشترى تربيه‌سنه داخل اولوب بوآيده تولد ايدرسه
بقدرة الله تعالى مولود باقى قالوب برخوردار عمر اولور زيرا بحكمت قادر
طبيعت مشترى حار ورطب وطبيعت حياتدر اولمغله مولود مرباسى غابت

قونده اولور وذكر اولنان فرزند مضيق رحمدن فضاى وسيع دنيايه كلدكده
مجموعهٔ انسانيه‌نك اتمامى حد بلوغده اولوركه اكا بلوغ جسمانى ديرلر
وشول صبد سعادتمندكه هدايت ربانى وعنايت صمدانى رهنما اوله مزخرفات
دنيايه كوكل ويرميوب طالب مقصد اعلى اولمغله مشيمهٔ تنده اولان جنين
جانى مفيض انوار حيات جاودانى اولان آفتاب حقيقتدن روح اضافى
استفاضه ايدوب بركره دخى طوغار وملكوت اعلايه اوچاركه قال عيسى
عليه السلام (من لم يلد مرتين ان يلج ملكوت السموات) پس حضرت مولانا
من كل الوجوه اولانا بومعنايى افاده ايچون انسان پهلواندن امام على يه
بطريق السؤال بيورلركه ﴿ مثنوى ﴾ هفت اختر هر جنين را مدتى ✿
مى كنند اى جان بنوبت خدمتى ✿ كواكب سبعهٔ سياره وجه مشروح اوزره
رحم مادرده اولان هر جنينه نوبتله برمدت خدمت ايدرلر اى جان عالم
وزبدهٔ بنى آدم اولان على والاهمم ﴿ مثنوى ﴾ چونكه وقت آيد كه جان
كيرد جنين ✿ چونكه جنين جان قبول ايتمكه مستعد اولمق وقتى كله ﴿ مثنوى ﴾
آفتابش آن زمان كردد معين ✿ اول زمانده آفتاب اكا معين اولور يعنى افاضهٔ
روح ايدوب فى الحال ﴿ مثنوى ﴾ اين جنين در جنبش آيد زآفتاب ✿
بو جنين آفتابدن جنبشه كلور ﴿ مثنوى ﴾ كافتابش جان همى بخشد شتاب ✿
زيرا آفتاب بروجه شتاب حيات وجان باغشلر اما برحيات بخشى وپرورش
كه رحم مادره دخول وحلول جهتندن اولميوب بلكه تأثير وتعلق جهتندن
اولور فاذا كان كذلك قصه‌دن حصه بودركه رحم مادرده اولان جنين من
حيث المعنى سبعهٔ سياره‌نك هربرندن برنوع پرورش بولوب وحيات وجنبشى
آفتابدن مستفيض اولديغى كبى مشيمهٔ بدنده اولان روح سالك دخى مانند
جنين تكميل كمالات انسانيه وتحصيل قربات ربانيه ايتمك ايچون اولا
مصابيح مضيئهٔ دين وكواكب دريهٔ شرع متين اولان علماء موحدين
تربيه‌سنه داخل اولوب احكام شرعيه ايله تزيين صورت اسلاميه ايدوب
حركات وسكنات وكلمات ومعاملاتى موافق شريعت نبويه اولور وبعده
توحيد افعال وصفاته ارشاد ايليان تربيهٔ ابرار واخياره داخل اولوب
پرورش بولدقده تحصيل خصال حميده ايدوب جميع اطوار وافعال واعمال
واحوالى مطابق احكام طريقت مصطفويه اولور پس وجه مشروح اوزره

ظاهر و باطنی تربیه اولنوب وقلب مصفاسی نفخ جذبات رحمانیه یه مستعد اولوب
وارث اکمل حقیقت محمدیه اولان قطب زمان وآفتاب جهان تربیه سنه داخل
اولدقده نفخ جذبات ربانیه وافاضهٔ نور محبت سبحانیه ایتمکله روح سالك آب حیات
تجلیات ذاتیه نوش ایدوب جنبشه کاور ومراتب معاده عروج قیلور زیرا
جذبات ربانیه بوتونور آفتاب حقیقت محمدیه دن دل طالبه لمعان ایتدکده (جذبة
من جذبات الحق توازی عمل الثقلین) سری آشکار اولوب اول نورك ظهوریله
حق باطلدن سچیر ومشتهیات طبیعیه دن روکردان اولور مثلا عالم غیب
واطلاقدن مراتب شهادت وتقییداته نزول ایتدیکی کبی تحریك جذبات ایله
منازل کثراتدن دخی عبور ایدوب مبدأ اصلیه یه رجوع ایدر ومکاره اوصاف
طبیعیه دن مجرد اولوب مقصد حقیقی ومطلب روحانی یه وصل اولور ونور
جذبه ایله ظن وشبهه دن قورتیلوب برهان حب ذاتی ایله ایمان حقیقی یی بولور
ومؤمن حقیقی اولور وقلبندن شك وتقلید رفع وازاله اولنور آه ای سالك راه
معلومك اولسونکه بحسب استعداد فطری قلبدن رفع موانع وتصفیهٔ مراتب
ایمان که تصدیقدر (لیزدادوا ایمانا مع ایمانهم) فحوای کریمی اوزره متفاوت
واقع اولمشدر پس توحید ذاتی که مبداء حقیقی یه اولان رجوعدر که تصفیه
وتجلیه وفنا فی الله و بقا بالله مرتبه سنه وصولدر بوایسه رفع اثنینیت اولمدقچه
میسر اولماز حالات مزبوره ایسه نار جذبه ونور عشق ومحبتدن غیریله
حصوله کلمز فلهذا محمود شبستری دخی کلشن رازده بو معنایی تحقیق ایدوب
بیوردیلر که ﴿ نظم ﴾ اکر نوری رسد از عالم جان * زفیض جذبه یا از عکس
برهان * دلش از نور حق همراز کردد * وزآن راهی که آمد باز کردد * زجذبه
یا زبرهان یقینی * رهی یابد ز ایمان یقینی * کندیك جذبه از مجین بجار * رخ
آرد سوی علیین ابرار * اعدی بنم نور دیدم اکرچه سائر علماء ومشایخدن
سالك تربیه بولور ولکن تجلیٔ افعال وصفاتدن غیری شی مشهودی اولماز
نته کیم مولانا خداوندکار بو معنایه اشارت ایدوب دیرلر که . ﴿ مثنوی ﴾
از کواکب جز نقشی نیافت * این جنین تا آفتابش بر نتافت * بو جنین
صوری ومعنوی کواکب سائره دن بر نقشدن غیری شی بولمادی مادامکه
مفیض حیات اولان آفتاب اول جنینك اوزرینه لمعان ایتمدکجه جنین حرکته
اقتداری اولمیوب نائل تجلیٔ ذات اولماز آه الها قادرا ماکا پروردکارا بر صانع
لم یزل ومبدع بی بدلسن که حکمت خفیهٔ شامله وقدرت سنیهٔ کامله ك فهمنده

عقلار سکران وحیران والسنهٔ ناس دم بسته و بی زباندر ﴿ بوستان ﴾ دهد نطفه را
صورتی چون پری * که کرده است بر آب صورتکری * عجبا یا ربی
﴿ مثنوی ﴾ از کدامین ره تعلق یافت او * در رحم با آفتاب خوب رو * رحم
مادرده مکین اولان جنین آفتاب خوب روی ایله مناسبت و بر بنه تعلق ایتمکی
قنغی یولدن بولدی فی الحقیقه من حیث الصوره نظر اولنسه آفتابك مقری
آسمان چارم وموضع جنین زمین سفلیده بر مضیق مکدر اولان رحم مظلمده
ایکن ما بینده بر مناسبت خفیه پیدا اولمغله نور آفتاب جنینه تأثیر وجنین دخی
تأثر جهتندن آفتابه تعلق ایتمشی ﴿ مثنوی ﴾ از ره پنهانیٔ دور از حس
ماست * بر پنهانی طریقدندر که بزم حس وادراکمزدن دور وراء عقلمزدن
مستوردر زیرا ﴿ مثنوی ﴾ آفتاب چرخ را بس راههاست * آفتاب چرخ
دوارك اشیاء ارضیه یه تعلق ایده جك بزم عقل دراك وحس وادراکمزدن مخفی
راه بسیار وطرق بی شماری واردر کذلك محبس بدنده اولان روح انسانینك
نور آفتاب ذاته بر یولدن تعلقی واردر که تجلیات الهیه حواس وعقول
ادراکندن خفی بر یولدن بر تولیدر که لسان عقل انی تعبیره قادر دکلدر واول
طریقدن برینی بیان ایده یم دیسه آفتاب انوار تجلیاتك شول قدر طرق
لایتناهیسی واردر که هر برنفسده بر نوع تجلی و بر یولدن بروزایدر که ظهور
اول ظهور ثانی یه بر وجهله مماثل اولمیوب وحصر وتعداددن قالوب سر
وروح آنی بیانه قادر اولماز مثلا تجلیات الهیه مظاهرندن بریسی آفتابدر که
اشیایه اولان تعلقنك طرق متکثره سی لایعد ولا یحصی اولوب ﴿ مثنوی ﴾
آن رهی که زر بیابد قوت ازو * اول بر طریق که زیر کانده اولان زر سرخ
آفتابدن قوت بولوب زردی قیمت اولور ﴿ مثنوی ﴾ آن رهی که سنك شد
یاقوت ازو * واول بر طریق که بطون جبالده اولان سنك وحجر اول یولدن
مستفیض اولوب یاقوت سرخ وکبود اولور ﴿ مثنوی ﴾ آن رهی که سرخ
سازد لعل را * واول بر طریق که لعل بدخشانی یه رنك سرخ دوزر ﴿ مثنوی ﴾
وآن رهی که برق بخشد نعل را * واول بر طریق که اول یولدن نعله برق
باغشلر یعنی اسب ارادتك پای عزیمتنده اولان نعل همته نار جذبات ایله برق
هدایت ولمعهٔ عنایت هبه ایتمکله سدرة المنتهی دن اوته کچر ﴿ مثنوی ﴾ وآن
رهی که پخته سازد میوه را * واول بر طریق که ناپخته وترش اولان فواکهی

بخته وشیر بن دوزد ﴿ مثنوی ﴾ وان رهی که دل دهد کالبوه را ❊ واول

برطریق که اول یولدن ارباب خوف وهراسه قوت قلب وشجاعت ویرر یعنی

لیالی ظلماده قورقاق اولان کسنه لری یورکلندیرر و کیجه ایله ثقلت چکن

خسته لره مزاج ویرر و کون طوغدهِ بر مقدار صحت ووجودنده خفت بولورکه

بونلرك مجموعی خاصیات آفتابدر وهر برینه بر یولدن تأثیر ایدر وهر بری

بر یوزدن متأثر اولور که انك طریقی اندن وانك طریقی اول بردن مخفی ونهاندر

وهمچنان نور آفتاب جذبات احدیه شب دیجور ظن وکمانده قالان واثقال

کثرات وخیالدن شکسته حال اولان خسته دللره خفت وصحت وقوت واضافت

وهمت وشجاعت اعطا ایدوب نور یقین ایله کدورات شکدن قوتاررو هر بر دمده

هزار تجلیات بی تکرر ایتکله اول مجذوبان عاشقانك کلمات قدسیه وعبارات

انسیه لری درر بواهر ملکوت واهل وجواهر جبروت اولور ﴿ شعر ﴾ تعالی

الله که صنعندن عجایب خوش جمال ایلر ❊ کیم اول بدر آیك اوستنده قره قشلر هلال

ایلر ❊ زهی نقاش صورتکر که بر قطره منی صودن ❊ نه اعلی حسن جان پرورنه زیبا

خط وخال ایلر ❊ بوزی عین عنایتدر شو ماهك سمعنه سویله ❊ که نیچون زاغنك جیمی

الف قدیمی دال ایلر ❊ ملامت چکمزم هر کز که هجران بر کمال اولسه ❊ کمان بولسه

هر نسنه فلك آنی زوال ایلر ❊ بنم یار ایله کوکلومك عجایب حالتی واردر ❊ ولکن

مدعی بیلمز بزه قیل وقال ایلر ❊ آه ای شاه ولایت وپناه ارباب هدایت الله تعالی

ورسوله بنم کبی بر پهلوان ذی مکنتی زبردستکدن آلشکن سبب اطلاق نه اولدی

﴿ مثنوی ﴾ بازکوای باز پرافروخته ❊ آشکاره سویله ای جناح همتی فروخته

اولان بازی ملکوت ﴿ مثنوی ﴾ باشه وباساعدش آموخته ❊ سن اول

احدی الذات وسرمدی الصفاتك ساعد تجلیاتنه مأنوس اولمش سن اول ساعد

تجلی لاهوت حرمتنه ﴿ مثنوی ﴾ بازکوای بازعنقا کیرشاه ❊ کشف راز قیل

ای پادشاه ملك وملکوتك بازعنقا کیر معانیسی ﴿ مثنوی ﴾ ای سپاه اشکن

بخودنی باسپاه ❊ ای بلا معاونة عسکر یالکز کندو نفسی ایله سپاه شکن اولان

شیر یزدان بوسری بکا آشکاره قیل ﴿ مثنوی ﴾ امت وحدی یکی وصدهزار ❊

ای وارث اکمل محمدی ومفیض نور احمدی اکرچه سن من حیث الصوره

امت واحده ونفس منفرده سن ولکن بحسب الصفات والمعانی صدهزار

وهزارسن زیراسنك وجود شریفك جمیع اسما وافعاله مرآت ومظهر صفات

وذات اولمغله هر قوا وجوارحکدن صدور ایدن افعال متکثره مقتضای اسماء

متقابله اولوب بو معنی ایله هزار بار هزار وصدهزارسن ❊ بیت ❊ کأنه وهو

فرد فی جلالته ❊ فی عسکر حین تلقاه وفی حشم ❊ یاعلی سن بر شیر جبار دلدل سوار

وحیدر کرار صاحب ذوالفقارسن که (واحد کألف) سکا ما صدق در حقا که نه خوب

دیمشلر ❊ بیت ❊ لیس من الله بمستنکر ❊ ان یجمع العالم فی واحد ❊ پس یاعلی

لطف ومروت ایدوب ﴿ مثنوی ﴾ بازکوای بنده بازت راشکار ❊ تصریح

وبیان وبلا کنایه عیان قیل ای نوردل عارفانکه بو بنده افکنده وچاکردل

سوخته شهباز همتکه شکار وصیاد جذباتك شبکه سنه کرفتار عاشق بی اختیار

اولمشدر ﴿ شعر ﴾ جانم از دوات درد تو دوایی دارد ❊ دلم از صیقل ذکر تو

صفائی دارد ❊ عاشق راکه پریشان ومشوش بینی ❊ دم انکارمزن عشق وهوایی

دارد ❊ کر اجابت کنی ای دوست نیاز دل وجان ❊ عاشق سوخته دلی رو بدعایی

دارد ❊ پس یا امام زمان وقطب جهان ومطلع نور حب یزدان الله تعالی بیان

ایدیکز کیم ﴿ مثنوی ﴾ در محل قهر این رحمت زچیست ❊ محل قهرده بو رحمت

وشفقت ندندر باخصوص بنم کبی ﴿ مثنوی ﴾ اژدها را دست دادن راه

کیست ❊ اژدرهایه دست وفرصت ویرمك کیمك طریقیدر حقا که یاعلی

بو خلق وشیم وبو لطف وکرم سنك قامت موزون ولایتکه مناسب بر لباس

مکرمدر ﴿ شعر ﴾ یاعلی کوکلم سنك عشقکله اولدی استوار ❊ لافتا الا علی

لاسیف الا ذو الفقار ❊ برمزید اولسون سکا بو اسم ودوات برمزید ❊ لافتا الا علی

لاسیف الا ذو الفقار ❊ فرض وواجبدر بزه کیم مدح ایده لم شانکی ❊

لافتا الا علی لاسیف الا ذو الفقار ❊

﴿ جواب کفتن امیر المؤمنین علی که سبب افکندن ﴾

﴿ شمشیر از دست چون بوده است در آن حالت ﴾

امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه اول پهلوانه جواب ویرمه سیدر که الدن

شمشیر براقمه سنك سببی نه در واول حالتده نه واقع اولمشدر بیانه شروع ایدوب

﴿ مثنوی ﴾ کفت من تیغ از پی حق می زنم ❊ بیوردیکه ای پهلوان فایق

ومؤمن صادق بن تیغی رضای حق ایچون اورورم وذوالفقاری لاجرم کفار

ومنافقان فرقنه چالارم ﴿ مثنوی ﴾ بنده حقم نه مأمور تنم ❊ عبد اللهیم

و بنده فرمان خدایم مأمور حکم تن ومغلوب مقتضای بدن دکلم ﴿ مثنوی ﴾

شیر حقم نیستم شیر هوا ❊ شیر خدایم شیر نفس وهوادکلم پس بر مصداق (الظاهر

عنوان الباطن ﴿ مثنوی ﴾ فعل من بردن من باشد کوا * بنم فعلم بنم دیده
شاهد اولمشدر فلهذا ﴿ مثنوی ﴾ مارمیت اذ رمیت درحراب * بن محاربه
ومقاتله ده (مارمیت اذ رمیت) قول کریمنه مظهر اولمشدر ایمدی ﴿ مثنوی ﴾
من چو تیغم وآن زننده آفتاب * بن بو قدرتده تیغ کبی برآلتم وتیغ زن اولان
آفتاب حقیقیدر زیرا فی الحقیقه قتل واماته محیی وممیتکدر نتکیم مشرکان مکه
اهل اسلام ایله محاربه قصدنه کلدکلرنده زبدهٔ بنی آدم حضرت فخر عالم
صلی الله علیه وسلم اشارت جبریل ایله زمیندن حصیات ایله مخلوطه برقبضه
خاك آلوب (شاهت الوجوه) دیو وجوه کفاره رمی ایتدکده جمله کفارك کوزلرینه
طپراق طولوب منهزم اولمغله حق سبحانه وتعالی حبیبی محمد المصطفی علیه من
صلوات الله الاوفی صفات حق ایله متصف اولدیغنی امتنه اعلام ایچون فعل
رمی رسول علیه السلام بعد الاثبات نفی ایدوب (ومارمیت اذ رمیت) بیوردقدن
صکره (ولکن الله رمی) قول شریفی ایله فعل رمیی کندو ذات پاکنه اسناد
قیلدی ای مستمع قابل بو آیت کریمه نك سبب نزول وتفسیری مثنوی شریفك
اوائلنده قریب پادشاه جهودك وزیری بولس حکیم حکایه سنده * م *
تو ز قرآن بازخوان تفسیر بیت * کفت ایزد مارمیت اذ رمیت * کر بپرانیم تیر آن
نی زماست * ما کمان وتیراندازش خداست * ابیاتك شرحنده تفصیل وتحقیق
اولنمشدر محلنه نظر اولنه پس امام علی بن ابی طالب کرم الله وجهه دخی مظهر
تام حقیقت محمدیه اولدقلری جهتدن بیورلر که ای پهلوان نومسلمان بن رو جهله
دریای انوار صفاته مستغرق وذات حقده شول مرتبه فانی ومستهلك اولدمکه
بحر اولیت وآخریتدن نعت بقا صفات وسناء تجلی ذات ایله بروز ایدوب ظاهرده
وباطنده جمال وحدتدن غیری کورمدم الا کیناه ﴿ مثنوی ﴾ رخت خودرا
من زره برداشتم * بن رخت هستیمی دست نیستی ایله طریق تعین وکثرتدن
رفع ایدوب مسلك وحدته دلالت ایلدم واوحالده (کل شیء هالك الا وجهه) سری
منکشف اولمغله ﴿ مثنوی ﴾ غیرحق را من عدم انکاشتم * بن ماسوای
حق عدم محض ظن ایلدم مغربی نه خوب دیمشدر ﴿ نظم ﴾ دو جهان
ازجمال وعکسیست * عالم ازروی اونمود اربست * نیست جزا وکسی دکر
موجود * غیراز وهرچه هست پنداریست * آه ای سالك طریق وحدت
وطالب عشق احدیت جهان وجهانیان خودمانند سراب وروی دریاده

اولان مثال حبابدرکه اونقش حباب آب اوزرندن محو ونایاب اولدقده
لاجرم حبابه آب دیرلر مع هذا تلاطم دریای ارادت وتموج بحار مشیتدن
متنقش اولان صور تعینات جنبش طمطام احدیت ایکن هستیٔ موهوم
موج مثاللرین منفصل تصور ایدوب متصل قلزم وحدت ایدیکن تفکر
ایتمزلر پس ای پهلوان نومسلمان بنی تلاطم دریای وحدت کندی یه شویله
جذب ایتدیکه مقام شهود وراء نفی وجودده اولان معارج ارتقا اوجات
مدارج اتحاده اعتلا ایدوب سرای وجودده حقدن غیری موجود اولمدیغی
دیدهٔ جانمك مشهودی اولدی ونار جذبات هستی سوز جب وجود موهومی
حرق وباد نسیم تجلیات سبحانیه سحب خیال معدومی خرق ایدوب آفتاب
وحدت بی حجاب کثرت مشرق احدیتدن بروز ایلدی انکچون قبضهٔ قدرتده
اولان ذاتم دست پادشاهیده اولان شمشیره معادل وحرکات وسکناتده
تابع آفتاب اولان تیغه مماثل وجمیع اقوال وافعالم تابع شؤنات ایزد متعال
اولوب ﴿ مثنوی ﴾ سایهٔ ام کدخدایم آفتاب * بن بر ظل خدایم کدخدا
وصاحبم نور تجلیٔ آفتاب ذاتدر ولکن ظلال سائره کبی دکلم زیرا سایهٔ
ظلمانی کاه اولورکه روپوش خورشید اولور فاما بن سایهٔ نورانی یم که
﴿ مثنوی ﴾ حاجبم من نیستم اورا حجاب * اول آفتاب نور وحدته حجاب
دکلم بلکه باب آسمان هدایتك دربانی وبادهٔ عشق ومحبتك ساقیٔ شیرین زبانیم
واکرچه ذوالفقار قبضهٔ قدرتم اما تیغ هجر ومفارقت اولمیوب بلکه
﴿ مثنوی ﴾ من چو تیغم پر کهرهای وصال * بن بر تیغه بکزرم که وصال
کوهرلریله مالامالم یعنی تیغ جوهردار معرفت اولان نطق وکفتارم رهنمای
وصال یار در فلهذا ﴿ مثنوی ﴾ زنده کردانم نه کشته درقتال * حرب
وقتالده کیمسه یی قتل ایتمزم بلکه احیا ایدرم یعنی سالکان طریقتی جهاد اکبر
اولان محاربهٔ نفسه سوق ایدوب وتیغ تربیه ایله ازالهٔ صفات ذمیمه قیلدیغمز
من حیث الصوره شکل اماته وقتلده کورینور ولکن حقیقتنه نظر ایدنلر
سالك فانی اولانلری اخلاق حمیده ایله حیات ابدی بولدقلرین بیلورلر وغزاده
امر حق ایله بر واجب القتلك باشن کسرسم اولدخی امر ربانی وقصاص
الهی اولمغله برفحوای (ولکم فی القصاص حیوة) سبب حیات جهانیان
اولوب ناحق یره سفك دما ایتمزم انکچون سیوف سائره کبی ﴿ مثنوی ﴾
خون نپوشد کوهر تیغ مرا * بنم کوهر تیغمی دم پوشیده قیلمز وبالجمله رضای

حقده بر مرتبه متانت و شهود وحدتده بر وجهله طمانینت حصوله کلشدر که
﴿ مثنوی ﴾ بادازجا کی برد میغ مرا ❊ بادنفس وهوا وریح فکر ماسوا
بنم سایهٔ صفات ربانیه اولان سحاب وجودمی مقام شهود جمال وحدتدن نیجه
ازاله ایدر که بن (الرجال کالجبال) مرتبه سنه اعتلا ایدوب ﴿ مثنوی ﴾
که نیم کوهم زحلم وصبر وداد ❊ کاه نانسون دکلم بلکه حلم وصبر وداد
و اعتدال جهتندن جبل متین اولمشمدر یعنی حدت وغضبم حلم وشجاعته
وتلون وتعجیلم صبر وسکونت وتأنی ومتانته ومقتضای طبیعتدن اولان ظلم
وفساد وظلمات بشریتم نور شریعت وطریقت ایله عدل وحکمت وسمات
ملکیتـه مبدل اولوب وجودم جبل قاف معرفت اولمشدر بو تقدیرجه
﴿ مثنوی ﴾ کوه راکی دررباید تندباد ❊ شهود وحدتده جبل راسخ کبی
ثابت قدم اولان ارباب تمکینی مقاملرندن تندباد تلون وکثرت نچان ربوده
قیلور زیرا انلرك وحدت حقده اولان شهودلرینه افکار ماسوا زال وخلل
ویرمکدن سلیم البال اولمشلردر ایمدی بنم اخ اعزم ﴿ مثنوی ﴾ آنکه ازبادی
رودازجا خسست ❊ اول سالك که برباددن متحرك ویرندن زائل اوله یعنی
اولور اولمز افکار وخواطر انی حالندن آیروب وقلبنـه یول بولوب تلون
وتشوش ویره اول کمسنه برخس وخارکبی اولوب جبل متین تمکین اولمامشدر
الحاصل درکات اماره ولوامه دن درجات فضای ملهمه یه خروج واوجات
مطمئنه یه عروج ایتمك کرکدر که تنزل وتلوندن خلاص ومقام رضاده تمکن
واختصاص بوله وبو دولته وصول ایچون صبر وسکونت وعلی الدوام توجه
قلبی یه ملازمت کرکدرکه خواطر نفسانیه قلبه دخول ایدوب حب ذاتیدن
آیرمیه شویله که تکاسل وتوانی ایله توجه ونیازدن منقطع اولورسه افکار
ماسوادن بری قلبه دخوله یول بولوب وتندباد هوا بربرینی تعاقب ایتمکله
صرصر نفس جمعیت خاطری صحراده اولان دانههای که وریش پرکبی
طاغیدوب وجانب مقتضاسنه سوروب طریق محبتدن دور وقرب وحدتدن
مهجور وحسنات سابقه یی هباء منثور ایدر فلهذا سالکان طریق وحدته
لازم اولان بودرکه کوکل حالنه بروجهله مشغول اولمق کرکدر که افکار
اخرویه دخی خطور ایتمامکه بذل همت قیله که حتی افکار دنیویه دخی تعاقب
ایتمکله مقصد اصلیدن آیرمیه ﴿ مثنوی ﴾ زآنکه بادنا موافق خود
بسیست ❊ زیرا که بادناموافق خود بسیار وروزکار مخالف بی شماردر پس

همان بادناموافقدن برینه مغلوب اولدیغك کبی ریاح نفس وهوانك جملهسی
هجوم وتعاقب ایدوب بنای تمکینکی هدم ایدر اما دائما توجه ونیاز
وتضرع ونمازده اولانلری تحریکه قادر اولمزدیو مولانا خداوندکار بیوررلر که
﴿ مثنوی ﴾ بادخشم وبادشهوت بادآز ❊ غضب وحدت وحرص وشهوت
بلاری ﴿ مثنوی ﴾ برد اوراکه نبود اهل نماز ❊ اول کمسنه یی کندی
مقتضاسنه ایلتدی که اهل نماز اولدی زیرا برخوای (ان الصلوة تنهی
عن الفحشاء والمنكر) صلوات خمس مؤمن مصلی یی فحشا ومنکردن نهی ایدر
وباد خشم وشهوت وریح هوا وطبیعت انك قلبنه دخوله فرجه بولمز
وبر صلوة که مصلی یی فحشا ومنکردن نهی ایتمیه صورت صلوتده ایسه دخی
معناده صلوة اولمزکما قال الشیخ رضی الله عنه فی آخر رسالته الغوثیة (قال
الغوث سألت الرب عن المعراج قال الله تعالی المعراج هو العروج عن کل شیٔ
سوائی وکان المعراج مازاغ البصر وماطغی قال یاغوث الاعظم لا صلوة
لمن لا معراج له عندی المحروم عن الصلوة هو المحروم عن المعراج) ایمدی
اوصاف ذمیمهدن مجرد اولان شول مصلیلردرکه قبلهٔ حقیقی اولان دل کعبهسنه
توجه ایتدکلرنده جذبات ربانیه ومحبت سبحانیه کندی یی کندیدن آلوب
وکیفیت عشق عقل وفکرینی قیود جهت ومکاندن اطلاق ایتمکله جهت
ومکان وحیز وزماندن مقدس اولان احدی الذات وسرمدی الصفاته
سجده قیلور وصلوة حقیقی بویله جه اولور اکرچه اسرار صلوتده اولان
کلمات اهل مشاهدات نیجه وجوه ایله بالدفعات تحقیق اولنمشدر اما بودخی
اسرار صلوتدن اولوب سعید الدین فرغانی شرح تائیهده بو وجهله تحقیق
بیورمشلردرکه ❊ در صحیح بخاری ومسلم مذکورست که (ماتقرب الی عبدی بشیٔ
احب الی من اداء ماافترضت علیه ولا یزال العبد یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا
احببته کنت سمعه الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به ولسانه الذی ینطق به
ورجله التی یمشی بها) الحدیث باید دانست که محبت قوتی میلیست باطنی بسوی
وصول بکمالی از کمالات وحقیقت اورابطه وواسطه ایست وحدانی میان
طالب ومطلوب ومعنیٔ اوغلبهٔ مابه الاتحاد اوالاشتراك ومقتضا واثراو ازالهٔ
مابه الامتیاز والاختلافست بین الطالب والمطلوب واین رابطه ازهرکه
اول سربرزند وبروی غالب ومستولی شودتا طالب ازالهٔ مابه الامتیاز کردد
ازنفس خودش یا زآنچه میطلبد اورا کوید واصل این محبت حقیقت
(فاحببت ان اعرف) بود که محب حضرت ذات یکانه بود ❊ ومحبوب کمال یدایی

مطلب
در تحقیق صلوة
بعبارت فرغانی
و بعض تحقیقات
مهمه در معنای

وظهور کمالات اسمائی خودش وآینهٔ آن محبوب کما هو تماما جز حقیقت انسانیه نتوانست بود صورة ومعنی لکمال جمعیتها وتمام مضاهاتها وقابلیتها وقصور غیرها عن ذلك والیه الاشارة فیما روی من الحدیث الالهی خطابا لمحمد صلی الله علیه وسلم (لولاك لما خلقت الکون) وچون بحکم این محبت تجلی از حضرت غیب ذات متعین شد مجملا در باطن آن حقیقت انسانیه که برزخیت وجمعیتست میان واحدیت واحدیت اولا ومیان علم بعالم ومیان وجود ثانیا وازآن باطن حقیقت انسانیه در تفاصیلش که حقایق عالمست برای کمال ظهور که محبوب اول بود در سیر ونزول آمد تا رسیدن باین صورت عنصری انسانی که صورت اجمالی حقیقی آن حقیقت انسانیتست وآینهٔ جمعیت وکمال ظهور آن تجلی تماما حقیقت وحدانی آن میل ومحبت بآن تجلی همراه بود ودر باطن او پنهان وچون آن تجلی وحدانی بود محل وآینهٔ ظهورش درین نزول هم امر وحدانی می بایست ودرین مراتب بل عالم ترکیب وکثرت وسایه وصورتی از حقیقت وحدت جز عدالت واعتدال که موحد کثرتست نبود لاجرم آینهٔ ظهور آن تجلی در هر مرتبهٔ جز امری معتدل نمی بود تا در عالم معانی وارواح آینهٔ او حقیقت وسطیت وعدالت امکان هر ممکنی بود بین جهة الوجوب وجهة المحال واما در عالم مثل وحس مظهرش جز مزاجی معتدل نمی بود از طبیعت وعناصر ومولدات واز میزان این جملهٔ مراتب اعتدالات غرض اعتدال انسانیست که در حاق وسط افتاده است وصورت وحدت وعدالت آن برزخیت اول وثانیست وچون آن تجلی فی نزوله درجملهٔ این مراتب ظاهر شد وبصور تفصیلی واجمالیٔ انسانی متلبس کشت احکام کثرت تعینات ونسب واضافات که از مقتضیات اجزا واطراف وآثار انحرافست کرد او درآمدند وهر حکمی ازآن احکام بصورت املی وامنیتی وطلب لذت وشهوتی از وسر برزدن کرفتند وخواستند که حکم وحدت وبساطت وصورت جمعیت وعدالتش را باوصاف کثرت وترکیب واحکام انحرافات مغلوب ومقهور کردانند که قربان شجره وهبوط ازجنت صورت واثری ازآن غلبه وقهر بود پس آن محبت وحدانی که رابطه وواسطه است ودر باطن آن تجلی پنهان چنان اقتضا کرد که میزانی اعتدالی که شریعت وطریقتست نصب کرده شود تا این انسان که بالواسطه در معرض محبوبی افتاده است جمله ارادت ومقاصد حرکات وسکنات خود را ظاهرا

وباطنا بوحدت وعدالت پیوند دهد واین حقیقت محبت در باطن زبانهٔ این میزان که بحکم سرایت وحدت امر (وما امرنا الا واحدة) آن زبانه عین فرایضست پنهان شود (فان مطلق الامر یقتضی الفرضیة) واثری ازین محبت در باطن اجزاء عمود وکفهاء این میزان که سنن ونوافلست ساری کردد تا هر حقیقی انسانی که بحکم عنایت بی علت فی الازل در رتبهٔ محبوبی افتاده باشد ودر قدم حکم وجوب وحدت بر وغالب بوده وبحکم اقتضاء استعدادکاملش در وقت سیر ومرور بر مراتب متاز لا حجابی ضعیف وشفاف ولطیف بر وطاری کشته اکر اورا بواسطهٔ محبوبیش اداء فرایض مخلصا کاملا میسر شود بمجرد اداء فرایض ظاهرا وباطنا بحسب آن حجب ارتفاع پذیرد وحینئذ حکم حقیقت آن محبت ووحدت حقیقیٔ او که باطن آن زبانه است در دلش ظاهر کردد واورا بی او بخود جذب کند وآینهٔ کمال ظهور خودش کرداند تا در حکم سابق (فاحببت) باو در وظاهر شود ونتیجهٔ آن ظهور آن باشد که (ان الله قال علی لسان عبده سمع الله لمن حمده) وذلك تحقیق قوله (ما تقرب الی عبدی بشیٔ احب الی من اداء ما افترضت علیه) زیراکه چنانکه هیچ چیز از میزان بوحدت نزدیکتر از زبانهٔ میزان نیست همچنین هیچ چیزی بوحدت حقیقت محبت نزدیکتر از اداء فرایض نیست بسرایت وحدت امر در او واما اکر در مبدأ حکم واقتضاء استعداد انسانی آن بوده باشد که در وقت مرور ونزولش در مراتب قیود وصفات کثرت امکانی بسیار کرد او درآیند وحکم وحدتش را مغلوب کند آنکس بریاضات ومجاهدات بسیار محتاج شود وجز بملازمت سنن ونوافل از اذکار واعمال وانواع قربات که مخالفت نفس برآن مشتملست بشرط اخلاص ومجانبت از شبهات ودقایق ریا وشر بهاء پوشیده وترك همه لذات وشهوات نفس که استقامت میزان شریعت وطریقت تماما برآن موقوفست استقامت واعتدال زبانهٔ آن میزان که اداء فرایضست قلبا وقالبا اورا میسر نشود چنانکه در حدیث آمده است که (ان اول ما یحاسب العبد یوم القیامة من عمله صلوته فان صلحت فقد افلح وانجح وان فسدت خاب وخسر وان انتقص من فریضته شیئا قال الرب تبارك وتعالی انظروا هل لعبدی من تطوع فیکمل بها ما انتقص من الفریضة ثم یکون سائر عمله علی ذلك) ظاهر این حدیث دلالت کند برآن که نوافل مکملات فرائض میشود پس برین سالك که از ازل در رتبهٔ محبی افتاده مداومت برین سنن ونوافل لازم آید تا بملازمت اخلاص وتوحید در عمل خود را بآن زبانهٔ

میزان نزدیك تواند کرد و بقوت ومدد داعیه وطلب ارادتی که شمه ایست ازآن
اثر محبت که در کفها واجزاء عمود میزان شریعت وطریقت پنهانست بکلی
صور واحکام انحرافات نفس این سالك را ازوزائل میکرداند تاآنکاه که آن عمود
وکفهـا، میزان بکلی معتدل ومسـتوی شوند وحینئذ دل درمحل آن زبانه
مذکورست پیدا کردد وآن تجلیٔ وجودی بوحدته الحقیقیه در وتجلی کند
وآن اثراز محبت که باآن تجلی وزبانه همراه بود هر حکمی امتیازی راکه میان وجود
مضاف بنفس وقوی ومدارکش باقی بوده باشـد تمامت مضمحل و متلاشی
کرداند وحکم مابه الاتحادرا اظهار کند و آنکاه بظهور حکم محبت که ازالهٔ
احکام امتیازیٔ نسب واضافاتست برین سیار محب این معنی بحقیقت ظاهر ومنکشف
شود که همین وجودیکانه بوده است که تا این غایت سمع و بصر ولسان وید ورجل
او بوده است واوجز باین نور وجود یکانهٔ حق نمی شنیده است و جز بوی نمی
دیده وجز بوی نمی کفته وجز بوی نمی کرفته وجز بوی نمی رفته واوتااین غایت
بسبب واحکام آن نسب واضافات که احکام امتیازی اند ازین علم وکشف محجوب
بوده است چون حقیقت محبت بکلی آن قیودرا ازاله کرد حجب وموانع مرتفع
شد وحقیقت این علم کماهو منکشف ومنجلی کشت وهذا قوله (ولایزال العبد یتقرب
الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه وبصره واسـانه ویده) پس
بموجب این حدیث طـالب قرب وحدت وسالك راه محبت را شرط مسـالك
آنست که توسـل کند باین اسباب که اداء فرائض ونوافلست خالصا ومخلصا
قلبا وقالبا درطلب توحید ویکانه کردن خودی را باحـضرت محبوب حقیق
تا باین مباشرت اسباب مرین توحید بیابد و وساطت اسباب در حصول مقاصد
وتعلق هر چیزی درین عالم بسـببی ظاهر چنانکه تعلق حیات حیوان ظاهرا
بغذاء معتاد و وسـاطت اکل درحصول شـبع وامثال این کذلك اداء فرائض
ونوافل بسببیت سلوك وبوصول مقام توحیدرا یکیست ازدلائل امای سالك
طریقت بایددانست که اسـباب باسرها وسایط ومعدات اند مرحصول
مقاصد ومسببات را نه علل ومؤثرات بلکه علت ومؤثر وجود حقست بجمعیته
واطلاقه که باطن آن سببست ودروساری وحق سبحانه وتعـالی باآن جمعیت
واطـلاق وجودش فاعل ومؤثرست عندذلك السبب لابذلك السبب بلکه
باآن سبب ازالهٔ غیر ویا تحصیلیٔ شرطی که حصول تأثیر وظهور مقصود برآن
موقوفست مضـاف نمی تواند بود چنانکه مثلا غذا سبب بقا وحیات حیوان

بودن باآن طریقست که مظهر وآینهٔ مددیٔ وجودیست که ازحضرت جود
حق باآن حیوان میرسـد که اکر آن مدد منقطع کردد درحال آن حیوان مضمحل
شود پس چون این حیوان ومزاج او جسمی مرکب بود لاجرم شرط وصول
مدد بوی بمقتضـای عالم حکمت هم هیئتیٔ ترکیبیٔ جسمانی آمد وآن غـذا
واسطه ومعد این حیوان شد مر قبول آن مدد را که حیات وبقاء وی باآن متعلقست
وهمچنین جوع صورت فقر واحتیاج حیوانست باآن مدد واکل واسـطه
وشرط دفـع آن احتیاجست ومعد اومن حیث عالم الحکمة ولهذا تخـلف این
اسباب ظاهره ازمسببات ایشان واقع می یابیم من حیث النظر من عالم القدرة چنانکه
غذا واکل معتاد مفقود می توان یافت وحیات وبقا محقق وموجود وبالعکس
چـه آن مدد چون ازعالم قدرت بی واسطهٔ غذایی واکلیٔ ظـاهری بولی
ازاولیا می رسد می باشد که آن ولی سالهای بسیار باقی وحی وسـیر می ماند بی
آنکه غذایی واکلی مباشرت کند یاباآن محتاج شود * چنانکه زنی در عهدما
بوده است در بطایح باتنی وعقلی صحیح وسی سال هیچ چیزی اصلا ازماکول
ومشروب نخورده اسـت ومابسیار درویشـانرا دیدیم که آن زن را دیده اند
وبرکت نظر او یافته باآنکه تخلف علت ازمعلول عقلا جائز نیست اصلا پس
این سلوك واداء فریضه اسبـاب وصول ماشدند بحقیقت تحقیق توحید باآن
طریق بود که ایشـان موانع را که صور انحرافات بود ازنفس زائل کردند
ونفس را معد قبول فیض تجلی کردانیـدند وعلت ومؤثر در حصول فیض
وتحقـق بتوحید جود وجود مطلق وعنـایت بی علت بود ولهـذا بعضی
ازمجذوبان بی سـلوك ومباشرت این اسباب ازاداء فرائض ونوافل بحقیقت
توحید واصل شـدند وبسیار آن نیز بودند که حجب ایشـان سخت کثیف
واستعداد شان سخت ضعیف هرچند مباشرت اسباب کردند بهیچ نرسیدند
واصل این مسئله آنست که درمبدأ امر ایجـادی درعالم معانی وغیب سبب
ظهور وتعین وجود ماهیت وعین ثابتهٔ هرممکنی بود بحکم استعداده وعلت
ومؤثر امر کن وعود ورجوع آن امر وخطـاب بر مثال صدا باز ازآن
عین ثابته بحضرت وجودست بسبب صلابتی که در باطن آن عین ثابته بود
از ثبوت عدمیت ومحـال فی احد طرفیه پس چون این صور تهـای
موجودات که اینجـا درمراتب بعضی اسباب وبعضی مسببات می نماید
فروع واحکام وتوابع آن حقایق کلی ممکنات اند که درعالم معـانی ثابت اند

بطایح النبط
عراقین بیننده
بردر (جوهری)

مطلب
غریب طعام
نخورد سی سال

وآن حقايق واعيان ممكنات آنجا درآن عالم معانى باستعداداتها الكلية
الاصلية الباطنة فيها اسباب ووسايط اصل تعينات وجودىٔ كلى بودند
وعلت و مؤثر جمعيت ذات يكانه بود بامره الايجادى لاجرم حكم اصول
درفروع واحكام سرايت كرد وآنچه درين مراتب پيدا آمد از آن فروع
و احكام بعضى سبب وجود وظهور بعضى شد وفاعل ومؤثر وعلت همچنان
امر ووجوديكانهٔ حقست كما اشار الى هذه المعانى عمر بن الفارض قدس سره وقال
﴿ نظم ﴾ نسبت بالتوحيد حتى وجدته * و واسطة الاسباب احدى ادلتى
* ووحدت فى الاسباب حتى فقدتها * ورابطة التوحيد اجدى وسيلتى *
وجودت نفسى عنهما فتوحدت * ولم تك يوما قط غير وحيدتى * آه اى سالك
راه وطالب محبة الله عجبا سعيد الدين فرغانى قدس الله روحه تحقيق ايتديكى
فرائض ونوافل وانلرى ادا ايله قرب حقه نائل اولمق نه وجهله اولورمش
فهم ايتديكمى ايمدى مرغ فهمك اول عالمه جولان ايتديسه بارى عالم
ملكوتدن اولان سر صلوتى اذعانه همت واكا كوره طاعات وعباداته عزيمت
وتقرب الى الله ايتمكه مدد وعنايت رجا ايليه سن پس علم شريفه خفى اوليه كه
اركان اسلامیه دن اولان هر بر ركن ايله عوالم خمسهٔ كليه دن بر عالمه اشارت
بيوريلوب مثلا كلمهٔ شهادت ايله عالم لاهوته وحج ايله عالم جبروته وزكوة ايله
عالم ملك و شهادت وصلوة ايله عالم ملكوت وناسوته اشارت بيورلمشدر
وانسانده كمال قابليت اولوب حواس خمسهٔ ظاهره و باطنه انسانده جمعيت
ايتمكله صلوات خمس دخى بو سبيله فرض بيوريلوب و صلوة صبح ايكى
ركعت اولوب جسم وجانه اشارت اولندى وصلوة ظهرك تعيين بيوريلان
درت ركعتيله تركيب وجود انسانى عناصر اربعه دن اولديغنه اشارت
بيورلدى وصلوة عصرك چهار ركعتى ايله طبايع اربعه يه اشارت بيورلديكه
سبب سلامت وجود طبايع من بوره در وصلوة مغرب اوچ ركعت اولوب
انكله دخى قلب وعقل وروحه اشارت اولندى وصلوة عشا ايله قواى
متغيرهٔ جمادى ونباتى و حيوانى و انسانى يه اشارت اولنوب يعنى انسان
ذكر اولنان اضداد مختلفه دن خلق اولنوب نطفه وعلقه ومضغه وصورت
انسانى يه كلوب وبعد الولاده طفوليتدن شبابته وكهولته وشيخوخته
ايريشوب و بو قدر عوالم ومنازل قطع ايدوب جمعيت انسانيه ده بولنديغندن
مراد تحصيل كمالات ايله مبدأ اصلى يه عروج ايچون اولديغن فهم ايدوب

وعروج الى المبدأ خواص عبادت ايله اولديغن محقق بيلوب سجده وتضرع
ايله تقرب الى الله ايليه آه اى شنوندهٔ آكاه اول حكيم مختار وقادر جبار حكمت
كامله و قدرت شامله سيله اكر ظاهرى واكر باطنى موجوداتدن هر بر
موجودك اوزرينه بر ملك مؤكل ايدوب و هر كسك حركات وسكنات وجميع
اطوار وحالاتنك سبب ظهورى ومعد وممدى اول ملك مؤكلدركه بز اول فعله
مباشرت ايتديكمز سبب ايله اول ملك بزه ممد اولوب طاعات وعبادات وافعال
خيرات ايدنلرى اسفلدن اعلايه تعريج ايدر مثلا مأمور اولديغمز جملهٔ اعمالدن
بريسى بر فحواى (ان الصلوة كانت على المؤمنين كتابا موقوتا) بش وقت
نمازدركه اركان صلوته مؤكل اولانلر زمرهٔ ملائكه نك اكمل واصفى واقرب
واعلالرى اولوب هر برينك خاصة بر نوع تسبيح وتقديسلرى واردر پس چونكه
عبد مصليدن اركان صلاتدن برى صادر واول ركنه مخصوص اولان تسبيح
لساندن ظاهر اولسه حق تعالى يى اول تسبيح ايله تنزيه ايدن ملائكه ايله
مناسبت حصوله كلوب مناسبت مزبوره نك سببيله اوج اعلايه عروج ومبدأ
اصلى يه رجوع ايدر فاذا كان كذلك اول ركن صلوة كه عند الافتتاح اولان
تكبير تحريمدر ركن مزبوره مؤكل اولان ملائكه يه مقربون ديرلر وتكبير تحريم
انلرك تسبيحيدر يعنى (كبرت تكبيرا) ديرلر وقيامدن ركوع ايچون اولان حركتك
مؤكلى ملائكهٔ مخبريندر وانلرك تسبيحى (الله اكبر) در وحالت ركوعه مؤكل
اولان حملهٔ عرش وتسبيحلرى (سبحان ربى العظيم) در وركوعدن قيامه
اولان حركتك مؤكلى ملأ اعلى وتسبيحلرى (ربنا لك الحمد) در واول قيامدن
سجود ايچون اولان حركتك مؤكلى ملأ متورعين اولوب انلرك تسبيحلرى
(سمع الله لمن حمده وحمدت حمدا كثيرا) در وسجدهٔ اولى يه مؤكل اولان ملائكهٔ
ارضدر ولكن بونلر سائر ملأ اسفلدن اعلا دراكا بنا زبان استعداد لرنده
اولان تسبيحلرى دخى (سبحان ربى الاعلى) در وسجدهٔ اولادن قعوده اولان
حركتك مؤكلى ملأ نامیه در انلرك دخى تسبيحى (الله اكبر) در وسجدتين
ميانده اولان قعده نك مؤكلى ملأ مولداتدر وتسبيحلرى (عافنا) در وسجدهٔ
ثانيه ايچون اولان مؤكل حركت مؤكل غاذيه اولان ملائكه وانلرك دخى
تسبيحلرى لسان عجز ايله (الله اكبر) در پس سجدهٔ ثانيه ده اولان مؤكل
سكونت مؤكل قواى متغيره اولان ملائكه در وانلرك تسبيحى دخى (سبحان
ربى الاعلى) در ولكن غايت عجز وافتقار ايله در وبو محل بر محل غريب دركه

محل ترقیات وتنزلاتدر وسعادت و شقاوت بو محلده تقسیم اولنور ورقم
غفران ویاخود قلم خسران دفتر اعمال و جریدهٔ افعاله بو محلده نقش
اولنور که بوکا سعادت وشقاوت روز ازل دیناور و بو ملائکه ذکر اولنان
تقسیم امرینه مؤکللردر واصلاب آبا وترائب امهاتده اولان نطفه‌یی
دخی بو محلده ظهوره کتورر لر زهی دولت ابدی و سعادت سرمدی
اول عبد مقبوله که سجدهٔ ثانیه دن غفران ایله باش قالدروب و تشهد
وصلواتدن صکره یمین ویساره سلام ویروب طریق اوسط واعتدالده
بولنمغله تقلبات یمین وشمالدن امین وسالم اوله پس درویشه لازم اولان
بودرکه زمین عبودیته وضع جبین ایتدکده غایت عجز وافتقار ایله سجده‌یه
واروب (سبحان ربی الاعلی) دیو مناجات ایلیه‌سن که سنک عجز وقصورکه
اعترافک سببی ایله اول مسبب الاسباب ورب الارباب ملأ اعلایه امر وخطاب
ایده که حقیقت انسانیه کی اسفل سافلین بشریتدن اعلای علیین ملکیته
جذب ایده لر و مقام بعددن قربه وحضیض عبودیتدن اوج الوهیته ترفیع
ایده لر و (الصلوة معراج المؤمن) معناسن مشاهده ایتدیره لر ای شنودهٔ
آگاه علم شریفه خفی اولمیه که صلوته مؤکل اولان ملائکه دن جمله نک
اعظمی رکوع وسجوده مؤکل اولان ملائکه اولوب واعظم تسابیح دخی
(سبحان ربی العظیم) و (سبحان ربی الاعلی) دروركوع وسجود ایکی
صراطدر که بری دنیا وبری آخرتدر ورکوع وسجود کرهٔ افلاک کبی دائرهٔ
واحده در که نصف اعلاسی قوس ترقی ونصف اسفلی قوس تنزل اروا حدر
پس هر کیمکه قوسی ترقی وتنزلی دور ایدوب حرکت دائره مبدأ حرکت
اولان نقطهٔ وحدته واصل اولدقده دوری تمام اولوب سعادت معراج که
نتیجهٔ صلوتدر حصوله کلور و (قاب قوسین اوادنی) سری آشکار اولور
وذکر اولنان ایکی دائره دوائر تمام آفرینشدر که ظاهری آفاق وباطنی
انفس وبری ترقیات وبری تنزلاتدر یعنی اعلادن اسفله واسفلدن اعلایه
وجاندن جسمه وجسمدن جانه و بطوندن ظهوره وظهوردن بطونه دور
وحرکت ایدوب اطوار جلال وجمالی سیر ایدر (هو الاول والآخر والظاهر
والباطن وهو بکل شیء علیم) الحاصل اصحاب کشف وشهود حالات
مذکوره وتطورات مزبوره‌یی ایکی رکعت نمازده سیر ایدوب بریسی قوس
وجود آفاقی و بریسی قوس وجود انفسی یه اشارت ایدیکن فهم ایدرلر

وجان ودلدن حضرت احدیته خشوع و خضوع ایله توجه ایدوب وجه
مشروح اوزره هر صلوتده بر معراج ایدرلر ﴿ نظم ﴾ سجود خویشتن
کن تابدانی * که تو سر خداوند جهانی * ترا معراج جان حاصل بباشد *
ازآن جان ودلت واصل بباشد * ز طاعت جوی اینجا که حضورش * دل
وجانرا منور کن بنورش * تمامت انبیا کردند طاعت * صبوری کن خوشی
کن قناعت * دمی طاعت بهست ازهر دوعالم * که فیض نور میریزد دمادم *
ایمدی بنم روحم بو اسلوب اوزره اداء فرائض ونوافل ایدن صادقلرک قالبنه
بادخشم وشهوت فرجه ورخصت بولیوب نور وحدت ظاهر وباطنی بر وجهله
استیعاب ایدرکه جمیع جوارح وحواسی نور محض ربانی اولمغله نطق زبان
وسمع وهوش وبطش ومشی حقله اولوب مقتضیات نفسانیه‌سی محو ونایاب
اولور وبو وجهله اولان دید وشهودده کوه البرز کبی متین وثابت اولوب
برشیٔ انی تحریکه قادر اولماز واختیار جزؤیسی ارادهٔ الهیه ورضای حقه
تابع اولمغله دانهٔ که وریش پری ریح شدیدنه وجهله تحریک وتقلیب ایدرسه
بونک حرکات وجنبشی دخی مطلقا رضای سبحانی وحب ربانی مقتضاسنجه
اولور فلهذا مولانا خداوندکار زبان حیدر کرار دن اول نوسلمان
صدا فتکاره کشف اسرار ایدوب بیورر که ﴿ مثنوی ﴾ کوهم وهستی
من بنیاد اوست * ای پهلوان بن مرتبهٔ تمکین ومقام یقینده بر کوه متینم که
بنم وجودم انک بنیادیدر پس بر وجود حقانی که بنیاد الهی اوله اول بر کوه
حلم ومروتدر که بادشهوت وغضبدن متزلزل اولماز ﴿ مثنوی ﴾ ورشوم
چون کاه بادم یاد اوست * واکر کاه دخی اولورسم بنم بادمحرکم انک ذکرو یادیدر
یعنی اکرچه نار عشق ومحبت وانواع مجاهده وریاضت ایله صمان چوپنه دونمش
وضعیف اولمش ایسم بویله جسم ضعیف کوهه مشابه اولمق نیجه اولور دیمه
و مقتضای جذباته وجد اولوب دانهٔ که کبی حرکت ایتدیکمه تعجب ایتمه
زیرا بنم کوهه مشابه اولان اخلاق واوصافمدر وجوارح وقوامی ریش
پروانهٔ که کبی حرکته کتورن بادنسیم ذکر حق وبادهٔ نسیم فکر وجود
مطلقدر پس ای پهلوان شویله جه اذعان قیل که ﴿ مثنوی ﴾ جز بباد
او نجنبد میل من * بنم میل ومحبتم اول محبوب بالذات وسرمدی الصفاتک بادنسیم
جذبات ونفحات وصلت شمیم تجلیاتندن غیریله جنبش ایتمز زیرا ﴿ مثنوی ﴾
نیست جز عشق احد سرخیل من * بنم سر عسکر وجود وآمر بودم عشق

خدادن غیریسی دکلدر الحاصل اکر سکون واکر حرکت اکر شدت واکر ملایمت اکر لطف ومروّت واکر قهر وعفو بت بندن هرنه صادر اولورسه مقتضای عشق حضرت احدیت ومرتضای فرمان وحدتدر اقتضاء بشریت دکلدر ﴿ شعر ﴾ ای صنم سن مظهر الله سن * باشدن آیاغه کلام الله سن * سن بلورسن کاتنك حالنی * جمله عالم سربنه آکاه سن * شول قره زلفك اراسنده یوزك * کوردم ای دلبر دیدم خوش ماه سن * حسن رخسارك صراط المستقیم * منزل اعلایه طوغری راه سن * علم الاسما بیانی سنده در * مسجد ومحراب وقبله کاه سن * احمدی ای نو مسلمان بهادر چونکه بندن حقیقت حالی سؤال ایدوب طالب کشف سرایر اولدك معلومك اوله که ﴿ مثنوی ﴾ خشم بر شاهان شه ومارا غلام * غضب وتهور پادشاهلره حکم ایدیجی شاهدر یعنی پادشاهلره غضب مستولی اولدقده اختیارلرین سلب ایدوب مقتضای غضب نه ایسه اکا کوره حرکت وناحق یره نیجه سفك دماء وضعفایه ظلم وسیاست ایتدیروب معناده اول غضب پادشاهلرك شاهی اولور فاما اول غضب بزه وتهذیب اخلاق ایدن اخوانمزه بندهٔ فرمان براولوب غضبی خلاف شریعت عمله مباشرت ایدن طاغیلره اظهار ایدرو اول زمان اکا غیرت حق وشجاعت دینلور غضب دینلمز فاذا کان کذلك بن اخلاق الهیه ایله متخلق اولوب ﴿ مثنوی ﴾ خشم را هم بسته ام زیر لکام * خشم وغضبی لجام آلتنه باغلامشم یعنی قبضهٔ تصرفمه آلوب ﴿ مثنوی ﴾ تیغ حلم کردن خشمم زدست * تیغ حلم کردن خشمم اورمشدر اکا بناء ﴿ مثنوی ﴾ خشم حق برمن چو رحمت آمدست * خشم حق بکا رحمت کبی کلمشدر بعض نسخه‌ده * ع * خشم حق برمن همه رحمت شدست * واقع اولمشدر یعنی آتش غضب نار جهنمدن برشراره اولوب وغضوبك جسم وجاننی یاقوب درکات نارہ الصاق ایدر اما آب حلم ایله اطفاء نار غضب ایدنلرده خشمك اثری معدوم اولمغله انك یرینه رحمت حق نزول ایدوب وجودی ریاحین جنت اولور وباخود * بیت * شکایت ایلمزم دلبرك جفاسندن * کاتنك جفاسی بکابك کلور وفاسندن * مضمونیجه معنای بیت بویله اوله که بن حق تعالینك یالکز صفات لطفنه عاشق اولمیوب بلکه بجمیع صفاته عاشق ذات احدیت اولوب وصفاتم صفات حقه متبدل اولمغله حق تعالینك لطفی واکر قهری بنم نظرمده متساوی ومحبوبك جفاسی عین وفا وجانه صفا ونقمتی رحمتدر

زیرا مساءت ومسرت ومنفعت ومضرتی تفرقه مقتضای نظر عقل اولوب اصحاب عشق ومحبت وارباب غرق بحر وحدته دوستك المی عین لذت وجراحتی محض راحتدر کما قال علی کرم الله وجهه (سبحان من اتسعت رحمته فی صورة قهره لبعض اولیائه واشتدت نقمته فی صورة رحمته لاعدائه * بیت * نیك وبد در نظر عقل بود عاشق شو * کانچه دلبر کند آن راهمه زیبا بینی * آه ای طالب درد رب الارباب بو عاشق بی طاقت وتابك دریای وحدتده وجودی شویله محو ونایاب اولمشدر که ﴿ مثنوی ﴾ غرق نورم کرچه سقفم شد خراب * اکرچه سقف تعینم خراب ویبابدر ولکن اول فناده بر بقاء جاودانی میسر اولمشدر که هرکز زوالی یوق پس ای عندلیب بهار وصلت کلشن وحدت ایسترسك بکا نظر ایله که ﴿ مثنوی ﴾ روضه کشتم کرچه هستم بوتراب * اکرچه بوتراب کنیتمدر فاما بر روضهٔ شهود سر وحدت وکلشن ودود محبت اولمشمدر که ثمرات معرفت ایله ضیافت اولنمق ایستیانلر بنم جنات محبتمه کلورلر ونشئین تربیه‌مده اوتوروب فواکه کرامت تناول ایدرلر وباغ همتمده حاصل اولان اعناب هدایتمدن صیقلمش بادهٔ ناب عنایت نوش ایدوب کل ورباحین تجلیات ذات وصفات استشمام ایدرلر قال جریر الطبری قال حدثنا محمد بن عبید المحاربی قال انبأنا عبد العزیز عن ابی الحازم عن ابیه قال قیل اسهل بن سعد (ان امیر المدینة یریدان یبعث الیك ان تسب علیا عند المنبر قال اقول ماذا قال یقول اباتراب فقال والله ما سماه ذلك الا رسول الله صلی الله علیه وسلم قال قلت وکیف ذلك یااباالعباس قال دخل علی علی فاطمة ثم خرج من عندها فاضطجع فی صحن المسجد فدخل رسول الله علیه السلام علی فاطمة فقال این ابن عمك قالت هو ذاك مضطجع فی المسجد قال فجاء رسول الله صلی الله علیه وسلم فجعل یمسح التراب عن ظهره ویقول اجلس یااباتراب فوالله ما سماه به الا رسول الله والله ما کان اسم احب الیه منه) ﴿ نظم ﴾ زدردمن خبر دریاب ازجان * که بنمایم ترا اسرار پنهان * دمی دارم ازآن دم در خروشم * ازآن دم اینچنین درعین جوشم * زبانم بی زبان اسرار کوید * همه اینجا یکه از یار کوید * دل عشاق را اندر نوایم * حقیقت سر ربانی نمایم * منم نوری که در ظلمت فتادم * ولی در عین این قربت فتادم * زنور عشق سر لامکانم * درون جنت عین العیانم * اکرچه بوترابم مرتضایم * تمامت اولیارا رهنمایم * مرا اسرار کفت بی حد وغایت * محمد صاحب حوض وشفاعت * ازآن من با محمد نور ذاتیم * که این دم همدم

نور صفاتيم * وكر اسرار مارا بازدانى * بكى ام با محمد بى كمانى * محمد با على
ازخود طلب كن * برابشان توآهنك ادب كن * ازيشان جوى راه لامكانى *
ازيشان سر سبحانى بدانى * جوياران اينچنين بودند با او * عيان عين اليقين
بودند با او * نيابد رافضى اسرار معنى * نمى كنجد بدعوى دار معنى * نكه مى
دار دائم اعتقادت * يقين ميدار دائم در نهادت * يقين تو پيشوا كن همچو
سيد * كه تاكار تو باشد جمله جيد * چو مردان جهان درخود سفر كن * چو
مشتاقان يكى درخود نظر كن * وبالجمله امام على بن ابى طالب اسد الله الغالب
اول پهلواندن الن چكديكنك حكمتن بيان ايدوب بيوردى كه اى اعز
اخوانمدن اولان نومسلمان ﴿ مثنوى ﴾ چون درآمد علتى اندر غزا ❊
چونكه فى سبيل الله اولان غزاده برعلت نفسانيه ظهوره كلدى غزا وجهادم
علت بشريه دن مجرد و پاك اولماغچون ﴿ مثنوى ﴾ تيغ راديدم نهان كردن
سزا ❊ تيغى نهان ايتمك وغزادن كسسته عنان اولمغى اليق واولى كوروب سنى
قتلدن واز كلدم ﴿ مثنوى ﴾ تا احب لله آيد نام من ❊ تاكه ابغض لله آيد كام من ❊
حق عند الله بنم نامم احب لله ومرادو كامم ابغض لله كله يعنى (المؤمن اذا احب
احب لله واذا ابغض ابغض لله واذا اعطى اعطى لله واذا امسك امسك بالله
فهو من الله ولله وفى الله) حديث شريفى ورسول عليه السلام مؤمنلر حقنده
بو وجهله اولان تعريفى بنم ماصدق شانم اولوب بوتهٔ اخلاصده برمرتبه تمام
عيار بولنام كه ﴿ مثنوى ﴾ تاكه اعطى لله آيد جود من ❊ حق بنم عطا وجودم
عطاء الله كله ﴿ مثنوى ﴾ تاكه امسك لله آيد بود من ❊ تاكه هستى و بودم امسك لله
واقع اوله زيرا حق جل جلاله وعم نواله نبى وزوجهٔ فاطمة الزهرى وامام حسن ايله
امام حسينى كتاب كريمنده وصف وتعريف ايدوب (ويطعمون الطعام على حبه)
بيورمشدر پس محبت الهيه بزه بر وجهله غالب اولمشدر كه جمله حركات
وسكناتم اول محبتك مقتضاسى اولوب لاجرم ﴿ مثنوى ﴾ بخل من لله عطا لله
وبس ❊ اكر قبض واكر بسط اكر امساك واكر اعطا كه بندن صادر اولور
اصلا بشريتمك مدخلى اولميوب انجق لله وفى الله در وبالجمله ظاهرا وباطنا وقالبا
وقلبا بى سمعه وريا خالصا ومخلصا ﴿ مثنوى ﴾ جمله لله ام نيم من آن كس ❊
جملهٔ افعال واحوالم وبود ونابودم لله در بن حقدن غيرى بركمسنه ايچون دكلم
﴿ مثنوى ﴾ وآنچه لله ميكنم تقليد نيست ❊ واول نسنه يى كه الله ايچون
ايدرم تقليد دكلدر بلكه حقيقت اولوب ﴿ مثنوى ﴾ نيست تخييل وكمان

جزديد نيست ❊ تخييل وكمان دكلدر ديد وشهوددن غيرى دكلدر يعنى
بنم خلوصيم ولله اولان عملم سائر ناس كبى كلفت ومشقت وانانيت واثنينيت ايله
دكلدركه حق بنده بشقه وجود ومستقلا برعطا وجود اوله واول وجود ايله
اول جودى استعمال وفى سبيل الله بذل ونثار ايدرم زعميله دوبين دكلم
زيرا بو يوزدن اولان بذل وعطا لله اولمق احتمالى يوقدر اكرچه بحسب
الظاهر جواد ومعطى ريادن مجرد درو اول مقابله ده رضاى حق مراد
ايتمشدر اما (كنت يده ورجله) وحدتى هنوز جمالن عرض ايتميوب وجود
موهومى اورتاده مزاحم اولمغله وحدت ذاتيه ده فناء محض ومستهلك
ومعدوم اولمامشدر اما بزم ديديكمز لله عمل اول زمان ميسر وتخييل وكمانك
رفعى اول اوانده مقدر اولور كه نور محبت الهيه كمال بولمغله مرتبهٔ عشقه
واره وعشق دخى كمال بولمغله جذبه يه مبدل اولوب مثلا محبتك اولى كه
ميلدر انك مثالى برقطره آبه بكزركه اكرچه اصلى آبدر امانامى قطره در
پس اول قطره جريان ايتسه كه اكا قطره ديمزلر ارمق دينلور كه مرتبهٔ
محبتدر واول ارمقلر بريره جمع اولوب زياده اولدقده اكا نيل وفرات وجيحون
وسيحون وشط دينلور كه مرتبهٔ عشقدر وانهار مزبوره دريايه داخل
اولدقده جمله سى محو ومستغرق اولوب اكا دريا دينلور كه مرتبهٔ جذبه در
پس اول انهار وجداول وقطرات داخل دريا اولدقده اسامئ مختلفهٔ متكثره
متحده اولوب جمله سى اصل اولان آب واحد اولور وحركات وسكناتلرى
دريانك جوش وخروشى اولوب دريا حركت ايديور دينلور پس جذبه ايله
اولان حركته وجد ديرلر ايمدى جذبه ده فنا بولان مجذوبك جمله حركاتى
وجد اولور و بومرتبه يه صحو دينلور يعنى سكردن خلاص اولور ديمك
دكلدر بلكه نهايت وجد اولان وجود حقانى ايله ايكى لكسزلك سكرى
عين صحو وصحوى محض سكر اولوب بى تكلف وتصلف انك جميع اقتضاسى
اقتضاى حق اولور وبو خاصه عشقك كمالى اولان جذبه نكدر مادام كه
بو حال وبو مقام حصوله كلمديجه جمله كار وبار لله اولماز وشهود وحدت
آشكار اولماز سلطان ولد قدس الله سره رباب نامه ده بو معنايى اعلى تحقيق
ايتمشدركه مشكل حل اولمشدر وبو ابيات شريفه اول بيان لطيفه دندر قال
قدس سره ﴿ نظم ﴾ ميل همچون قطره است وعشق جو * عشق چون
افزود جذبه است اى عمو * جذبه را مى دان كمال عشقها * زآنكه جذبه

مطلب
ميل ومحبت وعشق
وجذبه

می رساند باخدا * هست آن اعدادیك معنی بدان * فهم کن مقصودمارا زین
بیان * تو ز خود پندا شتی عشق را * ازخدا دان عشق را وصدق را *
جمله نور اوست تابان در وجود * جانها بردند ازآن افضال وجود * جمله
حق را بین وغیر حق مدان * چونکه تنها اوست پیدا ونهـان * کوست
جمله غیر آن شـه نیست کس * او ست اندر زیر وبالا پیش وپس * جذبه
برهـاند ترا ازنقص هین * پانهی بالای چرخ هفتمین * زین رسد اندر تو تاکه
حالتی * تاکه کردی صانع بی آلتی * همچنان که مصطفی شاه گزین * ماه را
بشکافت بر گردون مبین * همچو کرخی و جنید وبایزید * که بدند ایشان
بدورخود فرید * هر یکی را جذبه داداین کار وبار * تاکه شدهر سر بدیشان
آشکار * صورت جذبه است این نیکو شنو * بهر این جذبه دل وجان کن گرو *
گر نبودی جذبهٔ حق آدمی * کی شدی مانند آدم آن دمی * هر یکی راکی بدی
خلق احد * کی نمودی معجزات بی عدد * بعد جذبه می شود این کار وبار *
ای خنك جانی که حقش گشت یار * بی چشش آنرا ندانی از بیان * گرشدی
طالب فدا کن جسم وجان * لم یذق لم یعرف این را خوش شنو * ازشنیدن
بگذر ودر دیدشـو * بو که آنجا راه یابی تا کهان * همنشین گردی بجمع
آگهان * پس امام علی بن ابی طالب اسدالله الغالب دخی سرسر ومغزدین
اولان جذبات حق ایله جمیع صفات بشریه سی صفات حقه مبدل اولوب
نور آفتاب عشق خدا کندوبی کندودن آلوب دل وجان وجمیع جوارح
وقواسی ید قدرت ودست مشیتده متحرك اولان آلت گبی اولدی واصبعی
جلال وجمـال کیف مایشا انی تحریك وتقلیب ایدوب بی کف ودست
وحدت ذاتنه جذب ایتـدی و ظن وگمانی ازاله ایدوب عین الیقینه ایتدی
وآشکار ونهان حقدن غیری قالمیوب بالضروره هرفعل وحرکت بلا واسطه
قدرت حقدن صادر اولوب تکلف وتحری یه احتیاج قالمدی فلهذا بیوردلر که
﴿ مثنوی ﴾ زاجتهاد واز تحری رسته ام * ظن وگمان ایله اولان اجتهاد
وقیاس وتحریدن قور تلشمدر زیرا حضرت احدیت بی حجاب کثرت کشف
جمال وحدت ایتکله ﴿ مثنوی ﴾ آستین بردامن حق بسته ام * آستین دل
وجانی دامن حق اولان عشق وجذبه وسر وحدته باغلامشمدر ﴿ نظم ﴾
نیست در وحدت دویی ای معنوی * قطره چون در یم در آمدشـد سوی *
هرکه دیداورادر وغیری نماند * غیررا مانند گرد ازخودفشاند * آن خودی

کین چنین شد باخداست * دردوعالم ازخدا اوکی جداست * هست درنور خدا
پیوسته او * یك شـده بانور همچون بحروجو * ماسوی الله کل هلاك ندوفنا *
حق بودباقی وزنده دائما * جمله اجزا سوی کل خودروند * فرعها بااصل خود
ملحق شوند * ایمدی بنم روحم بر عاشـق فانی که وجه مذکور اوزره مستغرق
انوار جذبهٔ احدیت ومسـتهلك قهر تجلیات وحدت اوله الك عروجی عالم بقا
ورجوعی مشـاهدهٔ اقادن غیری دکلدر فلهذا ﴿ مثنوی ﴾ گرهمی پرم
همی بینم مطار * ورهمی گردم همی بینم مدار * اگر دائما ولاینقطع اوج جبروت
ولاهوته طیران ایدرسم اوچاجق یری بیلورم یعنی عالم لامکانه جولان ایدرم
واگر جولانده دوران ایدرسم مقر ومداری بیلورم اگرمطار واگرمدار اندن
غیری بیلمزم (لوکشف الغطاء ماازددت یقینا) یعنی بن سـلوکی نهایته ایر
گوروب وارث اکمل محمدی ومظهر کل حقیقت احمدی اولمغله بنم سلوکم وعروج
ونزولم سـالکان سائره مشابه دکلدر زیرا انلرك سـلوکی قطره نك دریایه اولان
حرکتی گبیدر و بنم طور وسـیرم حین عروجده آسمان صفات وذاته درواوان
رجوع ونزولده دور ایله واقع اولان حالت بروزده نورارشـاد وهدایتم قنغی
برجدن طلوع ایده جك ایسه اکا هبوط ایدوب دریانك قطره یه اولان احاطه سی
وآفتا بك ذره ده اولان ظهوری گبیدر و بالجمله ﴿ مثنوی ﴾ ورکشم باری بدانم
تاکجا * اگر بارچکرسم اول یوکی نه محله وضع وانزال ایده جکم بیلورم یعنی حمل
امانت خلافتی کیمه تسلیم ایده جکمی وبند تصکره افاضهٔ نور محبت نه یوزدن
صدوروآفتاب ارشادقطبیت قنغی مغربدن ظهورایده جکنی بیلوب امرحقله
بریمه انی استخلاف ایدرم وکندو وجودمی اختیارمله ترك ایدرم زیرا بن دخی
بدرمنیر گبی نور خلافت وسر امامتی نورخورشید آسمان رسالتدن اقتباس
ایدوب حضرت سید الانبیا اول نور هدایی بکا نیجه تسلیم ایتدیسه بن دخی
اول امانتی بنم گبی بر مظهر تامه تسلیم ایدوب دریا ایکن بر قطره ده پنهان اولورم
الحاصل ﴿ مثنوی ﴾ ماهم وخورشید پیشم پیشوا * بن ماه تابان ورهنمای
سالکانم وخورشید وحدت ونور افلاك رسالت اوکمده پیشوادر ﴿ رباعی ﴾
هردل که طلب کند چنین یار را * مردانه بجان کشد چنین باررا * مردی باید
شگرف همچو فلك * درطاق نهد جامه چنین کاررا * آه ای طالب سرالهی
عالم شهادتده اولان هر برانسانك موتنه سبب برانسان آخراولوب ولکن انسان
کاملك انتقالنه انسـان آخر سبب اولماز بلکه اول اکمل کل عالم محض اطلاق

مطلب
موت الانسان بانسان آخر

وتجريده واردق وسر يني برمظهر آخرده اظهار ايتك ايجون دنيادن نقل
اختيار ايدوب حامل اولديغي معنايي نه محله وضع ايده جكن بيلور كما قال زبدة
المحققين صدر الملة والدين في كتابه المسمى بالنفحات في النفحة الربانية (اخبر او ارد انه
لايموت انسان في العالم الا والحق يعنه بانسان اى يجعل سبحانه سبب موته انسانا
آخر لامحالة تباعدا من حيث الصورة ام اقترنا الا الكامل فانه لاقدرة عليه الا الله
وموته باختياره وهنا اسرار لايمكن كشفها والاماتة من المميت بقتل كان او غيره
يكون باحدى ثلثة امور اما بقطع المدد الذي به بقاء ذلك الموجود لاطلاع
المميت على امتلاء وعاء استعداده وقبوله فينتقل ذلك المدد الى غيره فيصير
عين امداد ذلك الغير هو عين قطع ذلك المدد منه فيهلك وقد يكون الهلاك
بالامداد بالمنافي بواسطة مساط او بغير واسطة وقد يكون بغفلة من الممد
الكامل توجب الاعراض وانقطاع الالتفات المقتضى للبقاء وكذا من
دون الكامل من الائمة والاوتاد والابدال بالنسبة الى من هو دونه تحت دائرته
فافهم تفصيل هذا يطول والله اعلم) آه اى طالب قابل ومستمع مقبل اكمل زمان
وقطب دوران اولان خليفه يزدانك اوصاف واسرارنه نهايت وافاضه
انوارينه غايت يوقدر ولكن ﴿ مثنوى ﴾ بيش ازين با خلق كفتن روى
نيست * خلقه بوندن زياده كشف راز ايتمكك وجهي يوقدر و بوندن ارتق
سويلمك دخي ممكن دكلدر زيرا ﴿ مثنوى ﴾ بحر را كنجايي اندر جوى نيست *
بحرك نهره صيغمه سي يوقدر يعني بحر زخار انوار وحدت ودرياى امواج اسرار
سلطان حقيقت انهار افهام خلقه صيغمق امر محال واني تفهيم بغايت
دشواردر ﴿ نظم ﴾ بحمد الله مرا بنمود سبحان * كه بوده اين زمان آن
قطب دوران * ببينم من يقين اورا بديدار * ولكن رخصتم نى كردن اظهار *
نمايم راز آنكه بيني اسرار * نبايد راست اين معنى بكفتار * كه بس بود عار فارا يك
اشارت * اكر تو عارفي كردم بشارت * ولي تو بيخبر در سوى باغي * كرفتستي
زذات كل فراغي * چه كويم تا تو در بند خودي هان * نخواهي يافت اين اسرار
رهان * اكر اين راز كلي باز داني * حقيقت تا ابد تو جان جاني * سخن تا چند كويي
اى دل مست * كنون چون ديده باديدار پيوست * رها كن نام وننك وزهد
وطاعات * دو روزي روى نه سوى خرابات * كرو كن طيلسان در كوى خمار *
زماني سر بنه در سوى خمار * درين خمخانه دردي دركش ومست * شو وفارغ
نشين از نيست وزهست * نظر كن اندر اينجا دردنوشان * كه از دردي شده

مست وخروشان * از آن دردي كه صاحب درد نوشد * شود دريا نه چون
چشمه خروشد * از آن دردي كه بويي يافت منصور * نيارامد ابد تا نفخهٔ صور *
از آن دردي كه راح عاشقانست * بده ساقي كه اين شرح وبيانست * از آن دردي
مراده زود يكجام * كه بكذشتم هم از آغاز وانجام * مرا در دست جامي كن
دوايش * زجامي كن مرا مست لقايش * دوا كن دردم اى درمان جانها * كه
از دردست اين شرح وبيانها * چو دردم از تو ودرمانم از تست * چو جسم
از تو وهم جانم از تست * فنا كن مر مرا از كفت تقليد * رسانم اين زمان
دردبدن ديد * ندارم عقل وهوشم شد يكبار * حجاب من منم از پيش بردار * پس
اى طالب اسرار وراغب درديار چونكه حقيقت انسانيه واسرار ربانيه يي
بوندن زياده اظهاره مجال اولمديسه طالبان الهي كليت ايله محجوب قالمامق
ايجون كندو مرتبه مز اولان اوج جبروت ودرجهٔ ملكوتدن فرش زمين
ناسوته تنزل ايدوب رموجب فرمودهٔ حديث (كلموا الناس على قدر عقولهم
لا على قدر عقولكم ﴿ مثنوى ﴾ پست مى كويم باندازهٔ عقول * سوزي
خلقك اندازهٔ عقولنه كوره پست سويلرم يعني افشاء سر خلق ايدرسم عقول
خلايق فهم ايده جكي مرتبه دن اظهار ايدرم زيرا ﴿ مثنوى ﴾ عيب نبود
اين بود كار رسول * بو خصلت كامله عيب اولماز بلكه فعل محمدي وخلق احمدي
بويله در كما قال صلى الله عليه وسلم (نحن معاشر الانبياء امرنا ان ننزل الناس
منازلهم وان نكلم الناس على قدر عقولهم ﴿ شعر ﴾ چون نكتهٔ اسرار
خرابات بداني * اين نكتهٔ اسرار ز اغيار نكه دار * سرهاى سرا ترا ببريدند درين
كنج * تا دم نزند هيچ كس از پردهٔ اسرار * كر طالب سر يد زسر قصه مكوييد *
سر را نتوان برد درين كوچه بسر بار * اى شنودهٔ اسرار حقيقت چونكه
بو سوزلرده بو مقوله مخاطره واردر نيچون سويلرسن ديمه اكرچه انوار حقايق
سكا مكشوفه دكلدر ولكن رضاى حق بودر كه عباد مؤمنين بكليته پس پردهٔ
حرمانده قالميوب جمال وحدتي مشاهده ايدن اصحاب شهود فهمه قريب
اوله جق مرتبه شهادت وظلمات كثرات وكدورات تعيناتده قالان مستعدلري
فضاى انوار توحيد ذاتي يه ارشاد ودلالت وهر بريني بقدر قابليات وبحسب
استعدادات كما لاتنه هدايت ايده لر اما بو دخي معلومك اولسونكه اداء شهادت
اول حر وآزادك لايقيدر كه اسير نفس وشهوت وقيد بند كثرت اوليه ايمدي
اى سالك طريقت وراغب اسرار حقيقت ﴿ مثنوى ﴾ از غرض حرم

کواهی حرشنو * بحمدالله تعالی بن اغراض نفسانیه وشهوات حسیه والذات انسیه دن آزاد وحر دلشادم پس حر وآزادلك شهادت حقده سنی استماع قیل ﴿مثنوی﴾ که کواه بندکان نه ارزد دوجو * زیرا که اسیر شهوت و بندهٔ نفس وطبیعت اولانلرك شهادتی ایکی اربه یه دکمز بو خود معلومکدر که ﴿مثنوی﴾ در شریعت مر کواهی بنده را * نیست قدری وقت دعوی وقضا * شریعت مطهره ده تحقیق مسئله بونك اوزره در که وقت دعوی وحین حکم وقضاده عبد مملوكك شهادتنه قدر واعتبار یوقدر مثلا ﴿مثنوی﴾ کر هزاران بنده باشندت کواه * اکر سنك صحت ادعا که هزار وهزار بندهٔ درم خریده شهادت دخی ایدرلرسه ﴿مثنوی﴾ بر نسنجد شرع ایشان را بکاه * حاکم الشرع انلرك جمله سنی بر صمانه وزن ایتز یعنی سوزنی دیکلمز (ولا یقبل شهادة المملوك) دیو شهادتنی قبول ایتز کما قال صاحب الهدایه (ولا المملوك) قال اکمل الدین فی شرحها لا یقبل شهادة المملوك لان الشهادة ولایة متعدیة ولیس له ولایة قاصرة فاولی ان لا یکون له ولایة متعدیة) پس ای سالك طریقت وطالب اسرار حقیقت چونکه عبد مملوك ظاهرینك شهادتی مقبول اولمدیسه هیچ شبهه یوقدر که ﴿مثنوی﴾ بندهٔ شهوت بتر نزدیك حق * از غلام و بندکان مسترق * بندهٔ شهوت واسیر حکم طبیعت اولان سفلی جبلت حق تبارك وتعالینك قتنده غلام درم خریده وسبی واسرائله محکوم و بنده اولان کسنه لردن کمتر و بدتردر زیرا ﴿مثنوی﴾ کین بیك لفظی شود از خواجه حر * که بو عبد مملوك بر لفظ ایله یعنی (اعتقتك) دیمکله خواجه دن حر وآزاد اولور فاما ﴿مثنوی﴾ وان زید شیرین ومیرد سخت مر * اول بندهٔ نفس وهوا واسیر حب ماسوا شهوت وطبیعتی هرنه اقتضا ایدرسه ویروب شیرین در یاور وحالت نزعده آجی جان چکشوب وقابنی مز خرفات دنیویه دن الهیوب کوجله وسختلکله مرداولور آه ای غافل وجاهل بر عیش لذت نما که عاقبتی سم هلاهل وزهر قاتل اوله اومقوله عیشی ترك ایله ﴿رباعی﴾ ای جان عزیز ترك این دنیا کیر * وازچشم ره عالم بر معنی کیر * ای جوهر پاك قیمت خود بشناس * بکذر زعلا وملأ اعلی کیر * آه ای دل غمکین وعاجز ومسکین ﴿مثنوی﴾ بندهٔ شهوت ندارد خود خلاص * جز بفضل ایزد وانعام خاص * بندهٔ شهوت خود حق جل وعلانك فضل بی قیاس وانعام خاصندن غیریله خلاصه قادر اولماز پس عنایت ربانی وهدایت رحمانی دست کیری اولمیان بندهٔ فرج وشهوت

واسیر نفس وطبیعت عیاذا بالله تعالی ﴿مثنوی﴾ درچهی افتاد کانرا غور نیست * بر چاه تاریك وعمیق وراه مظلم ومضیقه دوشدیکه انك غور وپایانی یوقدر واعجب عجایب بودر که ﴿مثنوی﴾ وآن کناه اوست جبر وجور نیست * اول بئر بی غورانك کناهیدر جبر وجور دکلدر یعنی صورت چاه دنیاده انواع لذت وشهوت ایله مرتکب اولدقلری معاصی وحب مفرط ایله ذوق ایتدکلری مناهیدر که جهنمده غیا چاهی اولوب واول معصیتی حصوله کتورمك ایچون ایلدیکی اینجه اینجه واوزون اوزون فکرلری اول چاهك بی نهایت اولان بعد عمقی اولور آه کیم بو اسیر شهوت اولان نفس ظالم ﴿مثنوی﴾ درچهی انداخت او خود را که من * کندوبی بر چاه بعد وخذلانه آتمشدر که فضل الهی فریادرس اولمزسه بن عاجز ومسکین کندو رأی وفکرم ایله ﴿مثنوی﴾ درخور قعرش نمی پایم رسن * اول چاهك قعرنه لایق وغورنه ملاصق بر رسن نجات بوله مزم که خلاص ایده بیلم که اول چاه عمیقك اسمی غیادر وایچنه داخل اولانلر بی نماز واهل شهوت وهوادر کما قال تعالی (فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة واتبعوا الشهوات فسوف یلقون غیا) ابواه ودریغاه ﴿رباعی﴾ ای بلبل روح مبتلا مانده * کاندر پی این دام بلا ماندهٔ * خوکردهٔ اندرآن قفس خانهٔ تنك * وآکاه نهٔ کز که جدا ماندهٔ * آه ای دوات وسعادت و بخت وعزت اول عبد مقبول درکاه احدیته که جذبات رحمانیه وتجلیات سبحانیه انی چاه عمیق ضلالتدن اخراج وصحرای توفیق وهدایته تعریج ایتمکله رق اغیار و بندهٔ نفس مکار اولمقدن آزاد مطلق اولوب وسق اطوار بشریت وغسق اکوار انانیتدن خلاص اوله وآثار تعبددن قورتیلوب حر دلشاد اوله وحریت عامه مرتبه سندن دخی ترقی ایدوب حر الاصل وحریة خاصة الخاصه اوجاتنه اعتلا قیله کما قال اهل التحقیق الحریة علی مراتب حریة العامة وحریة الخاصة وحریة خاصة الخاصة فالحریة العامة هی التخلص عن رق الشهوات الخسیة وقید المشتهیات واللذات الانسیة وحریة الخاصة هی الخلاص والانفعال عن رق المرادات النفسیة والمتعینات القدسیة لفناء ارادتهم فی ارادة الحق واختیارهم فی اختیاره وذلك لان العروج والترقی عکس النزول والهبوط فلابد وان یکون به العروج والترقی وهو الارادة والاختیار الذی هو مناط التکلیف بالعروج وآخر النزول واول الترقی والعروج فالسلوك اذا کان علی النظم الطبیعی لابد ان یفنی اولا الارادة والاختیار فی ارادة الحق واختیاره ویتصف بالرضاء والتسلیم بالقضاء والحکم الاولی وهو باب الله الاعظم ورضوان من الله الاکبر (وماکان

مطلب
حریة عامه وخاصه وخاصه الخاصة

لمؤمن ولا مؤمنة اذا قضى الله ورسوله امرا ان يكون لهم الخيرة من امرهم) الآية
وفي آخر العلم الذي هو اول كل كون وحريتة خاصة الخاصة هي الانطلاق
والانفكاك عن رق الرسوم البشرية والآثار الكونية وذلك لانمحاقهم
واستهلاكهم في تجلي نور الانوار فحينئذ لا يبقى لهم تعلق بغير الحق لا ظاهرا
ولا باطنا لا صورة ولا معنى لا سرا ولا علانية آه اي دل آگاه وسالك راه اطناب
كلام اقتضا ايدوب ﴿مثنوى﴾ بس كنم كر اين سخن افزون شود ❊ خاموش اوله يم
اكر بو سوز طول ودراز اولورسه قهر الهي يه بورك‌لر طاقت كتورمز
﴿مثنوى﴾ خود جكر چه بود كه خارا خون شود ❊ جكر خود نه در كه حق
سبحانه وتعاليننك قهر وجلالنه متعلق اولان كلمات مهيبه دن سنك خارا خون اولور
پس بورك‌لر اكانه زهره ايله طاقت كتوره بيلور آه اي جكري سخت ودلي پر قسوت
بنم خود جكرم قان اولمادي ديمه كه ﴿مثنوى﴾ اين جكرها خون نشد
از سختيست ❊ بو مقوله جكرلر كه قهر الهي يه متعلق كلامدن خوف
اولدیغی كمال سختی وقسوتندندر وعذاب جباری خوفندن زهره‌سنك پاره پاره
اولدیغی ﴿مثنوى﴾ غفلت ومشغولی وبدبختيست ❊ غفلت وجهالت
وحب دنيايه مشغول اولدیغندن وبدبختلغندندر وبعض نسخه‌ده مصراع
اول ❊ ع ❊ اين جكرها خون نشد نه از سختيست ❊ واقع اولمشدر بو تقديرجه
معنى بويله اولور كه بو جكرلر خون اولدیغی استحكام وصلابتندن دكلدر بلكه
امور دنيا يه ومزخرفات شهوانيه يه بر وجهله اشتغال ايتمشدر كه كوشى
كر وچشمي كور وپر غفلت وجهالت ومردود وبدبخت اولمغله حق سبحانه
وتعالينك انذار وتأكيد وتخويف وتشديدلرين اصغايه قادر اولمادیغندندر بوخسه
نوع ما پرده صمم غفلتي كشاده قيلسه حديد وحجر دخي اولسه ريزه ريزه اولوردي
اما اول بدبختك كمال غفلتي قلبني بر مرتبه قسوته مبتلا ايلمش كه (ثم قست قلوبكم
من بعد ذلك فهي كالحجارة او اشد قسوة) قول كريمي ايله انلرك قلوب قاسيه‌لري
وصف اولنمشدر امانه فائده طوتملم كه شمدي متأثر اولمامش ﴿مثنوى﴾ خون
شود روزي كه خونش سود نيست ❊ جكر بر كونده خون اولور كه اول كونده خون
اولدیغی كندويه نافع اولماز واشك چشمي ناردن نهر اولسه جهنم آتشندن غيري
نسنه اولماز اعدي اي دل بيچاره ﴿مثنوى﴾ خون شو آن وقتي كه خون
مردود نيست ❊ اول وقتده خون اول كه اول حينده خون اولق مردود دكل
مقبولدر ❊ بيت ❊ اكنون طلب دوا كه مسيح تو برزمينست ❊ كآنكه كه رفت سوى

فلك فوت شد دوا ❊ خلاصهٔ كلام سرمايهٔ عمري الده ايكن كلام قديم سبحانيدن متأثر
ونصايح انبيا واوليادن متصبح اولميان وترك شهوت وهوا ايتميان بي دولتلرك جكري
حين موت وروز قيامتده خوف ودهشتلرندن خون اولور اما اول كونده اولان ناله
وافغان ذره قدر فائده ويرمز عاقله لازمدر كه اول كوندن غافل اولميوب بوم
دنياده ايكن جكري خون وكوزي ياشي جيحون اوله ﴿سبحه﴾ ياد كن زآنكه
رسد مرگ فراز ❊ كار بر تو شود از مرگ دراز ❊ از سر تخته برندت سوي خاك ❊ وز بلنديت
بدان تيره مغاك ❊ بردت از همه شمشير اجل ❊ در ته خاك تو ماني وعمل ❊ ياد كن زآنكه
زآوازهٔ صور ❊ شق شود بر بدنت شقهٔ كور ❊ همچو لاله بدر آيي زكفن ❊ بادل غرقه
بخون عريان تن ❊ ياد كن زآنكه ازآن روز كران ❊ نامه كردد زجب وراست بران ❊
ياد كن زآنكه چو ميزان بنهند ❊ بد ونيك وبدت عرضه دهند ياد ❊ كن زآنكه نهى
پا به صراط ❊ يا بانده روى يا بنشاط ❊ ياد كن زآنكه نمايد ناكاه ❊ پيش روى تو بيكبار
دو راه ❊ راه ازآن سان كه قضا بر تو نوشت ❊ يا بدوزخ بردت يا ببهشت ❊ ياد كن زآنكه
برد هوش زقوم ❊ هيبت نعرهٔ وامتازوا اليوم ❊ صدا زين واقعهٔ هائل پيش ❊ تو چنين
بي خبر وغافل كيش ❊ باز كو كين همه مغروري چيست ❊ وزره اهل خرد دوري چيست ❊
پاي همت بكش از دام غرور ❊ مي غفلت مخور از جام غرور ❊ نيست كاري زخداترسي به
❊ جهد كن داد خداترسي ده ❊ هركه در كشتئ اين ترس نشست ❊ ترس كس
كشتئ اورا نه شكست ❊ خلاصهٔ كلام حر مقبل ومرد آزاد كامل اولدر كه حق سبحانه
وتعالينك قهر وغضبندن قورقوب برگ خزان كبي لرزان اوله وهركز رحمتندن
دخي قطع اميد ايتميوب بين الخوف والرجا طالب رضوان اوله كه حق سبحانه
وتعالي اني رقيت بعد وخذلاندن خلاص ايدوب (ولمن خاف مقام ربه جنتان) وعد
كريمي نمايان اوله واول دخي سائر طالبلري دعوت ومشاهده ايتديكي مقام وحدتك
سعادتنه شهادت وطريق حقه دلالت ايليه يوخسه بو وجهله حر وآزاد اولميان
اسير نفس وانانيتلر كرامت وشهادتدن مردود ومسقوطدر زيرا شريعتده
ومسئلهٔ فقهيه ده ﴿مثنوى﴾ چون كواهئ بندكان مقبول نيست ❊ چونكه
مملوكلرك شهادتي مقبوله دكلدر مرتبهٔ حقيقتده دخي ﴿مثنوى﴾ عدل
او باشد كه بندهٔ غول نيست ❊ شاهد عدل اول حر وآزاد اولور كه بندهٔ غول
طبيعت وقيدبند مغول نفس وشهوت اولميه وبو معنايه شاهد بودر كه ظاهرا
وباطنا وصورة ومعني وازلا وابدا وسرمدا محض نور هدايت ورسوم بشريه
وآثار كونيه دن حر مطلق اولان سيد المرسلين وفخر الاولين والآخرين صلى الله

علیه وآله اجمعین شان شریفنده ﴿ مثنوی ﴾ گشت ارسلناك شاهددرنذر ❊ قرآن عظیمده (انا ارسلناك شاهدا) آیت کریمه سی نازل اولدی ﴿ مثنوی ﴾

زانکه بود از کون او حرین حر ❊ زیراکه اول هادئ سبل وسلطان رسل کون وحدثاندن آزاد ومجرد وحرین حرین حردر آه ای اخوان ابرار وخلان اخیار اول دلیل نبیل مهاجرین وانصار وخلیل جلیل فاعتبروا یا اولی الابصار سیدنی عدیل احرار اعنی حضرت شفیع روز محشر مهتر خورشید منظر ثمرهٔ شجرهٔ خلت نوربهار ملت نورنهار وحدت درحقهٔ حقیقت مشك نافهٔ طریقت شمس فلك رسالت سرو چمن جلالت عنوان عهدنامهٔ وفا میربان مهمانخانهٔ صفا محمد المصطفی علیه من صلوات الله الاوفی بر نور بدر جلیل وبر حرین حر اصیلدرکه هنوز وراق ابداع ازل اوراق امل اوزره قلم اول (اول ماخلق الله القلم) ومداد انوار وظلم ایله حواشئ وجود وعدمه حرف ایجاد وفوت ونقش حیات وموتی کشیده قیلمامش ایکن نقشبند قدرت صدر لوح حکمت اوزره اول شارع شهر شریعت وشارح سطر حقیقتك منشور نورینه بر مصداق (اول ماخلق الله نوری) قلم اولیت ورقم حریت نکاشته بیورمش ایدی وباده پیمای بادیه بیابان وادئ محبت اولان سقای بیدای عاطفت مطهرهٔ مطهرهٔ جودك دهان وجودن هنوز گشاده وساقئ باقی قدح فرح السنده تعبیه اولنان شراب میثاق بزم رزم حریفان سرمست وعاشقان بی هستلرك کف دستلرینه بیوده قیلمامش ایکن تشنه لبان بیابان هجران وسوختکان نیران حرمانه بر فحوای غرای (بالمؤمنین رؤف رحیم) اول صاحب مسند (کنت نبیا وآدم بین الماء والطین) ونازنین چاربالش (وما ارسلناك الا رحمة للعالمین) شفاعتندن نوال غفران ورحمت وزلال افضال ورأفتنی سقی واداره بیورمش ایدی ﴿ نظم ﴾ محمد چو شاه است عالم چو خیل ❊ که مقصود او بود باقی طفیل ❊ صلای کرم چونکه درداده شد ❊ جهان جملهٔ ازنور او زاده شد ❊ بمهمانئ پیشگاه الست ❊ طفیلی خور خوان اوهر که هست ❊ خدایی که هستی بدیدار کرد ❊ زبهر وی این سکه پرکار کرد ❊ سپهری برآراست مانند باغ ❊ زنور وی افروخت دروی چراغ ❊ زباغ رخش هشت بستان گلی ❊ درآن باغ روح الامین بلبلی ❊ زمین تا فلك یك غبار رهش ❊ ازل تا ابد یك تماشاگهش ❊ آه ای یارهم درد بو مقدمه نك تقدیمندن مراد بودر که چونکه کاشف الاسرار مولانا خداوندکار اول غرهٔ جبههٔ وجود وطرهٔ ناصیهٔ شهودك حرین حر اولدیغن ذکر ایتدیسه

مطلب

درذکر ظهور نور محمدی وانساب طاهرات احمدی وانتقال نورش درارحام طیبات از اصلاب طاهرات

بو حقیر بر تقصیر دخی اولا اول اعجوبهٔ کارخانهٔ بدایعك سلسلهٔ حسب وشرف نسبلرین بیان ونور ذات جیده صفاتلری شعاشع انوار ذات احدیتدن نه وجهله درخشان اولدیغن عیان بعده (انا ارسلناك شاهدا ومبشرا) آیت کریمه سنك تحقیقنه تحریك عنان سمند تبیان ایدیلم (ان شاء الله المعین ونسأل الله التوفیق والنور المبین) پس آرای عالم آرای ارباب بصائر وضمائر عقده گشای اصحاب سرائر مثل آفتاب لایح ومانند مشك ناب فایح اوله که کرارا ومرارا بالدفعات شرح وتقریر وتفصیل وتحریر اولندیغی اوزره مبدأ فیاض وفیضان فضل فضفاضدن واقع اولان اساس استفاضه وبنای استفاده بر مناسبتك ثبوتی اوزرینه مبنیدرکه بین المفیض والمستفیض بر واسطه ورابطه کرکدرکه علایق بدنیه وقیود بشریه ایله مقید اولان مستفیض فیض اقدسدن اول واسطه ایله استفاضه یه مستعد اوله یعنی اول اطلاق کلی ایله بو تقیید جزوئی ذوجهتین تجرد روحانی جهتندن مبدأ فیاضدن استفاضهٔ تام وتعلق جسمانی جهتندن کندی نوعنه افاضهٔ تعلیمه قادر اوله پس لاجرم انبیاء عظام علیهم السلام خط وسط وحد مشترکده مستقر اولدیلرکه انلره اتباع ایله مطالع انوار غیب الغیوب اولان مرایای قلوبنی کدورات تعلقات بشریه دن صقاله ایله استفادهٔ انوار قدس واستفاضهٔ اسرار انسه مشغول قیله لر ومتابعان دین قویم ورهروان صراط مستقیم اولان مؤمنلری ظلمات جهالتدن سرچشمهٔ آب حیات معرفته ایصال ایده لر پس (لا یصدر عن الواحد الا الواحد) حکمنجه حق جل وعلا ظهور آثار اسماء الهیه واسماء من بوره یه واقع اولان تجلیات الوهیت حیثیتندن بیلنمك اراده بیورمغله اولا وبالذات روح محمدی یی صورت جمعیت الهیه اوزره ابراز ایدوب بعده جمیع عوالم علویهٔ روحیهٔ عقلیه وعوالم سفلیهٔ خلقیهٔ عنصریه یی خاتم صورت نوعیهٔ کونیه اولان آدم علیه السلام گلنجه وآدمدن قیامته وارنجه اول روح محمدیدن ایجاد بیوردی نتکیم جابر بن عبدالله الانصاریدن روایت اولنان (سألت رسول الله صلی الله علیه وسلم عن اول شئ خلق الله قال هو نور نبیك یا جابر) حدیث شریفی که مفصل ومشروح حدیثدر بوندن اقدم زید رضی الله عنه بیاننده حقیقت انسانیه نك مراتب اربعیندن عبوری تحقیقنده ایراد اولنمشدر وسعید محمد بن مسعود بن محمد بن مسعود الکازرونی قدس الله روحه بالفیض الاقدس الربانی (المولد الکبیر للنبی البشیر) نام کتاب اطیفنده ایراد بیوردیغی احادیث

شريفه دن بعضى بونلردر كه نقل اولندى * روى ابن عباس عن النبى صلى الله
عليه وسلم انه قال (كنت نورا بين يدى الله تعالى قبل ان يخلق الله عز وجل آدم
بالفى عام يسبح ذلك النور فتسبح الملائكة بتسبيحه) * وعن عبد الله بن شقيق قال
(قال رجل يارسول الله متى كنت نبيا فقال الناس مه مه فقال رسول الله صلى الله
عليه وسلم دعوه كنت نبيا وآدم بين الروح والجسد) * وروى عن ابن عباس قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (ان الله قسم الخلق قسمين فجعلنى من خيرهم
قسما فذلك قوله (اصحاب اليمين واصحاب الشمال) فانا من اليمين وانا خير اصحاب اليمين
ثم جعل القسمين اثلاثا فجعلنى فى خيرها ثلثا وذلك قوله (اصحاب الميمنة واصحاب
المشأمة والسابقون السابقون) فانا من السابقين وانا خير السابقين ثم جعل
الاثلاث قبائل فجعلنى من خيرها قبيلة وذلك قوله (وجعلناكم شعوبا وقبائل)
فانى اتقى ولد آدم واكرمهم على الله ولا فخر ثم جعل القبائل بيوتا فجعلنى
فى خيرهم بيتا فذلك قوله (انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم
تطهيرا) * وعن عبد الله بن عمر انه قال (انا لقعود بفناء رسول الله صلى الله
عليه وسلم اذ مرت امرأة فقال بعض القوم هذه ابنة محمد فى بنى هاشم مثل
الريحانة فى النتن فانطلقت المرأة فاخبرت النبى صلى الله عليه وسلم فجاء النبى
عليه السلام يعرف فى وجهه الغضب حتى قام على القوم فقال ما بال اقوام تبلغنى
عن اقوام ان الله عز وجل خلق السموات والارض سبعا فاختار العليا منها
فسكنها واسكن سمواته من شاء من خلقه وخلق الارضين السبع فاختار
العليا منها فاسكنها من شاء من خلقه وخلق الخلق فاختار من الخلق بنى آدم
واختار من بنى آدم العرب واختار من العرب مضر واختار من مضر قريشا واختار
من قريش بنى هاشم واختارنى من هاشم فانا من خيار الى خيار فمن احب العرب
فبحبى احبهم ومن ابغض العرب فببغضى ابغضهم * وروى عن عباس (انه جاء
الى النبى صلى الله عليه وسلم فكأنه سمع شيئا فقام النبى عليه الصلوة والسلام
على المنبر فقال من انا فقالوا انت رسول الله قال انا محمد بن عبد الله
ابن عبد المطلب ان الله خلق الخلق فجعلنى فى خيرهم ثم جعلهم فرقتين
فجعلنى فى خيرهم فرقة ثم جعلهم قبائل فجعلنى فى خيرهم قبيلة ثم جعلهم
بيوتا فجعلنى فى خيرهم نفسا وخيرهم بيتا) وفى رواية اخرى (وان جبريل
قال يا محمد قلبت الارض مشارقها ومغاربها فلم اجد رجلا افضل
من محمد وقلبت الارض مشارقها ومغاربها فلم اجد بنى اب افضل من بنى هاشم

* وعن كعب الاحبار قال (لما اراد الله تعالى ان يخلق محمدا صلى الله عليه وسلم
امر جبريل فاتاه بالقبضة البيضاء التى هى من موضع قبر النبى عليه السلام
فعجنت بماء التسنيم ثم غمست فى انهار الجنة وطيف بها فى السموات والارض
فعرفت الملائكة محمدا قبل ان يعرف آدم ثم ظهر نور محمد فى غرة جبهة آدم
وقيل يا آدم هذا سيد ولدك من المرسلين فلما حملت حوا شيث انتقل النور من آدم
الى حوا وكانت تلد فى كل بطن ولدين الا شيثا فانها ولدته وحده كرامة
لمحمد صلى الله عليه وسلم ثم لم يزل ينتقل من طاهر الى طاهر الى ان ولد) * فائده *
كازرونى مولد كبيرده بعض كتب معتبره دن نقل ايدر كه نور محمدى مانند
خورشيد جبههٔ آدمده لمعان اتمكله اولادى اول نورك پرتوينه نظر ايتدكجه
حيران اولورلردى حتى آدم اولادينك اعجابنه تعجب ايدوب كندودخى اول نورك
رؤيتنى تمنى ايتدكده امر حق ايله اول نور جبهه سندن سرسبابه سنه پرتو ايتدكده
آدمك نظرى دوش وشماشه سندن بيهوش اولوب تعظيما لنور النبى صلوات
پارماغن قالديروب اشهد ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله ديمكله حين تكلم
كلمهٔ شهادتده پارمق قالدرمق آدمدن اولادينه سنت قالدى * وابن عمر الانصارى
يدرندن اول دخى كعب الاحباردن روايت ايدركه آدم عليه السلام اوغلى شيث
عليه السلامه اشارت جبريل ايله اول نور محمدينك كندويه انتقالندن خبر ويروب
واخذ ميثاق ايله شويله وصيت ايلدى كه تزوج اتميه الا اطهر نسايه تزوج ايليه
وشيثدن دخى اول نور قنغى اولادنه انتقال ايدرسه اول دخى اندن اخذ ميثاق
ايدوب وبو وجهله وصيت ايليه كه اول نورى لاجرم غسل ايله نسوان مطهراته
وضع ايدهلر كما قال كعب الاحبار (حتى بلغ شيث وراهق وادرك والنور يرى
فى وجهه كالهلال لا يفارق وجهه فعندها ايقن آدم بالموت والمفارقة وقال
يابنى اذا كان غد فانطلق معى فانطلق معه شيث وغرة نور رسول الله صلى الله
عليه وسلم لا يفارق وجهه فقام آدم على الحوض واخذ بعضدى شيث ونادى
باعلى صوته يارب انك قد اظهرت هذا النور فى وجه ابنى شيث وقد امرتنى على ان
آخذ ولدى عهدا وميثاقا فيا رب اهبط على من ملائكتك انكونوا شهداء
على ابنى شيث فقد اخذت عليه العهد والميثاق ان لا يضعه الا فى المطهرات
من النساء ولا يأتى النساء بعد يومه هذا الا طاهرا مطهرا قال فلم يدع آدم الا وجبريل
فى سبعين الف ملك بيده حريرة بيضاء وقلم من ياقوت فناداه السلام عليك يا آدم
ان الله تعالى يقرؤ عليك السلام ويقول لك ان حبيبى محمدا ان ينقل فى الاصلاب

وهـذه حريرة بيضاء وقلم من اقلام الجنة يستمدلك من غـير مداد نورا اكتب على ابنك كتاب العهد والميثاق بشهادة هؤلاء فهم امناء السموات فاخذ عهده وميثاقه وكتب كتابه فى تلك الحريرة وطواها طيا شـديدا وختمها بخاتم جـبريل ووضع فى التابوت من درة بيضاء وسلم الى شيث عليه السـلام وكسا الله عزوجل شيثا الملكان الغرة البيضاء حلتين خضراوين من نور الشمس وزوج الله شيثا محوايلة البيضاء وكانت فى طول حواء وجمالها وبياضها وذوائبها بخطبة جبريل وشهـادة الملائكة والولى آدم عليه السـلام وضرب لشيث قبة من ياقوته صفراء فوقـع بمحوايلة فيها فحملت (بانوش) فلما حملته سمعت الاصوات من كل جانب هنيئا لك يا بيضاء فقد اودعت لك نور محمد وضرب لها حجاب من اعين الناس وكان ابليس اللعـين لا يتوجه فى وجهه الا نظر الحجـاب مضروبا حتى وضعت انوش ونور رسول الله صلى الله عليه وسلم يلمع التمـاع البرق) اى شنونده آگاه سعيد محمد كازرونى مولد كبيرده كعب الاحبـارك بوقولنى ايراد ايدوب برجزؤدن زياده مفصل ومشروح روايتدر ومفهوم اجمـالى وخلاصهٔ مآلى بودركه شيث عليه السلام دخى آدم كندودن نه وجهله اخذ ميثاق ايتديسه ووصيت قيلديسـه اولدخى ولدى انوشدن اخذ ميـثاق ونسوان طاهراتدن غـيره وضع امانت ايتمـامك اوزره وصيت ايتمكله انوش دخى مراسم وصيتى رعايت ايدوب ولدى (قينـانه) اولدخى اوغلى (مهلائيـله) اولدخى اوغلى (يرديه) وصيت ايدوب اول دخى زوجات طـاهراتدن بزوره نام خاتونى تزوج ايدوب اخنوخ كه (ادريس) عليـه السـلامدر تولد ايدوب عنعنه ايله نور محمدى جبههٔ ادريسه انتقال ايلدى ادريس عليه السلام دخى ميثاق معهود اوزره (بروحا) نام برزوجهٔ طاهره يه نكاح ايدوب (متوشلخ) اندن تولد ايتدى انك دخى برمردسرخ موى وكمال بطش وقوت ايله متصف (لمك) نام براوغلى طوغوب نور محمدى انك جبهه سنه انتقـال ايلدى لمك دخى بنات ملوكدن قينوس بنت ميكائيل بن محوايل نام برمرأهٔ طـاهره يه نكاح ايدوب (نوح) عليه السـلام اندن تولد ايلـدى نوح عليه السـلام دخى اول نور منتقلى برمزرعهٔ پاكه القا ايتمك ايچون صـالحات مؤمناتدن عمـدرة نام برمرأهٔ جميله وطـاهره يى تزوج ايدوب نور محمدى انك رحمنه انتقال وشـاماكه (سام) ديدكلريدر اول نور ايله بدر منير كبى عرض جمـال ايلدى سام دخى حسن جمـالده بى بدل برمرأهٔ عفيفه يه

نكاح ايدوب (ارفخشـد) اندن تولد ايتدى * پس سام وجه ارفخشده نظر ايتدكده نور رسول اللهى انك جبهه سنده لامع ولايح اولديغن كوروب آدم وشيث عليهما السلامدن عنعنه ايله كندولره انتقال ايدن ودرهٔ بيضادن اولان صندوقهٔ ميثاقى ارفخشده تسليم ودسـتور معهود اوزره مرأهٔ طاهره تزوجنه وصيت ايتكله ارفخشد دخى مرجانه نام بردختر سعداختره نكاح ايدوب غابراندن طوغديكه (هود) عليه السـلامدر پس هود عليه السـلام دخى دستور معهود اوزره مبشا نام بربانوى صاحبة الجمال تزوج ايدوب (فالغ) اندن تولد ايلدى و بواسلوب اوزره طاهرا عن طاهر فالغدن (شالخ) واندن (اشروع) واندن (ارغو) واندن (ناخور) اندن دخى (تارخ) ظهوره كلوب تارخ دخى عنعنه ايله اولان وصيت اوزره نساء طاهره دن ادنابنت نمر نام دخترى تزوج ايدوب اندن (ابراهيم) خليل عليه صـلوات الله الجليل تولد ايلدى قال كعب الاحبـار (فلما ولد ابراهيم عليه السلام ضرب له علمان من النور علم فى الشرق وعلم فى الغرب فصارت الدنيا كلها نورا وضرب له فى سماء الدنيا عمود من الزمرد له طنين تهتز الملائكة من حسن ذلك الطنين مكتوب عليه هذا بشرى نور محمد عليه السلام فنظر الملائكة الى الارض فقال الهنـا انا نرى الارض كلهـا نورا فنوديت ان اسكنوا فهذا نور محمد صاحب الولاية والبشارة الكبرى اقسمت ان لا اجريه الا فى القنوات الزاهرة والطاهرة قال فوقع لابراهيم فى ابهامه وجماله كما وقع لآدم من قبل فقال ابراهيم الهى انى لم ارلك شيئا احسن من هذه الخليقة وهذه الامة فمن هذا الذى هو مبعوث بالسيف المسـلول الذى لا يغمد فاوحى الله اليه يا ابراهيم هذا حبيبى محمد اجريت ذكره قبل ان اخلق السموات والارض وسميته نبيـا مرسلا وابوك آدم بين الطين والروح وقد التقيت انت معه يا ابراهيم فى الذروة الاعلى وانى مجريه الى قناة صلبك ثم اجريه من صلب ابنك اسمعيل وقد امرت الخير والكرم ان يجرى معه فى رطوبة قناته حتى لا يبقى شئ من الخير والكرم الا جرى معه ابعثه بالسيف والذبح الاكبر وجعلت له ولامته ثلثى الجنة وثلثها لسائر الناس فقال ابراهيم اى رب فمن هؤلاء عن يمينه ويسـاره فاوحى الله اليه يا ابراهيم هم اصحابه وانصـاره فضلهم على سائر الاصحاب والانصار كفضل هذا النبى على سائر الانبيا يحفظونه و ينصرونه ويهجرون ذراريهم واموالهم ملأت قلوبهم له حبا وهم فى الارض سرجه واعلامه طوبى لمن احبهم والويل لمن ابغضهم يا ابراهيم افضل الانبياء محمد وافضل الامم امته هذا الكهل الذى عن يمينه

قدا كنفه سميته صديقة لانه يصدق بنبى ولا يكذبه فاعرفه يا ابراهيم واعرفه الى الى ذريتك فلم يزل النور بين عينى ابراهيم وابراهيم فى ظهره نور اسمعيل ونور اسحق قد علا هذه الانوار كلها نور محمد عليه السلام وكان ابراهيم قد بشر سارة بان الله عزوجل يرزقها ولدا اسود الرأس ويخرج الانبياء من صلبه وطمعت فى نور رسول الله صلى الله عليه وسلم وكان ابراهيم قد اخبرها بعظم نوره وبهائه حتى حملت هاجر باسمعيل وكان يومئذ اجمل جارية على وجه الارض ابصرت منها سارة امرا عظيما من النور والبهاء والجمال فاخذتها ماقدم وما حدث وقالت يا ابراهيم اين ماوعدتنى من ربى قال لها ابراهيم ابشرى ياسارة فان الله منجز وعده وانه لا يخلف الميعاد فلم تزل باكية حزينة حتى رزقت اسحق فلما حضرت ابراهيم الوفاة دعا بتابوت آدم فوضع بين يديه وكان من درة بيضاء وفيه بعدد كل نبى مرسل مبعوث بيت من زبرجدة خضراء آخر هذه الابيات بيت رسول الله عليه السلام فيها ديباجة حمراء فيها صورة محمد عن يمينه كهل المطيع مكتوب على جبينه اول من يصدق به من امته وعن يساره الفاروق مكتوب على جبينه قرن حديد لاتأخذه فى الله لومة لائم ومن ورائه ذوا لنورين مكتوب على جبينه ثالث الخلفاء وبين يديه على بن ابى طالب شاهر سيفه على عاتقه مكتوب على جبينه ليث كرار غير فرار يحب الله ورسوله ويحبه الله ورسوله وحوله عمومته والخلفاء والنقباء وهم انصار الله وانصار رسوله صلى الله عليه وسلم فنظر ابراهيم فاذا فى التابوت لكل نبى عصا وصورة من لدن آدم الى زمن ابراهيم فقال ابراهيم لبنيه يابنى انظروا الى هذا التابوت وهذه العصا وشروط الانبياء فنظروا فاذاهم بالانبياء كلهم منقول فى صلب اسحق نبى بعد نبى ونظر ابراهيم فاذا برسول الله عليه صلوات الله فى بهائه وجماله منقول فى صلب (اسمعيل) فقال ابراهيم يابنى قد امرت ان آخذ عليك من بين ولدى عهدا وميثاقا لاجل هذا النوران لاتضعه الا فى المطهرات فانى منطلق بك الى اكرم بقعة فى الارض فانطلق به فاقامه على جبل الثبير ورفع لابراهيم سحابة بيضاء ينتثر عليه مسك ازفر واخذ عليه العهد والميثاق) پس چونكه ابراهيم خليل الله دخى اسمعيل ذبيح اللهدن وجه مشروح اوزره اخذ ميثاق ايتديسه اسمعيل عليه السلام دخى زنان پاكدودماندن هالة بنت الحرث بن عمرو بن الحارث بن مصاص الجرهمى نام مرأهٔ طاهره يى حبالهٔ نكاحنه آلوب (قيذر) اندن طوغدى وانما سمى قيذر لانه ولد على القاذورة الوسطى يعنى فى افضل الايام يوم عرفة فتقاذر

على الناس واعطى جمال ابراهيم پس اسمعيل عليه السلام نور غراى محمدى بى جبههٔ قيذرده معاينه بيورمغله تابوتى اكا تسليم وتوصيهٔ ابراهيم اوزره دين حق تعليم واول نورى ارحام مطهراته وديعت ايتمسنى تفهيم بيوردى * پس قيذر دخى مراسم وصيتى رعايت قصديله مطهراتى فقط وادا محافظه اولق ظنى ايله اسحاقيلردن يوز عدد خاتون تزوج ايلدى اول نور محمدى برينه انتقال ايتمدى وبالجمله قيذرك قصه سى چوقدر تطويل لازم كلور خلاصهٔ كلام صكره قيذر اول نور محمدى نه مقوله رحمدن ظهور ايده جكنى بيلك واني تزوج ايكيچون فى سبيل الله يديوز قربان ذبح ايدوب هر قربانى كه ذبح ايدردى آسماندن سلسلهٔ بيضا ايله برنار نزول ايدوب اول كبش مذبوحى سمايه ترفيع ايدردى * پس يديوز قربان تمام اولدقده برندا كلديكه (يكفيك يا قيذر قد استجيب دعاؤك وتقبل قربانك انطلق الى شجرة الوغد فنم فى اصلها واتبع الى ماتؤمر به فى منامك) پس قيذر اشارت هاتف اوزره شجرهٔ معهوده سايه سنده خوابه واردقده هاتفدن شويله خبر ويرلديكه يا قيذر سنك النكده اولان نورك صاحبى عربيدر پس انى عربيانه اجرا قيل وغاضره اسمى ايله مسمى بر مرأهٔ صالحهٔ عربيه تزوج ايله كه اول نورا كا انتقال ايده ديديلر پس قيذر خوابدن مسرت ايله بيدار اولوب انواع تجسسدن صكره مرأهٔ مزبورهٔ عربيه بنى ذهل بن عمرو بن يعرب بن قحطان اولادندن ملك جرهمينده بولوب نكاح ايلدى وكندو ولايتنه كتوروب قيذرك غاضره دن (حمل) نام بر ولدنور منظرى طوغوب نور محمدى اكا انتقال ايلدى وجبههٔ قيذرده اولان نور رحم غاضره يه نقل ايتدكده ولد اسحاق نزاع ايدوب يا قيذر نبوت ولد اسحاقه منتقل وسزك نسلكزدن منقطع اولدى ديوب اول تابوتى قيذردن الديلر وتسليم تابوتده دخى قصهٔ عجيبه واردر ولكن بو محلده ثبت غايت تطويل اقتضا ايدر كتب تواريخ ومواد كبيركازرونى يه مراجعت اولنسون الحاصل يعقوب عليه السلام قيذرى تسليت ايدوب انده اولان نور محمدى زوجه سى اولان مرأهٔ عربيه دن وجوده كله جكن تبشير وصحف ابراهيمده وجه مشروح اوزره مسطور اولديغن تقرير بيوردى خلاصهٔ كلام غاضره دن حمل تولد ايتدكده قيذر نورى انك النده كوروب مسرور اولدى وسن بلوغه قريب اولدقده قيذر حملى دعوت ايدوب اول نورك اصلنى وكندويه انتقال ايتديكنى تحقيق ايدوب اخذ ميثاق ايچون بر عهد نامه يازدى وقيذر وفات ايدوب جبل ثبيرده دفن اولندى وحمل يتيم قالوب بعده اول دخى قومندن سعيده نام بر دختر سعد اختر آلوب

حلالندن (نبت) نام براوغلی طوغدی ونور محمدی اکا انتقال ایلدی نبتدن
دخی (هميسع) واندن (ادد) متولد اولدی وادد تسمیه سنه باعث بودر که
صوتی مدید وشرف وعزی طویل اولوب ولد اسمعیلده تعلم بالقلم ایدنلرک اولی
اددر واندن دخی (اد) وادن (عدنان) تولد ایدوب نور محمدی عنعنه
ایله عدنانه منتقل اولدی پس عدنان قومندن امینه نام برمرأهٔ عفیفه تزوج
ایدوب اندن (معد) وجوده کلدی ومعد غایتله بها دروصاحب حروب
وغارات او لمغله معد تسمیه اولندی واندن (نزار) تولد ایدوب نزار دخی
دستور قدیم اوزره عبده نام برمرأهٔ صالحه تزوج ایدوب اندن (مضر)
وجوده کلدی ومضر غایت حسن وملاحت ودلربا اولوب هرکیمکه نظرقیلسه
محبت ایتمکله اسمی شاننه موافق اولمش ایدی ومضر دخی حزیمه نام بردختر
پاك نژاد آلوب (الیاس) اندن طوغدی ومضردن نیجه زمان اولاد کلیوب
الیاس مضرك حالت کبرنده تولد ایتمکله قومنك کبیری وعشیرتنك سیدی
اولدیغیچون الیاس تسمیه اولندی والیاسك ظهرندن احیانادوی نحله کبی برصدا
ظاهراولوب تلبیهٔ رسول علیه السلام استماع اولنوردی وهرکس تعجبه
قالوردی پس الیاس محنه نام برمرأهٔ طاهره یی نکاح ایدوب نور محمدی اکا منتقل
و (مدرکه) نام برولدی ظهوره کلدی اول دخی آباواجدادنده اولان عزته نائل
اولدیغیچون مدرکه تسمیه اولندی پس مدرکه دخی تأهل ایدوب قزیمه نام بردختر
سعداختردن (خزیمه) نام برولد منور پدیدار اولدی وخزیمه تأهلده غایتله
تحری ایدوب بالآخره مناسده اشارت اولندیغی اوزره حسن وجمالده بی بدل
وقومی ایچنده سیده بره بنت ادبن طابخه نام دختری تزوج ایدوب نور محمدی
رحم بره یه انتقال ایتدی و (کنانه) اندن متولد اولوب نور محمدی جبهه سنده
نمایان اولدی وکن ضم کافله اورتمك وبرشیٔ نهفته قیلق وکسر کاف ایله
شیٔ خفیه دیرلر کنانه دخی قومی ایچنده اکثرزمان عزلت واختفا اوزره اولمغله
اسمی وصفنه موافق کلمش ایدی پس کنانه دخی انواع تحریدن صکره ریحانه
نام بردختر تزوج ایدوب نور محمدی اکا منتقل واول نور ایله (نضر) متولد اولدی
وحق سبحانه وتعالی اکا کمال بسطت ونضرت ارزانی بیوروب قریش تسمیه اولندی
فلهذا نضر نسلندن اولانلر قرشی اولوب نضردن اولمیانه قرشی اطلاق اولنمدی
ونضردن دخی نیجه قصهٔ عجیبه وظهور محمد علیه السلام ایچون بررؤیای
غریبه واقع اولمشدر محلندن کوریله الحاصل نضردن دخی تجدید میثاق

اولنوب (مالك) نام براوغلی طوغدی ونور محمدی انك جبهه سنده لمعان
ایلدی اول دخی ملك العرب اولدیغیچون مالك تسمیه اولنوب وذکر اولنان
وصیت ایچلرنده کماهی اجرا اولنوب مالکدن (فهر) تولد ایتدی اندن دخی
(غالب) واندن (لوی) واندن (کعب) واندن (مرة) واندن (کلاب) وجوده
کلوب جمله سی بربرینه معنعن وصیت ایتدیلر وکلابدن (قصی) وجوده کلوب
نور محمدی انك النه انتقال ایلدی وقصی حسن وجمال صاحبی اولوب
قریشه حاکم وقومنك اعلی وحقده جمله نك اقومی اولوب حق قبول وباطلی
اقصا ایتمکله قصی تسمیه اولنوب اندن دخی نور محمدی ایله برولد مکرم وجوده
کلوب بین القوم اشرف واعلی اولمغله (عبدمناف) تسمیه اولندی واواء نزار
وقوس اسمعیل ومفاتیح کعبه عبدمنافك النده اولمغله اطراف واکنافدن رکبان
عرب کلوب ملوك کبی اکا تحیت وتعظیم ایدرلردی وحق تعالی اکا بش نفر ذکور
ویدی نفر اناث اولاد میسر ایدوب اولادنك اولی (هاشم) درکه نور محمدی
انك النده قرار ایلدی وحق تعالی هاشمی نصرت محمدی ایله مختار قیلوب اسمی
عمر ایدی واول قومده ترتیب ثرید ابتدا اندن ظاهر اولمغله هاشم تسمیه اولندی
زیرا هشم ترتیب ایتمکه دیرلر قال کعب الاحبار (وكانت مائدته
منصوبة لاتحمل فی سرائها وضرائها وكان يحمل ابن السبيل ويأوى
اليه الخائف فخرج افخر قومه مفاخرة واسبقهم سابقة واعلاهم نورا لم تشبه
شائبة من دنسات الامهات بل امهات معروفات بعضهن من بعض طيبات
طاهرات فلم يزل يرتقى بنطفة رسول الله صلى الله عليه وسلم طاهرة زكية حتى
اخرجت من صلب عبد مناف الى هاشم لايقدر ان يدخل على الاصنام و بين
عينيه نور رسول الله صلى الله عليه وسلم) قال اسحق بن محمد فحدثنى سلمة بن
الفضل عن محمد بن اسحق قال (فلما خص الله هاشما بالنور واصطفاه على العرب
والقريش كلها قال ياملائكتى اشهدوا انى قد طهرته من كل دنس فاجريت
فى ظهره نطفة حبيبى محمد صلى الله عليه وسلم ممزوجة بلحمه ودمه وكان النور
على وجهه كالهلال الدرى اوكالكوكب فى توقد شعاعه لايراه حبر من الاحبار
الاقبل يديه ولايمر بشئ الاسجد نحوه تفدأ اليه قبائل العرب ووفور الاحبار
كلهم قد حملوا اليه بناتهم فيعرضون عليه ليتزوج بهن حتى بعث اليه هرقل
ملك الروم وقال ان لى ابنة لم تلد النساء اجمل منها ولا ابهى وجها فاقدم الى
حتى ازوجكها فقد بلغنى جودك وكرمك وانما اراد بذلك نور رسول الله
عندهم فى الانجيل فكان هاشم يأبى ويقول لاوالذى فضلنى على اهل زمانى

وجعلني من اوسطهم نسبا لاازوج الاباطهر امرأة في العالمين) حاصل كلام
هاشمه دخي منامده اشارت اولنمغله خديجه رضي الله عنها كبي زماننده سيدة
المخدرات اولان سلمى بنت عمرو بن زيد بن لبيد بن عامر بن النجار نام مرأه يه
نكاح ايدوب نور محمدي رحم سلمى يه منتقل و (عبد المطلب) اول نور محمدي ايله
متولد اولدي واكابين القوم شيبة الحرم دينلدي * كعب الاحبار روايت ايدركه
بركون عبد المطلب خوابدن بيدار اولدقده وجودي روايح طيبه ايله معطر
وكوزلري مكحل قالوب وقامتنده برحله پوشيده اولوب البابس ايدن كيم ايديكي
معلوم اولمدي وهاشم عبد المطلبك واقع حالني كوروب قريشيلردن بركاهنه يه
ايلتدي وعبد المطلبه واقع اولان قصه غريبه يي سويلدي كاهنه من بوره
ايتدي ياهاشم خداوند آسمان شيبه يه تمتع وتزوج ايچون اذن ويرمش كركدركه
اني بردختر دلربا ايله جفت ايليه سن * پس هاشم بسمع وچشم ديوب قيله بنت
عامر بن مالك بن خزاعه يي تزويج ايدوب حارث اندن طوغدي وقيله وفات
ايتمكله هند بنت عمروي تزوج ايدوب زبير ومقوم نام ايكي اركك و بيضا واروي
نام ايكي قز اولادي وجوده كلدي وشيبه قيله يه نكاح ايتدكدن صكره
هاشمده امارات موت ظاهره اولمغله ايتدي يابني كركدركه بوكون بني نضرك
جمله سني حضوره كتوره سن عبد المطلب دخي جميع قريشيلرك مخزومي
وعبدشمسي وعبد مناف واوبي وفهري وهاشميلرني جمع ايدوب حضور
هاشمه كتوردكده هاشم جمع قريشه ايتدي يامعشر قريش حقاكه وجه
ارضده سزمخ ولد اسمعيل سزوحق تعالى سزي حرمنده اسكان ايتمكله جمله دن
ممتاز قيلدي بن ايسه سزك رئيسكزم پس الى هذا الآن بنم حفظمده اولان
لواء نزار وقوس اسمعيل ومفاتيح بيوت الاصنامي حالا اوغلم عبد المطلبه تسليم
ايلدم مأمولدركه سز دخي بعد اليوم اكا اطاعت ايليه سز ديدي واول
زمانده عبد المطلب يكرمي بش ياشنده ايدي وفرقه قريش بكليتهم لات
وعزى ومنات الثالثة الاخرى وهبل وبونك امثالي اسماايله مسمى ايكيوز
عدد اصنامه پرستش ايدوب (هؤلاء شفعاؤنا عند الله) ديوب كعبه يي
طواف ومقام ابراهيمه تعظيم واصنام نيتنه ذبح قربان ايدوب مشرك بالله
اولمشلر ايدي * پس مشركان مكه باجمعهم قالقوب بموجب وصيت هاشم
عبد المطلبي تقبيل رأس ايدوب سمعنا واطعنا ديديلر وهر ييل طوائف عرب
شتر وغنم وانواع نعمدن عبد المطلبه هداياي وافره كتوروب تعظيم

ايدرلردي ونور محمدي جبهه سنده كوكب دري كبي تلألؤ ايتمكله اول نوري
تعظيما عبد المطلب اصنامه تقرب ايتمزدي واصحاب فيل كه ابرهه واتباعيدر
هدم بنياد مكه نيتي ايله عبد المطلب اوزره كلوب غضب الهي ايله جمله سي
هلاك اولدي تتكيم قصه اصحاب فيل مقدما سورة الفيل تفسيرنده تفصيلا ولنمشدر
محلندن كوريله وعبد المطلب ارهاصات نبوتدن نيجه عجايبات مشاهده قلوب
وچاه زمزمك حفر ثانيسي عمل عبد المطلبدر وحين حفرده سيوف مدفونه
بولنوب انواع علامات ظاهره اولمشدر وبالجمله عبد المطلب هندن صكره
لبنى بنت هاجر نام برزني دخي تزوج ايدوب ابولهب اندن طوغديكه اسمي
عبد العزى ايدي وقلم قضا وتقدير جبهه استعدادنه كفر ضلالت تسطير ايدوب
شاننه (تبت يدا ابي لهب) نازل اولدي پس مادر ابولهب دخي مرد اولدقده
سعدى بنت حباب بن كلبي تزوج ايدوب عباس رضي الله عنه وضرار وعاتكه
سعديدن طوغديلر سعدى دخي وفات ايتمكله هاله بنت وهيب نام برزنه نكاح
ايدوب سيد الشهداء حمزة وحجل وصفيه اندن طوغديلر ولكن نور محمدي وجه
شيبه دن مفارق اولميوب روزبروز لطافت ونظافت ونضارت وطراوتي زياده
اولوردي * مرويدركه عبد المطلب اول اثناده بررؤياي غريبه كورمكله خوف
بسيار ايله بيدار اولوب فزعه باشلدي كما حكى عباس رضي الله عنه (فنظرت
اليه وقد قام بجرر داءه فاتبعته حتى دخل على الكاهنة فلما نظرت الى تغير لونه قالت
له يا ابا الحارث مالي ارى لونك متغيرا قال لها لاني رأيت رؤيا هالتني بينا انا نائم في
الحجر اذا انا بسلسلة بيضاء قد خرجت من ظهري لها اربعة اطراف طرف قد بلغ
السماء وطرف قد بلغ الثرى وطرف قد بلغ شرق الارض وطرف قد بلغ غربها
فبينا انظر اليها وانا مأملها اذ صارت السلسلة شجرة خضراء قد تدلت بكل
ثمرة على وجه الارض واذا انا بشيخين قد وقفا علي فقلت لاحدهما من انت
قال انا نوح رسول رب العالمين فقلت للآخر من انت قال انا ابراهيم خليل رب
العالمين فسلما علي وقالا لي يا عبد المطلب هذه الشجرة هي الاصلة التي غرست
في ظهر آبائك لم تزل تنقل بالعهود والمواثيق حتى صارت اليك وانها محجوبة
في ظهرك عن عبادة اللات والعزى فقالت الكاهنة يا ابا الحارث لئن صدقت رؤياك
ليخرجن من ظهرك من يؤمن به اهل السماء ويدين له اهل الارض ودلت السلسلة
على كثرة اتباعه وانصاره وقوتهم لتداخل حلق السلسلة ورجوعها شجرة
ثابتة يدل على ثبات امره وعلو ذكره وسيهلك من لم يؤمن به كما هلك قوم نوح

وستظهر به ملة ابراهیم) پس عبدالمطلب بو واقعه‌دن صکره نیجه ماه وسال
تزوج ایتمیوب اول نور محمدینك جبهه‌سندن آخره انتقال ایتمدی بالآخره
تنبیها للتزویج بر واقعه دخی کورمکله فاطمه بنت عمرو بن عائذ نام مرأه‌یی یوز
رأس شتر ووزنه‌دن اون عدد اوراق مهر ایله تزوج ایدوب ابو طالب فاطمه‌دن
وجوده کلدیکه اسمی عبد مناف ایدی واناندن بر وآمنه توالد ایدوب هنوز
اول نور محمدی جبههٔ عبدالمطلبدن مفارق اولمامشیدی اتفاقا برکون عبد
المطلب شکاردن کرسنه وتشنه منزلکاهنه کلوب ماء زمزمدن نوش وفاطمه
خاتونی درآغوش قیلوب اول نور مشتعل رحم فاطمه‌یه منتقل وعبد اللهه
حامل اولدی وبر ساعت سعد اخترده مضیق رحمدن فضای دنیایه خروج
ایدوب قلم قدرت جبین مبیننی اوزره (عبدالله المستودع ظهره نور محمد بامان الله
وامان ملائکته بالعهود والمواثیق) نکاشته قیلوب عبدالمطلب دخی (عبدالله)
دیو تسمیه ایتمکه موفق اولدی ونور محمدی انده ظهور ایتمکله سائر اولادندن
زیاده محبت ایلدی * مرویدر که عبد المطلب حین حفر زمزمده بو وجهله نذر
ایلمش ایدی که اکر حضرت وهاب ومقتدر تکتم ایله موسوم اولان زمزم
مکرمی فیض عیون عنایتندن لطف بی منت ایدوب ظهوره کلورسه انك شکرانه
سیچون مشیئهٔ عدمدن پیشکاه وجوده کلیجك اولاد ذکوری عشرهٔ کامله‌یه
واصل اولورسه برینی ماننده اسمعیل حقه قربان واقتفاء اثر خلیل الرحمن ایلیه
چونکه اولاد ذکور عبد المطلب مرتبهٔ آحاددن مرور وسرحد عشره‌ده
ظهور ایلدی انجاز وعده عزیمت ایدوب ولکن خنجر ذبحه نصیب اوله‌جق
کیم ایدیکی معین اولمق ایچون عادت مألوفهٔ عرب اوزره ایتدی الهی قرعه
اتایم سنك اراد نکاه هر قنغیسنه دوشرسه انی ذبح ایده‌یم دیوب قرعه زن
اولدقده نقش نامرادی طالع عبداللهه واقع اولدی عبدالمطلب دخی بی تردد
امتثال امر نقد برایچون ذبح عبداللهه دامن درمیان ایتدکده مادر عبداللهك
اقرباسندن اولان بنی مخزوم بو امر موحشی منع وتعویق وعبد اللهی ذبحدن
تخلیص ایچون چاره جوی اولمغله سجاح نام کاهنهٔ کاردانه واریلوب امر
مزبوری عرضه داشت پیشکاه مشکل کشا ایتدیلر کاهنه ایتدی بین العرب دیت
مردم نه‌شیدر ونه مقداردر عبد المطلب اون شتردر دیو جواب وردی سجاح
کاهنه ایتدی یا عبدالمطلب عبدالله ایله اون شتر میانه‌سنده قرعه انداز
اول اکر قرعه شتره دوشرسه فبها والا قرعه جمع شتره واقع اولنجه اونر اونر

زیاده اولنسون دیدی عبدالمطلب موجب کفته عمل ایدوب اونر اونر زیاده
ایدرك بالآخره یوز رأس شتره منتهی اولدقده نقش کعبتین مراد جمع شتره
تعلق ایتمکله عبدالله غل ذل ذبحدن آزاد اولوب یوز دانه شتر کردن فراز ذبح
اولندی وحضرت فخر کائنات علیه اکمل التحیات (انا ابن الذبیحین) قول
شریفلریله بو معنایه اشارت بیوردی * رواة ثقات ستوده صفاتدن منقولدر که اول
کیجه که عبدالله دنیایه کلدی حدود شامده اولان احبار یهودانك ولادتندن برینه
خبر ویردیلر وسبب اطلاع بو ایدیکه حضرت یحیی بن زکریا الشهید علیهما
السلامك آغشته خون شهادت اولان جبهٔ صوف سفیدی کبار احبار یهودك
عندنده محفوظ اولوب ومطالعهٔ کتب آسمانی ایدنلر شویله معلوم ایدنمشلر
ایدی که جبهٔ یحیاده اولان خون خشك شهادت هر قچان که تازه وترومتقاطر
اوله پدر پاکیزه کهر حضرت سید البشرك ولادتنه اشارتدر دینلمش
پس احبار یهود پیرامن جبه‌دن جریان ایدن قطرات خون وجه زمینی رخ کلکون
ایلدیکن رأی العین مشاهده ایتمکله تقدیر خدا حبیبی محمد المصطفانك
نطفهٔ پاکنی صلب پدردن رحم مادره نقل ایده‌جکن تحقیق ایدوب لاجرم
تنورهٔ شرارهٔ کفر وفساد اولان نهاد بئس المهادلرندن نائرهٔ حقد وحسد زبانه
کش اولوب کمر عداوتی میان شقاوته بند ایتدیلر وعبداللهی قتل وهلاك
نیتی ایله ام القرایه کلوب نیجه مکر وخدعه‌یه دقت ایتدیلر ولکن برکات
نور محمدی نارشراره فشان جهودانی اطفا ایدوب برنسنه‌یه قادر اولمدیلر
الحاصل عبدالله صون کردکار ایله پرورده اولوب تربیه‌سی بر مرتبه‌یه
ارتقا ایتدی که برکون عبدالله پدرینه ایتدی ای والد ماجد بکا عجب حال واقع
اولور چونکه بطحاء مکه وکوه ثبیره روانه اولام ظهرمدن بر نور اخضر لمعان
ایدوب شطرینه منقسم اولور وبر قسمی شرقه وبر قسمی غربه منبسط اولوب
بعده بر شکل مستدیر مجتمع اولور وبر قطعه سحاب مدور کبی فرقه سایبان
وپیوستهٔ آسمان اولوب فی الحال اولکی حالنه رجوع وکیر ودرون ظهرمه
ولوج ایدر وهر کاه که بر درخت بی برك وثمرك زیر نشیمنی اولسم درحال
سبز وسرافراز واوزرمه سایه انداز اولور واول محلدن نهضت ایلسم فی الحال
اول درخت اسکی حالنه عودت ایدوب خشك اولور وهر بارکه کعبه‌ده اولان
اصنامه قریب اولسم جمله اصنامدن بو وجهله فریاد ایشورکه ای عبدالله
زنهار بزدن دور اول که نور محمدی سنك جبیننده نمود ار اولوب اول حبیب

پروردکار برسلطان عظیم الشاندرکه پیغمبرآخرزمان وقاتل کفار ومشرکاندر
عبد المطلب ایتدی ای فرزند دلبند امیدم اولدر که تقریرایتدیککك حالات
ومشاهداتك اولان علامات اول زبدهٔ مکونات سنك صلبکدن وجوده کله جکنه
اشارتدر وبالجمله چونکه والد سید البشر حد بلوغه ایرشدی حسن صورت
وصفاء سیرت ایله صدرنشین دیوان بلاغت اولمغله سائر اخواندن ممتاز
بلکه جمیع فتیان قریش وجوانان بنی عدناندن سرافراز ونورساطع الظهور
شفیع المحشر غرهٔ غرای خوب منظرندن شعشعه انداز اولوب اطراف وجوانب
واقارب واجانبدن بلکه محتشمان روزکار وپادشاهان کامکار آنی داماد ایدنمکه
راغب وکرارا ومرارا بوامرك حصولنه طالب اولوب عبد المطلب هربرینه
تسوفله جواب ویردی حتی نیجه دختران صاحب جمال عبداللهك حسن
دیدار ولطف کردارنه عاشق بی قرار اولوب وصلتی امیدنه کذرکاهنده طوروب
عرض کالای صورت ایدرلردی وفی الحال امر خدا ایله ملائکه اول جماعت
نسوانه کندولری صور مهیبه ایله اظهار ایدوب خوف وخشیت ایله سرجرائملرین
سراپردهٔ فراغنه چکرلردی وتوفیق سبحانی ایله عبدالله دخی مخالطهٔ زناندن
محترز اولمش ودامن همتی لوث تهمت ایله آلوده اولمامشیدی پس بوحال اوزره سن
عبدالله یکرمی بش ویرقولده اوتوزسنه یه واصل اولدقده اول کوکب رسالت
مطلع سیادتندن طلوعه قریب اولمغله جهودان شامدن یتمش عدد غدار
خون آشام بربرله عهد تمام ایتدیلرکه مکه یه واروب بروجهله اهتمام ایدهلرکه
لاجرم شبکهٔ مکر وکیدایله مرغ روح عبداللهی صید وکمند ظلام خدعه ایله
روز حیاتنی شام ممات قید ایتمینجه مراجعت ایتمیهلر پس برمثال بوم بونیت
شوم ایله شامدن نهضت وخوف اشتهاردن کیجه حرکت ونهارده مختفی
وراحت اولوب بواسلوب اوزره حوالئ مکه یه ایرشوب منتظر فرصت اولدیلر
اتفاقا عبدالله دخی برکون تك وتنها شکارکاهده مترصد صید ایکن فرصتی
غنیمت بیلوب جملهسی بکفدمه هیئت اجتماعیه ایله پیش وپس عبداللهدن
شمشیربران حواله قیلدیلر مکر وهب بن عبدمناف زهری دخی اول وادیده
صیده چیقمش ایدی ناکهان عبداللهه هجوم ایدن کلابی کوروب عبداللهی
استخلاص نیتنه آت سورد کده انی کوردیکم جانب آسماندن مخالف طور آدمی
ابلق سوار برطائفهٔ خجسته دیدار پدیدار اولوب اول جهود حسودلری
طعمهٔ شمشیر ایدوب عبداللهی کمند کیدلرندن خلاص ایلدی چونکه عبدمناف

ذکر اولنان مصافی مشاهده ایلدی علوشان عبدالله معاوی اولوب دختری
آمنه خاتونی عبداللهك حبالهٔ نکاحنه قیدایتمك خاطرهسیله متزلکاهنه عودت
ایدوب صورت واقعه وذهننده مصمم اولان خاطرهسنی منکوحهسی بره پیشکاهنه
عرضه داشت ایتدککده انك دخی بورأی رزین مقبولی اولمغله
فی الحال بوامرك حصولی ایچون نسوان قریشدن بعض سازکار ومصلحت
نواز خاتونلری رفیق ایدوب بالاتفاق رسالت وهب ایله خدمت
عبد المطلبه واروب زوجندن سلام فراوان ایتدی واثنای مکالمهده مناسبت
بولوب ایتدی یا عبد المطلب بزم بردختر پاك طینتمز واردرکه اریکه نشین نهانخانهٔ
عصمت اولوب حجلهٔ عفتده مستور وپردهٔ عزتده منظوردر دیوب مدعاسنی
معروض رأی عبد المطلب ایلدی عبد المطلبك دخی بوواقعهٔ کامنه که آمنه یی
عبداللهه تزویجدر خاطرینده بغایت مرغوب کورندی زیرا عبد المطلب مقدما
دخی آمنهنك لطافت ونظافت وحسن وملاحتن آمنهنك دخترعمی وکندونك
زوجهسی هاله که مادر حمزهدراندن کرات ایله استماع ایتمشیدی وبروایتده
باعث رغبت عبد المطلب قصهٔ حبر یمندرکه عبد المطلبه برزمان جانب یمنه
سفر واقع اولمغله احبار یهوددن بریسی یمنده عبد المطلبه ملاقی اولوب وجهنه
نظر ایتدکده ایتدی ای مرد پاك نهاد قنغی قبیله دنسن عبد المطلب اولاد
هاشمدنم دیو جواب ویردی حبر یمنی ایتدی ای فرزند ارجمند سندن دستور
اماولدرکه برمعنی تفحصی ایچون بعض عضوکه نظر ایلیم عبد المطلب دخی
جائز الرؤیه اولان محله نظر شرطیله دستور ویردی پس حبر یهود عبد المطلبك
منخرینه وبروایتده کف دستنه نظر ایدوب ایتدی ای عبد المطلب سنك کف
دستکدن برنده ملك وسلطنت وبرنده نور نبوت موجوددر وذکر اولنان دولتنك
اجتماعی ایکی مناف میانندن ظهور ایده جکدر بریسی عبدمناف بن قصی
وبریسی عبدمناف بن زهره درانده حبر یمنی ایتدی ای مرد پاك کهر
متأهلمیسن عبد المطلب مجردم دیدی حبر ایتدی ایمدی سکا وصیت اولسونکه
مکه یه داخل اولدقده بنی زهرهدن بردختر تزوج ایلیه سن بناء علی ذلك
عبد المطلب بنی زهرهدن مادر حمزه هاله بنت وهبی المش ایدی فاذا کان کذلك
آمنه بنت وهب دخی بنی زهرهدن اولمغله تنق دیباج ازدواج عبداللهه وضع
ایلدی * وعبدالله بن عباس رضی الله عنهما والد ماجدی عباسدن ناقلدرکه
عبدالله ایله آمنهنك شب زفافنده بنی مخزوم وعبدشمس وعبدمنافدن ایکیوز عدد

مطلب
تزویج آمنه
باعبدالله

نسوان پرده نشینان تعداد ایلدمکه آمنهٔ امینه نك اول گنجینهٔ مراده وصلتی
استماع ایتدکلرنده رشك وتأسفلرندن بردرده مبتلا اولوب آخر عمره وارنجه نفلرینی
زوج آخرك عقد نکاحندن منع ایدوب آه حسرت ایله نقد گرانمایهٔ جانلرین خزانه دار
ارواحه تسلیم ایتدیلر * بیت * هزار تشنه چو اسکندرست در ظلمات * همین یکیست
خضر بر کنار آب حیات * وآمنه خاتون رسول علیه السلام ایله من جهة الاباء کلابده
جمع اولور که رسول علیه السلامه منتهی اولان جهت آباء الی صلب وآمنه یه
واصل اولان جهت آباده درت بطن مرور ایتمشدر آمنه خاتونك جهت آباده
اولان انسابی بونلردر آمنه بنت وهب بن عبد مناف بن زهره بن کلاب بن القصی
وبطون امهات آمنه بو وجهله مضبوطه در آمنه بنت ام حبیبه بنت بره بنت
قلابه بنت امیه بنت دب بنت عاتکه بنت لیلی بنت عوف وابو البشر آدمدن فخر عالم
صلی الله علیه وسلمه گلنجه واقع اولان سلسلهٔ نسبلری قرق سکز بطن اولوب ولکن
بکرمی بربطن که عدنانه منتهیدر اصلا شبهه واختلاف واقع اولمیوب حضرت
رسالت پناه علیه صلوات الله دخی عدنانه وارنجه عد بیورمشدر وعدناندن
آدمه وارنجه واقع اولان باعث اختلاف تقال وتکثر وتقدم وتأخردر فاماشیث
وادریس ونوح وابراهیم واسمعیل علیهم صلوات الله الجلیل جد رسول الله
اولدیغنده اشتباه یوقدر الحاصل مدققان حقایق آثار ونویسندگان دقایق
اخباردن منقولدر که عشیهٔ عرفه ده که لیلة الجمعه ایدی اول رجیس برج سعادت
ایله زهرهٔ اوج طهارت میانه سنده عقد مناکحت استوار اولمغیچون اول گیجه
چادر زربفت زفاف قوریلوب تقدیر عزیز پروردگار ایله نتیجهٔ ازدواج ماء
وطین اولان نطفهٔ سید المرسلین صلب عبد اللهدن رحم آمنه یه منتقل اولدی
* وابن عباسدن مرویدر که اول نطفهٔ محمدی صلب عبد اللهدن رحم آمنه یه
انتقال ایتدیکی گیجه تمامی کاهنان عرب آگاه اولوب صورت واقعه یی بر برینه
اعلام ایتدیلر وشرق وغرب عالمده اولان وحوش وطیور ودواب بحور گفتاره
گلوب قریبدر که بو کهنه خانهٔ تاریك جهان نور حضور نبی آخر الزمان ایله
نورافشان اوله دیو بر برینه تبشیر ایتدیلر وربع مسکونده اولان صنملر منکوس
اولوب روی زمینده اولان جبابرهٔ روزگار واکاسرهٔ ذوی الاقتدار اسرهٔ
سرورلرندن نکونسار اولدیغندن غیری هر برینك نطق زبانی طوتیلوب
مالك مکنت تکلم اولهمدیلر * وآمنه خاتوندن منقولدرکه مدت حمل نور نبوت
الی آیلق اولنجه دیگر خاصهٔ نسوان اولان علامات ثقلت حملدن کندمده

مطلب
آبستن شدن آمنه
برسول آخرالزمان

انقطاع دمدن غیری شی احساس ایتیوب حامل اولدیغم بیلدم وانقضای
مدته قریب بر خواب غریب کوردمکه بندن بر نور سرمایهٔ بهجت وسرور
منفصل اولدیکه آنك شعاعندن طرف شامده اولان بلادهٔ بصرینك قصوری
نظرمده پدیدار اولدی ونا که جهان پر پرروشن افق آشکار اولوب * ع * نظر
درزمین وزبان در سخن * بکا توجیه خطاب ایدوب یا آمنه سنك صندوقهٔ رحمکده
مودع اولان نه مقوله جوهر جهان افروز سعادت اندیکن بیلورمیسن دیدی
بندخی حلیهٔ شعورمدن عاطل اولدیغم اشعار ایتدیکمده ای ستیرهٔ ناموس عصمت
سکا بشارت اولسونکه حامل پیغمبر آخر الزمانسن دیدکده حملی تحقیق ایتدم
وزمان وضع نزدیك اولدقده اول پرروشن ضمیرینه اظهار وجه بدر منیر ایدوب بکا
حرز الامانی (اعیذه بالواحد الواحد من شر کل حاسد) تعلیم ایدوب اول
مولود مودود عاقبت محموده تعویذ ایلیه سن وبعد الولادت اسم شریفن
محمد دیه سن دیدی * ومرویدرکه اول علت ظهور عالم وتشریف طراز آدم
صلی الله علیه وسلمك انتقالندن اول طاغه قریش نیجه ماه وسال استیلای
قحط وغلادن بی مجال اولوب ابر آسمان بی مطر واشجار بوستان بی ثمر وچارپایان
لاغر قالوب عالم وعالمیان مضطر اولمش ایدی چونکه اول نور حضوره مجرای
فقرات صلب مطهردن انتقال واقع اولدی سحب متراکمه دن باران برکات
تقاطر ایدوب نیجه روزگار خشك لب اولان انهار وعیون جریان ایدوب
پژمرده اولان درختلر نمودار ثمرات اولدی وچارپا زده دخی کمال سمن حصوله گلوب
حالده ارزاق کثیره منتشر اولدی واول سال فرخنده فاله سنة الفتح تسمیه اولندی
﴿ نظم ﴾ هستی او تا بعدم خانه بود * نقش وجود از همه بیگانه بود * چون ز وجودش
عدم آوازه یافت * نسخهٔ هستی رقم تازه یافت * سایهٔ رحمش که ز کردون گذشت *
رزق رسان در همه آفاق گشت * تا بعدم داشت وجودش درنگ * بود جهان
بر همه تاریك وتنگ * نور وجودش بجهان نور داد * ماهیان را خبر از سور داد *
اصحاب سیر روایت ایدرلر که رحم مادرده نخل سهی سیمای خیر البشر هفت
ماهه ایکن عبد المطلب اول مستند اریکهٔ عز وجاه ووالد ماجد رسول الله اعنی
عبد اللهی برسم تجارت شامه گوندر مکله واروب عودتده مدینه یه گلدکده
صاحب فراش اولوب بتربده قالدی وقافلهٔ شام مکه یه شامدن مراجعت
ایتدکلرنده عبد المطلب عبد اللهك شکسته حال اولدیغن بیلوب عباده وابابی
ایچون اکبر اولادندن اولان حارثی بر وجه استعجال طیبهٔ طیبه یه ارسال ایتمکله

مطلب
وفات عبدالله

حارث وارد قد عبدالله‌یی متواری حجاب تراب ودار النابغه‌ده مدفون ونایاب کوروب مکه‌یه عودت وهادم اللذات عبد المطلبك قواعد بنیان وجودن خراب ایتدیکن عبدالمطلبه اعلام وبو ایبانك مفهومی ایله خاطرین تسلیت تمام ایلدی ﴿نظم﴾ از اجل نیست هیچ کس ایمن * با همه خلق مرك این دارد * جعد مشکین مادر خسار از * بلحد ها درون دفین دارد * وزمرهٔ اصحاب سیر وفات عبدالله‌ده اختلاف ایدوب بعضیلر عبدالله ایچون آفتاب آسمان رسالت زمین هدایته طلوع ایتدکدن ایکی ییل صکره وفات ایتشدردیمش وحین وفاتنده سررشتهٔ عمر عزیزی اندازهٔ سال ایله یکرمی بش ویاخود اوتوز کرده کسسته اولدی دیمشلر نو یسندکان اخبار تاریخ ولادت ووقت ظهور آفتاب نبوتنده شویله تحقیق ایتمشلرکه سلطان الانبیاء حضرتلرینك اریکهٔ عزت سرای خاص انخاصدن جلوه کر سرادقات ظهور اولدیغی میلاد شریفی حکومت نوشیروانندن قرق ایکی ییل والتی آی مرورنده واقع اولوب وزمان بعثت عیسی بن مریمدن ولادت وجود شریف خاتمه کانجه محمد بن اسحق وابن عباس روایتی اوزره آلتیوز سال ووفات اسکندردن سکز یوز التمش ایکی سنه وزمان داوددن بیك سکز یوز ییل وزمان موسادن ایکی بیك اوچیوز وزمان ابراهیمدن اوچ بیك یدیوز وزمان نوحدن درت بیك در یوز طقوز وعهد آدمدن آلتی بیك یدیوز سنین کامله منقضی اولمش ایدی وعلی قول البعض ولادت رسول علیه السلام وقعهٔ اصحاب فیلدن قرق کون ویاخود اللی کون وعند البعض ایکی ییل ویاخود دخی صکره واقع اولدی دیرلر ولکن اصح روایت عام فیلدن ایکی آی آلتی کون صکره واقع اولدیغیدر وجمهور محدثین اخبارك اتفاقی بونك اوزرینه‌درکه ولادت نبوت پناه ماه ربیع الاولك اون ایکنجی کیجه شب دوشنبه‌ده واقع اولدیغن تحقیق ایتمشلردر وشرذمهٔ قلیله ماه رمضانده واقع اولدیغن اشعار ایتمشلر وقول اخیر اول روایتی تقویت ایدرکه اول حضرتك انعلاقی شب عرفه یاخود ایام مزدلفه‌ده در دیمشلر زیرا اتفاق دقیقه شناسان فن سیر بو منوال اوزره‌درکه مدت حمل سید البشری زیاده ونقصان طقوز آی اولمشدر پس استحکام قواعد حج ذوالحجه‌ده اولورسه بی ریب وشك استکمال نه ماهه دخی رمضانده اولور بوتقدیرجه بین الروایتین توفیق بووجهله ایتمشلرکه کفار مکه وان کفرو ضلالده ایام حجی تأخیر ایدرلردی کما قال تعالی (انما النسیء زیادة فی الکفر یضل به الذین کفروا یحلونه عاما ویحرمونه عاما) فاذ کان کذلك محقدرکه اول سنه‌ده حج قریش

(فائده)
حکی ابو الخیری ان شیخنا من الصالحین حکی له انه رای رسول الله صلی الله علیه وسلم قال فقلت له یارسول الله بلغنی انك قلت ولدت فی زمن الملك العادل وانی اسئلت الحاکم اباعبدالله الحافظ عن هذا الحدیث فقال هذا کذب لم یقله رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال علیه السلام صدق عبدالله
سعد

جمادی الاخره‌ده وقوع پذیر اولمغله ماه ربیع الاولده طقوز آی تمام اوله پس بروایت جمهور ربیع الاولك اون ایکنجی دوشنبه کیجه‌سی عام فیلده سال قران هاویه‌دن اون یدنجی کونده نیسانك یکرمیسنده واقع اولدیغی محققدر ودقیقه شناسان فن نجوم اول حضرتك طالع مولود بهبود عاقبت مسعودلرین شویله استخراج ایتمشلردرکه جدیك یکرمنجی درجه سنده واقع اولوب زحل ومشتری عقربك درجهٔ ثالثه سنده ومریخ درجهٔ بیستم سرطانده وقمر بروج مذکوره‌نك اون سکزنجی درجه سنده وشمس حملده وزهره ثورده وعطارد دخی حملده مقام طوتوب رأس جوزاده وذنب قوسده کندو شرفلرین بولمشلر ایدی دیو انواع تحقیقات کثیره ایتمشلردر حبذا اول خورشید فلك نبوت ومه آسمان رسالت که مطلع وجوددن نورشهوده بروز ایتمکله ظلمات کفر وعصیان انوار لامعهٔ ایمان واحسانه متبدل واپالیٔ شقاوت ایام سعادته متبدل اولوب محدب فلك الافلاکدن نقطه کاه مرکز خاکه وسطح عرش معلادن صحن فرش غبرایه وارنجه انك نور هدایته غرق اولدی ﴿شعر﴾ تاشب نیست صبح هستی زاد * آفتابی چواونداردیاد * فیض فضل خدای دایهٔ او * فر پرهمای سایهٔ او * حاصل کلام حضرت سید الانامك یوم ولادت سعادت انجاملرنده واوله انداز کائنات اولان کایات وقایعدن بریسی آب دریاچهٔ ساوه‌درکه سراب صحرای عدم اولوب ووادیٔ خشك لب سماوه‌ده مدی الزمان سیلاب دکل برقطره آب وبلکه سراب دخی نمایان دکل ایکن هر کوشه‌سندن چشم عاشقان کبی جوی‌لر روان اولدیغیدر * وبری مقعر فلك قره همسر اولان طاق کسرییه کسر عظیم اصابت ایدوب * وهزار سالدن برو صنایدید مجوس ایقاد ایتدکلری نار آتشکده فارس‌در که شب میلادده منطفی اولمشدر وبانوی حرم سرای عصمت والدهٔ مکرمهٔ شاه رسالت آمنه حضرتلرندن روایت اولنورکه حین وضع حملده برآوازه مهیب استماع ایدوب کمال خوف ایله جانب آوازه نظر انداز اولدقده انی کوردمکه برمرغ سفید جناحنی بطنمه سوروب درونمدن خوف زائل اولدی واول شب چراغ جهان افروز نبوت مشیمهٔ ملکوتدن نشیمن شهادته نور اجلال قدومن اظهار ایتدکده بدندن برنور ساطع الظهور لمعان ایتدی که زمین وآسمانده جمعه نوردن غیرشی نمایان اولمدی وحین وضعده عطشم مشتد اولوب عسلدن احلی ولبن شهبادن ابیض برطولو جام شربت صوندیلر نوش ایتدم واطرافمه نظر ایتدیکمده بنات

عبد منافه متشابه قدوقامتده مانند نخل باسق وطلعت وملاحتده مثل آفتاب
شارق نسوان مرافقتمزه كلوب تعهدمه مقاومت ايتديلر وحين طلقده انلره
اتكا ايدوب انكن كيملر ايديكن بيلیوب تعجبده قالدم و بو حالده نظر ايتدم كوردمكه
غايتله بياض سمادن بر ديباج طولانى متطاول اولوب انى چشم خلايقدن
حفظ ايليه سزديو سمعمه بر ندا ايرشدى ومنقارلرى زمرددن جناحلرى
ياقوتدن بر جمع طيور پرنور و بر بلوك رجال موفور السرور كوردم كه جوهواده
صف آراسته اولوب اللرنده عيدن ابريقلر طوتمزلر واول حالده نقاب طاق
چشمدن رفع سراپردۀ حجاب اولمغله شويله معاينه قيلدمكه وجه ارضنده
اوچ عدد اعلام سدره فرسا پديدار اولوب برى قلۀ كهسار مشرقده و برى
برج باروى مغربده برىسى دخى بام معظم كعبه ده نصب اولنديغى حينده اول آفتاب
چارم آسمان رسالت مختونا ومسرورا كون كبى طلوع ايلدى ودرحال جبين
نور مبين سجادۀ زمينه كستراينده قبلوب اللى دعايه قالدرديغن مشاهده
قيلدم علم شريفه خفى اولميه كه مراسم قواعد عاشقان محمدى عليه صلوات الله
الهادى عشقله عاشقانه صلوات ديو بو محلده تعظيما لجلاله قيام ايتمكدر
ومولد كبير وكتب سير صحيحة الاسانيدك اكثرنده آمنه خاتوندن منقولدركه
اول غنچۀ كل نبوت اكمام استارخفادن جلوه كر كابن عالم شهادت اولدقده
اوچ نفر جوان خوب لقا پيدا اولوب برينك اللده قوايح عنبراستشمام اولنور
برخوب ابريق نقره كوب و برينك اللده زمرد اخضردن چاركوشه برطشت
نور منظر كران بها اولوب هر كوشه سنده بردر شاهوار استوار قلنمش و برينك
اللده دخى برحرير سفيد وار ايديكه ابيض من الثلج مثلى اكا صادق ايدى پس
دارندۀ طشت اولان شاب نور آفتاب طلعت ايتدى يا حبيب الله بو طشت
چاركوشه جهات اربعۀ دنيادر هرنه جانبى مراد شريفكز اولورسه اشارت
اولنسون اول حضرت خاتم رسالت دخى دست هدايت پيوستن وسط طشته
نهاده قيلدقده شكاف سرادقات كوندن برنداى عزت مشحون مسموعم
اولديكه محمدك اختيار ايتديكى كعبه در ايمدى كعبه اكا قبله ومسكن اولسون
دنياوب وجودناز پرور سيد البشر اول طشت زمردينه وضع اولندى واول
ابريق سيمين ايله بدن نورطينتى بدى كره غسل اولندقدن صكره اول حرير پارۀ
سفيده پيچيده قلنوب وكو ياسمك ازفردن بركربند ايله هر كوشه سن مستحكم
ايلديلر بعده دارندۀ حرير قطعه اول نازنين مهد نبوتى زير بال عاطفته

ولادت شاه رسالت

آلوب برساعت نجومى كبوتر بچه سنه طعمه ويرز اولديغى كبى دهانى دهان
پاك رسوله قويوب حوصلۀ ادراكك مافوق وسعى اولان انواع جواهر
كلماتى سمع استعدادنه القا ايلدى محمد ايسه انكشت مباركيله طلب زيادات
ايدردى بعدازآن اول جوان نور افشان ايتدى اى محمد سكا بشارت اولسونكه
مجموع اخلاق حسنۀ اصفيا وخزائن علوم لدنيۀ انبياسكا ارزانى قيلنوب ومفاتيح
فتح ونصرت دست همتكه تسليم اولندى ودبدبۀ هيبتك قلوب ناسه زلزله
ويروب جميعسنه خوف عظيم مستولى اولدى ديوب اوچى دخى سراپردۀ
غيبده مستور اولديلر وبالجمله آمنه خاتونك اول شب ميلادده مشاهده ايتديكى
معجزات باهرات محمديه غايت اولمبوب جملهسى سلك تحريره كشيده قيلنسه
بونك كبى بركتاب مستقل اولور * منقولدركه سيد كائنات عليه اكمل التحيات
شب ولادتنده عبد المطلب مسجد الحرامده دركاه رفيع الدرجاته تضرع ومناجات
ايله رفع حاجات ايدركن اركان كعبه مقام ابراهيمه سجده ايدوب ينه قرار كاهنه
عودت ايلدى وعبد المطلبك بو حالت غريبه مشهودى اولدقده رقدۀ ظلمات
بت پرستيدن اويانوب نفسنه خطاب ايتديكه الله اكبر خداى زمين وآسمان
محض احسانندن نظر عنايتن بندن بيدريغ قيلوب جركاب عبادت اصنامدن
سرچشمۀ ذهنم پاك ومجرد قيلدى وبو اثناده قبۀ ملكوتدن برنداى خوب
ادا رسان اولديكه مژدهاى عبد المطلب كه حالا آمنه دن برطفل فرخنده كهر
وجوده كلديكه دريای ارشاد وهدايت عالم وحاليانه كوهرنثار رحمتدر ديندى
عبد المطلب اول نداى خوبى ايشتدكده قرارى مجالى قالميوب بروجه استعجال
متوجه دوانخانۀ آمنه اولوب قرع باب سعادت مآب ايلدى آمنه خاتون
آواز حزين ايله جواب ويروب فتح باب نبوت نصابى وقت آخره حواله ايتكله
عبد المطلب قرع باب محكم ترايدوب يا آمنه فتح باب اولمازسه معرض هلاكده
اولمم مقرردر ديو الحاح ايتكله آمنه بروجه مسارعت فتح باب ايلدى عبد المطلب
ابتدا طاق جبين آمنه يه نظر انداز اولوب كوردىكه اول مودع اولان نور صفابخش
زائل اولمش * پس سبب ازالۀ نورى سؤال ايتدكده آمنه وضع حملندن واثناى
طلقده عجايب ملكوتى مشاهده قيلديغندن خبر ويردى عبد المطلب دخى
كندويه واقع اولان حالاتى تقريردن صكره كتوراول فرزند سعادتمندى
كوره يم وسنبل عنبر بوينۀ يوزم سوره يم ديدى آمنه غرق عرق حجاب
اولوب جواب ويرديكه ضمير منيره ستير اولميه كه برشخص ملك منظر اول خورشيد

انوری برطشت زمردینده غسل ایدوب برقطاط اخضره صاردقدن صکره
یاآمنه بو پسر نازپروری اوچ کونه دك زخم چشم مردمدن حمایت ایدوب
هیچ فرده کوسترمیه‌سن دیوتأکید بلیغ ایتدی دیمکله عبد المطلبك ناصیۀ
جلالنده نشان حدت پدیدار اولوب بهر حال اول نخل موزون جنانی پیشکاه
نظارمده جلوه کر ایتمك کرکسن دیو اقدام وابرام ایدیجك آمنه خاتون ناچار
اولوب ابتدا اول مستند وسادۀ جان فلان خانه‌ده پرورده نشین کنف رحماندر
اکر قادر ایسکز واروب کوریکز دیدی عبد المطلب دخی سل سیف ایدوب
متوجه خانه اولدقده کوردیکه بر رجل مهیب دروازۀ خانه‌ده صمصام آتشبار
ایله پاسبان اولمش قریب اولدقده یاعبد المطلب مادامکه ملائکۀ علیین زیارت
مقدم مکرم سید بشردن فارغ اولیه جنس انسدن جسارت ملازمت ایدن
ضرر کورر دیمکله مهابت قاتندن وجود عبد المطلب مانند برك خزان لرزان
اولوب عنان اختیاری الندن کیتدی وکلدیکی سمته عودت و بو سرنهفتنی
طوائف قریشه انشا ایتمك نیتیله دروازۀ خانه‌یه چیقدقده چشمۀ دهاننك آب روان
تکلمی جریاندن قالوب لال اولدی ومشهودی اولان حالاتك کتمانی لازم
ایدیکنی بیلوب تقدیم لازمۀ کتم اسراره باشلدی ووقت موعوددن صکره
دیدۀ نوردیدۀ عبد المطلب واروب اول مولود مسعودك جبین آفتاب اشراقنه
نظر ایتدکده کمال سروردن اول سرور نورمنظری بردوش قیلوب کعبۀ مکرمه‌یه
کتوردی وسیلۀ بلاغت احتوای شکرانۀ موهبۀ رب العالمین ایچون
برقصیدۀ بدیعه انشادینه سرآغاز ایلدیکه بو ابیات اندندر ﴿ شعر ﴾
الحمد لله الذی اعطانی * هذا الغلام الطیب الاردان * قد ساد فی المهد علی
الغلمان * اعیذه بالبیت والارکان * حتی یکون بلغة الفتیان * حتی اراه بالغ
البیان * اعیذه من کل ذی شنان * من حاسد مضطرب العنان * و بعد
ازآن خواجۀ جهان علیه صلوات الله المنان پیشکاه آمنه‌یه کتوروب حفظ
وحراستی بابنده انواع وصیت ایلدی * پس اکابر فن سیر بو وجهله تحقیق
ایدرلر که اول شیرخوارۀ پستان ایت عندز بی یدی کون و برروایتده اوچ کون
شکرریز مادردن مص البان ایدوب بعده ابولهبك کنیزکی واوغلی مسروحك
دایه‌سی وحمزه بن عبد المطلب وابوسلمة بن عبد الاسد المخزومی وعبد الله بن
جحش الاسدینك مرضعه‌سی اولان ثویبه خاتون مرضعۀ جناب سید البشر
اولان کرایم نسوانه ملحق اولوب اوچ درت آی امزردی ومذکور الاسامی

اولان رجال شیرنوشان پستان ثویبه اولاق واسطه‌سیله حضرت مقدس
نبوی علیه صلوات الله الصمد ایله سود قرنداش اولدیلر و بعد ازآن قبیلۀ بنی
بکر بن سعددن حلیمه بنت ابی ذویب السعدیه ارضاع ایدوب کندو
قبیله‌سنه ایلتدی زیرا عهد مزبورده آیین صنادید قریش بو منوال اوزره
ایدیکه لاجرم تولد ایدن اولاد واحفادلرین مرضعات قبائله ویروب کندولری
ازواجیله فراغ بال اوزره همنشین فراش راحت اولورلردی وهمچنان حرارت
هوای ام القرادن اطفال خرده سالارین صیانت ایچون ارضاع بهانه‌سیله آب
وهواسی لطیف صحرایه کوندررلردی بناء علی ذلك حوالی نشین مکه اولان نسوان
قبائل اطفال اشراف قریشی ارضاع ایچون فصلار بیعده ام القرایه کلوب
خرکاهلرینه کتوررلر ومدت رضاع ختام فطامه یتدکده آبا وامهاتنه کتوروب
تسلیم ایدرلر واول مقابله‌ده مظهر انواع احسانلری اولورلردی پس دستور معهود
اوزره سال میمنت اشتمال ولادت حبیب ایزد متعالده نسوان مرضعۀ بنی سعد
حرم محترمه کلدکده محض فضل ربانی وعنایت محض سبحانیدن سعادت ارضاع
خاتم رسالت ایله حلیمۀ سعدیه مستسعد اولوب خرکاه سیاهی اول نور آفتاب
حقیقتك مقر طلعتی اولدیغی ایچون محسود فلك الافلاك اولدی واطراف
وجوانبدن سامعۀ حلیمه‌یه بو وجهله آوازۀ تهنیت القا اولنوردی که هزار
وهزار بخت ودولت وعز وسعادت اول صاحبۀ پستان سکری البانه که
اول غنچۀ دهان بستان نبوته نصیب اوله دینلوردی پس حلیمۀ سلیمه اول نازنین
نازپرور قماط عصمتك رعایت لوازم ارضاعنده بیك شوق ومحبت ایله بذل دقت ایدوب
اولقدر امارات سیادت وعلامات نبوت مشاهده ایتدیکه بسیاردن اندك
وهزاردن بکی تحریر اولنیدی صحایف دورلك اوراق روز وشب کفایت
ایتمیدی وآثار مقدم سعادت ملتزمندن کلبۀ حلیمه‌ده اولقدر برکات کثیره
نمودار اولدی که محاسبان عالمك شمه‌سنی تعداددن عاجز قالیدی واما عبد
السلام مروزینك مفاخردن معین مسکینی معارجنده نقل ایدرکه حلیمه‌دن
مرویدرکه اول آفتاب آسمان رسالت سه ماهه ایکن ایاغن طوروب چارماهه
اولدقده دیواره استناد ایدوب یورودی وپنج ماهه‌ده مشیه اقتدار کلوب
شش ماهه اولدقده عادت اوزره یورودی وهفت ماهه‌ده آب روان کبی هر طرفه
دوان اولوب هشت ماهه اولدقده تکلمه سرآغاز ایدوب نه ماهه‌ده زبان
معجز نظامی فصیح وبلیغ کلمات بدیعة النکات اجرا ایلدی وده ماهه اولدقده

سفارش کردن نبی را
آمنه برضاعت
حلیمه

ابتدای مشی وتکلم نبی

اطفال ایله خلطه ایدوب تیر اندازیده مناضله کوستردی وابتداء تکلملری
(لا اله الا الله قدوسا قدوسا نامت العیون والرحمن لا تأخذه سنة ولا نوم)
کلمهٔ متبرکه‌سی اولدی و بر روایتده مفتاح اقفب سر ملکوت اسانلری زیر مقالید
جبروتده مکنوز اولان جواهر کلمات (لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر الحمد لله
رب العالمین) فقحنه مترتب اولدی دیمشلر ومعارج النبوه ده مسطوردر که
عمر عزیز سید الانبیا وسند الاولیادن ایکی سنه مرور ایتدکده حلیمهٔ سعدیه
اول خورشید سعادتی حضور آمنه یه کوتروب والکن خاطر حلیمه دیدار فرخنده
آثار حبیب کردکاردن افتراقه اقتداری اولمامغله آمنه خاتونه منت ایدوب
باردیگر حرارت هوای مکه‌دن کلبرك باغ نبوت اولان وجود نازنینلرین صیانت
بهانه‌سیله دستور اولوب سمت قبیلهٔ بنی سعدی قدوم عنبر نسیم سید الانام ایله
تکرار معطر ایلدی * وقصهٔ شق صدر بدر کائنات بو نوبتده اوچ یاشنده ایکن
واقع اولدی وکیفیت وقوع صدرده حلیمه‌دن بو وجهله منقولدر که بر کون
اول سید البشرك رضاعا برادری اولان ضمره هنکام نصف النهارده مرعی‌دن
دوان واشك ریزان فریاد وفغان ایله کلوب ایتدی ای مادر مشفقه اخ اکرم
هاشمی‌یه یتشن که ایکی نفر مرد بالا قد جامه سفید طوتوب صندوقهٔ سکینه اولان
سینه‌سنی کینه سنی برسکین تیز ایله چاك ایتدیلر پس حلیمه وزوجی اولان حارث
بن عبد العزی درحال خطوات استعجال ایله اول کوکب دریٔ بطحا مسیرینه
برحالده ایرشدیلر که مانند شمع دلفروز بر کوشه‌ده طورمش وآفتاب نور وحدت
جمالنه برتو صالمش پس بی اختیار ایکیسی دخی قدم پاك کفش افلاك کنه دوشوب
اول مخاطب خطاب لولاکی بغرینه باصدیلر وصورت واقعه‌دی سؤال ایتدکلرنده
اول ورد خندان حقیقت تبسم ایله جواب ویردی که اوچ مرد نور پاش و بر روایتده
ایکی شخص سفید پوش کلوب برینك النده ابریق سیمین وبرینك النده برف
ایضدن برساخته طشت خضرای زمردین اولوب میان برادرانمدن بنی الدیلر
وذروهٔ کوهه کوتروب لطف وسکونت ایله خوابانیده قیلدیلر وکابرك سینه‌مشافی
برخنجر شفاف موشکافله چاك وخلوت سرای خاطردرا کی خاشاك ماسوادن
پاك ایتدیلر ییوردی پس حلیمه ایله شوهری مشورت ایدوب جازم که بو شب چراغ
دودمان عدنانه بر شی اصابت ایلیه مناسب اولان بودرکه بو ودیعهٔ جلیله یی
دار الامن مکه‌ده مادر مهربانه تسلیم ایده وزدیوب اول نظر کردهٔ الطاف
پروردکار وناز پروری سالما مادر مهربانی آمنه‌یه تسلیم ایتدیلر وعند المورخین

قصهٔ شق صدر

الاخیار امر مختار بودر که اول حبیب کردکار مرهٔ ثانیه‌ده سه سال ویکماهه
قبیلهٔ بنی سعده قرار ایدوب اول زمان که آمنهٔ امینه دیدار خورشید کردار
احمد مختار ایله دیدهٔ جانی روشن قیلمش ایدی سن شریفلری بنج ساله ویکماهه
ایدی دیمشلر وبعض روات شق صدر دخی بنج ساله‌ده واقع اولدیغن نقل
ایتمشلر رخساره طرازان مخدرهٔ تدقیق سیرشویله تحقیق ایدرلر که سررشتهٔ
عمر کران بهاء سلطان الانبیاء عقود سنیندن علی قول البعض عقد سادسه
پیوسته اولدقده مادر پاك کهر حضرت سید البشر بنی عدی
بن النجار که اقربادندرانلاری زیارت وتجسس احوال عبد الله ایله
تجدید نعمت نیتی ایله ام ایمن که کنیزك عبد الله اولوب بحسب الارث
سید ولد آدم صلی الله علیه وسلمه انتقال ایتمشیدی کندویه رفیق
وهم طریق وتعهد خدمت خضانهٔ رسولی اکا تفویض وتقلید ایلدی
وحضرت قرة العین ملك وملکوتی مصحوب قافله قیلوب سلامت خطیرهٔ
خضرای مدینهٔ مطهره‌یه ایلتدی ودار النابغه ایله موصوف اولان مدفن
عبد اللهی مقدار یکماهه دولت سرای اقامت ایدوب مجاورتله محسود بیت
المعمور ایتدکدن صکره صوب دار الامان بیت یزدانه عطف عنان عزم ایلدی
واول محفه پیرای قافلهٔ عفت اعنی مادر مسند عصمت حضرت مسند
وسادهٔ نبوت فتح اول ومد آخر ایله معروف اولان مرحلهٔ ابواده یکتا سوار
هودج فنا اولدی * بیت * شدآن دری آسمان شرف * جدا همچو در
یتیم از صدف * وموضع مزبورده اول صدف دریتیم کوشه کیر مطمورهٔ
لحد اولدقده کافل خدمت حضانه اولان ام ایمن اول لؤلؤی شهوار حقهٔ
نبوتی حریم حرم الهیه کتوروب خدمت کفالت عبد المطلبه یتوردی قال
السیوطی فی خصایصه اخرج ابو نعیم من طریق الزهری عن ام سماعه
بنت ابی زهر عن امها قالت (شهدت آمنة ام رسول الله صلی الله علیه وسلم
فی علتها التی ماتت فیها ومحمد غلام یفع له خمس سنین عند رأسها فنظرت
الی وجهه ثم قالت ﴿ شعر ﴾ بارك فیك الله من غلام * یا ابن الذی من حرمة
الحمام * نجا بعون الملك المنعام * فودی غداة الضرب بالسهام * بمائة من
ابل سوام * ان صح ما ابصرت فی المنام * فانت مبعوث الی الانام * من عند ذی
الجلال والاکرام * تبعث فی الحل والحرام * تبعث فی التحقیق والاسلام *
دین ابیك البر ابراهام * فالله انهاك عن الاصنام * ان لا توالیها مع الاقوام *

ثم قالت كل حى ميت وكل جديد بال وكل كبير يفنى وانا ميتة وذكرى باق وقد تركت خيرا وولدت طهرا ثم ماتت فكنا نسمع نوح الجن عليها فحفظنا من ذلك ﴿ شعر ﴾ نبكى الفتاة البرة الامينة * ذات الجمال العفة الرزينة * زوجة عبدالله والقرينة * ام نبى الله ذوالسكينة * وصاحب المنبر بالمدينة * صارت لدى حفرتها رهينة * واخرج الطبرانى وابونعيم وابن عساكر (خرجت من نكاح ولم اخرج من سفاح من لدن آدم الى ان اولدنى ابى وامى لم يصبنى من سفاح الجاهلية شئ) واخرج ابن مردويه عن ابن انس قال قرأ رسول الله صلى الله عليه وسلم (لقد جاءكم رسول من انفسكم) بفتح الفاء وقال انا انفسكم نسبا وصهرا وحسبا ليس فى آبائى من لدن آدم سفاح كلنا نكاح وقال تعالى فى كلامه الاعلى (الذى يراك حين تقوم وتقلبك فى الساجدين) قال ابن عباس وعكرمه فى تفسير هذه الآية اراد بقوله (يراك حين تقوم النبوة) و بقوله (وتقلبك فى الساجدين) فى اصلاب الموحدين من النبى الى نبى حتى اخرجك نبيا فى هذه الامة) بوتقديرجه آبا واجداد نبوت پناهك جمله سى عهد آدمه وارنجه يه كرك زمان جاهليت وفترتده وكرك دعوت سالفه ده اهل اسلامدن اولمق ملاحظه اولنور كما قال السيوطى قد ثبت عن جماعة كانوا فى الجاهلية انهم تحنفوا وتدينوا بدين ابراهيم وتركوا الشرك فما المانع ان يكون ابوا النبى عليه السلام سلكا مسلكهم فى ذلك كما قال الحافظ ابو الفرج بن الجوزى فى التلقيح فى تسمية من رفض عبادة الاصنام فى الجاهلية ابو بكر الصديق زيد بن عمرو بن نفيل عبدالله بن جحش عثمان بن الحويرث ورقة بن نوفل رباب بن البراء سعد ابو بكر الحميرى قيس بن ساعدة الايادى ابو قيس بن صرمة پس شو يله كان آكاهك ضمير انباهلرينه خفى اولميه كه خلال قصهٔ مولد سيد البشرده ذكر اولنان آيات كريمه واسانيد صحيحه ايله روايت اولنان احاديث شريفه يى ايراددن مراد عبد افكندهٔ نامرادك بودر كه مسلم رحمة الله عليه انس رضى الله عنهدن روايت ايلديكى (ان ابى واباك فى النار) وابو هريره رضى الله عنهدن روايت بيورديغى (استأذنت ربى ان استغفر لامى فلم يؤذن لى واستأذنت ان ازور قبرها فاذن لى) حديث شريفلرينه حصر نظر اولنميه واقدم ائمهٔ مجتهدين سراج الامة والدين امام اعظم رضى الله عنه يه على قول البعض نسبت اولنان فقه اكبرده ووالدا رسول الله ماتا على الكفر ديو مصرحدر وامام على بزدوى فقه اكبر ابو حنيفه نك اولديغن بعد التحقيق

مطلب منع ونهى از گفتار ناشايسته درشان پدر ومادر نبى عليه السلام

معناى ماتا على الكفر مفهومنى تأييد ايتمشدر بناء على ذلك لاجرم بزدخى عقدهٔ عقيده مزى انك اوزرينه قيدايدرز واعتقاد اهل مذهبمز بونك اوزرينه منعقد اولمق لازم ايديكن حليهٔ شعوردن عاطل اولنلره تفهيم ايدرز ديو بو بابده بحث وجداله متصدى اولان جهله دن اولميوب بلكه خصوص مزبورده اولان قيل وقال عيانا بالله المتعال تعظيم حقوق نبيده تقصير واختلال وساده اوح اولانلرى افساد واضلالدر وابن حجر المكى شرح همزيه ده * لم تزل فى ضماير الكون * تختارلك الامهات والآباء * بيتنى شرح ايتديكى محلده بو خصوصده واقع اولان اقوالى تفصيل ايتديكدنصكره بو وجهله ختم كلام ايتمشلركه وقول ابى حيان ان الرافضة القائلين بان آباء النبى عليه السلام غير معذبين مستدلين بقوله تعالى وتقلبك فى الساجدين) فلك رده بان مثل ابى حيان انما يرجع اليه فى علم النحو وما يتعلق به واما المسائل الاصولية فهو عنها بمعزل كيف والاشاعرة ومن ذكر معهم فى مامر آنفا على انهم مؤمنون فنسبة ذلك للرافضة وحدهم مع ان هؤلاء الذين هم ائمة اهل السنة قائلون به قصور اى قصور وتساهل اى تساهل وكمال پاشازاده عليه رحمة الله بو بابده برسالة تحرير ودلائل طرفينى ايراد وتقريردنصكره سكوت اولنمق اولى ايدر بيورمشلر وسيما مذهب مالكيده بعض مجتهدين اومقوله گفتار ناهمواردن لسانى حفظ ايتمين نابكارلر مردود قهاردر ديمشلر كما سئل القاضى ابو بكر العربى المالكى عن رجل قال (ان ابا النبى صلى الله عليه وسلم فى النار فاجاب بان من قال ذلك فهو ملعون لقوله تعالى (ان الذين يؤذون الله ورسوله لعنهم الله فى الدنيا والآخرة) قال ولا اذى اعظم من ان يقال فى ابيه انه فى النار) وقال بعض الحنابلة مطلقا ان من سب ام النبى يقتل مسلما كان اوكافرا على الخصوص ابن شاهين والحافظ ابى بكر الخطيب البغدادى وسهيلى وقرطبى والمحب الطبرى وعلامه ناصر الدين ابن المنير و بونلردن ماعدا نيجه علماء دين ومشايخ كزين رحمة الله عليهم اجمعين ام المؤمنين عايشه رضى الله عنهادن مروى اولان حديث شريف مصداقنجه والدهٔ عفت پناه رسول الله حجة الوداعده دعاء مستجاب حضرت نبوت مآب ايله بعد الاحيا دولت ايمان ايله سعادت نصاب اولديغن كتب معتبره لرنده ايراد ايتمشلردر ومعارج النبوتده دخى ذكر وقايع حجة الوداعده مسطوردر كما روى عن عايشه رضى الله عنها (قالت حج بنا رسول الله صلى الله عليه وسلم حجة الوداع فمر بى على عقبة الحجون وهو باك حزين

مغتم فبكيت لبكائه ثم انه نزل فقال ياحميرا استمسكى فاسندت الى جنب البعير فمكث مليا ثم عاد فمكث عنى طويلا ثم عاد الى وهو فرح متبسم فقال ذهبت لقبر امى فسألت الله ان يحييها فامنت وردها الله) قال الحافظ شمس الدين بن ناصر الدين الدمشقى فى كتابه مورد الصادى فى مولد الهادى ﴿شعر﴾
حبا الله النبى مزيد فضل * على فضل وكان به رؤفا * واحيا امه وكذا اباه *
لايمان به فضلا لطيفا * فسلم والقديم بذا قدير * وان كان الحديث به ضعيفا * اكرچه بو حديث شريف باتفاق المحدثين ضعيف وعند البعض موضوعدر ولكن فرض ايدهلم كه ضعيف و ياخود موضوع اولش بو حديث شريفده اولان سبب اختلاف احياء ام رسول اكرم بوخصوصده اسلامنه مجرد بو حديث ايله استدلال اولنميوب بلكه آيات كريمه واحاديث صحيحه دن نيجه وجوه داله بولنوب رعايت لوازم تعظيم شان نبيده اهتمام كلى ايلمشلر و بى غرض وتعصب اولان ضمائر ارباب بصائرى بو مقوله دغدغه دن تجريد ايله راه مستقيمه ارشاد ودلالت قيلمشلر در ﴿نظم﴾ داد از بن ابلهان كره داد *
منحرف ازطريق عقل وسداد * خويش را زاهل حق كنند بدروغ *
ناستاند بهاء زه ودروغ * نه شعارى زخلعت تقوى * نه حصارى زعصمت مولى * نورمى بايدت دردل كبر * كه دلست ازخداى نورپذير * هرچه جزحق زلوح دل بتراش * بكذر ازخلق وجمله حق راباش * پس كبرو قصهٔ حيات افزاى سيد الانبيا عليه السلام كله لم چونكه عبد المطلب دخى متصدئ خدمت كفالت خاتم رسالت اولدى همواره تقديم مراسم خاطرجويى ايدوب اولاد صلبيه سندن اعز واكرم طوتاردى وهر باركه رشته كش نظام يك مجلس انس اولسه بهرحال اول كوهر نایاب جهانتابى دخى واسطة العقد صحبت ايدردى وچونكه سرو نور اخضر قامت شاه انبيا نوبهار هشتم فيض نمايه ارتقا ايلدى عبد المطلب منكاى ناتوانى به سرنهاد . قيلوب اثناى مرضنده تعهد خدمت خاتمهٔ شرفنامهٔ نبوتى ذمت همت رقبهٔ ابوطالبه حواله ايتدى اول دخى انقضاء مدت حياتنه دكن مراسم خدمت وحمايتده مبذول مساعى جميله قيلوب مركز صحيفهٔ جنابنده شكل تقصير صورت نما اولمدى و بلكه سعادت خدمت محافظتى لازمهٔ عهدهٔ اطاعت بيلدى و بومابينده انواع معجزات و بشارات پديدار اولوب اقطار چار كوشهٔ ربع مسكون اول نازنين كهوارهٔ وجودك نور وجود بهبوديله مستغرق انوار شهود

اولدى واوقات شريفهٔ اعمار منيفه لرندن چل سال كامل كذر ايتدكده مورخان سيردن جم كثير قولى اوزره بر فحواى غراى (شهر رمضان الذى انزل فيه القرآن) مبارك ماه رمضانك اون يديسنده تشريف خلعت بهجت سرور بعثت ايله مشرف اولدى * بيت * ليلة القدر زمو يت تارى * وحى منزل زلبت كفتارى * وبعض ائمه ان احاديثدن برفرقهٔ جليله دن دخى منقولدر كه عمر شريف نبوت تشريف معارج اوقاتدن قدمهٔ احدى وار بعينه اعتلا ايتدكده ماه ربيع الاولك اوچنجى ياخود التنجى كوننده جبريل امين پيام رب العالمين ايله هبوط ايدوب پرتو مشكوة نور پاش وحى ايله روشن دل ممتاز وتاج نبوت ايله مطرز وسرافراز اولوب شان كريمنه سورة الاحزابده اولان (ياايها النبى انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذيرا وداعيا الى الله باذنه وسراجا منيرا) آيت كريمه سى نازل اولدى يعنى بو آيت كريمه ايله حضرت مقدس نبوينك كنتم عدمدن دشت وجوده نعت محبوبيت ايله بروز ايتديكنه اشارت بيوريلوب حضرت مالك الملك والملكوت خزانهٔ جبروتنده مكنوز اولان كلام لاهوتيسنى امين وحى اولان جبريل سدره سرايك لسان ملكوتيسى ايله سمع همايونه رسالت مشحوننه ابلاغ ايدوب بيوردكه اى نبى محترم ورسول مكرم بزعظمت شان ومحض فضل واحسانمز ايله سنك نور شهود وجود بهبودك احوال عارفين واسرار صادقين شاهدى اولديغى حالده عالم شهادته بعثت ايلدك كه عارفين اصدقانك رؤيت جماله اولان كيفيت رحيق شوقلرين مشاهده قيله سن زيرا سن بزه شاهد و بز سكا شاهد اولوب قامت موزون نبوت مكنونكه خلع انوار ربوبيتم الباس ايلدم پس هركيمكه چشم بصيرت ايله نظر ايليه بنى كورر وحقيقت ايله نور وجودك مشاهده ايدنلر بنى مشاهده قيلور فلهذا اول سيد البشر صلى الله عليه وسلم (من عرفنى فقد عرف الحق ومن رأنى فقد رأى الحق) بيورر وحبيبم سنى بنم حسن وصال ونور جمالم رؤيتنك طالبى اولان عاشقلره مبشر وكمال حسن وحسن كمالدن غافل اولان محجوبين وصدمهٔ عتابمدن تخلص طالب ايليان مريدينه نذير اولديغك حالده ارسال قيلدمكه جان وتنلرينه عبادتمدن فتور كلميه وفريقينى دخى عالم الوهيتمزه اذنمز ايله داعى قيلدق كه هربرينه بنم جلال وجمالى وصف ايدوب ذات بيچونمه وصول بنم نور جذبات عنايتمدن غيريله ميسر اولمديغن بيلديره سن

مطلب
تفسير انا ارسلناك شاهدا ومبشرا

وسنك نورك بنم پرتونور ذاتم اولوب عاشقان مجذوبان سنك نوركله
بكا واصل ونور شهودمله روشن دل اولمغچون عباد مؤمنينه سنى سراج
منير قيلدمكه انلرى مرتبهٔ احديت ومرتقاى وحدته هدايت ايليوب
برفحواى (و بشر المؤمنين بان لهم من الله فضلا كبيرا) مؤمن موحدلر
بلا حجاب ولاعتاب مشاهدهٔ ذاتمز ايله فضل كبيره فائز اوله جقلرين
تبشير ايليه سن ﴿ نظم ﴾ اى كل كلزار همه بلبلان * قافله سالار سبك محملان *
راهنماى همه سر كشتكان * قفل كشاى همه بركشتكان * آينه دار رخ شاهى
تو يى * مطلع انوار الهى تو يى * مايهٔ هر مفلس مسكين تو بس * مونس
جان من غمكين تو بس * دست بفتراك تو خواهم زدن * با تو بخاونكه وحدت
شدن * درد مرا مايهٔ درمان تو باش * بدرقهٔ خدمت سلطان تو باش *
مصقله بردار ومرا جلوه ده * دردل من نور خدا جلوه ده * برفكن آن پرده
زرخسار دوست * هانكه دلم عاشق ديدار اوست * جملهٔ ذرات وجود مرا *
آينهٔ ساز حقيقت نما * رحمت عامى بخلاصم بكوش * برهنه ام خلعت
خاصم بپوش * دست شفاعت بميان اندرآر * صدچو مرا پاى ازين كل برآر *
تاج كرامت بسر مابنه * هرچه مرا دست خدا بابده * آمين آمين يارب
العالمين آه اى شنوندهٔ آكاه اول مجمع اخلاق بر واحسان وحرين حرا اولان
سلطان ذى شانك حسب ونسب وظهور نور و ولادت شريفه لرين وشاهد
ومبشر وداعى ونذير وسراج منير اولدبغن استماع قيلدكسه معلومك
اولسونكه قرابت حريده سيد البشره جمله دن اقرب امام على كرم الله وجهه
اولوب عاشقان الهى شمع دل افروز محبتى سراج منير مشكات عليدن
اقتباس ايتمشلردر كاروى ابن قانع عن ابى الحمرا قال قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم (لما اسرى بى الى السماء اذا على العرش مكتوب لا اله الا الله محمد رسول الله
ايدته بعلى) فلهذا مولانا خداوند كار اول حر اصيل امام جليل زبان على
رضى الله عنهدن پهلوان نومسلمانه اولان صدد جوابده بيوررلركه اى حالت
قهر وغضبده مرحمتم سبقت ايدوب ذوالفقارى الدن براقديغمك حكمتى
سؤال ايليان پهلوان بن دخى پرتونور حقيقت محمدى ايله ﴿ مثنوى ﴾ چونكه
حرم خشم كى بندد مرا * چونكه حرد اشاد وصفات بشريه دن آزادم
خشم وغضب بنم اختيارمى قچان بندو بنى كندو مقتضاسنه قنده قيد ايدر
بن رقرب الهى حصوله كتورمشمدركه ﴿ مثنوى ﴾ نيست اينجا جز صفات

حق درا * بو وجود بيوجودمده صفات ربانيه واخلاق صمدانيه دن غيرى
شى يوقدر صفات بشريتم زايل وصفات صمديته متبدل اولمشدر پس سن دخى
بودولت عظمايه نائل اولمق ديلرسك بر وكل وكوكل حالىله بكا تقرب قيل
اى پهلوان روشن دل ﴿ مثنوى ﴾ اندرآ كازاد كردت فضل حق *
بروكل كه محض فضل الهى سكا طلبات كفردن نجات و يروب قيد بند شرك
واثنينيتدن سنى آزاد ايلدى ﴿ مثنوى ﴾ زآنكه رحمت داشت بر خشمش سبق *
زيراكه برفحواى (سبقت رحمتى غضبى) رحمت حق خشمنه سبقت طوتدى
آه اى سالك راه حقيقت ذكر اولنان آزادى وصفات حق ايله اتصاف توبهٔ
نصوح واهلندن تلقين ذكر لا اله الا الله ايله اولور زيرا قلب حيات بولمز
الابذر توحيد ومحبتى بر مرشد حى كاملدن اخذ ايله حيات بولور ومحبت الله
حصوله كلز الا اول ولى مكملك صمصام بران همتى ايله وجودكده اولان اعداى
احكام نفسانيه يى قهر ايله حصوله كلور يعنى انك نظر پاكندن پرتوايدن
نارجذبات اوصاف بشريتى ياقوب لذايذ نفسانيه يى لذات روحانيه يه
وحسناتى معارفه ودرجاتى قربته متبدل قيلوب ذنب وجودى محو ايدر
و بومعنايه انابت تعبير اولنور قيل فى بستان الشريعة اول من تمنى اقرب الطرق
على رضى الله عنه من النبى عليه السلام فانتظر النبى بالوحى فنزل جبريل
ولقن كلمة لا اله الا الله ثلاث مرات قال النبى عليه السلام كما قال جبريل ثم لقن
النبى عليه السلام ثم جاء الى اصحابه وهم اربعمائة رجل يجمعون فى مسجد النبى
فلقنهم جميعا فقال رجعنا من الجهاد الاصغر الى الجهاد الاكبر وهو جهاد النفس)
وسرچشمهٔ طريقهٔ خلوتيه سيد يحياى شروانى اسرار الطالبين نام رساله
سنده بيوررلركه (وهذه المشاهدة لا تحصل الا بتلقين شيخ واصل مقبول
من السابقين ثم رد الى الناقصين باذن الله و بواسطة نبيه عليه السلام لتكميل
بعض الناقصين فان الاولياء للخواص مرسلون لا للعوام فرقا بين النبى والولى
فان النبى يرسل الى العوام والخواص جميعا مستقلا والولى المرشد يرسل
للخواص غير مستقل فانه لا يسعه الا متابعة النبى وانما شبه عليه السلام
علماء امته بانبياء بنى اسرائيل لانهم كانوا متابعين لشريعة المرسل وهو
موسى عليه السلام ولكن كانوا يجددونها و يؤكدون احكامها من غير
اتيان بشريعة اخرى فكذلك علماء هذه الامة من الاولياء يرسلون لتأكيد
الامر والنهى واستحكام العمل وتصفية اصل الشريعة وهو القلب موضع

المعرفة كاصحاب الصفة فالولى حامل الولاية المحمدية التى هى جزؤ نبوته وباطنها وليس المراد منهم من ترسم بظاهر العلم بل المراد منهم من تقرب بالعلم اللدنى والمشايخ السنية المتسلسلة سلسلتهم الى على بن ابى طالب كرم الله وجهه موكلون بلب العلم بالدعوة الى الله بالحكمة والموعظة الحسنة والتوجه القلبى والنظر و الهمة) فاذا كان كذلك سرچشمهٔ اوليا امام على المرتضى وارث اول علوم لدنيهٔ سيد الانبيا عليه من صلوات الله الاوفى اولديغى من حيث الوراثة وخواصه اولان بحسب البعثة اول پهلوان شجعانى راه حقيقته دعوت ايدوب بيوردركه اى پهلوان مسلمان ﴿ مثنوى ﴾ اندرآ اكنون كه رستى ازخطر ❊ سنگ بودى كيميا كردت گهر ❊ جر جهالت وسنك ضلالت ايدك ولكن حالا سنى بنم اكسير اعظم همت وكبريت احمر جذبه ومحبتم جوهر كرانمايهٔ هدايت ايلدى وظلمات بشريه دن انوار ملكوته اخراج ايدوب ﴿ مثنوى ﴾ رستهٔ ازكفر وخارستان او ❊ كفر وطغيان وانك خارستانندن قورتلش سندر شمدن صكره غمدن آزاد اولوب ﴿ مثنوى ﴾ چون گل بشكفت بسروستان هو ❊ روضات حب ذاتى يه داخل اول وسروستان هوده ورد خندان كبى آچل كه صدر صفهٔ صفابدر قبهٔ وفا محمد مصطفى عليه من صلوات الله الاوفانك فلك اطلس وحدت وآسمان انس وصلت اولان نور آفتاب قلب مصفالرينك مصباح ايضاح صباح فوز وفلاحلرندن بنم مشكاة قلبمده پرتوايدن نور حب ذاتىٔ يزدان سنك شمع استعداد وفتيلهٔ فؤادكى دخى ياقوب شب چراغ توحيد وايمان ايتمكله باعث ضديت اولان ظلمات كفر وضلالات وكدورات نفس وانانيت رفع وازاله اولنوب ❊ ع ❊ وصف وحدت راكنون شد ملتقط ❊ معناسى نمايان اولماغن ﴿ مثنوى ﴾ تو منى و من توام اى محتشم ❊ سن بن و بن سن اولمشزدر اى محتشم يعنى برفحواى حديث (المسلمون كنفس واحدة) سنكله وجود واحد مرتبه سنه واروب ❊ م ❊ مؤمنان معدوديلك ايمان يكى ❊ جسمشان معدود ليكن جان يكى ❊ كرهزاراند يك كس بيش نيست ❊ چون خيالانى عدد انديش نيست ❊ سرى آشكار اولمشدر بوتقديرجه اى پهلوان پيوسته ايمان واعز اخوان برابر بجان الحالة هذه ﴿ مثنوى ﴾ توعلى بودى على را چون كشم ❊ سن خود عين على اولدك بن على يى نيجه قتل ايدرم مرحبا

اى نور جلى وعين على ﴿ مثنوى ﴾ معصيت كردى به از هر طاعتى ❊ بر معصيت ايلدك كه هر طاعتدن بهتردر زيرا اول معصيت ضمننده ﴿ مثنوى ﴾ آسمان پيمودهٔ درساعتى ❊ ساعت واحده ده آسمان ملكوتى طى ايدوب سدرة المنتهاى ايمان واوج جبروت ايقانه اعتلا قيلدك الحاصل اكرچه صورت معصيتده بنم يوزمه خدوانداز اولدك ولكن (رب معصية خير من الطاعة) مصداقنجه شب ديجور كفر وضلالتى طى ايدوب نور صباح ايمانه خروج ايلدك حبذا ومرحبا ﴿ مثنوى ﴾ بس خجسته معصيت كان مرد كرد ❊ برغريب خجسته وميمون معصيت طاعت مشحوندركه اول مرد بهبود عاقبت محموددن وجوده كلدى ودولت ايمانله مسعود ومقرب دركاه معبود اولدى عنايت الهى مددرس اولدقدن صكره بومقوله كار پديدار اولمسى عجب دكلدر حقا كه ﴿ مثنوى ﴾ نى زخارى بردمد اوراق ورد ❊ اوراق كل خاردن بتر يعنى خاردن نودار اولور كذلك بر معصيت كه درياى رحمت وامواج مغفرتى بوبوب محو سيئات ايليه برفحواى (كم من معصية تورث الرحمة وتوصل المغفرة) صاحب معصيتى درجات قرباته ترفيع ايدوب خارسيئاتندن ورد حسنات متبادر اولور بوخود كثير الوقوعدر كه مثلا ﴿ مثنوى ﴾ نى كناه عمر وقصد رسول ❊ مى كشيدش تابدركاه قبول ❊ عمرك كناهى ورسول عليه السلام قصدى دكلميدركه صورت خارده ايكن رياحين ايمان پديدار اولوب حق ذاتى دركاه قبوله جذب ايتدى علم شريفه خفى اولميه كه ديباجه بندان جريدهٔ اخبار حضرت فاروق رفيع الجناب امير المؤمنين عمر بن الخطاب رضى الله عنهك تاج خورشيد ابتهاج اسلام وخلعت ديباج توحيدرنك ايمان ايله سرافراز اولدقلرينى عنوان صحيفهٔ آثاره برقاچ وجهله مقاله طراز روايات اولشلر ولكن درج صحيفه ده درج اولنان اشهر كفتار درشهوار اخبار سير واخبار بودركه نره شير محارب سيد الشهدا حمزه بن عبد المطلب اسلامندن اوچ كون مرور ايتدكده ياوه كويان مشركان قريش حلقه بندجمعيت اولوب بووجهله مشاورهٔ دل خراش ايتديلركه اكرچه شمدى اصحاب محمد مانند قطرات ناياب پريشان وبى نشان تصور اولنورلر اما محتملدر كه حين اجتماعده درياى موج انكيز آتش فشان اوله لر پس ❊ ع ❊ علاج واقعه پيش ازوقوع بايد كرد ❊ مضمونجه حالا لازمهٔ ذمت احتياط بودركه هنوز متفرق وپريشان ايكن سرچشمه لرين نابود خسبند اهتمام ايتمك بابنده هركس بذل مقدور ومجهود ايليه ديدكده حسود محال انديش كفر نهاد

مطلب
اسلام عمر بن الخطاب رضى الله عنه

ابوجهل بدکیش سقرمهادزبانه کش زبان شراره فشان فساد اولوب
ایندی سرانداز ان عربدن هر کیم که شمشیر براق الماس کونی خون عقیق محمدی ایله
کلکون وطبل وعلم دعوای نبوتی سرنکون ایدرسه طوله چراکاه ملکمدن اکابوز
عدد شتر کومااندام ایله بیك وقیه نقره خام و یره یم پس درحال عمر بن الخطاب حلقه
مجلسدن قدم کذارنده طوروب ایندی یا اباالحکم بومقوله مشکلات امور خود اقدام
خاصه همت تامه عمریه ایدیکی معلوم خاص وعام اولدیغن سن دخی بیلورسن
فاماتصریح وعدا ایدیکک شترونقره خزانه قلبکدن مصمم الادامیدر یوخسه مجرد
تحریك سلسله همم شجعان ایچون سرزبانکدن لفظ کذاف بی معنامیدر ابوجهل لعین
ایندی یاعمر لاف وخلاف دکلدر شو یله که بو کارك اتمامنه کر بند میثاق اولوب
وجود محمدی محمول تخته بندنعش ایدرسن بن دخی درکاهنه پرستش ایتدیکیم
لات وعزا وهبل اعلی حقیچون ضمان مال موعوده متعهد اولورین دیو درون
کعبه ده عهد ویمین ایتکله عمر ابوجهلك صدق عزیمتی تحقیق اولدیغن
بیلوب فی الحال شمشیر شفق ذره شکافن حمایل بند ایدی واکر سر محمدی
بدنندن جدا قیلمز ایسم مظهر قهر لات وعزا اوله یم دیو سبکسران قریش
جعنه کلبانك قسم ایدوب مانند پیل دمان متوجه ودوان اولدی مرویدرکه
اثناء ذهابده نعیم بن عبدالله النحام عمره مصادف اولوب بشره سنه نظر
ایتدکده کوردیکم سیمای شیرنمایان اولمش پس قرشولاوب ایندی (کفی الله
شرك) یاعمر بویله حدت ایله نه جانبه کذرایدرسن عمر دخی جواب درشت ایله
ایندی قواعد بنیان ملت عربه رخنه کر تفرقه اولان محمدك روزحیاتن شام مماته
ایلاجه کیدرین نعیم ایندی یاعمر اکرچه قائد هوای باطل عنان عزیمتك بو کار
مذمومه سوق وتحریك ایلمش امافرض محال اوزره اولدیغك بیله سن که بو کاره
اقدام ایتدیکك تقدیرجه نره شیران شکار ثعبان اولان بنی عبد المطلبدن
مناص خلاصه نه حیله تصور ایدرسن پس عمر نعیمدن بو اعتراضی ایشتکله
ال قلیجه اوروب ایندی یانعیم ناصیه قالکدن سندخی منتظم سلك محمد پرستان
اولمق نمایان اولیور داعیه همتك تصمیمی بودرکه اولا سنك قتلکی مقدمه
صدق همت ایدیم دیو هجوم ایتدکده نعیم برطرفه طوروب ایندی یاعمر سن
بندن کوتاه دست اولوب اولا بطانه خاندانك اصلاحنه اهتمام قیل که خواهرك
فاطمه بنت الخطاب زوجی سعید بن زید ایله تابع دین محمدی اولمشلردر عمر
بوجوابدن منفعل اولوب نعیمدن صحت ووقوع ایچون طالب دلیل اولدی نعیم

دخی اقامت دلیل ایدوب یاعمر بوامر مستور سکا آشکار اولمق دیلرسك کندی
الکاه برغنم ذبح ایدوب طبخنه اشارت قیل اکرسنکله اول ذبیحه دن تناول
ایتمزلرسه اختیاردین محمدی ایتدکلرین تحقیق بیل دیدی پس عمر کم کشته راه
ضیرت جاهلیت اولوب خانه فاطمه یه شتاب قیلدی مرویدرکه مکر اول
هنکامده سوره معجز نظام (طه) نزول ایدوب روح افزای زمین قلوب
مؤمنین اولمغله فاطمه ایله شوهری سعید تعلم قرآن عظیم ایچون صحابه
کرامدن خباب بن الارت رضی الله عنه جنابن دعوت ایدوب ایکیسی دخی
اندن اقتباس انوار تعلم قرآن ایدرلر دی پس عمرك سمعنه آوازه قرائت قرآن
رسان اولدقده برمقدار وقفه استماع ایدوب بعده خشونت ایله حلقه زن باب
اولدی فاطمه دخی قارع الباب عمر بن الخطاب ایدیکن درك ایدوب صفحه
مکنونه یی تختجه بالای خانه نعظیمده مخفی وخباب بن الارتی بر کوشه ده
مخفی قیلدقدنصکره عمره فتح باب ایتدیلر عمر دخی حمائل بند شمشیر وهمهمه زن
شیر اولدیغی حالده ایچرو کیروب نه در اول دمسازوهم آواز اولدیغکز کلام
باعجاز دیدی انلر دخی حاللر بنی نوع ما مستور ستره انکار ایتدکلرنده عمر
بر کوسفند سمین کتوروب کندو الیله ذبح وبریان ایتدکدنصکره خواهر
وشوهرنه هم سفره اولمق تکلیف ایلدی انلر دخی بر وجهله تعلل ایتمکله حجت
اشراك عمرك کریبان ادراکن چاك ایدوب برق خاطف کبی برندن صحرادی
وسعید بی کناهك قبضه ریشن طوتوب زمینه صالدی وسرك فربقنه
سحر محمدی اولدیغکز صحیح ایمش دیو شیرنر کبی صدر سینه چقوب زیرپنجه سنه
الدی فاطمه داعیه استخلاص شوهر ایله عمره یاپشدقده کوشه دست
عمرمرآت جبین فاطمه یه کسروروب رخسارنه خون کلکون روان اولدی ودرج
سینه بی کینه سنده مندرج اولان جوهر کرانمایه ایمان درخشان اولمغله پرده برانداز
حشمت عمر اولوب ومانند شیرماده کلام درشت عتاب ایله عمره خطاب ایدوب ایندی
یاابن الخطاب خالق وپروردکارکدن نیچون اوتانمزسن وجهان وجهانیانی
عدمدن وجوده کتورن آفریدکاردن آیات بیناته مبعوث اولان رسول آخرالزمانه
ایناتمزسن ایمدی یاعمر شبهه دن بری اولکه اکر بوضعیفه نامراد واکر زوجم
سعید نیك نهادك کردن اطاعتمز ربقه کش دین اسلام اولوب اول مبشر ونذیر
وسراج منیرك پی رواتر شربنی اولمغله منزلکاه توحید وایمانه یتشمزدر حاصل
کلام بوزخم خون فشان وباخود ملامت بدکیشاندن خوف ایله محراب ملت

اسلامدن روکردان اولورزصانعه یاعمر دین مبین ورسول رب العالمین حقیچون
ضرب دست چهره شکاف دکل بلکه سیف شفاف ایله هر بر سر مودن سیلاب خون
جریان ایتسه دامن عرش فرسای حبیب خدادن ال چکرز قیاس ایتمه وهمان
بیلدیککدن قالمه که سندن جور وستم کونا کون و بزدن صبر وسکون دیوب ورقاء دم
کش لسانی زمزمه پرداز (لااله الاالله محمد رسول الله) اولدی پس عمر فاطمه نك دیده
اولان صلابتن کوریجك سنك قلب پرقسوت عمردن طرح اکسیر عنایت ایله طرفة
العینده آب چشمهٔ هدایت تفجر ایدوب آتش غضبی کشنهٔ آب ندامت اولدی
وسینهٔ سعیددن قالقوب بر کوشده اوتوردی وسر تدبیرن بر زمان کریبان تفکره
چکوب بعدازآن همشیره سنه ایتدی یافاطمه اول کتاب آسمانی دیدیککزی پس
دیواردن استماع ایتمش ایدم ملتمسدر که انی پیشکههٔ عرضه قبله سز دیدی
فاطمه ایتدی یاعمر اول کتاب صمدانینك عنوانی (لایمسه الاالمطهرون) کلام
معجز بنیانیدر آلودهٔ شرك اولان ماوثلر انك دامن اجلالنی مس ایتمکه
نامستعدلردر * بیت * غسل در اشك زدم اهل طریقت کوید * پاك شو اول
و پس دیده بر آن پاك انداز * عمر ایتدی پس شرط قابلیت مساس نه در فاطمه دخی
اول شرائطی وسخ جنابتی غسل ایله تطهیر وازاله در دیدکده عمر درحال
تقدیم مهمات اغتسال ایله اول صحیفهٔ مطهره یه دسترس بولوب درج
صفحاتنده مندرج اولان سورهٔ طه یه امعان نظر قیلدقده (بسم الله الرحمن
الرحیم طه ماانزلنا علیك القرآن لتشقی الاتذکرة لمن یخشی تنزیلا من خلق
الارض والسموات العلی الرحمن علی العرش استوی) قول کریمنی مسطور
کوروب نور اعجازك لامعهٔ سبحانی مرآت قلبنه پرتو صالدی و بعدازآن
(له مافی السموات ومافی الارض ومابینهما وماتحت الثری) قول مکرمن ملاحظه
قیلدقده همشیره سنه بووجهله خطاب ایتدیکه ای فاطمه فلك الافلاکدن
مرکز خاکه وارنجه صورت بند وجود اولان عجایب ممکنات باجمعهم عبادت
ایتدیککز موجد المکوناتمیدر فاطمه دخی (بلی وهو الخلاق العلیم) دیو جواب
و یردی عمر تکرار سؤال ایدوب ای فاطمه بزم خود فنا حرمده بیك بشیوزدن
زیاده اصنام پرداخته ومعبود ساخته مز واردر بونلردن برینك بوسطح پهنای
زمیندن برقطعه ملکی یوقیدر دیدی فاطمه نفی ایله جواب و یریجك مرآت
دل عمرده صورت حب اسلام جلوه کر اولمغه یوز طوتوب بصر عبرت نظر
عمره کریمهٔ (وان تجهر بالقول فانه یعلم السر واخفی الله لااله الا هو له الاسماء الحسنی)

چهره کشا اولدقده قبضهٔ عنان انکاری دوشوب اول در منثور کریم
رب غفوری مطالعه ایدرك نور آفتاب ایمانی زیر سحاب انکاردن پدیدار اولوب
کمال شوقنه ان هذا الرب اهل ان یعبد دیدی ومظهر (ان الله ینطق علی لسان
عمر) و بلبل هزار دستان کلستان ایمان اولان زبان نور پروری زمزمه پرداز
(اشهد ان لااله الاالله واشهد ان محمدا رسول الله) اولوب کندو کندو یه ایتدی
عجبدر که * بیت * شمشیر عمر در کف بر قصد رسول آمد * در دام خدا افتد
وز بخت ظفر یابد * پس نور ظلمت سوز توحید سر شمع فتیلهٔ زبان عمردن لمعان
اولدیغن پرده نشین اختفا اولان حباب معاینه قلدقده بی اختیار اولوب غلغلهٔ
تکبیر ایله پرده برانداز سراج وجه منیر وزمزمه پرداز ابتهاج وتبشیر اولهرق
ایتدی مرحبا یاعمر بشارت اولسون سکا که اول نور آفتاب فلك هدایت
حضرت خاتم رسالت علیه اکمل التحیه (اللهم اعز الاسلام بابی جهل بن هشام
او بعمر بن الخطاب) دیو دونکی کون بارکاه اعلایه ترفیع دست دعا قیلوب
سنکله و یاخود ابوجهل ایله بازوی قوت اسلام متین اولمق ایچون حلقه جنبان
باب رجا اولمشلر ایدی الحمد لله الملك الصمد که اول شرف وسعادت سکا میسر
اولوب طراز خلعت تقویت دین اسلام سنك قامت موزون قابلیتکه الباس
اولندی دیدی پس جناب هدایت مآب عمر بن الخطاب جواب بشارت خطاب
حبابی کوش شباب قیلدقده قافله سالار قطار اسلام اولان سید الانام علیه
السلامك اقدام عرش سای ذوی الاحترامارینه فرسوده خاك اولمغه ترشتر
سرمست کبی مشتاق بی صبر وآرام اولوب ایتدی ای حباب اول حبیب
رب الارباب علیه صلوات الله الوهابك بارکاه صدره وراسی قنده در ﴿شعر﴾
اول وجودی در بیضا حق نشانی قنده در * عقله صیغماز بو حکایت ترجمانی
قنده در * اول لباس نور الرحمن وطه پوش اولان * درت کتابك معنیسی سبع
المثانی قنده در * مرجو در که بو پروانهٔ جان آندازی اول شمع طراز نور اندازك
زینت سرای نازنه ملصق و بو دیوانهٔ زنجیر جرنیازی اول طبیب عیسی دم
مجنون نوازه ملحق ایتمکه جوینده تلاطم رحمت اولان سینه سوزان محبتمه صب
ماء لطف ومرحمت بیوره سز دیوب بو بیتك مضمونیله کریان وآه وآه ایله ناله کنان
اولدی * بیت * ای صبا دردمن خسته بدرمان برسان * یعنی ازمن بستان جان بجانان
برسان * پس خباب عمر بن الخطابك سرشك ناتش سیلابن کوردکده * بیت * کل برو
معشوقکه ایرکوره بن * یورکك دردینه مرهم اوره بن * دیوب بدرقهٔ ابن الخطاب

اولدی سعید سعادت تأیید دخی مقبلرنجه شتاب قیلوب بروایتده عتبهٔ سنیهٔ
حمزة بن عبد المطلبه و بروایتده کنف بیت الشرف ارقم بن ارقمه توجیه عنان
عزیمت ایتدیلر مروی در که اول حله پوش (وما ارسلناك الا رحمة للعالمین) شمع
انجمن آرای اصحاب کزین ایله کوشه نشین خلوت سرای تمکین اولوب
هراسان مکاید مخالفان دین اولدقلری ایچون اصحاب صفا انتمادن برینی خدمت
نکهداریٔ دهلیز البابه تعیین بیورمشلر ایدی وروضة الاحبابده مسطوردر که
هنکام من بورده ریاضت کش حجرات انزوا اولان اصحاب وفا احتوا
عرضهٔ داشت سربازی ایله اظهار وکر ضمیر ایتمشلر ایدی که ای رسول باصفا
دریغا وحیفا که هر بریمز کندوبی حیدر صفدر کرار وعنتر کش میدان
کارزار ملاحظه سنده ایکن بر قاچ بدخمیر تیره ضمیردن احتمال مضرت ایله طرف کیر
خلوت اولمشز ای بدر منیر آسمان رسالت بورضاجوی طبع ملك خصلتکز
کرائم اخلاقکزدن تمنای بالاتفاق ایدرز که بزه رخصت ارزانی بیورهسز
شوینده که اللریمزده شمشیر تیز دشمن تباه ودللریمز واوله انداز تکبیر رایت
افراز کلمهٔ طیبهٔ لا اله الا الله اولوب هیئت اجتماعیه ایله ریح صرصر عادیان کبی
دشمنان دینه کندیمزی اوره لم اکر دست نبردظفر بزه یار ونصرت فرا اولورسه
الف نعمه والامصاف غزاده جرعه نوش جام شهادت وحلهٔ مغفرت پوش
آخرت اوله لم دیوب نیازمندان پیشکاه حبیب الرحمن اولدیلر پس اول حامل
لواء رسالت ومالك ناصیهٔ استنای هدایت شفیع الامه علیه اکمل التحیه دخی
هر برینه تشریف بخش تسلیت اولوب بیوردیلر که ای اصحاب صفاسزك
ایچون درکاه خدایه بو وجهله رفع رجا ایتمشمدر که جد جلیلم ابراهیم خلیل
علیه صلوات الله الجلیل اوزرینه نار دوداندو نمرودی کلزار بهجت ورد
وسلامت قیلان وموسای کلیم علیه صلوات الله العلیم اوزرینه دریای مردم آشامی
فرش زمرد کون نجات وعافیت ایلیان اول مقتدر وذو قدرت عن قریب بزه
دخی جمع آرای مشرکیندن برهر بر بیشه زاردار وکیر ذو صلابت کوندره که
یار ومعین دین مبین اولوب مؤمنین موحدینی تطرق دست تعرض مشرکیندن
صیانت ایلیه آمین یا رب العالمین دیر ایکن ناموس اکبر وطاوس قدس قدرت
پر مقام سدره نشین اعنی پیك رب العالمین اولان جبریل امین درحال پرده کشای
خلوتکاه شهود سید المرسلین اولوب ایتدی ای خاتم یمین رسالت وخاتمهٔ
شرف نامهٔ نبوت عمر حقنده اولان نشابهٔ نیازکز نشانهٔ قبوله اصابت ایدوب

حالا عمر تقبیل قدمجای همایونکزه عزیمت ایتمشدر * بیت * آب زنید راه
رهین که نکار میرسد * مژده دهد باغ را که بوی بهار میرسد * ویا رسول
رب العالمین علم شریفه روشن اولسونکه ملائکهٔ طبقات هفت آسمان بارکاه
ملك ودیانه دون کیجه وقت صباحه دکین ناله کنان اولوب اسم عمر بن الخطاب
دفتر اشقیادن محو ومحق ودیوان سعدایه ملحق اولمق تمناسیله فرش سفید
محراب ملکوتی جیحون سرشك پرخونلریله لاله کون ورنك ارغوان ایتمشلردر
دیر ایکن عمر حلقه جنبان باب نبوت عنوان اولوب بوشعرك مضمونجه سینه
سوزان اولدی ﴿شعر﴾ آمد بدرت امید واری * کورا بجز از تو نیست یاری *
محنت زدهٔ نیازمندی * خجلت زدهٔ کناه کاری * از کفتهٔ خود سیاه رویی *
وز کردهٔ خویش شرمساری * حاشا زدر تو باز کردد * نومید چنین امیدواری *
پس اول نکهبان دهلیز اولان یار باوقار شکاف دار الاماندن نکران اولدقده
کوردی که عمر الفاروق شمشیرن بردوش قیلمش ورخسارهٔ کلکونی سفید پوش
اولمش طورر پس هیئت مهیبهٔ عمردن خوفله حارسان کنجینهٔ نبوت اولان
یاران ذوی البسالتی خبردار ایتدکده غضنفر فر محارب حمزة بن عبد المطلب
* بیت * کر شیر شود خصم چه پیدا چه نهفت * با شیر بشمشیر سخن باید کفت *
دیو بیرو بلنك واربیشه زار شجاعتدن صیحرایوب ایتدی ای یاران باوفاسز
صفاده اولیکز کیم اکر عمر انتظام سلك وفاقه کلمش ایسه مرحبا واکرم ادی
تفریق منظومهٔ اسلام ایسه بالله العلی العظیم وبجاه رسوله الکریم سر بی سعادتنی شیر
ناکاه کیر پنجهٔ شمشیره کرفتار ایدرین دیوب فتح باب ایتدی کوردیکیم عمر مانند
هژبر شمشیرنی دوش برقیلمش طورر حمزهٔ شیرغاب درشتانه خطاب ایله ایتدی
یا ابن الخطاب بو هیئت غریبه ایله ابابه سبب نه در نه قیاس ایدرسن هر بریمز
بو درکاه نبوت پناهده حلقه بند جمعیت اولوب اول کل رعنای کلشن آباد
رسالتی اسریلدن و یاوز کوزدن صاقنورکن شاخ کل وجودنه دکل بلکه کحل
عیون اولان غبار نعل سدره فرسا سنه دخی تعرضه اقتدار کتورهمزسن ایمدی
یا عمر بو داعیه دن وازکل یوخسه الیمزدن خلاص جانه قادر اولمیوب لقمهٔ صمصام
اژدر دم اولورسن دیر ایکن اول طبیب دردمندان وحبیب نیازمندان رسول آخر
الزمان علیه صلوات الله الرحمن * بیت * آمد آن یاری که من میخواستم * راست
شد کاری که من میخواستم * دیو سعادت واجلال ایله استقبال ایدوب عمری شمشیر
بسته کورد کده ﴿شعر﴾ خنده کی زد دهنش تنك شکر پیدا شد * نکتهٔ کفت ابش

اۋاوه تر پیدا کرد * مضمونی اوزره تبسم ایدرك اهـلا وسـهلا یا عمر مرحبا
بیورمغله طرف عمرده اولان بار کران خجالات و برقع کلکون حیا وندامت مانع
نظارهٔ آفتاب طلعت حضرت رسالت پناه اولوب مقتضای جذبه ومحبت ایله
کریان واشـك ریزخون فشان اولدی وفی الحال اول شـاه رسل کمربند عمری
دست صلابت نبوتله طوتوب بردسته کل کبی قاپدی وبازوی هدایتی ایله شویله
محکم صارصدی که ورق بید و پیوند ضلالتی دیزان وتکمهٔ شمشیر بند غوایتی
کفت شقاوتندن پران اولدی ومن حدیث ابن عمر (ان رسول الله صلی الله علیه
وسلم ضرب عمر بن الخطاب حین اسلم ثلث مرات وهو یقول اللهم اخرج ما فی قلبه
من غل وابدله ایمانا یقولها ثلثا) عمر رضی الله عنه دن مرویدر بیورر لر ایمش که اول
پنجهٔ شیر محکم کیر نبوتی تفکر وملاحظه قیلدیغمجه روابط مفاصل اعضا اولان
اعصاب بدنم بربرندن جدا واستخوانلرم ریزه ریزه اولدی قیاس ایدردم حاصل کلام
چون عمر دست کوه انداز صلابت سید البشری کوردکده صدقله (اشهدان لا اله
الا الله واشهدان محمدا رسول الله) دیوب بو ابیاتك مفهومیله نیازمند اولدی
(شعر) یاشفیع المذنبین بارکناه آورده ام * بردرت این بارها پشت دوتا آورده ام
* کرچه روی معذرت نکذاشت کستاخی مرا * کرده کستاخی زبان عذر
خواه آورده ام * پس نخل موزون بستان بلاغت ساعدین عاطفت ایله
عمری معانقه قیلوب آوازهٔ تکبیری مسامع یارانه پرتو انداز اولمغله انلر دخی
فردا فردا کلوب بازوی الفت ایله میان محبت عمری در آغوش ایتدیلر فاما
زینت افزای مسجد ومنبر عمر غضنفر پیکر سرافکن زمین خجالات وچشمه سار
چشمی اعل ریز ندامت حضرت خاتم رسالت ایسه روشن چشم بشاشت اولوب
حقـا برمجلس انس کرما کرم محبت اولدی که دریای مواج جذبهٔ احدیت
جمله سنی مستغرق انوار وحدت ایلدی الحاصل عمر رضی الله عنه فلك توحیدده
سبعه ایدن جمیع پروین مؤمنینه ملحق اولدقده عدد کواکب دربهٔ اصحاب
کزین واصل نصاب اربعین اولدیغی معلومی اولیجق جبین سای نیاز اولوب
ایتدی ای رسول رب العالمین دلخواه عبد مسکین بودرکه همان بو ساعت
مشمول میمنده نهان خانهٔ خلوتدن چیقوب وشمع انجمن آرای نبوت پناهکره
جمع اولان اصحاب کزین برقبضه خاشاك شوره خاك اشرا کدن خوفله کین
اختفاده مکین اولمیوب شیران غرین کبی کلبانك پنجکانهٔ دین ایله واوله انداز بیت
رب العالمین اولهلم ای رسول صادق الوعد الامین سنی بزه بدرقهٔ منهج

هدایت ایلیان سلطان ذوالجلال هرده هزار عالك توفیق وعنایتی حقیچون
بو کونه کانجه رایت ظلمت شرك وضلالتی نه وجهله افراشته ومنشور طوتدم
ایسه شمدن کیرو شمشیر براق اسلامی دخی هزاروصد هزار باراندن زیاده کون
کبی افروخته ومشـهور آفاق ایدهیم روا میدر که حرم خرم مسجد الحرامده
لات وعزا دیدکلری اصنام پرداخته وجاده آشکاره پرستش اولنوب عبادت
رب العالمین ستر اختفا وانزواده اوله دیوب محرك عزم همایون نبوت پناه اولمغله
بالاتفاق جانب حرم اللهه تشمیر ساق عزیمت ایدوب اول قطب زمان وحبیب
یزدان فلك مستدیر اصحابك مرکزی اولوب ابو بکر الصدیق خاتم سلیمانی
کبی یمیننده وحمزهٔ باتوفیق شیر درنده کبی یسارنده واصحاب سایره کواکب
مرصوده کبی اطرافنده وفقادارینده وهزبر غالب علی بن ابی طالب ایسه کوکب
اقبال کبی پیشکاهنده وانك اوکنده ضرغام حراب عمر بن الخطاب یوریوب
متوجه بیت الله الحرام اولدیلر ازین جانب ابو جهـل خائب فرقهٔ کفار ایله
قدوم عمره منتظر ایکن سفهـاء قریش بی روعمر اولان اصحاب ایمانی ارافدن
کوروب شـادمان اولدیلر و بربرینه کوستروب عجب سیراندر که عمر شیر ژیان
اصحاب محمدی رمهٔ کوسفندان کبی زیر پنجهٔ بی امانته الوب مذبحه لرینه کتورور
دیدیلر اما ابو جهل باطل کار آزما اولمغله اصحابك حرکت باسکونتلرندن
چندان حظ ایتیوب بادرکل انقبـاض اولدی وعمر داخل باب حرم اولدقده
ابو جهل لعینك عنان اختیـاری کسته اولوب ندای ماوراك یا ابن الخطاب
ایله استخبار ایتدکده عمر متوالیا غلغله انداز (اشهدان لا اله الا الله واشهد ان محمدا
رسول الله) اولمغله اول لعین سقر مکین براه سر دسـینه چاك ایدوب برابر خاك
اولدی وسایر مشرکان چرکنانك هیئت اصحاب پاکدن نطقه مجاللری اولمیوب
قیدزنجیر اضطراب ایله کوشهٔ هلاکده زهره چاك اولدی پس اول ایث کرار غاب
عمر بن الخطـاب شمشیر عدو شـتاب ایله پرتاب ومستعینه توجیه خطاب پرعتاب
ایدوب (من عرفنی فقد عرفنی ومن لم یعرفنی فانا عمر بن الخطاب) جوابیله اکباد
کفرهٔ بدنهـادی کباب ایتـدی وتفهیم مراد ضمیر ایچون آواز بلنـد ایله
ایضاح کلام ایتدی که (یا معشر قریش الحمد لله الواحد الصمد) توفیق عنایت
ومدد رسـانیٔ مدد احد ایله میان بنـد غفلت اولان زنار شرك واثنینتی
دست قابلیتمده اولان سـکین کـکین هدایت ایله قطع ایدوب قلادهٔ دعوت
سید المرسلینی پیرایهٔ کردن اجابت وعقد زینت افزای رقبهٔ اطاعت قلشمدر

ایمدی دار الامان ایمانه دخول ایله چاره جوی نجـات اولور سکز فیها وانم والا بونهنك اژدردم صمصام صارم ایله وجود هـدایت مفقود کزی التقـام حلقوم انتقام ایتمك اهم مقصود در دیدکده سبه بختان قریش نقش بوقلون جوهر ومنقش پوست اژدر اولان شمشـیر عمردن مقردار البوارل بـنـه قرار ایدوب اول سرو نازباغ رسـالتك وراسنده یاران سرباز ان مانند نخلستان روضهٔ رضوان طرف طرف طور وب صف برصف تحریمه بنـد صلوة ظهر اولدیلر وآوازهٔ تسبیح وتهلیلارین محدب فلك محیطه پیوسته قیلدیلر و بردواندهٔ سفهای عرب عمر الفاروقه ترك دین آبا واجدادسنك کیاسنکه دوشرمی دیو یاوه کو یان اولدقلرنده حضرت فاروق اعظم بو شعرك انشادیله جواب ویردی ﴿ شعر ﴾ مالی اراکم کلکم قیاما * الشیخ والشـبان والغلاما * قد بعث الله لنا اماما * محمدا قد شرع الاسلاما * فالیوم حقا نکسر الاصناما * ونترك الاخوال والاعماما * مرویدر که حضرت رسالت پناهك قدوم میمنت لزوملری درون کعبه‌یی نورموسوم ایتدکده اصنام تراشیده ایله مملو کوروب (وقل جاء الحق وزهق الباطل ان الباطل کان زهوقا) آیت کریمه‌سنی قرائت وعصا ایله بتلره اشارت ایدوب جمله‌سی سرنکون اولدی وجناب فاروق اصنامه خطاب ایدوب اشبو ابیاتی انشا بیوردقده مجموع اصنام قدم پاك سید المرسلینه رومال جبین ایدوب سجدهٔ رب العالمین ایتدیلر ﴿ شعر ﴾ یا ایها الاصنام هذا احمد * هذا رسول الله حقا فاشهدوا * ان کان حقا الاله فاسجدوا * الحاصل اعدل واجلهٔ اصحاب زینت افزای مساجد ومنابر ومحراب عمر بن الخطاب داخل دائرهٔ دین اسلام سعادت مآب اولدقدن صکره قواعد بنیان دین یوما فیوما مستحکم ومتین اولوب وصف عمرده علی قول المفسرین (یا ایها النبی حسـبك الله ومن اتبعك من المؤمنین) آیت کریمه‌سی نازل اولدی ﴿ نظم ﴾ نوله آتش دیم اوفاروقه * شعلهٔ عدلی چیقدی عیوقه * یعنی کیم حضرت عمر اوهمام * دین امرنده خدمت ایتدی تمام * حق رسولی دیدی که پیغمبر * کلسه بعدی اکر کلیدی عمر * سایه صالسه نجان اوظل آله * شیطان اندن قچاردی ایلیوب آه * دیدیلر شبهه‌سز بیل اهل یقین * ظاهر اولدی انکله دین مبین * وصفنی ایده‌مم اوسلطانك * حق بیلور قدرنی نه آنك * ایمدی ای برادر سـعید مرآت ضمائر ارباب بصائردن نهفته وبعید دکلدر که خارستان عصیندن نیجه ورد خندان طاعت نمایان اولدیغی دیدهٔ اولوا الاعتبارده پدیدار و بونك امثالی بسیاردر مثلا ﴿ مثنوی ﴾ نی بسحر

ساحران فرعون شان * می کشید وکشت دولت عون شان * سحرهٔ‌نك سحری سبب ایله دکلیدر که فرعون انلری کندویه جذب ایتدی یعنی (وابعث فی المدائن حاشرین یأتوك بکل سـاحر علیم) فحوای کریمی اوزره فرعون انلره آدم کوندروب کندو هواداری اولمق وموسی ایله مقابله ایتمك ایچون دعوت ایتمش ایدی انلر دخی فرعونه تقرب امیدیله کلوب (وجاء السحرة فرعون قالوا ان لنا لاجرا ان کنا نحن الغالبین) مضمون معجز نظامی اوزره اکر موسایه غالب اولور سق بزه احسان عظیم ایدرمیسن یا فرعون دیدکلرنده فرعون دخی برفحوای (قال نعم وانکم اذا لمن المقربین) نیجه انعام واحسانلر وکندونك مقربلری اولمق وعد ایتمشـیدی اما توفیق ربانی ایله انلرك سحری کندولرك عون ودولتی اولوب موسایه سحرده اولان کمال والقاء عصی و حبال ایله اعین ناسه انواع خیال کوسـتردکلرنده موسی دخی عصاسنی زمینه القا ایدوب باذن الله تعالی براژدر موحش پیکر و کردنی عیوقه همسر اولوب مانند کرهٔ نار دهان آچوب برموجب (فاذا هی تلقف ما یأفکون) چوب وحبال سحرهٔ‌یی بریودم ایدوب (فوقع الحق وبطل ما کانوا یعملون) معنای شریفی اوزره عمل سحرلری باطل ونایاب اولدی وسحره بو معجزاتی کوردکده درون دلدن ایمان کتوروب برمقتضای (والقی السحرة ساجدین) رب العالمین درکاهنه سجده قیلدی وفرعون عنود ابوجهل مردودکبی دم بسته قالوب (لاقطعن ایدیکم وارجلکم من خلاف ولاصلبنکم اجمعین) مضمون کریمنجه صلب وسیاسته عزیمت ایتشیکن سحرهٔ مؤمنین طریق حقده ترك جان ایدوب جام شهادت نوش ایتدیلر وایمانلرندن دونمدیلر کما اخبر تعالی (قالوا لن نؤثرك علی ما جاءنا من البینات والذی فطرنا فاقض ما انت قاض انما تقضی هذه الحیوة الدنیا انا آمنا بربنا لیغفر لنا خطایانا وما اکرهتنا علیه من السحر والله خیر وابقی) ایمدی بنم نور دیدم اکر انلرك سحری اولمیایدی ﴿ مثنوی ﴾ کی بدیدندی عصا ومعجزات * عصا ومعجزات موسایی نجان کورررلردی یعنی فرعون انلری فن سحرده اوستاد عالم اولدقلری ایچون کتوروب انلر دخی موسایه سحرلریله مقابله قویوب موسی علیه السلامی دخی سحرده دن زعم ایتمشلردی اما سحرك تأثیری نه مرتبه اولدیغن بیلورلردی چونکه عصای موسی انلرك عصی وحبالن دم چکوب یوندی وفی الحقیقه نابود ونابیدا قیلدی علم ایله بیلدیلر که عصای موسـانك ثعبان اولمسی خیـال زائل ولانحته طائل قبیلندن اولمیوب قدرت ربانیه ومعجزات نبویه وآیات بینه ایمش پس لا جرم

سحر باطللرندن توبه واستغفار ایدوب هر بری مؤمن کامل اولدیلر وحلیهٔ شعوردن عاطل اولان جاهللر زمرهسندن اولمدیلر بس بووجهله حاصل اولان شعوره باعث سحرلری اولدیسه عند التحقیق بومقوله ﴿مثنوی﴾ معصیت طاعت شدای قوم عصات ❊ معصیت طاعت اولدی مژده ای قوم عصات که برمفحوای غرای کریمهٔ (لاتقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا) ﴿مثنوی﴾ ناامیدی را خدا کردن زدست ❊ اول غفور ورحیم وعطا بخش کریم تیغ رحمتیله کردن نا امیدی‌یی اورمشدر کما قال علی رضی الله عنه (للرجل الذی اطار عقله الخوف حتی اخرجه الی القنوط فقال له یاهذا یأسك من رحمة الله اعظم من ذنوبك) یعنی ﴿مثنوی﴾ چون کنه مانند طاعات آمدست ❊ چونکه معصیت انك پیشگاه رحمتنده مانند طاعت کلمشدر جمیع عصات دامان رجایه تشبث ایدوب * ع * جوشدی رحمت دریاسی غرق اولدی جمله عاصی * دیورقصه کیروب رقیهٔ خوفلرنده اولان سلسلهٔ بند یأسی دست امید کرم ایله رفع وازاله ایتمشدر حقا که ﴿مثنوی﴾ چون مبدل می کند اوسیئات ❊ چونکه اول غافر الذنب والخطیئات برموجب وعد کریم (فاولئك یبدل الله سیئاتهم حسنات) سیئات عصیان تائبین وناباتی تبدیل حسنات ایله قدرت کامله ورحمت شاملهسندن صحایف اعماله برنقش غریب طرح ایدرکه ﴿مثنوی﴾ طاعتی اش میکند رغم وشات ❊ اول سیئات عصاتی علی رغم الوشاة برنوع طاعت ایدر کما اخرج البزار عن انس عن النبی صلی الله علیه وسلم قال (یخرج لابن آدم یوم القیامة ثلثة دواوین دیوان فیه العمل الصالح ودیوان فیه النعم من الله علیه فیقول الله لاصغر نعمة فی دیوان النعم خذی ثمنك من عمله الصالح فتستوعب عمله الصالح فتقول وعزتك ما استوفیت وتبقی الذنوب والنعم قد ذهب العمل الصالح کله فاذا اراد الله ان یرحم عبدا قال یاعبدی قد ضاعفت حسناتك وتجاوزت عن سیئاتك ووهبت لك نعمتی) وشاة غماز معناسنه اولان جمع واشیدر که شیاطین مراد اولنمشدر یعنی علی رغم انف الشیاطین سیئات ارباب ذنوب مبدل حسنات اولمغله ابلیس علیه اللعنه‌نك دیدهٔ امنیه‌سی کور اولوب ﴿مثنوی﴾ زین شود مرجوم شیطان رجیم ❊ شیطان رجیم بوسیبدن مردود ومرجوم اولور ونیجه روزکار نفس مکاره الندن ناچار قالان برضعیف الاقتدارك پس وپیش ویمین ویسارنه دوشوب نیجه وسوسه ومکر ایله آلودهٔ لوث ذنوب درکات اصراره القا ایله نار جحیمده اصلا مقرر در زعمنده

ایکن سبقت رحمت الهیه اول عاصینك لسانی (استغفر الله من کل ذنب واتوب الیه) کلماتنه جاری ایتدیکی حالده جمله سیئاتی محو آب مغفرت ومعصیتی طاعت اولمغله ابلیسك بوقدر یللق امکی ضایع اولوب ﴿مثنوی﴾ وز حسد او بطرقد کرد دونیم ❊ حسدندن اول رجیم چاتلایوب دونیم اولور ایکی پاره دکل نیچون بیك پاره اولمسونکه ﴿مثنوی﴾ او بکوشد تا کناهی پرورد ❊ اول ملعون بذل مجهود ایدرکه برمعصیتی پرورده قیله یعنی عاصی‌یه توبه وندامت کلیوب اول معصیتی مستمرا ارتکاب ایله مستحق عقاب اوله ومیدان عرصاته نامه سیاه وارمغله ﴿مثنوی﴾ زآن کنه مارا بچاهی آورد ❊ اول کناهدن بزی برچاه غیا ودرکات سقره کتوره اما عنایت ربانی رفیق اولوب اول عبد عاصی توبه ایتمکله ویاخود توبه ایتمامشکن مجانا ومحض فضلندن مغفرت ایدوب ﴿مثنوی﴾ چون ببیند کان کنه شد طاعتی ❊ چون کوره که اول معصیت عین طاعت اولدی ﴿مثنوی﴾ کردد اورا نامبارك ساعتی ❊ مؤمنك سعادتی اولان حالت مغفرت شیطانه برساعت نامبارك اولور قال ابو طالب المکی فی قوت القلوب فی شرح مقام الرجا وفی الاخبار المشهورة قرأ صلی الله علیه وسلم (قل یاعبادی الذین اسرفوا) الی آخر الآیة فقبض قبضة من التراب فقال هؤلاء الجنة ولاابالی قال المکی المعنی والله اعلم ان رحمتی وسعت کل شیء فلیس یضیق هؤلاء عنها ولاابالی بدخولهم فیها ویکون هؤلاء ایضا فی الجنة ولاابالی باعمالهم السیئة کلها وقد روینا قال صلی الله علیه وسلم (حیاتی خیر لکم وموتی خیر لکم اما حیاتی فاسن لکم السنن واشرع لکم الشرایع واما موتی فان اعمالکم تعرض علی فما رأیت منها حسنا حمدت الله عزوجل وما رأیت سیئا استغفرت الله لکم) وروینا فی الاثر (اذا تاب العبد من ذنوبه انسی الله ملائکته وبقاع الارض مساویه وابدلها حسنات فتقول الملائکة طوبی لك من عبد صالح لم تعص الله) وقال صلی الله علیه وسلم (یاکریم العفو) فقال له جبریل علیه السلام اتدری ما تفسیر (یاکریم العفو) هو ان عفا عن السیئات برحمته ثم بدلها حسنات بکرمه وفی الحدیث (لو لقینی عبدی بقراب الارض ذنوبا لقیت بقرابها مغفرة مالم یشرك بی شیئا) وفی الاخبار المشهورة عن معاذ بن جبل وانس بن مالك رضی الله عنهم (من قال لا اله الا الله) دخل الجنة ومن کان آخر کلامه (لا اله الا الله) لم تمسه النار ومن لقی الله تعالی ولایشرك به شیئا حرمت علیه النار ومن کان فی قلبه مثقال ذرة من الایمان دخل الجنة ولو یعلم الکافر سعة رحمة الله

بطرقد چاتلاز (لغة)

مطلب
فی بیان سعة رحمة الله والمغفرة

عز وجل ماییٔس من رحمته احد وقد قال تعالی فی حسن عفوه عن اکبر الکبائر بعد ظهور الایات (ثم اتخذوا العجل من بعد ما جاءتهم البینات فعفونا عن ذلك) وفی الاحیاء روی ان العبد اذا اذنب ذنبا یأمر صاحب الیمین ان لا یکتب صاحب الشمال الی سبع ساعات رجاء ان یعمل حسنة تمحوها فاذا اذنب ذنبا آخر ثم وثم حتی اجتمعت علیه اربعة من الذنوب فاذا عمل حسنة واحدة یعطی له عشر حسنات لقوله تعالی (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها) فیجعل الاربعة من الحسنة بازاء الاربعة من السیئة وتکتب الستة الباقیة فی دیوان حسناته فیصیح عند ذلك ابلیس و یقول کیف استطیع علی ابن آدم فانی اجتهدت لیلا ونهارا فابطل بحسنة واحدة جمیع عملی فان القلب کالمرآة تحجبه عن التجلی کدورات الشهوة والرغبة فیها فان قطرة من الهوی یکدر بحرا من الصفا و یرتفع من کل ذنب ظلمة علیه ومن کل حسنة نور تصقل القلب ولذا قال علیه السلام (اتبع الحسنة السیئة تمحها) فنسبة التوبة الی القلب کنسبة الصابون الی الثوب ﴿ مناجات ﴾ خدایا بسوی تو رو کرده‌ایم * بانعام تو خو کرده‌ایم * در آن دم که از ما نشان هم نبود * درجود فضل تو بر ما کشود * اگر هست جرمم برون از شمار * چه غم چون ترا دارم آمرزکار * خدایا اگرچند بد کرده‌ام * ولی هرچه کردم بخود کرده‌ام * ز آلایش مسرفانت چه باك * که دریا نشد تیره از مشت خاك * کریما کنه کارم وتیره رای * مرا اندرین کرهی رهنمای * در اول چو با من کرم کرده‌ٔ * کرم بیش از اندازه کرده‌ٔ * در آخر که عمرم بپایان رسد * کند قصد پرواز روح از جسد * در آن ورطه جویم ز لطفت مدد * که لطف تو دیدم برون از عدد * چو بستر کنم خاك و بالین زخشت * در آن حفره بکشا دری از بهشت * چو آرم بصحرای محشر کذار * کناهان من سر بسر در کذار * مرا وقت نشر صحف در سؤال * ز اهل یمین کن نه ز اهل شمال * چو طاعت نه بینی بدیوان من * کران کن بتوحید میزان من * اگرچند رفتم براه ضلال * یکی کفتمت قرب پنجاه سال * مرا با دو کویان مکن همنشین * در آن دو زخ ای ارحم الراحمین * از آن پل که باریك باسوز و حرق * سلامت مرا بکذران همچو برق * پس آنکه بدار السلام در آر * مراد من و دوستانم برآر * بود هرکسی را بچیزی هوس * تمنای من از تو اینست وبس * الهی روا کن دعای فقیر * بقرب مقام سراج منیر * آمین یارب العالمین آه ای همدم نسیم صبح غفران ومستشم عنبر شمیم کرم سبحان اولرحیم و رحمان وکریم ومنانك

دریای عفو و احسانی ذنوب عاصیانك اوث جرایمن یویوب مقابلهٔ اساءتده محض فضل بی کرانله سیئاتی حسناته تبدیل ومعصیتی طاعته تحویل ایتدیکی معلومك اولدیسه اول قطب دوران وارث اکمل نبی آخر الزمان شیر یزدان امام علی ذوالبرهان دخی صفات حق ایله متصف بر ولیٔ کریم الشان اولمغله لاجرم مرآت مجلوهٔ کرایم اخلاقنده اساءت ایدنلره احسان نمایان اواوب اول پهلوان معصیت آوره ورد خندان کبی کواوب وبلبل هزار دستان کبی بووجهله مژده رسان بهار امان اولدیکه ای پهلوان نو مسلمان ﴿ مثنوی ﴾ اندرآ من در کشادم مر ترا * اچروکل یعنی باب مدینهٔ علمه داخل وقلبمده پرتو ایدن نور آفتاب تجلیٔ ذاته واصل اول که بن سکا باب قبول وهدایتی کشاده قیلدم واکرچه شکل معصیت ایله چهره نما اواوب ﴿ مثنوی ﴾ تف زدی وتحفه دارم مر ترا * یوزمه خدواندازاولدك فاما بن سنك سیئاتکی حسناته تبدیل ایدوب سکا جوهر کران بهاء هدایت وایمان تحفه سن ویردم ایمدی ای اعز اخوان ضمیر مهر تنویر محبتکه نهان اولیه که ﴿ مثنوی ﴾ من جفا کر را چنینها می دهم * بنکه جفا کر ومعصیت آور اولهنه بونك کبی احسانلر هدیه ویردم ومانند آفتاب عالمتاب جبین سای زمین تواضع اواوب ﴿ مثنوی ﴾ پیش پای چپ چه سان سر می نهم * پای چپ مثابه سنده اولان ستمکارلك پیشکاهنه نه وجهله سر نهاده اولورم سندخی بوکا کوره ملاحظه قیاوب ﴿ مثنوی ﴾ پس وفا کر را چه بخشم تو بدان * پس وفاکر اولان اخوان باجان برابره نه‌لر بخش وعطا ایدرم اذعان قیل‌نه بخش وعطا وجود وسخا که ﴿ مثنوی ﴾ کنجها وملکهای جاودان * کنوز بی پایان واملاك جاودان اعطا ایدرم یعنی پرتو جذباتمدن اقتباس ایتدیکی نور محبت کندی نك حالی وملکی اواوب کنز لا یفنای معرفته واصل وحیات ابدیه وسعادت سرمدیه نائل اواور پس مقابلهٔ اساءتده اولان احسان باینده منقبهٔ امام علی دن مولانا خداوندکار اشبو قصه‌یه شروع بیوردیلر

﴿ کفتن پیغامبر علیه السلام بکوش رکابدار علی رضی الله ﴾
﴿ عنه که کشتن علی بردست تو خواهد بود خبرت کردم ﴾

حضرت رسالت پناه علیه صلوات الله رکابدار علی یعنی ابن ملجم مرادینك کوشنه قتل علی سنك دست شقاوت پیوستکده وقوع پذیر اولسه کرکدر

سكا خبرايلدم بيورمسى بياننده در فى الاستيعاب روى ابن الهادى عن عثمان
ابن صهيب عن ابيه (ان رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم قال اعلى
من اشقى الاولين قال الذى عقر الناقة قال صدقت فمن اشقى الآخرين قال لاادرى
قال الذى يضربك على هذا) يعنى يافوخه فيخضب هذه يعنى لحيته و عن
ثعلبة الحمانى (انه سمع عليا يقول والذى فلق الحبة و برأ النسمة ليخضبن هذه
يعنى لحيته من دم هذا) يعنى رأسه و عمار ياسردن مرويدر بيورمشلركه غزوه
عشيره ده واقع اولان سفرظفر اثرده عسكر اسلامك ذرات خاك آلودلرندن
ايدم اتفاقا منازل توقفدن اولان برمحلده اسدالله فى المحارب على ابن ابى طالب
ايله تفرج كنان نخلستان بنى مدلجدن بردرخت سايه كسترك زيرنشينى اولوب
خواب و استراحت قصد ايدك مكر جنبش نسيم محرك ريك سفيد ورميم
اولغله دستار وقباهز دامن خاطر ارباب ضمايركبى غبار آلود ايلش پس نور
آفتاب فلك رسالت عليه اكمل التحيه اوستمزه پرتو انداز اولوب پاى رفرف
ساى مكان پيمالرى ايله وجود مستغرق شكرخواب راحتمزى تحريك و بيدار
بيوردقلرنده شاه اوليا امام على المرتضايى تراب آلود قلقاركن كوروب مالك
ياابا تراب ديو لطف ومرحمت ونوازش و شفقت بيوردقدنصكره ايستدبلر
ياعلى بدترين اشقياى جهانيان كيملر اولديغن بيلورميسن على جبين ساى زمين
تواضع اولوب الله ورسولى اعلمدر ديدى حضرت سيد البشر بيورديلركه
ياعلى اشقياى عالم ايكى بد طينتدر بريسى عاقر ناقهٔ صالح اولان قدار بن
سالفدركه اشقاى اولايندر و بريسى دخى اول حرامزدهٔ آخرالزماندر و بدترين
اشراء عالميانذركه ميزاب تيزاب غدر اولان شمشيرزهر آبدارندن سكا شربت
شهادت ايچورسه كرك وصندوقچهٔ حقايق ومعانى اولان بدن سيم اندامكى
لعل كون شقايق فام اينسه كركدر ديو حليهٔ ديباجهٔ جمال اولان لحيهٔ
مباركه سنه اشارت بيورديلر وصاحب الخميس عفايد فيروز آباديدن نقل ايدركه
حبيب خدا سيد الانبياء عليه من صلوات الازكى تعيين قاتل مرتضى ايدوب
ياعلى سنى محفه سوار تابوت فنا ايدهجك كشتنى خبث نهاد قبيلهٔ مراددن
عبد الرحمن ابن ملجم ديدكارى بد نژاددر بيورديلر حتى اون قالع باب الخيبر
حيدر كرار غضنفر اول خبيث مادر بخطايى كوردكجه سرور پشلرين
طوتوب (متى تخضب هذه بهذا) بيوررلردى الحاصل عنوان طراز صحيفهٔ آثار
عجيبه اولان وقايع نويسان اخبار غريبه شويله تحقيق ايدرلركه اطفاء نار

مطلب
شهادت يافتن
على بن ابى طالب
دردست ابن ملجم
مرادى

شرارهٔ فساد خوارج كفرنهاد ايچون امام مشرق ومغرب على بن ابى طالب
اطراف واكنافده اولان بلاد اسلاميه دن عسكر جمعنه تقيد بيورمغله محمد بن
ابى بكره دخى مكتوب بلاغت مصحوب يازوب مضمون هدايت مشحوننده
بوجانبه فرسان مصردن حرب وضربه قادر برقاچ نفر كار آزما بهادر ارسال
اوله بيورمغله محمد بن ابى بكر بموجب فرموده ارباب نجدت و بسالتدن
زبده وكزيده بكرمى نفرجنك آزموده كوندرديكه انلرك بريسى عبد الرحمن
ابن ملجم ايدى (قيل التجوبى وقيل السكونى وقيل الحميرى وفى الاستيعاب
قال الزبير تجوب رجل من حمير كان اصاب دماء فى قومه فلجأ الى مراد وهم رهط
ابن ملجم المرادى ثم تجوبى واصله من حمير ولم يختلفوا انه من مراد خليف المراد
وعداده فيهم وكان فاتكا ملعونا) چون اسد الله فى المحارب على بن ابى طالبك
نظر عبرت مطالبلرى چهرهٔ ظلمت پوش ابن ملجمه دوش اولدقده بو بيتك
مفهومنى بيوردى * بيت * اى دل صبور باش كه ازموت چاره نيست * كودل
كزين مصيبت واندوه پاره نيست * وروى عن جابر بن عبد الله رضى الله
تعالى عنه قال (انى حاضر عند على بن ابى طالب فى وقت اذ جاءه عبد الرحمن
ابن ملجم يستحمله فحمله ثم قال * بيت * اريد حباءه و يريد قتلى * عذيرى
من خليلى من مرادى * ومنقولدركه بركون شاه اوليا امام على المرتضى ابن
ملجمدن استخبار ايدوب ايام طفولتده سنك هيچ برلقبك وارميدى بيوردى
اول دخى ما اعرف ايله جواب ويردكده تكرار استفسار ايدوب هيچ مرأهٔ
يهوديه دن بريسى سنك خدمت حضانه كده اولديمى ابن ملجم بلى ديدى
جناب كرامت بيورديلركه پس اول دايهٔ يهوديه سكا ياشقى وياعاقر ناقه ديو
خطاب ايدرميدى بلى ياعلى ديدى امير المؤمنين قصه دن خبردار اولدقده
سكوت بيوردى و بالجمله مقاله طرازان صحايف آثار اولان ثقات رواة الاخبار
نقلى اوزره ابن ملجمك شاه ولايت پناهه واقع اولان كيفيت قصد كزندنده
اختلافات كثيره واردر ولكن اشهر اقوال وقايع نويسان احوال بودركه وقعهٔ
نهرواندنصكره بقيهٔ سيوف اولان غلات خوارجدن برك بن عبد الله التميمى
وعمرو بن بكر السدى يعنى بوايكى شقى چاه سقر ناپديد ايله ابن ملجم پليد بربرلرينه
ملاقى اولوب مجتمع خاك فرساى ضلالت اولمغيچون عاقد بند حلقهٔ صحبت
اولديلر وسنك زبان شراره فساد لريله آتش زنهٔ افكار بدنژادى چاقوب
ايقاد هيزم خباثت نهاد نيتى ايله كاه عيوب عمال ولايت تعدادنه اشتغال

وكاه توصيف وتعريف كشتكان نهروانه انتقال ايدوب بالاخره ختم كلام بدفرجاملرى بومرتبه ده انجام بولديكه بوقدر سفك دماء رجال وثارهٔ وبالك باعث اشتعالى على ومعاويه وعمرو بن عاصدركه حب رياست ايله هربرى سالك راه غوايت وضلال اولمشلردر مادامكه ثلثهٔ مزبوره نك قنادل حياتلرى دست فلاخن روزكاردن شكست اوليه شفاء صدور راحت نفوس ميسر دكلدر ديديلر * باقى * باطل هميشه باطل و بيهوده درولى * مشكل بودركه صورت حقدن ظهور ايده * پس اول اشرار بركشته روزكارلرى طغيان آب ضلالت غرقهٔ طوفان شقاوت ايتمكله نائل اجر وثواب اولورز زعميله سيوف ستمكارلرين زهرآبدار ايدوب ابن ملجم مهم على يى وبرك بن عبدالله كار معاويه يى وعمرو بن بكر قتل عمرو ابن العاصى ذمت بدهمتلرينه آلوب ماه رمضان المباركك فلان كيجه سى بواوج نفر كسنه نك رشتهٔ حياتى بزم سكين اهتمام ايله منقطع اولمق وهر بر عزيمله فدايلق ناميله السنهٔ جهانيانده آكلق كرك ديوب قدم كفانه طور ديلر وحيات وعقارب كبى سوراخ ظلم وضلالتلرندن چيقوب وادئ بغى وشقاوته دوان اولديلر وشاه راه اطاعتدن شاشوب سمت چپ انداز غوايته كيتديلر يعنى بوملاحظهٔ كستاخى ايله برك بن عبد الله قدم ضلال بقعهٔ دار السلام شامه جر قطار ارتحال وطويلهٔ نزوالى برباط فساده قيد واعتقال ايدوب اكنكاه شقاوتده منتهز فرصت اولدى وشب هفتدهم رمضان كه معهود اولدقلرى ليلهٔ ايقاد هيزم بغى وفساد دررسان اولدقده مسجده واروب شمشير زهر آلودنى عريان وزخم زن جانستان اولمق نيتى ايله معاويه يه قصد ايتدى ولكن جاى نشست اولان اليه سنه اصابت ايتمكله چندان كاركر اوليوب برمقدار مجروح قيلدى پس جماعت مسجد ومحراب اول بدبختى قيد بند عقاب ايدوب پيشكاه معاويه رضى الله تعالى عنه يه كوتردى وسبب حركت ناشايسته سؤال اولندقده اول دخى چهرهٔ واقعه نك قناع حجابن رفع ايدوب سبب ابايى افهام وابن ملجم بوكيجه بروفق ميثاق قتل على يه تشمير ساق وحوالهٔ شمشير زهر آلود براق ايتديكن اعلام ايلدى پس معاويه امر ايدوب اول بركشتهٔ سعادتك دست وپاينى قطع ايتديلر وزبانن چنكال حديد آتشبار ايله بيرون ازدهان ايدوب اشد سياستله طعمهٔ شمشير اجل ايتديلر بعد ازآن معاويه رضى الله تعالى عنه ساعدى نام برطبيب حاذقدن استعلاج ايتدكده اول شمشير آب زهر ايله پرورده اولمشدر بونك علاجى

موضع زخمه داغ اورمق وياخود قاطع توالد فرزند اولان فلان شربتى استعمال ايتمكدر ديمكله معاويه داغ اوزرينه اول شربتى اختيار ايدوب مهلكهٔ مزبوره دن خلاص اولدى ومن بعد صلبندن اولاد كلمدى وبعد ازآن جانب يسار مسجده برمقصوره احداث اولنوب معاويه مسجده كيدر اولدقده اعوان وانصارى سيوف مسلوله ايله قفادارى اولوب جوانب اربعه سندن باب حراستده بذل مقدور ايدرلردى ومقصورهٔ محدثه يه معاويه ايله فقط كندى ثقات ومعتمدانى داخل اولورلردى حالا سلاطين عظام ايچون جوامع شريفه ده محصورهٔ مخصوصه ياپلق وهيئت اجتماعيه ايله جمعه يه وارلمق معاويه رضى الله عنهك بدعت حسنه سيدر پس عمرو بن بكر دخى داخل محروسهٔ مصر وكينكاه فرصتده نهفته سر سوراخ فكر وشب معهودك ايابنه منتظر اولوب وقتى كلدكده اودخى مسجده واردى اتفاقا اول كيجه عمرو بن عاصينك مزاج شريفلرنده انحراف وبرروايتده دردشكمه مبتلا اولمغله مسجده وارمغه اقتدارى اولمديغيچون بنى عامردن خارجهٔ عامرى نام بررجل همامى قائممقام ايتمش ايدى پس عمرو بن بكر نامسعود شخص مزبوره جبين ساى مسجده ايكن برشمشير تيز حواله قيلديكه من بعد مسجده دن سر برآورده اولمدى واطراف مسجددن جماعت مسلمين اول خبيث سقرمكينى غل سجينه قيد ايدوب عرضه داشت پيشكاه عمرو بن عاص ايتديلر عمرو بن عاص اول فريفتهٔ مكرخناسدن صورت واقعه يى سؤال ايتدكده قتلنه شتاب قيلديغى عمرو بن عاص اولمديغن بيلوب آه دريغ وتأسف ايله والله ما اردت غيرك يافاسق ديو عمرو بن عاص رضى الله تعالى عنه يه خطاب ايلدى عمرو بن عاص دخى الله اراد خارجك ياشق ديوب بلا تأخير سرخيانتى لقمه شير ناكاه كبر اجل بنجه زن ايتديلر امابر روايتده زخم زن معاويه برك بن عامر ومتقبل قتل عمرو بن عاص اولان عبدالله بن مالك بيدادى درديمشلر ازين جانب اول كم كشتهٔ چاه مظلم عبد الرحمن بن ملجم بستهٔ قطار زمرهٔ جهنم اولوب يكه سوار عرصهٔ محارب على بن ابى طالبى زخم كارئ جانستانى ايله سركران صهباى شهادت ايتمك نيتى ايله دار الخلافه اولان بلدهٔ كوفه يه تشمير ساق شقاوت ايدوب كوشهٔ كوفه ده انتهاز فرصتده اولدى اتفاقا اول ملعون بركون كوچهاى كوفه يى دروازه قياوركن زنان مكارهٔ خوارجدن وامرأهٔ بنى عجل بن الجيمدن قطام بنت الاصبعى التيمى نام برزن برى پيكره مصادف اولدى وفى الحال

شیفتهٔ ملاحت وآشفتهٔ حال صباحتی اولوب * بیت * اوردی زنجیره بنی عشقك
تکیم شیرلر * اشك چشم ایکی یانمده ایکی زنجیرلر * دیوب انك لطافت شکلنی
بو بیتك مفهومیله وصف ایلدی * بیت * روی چون حاصل نکوکاران
* زلف چون نامهٔ گنه کاران * وبالمشافهه اول مرأهٔ فتانه یه عرضه داشت
ماف الضمیر اولوب حبالهٔ نکاحی قیدنه رام اولمق آرزوسیله قرع باب ازدواج
ایلدی مگر اول نام قطام هاویه حطام حامیه مقامك جملهٔ خوارجدن
اولان پدر وشوهر وعم بدگهرلری حرب نهروانده تیغ ظفر آبدار حیدر کرار
ایله کشتهٔ دوزخ قرار اولمشلر ایدی چونکه اول بدکردار ابن ملجمك کمال
شوقله متاع حسنی خریداری اولدیغن کوروب هیچ بوندن اعلی بربازیٔ
شکار بازفساد اولماز دیوب ایتدی ای مفتون دلفکار اگر عهدهٔ مهرمه وفادار
اولورسك شراب ناب وصلمی نوش ایتمك سکا مختاردر ابن ملجم دخی ای غمزه زن
شیوه کار مهرك نه مقدار در اشعار اولنسون دیدی اول مکاره ایتدی سه
هزار درهم نقرهٔ خام وبرکنیزك سمر واندام ایله قتل علی خون آشامدر
ابن ملجم ایتدی بن خود بومهمی اتمامه اهتمام ایچون وضع اقدام اقدام
ایدوب بوشهره مهمان اولمشمدر مهرده تکلیف اولنان شروطك جمله سی
بسر وچشم مقبولمدر دیدی قطام بدفرجام دخی بویله ایسه چاکران
وصلنده مضایقه یوقدر دیوب کندی قوم شومندن ابن عمی اولان وردان نام
بدمهامی اول راه بغی وفسادده ابن ملجم ایله همعنان ایلدی قال الفرزدق
﴿ شعر ﴾ فلم ار مهرا ساقه ذو سماحة * کمهر قطام من فصیح واعجم * ثلاثة
آلاف وعبد وقینة * وضرب علی بالحسام المسمم * فلا مهر اعلی من علی وان علا *
ولا قتل الا دون قتل ابن ملجم * پس ابن ملجم قوت بازوی جب وراست اولمق
ایچون بررفیق بی توفیق دخی جست وجو ایدرکن شبیب بن بجرة الاشجعی نام
کارآسیه ملاقی اولوب اظهار مافی الضمیر ظلمت کیر ایتدکده شبیب عدم وفاقله
ابن ملجمه عتاب ایدوب بونه مقوله فکر ناهموار درکه گفتاره کتورسن یا ابن
ملجم بو ایتدیکك ملاحظه بر شراب بدگواردر که موجبهٔ سرگرانیٔ خذلان
مؤبد در دیوب بو ابیاتك مفهومیله نصیحت آمیز جوابلر ویردی ﴿ نظم ﴾
تأمل درین داوری پیشه کن * زانجام کار خود اندیشه کن * مرو در دم
اژدهای دمان * مزن رخنه در کار امن وامان * والکز طعمهٔ حلقوم جهنم
عبدالرحمن بن ملجم مجاب اولیوب شبیب خون گرفته یی وسوسهٔ عزیمت فرسای

شیطانی ایله بولدن ازدیروب قالب صدق وصوابه دوکمش کلمات مزخرفات
ناصواب ایله عزیمت صادقهٔ سابقه سندن دوندوروب اول اوج بدنهاد
آتش کبرهٔ ظلم وضلالت وقداحهٔ بغی وشقاوت اولوب منتظر شب معهود
اولدیلر مرویدرکه هزبر غالب علی بن ابی طالب جوار رحمته پیوسته
اوله جق اوانده گاه خانهٔ امام حسن وگاه وثاق امام حسینده واحیانا منزل
عبد الله بن جعفر طیارده افطار ایدوب اوچ لقمه دن غیری یمزدی
وبرقاچ کیجه دن برو وقعه نویسان حیدری
نقل ایدرلرکه عادت حسنهٔ علی المرتضی مسجد شریفده ثلث لیلده کلوب
اشراق صبحه دك عبادته اشتغال ایدی چونکه احباب علی بو معنایه واقف
اولدیلر بربریله مشاوره قیلدیلرکه اگرچه اول شاه اولیا آسیب اشقیادن
خوف ایتمز اما حفظ وحراستی بزم ذمت همتمزه واجبدر دیوب بطریق
المناوبه حوالیٔ مسجده جمع اولوب امیر المؤمنینك حراستی بابنده بذل دقت
ایتدیلر اتفاقا بر دستور معهود بر کیجه اول یکه سوار میدان غزا امام علی المرتضی
پای طاعت فرسای تقوی پیمالرین جانب مسجده القا ایدرکن جسم مبارك
نورپاش لطافتی اول جماعت التزام صیانتنه سایه انداز هدایت اولمغله ای
احباب پرصفا بویله وقت بی هنگامده سبب اجتماع نه در بیوردی انلر دخی
عرضه داشت مافی البال ایدوب ای امام هدا وظل خدا دامن هدایت
فرسا کز دست تعرض اعدا اولمقدن حمایت وکید حساد وقصد اضداددن
صیانت ایچون حلقه بند جمعیت اولمشزدر دیدیلر اول صفدر میدان غزا
حیدر کرار وغا ایتدی یاران صفا بنی پنجهٔ قضا وآفت سماویدنمی حراست
ایدرسز یوخسه دست آسیب ارضیدنمی حمایت قیلور سز انلر ایتدیلر ای
قطب دوران وامام زمان آفت سما ودست قضا مقابله سنه کیمده
قدرت واردر بلکه اهتمامز اهل زمیندن یتشترکین سکا مضرت اصابتنه
قادر اولمسون دیمکدر دیدیلر اول راست رو نهجهٔ باهر البهجه هدا امام ومقتدا
علی المرتضی بیوردیلرکه بو خود معلوم ارباب نهادرکه بی حکم آسمانی روی
زمینده هیچ برامر صورت نما اولمز چون کلمات امام عین صدق ومحض
صواب ایدیکن درباب قیلدیلر جمله اموری تفویض درگاه صمدیت ایدوب
ترك حفظ وحراست ایتدیلر صحیفه نویسان اخبارك تحقیقی اوزره ایام شهادت
دلدل سوارده زبان جواهر نثارلرندن کلام بسیار کرامت شمار صادر اولمشدر

والکن جلوه کر صفحهٔ ولایت اولان لطایف جلیلهٔ کرامتدن هزاردن بك
و بسیاردن اندکی بودرکه اواخر ایام حیاتلرنده (السعیدین الشهیدین امام
حسن وامام حسین) رضی الله تعالی عنهمادن اشبو ماه رمضان المبارکدن
مرور ایدن ایام شریفه قاچ عدد اولدی دیو استفسار بیوروب اول شاهین
محترمین دخی اون بش کون اولدی دیدکلرنده ای والدین مکرمین وقرة العینین
سزه بش کون دخی مهمانز بیوردیلر وکتبلرك امیر المؤمنیندن برندن
منقولدرکه رمضان شریفك اون دردنجی کیجه‌سی لیلة الاثنینده دست
کرامت پیوست علی یه صب ماء وضو ایدردم اول حینده محاسن شریفه‌سنی
دست کرفته اولوب وای بو محاسن سفیدده که اواخر شب جمعه ده خون
آلود سرخ اوله جقدر بیوردی ﴿ شعر ﴾ باده ازخم ارادت بسعادت آمد *
وقت وصلت شد وایام شهادت آمد * مرویدرکه اول شهادتلری اولان
لیلهٔ جمعه ده ولد سعید وپسر حیدری اولان امام حسن رضی الله عنه
ایتدیلر ای نور دیدهٔ جان بوشب مژده رسانده نور چشم خواب آلودم آفتاب
جمال حبیب الله علیه صلوات الله ایله مسعود اولوب کوشهٔ کاشانه مزی
مقدم ضیا بخشلریله رشك بهجت سرای جنت المأوی ایتدیلر پس مقدم
خجسته دم نبوی یه یوز سوروب ایتدم ای اریکه نشین قرب وحدت
سنك امتکدن بودردمنده نیازمند یکره خصومات متتابعه وکربات متوالیه
اصابت ایلدی اول نخل موزون روحانی فتوحات سید ستوده صفات علیه
اکمل التحیات دخی غنچهٔ کوهر نثار نبوتلرندن شکر ریز عنایت اولوب ای
راست رو نهجهٔ حقیقت وفق مرامك اوزره انلر ایچون بردعا قیل بیوردی
بن دخی چهرهٔ امیدی فرسوده خاك نیاز ایدوب ایتدم الهی الهی بحرمة نور
جمال نبوت پناهی بو عبد ناتوانی بونلردن خیرلو برجماعت ملائك خصلت ایله
روشن چشم ومشرف لقا انلره دخی بندن بدترین حواله ایدوب مبتلا قیل
پس کلام معجز نظام عنبر مشاملری بو وجهله قرار انجام اولدقده رجاسی
قرین اجابت اولدیغنه اشارت وفائز شهادت اوله جقلرین بشارت ایچون
مؤذن وقت صباح حی علی الفلاح زمزمه سنه سرآغاز ایتدی واول جناب
ولایت مآبك بشرهٔ مبارکه‌لری کل اولوب سکون وحرکتده متردد ایکن
بالاخره * بیت * اشدد حیازیمك للموت فان الموت لاقیکا * ولا تجزع من
الموت اذا حل بنادیکا * یعنی زمزمه پرداز اولوب لاجرم موتدن خلاصه

و پنجهٔ قضادن مناصه چاره یوقدر دیو مفارقت دوستانه قرار داده اولوب
عزم راه مسجده نیت ایله بیت سعادتلرندن حین خروجده منزل همایونلرنده
اولان جماعت بطان صیحه کنان قارشو کلوب بانك ماتم زنان اولدیلر وخدام
ذوی الاحترام عتبهٔ امامدن بریسی انلره چوب زن اولمق ایستدکده اول برج
شرف مطلع آفتاب ولایت بیوردیلرکه ای دختر سلامت فرجام زمرهٔ
بطاندن کوتاه دست اولکه بنم مهر منیر روحم غروبی ایچون نوحه کننده‌لردر
دیوب معتکف مسجد ومجاور محراب اولمق ایچون باب سعادت اقبالرندن
تحریك قدم اجلال ایله طاوسی جولان ایدوب موضع شهادته خرامان اولدی
خلاصهٔ کلام چونکه اول شاه ولایت مدار حجرهٔ مقدسه‌سندن طشره چیقوب
مانند باد نسیم وزان وقدوم عنبر شمیمی ایله درون مسجدی معطر ایتمکه روان
اولدقده اول اوج شریر معذب سعیر کوشهٔ مسجدده مختفی اولوب جناب ولایت
مآبك ایابنه مترقب اولمغله اول پاکیزه نهاد باب مسجددن ایچرو قدم نهاده
ایتدیکی کبی اشقیا بردان قدم طغیان ویروایتده شبیب ابلیس قریب جناب
ولایت پناهه سل شمشیر بغی وفساد ایدوب ولکن جسم پاك امامدن خطا
ایتمکله عضادهٔ باب یعنی بازوی دره طوقنوب خرد ایتدی بعدازآن اول
سرنکون چاه جهنم عبدالرحمن بن ملجم شمشیر پرور ده سمی فرق مبارك علی یه
حواله قیلدی و برزخم شدید شهادت پدید اوروب وزبان بد کفتارن دشنامه
تحریك ایدوب الحکم لله لالك ولا لاصحابك یا اباتراب دیدی حضرت شاه ولایت
پناه دخی فزت ورب الکعبة دیوب سرمبارکندن جریان ایدن خون لعل کون
لحیهٔ مبارکه‌سنی شاخ پنجهٔ مرجانه متشابه قیلوب صدف حقهٔ لآلیٔ حقایق
کران بها اولان فضای سینهٔ عرش پهناسی چکان اولان قطرات یاقوت رنکدن
کلشن آباد ورد رعنا اولدی وسرو آزاد بوستان ولایت اولان نخل موزون
وجود مشحون کراملری جانب خانهٔ سعادتلرینه آهسته آهسته خرامان
اولوب بالین وداعه باش قودی ویروایتده جناب ولایت مآبك حرکته من بعد
اقتداری قالمیوب وجود بهبود خون آلودن برکلیم سرخده خوابانیده قیلوب
براوجنه امام حسن وبراوجنه امام حسین یاپشوب مسجددن سعادتخانه‌سنه
کتوردیلر وبعد ازوقوع داهیه پردان فریفتهٔ شیطان امنیهٔ خلاص ایله
کندو خانهٔ سقرمآواسنه جان آتوب کندو قومندن برشخص صورت وقعه‌دن
خبردار اولدقده ای ملعون بدکردار بو محل جای قرار دکلدر دیوب دست غارت کر

شمشیر عدوتدمیر ایله صندوقهٔ وجودن نقد حیات مستعاردن تهی قیلاغله
آب حیات جان خبیثی چاه ناقعر باب هلاکه ریزان وپای مات شقاوت پیماسی
خارستان خذلان ابده کریزان اولدی و بر روایتده شبیب بن بحرة الاشجعی
تاریکیٔ شبدهامون غیبته فرار ایدوب اول مهلکه‌دن جاننی خلاص قیلدی
و بر روایتده مسجدده سرسری کوشه بکوشه دروازه قیاورکن یاران علی
اول ملعونی محکم ضرب ولت ولکد کوب پشت پا ایدوب دپه التده هلاك
اولدی وچونکه آدم الاولیا امام علی المرتضایه بومقوله قصهٔ هائله واقع
اولدی احباب وفا انتمالك مرایای ضمائری زنکار بسته وماتم زده وخواطر
شکسته بیت الاحزان شیر یزدانه جمع اولوب تعیین زخم زننده اولنمسن التماس
ایتدکلرنده امام زمان نورضمیر عاشقان دخی ای خلان واخوان صبر ایدیکز کیم
اول دانای آشکارا ونهان رب مستعان نمایان ایدر بیوردی ﴿ شعر ﴾ زین
مصیبت جای آن دارد که چشم آفتاب * دامن کردون زاشك کرم آلاید بخون *
لیك با حکم قضا چاره‌را چونمی افتد رجوع * مرجع دل نیست جز انا الیه راجعون *
ازین جانب ابن ملجم کشتنی دخی شمشیر خون آلود بغی وفسادی بدست
کرفته باشنه اورلمش کلب عقور کبی سرکشته وکردنده اولوب کوچهای
کوفه‌ده اهان وسرسری کوشه بکوشه کریزان ایکن بنی عبد قیسدن
برشخص شیر پیکر اوکنه کلوب ای برکشته ونابکار اولیه که زخم زن حیدر
کرار سن اوله‌سن دیدی اول شریر دوزخ قرار دخی تصمیم انکار ایتمش ایکن
حضرت باری زبان دل آزارنی جانب اقراره جاری ایتدکده اول مردقیسی
صوت بلند ایله (خذوه فغلوه ثم الجحیم صلوه) یا جماعة المسلمین دیو فریاد ایتمکله
فرقهٔ مؤمنین شیران وغاکبی بیشه‌زار تجسسدن طریق تحسسه چیقدیلر
وابن ملجمی زیرپنجهٔ نکاله کرفتار ایدوب پیشکاه ولایت پناه امام المتقینه
کتوردیلر ﴿ قطعه ﴾ جام بغض مرتضی نوش ایلیان تا کسلره * ساقیٔ
دوران ویرر زهر هلاهل عاقبت * هم کورر لر عالم صورتده آثار بلا *
هم چکرلر بند اغلال وسلاسل عاقبت * شاه کرم ذوشیم اول بدبختی
کورد کده (ما کذبت ولا کذبت) دیوب بکا زخم اوران اشبو سنکدل بی رحمدر
بیوردی بعدازآن اول مردوده توجیه خطاب ایدوب ای کستاخ بی حیا
ودشمن دین وخدا سن خود بنم مشمول مکرمت واحسانم ایکن شمشیرکش
طغیان اولمغه نه باعث اولدی بیوردقده اول بدبخت سقر خلقت ایتدی

یا اباتراب فرق کوندرکه شمشیر تیز خون عطشانمی تعبیهٔ زهر ایله ماردندان
ایدوب انکله بدترین خلقدن برینه زخم جانستان اورمق وشراب لعل رنك
خونیله ریان اولمق ایچون حقدن رجا ایدردم حالا سنك خون افشانك
اولدی دیو هرزه کویی ایلدی جناب ولایت مآب دخی ای خبیث کراه (اراك به
مقتولا وانت شر خلق الله) دیوب بدترین جهانیان کندونك وجود خباثت آلود
ومستغرق دریای طغیانی اولدیغن اذعان ایتدروب حبسنه فرمان بیوردی
وانجام کار من بر مرتبه‌ده قرار بولنجه‌یه دك بو غدار بدکرداری کرسنه
طوتمیوب نعمت کش سماط اطعام اوله سز وبو زخم مغزپاشدن وفات
ایدرسم مراسم قصاصی رعایت ایدوب بوید خیری مجاز قنطرهٔ شمشیردن
بئس المصیر دارالسعیره کوندره سز اما شکنجه وعذاب ومثله وعقاب
وامیر المؤمنین قتل اولندی دیو دماء مسلمینه خوضه وشتاب ایتمیوب انجق
بو قاتل معینی بکا ضرب ایتدیکی شمشیر ایله یك ضربه قبلوب انداختهٔ چاه جحیم
ایلیه سز زیرا بن رسول اکرم صلی الله علیه وسلمدن (ایاکم والمثلة ولو بالکلب
العقور) حدیث شریفن استماع ایلدم بیوردی پس وصیت من بوره اوزره
شاه کرم ذوالاجلالك ارتحالندنصکره اجراء حد ایچون اول قاتل نارحطامی
یك ضربه ایله نکونسار حفرهٔ غبا ایتدیلر و بر روایتده بعد القتل جیفهٔ جسم
پلیدنی بربوریایه پیچیده قیلوب احراق وناپدید غیابهٔ سجین ایتدیلر * منقولدرکه
اول دلدل سوار وصاحب ذوالفقار اعنی حیدر کرار حالت نزعده اقربا واولاد
واصحاب پاك نهادینه انواع وصیت واصناف نصیحت قیلوب جمله‌دن بری
ولدین مکرمین امام حسن ایله امام حسینه وصیت ایتدیکه ای قرة العین چونکه
بن رحلت ایلیم جسد معانی صدفی کنجینهٔ راز کبی صندوقهٔ زمینده مکنوز
واخفا ایدوب خلقه آشکار ایتمیه سز زیرا حق سبحانه وتعالینك اجرای حدینه
آلت اولان دست ذوالفقار پیوستمدن اکر شجعان کفره واکر واجب الازاله
اولان دلیران اسلامدن شمشیر آبدارم ایله اون بیك عدد مقداری نفوس کشته
اولمشدر ونسیم ظفر پرچم طراز توغ اسلام اولنجه‌یه دکین ذوالفقار خونریزمدن
ریك بیابان وغا خردهٔ مرجانه دونمشدر جائزکه انلرك ورثه واتباعی تبرمی شکافته
قیله‌لر بیوردی انلر دخی برموجب فرموده عمل کنده او لمغله غرق دریای
غیب الغیب اولان روح پاکلری کبی حقهٔ بسته دهان جسم مبارکلری اولان
قبر متبرکلری دخی چشم جهانیاندن مستور وغیب اولمغله موضع مدفنلرنده

اختلاف اولنوب بعضیلر قصر الامارهٔ کوفده، و بعضیلر سعادتخانه‌لریله
جامع الاعظم میانه سنده و بعضیلر مسجد الجماعه‌ده و بعضیلر رحبهٔ کوفه‌ده،
و بعضیلر دخی نجف الحیره‌دردیمشلر *روضة الشهداده مسطوردرکه مدفن
علی خلفاء عباسیه‌دن هارون الرشید زمانه‌ کلنجه مستور قالوب بر کون هارون
شکاره چیقمشیدی نجفده محل مدفنه وارد قده کوردیکم برچوق آهولر بر پشته‌نك
اوزر ینه چیقوب آسیب صیاددن خلاص ایچون اول موضعی کندولره پناه قیلمشلر
هرچند که شکارده اولان طالبان صیدانلره جزع قیلدیلر ظفر بوله‌مدیلر و کلاب
معلمه ارسال ایتدیلر اوزرلرینه وارمیوب کیرودوندیلر پس هارون جمع آهو یانه
واروب بو حالدن متعجب اولدی و پیران کوفه‌دن بعض اختیارلره سؤال ایتدکده
یاامیر المؤمنین آبا واجدادمزدن شویله استماع ایتمشزدرکه قبر امام علی اول
پشته‌نك ایچنده مستور اوله پس هارون ترك شکار ایدوب اول موضعی زیارت
ایلدی ومادام که حیاتده ایدی بهرسال موضع مزبوری زیارت قیلوب انواع
احتراملر ایدردی بعدازآن موضع مزبورده سلاطین آل بویه‌دن عضد الدوله
زمانده برقبهٔ عالی بنیاد اولنوب حالا زیارتکاه عام وخاصدر و کذلك لیلهٔ
عروس شهادتلرنده دخی اختلاف اولنوب هجرت نبویه علیه اکمل التحیه‌نك سنهٔ
اربعینده واقع اولان ماه رمضانك اون اوچنجی کیجه‌سی شب جمعه‌ده ویاخود
یکرمی برنجی کیجه‌سی لیلة الجمعه‌ده وقوع پذیر اولوب اون یدیسنده زخم خورده
اولدی دیمشلر بعضیلر دخی ماه رمضانك یکرمی برنجی کیجه‌سی شب جمعه‌ده
وقت شافعیده خون آغشتهٔ شهادت اولوب مرغ لامکان روح آفتاب درخشانلری
اوچنجی کیجه لیلة الاحدده وقت سحرده طائر اوج وحدت اولدی دیمشلر و کذلك
محل ضربه‌ده دخی اختلاف اولنوب بعضیلر قبل دخول الصلوة و بعضیلر حرم
سرای صلوتده واقع اولدی دیوب صلوتده اولدیغی تقدیرجه دخی صلوة صبح
سعادت امامت علی ایله‌می تمام اولدی یوخسه اثر جرح شهادت خلال صلوتده
اصابت ایتمکله آخری استخلاف ایتمش میدر دیو اختلاف اولنوب اکثر روات خلال
صلوتده واقع اولوب جعدة بن ابی هریره‌یی استخلاف بیوردی وصلوة صبح
انکله اختتام بولدی دیمشلر و شهنشان ایام ساعات اقدام اسبوع کام عمر شریف
سعادت انجاملری کفش وجرامیق شهوردن قاچنی اسکتمش ومدارج معارج
سنیندن قاچنجی مرتبه‌یه ارتقا ایتمشدر اختلاف اولنوب کیمی اللی یدی وبعضی
اللی سکز وبعضی التمش اوچ یاالتمش درت ویاخود التمش بش قدمه‌یه عروج

ایتدکده رفرف سوار بقا بعد الفنا اولمشدردرلر اما مبلغ سن شریفلرنده اولان
اصح روایت بودرکه اول پرده نشین سرادقات ولایت اون ایکی یل قبل
البعثه اون اوچ یل دخی بعد البعثه خواجهٔ کائنات علیه افضل الصلوات ایله
مکهٔ مکرمه‌ده اقامت ایدوب و بعد الهجره اون یل دخی انتقال حبیب
ذوالجلاله دکین طیبهٔ طیبه‌ده خدمت سعادت حضرت ختم رسالتده اولوب
بعدازآن یکرمی بش سال وسه ماه خلفاء راشدین ایله هم صحبت وبعد ذلك
درت یل طقوز آی التی کون ویاخود اوچ کون ویاخود اون درت کون
متمکن سریر خلافت اولوب بوتقدیرجه مجموع پایه‌های مرقات سنین عمر
شریفلری التمش بش عدد اولور الله تعالی اعلم ﴿ مولانا فرماید ﴾ عاشق
صادق بیا عارف یکتا بین * غره مشو درجهان دلبر زیبا بین * بیخ هوارا
بکن از دل دنیای دون * راه بقارا بروجنت وحورا بین * کشتیٔ فکرت بران
تا بمحیط کمال * غوطهٔ معنی بخور کوهر دریا بین * کوهر دریا علیست برهمه
اشیا محیط * دیدهٔ باطن کشا عالم اشیا بین * باب شریعت علیست شاه
طریقت علیست * راه حقیقت علیست آندم ازآنجا بین * شمس به تبریز دید
مفخر انوار او * ورتوندیدی بیا بر درملا بین * الحاصل ختام کلام مرثیهٔ
اختتام بودرکه اول امام همام مقرب بارکاه رب الانام احباب وخلان واصحاب
واخدانه مراسم نصایحی تقدیم ایدوب قرة العینین امام حسن ایله امام حسینی
درآغوش قیلوب بووجهله نوازش بیوردی ﴿ شعر ﴾ نورچشم اولیاسز
یاحسین ویاحسن * درتاج اتقیاسز یاحسین ویاحسن * مخزن اخلاق والطف
ومنبع هرمکرمات * معدن جود وعطاسز یاحسین ویاحسن * میوهٔ باغ نبوت
وردخندان صفا * نورعین مصطفاسز یاحسین ویاحسن * طیب وطاهر کیم
اول خیر النسانك فخریدر * کوهر خیر النساسز یاحسین ویاحسن *
برصدفدن ایکی دربی بها وهم یتیم * نور شمس والضحاسز یاحسین ویاحسن *
بونجه فضل وعلم وحسن نسل ایله زی حیف وآه * اهل ظلمه مبتلاسز
یاحسین ویاحسن * سز سز اول مظلوم وهم معصوم ومرحوم وسعید *
که شهید کربلاسز یاحسین ویاحسن * سزه ظلم ایدن یزید لکبر وغرور بخت
ایچون * کیدیلر لعنت لباس یاحسین ویاحسن * چونکه دنیا سجن مؤمن
دیدی فخر کائنات * الوداع اولسون سزه پس یاحسین ویاحسن * پس
امام علی المرتضی وجه مشروح اوزره اوازم وداعی تقدیمدن صکره مسامع

علیه لرینه حقهٔ نور پاش اسرار وحقایق اولان دهان ملکو تیلرندن جواهر انوار راز جبروت اتحاف ایدوب سر سعادت خلافتلرنده اولان تاج نور ابتهاج امامتی حسن مجتبا ایله حسین شهید کربلایه تسلیم وصندوقهٔ قابلیتنده امانت قونیلان ستر منهاج ارشاد وهدایتی حسن بصری کفالتنه تفویض ومراسم طریقتی تعلیم قیلادقدنصکره قیود کوندن تجرید ایله روی ملکوتی محراب جبروته طوتوب ودرکاه کریم بنده نوازه کف نیازی آچوب بازوی دعا ایله سلسلهٔ رجاتی زمزمه ساز اولدی وبو اثناده سراپردهٔ جبروت وسرادقات ملکوت رفع اولنوب روح مطهرهٔ سلطان الانبیا اصحاب صفا ایله تشریف بیوروب وارواح مقدسهٔ انبیا واولیا واتقیا وشهدا هر بری دست ملکوت قابلیتلرنده بر طبق جواهر حقایق ومعانی ویر ر دسته ورد وریاحین اسرار سبحانی ارمغانی ایله قدوم میمنت لزوم روح شریفلرینی بی اندر پی استقباله کلوب صف آراسته اولدیلر کاروی عن ابن عباس رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (مامررت من سماء الا واهلها یشتاقون الی علی بن ابی طالب وما فی الجنة نبی الا وهو یشتاق الی علی بن ابی طالب) اخرجه الملا فی سیرته ودر عقب قابض الارواح اولان عزرائیل علیه سلام الله الجلیل دخی کلوب زمزمه پرداز (ارجعی الی ربك راضیة مرضیة) اولقله امام الهدی علی المرتضی دخی (انا لله وانا الیه راجعون) دیوب بی رواز روح محمدی اولدی وهمای روح همایون بالی ذروهٔ اعلای اقبال وعروة الوثقای وصاله تشبث ایله بو ابیاتك مضموننه سر آغاز بیوردی ﴿شعر﴾ مابه فلك بوده ایم * یار ملك بوده ایم * بازهم آنجا رویم * جملکی آن شهر ماست * خود زفلك بهتریم * وز ملك افزونتریم * زین دوچرا نکذریم * منزل ما کبریاست * پس بو حالده تجلیات ذات احدیه دن بر نور جذبهٔ تعین سوز جلوه کر اولدیکه حدثدن قدمی برقدم ایدوب اول طایر روح قدسی دریای انوار وحدته غرق اولدی ﴿مولانا﴾ چه کونه بر نپرد جان چو از جناب جلال * ندای لطف چو شکر بجان رسد که تعال * درآب چون نجهد زود ماهی از خشکی * چو بانك موج بکوشش رسد ز بحر زلال * چرا چو صید نپرد بسوی سلطان باز * چو بشنوند خبر ارجعی ز طبل ودوال * برو برو تو که مانیز می رویم ای جان * ازین جهان جدایی بدان جهان وصال * بپر بپر هله ای مرغ سوی مسکن خویش * ازین قفص چو رهیدی تو باز کن

پروبال * وچونکه روح مقدس شاه ولایت قالب نور طینتلرندن مفارقت ایلدی جمله جمله نشینان تتق کرامت ویاران اصحاب فتوت بو ابیاتك مفهومنجه فریاد وفغان ایدوب اشك ریزان وسینه کوبان اولدیلر ﴿شعر﴾ ای خواجه زین شکسته دلان تاچه دیدهٔ * کز ما رمیده جای دکر آرمیدهٔ * نشناختیم قدر توای سایهٔ خدا * زآن روی سایه از سر ما واکشیدهٔ * این تنکنای فرش چو در خور تو نبود * مسکن فراز عرش معلا کزیدهٔ * تو مرغ آشیانهٔ قدسی غریب نیست * کرباز ازین بسوی کلستان پریدهٔ * درکام جان تشنه لبان جرعهٔ بریز * زآن خمر بی خمار که از حق چشیدهٔ * پس ازماتم ونوحه بسیار هزار وهزار دعا وثنا ایله روح پرفتوحلرینه فاتحه خوانان اولوب تقدیم مراسم تجهیز وتکفینه اقامت ایدوب صدف لالیٔ علم ومعرفت اولان جسم پاك طینتلرین نقش تخته بند نعش ایتدیلر وامام حسن ایله امام حسین وعبد الله بن جعفر خدمت غسله قیام کوستروب اولاد عایدن اولان محمد بن حنفیه صب ما ایلدی وبلا قمیص اوچ ثوب کفنه پیچیده قیلنوب وحضرت رسالت پناه علیه صلوات الله دن فضله قالمش بقیهٔ حنوط ایله تعطیر اولندی ودرت تکبیر وبر روایتده یدی تکبیر وعند البعض طقوز تکبیر ایله امام حسن رضی الله عنه نمازن قیلدی واخفاء موضع قبر منبر کلر یچون جوف اللیلده دفن اولندی رحمة الله علیه ورضی الله عنه وعن اصحاب رسول الله اجمعین ﴿شعر مولانا﴾ زهی موجود جاویدان علی بن ابی طالب * زهی محبوب انس وجان علی بن ابی طالب * علی راهم علی داند علی راهم علی خواند * فزود از دانش امکان علی بن ابی طالب * وفی الاستیعاب قالت عایشة رضی الله عنها (لما بلغ قتل علی رضی الله عنه لتصنع العرب ماشاءت فلیس لها احد ینهاها ولما بلغ الی معاویة قتله قال ذهب العلم والفقه بموت علی بن ابی طالب فقال له عتبة اخوه لایسمع هذا منك اهل الشام فقال دعنی عنك) وروی معمر عن وهب بن عبد الله عن ابی الطفیل قال (شهدت علیا وهو یخطب وهو یقول سلونی فو الله لاتسئلونی عن شیٔ الا اخبرتکم به وسلونی عن کتاب الله فو الله مامن آیة الا وانا اعلم ابلیل نزلت ام بنهار ام فی سهل ام فی جبل) وعن عطاء وقد قیل له (اکان فی اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم احد اعلم من علی قال ما اعلم) اخرجه القلعی وسئل الحسن بن ابی الحسن البصری عن علی فقال کان علی والله سهما صائبا من مرامی الله عزوجل

على عدوه وربانى هذه الامة وذا فضلها وذا سابقتها وذا قرابتها من رسول الله صلى الله عليه وسلم لم يكن بالنومة عن امر الله ولا بالملومة فى دين الله ولا بالسروقة لمال الله اعطى القرآن عزايمه ففاز منه برياض مونقة ذلك على بن ابى طالب بالكم وعن عقبة بن سعد العوفى قال دخلنا على جابر بن عبد الله وقد سقط حاجباه على عينيه فسألناه عن على قال فرفع حاجبيه فقال ذاك من خير البشر ﴿ فضولى ﴾ مرتضى بر در دریای ولایتدر کیم * حرم کعبه در اول دریتیمك صدفی * غیریدن اشرف اکر اوله انکیچون ندر کیم * حرم کعبه دن اول کسب قیلوبدر شرفی * وروى قال معاوية لضرار الصداى (صف لى عليا قال اعفنى باامير المؤمنين قال لتصفنه قال اما اذ لا بد من وصفه فكان والله بعيد المدى شديد القوى يقول فصلا ويحكم عدلا يتفجر العلم من جوانبه وتنطق الحكم من نواحيه يستوحش من الدنيا وزهرتها ويأنس الى الليل ووحشته وكان غزير العبرة طويل الفكرة يعجبه من اللباس ماقصر ومن الطعام ماخشن كان فينا كاحدنا يجيبنا اذا سألناه وينبئنا اذا استنبأناه ونحن والله مع تقريبه ايانا وقربه منا لانكاد نكلمه هيبة له يعظم اهل الدين ويقرب المساكين لا يطمع القوى فى باطله ولا ييأس الضعيف من عدله واشهد لقد رأيته فى بعض مواقفه وقد ارخى الليل سدوله وغارت نجومه قابضا على لحيته يتململ تململ السليم ويبكى بكاء الحزين ويقول يادنيا غرى غيرى الى تعرضت ام الى تشوقت هيهات هيهات قد باينتك وطلقتك ثلاثا لا رجعة فيها فعمرك قصير وخطرك قليل آه من قلة الزاد وبعد السفر ووحشة الطريق فبكى معاوية وقال رحم الله اباحسن كان والله كذلك فكيف حزنك عليه ياضرار قال حزن من ذبح واحدها فى حجرها وقال بكر بن حماد الباهرى ﴿ شعر ﴾ قل لابن ملجم والاقدار غالبة * هدمت ويحك للاسلام اركانا * قتلت افضل من يمشى على قدم * واول الناس اسلاما وايمانا * واعلم الناس بالقرآن ثم بما * سن الرسول لنا شرعا وتبيانا * صهر النبى ومولاه وناصره * اضحت مناقبه نورا وبرهانا * وكان منه على رغم الحسود له * مكان هارون من موسى بن عمرانا * وكان فى الحرب سيفا صارما ذكرا * ليثا اذا ذكر الاقران اقرانا * ذكرت قاتله والدمع منحدر * فقلت سبحان رب الناس سبحانا * انى لاحسبه ماكان من بشر * يخشى الاله ولكن كان شيطانا * وعن عايشة رضى الله عنها قالت (رأيت ابابكر يكثر النظر الى وجه على فقلت ياابت انى رأيت تكثر النظر الى وجه على) فقال يابنية سمعت

سدل پرده وجامه را فرو کذاشتن جمع سدایل وسدول (تململ) بی آرام شدن یقال تململ على فراشه بی آرام شدن بر بسترش (سليم) بمعنى الجريح (ترجمان اللغة)

رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول النظر الى وجه على عبادة) اخرجه ابن السمان فى الموافقة وعن عبد الله بن مسعود رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (النظر الى وجه على عبادة) اخرجه ابو الحسن واخرج الابهرى عن عمرو بن العاصى مثله وروى عن جابر رضى الله عنه قال (ما كنا نعرف المنافقين الا ببغض على بن ابى طالب كرم الله وجهه) ﴿ مولانا قدس سره فرماید ﴾ من على را دوست دارم دوستی کردار ماست * کور بادا هر دو چشمش آنکه دشمن دار ماست * ما که از نور على هر دم سعادت یافتیم * این سعادت دمبدم از باطن بیدار ماست * سود بازاری که من دارم بسودای على * ای برادر هر دو عالم رونق بازار ماست * شاه مارا دوست دارید ای که حق را دوستید * هر که حب شه ندارد دشمن واغیار ماست * دیدهٔ هر خارجی محروم از نور علیست * بت پرستند ایشان بت شکستن کار ماست * شمس تبریزی خمش دیکر مکو تو سر حق * مردمعنی آنکسش کو واقف اسرار ماست * ایمدی ای مستمع آکاه ومحب اهل بيت رسول الله کیفیت شهادت اسد الله مسموعك اولدیسه اول على ذو الكرم وو الاهمم وصاحب الالطف. والشيم تلاطم دریای مرحمت رسانلرندن ابن ملجمه دخی کافل شفاعت اولدقلرین بیان ایدوب مولانا جلال الدين رومى قدس سره اسان على كرم الله وجههدن بطريق الحكاية اول پهلوانه بیوررلر که ای پهلوان نومسلمان ﴿ مثنوی ﴾ من چنان مردم که بر خونیٔ خویش * بن انجاین مرد خدا ومفيض نور هدایم که کندو قاتلم اوزرینه ﴿ مثنوی ﴾ نوش لطف من نشد در قهر نیش * بنم نوش شکر ریز لطفم محل قهرده نیش خونریز اولمدی یعنی اوصاف واخلاقم غرق دریای جمال الهى اولمغله ابن ملجمه محل قهرده دخی لطفله معامله ایدوب قهر وغضب ایتدم یعنی تفصیل قصه بو درکه ﴿ مثنوی ﴾ کفت پیغامبر بکوش چاکرم * حضرت فخر عالم بنم چاکرم ابن ملجمك كوشنه ایتدی ﴿ مثنوی ﴾ کو برد روزی زکردن این سرم * که اول بر کون بنم سرمی بریده وکردنمدن جدا قیلور پس احوال آتیه دن اخبار مفخر موجودات علت غائیهٔ مکونات علیه اکمل التحیاتك معجزات باهراتندن اولمغله ﴿ مثنوی ﴾ کرد آکه آن رسول از وحی دوست * اول رسول خدا عليه من صلوات الله الاوفى وحی الهیدن آکاه قیلدی ﴿ مثنوی ﴾ که هلاکم عاقبت

بردست اوست ✿ كه بلاشك وشبهه بنم هلاكم عاقبت انك الندە صورت پذير
اولەجقدر چون ركابدار رسول مختاردن بو خبرى ايشندى صد هزار توبه
واستغفار ايله حضورمه كلوب ﴿ مثنوى ﴾ او همى كويد بكش پيشين مرا ✿
اول داغما دير ايدى كه ياعلى اطف ايدوب بنى مقدم قتل واهلاك بيوركه تنك
وجوددن خلاص اولوب ﴿ مثنوى ﴾ تابيايد ازمن اين منكر خطا ✿ حتى
بوجرم وخطاى منكر وفعل ناپسنديده وبداثر بندن ظهوره كلمكله خسر الدنيا
والآخره زمره سندن اولميم * روضة الشهداده مسطوردر كه هزبر غالب
شمشير خونريز محارب امام على بن ابى طالب خوارج ايله محاربه ايتمك مقرر
اولدقده هرجانبدن جنك وحربه قادر بهادرلر طلب ايتمكله بندن دخى اون
دلاور كلوب برروايتده ابن ملجم دخى اول رجال عشرەنك ريسى ايدى فاما
بغايت زشت صورت وبدسيرت ايدى مرويدر كه دلاوران يمنيدن هربرى
امام الهدى على المرتضى پيشكاهنه برسم هديه برتحفه اهدا قيلوب ابن ملجم
دخى پيشكاه عليه برشمشير قيمتى بها پيشكش قيلدقده حضرت ولايت پناه
وجه مباركن دندروب هديه سى معرض قبولده واقع اولمدى عاقبت ابن ملجم
خلوتكاه عليه دخوله اذن طلب ايدوب رخصت ارزانى بيورلمغله قدم پاك
عليه فرسوده خاك اولوب ايتدى اى شير دلدل سوار و كار فرماى ذوالفقار
جمله يمندن كلان رفقانك دست آويزلرينى قبول بيوروب بنم شمشير آبدارمه نظر
والتفات بيورمامغله بنى شرمسار ايتديكز حال آنكه بن اهدا ايتديكم شمشيره
سيوف عربدن اون عدد مثل ونظير بولنماز امام زمان بيورديلر كه بن سندن
اول شمشيرى نه وجهله قبول ايدرم كه سن بندن مرادكه اول شمشير ايله واصل
اوله جقدر سن و بو ريش سفيدى انكله آغشته خون شهادت ايده جكسن
ابن ملجم بو خبردن جزع وفرياد ايله اغلادى وايتدى حاشا كه بندن بو مقوله
فكر بد نمودار اوله بن خود سنك شوق ومحبتكه ترك اوطان واخدان ايدوب
سنك يواكه سر بازى يه كلمشمدر ديدى ﴿ فضولى ﴾ حاش لله كيم سكا بن يار
ايكن اغيار اولم * نقض پيمان وخلاف عهد ايدوب غدار اولم * آرزوى
دولت دنيا ودين ايتمزميم * ايستمزمى خاطرم عالمده برخوردار اولم * امام على
ايتدى آرى يمندن اول نيتله كلدك ولكن عن قريب مقام محبت ووفاقدن باديۀ
كدورت ونفاقه كيده جكسن ولاجرم بو كار ناهموارسنك الكدن اوله جقدر
ابن ملجم ايتدى ياامير المؤمنين حالا فرمانكه طورمشم اطفكدن رجا ايدرم كه

بنم ايكى دستمى قطعه فرمان قيل وآنكله دخى اكتفا اولنميوب بو مقوله فعل
قبيح بندن صادر اوله جق ايسه بنى قتل ايت امام على جواب ويروب سكا نيجه
قصاص ايده يم كه هنوز سندن مستحق قصاص اوله جق برامر صادر اولمدى
بيورديلر نته كيم مولانا قدس سره جانب عليدن بيوررلر كه اى پهلوان ابن
ملجم بنى قتل ايله ياامام ديدكجه ﴿ مثنوى ﴾ من همى كويم چو مرك من
زتست ✿ بن اكا دير ايدم كه ياابن ملجم چونكه لوح قضاده بنم قتل وهلاكم سندن
صورت نما اوله جقدر ﴿ مثنوى ﴾ باقضا من چون توانم حيله جست ✿
قضاى الهى يه بن حيله جو اولمغه وپنجۀ حكم ناكاه كيرندن خلاص اولمغه
نه قادرم ﴿ نظم ﴾ قضا رفتست وبنوشتست از پيش * تو بيش انديش اينجا
برميندپش * قضا رفتست تن دادم بدردى * ببين آخر كه در فعلت چه كردى *
اما ابن ملجم هنوز داخل دائرۀ وفاق اولمغله ﴿ مثنوى ﴾ او همى افتد بپيشم
اى كريم ✿ انواع الحاح واصناف اقتراح ايله پيشكاهمده فرسوده خاك اولوب
ناله وانين وزارى وحنين ايله تضرع قيلوردى كه اى كريم ذوالعطا وفارس
ميدان رضا مكارم احسانكدن رجا وتمنا ايدرم كه اول سوء القضايه قبل الابتلا
﴿ مثنوى ﴾ مرمرا كن ازبراى حق دونيم ✿ لله تعالى شمشير شير وغا ايله بنى
ايكى پاره وهلاك وازالۀ كدورات وجودم ايله مرآت عالى مجلا و پاك قيل كه
﴿ مثنوى ﴾ تانيايد برمن اين انجام بد ✿ حتى بو انجام بد بنم اوزريمه كليه
وسوء خاتمه واقع اولميه ﴿ مثنوى ﴾ تانسوزد جان من برجان خود ✿ تا كه بنم
جانم كندو جانى اوزرينه يانميه يعنى افعال سيئه سنه سوزان اولميه ﴿ رباعى ﴾
زآن مى ترسم كه دربلام اندازند * همچون كوى بى سر و پام اندازند * روزى
صدره ببرم ازهيبت آنك * تابعد ازمرك دركجام اندازند * الحاصل اى پهلوان
روشن دل ابن ملجم بكا بو وجهله لابه وتضرع قيلدقجه ﴿ مثنوى ﴾
من همى كويم برو جف القلم ✿ بن دير ايدم كه يورى فارغ اول كه جف القلم
قضيه سى امر مقرر اولوب ﴿ مثنوى ﴾ زآن قلم بس سرنكون كردد علم ✿
اول قلم الهيدن چوق علملر سرنكون اولمشدر والى يوم القيام سرنكون
اولمقده در زيرا قلم قضا علم ازليده اول فعلك اوزرينه اول وجهله
جارى اولمشدر ولوح قضاده يازيلوب لوح قدركبى محل محو واثبات دكلدر
بلكه اول حى وعليم و قادر وقيوم من الازل الى الابد موجود اولان اشيانك
ووجوده كلەجك بود وهستى يى اجمالا وتفصيلا وكليا وجزئيا قضاء

ازلیسنده ثبت ایدوب ماضی و حال و مستقبل انك علم قدیمنده یکساندر
کما قال الله تعالی (وعنده مفاتح الغیب لایعلمها الاهو ویعلم مافی البر والبحر
وماتسقط من ورقة الایعلمها ولاحبة فی ظلمات الارض ولارطب ولایابس
الا فی کتاب مبین) پس اول قادر ومرید قدرت کامله وارادت شامله سیله
علم ازلیسنده اولان اعیان ثابته یی مقدر اولان اوقات معینه لرنده کون
غیبدن صحرای شهادته اخراج ونفس بنفس حکمت تامه سیله اظهار ایدوب
ارادت علیه سی تعلق ایدرسه برمفحوای (ان یشأ یذهبکم ویأت بخلق جدید
وما ذلك علی الله بعزیز) یك نفسده جمله سنی مرجع اصلیلری اولان
عدم محضه کوندروب ومحض عدمدن برخلق جدید ایجاد ایدر فسبحان
الملك الحی الذی لاشریك له فی ذلك * پس اول مرید و بصیرك دیلدیکی اولور
ودیلمدیکی اولمز یعنی ایمان وکفر وعرفان ونکر وخیر وشر ونفع وضر وفسق
وعبادت ومعصیت وطاعت عموما حق جل وعلانك ید ارادت و دست
قضا سنده درکه (لاراد لقضائه ولا معقب لحکمه) معناسی بوسری مبیندر
ولکن برمفحوای (ولایرضی لعباده الکفر) بنده لرندن کفر ومعاصی یه
راضی اولمیوب بالدفعات تحقیق اولندیغی اوزره ارادت غیر رضادر
ومسئلۀ مزبوره غوامض معرفتدن اولوب کمال کشفی ظهور سر قدره
موقوفدر وهر برنامستعد ایچون ادراك سر قدره رخصت ویرلمامشدر
* بیت * هیزم دیکی که باشد شهپر روح الامین * خانه آرایان شیطان زادرآن
مطبخ چه کار * وشول مردان خدا وعارفان راه هداکیم لجۀ کهر زای
قدره غوطه قیلوب دست آویز درر انبهاء سر قدر اولمشلردر (القدر
سر الله فلاتفشوه) نهیی ایله زبان جواهر نکارلرینه مهر سکوت اوریلوب
افشاء سر قدردن منع اولنمشلردر حاصل کلام برمفحوای (وما تشاؤن
الا ان یشاء الله) جمله سی انك حکم مشیت ومحکمۀ ارادتی محکوملریدر
﴿ شعر ﴾ ماشئت کان وان لم تشاء * وما شئت ان لم اشأ لم یکن * ایمدی
یا ابن ملجم مقدمۀ مزبوره مسموعك اولدیسه برخود اول طمطام سر قدر
ودریای قضانك آشناسی ایکن سکا قصد کزندمی ایدر زنخوش دل باش که
﴿ مثنوی ﴾ هیچ بغضی نی در جانم زتو * سندن بنم جانمده هیچ بر بغض
وعداوت یوقدر ﴿ مثنوی ﴾ زانکه این را من نمی دانم زتو * زیرا که
بو فعل قتلی بن سندن بیلمزم بلکه یا ابن ملجم بنم عین یقین ودیدۀ حق بیمنده

﴿ مثنوی ﴾ آلت حقی وفاعل دست حق * من آلت حق سن وحقیقتده
سندن صدور ایدن فعل قبضۀ قدرت الهیده اولوب فاعل حقیقی ید قدرت
ودست ارادتدر وحضرت احد بندن خود هرنه اصابت ایدرسه خوبدر
بو تقدیرجه ﴿ مثنوی ﴾ چون زنم برآلت حق طعن و دق * آلت حقه
نه وجهله طعنه زن اولورم زیرا انك بلاسی عین عطا اولیجق عطادن
جزع وناله محض خطادر تنکیم برمحلده دیمشلردر * م * ناخوش اوخوش
بود برجان من * جان فدای یاردل رنجان من * آه ای طالب توحید افعال
وراغب حب ذاتی ایزد متعال ایدك الله بالتوفیق وهداك لسلوك الطریق
ضمیر منیره خفی اولمیه که هر بر موجودی که چشم سر ایله معاینه ودیدۀ
ادراك ایله مشاهده قیلورسك جمله سی حق سبحانه وتعالینك مخلوقات
وافعالی اولوب افعال خدا دخی علی سبیل الاجمال یاروحانی محض ویاجسمانی
محض ویاخود بین عالم الارواح والاجساد واسطه درکه روح محضه عالم
ملکوت وجسمانی محضه عالم ملك وبینهماده اولان واسطه یه عالم اجساد
واشباح ومثال دینلور ولسان شرعده برزخ اعتبار اولنور که اصحاب مکاشفات
ارواح انبیا واولیا وملاء اعلی یی اول عالم برزخ ومثال وخیالده مشخص
مشاهده قیلوب منامانده آخرك کوردکلری صور واشباحی حالت یقظه ده
معاینه ایدرلر کما قال الله تعالی (ان فی ذلك لایات لاولی الالباب) وقال الله
تعالی (وکذلك نری ابراهیم ملکوت السموات والارض ولیکون من الموقنین)
اما مادامکه حیات جسمانیه دن مجرد اولمدقجه حیات روحانی ایله زنده
اولمز سن کما قال عیسی بن مریم (لن یلج ملکوت السموات من لم یولد مرتین)
وملکوتیلر برقاچ قسم اولوب برقسمنه کروبیون وبرقسمنه روحانیون
تعبیر اولنوب انلار دخی ایکی قسم اولوب قسم اولك بعضیسی حملۀ عرش
مجید وبعضیسی سدنۀ کرسی فسیح وبعضیسی عمار سموات سبع وبعضیسی
خزان جنان ونیران اولوب قسم اولك صفوفی ملکوت اعلیده اولدیغی
وقسم ثانینك بعضیسی بسائط عناصره وبعضی مرکباتدن اولان معادن
وجبال وقفاره موکل وبلکه هر بر شیئه وسمادن نزول ایدن هر بر قطره یه
وبعض افعال انسانه موکل اولدیغی بوندن اقدم اقتضاء محله کوره تفصیل
وعیان وبرمفحوای (وما یعلم جنود ربك الا هو) انلارك تفاصیل اعدادی
حقدن غیرك معلومی اولمدیغی بالدفعات تقریر وبیان اولنوب بونلره ملکوت

مطلب
درتعریف افعال
و بعضی از سر
قضا و قدر

اسفل دیدکاری اعلام اولنمشدی ومادامکه وجود روحانی اولمیه جسمده
دخی وجود متصور اولدیغی سلك تحریره کشیده قلنمش ایدی تکیم دیمشلردر
* بیت * جسم را چون سایه دان وشخص را چون جان شمر * سایه را بی
شخص هرکزکی بود هستی پدید * وبو برسر عظیمدرکه اظهاری ممتعدر
پس چشم حس نظرندن مستور اولدیغی حیثیت ایله جن و شیاطین دخی
قسم ثالث ملکوت اسفلدن اولوب انلارك بعضی مؤمن وبعضی کفار در
وابلیس انلارك سیدورئیسی اولوب حق جل جلاله انی عباد مخلصین زمره سندن
اولمیان نوع انسه الی یوم القیام مسلط قیلوب بو دخی شعب سرقدردندر
(لایعلمه الاهو والراسخون فی العلم) وعالم ملك دیدکاری جسمانی محض دخی
ایکی قسم اولوب برقسمی سما ویاتدن اولان عرش وکرسی وثوابت وسیارات
وسبع سمواتدر وبرقسمی ارضیاتدن اولان بسائط عنصریات ومرکبات که
معادن ونبات وحیوان وآثار علویه اولان سحاب وباران وبعض اشیادر
واحوال عالم ملکوته خواصدن غیریسی مطلع دکللردر وقرآن عظیمده برسبیل
اجمال اتیان بیوریلوب آیات مزبوره دن بطریق الاستدلال ذات قدیمه
ارشاد اولنمشدر کما قال الله تعالی (ان فی خلق السموات والارض
واختلاف اللیل والنهار والفلك التی تجری فی البحر بما ینفع الناس وما انزل الله
من السماء من ماء فاحیا به الارض بعد موتها وبث فیها من کل دابة
وتصریف الریاح والسحاب المسخر بین السماء والارض لایات لقوم یعقلون)
﴿ شعر ﴾ عروس حضرت قرآن نقاب آنکه براندازد * که دار الملك
ایمانرا مجرد بیند ازغوغا * عجب نبود که از قرآن نصیبی نیست جز نقشی *
که ازخرشید جز کرمی نه بیند چشم نابینا * ای مرد بینا وطالب دانا اعجوبهٔ
کونیه واکمل افعال الهیه صورت وحقیقت انسانیه درکه ذکر اولنان
عوالم کلیه دن ترکیب اولنوب کوننده مبسوط اولان جمیع حقایق نسخهٔ
انسانیه ده مجتمع اولوب سایهٔ الهی وخلیفهٔ سبحانیدر وخلاصهٔ مکونات وزبدهٔ
موجودات اولمغله جمیع مخلوقات تکمیل مرتبهٔ انسانیه ایچون ایجاد اولنمشلردر
تکیم عارفان الهی دیمشلردر ﴿ شعر ﴾ ترا ازدو کیتی برآورده اند *
بچندین میانجی بپرورده اند * نخستین فطرت پسین شمار * تویی خویشتن را
ببازی مدار * پس چونکه وجود انسانی تمام انجام اولوب حقیقت
اصلیه سنه رجوع ایلیه سبع سموات طی اولنور وبو مقامه قدم نهاده اولان

مردان خدا (ان الله خلق جهنم من فضل رحمته سوطا یسوق به عباده
الی الجنة) نه معنیدر بیلور (وسیأتی علی جهنم زمان ینبت فی قعرها الجرجیر)
سرنی کشف صریح ایله مشاهده قیلور وفاعل حقیقی حق ایکن حضرت
فخر عالم صلی الله علیه وسلم (الخیر کله فی یدك والشر لیس الیك) بیوردیغی نه
ایچوندر فهم ایدر ﴿ شعر ﴾ غضب الکریم وان تأجج ناره * کدخان قدر
لیس فیه سواد * ویوم دنیاده ارواح اجساده نه وجهله کم کشته ونایاب
ایسه حین طی سبع سماواتده دخی اجساد ارواحده نایاب اولور کما قال الله
تعالی (یوم نطوی السماء کطی السجل للکتب کما بدأنا اول خلق نعیده
وعدا علینا انا کنا فاعلین) آه ای مستمع مستعد بو معنانك کمال شرحی افشاء
سرقدر ومعرفت غایبات اموره مفضیدر صاحب الارشاد ایسه اندن
نهی ایدوب (وان الله کره لکم البیان کل البیان) بیورمشلردر * بیت *
سخنم شد بلند ومی ترسم * که مراچیزی ازدهان بجهد * آه کیم اکرچه
ارباب بصیرته بو معنی کتاب ربانیده آفتابدن روشندر ولکن مشاهده به دیدهٔ
جان کشاده اولمق کرکدر * بیت * مرد باید که بوی داند برد * ورنه عالم
پرازنسیم صباست * کما قال علی رضی الله عنه (ما اسر الی رسول الله علیه وسلم
شیئا کتمه علی الناس الا ان یؤتی الله عبدا فهما فی کتابه) پس اسرار الهیه یه
غایت وسر قدره نهایت اولمدیسه بزکبرو صدده کله لم که ﴿ رباعی ﴾
توآلت فعلی وجزآن هیچ نهٔ * وزفاعل وفعل جز نشان هیچ نهٔ * توعالمی
ومراد ازعالم تو * چون درنکری درآن میان هیچ نهٔ * مصداقنجه انسانك
مجموعهٔ کونین اولان نسخهٔ غریبه سندن صدور ایدن افعال وحرکات
وسکنات وخطوات وجمله خطرات اکر ظاهری واکر باطنی ارادت الهی ایله
پدیدار اولوب نفس بنفس برقدرت سابق وبر قدرت لاحق ایله آشکار
اولور پس (انا کل شیء خلقناه بقدر) و (ما اصاب من مصیبة فی الارض
ولا فی انفسکم الا فی کتاب من قبل ان نبرأها ان ذلك علی الله یسیر) قدرت سابقه یه
اشارت وآیت کریمهٔ (والله خلقکم وما تعملون) و (هل من خالق غیر الله)
قدرت لاحقه دن عبارتدر که ساعة فساعة ایجاد ایدر کما وصف شانه تعالی
وقال فی کتابه الاعلی (کل یوم هو فی شأن) اما انسانه کذر افعال ربانیه
اولدیغی حسبیله فعلی انسانه علی سبیل المجاز حواله ایدرلر وبرموجب
(وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی) اکرچه صورت ظاهرده اول فعل

آدمیدن حادث اولور اما حقیقتده فاعل اول دکلدر بلکه قدرت حقدر مثلا
اکرچه کاغذه نقش اولنان سطور قلمدن صدور ایتدیکی جهتدن قلمه
نسبت اولنمق صادقدر اما نسبت مجاز اولوب حقیقتده قلمدن صادر اولمدی
دیمك دخی واقعه مطابقدر ولکن ایکی جهت ایله مختلف اولمغله دریای جبر
وقدر تموج ایتمشدر وههنا تسکب العبرات * بیت * کار ارچه بمن نیست
ولی بی من نیست * فاعل جانست وفعل او بی تن نیست * قال اهل التحقیق
(ولاینجو من صدمات الجبر الا الکمل والراسخون فی العلم) اکرچه کیم عارف
سیارك لوح سینه سنه افق ملکوتدن انوار کثیره ساطع اولور ولکن هرنه لامع
اولورسه کرکدر که کتاب سبحانی وسنت نبوی واجماع امت میزاننده
وزن ایدوب اکرتمام عیار وموافق ومیزانه مطابق ایسه خاطره مز بوره یی
تصدیق ایلیه واکر تمام الوزن دکل ایسه عدم التفات وتوقف ایلیه کما نقل
عن ابی سلیمان الدارانی قدس الله روحه ورضی الله عنه (ربما نکت الحقیقة
فی قلبی اربعین یوما فلم آذن له ان یدخل فی قلبی الا بشاهدین من الکتاب والسنة)
زیرا اغالیط راه بسیار ومکاشفات صوریه ومعنویه ده تشابه آیات آفاق وانفس
بی شمار اولمغله (ولاینجو من تلاطم امواج بحارها الا السادة من عباده المخلصین
وقلیل ماهم) بیورلمشدر فلهذا لاجرم برشیخ کامل وعارف مخلص ومکملك
ارشادینه احتیاج کلی اولوب (من لا استاذ له فان الشیطان استاذه) بیورمشلردر
وسلطان العارفین ابویزید بسطامی طیب الله انفاسه بومعنایه اشارت ایدوب
بیوردیلر که * بیت * آنراکه دلیل ره رخی چون مه نیست * اوبرخطرست
وخلق ازو آکه نیست * اکا بناء که حق جل وعلا محض فضل واحساندن
نفس پیر کاملده وانك سایهٔ صحبتنده برنور هدایت وبرسر عنایت تعبیه
بیورمشدر که لسان تعبیرانك شرحندن قاصردر * بیت * جز بفرمان پیر کار مکن *
پیر دانش نه پیر چرخ کهن * عارفان بالله ومحققان آکاه خود (یا ایها الذین
امنوا اتقوا الله وابتغوا الیه الوسیلة) قول کریمی طلب شیخه امردر دیمشلردر
کما روی (الشیخ فی قومه کالنبی فی امته) * بیت * درراهش اکر به پیشوایی
برسی * ازدرد دل خود بدوایی برسی * ایدی طریق اسلم وراه احکم بودرکه
قدره ایمانی واجب بیلوب وزلات وتقصیراتی کندودن مشاهده ایتمکی
کمال ادبدن عد ایلیوب حتی زمان ظهور سلطان حقیقت واوان وصول
کمال عبودیته دك برمرشد کاملك ملازمت عتبهٔ هدایتنی سرمایهٔ سعادت بیله

وانك سایهٔ دولتنده پروردهٔ نفحات انوار محبت اولوب صدمات قهر جمال
وجلالنه نیجه زمان هدف اولمغله اغالیط وتمویهات وهم وخیالدن کلیت ایله
خلاص اوله ﴿ رباعی ﴾ سررشتهٔ اختیار ازدست مده * یعنی سر زلف
یار ازدست مده * مقصود زامر کن فکان هستی تست * بی فائده روزکار
ازدست مده * ولاحول عن معصیة الله الا بعصمة الله ولاقوة علی طاعة الله
الا بتوفیق الله والکل بقضائه وقدره والاستعانة بالله والاستعاذة به والتکلان
علیه ماشاء الله کان ومالم یشأ لم یکن وهو الحکم العدل اللطیف الخبیر نعم المولی
ونعم النصیر ﴿ مولانا رومی ﴾ بنده همان به که بلاکش بود * عود همان به که در
آتش بود * جام جفا باشد وناخوشکوار * چون زکف دوست بود خوش بود *
زهر بنوش ازقدحی کان قدح * ازکرم ولطف منقش بود * درخم چوکان
بکی کوی شو * تاکه فلك زیرتو مفرش بود * رقص کند کوی اکرچه از زخم *
درخم چوکان کشاکش بود * سابق میدان بود اولاجرم * قبلهٔ
هرفارس مه وش بود * پس اسد الله الغالب علی بن ابی طالب ابن ملجمه توجیه
خطاب ایدوب ایتدی ای غافل سن خود دست قدرتده چوکان وبن میدان
ارادتده کوی غلطانم پس نه کویك سلهٔ چوکاندن خلاصه قدرتی واردر
ونه بی قوت بازوی قدرت چوکانك تصرف میدانده مکنتی وار درایدی بو کوی
منتظر فرمان سبحانه زخم چوکان قضا مضایه تسلیم ورضادن غیری چاره
ودرمان وراه راست دار الامان یوقدر ولکن هربی اذعان حرکات چوکان
قبضهٔ قدرت سبحانیده وکوی بی درمان دست تصرف ارادت ربانیده
کردان اولدیغندن آکاه دکلدر بیوردی ﴿ سلسله ﴾ فعلهایی که از همه اشیا *
نوبنو درجهان شود پیدا * کرارادی بود چوفعل بشر * ورطبیعی بود
چومیل حجر * منبعث جمله ازمشیت اوست * مبتنی برکمال حکمت اوست *
نخلد بی ارادتش خاری * نکسلد بی مشیتش تاری * حادثات جهان چه خیر
وچه شر * همه تقدیر او بود لاغیر * فعل ماخواه زشت وخواه نکو * یك بیك
هست آفریدهٔ او * کرنباشد چنان ارادت او * نتوان کاستن سریك مو *
پس ابن ملجم امام علی رضی الله عنهدن سؤال ایدوب ﴿ مثنوی ﴾
کفت او پس آن قصاص از بهر چیست * ایتدی ای باب همایون مدینهٔ
علمدنی چونکه فعل فعل خدا ووجود بی وجودم باد آلت نیستی وهستی نمادر
پس حکم قصاص قاتل نه دن اوتوریدر اول خود آلت بی قدرت ایدی

آنلە ایچون عتاب وعقاب توجه ایلیه شاه اولیا امام علی المرتضی اول سؤالەدخی
جواب ویروب ﴿ مثنوی ﴾ کفت هم ازحق وآن سر خفیست ٭ بیور دیلرکه
یا ابن ملجم قصاص دخی حقدندر یعنی امر خدادر واو بر سر خفیدر که
عقل دراك انك فهمنده عاجز وکریبان چاکدر مولانا جامی سلسلة الذهبده
نه خوب بیورمشدر ﴿ نظم ﴾ نیك وبد کرچه مقتضای قضاست ٭
این خلاف رضا وآن برضاست ٭ هرچه خواهد کند زمنع وعطا ٭ نیست
کس را مجال چون وچرا ٭ عدل وفضلست سوی اومنسوب ٭ ظلم باشد زفعل
اومسلوب ٭ ایمدی ای سالك راه هدایت اول کلزار انوار اسراردن مشام
جان عارفانه فایح اولان بك شمه بودرکه اسماء سبحانیه وصفات ربانیه دن
هر بری مقتضای سلطنتلرین اجرا ایچون حضرت احدی الذاتدن کندولرك
مظاهرن استدعا قیلدیلرکه تاکه وجود مظاهرده احکام اقتضالری ظاهر
وآشکار اوله پس قصاص اولمسه قهرمان سلطنت اسم منتقم اظهار کمال
واجرای حکم واجب الامتثال ایتامش اولوردی فاذا کان کذلك تأمل وتدبر
اولنسه دست تفکر سررشتهٔ اسراره پیوسته اولوب جمله امور جزئیه وکلیه
واحکام لطفیه وقهریه برمقتضای اسماء متضادهٔ الهیه وبرمرتضای صفات
متقابلهٔ ربانیه جاریه اولدقلری عین یقین ایله مشاهده اولنوب سؤاله احتیاج
قالمزدی وبرمفحوای (لا یسأل عما یفعل) چون وچرا قیدندن خلاص
میسر اولوردی حقاکه عبده واجب اولان زمین فقر ومذلته جبین سای عجز
ومسکنت اولوب ادبی رعایت وفلان فلان اولدیغی تقدیرجه فلان نیچون
بویله اولور دیو اظهار فطانتدن وسؤال واعتراضدن فراغت ایتمکدر
وشمدی یه دك صادر اولان کستاخی وجراءتلرینه توبه واستغفار ایله کمال ندامت
وفراغ بال ایله راحت اولمقدر کما قال تعالی (فان تنازعتم فی شیء فردوه
الی الله والرسول ان کنتم تؤمنون بالله والیوم الآخر) فاما ﴿ مثنوی ﴾
کر کند برفعل خود اواعتراض ٭ اکر اول قادر وجبار وفاعل مختار
کندو فعلنه اعتراض ایدرسه یعنی یدقدرت وقبضهٔ مشیتنده آلت مقهوره
اولان وجودبی وجود عباددن صدور ایدن افعال نامرضیه یه حکم
قصاص ایله اعتراض قیلورسه عبث اولمیوب بلکه نیجه حکمت شاملهٔ
خفیه یی متضمن اولمغله لاجرم ﴿ مثنوی ﴾ زاعتراض خود برویاند ریاض ٭
کندو نسیم حیات بخش اعتراضندن انواع ریاض اسرار واصناف ریاحین

انوار واعجوبهٔ آثار حکم بی شمار ظهوره کتورر ایمدی ای مؤمن مقبل
ومستمع قابل ﴿ مثنوی ﴾ اعتراض اورا رسد برفعل خود ٭ رسد بو محلده
متضمن معنای سزد در یعنی کندو فعلنه اعتراض حقه لایق اولور ﴿ مثنوی ﴾
زآنکه درقهرست ودرلطف اواحد ٭ زیراکه قهرده واطفنده اول واحد وصمد فرد
واحد اولوب کثرات اسماء متضاده وصفات متقابلهٔ جمالیه وجلالیه ذات احدیه
ووحدت سرمدیه سنه مزاحمه وتکثر وتغیر ویرمکدن مقدس ومنزهدر
﴿ نظم ﴾ واحدست اوبذات خویش واحد ٭ وحدتی برتراز شمار وعدد ٭
هرکرا وحدتش شود مشهود ٭ ازعدد فارغست وزمعدود ٭ ازهمه درصفات
وذات جدا ٭ لیس شیء کمثله ابدا ٭ آه کیم اول فرد وصمد بر واحد واحددرکه
تجزی وتثنیه دن منزه وشبیه ونظیردن مقدس اولوب وجودده اکا وزیر وشریك
تصوری محالدر (انه منفرد بخصوص وجوده تفرد فهو الواحد المطلق ازلا وابدا
وهو الصمد المطلق الذی یقصد الیه فی جمیع الحوایج وهو الله القادر المقتدر الذی
لا وحدة علی الاطلاق الا لذاته تعالی) ٭ بیت ٭ هیچ دلرا بکنه او ره نیست ٭ عقل
وجان ازکمالش آکه نیست ٭ سبحان من لم یجعل سبیلا الی معرفته الا بالعجز عن معرفته
والخلق کلهم حمق فی ذات الله تعالی فتعالی الله الملك الحق لا اله الا هو الاحد المطلق
٭ بیت ٭ زپنهانی هویدا درهویدا ٭ زپیدایی نهان اندر نهانست ٭
الحاصل ای نوردیدهٔ دل اول احدی الذات وسرمدی الصفات شول
موجد المصنوعاتدر که ضدوندن منزه اولوب ﴿ مثنوی ﴾ اندرین شهر
حوادث میر اوست ٭ بوشهر حوادث وممکناتده میر حکومات اولدر
﴿ مثنوی ﴾ درممالك مالك تدبیر اوست ٭ وجمیع ممالك ممکناتده مالك
تدبیرات اولدر ملا جامی نه لطیف دیمشدر ﴿ سلسله ﴾ ساحت عزتش
بود زآن پاك ٭ که کند کس توهم اشراك ٭ ره بامکان نیافت هتا بش ٭
تنکنای محال شد جا بش ٭ کرخدا بودی ازیکی افزون ٭ کی بماند جهان بدین
قانون ٭ درفیض وجود بسته شدی ٭ تار وپود بقا کسسته شدی ٭ همه
عالم شدی عدم باهم ٭ بلکه بیرون نیامدی زعدم ٭ داند آنکس زعقل باشد
بهر ٭ که دوشه را چو جا شود یك شهر ٭ سلك جمعیت از نظام افتد ٭ رخنه در
کار خاص وعام افتد ٭ حاصل معنی کیف شاء وکما یشاء ایجادا واعداما وابقاء
وافناء ممکناتده نافذ اولان مشیت مالك الملك مشیتیدن غیریسی دکلدر
ملك ایسه بو محلده یعنی مملکت ٭ ومالك تام القدرة اولان قادر معناسنه‌در

مطلب
فی تحقیق المالکیة والملکیة وحظ العبد منهما

آه‌ای شنونده‌ٔ آکاه جملهٔ موجودات خود مملکت واحده او اوب مالك وقادری اول ملك ناصر دن غیری دکلدر واکر چه کیم مخلوقات من وجه کثیره در لکن بعضی بعضنه مرتبطه اولدیغی جهتدن واحده در مثلا مملکت حقیقت انسانیه اولان بدن انسانینك اعضاء کثیرهٔ مختلفه‌سی واردر ولکن جمله‌سی مدبر واحدك تحقیق غرضی اوزره متمعا ونه کبی اولمغله من حیث المجموع مملکت واحده اولمشدر وهمچنان عالم باجمعهم ماننند شخص واحد واجزاء جهان اعضاسی مثابه سنده ومقصود واحد اوزرینه متعاونه منزله سنده‌در مقصود واحد ایسه اقتضاء جود الهی اوزره ممکن الوجود اولانلرك غایت خیرنی اتمامدر پس بر ترتیب منسق انتظام مملکت ورابطهٔ واحده‌یه ارتباط جهتندن عالم مملکت واحده او اوب مالکی فقط اول پادشاه فرد وصمد وملك واحددر آه کیم اول ذو الجلال والاکرام بر ملك قدوس وسلامدر که فی ذاته وصفاته وجود مطلق جمیع موجوداتدن مستغنی او اوب هر بر موجودنه ذاتا ونه صفاتانه وجودا ونه بقاء اول پادشاه مطلقدن مستغنی اولمیوب لامحاله من کل الوجوه حقنه محتاجلردر بل کل شیء فوجوده منه او ممامنه فکل شیء سواه فهو له مملوك فی ذاته وصفاته وهو الملك المطلق (اللهم مالك الملك تؤتی الملك من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء بیدك الخیر انك علی کل شیء قدیر ﴿ قاسم ﴾ من بیچارهٔ سودا زده سر کردانم * که باوصاف خداوند سخن چون رانم * من وتوحید توهبهات دلم می‌لرزد * این قدر بس که حدیثت بزبان می رانم * کردکارا ملکا پادشها دیانا * چونکه بی چونی ومن چون تراچون دانم * نظری کن زسر لطف که عمریست که من * در بیابان تمنای تو سر کردانم * کر قبولم کنی از لطف وکرم ورنکنی * همه اقبال جهانرا بجوی نستانم * من بسا مان صفات توبکاره بایم * عاجزم خسته دلم بی سروبی سامانم * همه جا زهمه روروی تودرجاوه کریست * مصحف روی ترا ازهمه رو بخوانم * آه‌ای طالب درد الهی وسالك راه نامتناهی بنده‌یه خود ملك مطلق اولمق متصور دکلدر زیرا عبد حقیر هر شیدن مستغنی اولمیوب وواجب الوجوده محتاج ابدی وفقیر سرمدیدر اکرچه بعض عباد خواص مجموع ماسوادن مستغنی اولمشلردر ولکن هر شیء انلره محتاج اولمق تصور اولنمیوب بلکه اکثر اشیا اندن مستغنی وبی حاجتدر فاما استغنا چونکه اشیانك بعضنده اعتبار اولندی بعض ممالکده دخی عبد ایچون نوع ما

شوب ملکیت تصوری محال دکلدر افصاح کلام وایضاح مرام بودرکه عباداللهدن ملکیته مستعد شول عباد احرارو بندهٔ مختاردرکه * بیت * مرادر هر دو عالم جز توکس نیست * تو بی در هر دو عالم یارغارم * دیوب جمله اشیادن مستغنی اوله وحقدن غیری مالکی اولمیه پس اول حر د اشاد ومرد آزاد مالك الملك ورب العباده اولان کمال اطاعتی حیثیتیله (تؤتی الملك من تشاء) خلعتیله سرافراز اولوب مملکت حقه وممالکنده اولان جنود ورعیتنه بحسب الخلافه مالك اولور ﴿ نظم ﴾ الا ای شاهباز ملك لاهوت * مقید ماندهٔ دردام ناسوت * چودر ملك دوعالم پادشاهی * چرا ازنقد معنی بی‌نوابی * کنون بشنوکه جبار جهاندار * قدیم وقادر وقیوم ودادآر * چه دولتها بمشتی خاکیان داد * که داشارا یقین بی‌کمان داد * زهی انعام ولطف بی‌نهایت * که خاکی رادهد چندین سعادت * زحالات دل ارباب معنی * بکویم نکتهٔ ازباب معنی * ولی خواهم که آن وهاب وغفار * کندیك ذره ازتوفیق درکار * که نامحرم شوی اسرار مارا * بدانی جمله کار و بار مارا * که مارا باخدارا ازنهانیست * که صدنازونیاز اندر زمانیست * که مادر ملك معنی آفتابیم * زمبغ منکران اندر حجابیم * کنون مضمون جمله بازکویم * ترا ازسر حق سرباز کویم * اعدی بنم روحم هر عبدك مملکت خاصه‌سی خود قلب وقالبی وجنودی حرص وشهوت وغضب وهواسی ورعایاسی جوارح واعضاسیدر پس چنان بر عبد مسعود توفیق الهی وتأیید سبحانی ایله مملکت قلب وکشور قالبنه مالك اواوب کندوسی انك مملوکی اولمسه وجنود شهوات وهوا ورعیت جوارح وقوابی بر موجب فرمان الهی کندویه مطیع وفرمان بردار اولوب کندو مغلوب شهوت ومقهور طبیعت اولمسه نائل درجهٔ ملك اواوب مالك ملك قلب وقالب اولور ﴿ شعر ﴾ توشاه جهانی وندانم که چه شاهی * حیران بتماشای توازماه بماهی * کر ملك وملك وصف کمالات توکویند * اسرار کمال تونداننند کماهی * کر ملك ابد میطلبی روبخدا آر * کانجا نبود رسم تباهی وتناهی * چندانکه دویدیم بجز دوست ندیدیم * جز دوست ندیدیم کسی آمر وناهی * قاسم توازین زمرهٔ جهال به پرهیز * کایشان نشاسندوله رازملاهی * آه ای طالب ملك ابدی اکر حضرت حق وقادر مطلق اول دریای عشقه مستغرق اولان عبد موفقنه علی وجه الکمال اعزاز واکرام اراده بیوررسه تاج ابتهاج (وتعز من تشاء) ایله سر سعادتنی متوج قلوب کشورتنده اولان

حكومتنه غناى مطلقندن استغناى حق دخى ملحق اولمغله اول عبد افضل
واعلم و بندۂ اخص واكرمى جمله دن مستغنى قيلوب جميع ناسى حيات عاجله
وآجله لرنده اول ملك خصلت وملك شوكته محتاج ايدر وبرمفحواى (اناجعلناك
خليفة فى الارض) وجه ارضده ملك سرمدى دولت اولوركه سلطنت مزبوره
رتبۂ انبيا ومرسلايدر زيرا انبياء عظام عليهم الصلوة والسلام هداده حقدن
غيرى هر شيدن مستغنيلر اولوب هر احد فيض هدايتده انلره محتاجلردر
وجمله سنك سيد وسر افرازى خاتم الانبياء والمرسلين اولوب سائر انبيا اول
حبيب بى همتانك نوابى درلر ﴿ شعر ﴾ زهر كامل كه پيش آمد * كمالات تو بيش
آمد * مثال كاملان باتو * مثال پشه باعنقا * الاى مقصداقصى * تودارى قرب
اوادنى * همه دردند وتو صافى * همه صافند وتو اصفا * الاى عشق سلطانوش * كه
اجمالى وتفصيلى * تو بى حكمت تو بى قدرت * تو بى زيبا تو ازيبا * الاى احمد
مرسل * چراغ مسجد ومنبر * تو بى سيد تو بى سرور * تو بى مقصود از استقصا *
شريعت از تو روشن شد * طريقتها مبرهن شد * حقيقتها معين شد * زهى ياسين
زهى طاها * فاذا كان كذلك ورثۂ انبيا اولان علماء بالله وعارفان آكاه دخى
اول تخت نشين ملك نبوت وتاج دار رسالتك عتبۂ عرش پهناى شريعت شريفه
وسدۂ سدره فرساى سنت منيفه سنه ملازمت ووارث اكملك صحبت سنيه سنه
مداومت ايله دست قابليتلرينه منصب ارشاد طريقت وقامت استعدادلرينه
خلعت خلافت وسر سعادتلرينه تاج اسرار حقيقت احسان اولنوب عباد
اللهى راه وحدته دلالت ايتكده انبيانى ولى ايدوب حقدن غيريدن مستغنى
اوادبلر و بقدر الاستعداد طالب صادقلرى خاصة راه هدايته ارشاد ايله
وجه ارضه مالك وكنديلرى آخردن استرشاده احتياجلرى قالمامغله نائل
رتبۂ ملك اولوب بو رباعى زمزمه سنه سر آغاز قيلديلر ﴿ رباعى ﴾ هر چند كه
در مرتبه مأمورانيم * پس ظاهر وپيداست كه ماميرانيم * يك لحظه كدايبم
وكهى سلطانيم * در حالت خويشتن عجب مى مانيم * پس ملك مزبور
ملكنده شريك ومثنويت اولميان اول مالك الملك بى مثل وفرد واحد متعالك
محض عطيه وفضل واحسانيدركه اول عباد اصفيا صفات مزبوره ايله حقه
تقربده ملائكه دن اقرب واتم وملوك وسلاطين آفاقى دن اشرف واكرم واعلى
واعظم اولمشلردر مرويدركه ملوكدن بريسى وصف اولنان اولياء قربت
پناهدن برينك زيارتنه واروب اى عزيز وشريف بندن هر نه حاجتك وارايسه

انها يورركه مرتبۂ امكانده اولان بى دريغدر ديوب عرض محبت قيلدى اول
عارف كامل ايتدى اى ملك غافل سزدن بزم زمره به بو تكليف نه جهتدن ايجاب
ايدركه بزم ايكى بندۂ مأمورمز واردركه سنك سيدلركدر اول قيد سلاسل
شهوت واسير حب رياست سرفغلندن ايتدى بن خود كيمسه نك محكومى دكلم
انلر كيملردر عارف واصل ايتدى برى حرص وبرى هوادركه بز انلرك مالكى
وغالبى وسز انلرك مملوك ومغلوبى سز پس مادامكه انلره مالك اولميه سز
ملك نامى سزه موافق اولمز ديوب بو ابياتى دركوشوار اولمغيچون سلك
كفتارده منتظم قيلدى ﴿ شعر ﴾ رضاى حق نكردد جمع هرگز با هواى تو *
نكر تاحلقۂ اقبال ناممكن بجنبانى * اكر با عشق همراهى برو نوبت بزن شاهى *
رسيد از ماه تاماهى عنايتهاى ربانى * بر وخودرا نكو بشناس كه اندر عرصۂ
عالم * همه فرعنـد وتو اصلى همه جسمند وتو جانى * وقال بعض العارفين
لبعض السالكين فى وصيته (كن ملكا فى الدنيا وملكا فى الآخرة فقال وكيف
افعل ذلك فقال ازهد فى الدنيا تكن ملكا فى الدنيا وملكا فى الآخرة يعنى
اقطع حاجتك وشهوتك عن الدنيا فان الملك فى الحرية والاستغناء) ﴿ شعر ﴾
اى بيخبران مصلحت كار درآنست * جامى بكف آريد كه عالم كذرانست *
هركو قدحى خورد از بن خم دل افروز * سلطان زمينست وسليمان زمانست *
هركس كه ورا ديد وبدانست بتحقيق * مردهمه بين آمد وشاه همه دانست *
ابدى اى طالب اسرار الهى وسالك راه پر انوار نامتناهى ملكنده نظير
وشريكى اولميان اول مالك الملكك عبادينه اولان عطيه واحسان وانعام
فراوانى سمع جانكه رسان اولديسه غمدن آزاد اول كه اول جليل وجبار
وفاعل ومختار ﴿ مثنوى ﴾ آلت خودرا اكر او بشكند * كند وآلت وكذركاه
قملى اولان عبد دركاهى قصاصله كشته وشكسته قيلورسه ﴿ مثنوى ﴾
آن شكستۂ كشته را نيكو كند * اول شكستۂ كشته يى اولكيدن اعلا حيات
پيوسته ودل شكفته ايدر وبالجمله اول محيى ومميتك اماته وافنا واعاده وابقا
يه قدرت بى همتاسنده اولوب چون وچرادن منزه بر پادشاه بكتادر وهر كسر
ايتديكنك عاقبتى جبر خاطر وخير كثير اولديغى برهان قطعى ايله بيلك ايسترسك
﴿ مثنوى ﴾ رمز ننسخ آية اوننسها * نأت خيرا درعقب مى دان مها *
(ماننسخ من آية اوننسها) قول كريمنك رمزنى درعقب واقع اولان (نأت
بخير منها اومثلها) وعد كريمندن اذعان اقيل اى همام بوآيت كريمه نك

آفاقى وانفسى تفسير وتأويلى مثنوى شريفك اوايلنه قريب (گفتن باز ركان باطوطى آنچه ديد ازطوطيان هند وستان بياننده) * م * كرت برهان بايد وحجت مها * بازخوان من آية اوننسها * بيتنك شرحنده تفصيل وتحقيق اولنمشدر ولكن برفحواى غراى (قل لوكان البحر مدادا لكلمات ربى لنفد البحر قبل ان تنفد كلمات ربى ولوجئنا بمثله مددا) نه كلام ربانى يه غايت ونه معانى منيفه سنه نهايت وارد ر فلهذا مقدما منتظم سلك عبارت اولميوب بومحله مناسب اولان معانى بطونيه سى بحرندن برقطره وانوار آفتاب مضامين خفيه سندن برذره اظهار نه حقدن مدد وچاره تمنا اولندى كه عطشان شراب محبت اولانلرك دماغ جانلرى ريان ومستكشف استار اسرار حكمت اولانلرك سراج جنانلرى درخشان اوله ﴿ رباعى ﴾ كتاب حقايق ندارد نهايت * نه سوره درو هست پيدانه آيت * هنوز اين همه صحف منشور حرفست * كه جبريل كردست ازآنجا روايت * (ولوان مافى الارض من شجرة اقلام والبحر يمده من بعده سبعة ابحر ما نفدت كلمات الله) ايمدى اى روح مصور من حيث التأويل مضمون حقايق مشحون آيت كريمه بومعنايه دخى شاملدر كه صحيفهٔ انشا وايجاد ولوح محو واثباتده مسطور اولان موجودات ومحدثات كون وفساددن خالى اولمديغى وتبديل اخلاق وتعديل اوصافه مستعد اولدقلرى جليل وجبار وفاعل مختار اخبار ايدوب بيورر كه (ماننسخ من آية اوننسها نأت بخير منها اومثلها الم تعلم ان الله على كل شئ قدير) يعنى بزقدرت كامله وحكمت شامله مز ايله صفايح اكوانده منقش اولان آيات وجودى نشأه دن نشأه يه وتعيندن تعينه ومقامدن مقامه وبالجمله حالدن حاله نسخ وتبديل ونقل وتحويل وياخود حالت اولايى محو وانسا وازاله وافنا ايتمز الا اندن خير واولى واشرف واعلى وياخود نوع ما مغاير عين اول اولان مثلى ايتان واعطا ايدرز مثلا فقرى غنايه ومعصيتى طاعته وفجورى عفته وجبنى شجاعته وبخلى سخاوته وشقاوتى سعادته وبالجمله اخلاق غيرمرضيه يى اوصاف مرضيه يه تبديل ايدرز اما تقلبات احوال دخى نوعين اولوب بريسى بودر كه صفات رديه يى بعينه صفات حميده يه تحويل ايدرز وبريسى بودر كه مقتضيات ذميمه دن اصلا ورأسا اثر ماقوميوب محو وازاله ايدرز ديمك اوله وكذلك بومعنايه دخى اشارت بيورر كه تجليا تمزه نهايت ومظاهر اسماء لايتناهى مزه غايت اولمامغله تجليده تكرر اولميوب مظاهر

مطلب
شمه ازتحقيق آيت ماننسخ من آية اوننسها

ومرايادن برينه تجلى قيلدم الامر نفسده هزار تجليات بى تكرار ايدوب اولدن ثانى وثانيدن ثالث الى غير النهايه بربرندن اشرف واعليدر واكر مراياى اشخاص انسانيدن مرآتين متماثلتينده بحسب النوع برنوع تجلى اتفاقى واقع اولسه لاجرم احدهما آخردن اعلى اولوب ومثلى اولورسه عينى اولمز يعنى من كل الوجوه مماثلت بولنمز وياخود مرآت شخص واحده انواع تجلياتدن دفعتينده برنوع تجلى واقع اولسه اول دخى بهرحال كليت ايله عين اول اولميوب بلكه من حيث الكمال وبحسب الحسن والجمال وبالجمله اصناف تباين وتغاير وتقلل وتكثر جهتندن صفاتده بربرندن متفاوته اولوب تكرر احتمالى اولمز وكذلك عباد خواصمى طورسرى وتجلى آثاريدن تجلى روحى وافعالى يه واندن تجلى خفى وصفاتى يه اندن دخى تجلى اخفى وذاتى يه منقلب ايدوب كذلك فردا ربه اسم واحددن فردار يه اسم آخره منتقل ايدرز وهمچنان سير من الله دن سير الى الله واندن سير فى الله وبالله مرتبه سنه تدريج ميسر ايدرز بيورر وقال بعض المحققين (وان امن العارف الكامل والسالك الواصل من النسخ وانواع الرسخ والمسخ الا ان شهود الكلية وحضور الصورة الجمعية الاحاطية انما يكون باطوار مختلفة وادوار متفاوتة فى احداث امثال متناسبة) پس علم شريفه خفى اوليه كه عند اهل التحقيق نسخ لاجرم مقتضيات دورهٔ جماليهٔ صبر يحه دن وانشاء مرتضيات كورهٔ جلاليهٔ ضمنيه دندر اما النسخ فى الشرع فهو رفع الحكم الشرعى بدليل شرعى متأخر والنسخ المذكور انما يعرض على الاوامر والنواهى دون الاخبار لان الاخبار اذا تغيرت يصير المخبر غير صادق وروى عن جماعة قالوا يا رسول الله قمنا البارحة لنقرأ سورة كذا وكذا فلم نقدر فقال عليه السلام انها نسخت البارحة (نأت بخير منها) اى بما هو انفع واحرى لكم واسهل عليكم حفظا وقراءة وعملا واكثر اجرا لا ان آية خير من آية اذ كلام الله كله خير من حيث انه كلامه وان جاز التفاوت بينهما من وجه آخر فان بعضها يشتمل على التوحيد وبعضها على الحكاية عن الانبياء وبعضها عن الكفار وبعضها فيها الاسم الاعظم (اومثلها) فى المنفعة والثوبة لا يقال فعلى هذا لا فائدة لانا نقول الخالى عن الفائدة هو المماثلة من جميع الوجوه وهى ممنوعة فحينئذ يحتمل منها صور كثيرة فاستخرجها بقريحتك الصحيحة السليمة (الم تعلم ان الله على كل شئ قدير) على النسخ والتبديل والتحويل الى عوض والامحاء لا الى عوض) حاصل كلام ومآل مرام اقتضاء زمان حسبيله عناصر واركاندن اولان تراكيب اجسام انسانك كيفيت احوالى مختلفه

اولمغله اول حكيم مطلق انتظام مصالح عباد ونظام امور اهل بلاد ايچون ارسال رسل وانزال كتب ايدوب هر زمانده اهل زمانك حاللرينه مناسب برنوع نبوت جائز اولديغى كبى زمان واحدده اولان اشخاص انسانيه نك دخى تبدلات احواللرى حسبيله احكام مختلفهٔ متجدده نك وقوعى جائز اولوب (الم تعلم ان الله له ملك السموات والارض) (يفعل ما يشاء ويحكم ما يريد) فحواى شريفى اوزره حق جل وعلا قدرت تامه ومشيت عامه سيله نه ديلرسه ايشلر وحكمت شامله وارادت كامله سيله على من يشاء وما يشاء وكيف يشاء حكمنى اجرا ايدرپس بو آيت كريمه (ان الله على كل شئ قدير) قول كريمنه دليل كبى اولوب حضرت حق وقادر مطلق ملكنده ومملوكنده هرشيئى ازاله واثباته ونسخ وتبديل وتغيير وتحويل واماته واحيا وافنا وابقايه قادر بر پادشاه مقتدردر كه موجوداتدن هيچ احد لم وكيف نطقنه قادر اولميوب بر فحواى (ومالكم من دون الله من ولى ولا نصير) عند نزول العذاب وحلول شدايد العقاب عباد عجزه ومساكينه خداى لايزالدن غيرى برولى قريب وصديق ورقيب ومعين ونصير يوقدر كه اوزرلرندن نزول عذابى منع وطرد وحلول عقابى دفع ورد ايليه ايمدى اول غفور ورحيم وكريم وعليم قوللرينه خير اولانى كند ولردن اعلا بيلوب وهربرينه پدر ومادرلردن ارحم واشفق اولديسه كمال فضل واحسانندن ﴿ مثنوى ﴾ هرشريعت راكه حق منسوخ كرد * هرشريعتى كه حق سبحانه وتعالى منسوخ ايتدى فى المثل ﴿ مثنوى ﴾ اوكيا برد وعوض آورد ورد * اول خداى متعال كياهى كيدردى واكا عوض كل كتوردى يعنى خيريت وفضيلت ونفع واواوشده شريعت مطهرهٔ محمديه شرايع سابقهٔ انبياء سالفه يه كوره مثلا پروردرعنا وانلر حشيش وكياهه مماثل ايديكه كأنه حق تعالى ازالهٔ كيا وانك برينه كل رعنا اثبات ايدوب مجموع شرايعك زبدهٔ احكام ومنافع واسرارنى شريعت مصطفويه ده تعبيه بيوروب مثلا شرايع متقدمه ذوخاصه اولان اجزاء مفرده وشريعت جديده انفع مفردتدن تركيب اولنمش معجون نافعه وترياق اكبردر ﴿ نظم ﴾ شريعت را دمى مگذار ازدست * كه اوراهست نمايد تا شوى هست * شريعت رهبر ذرات آمد * زعين جان نمود ذات آمد * نه شرعت گفت كز صورت گذر كن * دل وجانت بمعنى راه بر كن * نه شرعت گفت حشرى هست بى شك * نميدانى تواى افتاده درتك * نه شرعت گفت نيك وبد بتحقيق * توازمعنى بدان اى دوست

توفيق * زقول شرع شو آگاه معنى * كه خواهى رفتن اندر راه معنى * زقول شرع مگذر تا شوى يار * درآن وقتى كه باشد ليس فى الدار * زقول شرع مردم من زباطل * كه آمد معنىٔ جانم بحاصل * زقول شرع ايجاد صراطم * زراه راست جوياى نجاتم * زقول شرع چون ديدار ديدم * من اندر عين جانان ناپديدم * خدارا يافتم در جان حقيقت * كه بسپردم طريقت در شريعت * آه اى سالك راه طريقت وطالب اسرار حقيقت علم شريفه روشن اولسون كه بوراه بى پايانده اولان مهالكه غايت بوقدر ايمدى اولاشانكى حسن توجه ايله اصلاح وحالكى شريعت شريفه ايله تصحيح وافلاح قيل كه مأمولكه واصل ومرادكه نائل اوله سن سررشتهٔ مراد خود پير طريقتك قبضهٔ تربيه سنده در واول مرشد كامل توفيق الهى ايله مهالك راهدن خلاص ودار الامن وحدتده قرب دركاه احديت ايله اختصاص بولوب سالك طريقت واصحاب صدق ومحبتى مهالك راهدن تخليص ومقصد اصلى يه ارشاد وهدايت ايچون مرسل اولمشدر طريق ايسه صادقلر ايچوندر بوخسه سابقلر ايچون دكلدر فلهذا حقه وصول صدقدن غيريله اولمز بس سن دخى صادق ايسك شيخ سنك بابك وكاشف حجابكدر او يله اولسه پير طريقت هرنه ايله امر ايدرسه انكله مؤتمر وهرنه شيدن زجر ايدرسه اندن منزجر اول زيرا امر پير موافق امر قدير در وقل فى كل شئ حسبى الله فبذلك الحق منك وليس ذلك بعجيب فالحق دليل من هو اليه قاصد ومكرم بعطاء من هو عليه وافد فالطالبون وفد الله بحضرته محط رحالهم وبالنظر اليه ينتهى طلبهم وآما لهم ليس وراء الله مرمى ولا لله منتهى فاول ما يلزمك عند ظهور الارادة وهى عين السعادة طلب الاستاد الموصل لتبليغ المراد بترك الخلاف والعناد فهو دليل الحق لمن اتاه بالصدق والاعتقاد) فاذا كان كذلك اول مطلع انوار طريقت ومنبع اسرار حقيقت خاتم ولايت مظهر تام نور خلافت شاه اوليا امام على المرتضى اول پهلوان نومسلمان خالص الجنانى ارشاد وهدايت وصراط مستقيم توحيده دلالت ايچون ابن ملجمه تحقيق ايتديكى اسرار قتل وقصاصى بطريق الحكايه اكا تعليم وافاده قيلوب مقبول آيت منسوخه يه تشبيه بيورد. قدنصكره احوال شبى روز واشغال روزى شب ناسخ اولديغنه دخى تمثيل ايدوب بيوررلر كه اى پهلوان صادق ومسلمان لاحق اسرار قتل وقصاصدن سؤال ايدن ابن ملجمه ايتدم اى غافل لايفهم بو خود محسوساتدندر كورمزميسن كه (وجعلنا الليل والنهار آيتين

وافد مرد رسول فرستاده . والجمع وفد مثل صاحب وصحب وجمع الوفد اوفاد و وفود والاسم وفادة و وافد من الابل ماسبق سائرها ووفد گروه مردم ووفد ووفادة نزديك سلطان شدن اى بدرگاه پادشاه شدن ووفد ذروة الجبل من الرمل المشرف و (حط) باررا فرونهادن وفرو آمدن بمنزل (لغت)

فمحونا آية الليل وجعلنا آية النهار مبصرة) فحوای کریمی اوزره اول قادر
ومقتدرك امر یله ﴿ مثنوی ﴾ شب کند منسوخ شغل روزرا ✽ شب روزك
شغلنی نسخ ایدر یعنی ذکر محل اراده حال طریقی اوزره نهارده بیدار اولان
خلقك مشغله وکارلرینی دست نوم شب نسخ وتعطیل ایدر اما عاقبتنه نظر ایدوب
﴿ مثنوی ﴾ بین جمادی خرد افروزرا ✽ شبده اولان جمادی وخفتکی یی
کورکیم خرد افروزدر یعنی بر مقدار نوم واستراحت ایله حواس وقوایه سکونت
وعقول ارباب نهایه راحت حصوله کلوب ﴿ مثنوی ﴾ بازشب منسوخ
شد از نور روز ✽ کیرو شب دیجور نور روزدن منسوخ ومحو اولدی ﴿ مثنوی ﴾
تا جمادی سوخت زآن آتش فروز ✽ تا که جمادلك اول روز آتش فروزدن یانوب
نور روزه ملحق اولدی یعنی ذکر سبب اراده مسبب قاعده سی اوزره شبده اولان
نوم سکونت وخواب راحتنده اولان ارباب استراحت یقظان اولدقلرنده
هر برینك نور وقوت وفهم ودرایتی زیاده اولور وکسل وفتورلری محو وزائل
ونشاط و بشاشته نائل اولوب اصحاب بصیرت (النوم اخ الموت) نه معنادر بیلور
حقا که حالت نومه مماثل اولان موت آجل حواس وقواینی عملدن باطل وعقل
رعنایی نشأه دنیویه یه اولان شعوردن عاطل قیلوب وعناصر چارکانه دن
خیاط مشیت سوزن حیات ایله دیکدیکی لباس تنی قامت موزون روحدن خلع
ایدوب دست ممات مقراض فنا ایله بریده وافنا قیلدیغی من حیث الصوره
کراهت ووحشت کوررو کتاب ربانیده (کتب علیکم القصاص فی القتلی)
حکم شریفی نفوس غافله ومجرمه یه رعب وخشیت ویرر ولکن بر موجب
(ولکم فی القصاص حیوة) اول قصاصك ضمننده بحسب المعنی مؤمنلره انواع
حیات وصحت وراحت وعافیت اولوب همان شب ایله روزك ایاب وذهابنده
اولان فوائد جلیله کبی اکر قصاص واکر اماته ده انواع حکمت عجیبه ومنفعت
غریبه واردر ایمدی ای مؤمن مقبل ومستمع قابل ﴿ مثنوی ﴾ کرچه ظلمت
آمد آن نوم وسبات ✽ اکرچه کیم اول نوم وراحت وسبات استراحت روپوش
عقل وحواس اولدیغی جهتدن ظلمت کلدی ولکن ﴿ مثنوی ﴾ نی درون
ظلمتست آب حیات ✽ آب حیات ظلماتده دکلیدر ظلمنده درخود پس آب حیات
حس وادراك دخی ظلمات سبات وعین حیات ابدی تاریکی نوم مماتده منفجر
اولدیغی مقرردر که مثلا موتانك بستر قبورده نوم وسباتلری یوم قیامته دك
استراحت اولوب نهار حشرده هرکس دنیاده اولان کسبنه کوره معیشت

قیلق ایچوندر کما قال تبارك وتعالی (وجعلنا نومکم سباتا وجعلنا اللیل لباسا
وجعلنا النهار معاشا) یعنی حق جل وعلا بیورر که بنم قوللرم بر عظم شان
ومحض کرم واحسانمزدن لتکمیل السعادة الابدیه قوای طبیعیه کزه حصول
تقویت ایچون نوم وسباتی قوای جسمانیه کزی اعمال ارادیه بشریه وافعال
اختیاریه حیوانیه دن معطل قیلدق وافعال طبیعیه نك اتمام واستکمالی ایچون
شب دیجوری لباس ساتر قیلدق تا که سزك حواس وادراککزی غشاء ظلم
وغطاء دهمی ایله پوشیده قیله واکتساب امر معاش واجتلاب اسباب انتعاش
ایچون نهاری سزه وقت وزمان تعیین ایلدك ایمدی چونکه لیل لباس وممات
ونهار معاش وحیات ابدیکی مقرر اولدی هر بر عبدك ذمت همتنه اکتساب
مطالب واجتلاب مآرب ایچون حرکت وانتقال وتقلب وارتحال لازم کلدی
کما قیل (اصل السیئات الراحة واساس الحسنات الیقظة والحرکة) اما نه چاره کیم
مقتضای غفلت استراحت ومانع حرکتدر کما قیل (لولا الغفلة لبطلت الحکمة)
ولهذا قال بعض المفسرین المحققین (وجعلنا نومکم سباتا) یعنی غفلتکم استراحة
(وجعلنا اللیل لباسا) یعنی سترناکم بلباس اللطیفة الجلالیة لتسکنوا وتستریحوا
(وجعلنا النهار معاشا) یعنی کشفنا علیکم نهار الکسب باللطیفة الجمالیة
لتکسبوا معاشکم فی العاجل والآجل آمای نوم غفلتدن بیدار اولان مبتلای
درد یار اکر دست عنایت (فمحونا آیة اللیل) نقاب عنبرآکین شبی وجه عروس
نازنین نهاردن رفع ایدوب مشاطه هدایت (وجعلنا آیة النهار مبصرة) زلف
زیبای شفقی پریشان قیاسده خفیات اسرار عالم دیده جهان بین مردمه
جلوه کر اولوب چشم یقین انواع انوار آیات مشاهده سیله خدابین اولوردی
پس شول شب سیه فام که غفلت انجام اولمیه انك ظلمتندن غمکین اولمز یرا
﴿ مثنوی ﴾ نی در آن ظلمت خردها تازه شد ✽ عقول دراکه اول تاریکی شب
وظلمت خوابده تازه اولدیغی واطافت وطراوتی اندن حصوله کلور وب
صقاله مرآت حواس ومدرکات اولدیغی شب اکرچه محل غفلت اغیار ایسه نه
اعتبار که خلوتخانه ابرار وآینه تجلی دیدار اولوب آب حیات اسرار ظلمت شبدن
پدیداردر وهمچنان شب ممات کفار وفجارك چاه سجین سیئاتی اولدیغنه نه غم که
مؤمنان اخیارك کلشن حسناتی ومدارج معارج قربانیدر مثلا مؤمنلرك موتی
﴿ مثنوی ﴾ سکته سرمایه آوازه شد ✽ پرسکته یه بکزر که سرمایه آواز
اولدی یعنی زمزمه پرداز نغمات اولان خوب آوازلر موسیقیده اولان قانون

مطلب
تفسیر وجعلنا
نومکم سباتا

(سبات) آسایش
خواب ویاسودن
وبخواب رفتن
استنه جمع (لغت)

حلاوت ئون اوزره خلال ترنمانده نفسنه آرام ايجون سكته ايتمك سرمايهٔ
آواز اولديغى كبى مؤمنلرك حين انتقالده آمدوشد نفسه سكته ويروب برقاج
كون قطع كلام قيلدقلرى سرمايهٔ حيات ابدى وسبب ازدياد سعادت
سرمدى اولور ﴿ شعر ﴾ كل اى دلبر ايكى عالمده جانسن * كل اى جان سن بكا
صوركيم نه جانسن * حيات خضر اقاردائم لبكدن * انكيچون چشمهٔ آب
روانسن * صاچلك بو بى خطاورومى طوتدى * بو بو يله سحر عنبرفشانسن *
دهانك سرنى هيچ كيمسه بيلز * عجايب نقطه سن شرح و بيانسن * جهانك
چونكه سهل ايش زيانى * زيانسز عاشقه سن بى نشانسن * حسينى چون سنى
بيلدى ازلده * حقيقت بيلديكم سن لامكانسن * ايمدى بنم روحم ريب
وكماندن برى اول كيم هر زيانك ضمننده نيجه سودومنفعت وهر مشقتك عاقبتنده
انواع راحت وهر عسرك تحتنده اصناف مسرت تعبيه اولنوب لاجرم موت
وفنا متصل حيات وبقادر اكا بنا كه ﴿ مثنوى ﴾ كز ضد هاضدها آيد پديد *
(الاشياء تتميز باضدادها) مصداقنجه اضداد اضدادايله پديدار اولوب حق سبحانه
وتعالى قدرت كامله وحكمت شامله سيله ﴿ مثنوى ﴾ در سويدا روشنايى
آفريد * سويداده روشنالق يراتدى يعنى مقدار مردمك اولان سويداى
چشمده نور بصر ومشاهده ومردم ديده مانندى اولان دم سويداى قلبده نور
رؤيت وبصيرت وسواد ظلمات نفسده نور روح ملك خصلت تعبيه بيوردى
﴿ شعر ﴾ مرحباى برده توآن پرده * كز جهان جان نشان آورده *
درد با جان راو بر بالا برو * اندر آن عالم كه دل ابرده * قال الشيخ الاكمل الاكرم
والمرشد المكمل الاعظم بالكشف الاتم (اعلموا ايها الاخوان والخلان ان الروح
والنفس كالليل والنهار اذا ظهر احدهما بطن الآخر فطلوع الفجر انسلاخ
حكم الليل ودخول حكم النهار ومابين طلوع الفجر الى طلوع الشمس
برزخ فاذا ظهر نور الروح ذهبت ظلمة النفس والبرزخية بينهما هى بقية
آثار البشرية فاذا نفس النور على الظلمة اذهب حكمها وابقى اثرها واذا صار
النور فى الاستواء لاحكم للسوى فالليل ظلمة البشرية والنور نور الروحانية
فاذا ظهر النور ذهبت الظلمة (الله نور السموات والارض) واشار اليه تعالى
بقوله (يوم تبدل الارض غير الارض والسموات) وكذا اشار اليه بقوله تعالى (يولج
الليل فى النهار ويولج النهار فى الليل) وقال (فمحونا آية الليل وجعلنا آية النهار
مبصرة) لان الروح علوية نورانية والنفس سفلية ظلمانية فاذا ظهر نور الروح

مطلب
ظهور نور نهار الروح يذهب ظلمة ليل النفس

اطفئت نار النفس بماء الرحمة فقالت نار النفس انور الروح جز يا مؤمن فقد
اطفأ نورك لهبى الكون كله نور عند من ابصر والحقيقة بارزة لمن استبصر والحق
ظاهر وهو من الظهور اظهر والنور ساطع اذهل العقول والعيون بهر الكون
كله ظلمة اولا انك الحق المبين والدار كلها ابلاء ومحنة اولا انك الحافظ المعين
الانسان مخلوق على احسن تقويم ثم مردود الى اسفل سافلين يعلم المجهول
ويجهل المعلوم له التلوين والتمكين ان رقى فالى الغاية وان هبط فالى النهاية
وهو المبدأ به فى العد والتعين الوجود منه آخذ والكل عليه وارد والقلب واجد
وفاقد خراب بالشك معمور باليقين كنزك معك وانت لاتدرى واسباب السير
مهيئة وانت لاتسرى وجودك حجابك ورؤيتك اياك سرابك وقوفك مع الاشكال
حجبك وتهت حتى لاتدرى مطلبك فاومنك سر بت اشاهدت ورأيت فكم من
محجوب بعينه عن رؤية عينه فمن تخلص من الشبهات وعمى عن المرئيات انتقل
الى المعانى الصحيحة وتكلم باللغة الفصيحة واجتمع له ماكان به تفرق ورأى
الحقيقة على ماهى عليه وتحقق فالمطلوب انت لو كشف لك عنك والسر فيك
او برز لك منك الحجاب انت لو ازلته والنور ظاهر فيك او شهدته مابرز عنك
الامابطن فيك ومابطن فيك الامابرز عنك نورك سابق لظلمتك وتوحيدك
مركوز فى اصل فطرتك وانت مقيد بتركيب صورتك ومطلق ببسط روحانيتك
الجمال يحييك ويثبتك والجلال يفنيك ويمحقك ان رقيت الى المعالى فهى لك وانت
لها وان حلت روحك الحضرة فهو محلها ومنزلها الارواح اذا انغمست فى بحر
النور والتحقت بعالمها العلوى وتقدست واجابت داعى الحضرة وحضرت
وقام بها السر الالهى شهدت ماكانت عنه حجبت واتصلت بما به عنه انفصلت
وعادت كما كانت ومابرحت واعدلها مالا عين رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على
قلب بشر وسرت سير العوالم فبالله يا اخى سر فانت به وله وفيه وحياتك
منه ومماتك عنه وفناؤك منك وبقاؤك به (هنالك الولاية لله الحق) الآية انبسطت
العوالم وانتشرت وبرزت العلوم الالهية للعالم واتسعت وكشفت للقلوب عن الغيوب
وظهرت وافيض عليها من نور الارواح فاستنارت القلوب بها واشرقت وزال
عنها كدر الاغيار وصفت وانفصل عنها شومها وتخلصت وانفك
قيد اشكالها واطلقت والقت السمع وشهدت ماعنه اخبرت وطلع فجر ليلها
واصبحت وتجلى للبصائر مشهودها فابصرت وامتدت البصائر والابصار بنور
شهودها فرأت الحق ظاهرا فى كل مرئى رأت ومحقت بقية الباقيات والحقايق

تحققت والتحق الازل بالابد والملك لله الواحد الاحد الذى لم يتخذ ولدا
ولم يكن له شريك فى الملك لا اله الا هو ذوالجلال والاكرام الذى تقدست ذاته
من شبه الاجسام المؤلفة من الجواهر المتحيزة والاعراض الفانية جلت صفاته
عن الوصف بنعوت ابرزها الاوهام بمداول القياس فاخطأ منهم الصواب
وانا احمده على حسن توفيقه واسأله هداية لطريقه والهام الحق بتحقيقه وقلبا
موقنا بتصديقه وعقلا نورانيا بعناية توفيقه وروحا روحانية بتشويقه ونفسا
مطمئنة من الجهل وتضييقه وفكرا لماحا بالماع الفهم وبريقه وسليما عن زخرف
الفانى وتزويقه وسرا ازهر بسلسبيل الفتح ورحيقه وبصيرة تشاهد سر
الوجود فى تقريب الدور وتشريقه وحواسا سالمة لمجارى الروح وتطريقه
وفطرة خالصة من زكام النفس وتطبيقه وقريحة منقادة بزمام الشرع وتوثيقه
ووقتا مساعدا لجمعه وتفريقه ولسانا مبسوطا ببسط البسط وترويقه وفصاحة
تدهش طبيعى الطبع وتحليقه وصلوته على خير خلقه محمد وآله وصحبه وفريقه)
آه كيم بو عين يقين ومشاهداتدن فيضان ومجارىٔ وسيعهٔ الفاظ عربيه دن
ترشح وجريان ايدن آب حيات كلمات اهل كمالى مجبا خلان صفا اقداح
اسماع تفهماته قويوب ودست ساقىٔ قابلياندن تشنه لب ادراكاته آلوب نوش
جان سرمدى حيات ايتديلرمى ايمدى هنوز اول سلك تحريره منتظم اولان
كلمات روح افزانك ستيرهٔ عروس مضمون ستاره مانوىٔ قناع رازى وجه
نازندن برانداز اولميوب ديدهٔ فهم ونيازه چهره كشا اولمديسه صبون مستعين
اول جمال عشوه زن پردلاله چشم ادراك اكتحال ايله بك لحظه نظر قيلوب
اقداح احداق استعداد واوانىٔ فهم وقابليتلرى وسعنجه آب زلال وصالندن
ريان اولمغچون برقطره سى مجراى لسان تركيدن اجرايه اجترا اولندى
* بيت * فاش ميكويم واز كفتهٔ خود دلشادم * بندهٔ عشقم واز هر دو جهان
آزادم * پس اخوان محبت اقتدانك عاشر بطر بنه مقدما انها اولنمشيدى كه
هرشى ضديله هويدا اولوب حتى نور نهارك اياني لاجرم ظلام ليلك سبب ذهابى
اولمش ايدى همچنان روح علويهٔ نورانيه دخى روز پرنوره ونفس سفليهٔ
ظلمانيه شب ديجوره مماثل اولوب غرابت بونده دركه نور آب حيات روح
ظلمات نفسده پوشيده قيلنمشدر پس نور روحك قدم ظهور واجلالى ظلمات
نفسك باعث ذهاب وزوالى اولوب آفتاب روح محل استواى وحدته ارتفاع
ايتدكده ظلال بشريه دن اثر ما قالميوب * ع * آمد ايام وصل ورفت زمان

تزويق نقش بقال
زوقت الكلام
والكتاب اذا حسنته
وقومته (تزويق)
صاف كردن شراب
(تطريق) راه
دادن وتزديك
مرغ خايه را زادن
وزن بزادن (تحليق)
ان كان بالحاء المهمله
بهوا شدن مرغ
وبالمعجمة نسو كردن
يعنى بر نسنه يى
صبر نجاق ايتك
(تدهيش) سركشته
وخيره كردن (افت)

حجاب * مفهومى چهره كشا اولور زيرا روح پرنور دركه عند الظهور آب
رحمت ايله نار نفسى اطفا ايتكله نار نفس نور روحه (جز يا مؤمن واستعجل
فان نورك اطفأ لهبى) ديو لابه كنان اولور فاذا كان كذلك اهل نفس اولان
كافران ومشركان ايلهٔ مظلمهٔ جهالت وشب ديجور غوايت واهل روح اولان
ابرار ومؤمنان روز نوروز هدايت ونور فيروز سعادت اولوب ولكن هنوز
احدهما آخرده مندمج وبر برندن ناممتيز اولمغله مؤمن ايله كافر روز ايله شب كبى
بر برندن ممتاز اولمغه ارادهٔ ازليهٔ ربانيه تعلق ايتدكده اول بدر سپهر وفا ومهر
آسمان صفا سلطان ستارهٔ جيش مهپارهٔ حى قريش شاه مؤمن سپاه شهنشاه
ظفر دستكاه اعنى حضرت سرور دين پرور عليه الصلوة مادارت الشمس
والقمر افق برج رسالتدن اشراق ايتدكده طبقات اطوار سبع زمين وآسمان
قلوب مؤمنينه پرتو انداز نور توحيد وهدايت اولوب نهار ايمان شب تاريك
كفر وطغياندن ظاهر وممتاز اولمغيچون وجود كفره ومشركينك ظلمات
عظيمه سنى رفع وازاله قيلوب فتح فيروزى سرباز ان اهل اسلامه روزى
اولسون ديو * مثنوى * جنك پيغامبر مدار صلح شد * جنك پيغامبر مدار صلح
اولدى بر صلح استواركه * مثنوى * صلح اين آخر زمان از جنك شد *
بو آخر زمانك صلحى اول جنكدن پايدار اولدى يعنى اول رهنماى ثقلين وفرمان
فرماى خافقين حضرت قائد غر المحجلين سپهسالار مؤمنين سيد المرسلين
عليه صلوات الله رب العالمين لواى ثرياساى نصرت افزالرين افراشته
قيلدقده جمهور مهاجرين وانصار نور هدايت انتشار * نظم * زتوسوى
دشمن فرس تاختن * زما در ركاب تو سر باختن * رضاى خدا در رضايت شود *
زهى دولت ار جان فدايت شود * ديوب بلا تردد وافكار اول بدر ستاره
لشكر وشاه نوسكهٔ تسخير كشورك مانند طليعهٔ فتح وظفر ركاب نصرت
اثرينه دوشوب سيوف صاعقه كردار ورماح آتشبار ايله صفوف آراسته
اولوب رمهٔ رمندهٔ كفاره درنده كرك سترك شير شكار كبى صونوب
مرآت شمشير جهان كشاى اسلامده شاهد كل چهرهٔ فتح وظفر
رخساره نما اولنجه وقبول جزيه ايله الامان الامان تمنا ايدنجيه دك صدمهٔ
چوكان شمشير جانستان ايله كوى غلطان وكوهٔ كردان اولان كلاههاى
بى دولت مشركاندن ريك بيابان وميدان حرب وقتالى خردهٔ عقيق
ومرجانه دوندروب * مثنوى * صد هزاران سر بريد آن دلستان *

صدهزاران سر بریده قیلدی اول داستان ﴿ مثنوی ﴾ تاامان یابد سر اهل جهان * تاکه سر جهانیان سیوف فتنه وطغیاندن امان بوله وشب ظلمات کفرچاه ناقعر یاب غیبه کیدوب نهار پر انوار ایمان درخشان اوله ﴿ نسیمی ﴾ ایردی یردم که صحبتندن انك * سکز اوچاغه دوندی التی جهات * سبزهٔ خضروش جوانی یافت * چشمهٔ آب رار سید حیات * آنکه تیغش هلاك داد قرار * وآنکه حلمش زکوه برده ثبات * نظرایت اولوبی دیر له ینه * رحمت آثاری کوستر آیات * قدرینك رفعتینه صدر فلك * صدرسینه دیدی ودوزدی برات * انظروا فعله بکل حسن * فتکونوابه اباالحسنات * ای مخضر سکندری مشهور * نور کشته بعدل توظلمات * روم وشام ملکی باشکه صدقد * چین وماچین اوله تنیکه زکات * نصرتك روم ایلنده دیکدی علم * کفری محوایلدی حبشده غزات * نه یراهلی فرشته لر کوکده * چقر یشیرلر مکاسلام وصلوات * وقتیدر کیم دعاریته کله * مستجاب ایده قاضی الحاجات * روضه سنه رسول یزدانك * ایردیکنجه تحیت وصلوات * امتی مجمعینه رحم ایله * کهاوادیلر جمله مستحق زکات * ای برادر معنوی ومستکشف اسرار مثنوی حضرت مولوی ابتداء سرسخنده لسان مرتضویدن اول پهلوان علوی یه ﴿ م ﴾ من چنان مردم که برخونی خویش * نوش لطف من نشددر قهر نیش * دیو مظهر جمال مطلق اولدیغن اشعار ایدوب محل قهرده دخی بنم نوش لطفم نیش اولدی یورمش ایکن کفار بدکردار ایله واقع اولان بوقدر حرب وقتال وجنك وجدال عین قهر درخود دیو سؤال ایدن اصحاب اشکاله جواب باصواب اولمغیچون کاشف الاسرار مولانا خداوندکار بیوررلر که اکرچه اول جنك وجدال صورت قهرده پدیدار اولشدر ولکن من حیث الحقیقه اول دخی معنده لطف اولوب مثلا ﴿ مثنوی ﴾ باغبان زآن می بردشاخ مضر * باغبان اغصان مضرهٔ درختانی اندن اوتوری قطع ایدرکه ﴿ مثنوی ﴾ تایابد نخل قامتها وبر * حتی درخت زیبا ونخل خرمایه قد بالا وفواکه مستوفی حصوله کله کذلك اول باغبان توحید وایمان روضهٔ جهانده اولان نخلستان انسانده اغصان مضره اولان وجودچپ انداز اهل طغیانی انکیچون بریده وکسسته قیلورکه زمین قلوب مؤمنینده ثابت اولان دوحهٔ ایمان ویقین (کشجرة طیبة اصلها ثابت وفرعها فی السماء) مثنانجه قامت زیباسی پیوستهٔ عرش اعلی اولوب انواع ثمرات معارف بی منتها هویدا اوله پس لاجرم ﴿ مثنوی ﴾

می کند ازباغ داناآن حشیش * اول بینا ودانا باغ ارم وجودرعناده اولان حشیش وکلای اوصاف ناروا وعشب وکیای اخلاق ناسزایی قلع واقاله وقمع وافنا ایدرکه ﴿ مثنوی ﴾ تانماید باغ ومیوه خرمیش * حتی باغ شهودده اولان اشجار اوصاف حسنه وازهار اخلاق مستحسنه اکا اظهار ثمرات الله خرمی وکشاده لك کوستره یعنی جنان جنان عارفین تعلقات کونیه وعوارض تکوینیه دن مجرد وپاك اوله وبحسب الآفاق بوتیره خاکده مانند خس وخاشاك اولان اهل اشراك دست قهر ایله اقاله واهلاك وروضهٔ زمین اعشاب وجود چرکناکاریدن مصفی وپاك اولوب درخت موزون وجود مسلمین ورياحين انوار معارف مشحون قلوب مؤمنینه مضایقه ویرمیه لر زیرا انبیاء عظام سیما حضرت سید الانام علیهم الصلوة والسلام حضرت غیب واطلاقدن بوصورت حسیه وتراکیب عنصریه یه نزول وعالم فرق وتقییده مبعوث وجانب الهیدن رسول اولدقلری بقعهٔ امکانده مخزونه اولان قلوب مستعدینی ضیق قوالب بشریهٔ سفلیه دن فضای اعلی مطالب انشراح وانفساحه تخریج وکمال جلا واستجلا ایله مرایای تجلیات انوار سبحانیه ومجالی مشاهدات اسرار ربانیه اولان سینهٔ بی کینه لرینی رتبهٔ کلیهٔ کمالیهٔ انسانیه لرینه تعریج ایچون اولوب والکن تتابع ریاح غبار انکیز فترات مستعد ایله نامستعدی شمرات اثیئهٔ ملتفهٔ اعراب کبی بهم آمیخته قیلوب کلا وحشیش بدروایح ایله ریاحین خوش فوایح مختلط اولدیغی کبی بونلردخی مشوش ومهوش اولوب اکثری امور سفلیه وعوارض هوائیه قیدینه بند اولماغله جواهر دفائن اسلام ولآلی خزائن ایمان قعر دریای کونده مغمور وانوار جمال وحدت قباب عزنده مستور وحقایق اسرار احدیت خیام غیرت ایله مقصور اولدیغی منظور شریفلری اولدقده مؤمنلری خباب وحدته جذب والقا وحیات ابدیه ایله احیا وابقایه همت بی منتها قیلوب مانع قربات وباعث کربات اولان کدورات وجود کفره یی ازاله ایتدیلر مثلا ﴿ مثنوی ﴾ می کند دندان بدرا آن طبیب * اول طبیب شفیق وحاذق دندان بدی قلع واسنان سائره میانندن اخراج وتفریق ایدر ﴿ مثنوی ﴾ تارهد از درد بیماری حبیب * تاکه حبیب عاشق درد بیماریدن خلاص اوله واکرچه کیم عددنه نقصان دخی ترتب ایدرسه دفع الم وتحصیل راحت ایچون (علاجها اخراجها) مفهومیله عمل قیله ایدی ای روح روان واعز اخوان دیدهٔ عبرت بینه نمایاندرکه ﴿ مثنوی ﴾ بس زیادتها درون نقصهاست * نقصلر ایچنده بسیار وهزار زیاده لکلر وزیادلر

ضمننده بحد و بی شمار فائده‌لر تعبیه اولنمشدر مثلا فتح وظفر جانب اسلامه میسر اولنجه غزات ومجاهدین شمشیر آبدار ایله سر اعداء دینی خاکسار ایتمشلردر ولکن غزات اسلامك دخی عرصهٔ پیکار ومیدان کارزاری سر سعادتلرینی لاله زار ایدوب کلشن آباد ایمان اولان اجسام لطیفه‌لری خون آغشتهٔ شهادت اولمغله بهار عمرلرینه خزان واوراق تنلرینه نقصان ترتب ایتمشدر آری اکرچه کیم بحسب الصوره شیشهٔ بدنلرینه دست فلاخن اعدادن سنك قضا اصابت ایتمکله شکست اولمشدر امانه غمکه قندنبات روح جیده صفالرینه نقص ومضرت واقع اولمیوب ﴿ مثنوی ﴾ مر شهیدانرا حیات اندر فناست ✲ حقیقتده شهدانك افناء جسملرنده حیات سرمدی واردر کاروی عن الحسن (ان الشهداء احیاء عند الله تعرض ارزاقهم على ارواحهم فیصل الیهم الروح والفرح کما تعرض النار على ارواح آل فرعون غدوة وعشیا فیصل الیهم الوجع) زیرا ﴿ مثنوی ﴾ چون بریده کشت حلق رزق خوار ✲ چونکه شهدانك رزق خوارذیوی اولان حلقلری منقطع اوله نعم الهیهٔ اخرویه ایله ضیافت اولنوب ﴿ مثنوی ﴾ یرزقون فرحین شد کوار ✲ برخوای (یرزقون فرحین بما آتاهم الله من فضله) عطیهٔ الهیه‌دن عنایت اولنان ارزاق ربانیه ایله فرحناك وخوشکوار اولورلر کاروی ان رسول الله صلى الله علیه وسلم (رأى جابرا منکسرا فقال له علیه السلام مالی اراك منکسرا) وفی روایة مکتئبا حزینا قال قلت یارسول الله قتل ابی وترك عیالا ودینا قال افلا ابشرك بما لقی الله به قلت بلى قال ما کلم الله احدا قط الا من وراء حجاب واحیى اباك وکلمه کفاحا فقال یاعبدی تمن على اعطك فقال یارب اتمنى علیك ان تردنی الى الدنیا حتى اقتل فیك الثانیة فقال تعالى انه قد سبق منی انهم الیها لا یرجعون قال یارب فابلغ عنی اصحابی) قال جابر ففیه نزلت (ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون فرحین بما آتاهم الله من فضله ویستبشرون بالذین لم یلحقوا بهم من خلفهم الا خوف علیهم ولاهم یحزنون) وقیل نزلت فی شهداء احد وقیل فی شهداء بدر والخطاب لرسول الله صلى الله علیه وسلم او لکل احد وقرئ بالیاء على اسناده الى ضمیر الرسول علیه السلام او من یحسب او الى الذین قتلوا والمفعول الاول محذوف لانه فی الاصل مبتدأ جاز الحذف عند القرینة وقرأ ابن عامر قتلوا بالتشدید لکثرة شهداء احد (بل احیاء) خبر مبتداء محذوف ای بل هم احیاء (عند ربهم) ذووا

مطلب
فی تفسیر ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم وبیان ثواب وفضیلت شهداء جهاد اصغر واکبر

زلفی منه وقرئ بالنصب ای احسبهم احیاء واعترض بان الامر بالشك لا یجوز على الله قیل ویمكن جوابه بان الحسبان هو الظن ویجوز الامر بالظن کما فی الاحکام المجتهدات وقیل ان المنافقین قالوا للذین قتلوا باحد وبدر انهم ماتوا فانزل الله تعالى (ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم) وقیل قالوا ان من قتل لا یحیى ابدا ولا یبعث فقال عز وجل بل یحیون ویبعثون کما یبعث ویحیى غیرهم من الموتى وقیل ان العرب کانت تسمی المیت من انقطع ذکره اذا مات ولم یذکر بان لم یبق له احد یذکر فقالوا اذا قتل هؤلاء ماتوا ای لا یذکرون فاخبر تعالى انهم یذکرون فی ملأ الملائکة وملأ البشر وهو الظاهر المعروف فی الخلق ان الشهداء مذکورون وقیل معنى قوله احیاء عند ربهم ای یجری اعمالهم بعد قتلهم کما کان تجری فی حال حیاتهم فهم کالاحیاء فیما یجری لهم ثواب اعمالهم وجزاؤهم لیسوا کالاموات قیل اثبت الله الحیوة فی الشهداء مع ثبوتها فی الجمیع فما وجه هذا التخصیص واجیب بان المراد بتلك الحیوة الحیوة المخصوصة من عند الله بالقرب ومزید البهجة والکرامة وخصهم بالحیوة لان من لیس کذلك لم تكن حیاته معتدا بها فکانه لیس بحی قیل هذا الجواب ضعیف لان منزلة النبیین والصدیقین اعظم ولم یخصهم بالذکر اجیب المخصص تعییر الکفار بقولهم یقتلون انفسهم لمرضاة محمد من غیر فائدة (یرزقون فرحین بما آتاهم الله من فضله) وهو تأکید لکونهم احیاء ای ان الشهداء یرزقون من الجنة قال المتکلمون الثواب منفعة خالصة قائمة مقرونة بالتعظیم فقوله یرزقون اشارة الى المنفعة وقوله فرحین اشارة الى الفرح الحاصل بسبب ذلك التعظیم وفضله تعالى فوز بالحیوة الابدیة والقرب من الله والتمتع بنعیم الجنة کما روى مسلم عن مسروق قال سألت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه عن هذه الآیة قال انا قد سألنا عن ذلك رسول الله صلى الله علیه وسلم فقال (ارواحهم فی اجواف طیر خضر لها قنادیل معلقة بالعرش تسرح فی الجنة حیث شاءت (ویستبشرون) خبر مبتداء محذوف ومحلها نصب على انها حال من ضمیر فرحین ای وهم یستبشرون (بالذین لم یلحقوا بهم من خلفهم) باخوانهم المؤمنین الذین بقوا بعدهم ولم یقتلوا فیلحقوا بهم من خلفهم زمانا او الذین لم یدرکوا فضلهم ورتبتهم (الا خوف علیهم ولاهم یحزنون) محله جر بدل من الذین والمعنى انهم یستبشرون بما تبین لهم من امر الآخرة وحال من ترکوا خلفهم من المؤمنین وهو انهم اذا ماتوا وقتلوا کانت لهم حیوة لا یکدرها خوف وقوع محذور وحزن فوات محبوب

وقيل يفرحون يوم الجمع بسلامة اخوانهم الذين بقوا بعدهم حيث وصلوا اليهم آمنين
تلخيصه يفرح السابق بسلامة اللاحق ويهنى بها بعضهم بعضا ثم رجع الى الشهداء
فقال لاخوف عليهم ولاهم يحزنون) كما روى عن ابن عباس رضى الله عنه انه قال
تنزل على الشهداء صحف مكتوب فيها اسماء من يلحق بهم ممن استشهدوا بعدهم
فبذلك يستبشرون وفى التيسير عن السدى (يؤتى الشهيد بكتاب فيه ماتقدم عليه من
اخوانه واهله فيقال يقدم عليك فلان يوم كذا وكذا ويقدم عليك فلان يوم كذا
وكذا فيستبشرون حين يقدمون عليه كما يستبشر اهل الغائب بقدومه فى الدنيا
فالآية تدل على ان الارواح جواهر دراكة قائمة بذواتها وانها لاتفنى بخراب
البدن ولايتوقف عليه ادراكها وتألمها والتذاذها فالانسان ان كان محسنا
كان روحه متنعمة وان كان مسيئا كانت معذبة وعليه جمهور الصحابة والتابعين
وبه نطقت الآيات والاحاديث وفى بيان ثواب الشهداء ماروى على بن موسى الرضا
عن ابيه موسى بن جعفر وهو عن ابيه وعن آبائه معنعنة الى الحسين بن على رضى الله
عنهم انه قال (بينما على بن ابى طالب كرم الله وجهه وهو يخطب الناس ويحث
على الجهاد اذا قام اليه شاب وقال يا امير المؤمنين اخبرنى عن فضل الغزاة فى سبيل الله
فقال كنت رديف رسول الله عليه صلوات الله على ناقة العضباء ونحن مقفلون
من غزوة فسألته عما سألتنى عنه فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الغزاة اذا
هموا بالغزو كتب الله لهم براءة من النار واذا تجهزوا لغزوهم باهى الله بهم الملائكة
واذا ودعهم اهلوهم بكت عليهم الحيطان والبيوت ويخرجون من ذنوبهم
كما تخرج الحية من سلخها ويوكل الله عزوجل بكل رجل منهم اربعين الف ملك
يحفظون من بين يديه ومن خلفه وعن يمينه وشماله ولايعمل حسنة الا اضعفت له
ويكتب له عبادة الف رجل يعبدون الله عزوجل الف سنة كل سنة ثلثمائة وستين
يوما اليوم مثل عمر الدنيا واذا صار وابحضرة عدوهم انقطع علم اهل الدنيا عن
ثواب الله اياهم فاذا برزوا لعدوهم واشرعت الاسنة وفوقت السهام وتقدم
الرجل على الرجل حفتهم الملائكة باجنحتها ويدعون الله لهم بالنصر والتثبيت
ونادى مناد (الجنة تحت ظلال السيوف) فتكون الطعنة والضربة على الشهيد
اهون من شرب الماء البارد فى اليوم الصائف واذا زال الشهيد عن فرسه
بطعنة اوضربة لم يصل الى الارض حتى يبعث الله اليه زوجته حور العين فتبشره
بما اعد الله من الكرامة واذا وصل الارض تقول له الارض مرحبا بالروح الطيبة
التى اخرجت من البدن الطيب ابشر فان لك مالا عين رأت ولا اذن سمعت

العضباء ناقة رسول الله صلى الله عليه وسلم تسمى العضباء والعضباء فى الاصل مشقوقة الاذن وكذلك الشاة واما الناقة التى كانت تسمى العضباء فانما كان لقبا ولم تكن مشقوقة الاذن (القفل) ان يرجع عن السفر (لغت)

اشراع راست كردن نيزه را يقال اشرع الرمح قبله اى راست كرد نيزه را بسوى وى الاسنة جمع سنان يعنى نيزه ها (لغت)

ولاخطر على قلب بشر ويقول الله تعالى انا خليفته فى اهله ومن ارضاهم فقد
ارضانى ومن اسخطهم فقد اسخطنى ويجعل الله تعالى روحه فى حواصل طير خضر
تسرح فى الجنة حيث يشاء تأكل من ثمرها وتأوى الى قناديل من ذهب معلقة
بالعرش) صدق رسول الله عليه صلوات الله خلان صفايه نهفته اوليه كه بو آيت
كريمه ده من حيث الاعراب والمعنى واقع اولان اقوال مفسرين بسيار وفضيلت
شهداده اولان اخبار وآثار بى شماردر ولكن اجلهٔ مفسرينك صناديق كتب
دقايق مشحونلرنده مخزون اولان درر فرائد كلمات كثيرة الفوائد انتخاب اولنوب
اسماع جانه آويزه كوش مشترى لمعان وكردن بند افهام ثريا رسان اولمغيچون
عقد تقريرده بربريله تلفيف وتأليف وسلك تحريرده نظم وترصيف وعرضه
داشت محفل شريف معارف رديف قيلندى وهنوز سراپردهٔ اضمارده حجله
نشين افكار اولان ستيرهٔ مضامين ابكارك چهرهٔ شيوه كار حقايق شعارنده
اولان قناع اسرارى دست نسيم عنبر شميم عبارات تركيه كفتار ايله رفع
اولنوب حسن وجمالى عيون ادراك عشاق بى قراره اظهاره بذل اقتدار اولنديكه
حتى محرك سلسلهٔ شوق يار اولوب درون دلدن طالب شهادت وراغب زلفى
وقربت اولهلر پس آفتاب انوار ضمائر ارباب بصائره مستور اولميه كه بر قول ابن عباس
رضى الله عنهما ميكدهٔ غزوهٔ بدر واحدده دست ساقئ ساعد براق شمشير
خون رواقدن صهباى سركران شهادت نوش ايدن مدهوشان انصار
ومهاجرانك ارواح مقدسه لرى كيفيت رحيق مشاهدهٔ جمال يزدان ايله حواصل
طيور اجنحهٔ نور سبزه الوانده مكان طوتوب طرفة عين واقل من لمحة اوجات
عاليته طيران وهواى بهشتده جولان واغصان طوبى ده آشيان قيلوب تناول
فواكه جنان وانهار جويبار فردوس برندن نوش جان ايتدكدنصكره زير
عرشده كواكب دريه كبى آويخته اولان قناديل زرين ساخته يه شتافته قيلوب
سايهٔ عرش رحمانده غنوده وخفته اولورلر پس شهداء كرام وجه مشروح
اوزره جناب ذوالجلال والاكرامدن فضل وانعام اولنان نواخت وكرامت
ونشاط واستراحت وزلفى وقربتى ذوق ومشاهده قيلدقلرنده (قال ياليت قومى
يعلمون بما غفرلى ربى وجعلنى من المكرمين) مفزاى شريفنجه كمال شفقتلرندن
دركاه احديته نيازمستوجب الاجابة ايدوب ايتديلر الهاملكا پادشها كاشكى بزه
عنايت بيورىلان رفعت مقام ومزيت انعامدن اعزخلانمز اولان اصحاب ايمان
دخى خبردار اوله لردى كه حتى انلر دخى غزا وجهاده بذل اقتدار ودوات

شهادت ایله کامران وبرخوردار اوله‌ردی دیدکارندہ فی الحال * بیت * ازآسمان
آمد ندای شاهدان روی ما * ای عاشقان وصل ما ای سرخوشان بوی ما * دیو جناب
احدیتدن خطاب عزت وارد اولوب ایتدی سز صفای خاطرده اولیکز کیم بزسزه
اولان انعام واحترام واحسان واکرامی خلان اصدقا کزه اعلام ایده‌لم بیوروب
انلرك حسن حالنی تعریف واکرام واجلالنی توصیف ایدوب بو آیت کریمه‌یی انزال
بیوردی یعنی وجه ارضده بقیه قالان اولیاء شهیدان واهل حسبان دریغا بز حیات
ایله طربناك دوستان ایسه محبوس زندان خاك اولدی و بز بوستان سرورده
احباب ایسه وحشت جای قبورده دیو تحسرده اولیه سز وطریق رضا مزده
مقتول اولان شهیدان مقبولانی زنهار اموات کمان قلیه سز بلکه انلر ربلری
قتنده حیات جاودانی بولمشلر در اکرچه راه محبتمزده ترك سر ایتمشلردر اما
چشمهٔ تیغ آبداردن آب حیات نوش ایدوب حق جل وعلا فضل واحسان
بیوردیغی فواکه جنان ونعم بی پایان فرحان وشادمان اولدقلری حالده مرزوق
ومتنعم اولمشلردر * بیت * که ناز چشیدند و کهی راز شنیدند * کاهی ز جلالت
بجمالش نکریدند * وحالا حیات فانیه ایله زنده جان اولوب هنوز خلف شهدادن
براق شهادت ایله انلره ملحق اولمیان اخوان مؤمنانه بشارت رسان اولورلر که
زمرهٔ شهدایه خوف وقوع محذور وحزن فوات محبوب کدر ویرمز بلکه
نیجه اخوان وخلانه شفاعت ایدرلر بیورلدی کما قال صلی الله علیه وسلم (یشفع
الشهید فی سبعین من اقاربه) نظم وقت غزا تیغ زنان غیور * جانکه
کند از تن مردانه دور * نی ز پی دخل وزیادت کند * کز پی اعلان شهادت
کند * لاجرم آن تیغ که بر سر خورند * شربتی از چشمهٔ کوثر خورند * درته
آن خنجر چون بید شو * جان بده وزندهٔ جاوید شو * حقا که فرمان خدا
ورسوله نهاده کردن ونهادباکی هدف تیر دشمن و بذل جان وتن ایلیان غزات
ومجاهدانه نه وجهله مرده کمان اولور که برفحوای (بل احیاء عند ربهم)
کوهر زندکانی انلرك کان جناندن غیرده نمایان وآب حیات جاودانی انلرك
عیون جناندن غیرده روان اولمامشدر زیرا اموات عالی مقدار بسیار ایکن
انلرك ایچون (بل احیاء) قولیله اشارت اولنوب شهدایه بشارت اولنمشدر
وحیات مزبوره انلره مختصه وحیات حقیقیه اولمغله بلاغسل وکفن عقیق
یمنی کبی بدن لعل بدخشانلرینی جامهٔ آغشته خونلریله دفن ایدرلر کما قال علیه
السلام (زملوهم بدمائهم وکلومهم فانهم یحشرون یوم القیامة بدمائهم اللون

لون دم والریح ریح مسك) شعر بکردان بادهٔ ساقی زخم صاف رواقی *
بشادی بکذرای ساقی بدور باده دورانرا * چرا باده ننوشد جان درین قصر
ودرین ایوان * چو در مستی همی بیند * دو چشمش روی جانانرا * برون از دام
وازدانه بصحرا رفته ازخانه * شده عنقای قاف حق کذشته چرخ وکیوانرا *
تن ایشان نشد تنها نوزندای بدظن * زبی عقلی ونادانی زخود منکر خدا
دانرا * عجایبهای آن مردان ندارد حدنی پایان * درین دریای بی پایان
بجوای یار پایان را * آه ای اعز خلان زندکان خود اوج قسم اولوب بریسی جانله
زنده‌در که سبب حیاتی قوت ایله بادر وبریسی علم ایله زنده‌در که حیاتی مهر
ایله بادر وبریسی دخی حق ایله زنده‌در که وصل یار ایله داشاددر عبدالله
انصاری علیه رحمة الباری بیورر که الهی جانکه از وصل تو محروم ماند مردهٔ
زندانیست واوکه در راه عشق باید وصال تو کشته شود زندهٔ جاویدانیست
* بیت * کر اشمشیر غمت کشته شوم باکی نیست * کشتکان ره توزندهٔ
جاویدانند * آری دوستانرا زخم خوردن درکوی دوست بفال نیکوست
ودرقمار خانهٔ عشق عاشقانرا جان باختن عادت وخوست رباعی
کفتی مکذر بکوی مادر مخمور * تاکشته شوی که خصم ماهست غیور * کفتم
سخنی بتا که باشم معذور * در کوی تو کشته به که از روی تو دور * قال الشبلی
(من کان فی الله تلفه کان الله خلفه * ایمدی ای عاشق زار زنهار وزنهار راه
محبتده هلاك جان فکرینه دوشمه که تیر وفای معشوقه سنه هدف ایتمك جان
عاشقه عجب شرفدر زیرا شرط افراط محبت خاك راه یارده جانی تلفدر کما قیل
شعر الحب سکر خماره تلف * یحسن فیه الذبول والدنف * البسنی
الذل فی محبته * والذل فی حب مثله شرف * حاصل کلام ای برادر سعادت
انجام قتل فی سبیل الله جهاد کفاره منحصر اولیوب بلکه برفحوای (رجعنا من
الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر) جهاد اصغر واکبره منقسم اولوب جهاد
اصغرده اولان قتل برنوعدر اما جهاد اکبرده بسیار و بسیار قتل وافنا هرفناده
برنوع احیا وابقا واردر مثلا سیف ارادت ایله مقتول اولان مریدك حیات وبقاسی
نور قربتله در وسیف محبت ایله شهید اولان عاشقك بقاسی سناء مشاهده
ایله‌در وسیف معرفت ایله مقتول اولان عارف انس وصلتده باقیدر شمشیر توحید
ایله افناء انانیت ایلیان موحد خود وحدتده وحدت ایله باقی اولوب زمرهٔ
مزبوره‌نك حیاتلری تجلیات ازلیه وشهادتلری غیرت عزت ایله‌در که غیرت

دنف سخت زار
شدن از بیماری
(لغت)

قهرمان وحدت انلری بعد الافنا احيا وابقا ايتمشدر كما قال ابن عطا (المقتول على المشاهدة باق برؤية المشاهدة والميت من عاش على رؤية نفسه ومتابعة هواه) وقال ابو سعيد القرشى فى هذه الآية (لا يظن الهالكين فى طريق الارادة طلبا للوصلة مردودين الى مقاماتهم بل قد بلغ بهم غاية ماقصدوا من القرب والوصلة احياء بقرب الحق عند ربهم فى مجلس المشاهدة يرزقون زيادة الفوائد من انوار الاطلاع فرحين بالغين اقصى رضاه) آه اى سالك راه ميدان محبت جانانده جان آويناهق دولت رايكان دكيلدر حقا كه وصل يارا يچون هزار وهزار جان نثار اولسه هنوز ارزاندر *بيت* چون شاد نباشم كه خريدم بنني * وصلي كه هزار جان شيرين ارزد * آه كيم سيوف مجاهدات ايله مقتول اولان سالكان الى اللهك نفوسى مرده ايسه نه سعادت انلره كه قلبلرى نور جمال لايزال ايله زنده اولوب كوس تجليات صفاتدن چشيده قيلدقلرى صهباى مشاهده رفع حجاب ايتمكاه محض فضل جذبهٔ عنايت سرمديه انلرى بى من وماحرم حريم وحدته كشيده قيلمشدر مرحبا نه زيبا قتلدر كه انك مجازاتى (ومن قتلته فانا ديته) اوله حبذا نه اعلا شهادتدر كه مكافاتى مشاهدهٔ جمال وحدت اولوب خار مقابله سنه كل اله وسنك ويره جوهر بوله ﴿ رباعى ﴾ اولمخم شكست وسر كه بريخت *بانك كردم كه اين زيانم كرد* صدخم شهد صافى از پى آن * درخورم داد شادمانم كرد * اعدى بنم روحم جمله نشينان قباب عزت اولان خواص باركاه احديتك موتلرى نوع ديكر اولوب سائر بشركبى دكللردر نتكيم ديمشلردر ﴿ قطعه ﴾ ازفرشته كذشته اندباطف * حاش لله كه چون بشر ميرند * ازلبش آب زندكى خوردند * لاجرم شيوهٔ دكر ميرند * خلاصهٔ مرام ختم كلام مسكية الختام بودر كه عرايس معانىٔ كلام سبحانيه محرم اولان كزيدهٔ اصحاب كشف جلى روز بهان البقلى بووجهله تحقيق كلى بيوررر كه شول عاشق سرباز كه راه عشقده مقتول وحدتدن قدمه منسلخ ومقتول اوله مطلع ازلدن اشراق ايليان نور آفتاب ازل ايله متلبس اولور ونعت اوليته بالغ اولسه صفات ازليه ايله متصف اولوب كذلك آخريت ايله دخى منعوت وهمچنان صفت ابديت ايله موصوف اولور زيرا صفات ربانيه واحدة فى الواحدية اولوب جمع وتفرقدن مقدسه وخارجه در افعالده اولان فيض صفات ايسه تفرقه مع الاسمادر عينيده اولان نور تجليسى دخى جامع اهل وحدتدر * پس بر مصداق (واتصفوا بصفات الله) نور صفته واصل اولان

صفتدن خارج اولمق محالدر يعنى صفتدن نه خارجدر ونه خارجدن لاحقدر واوليت صفت اولدبغى كبى آخريت دخى صفتدر يعنى اول نعت آخر وآخر نعت اولدر كه (هو الاول والآخر) بومعنايى مبيندر پس تجليات نعت اوليت ايله متصف اولان عاشق مقتول وعارف مقبولك آخريت دخى نعتيدر زيرا ازل متصل ابددر اعدى اول مقتول راه عشق حدثاندن خروج وجمال رحمانه عروج ايلسه من بعد انك اوزرينه نه حدث جارى اولور ونه موت وفنا طارى اولور بلكه حيات حق ايله اولان اتصافيله حى سرمدى اولور وذكر اولنان ازلى وقربت رتبهٔ اكمل كملدر كه عنديت حقك نور مشاهداتندن فائض اولوب اول سيف تجلى ايله مقتول اولان واصلان كاملان فيض قربت وعنديت ايله حى جاودان اولورلر (ومن يكون فى العندية كيف يفنى ويموت وهو شاهد فى شهود الحق اباه ورزقه فيض مزيد مشاهدة الحق وزيادة اتصافه ببقاء الحق وفرحه بميل جنانه من بقاء الحق) اعدى اى دل شيدا سندخى نائل سرمدىٔ بقا اولمق استدعا ايدرسك سرتمين واناينتى تيغ حيات آبدار تجلىٔ بار ايله ازاله وافنا قيل كه مضيق حدثدن اوج قدم وسيعه اعتلا ايليه سن آه كيم اى عرصهٔ منيع كارزار عشقده چوكان زلف يار ه سراختيارنى كوى غلطان بى قرار ايدنلرك سردار نامدارلرى حسين منصور بردار دركه هماى وصل دوستى هواى تفريدده پرواز ايدركورد كده صيد آرزوسنه دوشوب هر باركه شكار مراد ايتدى مايه سنه دخى دست اميدى ايرشميوب دم بسته قالدى بالاخره بريد جذبهٔ احديت سرمنصوره مژده رسان اولوب ايتدى اى منصور اكر هماى اوج پروازوصلتى شكار ايدهيم ديرايسك سرك زيرپا قپاق كركسن منصور سربازدخى چونكه چارهٔ شكاردن خبردار اولدى سراختيارنى پاى فنايه صالدى وكندوبى بردار رضاى باراويوب آسمان هفتمدن كچدى ومقام قرب اوادنايه اوچدى ﴿ مولاناى رومى ﴾ پاى ذوالنون كشيد درزنجير * سرمنصور رفته بردارى * جز بكنج عدم نيابى * درعدم دركريز يكبارى * كفن ازخلعت فنا خوشتر * كوراز ين شهر به بسيارى * كى بوداز وجود بازرهم * درعدم در پرم جوطيارى * كى بودكز قفص برون پرد * مرغ جانم بسوى كلزارى * بچشد اوغريب چاشت خورى * بكشايد عجيب منقارى * چودل وچشم ومعده نورخورد * زانكه اصل غدا بد انوارى * بل هم احياء عند ربهم * بخورد يرزقون دراسرارى * سرمقطى بيوررلر كه بركيجه نركس باغ مازاغم سيركاشن سراى ملكوته سوربلوب همخوابهٔ

مقدسان جبروت اولش ایدم جناب کبریادن قلب مجلا به بو وجهله خطاب لاهوتی بیورلدیکه ای سری خلق وایجادم اولان مجموع عبادم دنیایی کوردکاری کبی اکا آویخته واکثری مکرنه فریفته اولوب بزم ایله اولان میثاقی اونتدیلر وبعضیلر دخی دنیاده اولان محنت و بلایی کورمکله بهشت عافیته کریخته اولوب نعمت وصالمز تمنا قیلدیلر * پس ای سری سن بو کروهك قنغیسندن سن سری سقطی ایدر بندخی الهی (انك تعلم ما نرید) دیو جواب ویردکده جناب عزتدن (لاصبن علیکم البلاء صبا) خطابی وارد اولوب بیوردیکه ای سری عزم وجلالم حقیچون بنم ارادت ازلیه م سزك اوزر یکزه انواع محن و بلایا انصبابنه تعلق ایتمشدر بن دخی نورالهام معرفت ربانی ایله ایتدم الهی (الیس المبلی انت) یعنی سراطاعتمزه ریزندهٔ بلا سن دکلی سن چونکه بلا سنکدر اول بلا عاشقلریکه عسلدن احلی در چونکه دردسنکدر درمان دخی سنکدر رود ردو درمان خود جمله سنسن دردلك خود عین درمان دکلیدر دیوب بو بیتی انشاد ایلدم ﴿ شعر ﴾ نفسی المحب علی الاسقام صابرة * لعل مسقمها یوما یداویها * بن خودسنك چوکان ارادتك طوپییم اکر بلا وعنا واکر نعمت ورخاسندن کلان وفا وجفا جانه عین صفادر زیرا کنج وفا زیر جفاده مختفی اولوب هر نه طریقله اولورسه اولسون بقا بعد الفنا واحیا بعد الاماته اولوب مادامکه رزق فانیدن کاوی جسمانی منقطع اولمیه دماغ روحانی رزق باقیدن ذوق چشان اولماز مثلاً کورمزمیسن ﴿ مثنوی ﴾ حلق حیوان چون بریده شد بعدل * حلق انسان رست وافزوید فضل * حلق حیوان چونکه عدل ایله بریده اولوب جان حیوانیلری راه انسانی یه فدا اولدی انك مکافات وعوضی حلق انسانی رسته ونمود ار اولوب کریبان بدن انسانیدن سر برآورده قیلدی وفضل وشرفی افزون اولدی یعنی غذای انسانی اولمق ایچون جان وتن فدا قیلوب انسانه لقمه اولدقده وجود انسانیده هضم وحل و بدل ما یتحلل وجزو قوای انسانی اولمغله حیوان ایکن انسان اولوب فضل وشرفی زیاده اولدی نتکیم دیمشلردر ﴿ شعر ﴾ مرغ وحیوان را ازآن می کش * که با انسان رسد در آخر کار * ورنه کشتن بکار روا باشد * که بماری مسجی زآزار * اما بشرط آنکه ذبح حیوانات دخی عدل ایله اولوب حدود شرعیه دن خارج اولمیه یعنی اکلی حلال اولانلردن اولوب ائمهٔ مجتهدین آیات واحادیثدن استنباط ایدوب لایحل اکله دیدکاری قیلمدن اولمیه کما قیل فی الوقایة (ولا یحل جنین میت وجد فی بطن امه ٢ ولا ذوناب ٣ او مخلب من سبع

مطلب
در بیان عدالت در ذبایح وآداب اکل وطلب اطعمهٔ طیبهٔ وذبح بقرهٔ نفس بهیمه

٢ هذا عند ابی حنیفة وعندهما والشافعی اذا تم خلقه اکل وذکوا الام ذکوته صدر الشریعة سعد

اوطیر والحشرات والحمر الاهلیة والبغل والضبع والزنبور والسلحفات والابقع الذی یأکل الجیف والغداف والفیل والیربوع وابن عرس ولاحیوان مائی سوی سمك لم یطف والجریث والمارماهی) پس اکلی حلال اولدیغی تقدیرجه دخی ذابحی وثنی ومجوسی ومرتد وعمدا تارك التسمیه اولمیه کما قال تعالی (ولا تأکلوا مما لم یذکر اسم الله علیه) اما ذابح تسمیه یی ناسیا ترك ایلسه معذور وذبیحه سی حلالدر کما قال تعالی (لا تؤاخذنا ان نسینا) و (تسمیة الله فی قلب کل مسلم) حدیث شریفی عند الفقها حالت نسیانه محمولدر ولکن عند مالك نسیانله دخی حرام اولور الحاصل ذابح مسلم یاخود کتابی اوله کرك ذمی وکرك حربی ذبیحه سنی اکل ایتمك حلالدر کما قیل (وشرط کون الذابح مسلما او کتابیا ذمیا اوحربیا کما قال تعالی (وطعام الذین اوتوا الکتاب حل لکم) وذلك لانهم یذکرون اسم الله تعالی علیها فحل ذبیحتهم ولو مجنونا او امرأة او صبیا یعقل ویضبط حتی لو کان المجنون والصبی بحیث لا یعقل ولا یضبط لا یحل ذبیحتهما) پس ذابح مسلم ویاخود کتابی وذاکر اسم الله اولدیغی تقدیرجه دخی حالت ذبحده عدالت کرکدر مثلا مذبوحی بعد الاضجاع بچاق بیله میوب وذبیحه یی محل ذبحه اباغندن چکمکله سوروییوب رفق وشفقتله طوتمق وقبل الاضجاع سکینی کرکی کبی کسکین ایدوب وحلق ایله منحری میانندن ذبح ایدوب قفاسندن ذبح ایتمامك ومذبوح حرکتدن کسته اولمادین دریسن یوزمامك کرکدر کما قیل (وندب احداد شفرته قبل الاضجاع وکره بعده ارفاقا بالمذبوح والجر برجلها وذبحها من قفاها والنخع والسلخ قبل ان یبرد وحبب نحر الابل وکره ذبحها وفی البقر والغنم عکسه هذا عندنا وعند مالك ان ذبح الابل ونحر البقر والغنم لا یحل) ایمدی ای نور حدقهٔ عالم ونور حدقهٔ آدم وجه مشروح اوزره امر شریعت ایله ذبح اولنان حیوان کندو یی فی سبیل الله قربان ایدوب داخل حلقوم انسان اولدقده مرتبهٔ انسانی یه عروج ومضیق حیوانیه دن وسیع ملکیته خروج ایدوب انسان واسطه سیله واصل قرب رحمانی اولورلر بو تقدیرجه انلرك ذبحنه وارد اولان فرمان سبحانی حاشا حیوانات من بوره یه جور وظلم اولمیوب بلکه عدل محض اولدیغیچون ذبیحهلر انسان حال ایله کندو کندولره بورباعینك مفهومیله مژده رسان اولورلر ﴿ رباعی ﴾ ازمرك دلا نه برزبان خواهی شد * بی جان زکجا شوی که جان خواهی شد * اول بزمین زآسمان آمدهٔ * وآخر ززمین برآسمان خواهی شد * آه ای کرسنهٔ اغذیهٔ

٣ الناب بالفارسیة دندان پیش وذو الناب حیوان ینهب بالناب وذو المخلب طائر یختطف بالمخلب وفی الحمر الاهلیة خلاف مالك رحمه الله وفی الخیل خلافهما وخلاف الشافعی رحمه الله لنا قوله تعالى والخیل والبغال والحمیر لترکبوها الآیة وفی الضبع خلاف الشافعی وهو بالفارسیة کفتار (والسلحفات) سنك پشت (الابقع) کلاغ لاشه (الغراف) کلاغ سیاه و بزرك (الیربوع) موش دشتی وفیه خلاف الشافعی (ابن عرس) راسو قوله (لم یطف) من الطفو ای لم یعل علی الماء میتا حتی ان طفاه الماء میتا حرم (الجریث) نوع من السمك وهو غیر المارماهی کذا فی المغرب (صدر الشریعه) سعد

٥ قوله الجر بالرفع عطف علی ضمیر کره وهو جائز لوجود الفصل والنخع ای الذبح الشدید وهو بالفارسیة حرام مغز صدر الشریعة سعد

معرفت ونشئهٔ اشربه محبت علم شربنه خفی اولیه که مأکولات ومشروبادن
انسانه مضرتلری اولان اکرحیوان واکر سائر مأکولات ومشروباتك انسانه
اولان راه وصلتلری منسد اولمغله حق سبحانه وتعالی عباد مؤمنینه حرام قیلوب
اکل وشربندن نهی بیوردی زیرا انسان انلری اکل ایتسه ازالهٔ صفات
انسانیه واثبات صفات حیوانیه وسبعیه ایدوب مرتبهٔ انسانیه‌دن دوشر
وحیوانات مزبوره دخی انسانه وصول دولتندن محروم ومردود ومطرود
اولدقلرینك حکم خفیه واسرار مخفیه‌سنه انبیاء عظام ووارث اکملار اولان
اولیاء کرامدن غیریسی واقف دکللردر ومحرمات مزبوره‌یی حق سبحانه
وتعالی عباد مؤمنیندن نهی ایتمشدر یوخسه کفار وفجار صورت
انسانیه‌ده دیو مردم خوار وبالطبع اخبث ومردار اولمغله انلر هرنه‌یسه
کندولره سزاوار وطیباتی اکل ایتسه‌لر جیفهٔ مردار اولور پس نهی وتحریم
مؤمنلره‌در که حق جل وعلا (حرمت علیکم المیتة والدم ولحم الخنزیر وما اهل لغیر
الله به) قول کریمی ایله نهی وتحریم بیورمشدر آه ای سالك راه طریقت وطالب
اسرار حقیقت معدودات مزبوره علی ظواهرها اکل وتعذیبدن جوارح ظاهرهٔ
مؤمنینه نه وجهله حرام قیلندیسه بواطن عارفینه دخی شهود حقدن غیری جمیع
موجودات حرام قیلنمشدر قرآن خود بر دریای محیط بی کناردر که قعرنده مکنوز
اولان در شهواره حد وشمار اولمیوب غواص خواص شهود انوارك دست
افکارینده انواع جواهر اسرار شکار اولمقدن خالی دکلدر پس غواص دریای اسرار
اولان ابرار واخیارك کفتار جواهر نثارلریدر که من حیث الباطن حق عز وجل
میته ایله جیفهٔ دنیایه اشارت بیوروب میتهٔ دنیایی اصحاب طریقته حرام قیلمشدر
نتکیم عارفان الهی دیمشلردر ﴿شعر﴾ وما هی الا جیفة مستحیلة * علیها کلاب
همهن اجتذابها * فان تجتنبها کنت سلما لاهلها * وان تجتذبها نازعتك
کلابها * ودم ایله دخی شهوات نفسانیه‌یه اشارت اولنمشدر کما قال صلی الله
علیه وسلم (ان الشیطان لیجری من ابن آدم مجری الدم) حقا که شهوات
دمده مسکنه اولمایدی مجرای دمده شیطانه سبیل اولمازدی فلهذا قال
علیه السلام (سدوا مجاری الشیطان بالجوع) لان الجوع یقطع مادة الشهوات
پس لحم خنزیر دخی هوای نفسه اشارتدر ونفس امارهٔ بالسوءك خنزیره اولان
وجه شبهی غایت حرص وشره وکمال خست وخباثتیدر وکذلك (وما اهل
لغیر الله به) قول کریمی ایله دخی من حیث الباطن بو معنایه اشارتدر که هرنه
مقوله طاعات وخیرات که بلا خلوص ریا وسمعه ایله راه هواده واقع اوله

مطلب
تأویل آیت کریمهٔ
حرمت علیکم
المیتة والدم

حقدن غیره سبب تقرب اولدیغیچون اومقوله طاعات مهوشه دخی محرماتدن
اولوب ظاهرا وباطنا مؤمنلره اکل واستعمالی حلال اولان اغذیهٔ طیبه‌در
که حق جل وعلا بر محلده (کلوا من طیبات ما رزقناکم) وبر محلده (الیوم
احل لکم الطیبات وطعام الذین اوتوا الکتاب حل لکم وطعامکم حل لهم)
بیورمشدر پس طیبات شول طعامدر که موصل حق اولان طریقی سد ایتمیه
یعنی هر مشروب ومأکول وملبوس ومعمول ومقول ومنقول که حظوظ
نفسانیه‌دن بر حظ ایچون اوله لاجرم اول شیٔ لوث دواعی وجود ایله مردار
وملوث اولوب مؤمن موحدلره لایق اولماز پس طیب اولدر که دوام رضای حق
وقیام اداء حقوق ایچون طلب اولنوب نفحات شهود ایله طیب وطاهر اوله
ایمدی ارباب حقیقته سعادت دارینه متعلقه اولان هر طیبات افضال الهیه‌دن
ازل آزالده حلال اولوب حتی کمیات وکیفیاتدن منزهه ونقایص وشبهاتدن
مقدسه اولان طیبات که اخلاق سبحانیه‌در مؤمنلره حلال اولوب (تخلقوا
باخلاق الله واتصفوا بصفات الله) بیورلمشدر وکذلك (اوتوا الکتاب) که حقیقتده
انبیاء عظامدر انلرك دخی طعاملری مؤمنلره حلالدر که کندولره اطعام اولنان
اطعمهٔ نفیسهٔ نبوت واطعمهٔ لذیذهٔ حقیقتدن مؤمنلری دخی ضیافت قیلوب
پستان شریعتدن البان ولایت اطعام ایدرلر آه ای شارب البان معرفت مؤمنلرك
دخی طعامی انبیایه حلالدر زیرا مشربلری متعدد ایسه دخی منبع نبوت وولایت
واحددر پس انبیانك نوش ایتدیکی آب حیات هدایت مشرب نبوتدن
ومؤمنلرك مص ایتدیکی البان الطاف ربوبیت مشرب ولایتدن اولوب
بر فحوای (قد علم کل اناس مشربهم) اول مفیض الجود والافضال هر برینه
مشربلرین بیلدرمشدر فاما اول ینبوع رسالت وسرچشمهٔ ولایت اعنی ساقیٔ کوثر
وسرور دین پرور علیه صلوات الله مادارت الشمس والقمرك جمیع مشاربده
شرکتی اولدیغندن ماعدا افاضهٔ محبوبدن مجلس مقام محموده کندویه
مختص بر مشرب متفرد دخی واردر که (ابیت عند ربی یطعمنی ویسقینی) مشرب
مزبوره اشارت اولوب اول مشرب تفردده نه ملك مقرب ونه نبی مرسلك
اکا مشارکتی واردر ﴿شعر﴾ چه کوهری تو که کس را بکف بهای
تو نیست * جهان چه دارد درکف که آن عطای تو نیست ** نثار خاك
تو خواهم بهردمی دل وجان * که خاك بر سر جانی که خاکپای تو نیست
* آه کیم بو امواج دریای اسراره غایت ومشارب انواره نهایت یوقدر فاما اطعمه
واغذیه واشربه والبنه طیبه اولدیغی تقدیرجه دخی امارات ایمان بودر که

اول اطعمۀ طیبه من حیث الغفلة علی وفق الطبع ومجرد حظوظ نفسانیه ایچون
اکل اولنمیوب حکم شرعله تناول اولنه زیرا شره وغفلت ایله تناول اولنسان
طعام طیب دخی اولورسه معده ده حل اولدقده طبع آکلده قوت سبعیه وهواجس
نفسانیه ووساوس شیطانیه دن غیری نسنه نمودار اولماز کما قال تعالی لداود
علیه السلام (یاداود حذر وانذر قومك من اکل الشهوات) زیرا قلب که
شهوات دنیایه تعلق ایلیه حظوظ نفسانیه ایله مکدر اولوب عقولی مشاهدۀ
نجساندن محجوب ایتمکله تهلکه یه القا ایدر واخلاق ذمیمه دن اولان عجب
وحسد وکبر وریا وحرص وطمع وعداوت ورعونت ایله متصف اولوب صفت
عجب آیین محبتی خراب ایدر وحسد قیمت مردی ناقص قیلور کبر ایسه مرآت
دله زنکار ویرر وریا چشمۀ طاعتی قورودر وحرص حرمت مردی ازاله ایدر
عداوت ایسه قاطع الفت ورعونت قالع اشجار صحبت اولور پس علامت سعادت
اولدر که رخصتدن کریزان وشبهه اودن ترسان اولوب بر لقمه وخرقه یه
راضی اوله وجهانی جهانیانه ترك ایدوب کندوبی بوتۀ مجاهده ده کداخته
قیله که ایمان انك مایه سی اوله زیرا اصل مسلمانی صفوت سینه وروشنایی دل
وعذوبت وطهارت لساندر که حتی جمله حرکاتی میزان شریعتده ناقص
کلیه راه حوامك طهارتی ایسه پوست وکوشتك پاکلکی ایله اولوب انك دخی
طهارتی لقمۀ حلالدندر بو تقدیرجه مؤمنه جمله دن اهم اکل حلال
وطیب اولوب ولکن مادام که مرآت سینه سی حرص وشره ایله مکدر
اوله اکل حلاله قادر اولماز ایمدی حرص وشرهی ازاله ایتمه نك علاجی
بودرکه لقمه تناولنده انتباه اوزره اولوب اول طعامی ذکر الله ایله
اذابه قیله کما قال علیه السلام (اذیبوا طعامکم بذکر الله) زیرا نسیان
وغفلت وعصیانه استعانت ایله اولان مأکولات مورث موت جنان
ومورد غرور وحرماندر پس حین اکل طعامده آداب
طریقتی رعایت وشرط سنتی اجرا وصیانت مهمات دیندن اولغله حق سبحانه
وتعالی (فکلوا مما ذکر اسم الله علیه) قول کریمی ایله بو معنایه اشارت بیورمشدر
امام شافعی بیورمشلر که برکسنه نك اون ایکی مسئله معلومی کرکدر که حتی
شرط دین اوزرینه بر لقمه تناولنه قادر اوله پس اول اون ایکی مسائلك دردی
فرضدر که حلال وطیب ییك ورازقی حقدن غیریسن بیلمامك ونعمتنه شکر
ایتمکدر ودردی دخی سنتدر که طعامه ال صوندقده بسم الله دیمك وقصعه نك

کنارندن ییك وقبل الطعام ال یومق وآخر طعامده الحمد لله دیمکدر ودردی
دخی ادبدر که صول آیاغنك اوزرینه اوتوروب صاغ دیزینی قالدرمق وکندو
اوکندن ییك وآخرك لقمه سنه باقمامق وبعد الطعام ال یومقدر پس طعام
بو وجهله تناول اولنسه روز جزاده اول طعامدن حساب اولنمیوب بلکه
هر بر لقمه سنه ثواب ویریلور نته کیم (کلوا من الطیبات واعملوا صالحا) قول کریمی ایله
بو معنایه اشارت اولنمشدر وبرفحوای غرای (وما لکم الا تأکلوا مما ذکر اسم الله علیه
وقد فصل لکم ما حرم علیکم) حق طالبی اولان عاشقلره دنیا ومافیها ونعیم اخرایه
میل ایتمك حرامدر کما ورد (الدنیا حرام علی اهل الآخرة والآخرة حرام علی اهل
الدنیا وهما حرامان علی اهل الله تعالی) مکر کیم برفحوای (الا ما اضطررتم) دارنده
ضرورات بشریه دن اولان مقدار ایله اکتفا اولنوب امر مولا ایله اوله وطبع وهوا
ایله اولمیه یعنی سد جوع وستر عورت ایده جکدن تجاوز قیلمیه زیرا (وان کثیرا
لیضلون باهوائهم بغیر علم) فحوای شریفی اوزره قتی چوق ساکلره تابعت هوا
ایله طلب دنیایه دوشوب وعقبایه رکون ایله مطلب حقیقی دن شاشوب ضال
اولمشلردر مع هذا ما سوایه مفتون وطلب دنیا وعقبی ایله مقصد اصلیدن مطرود
ومغبون اولدقلرین بیلمیوب برفحوای (ان ربك هو اعلم بالمعتدین) دنیا وعقبایه میل
ورکون ایله طلب مولادن تجاوز ایدن مفتونلری حق سبحانه وتعالی اعلمدر
* بیت * تمام اوست که فانی شدست آثارش * بدوستکانی اول تمام شد کارش *
آه کیم وصلت یار عجب دشوار وغریب کار وطرفه بازاردر براوزکه موانستدر
که مجانست یوق آه ای دل شیدا چونکه هم جنس دکلدر آیا بوانس نه در کفائت
یوغیکن میل ومحبت نه در ای دیدۀ جان چونکه کورمدم دیر سن پس نیچون
بی طاقتسن وبادۀ محبت چونکه غیبده در بو مرتبه مست وخرابلق نه در وانتظار
فی الحقیقه محبت ایسه بو فرح ومسرت نه در عجب حیرت فزاسن ای دیدۀ سر
چونکه محجوبسن بو وجد وحرارت کیمه دروبو طریق جمله بلا ایکن بلاده اولان
بو لذت نه در حقا اعجوبه حالتدر که بلاشدا اولدقجه عشق مشتد اولور نیجه اولماسون
که درکاه عزتدن هر آن وساعتده اسرار عشاقه برید جذبۀ احدیت نعت الهام
ایله سلام وحدت انجام ابلاغ ایدوب دیرز که ای عاشقان ای عاشقان عجب سودا
وغریب هوایه مبتلا اولمشسز که آغازی قتل وآخری ناز وظاهری خطر باطنی
خود (من احبنی قتلته ومن قتلته فانا دیته) رازیدر که * بیت * در کشتۀ دست
دیت دینارست * مر کشتۀ عشق دیت دیدارست * بو معنا بیان ایتمشدر

آه ای سالك راه چونكه وصل یاره درمان ترك جان اولدیسه عارفان آكاه (ان الله یأمركم ان تذبحوا بقرة) قول كریمنده اولان امر ذبحی بقرهٔ نفس بهیمیه یه اشارت ایدیكن پیراوب پیرطریقتدن تلقین اولنان ذكر الهك سكین لاسنی سنك مجاهده ده كسكین ایدوب مهجهٔ سجیهٔ مذمومه اولان نفس طاغیه یی ذبح وحیات فانیه سن ازاله قیلوب فاز حیات روحانیهٔ باقیه اولدیلر یعنی نفس امارهٔ بالسوء مخالفت ایله درجهٔ حیات موتایه نائل ومطالعهٔ غیوبه واصل اولدیلر وطالب وصلت یار وراغب حیات پایدار اولان ابراره دخی بو شعری اوقویوب سمع قبوللرنده بنا كوش درشهوار قیلدیلر ﴿ شعر ﴾ بمیرید بمیرید درین عشق بمیرید* درین عشق چو مردید همه روح پذیرید* بمیرید بمیرید وزین مرك مترسید* كزین خاك برآیید سموات بكیرید* بمیرید بمیرید وزین نفس ببرید* كه این نفس چو بندست شماهم اسیرید* بمیرید بمیرید وزین ابر برآیید* چو زین ابر برآیید همه بدر منیرید* پس لاجرم شرط وصلت قتل نفس وطبیعتیدر دیرسكز ای نعم زیرا برفحوای (انكم ظلمتم انفسكم باتخاذكم العجل) هر كسك نفسی بر عجل غریب وبر كوسالهٔ عجیبدر كه تمثال شیطانی اختیار ایله مشاهدهٔ رحماندن محروم وكور اولوب نفس كندو كندویه ظلم وستم ایتمشدر پس وهم خیال وتمثال وضلال اولان سوای ذوالجلالی ازاله وجانب حقه توبه ورجوع لازم اولمغله (فتوبوا الی بارئكم) بیورلمشدر ماسوادن خروج واوج وحدته عروج ایسه قتل نفسه موقوف اولدیغیچون درعقب (فاقتلوا انفسكم ذلكم خیر لكم عند بارئكم فتاب علیكم انه هو التواب الرحیم) قول كریمی ایله ختم كلام وافادهٔ نیل مرام اولنمشدر ایمدی بنم روحم نفس اتخاذ ایتدیكی عجل سوا شول هوادر كه نفسك حیاتی اول هوا اولوب حقدن غیره عبادت ایدنلر اول هوا ایله پرستش قیلمشدر وفرعون هوا ایله دعوای ربوبیت ایدوب سبب استكبار ابلیس هوا اولمشدر وسیّئهٔ آدمك جنتده كندم خواراولمغه علت حوایه اولان هواسی دكلیدر پس نفسی هواسندن نهی ایله قتل وافنا ایچون برموجب (فتوبوا الی بارئكم) توفیق حقه مراجعت ونصرت ومعاونت طلب اولنمق لازمدر زیرا صفات نفسانیه یی قتل وازاله ظاهرده اولان قتل نفس كبی سهولت ایله اولمیوب آنك سجیهٔ خبیثه سنی اقاله وافناده صعوبت عظیمه اولمغله خواص بارگاه احدیت اول نفس غداری سیف صدق وشمشیر توفیق ایله ذبح ایتمشلردر فلهذا مرتبهٔ صدیقین شهداء آفاقیدن اعلا اولوب (فاولئك مع الذین انعم الله علیهم من النبیین والصدیقین والشهداء

والصالحین) قول كریمی ایله تعیین مراتب بیوریلوب اصدقا انبیایی ولی وشهدایه تقدم ایدوب ارتفاع مكانتلری ظاهر اولمشدر زیرا غزات ومجاهدین اگرچه كیم راه جهاد ومیدان طعنه وضربده انواع رنج وعنا رچكرلر اما سیف كفار ایله بركره مقتول اولان نصب وتعبدن كلیت ایله رها بولوب اوج صفایه اعتلا قیلورلر ولكن نفس مكاره یی كوركیم شمشیر صدقله كونده بیك كره ذبح اولنسه هر مرهده بصیرت اخری اوزره حیات بولوب حیله وخدعه ومكروفتنه سی مشتد اولمغله صدیقلر طرفة عین انك مكرندن امین وراحت اولمازلر نیجه امین اولسونلر كه نفس حقیقتده مكر الهی اولوب (ولا یأمن مكر الله الا القوم الخاسرون) بیورلمشدر * بیت * لیس من مات فاستراح بمیت * انما المیت میت الاحیاء * كما قال الواسطی كان توبة بنی اسرائیل افناء انفسهم ولهذه الامة اشد وهو افناء نفوسهم عن مرادها مع بقاء رسوم الهیاكل وقال ابن منصور (ما شرع الحق الیه طریقا الا اوله التلف كما قال تعالی (توبوا الی بارئكم فاقتلوا انفسكم) فما ذا یصحبك تمیز وعقل فانت فی عین الجهل حتی یضلك عقلك ویذهب خاطرك ویفقد نسبتك اذ ذاك تدعی واصل) وقال بعض العارفین (اذا كان اول قدم فی العبودیة التوبة وهو اتلاف النفس وقتلها بترك الشهوات وقطعها عن اللذات فكیف الوصول الی شیء من منازل الصدیقین وفی اول قدم منها تلف المهج) ایمدی بنم روحم عاشقان مجذوبان وعارفان صادقان دست پیوستهٔ هدایتلرینه مكین توفیق وعنایت اولوب فنان همتنه سترده قیلدقدن صكره عند بادی المشاهدات محو اصول خیال ایله توبه وعند وجدان المشاهدات صفات ازلیهٔ ربانیه یه قربان ایچون بقرهٔ نفسی ذبح وقربان وكذلك علی حقیقة المعرفة عین نكره ایله بعد معرفة النفس سیف محاهده الله عجل نفس سجیهٔ ذمایمی قتل ایدوب بلا مرسومات البشریه عین جمع ایله صرف اتحاده واصل اولورلر یعنی اثبات الهیه ایله محو بشریت وماسوادن نفسی مجرد قیلوب عدم اصلیلرینه رجوع ایدرلر ولایزال ولم یزل اولان حقه باقی ایدی قالوب بو شعر جانفزا ایله زمزمه پرداز اولورلر ﴿ شعر ﴾ جان من وجان تو بود یكی زاتحاد* این دو كه هر دو یكیست جز كه نمانیك مباد* فرد چرا شد عدد زسبب خوی بد* زآنش ابدی بزاد در همه معارفت باد* كشت جدا موجها كرچه بد اول یكی* از سبب باد بود آنكه جدایی بزاد* جام نونی برشكن باده مده بادرا* چون دو شود پادشاه شهر رود در فساد* روز فضیلت كرفت زآنكه یكی شمع داشت* هر طرفی شب عجز شمع وچراغی نهاد* ایمدی ای عاشق سرباز چونكه نفس مكرساز وجه مشروح

مهج جمع مهجة جان ودم وخون دل (لغت)

اوزره سيف محبت وشمشير وحدت ايله قتل اولنوب ﴿ مثنوى ﴾ حلق انسان
چون ببردهين بين ❊ تاچه زايد كن قياس آن برين ❊ چونكه حلق انسانى
بر موجب رضاى سبحانى بريده وراه عشقده قربان اوله نظر وتأمل قيلكه حق
فضل رحمانى ايله نه رطوفر ونه فضيلتلر حصوله كلور انى بونك اوزرينه قياس
قيل يعنى لحوم حيوانات مذبوحه لقمه انسانى اولدقده نائل رتبه انسانيه اولديغه
انسان دخى نفس بهيميه سن ذبح وافنا وحلقوم عشق الهى به القاو انوار جذبات
سبحانى به غذا قيلدقده نه مرتبه يه ارتقا واعتلا ايده جكنى بوكا كوره قياس ايت
نتكيم مولانا قدس سره الاسنى ديوانده بيورمشلردر ﴿ شعر ﴾ اى كه از ين
تنك قفص مى پرى ❊ رخت ببالاى فلك مى برى ❊ زندكى تازه ببين بعد ازين ❊ چند
ازين زندكئ سرسرى ❊ جامهٔ اين جسم غلامانه بود ❊ كير كنون پيرهن مهترى ❊
مرك حياتست حياتست مرك ❊ عكس نمايد نظر كافرى ❊ جملهٔ جانها كه ازين تن
شدند ❊ حى ونهاند كنون چون پرى ❊ كرچه جدا كشت زدست وزپا ❊ فضل حقش
داد پر جعفرى ❊ خانهٔ تن كر شكند هين منال ❊ خواجه يقين دانكه بزندان درى ❊
باقئ اين راز تو كوز آنكه خاق ❊ ارتو كند اى شه من باورى ❊ آه اى عاشق زار
وقربان يار چونكه بو حلق جان حيوانى بريده وفانى اوله فى الحال ﴿ مثنوى ﴾
حلق ثالث زايد وتيمار او ❊ شربت حق باشد وانوار او ❊ حلق ثالث ظاهر
اولوب انك تيمارى شربت كردكار وغذاسى انوار پروردكار اولور آه كيم پيشكاه
ارباب اسرارده ﴿ مثنوى ﴾ حلق ببريده خورد شربت ولى ❊ شمشير كفار
ايله بريده اولان حلق شهداء كارزار دخى شربت انوار نوش ايدرلر ولكن
﴿ مثنوى ﴾ حلق از لا رسته مرده در بلى ❊ زمان بليده مرده ولا وفنادن
رسته اولان كشتكان عشق يارك شراب خوشكوارى براوزكه شراب انوار دركه
ايكيسنك ميانسنده فرق بى شمار واردر زيرا انلرك شرابى نعم جنات ورؤيت
صفاتدر اما بونلرك شرابى تجليات ذات ووحدت حقده افناء صفات بشريت
ايله نائل قربات ومدانات اولدقلرى وبلا رسوم تعينات اتحاد صرف جذباتنى
نوش ايتدكلريدر وبو معنى دخى ممكندر كه حلق بريده شراب انوارى نوش
ايدرولكن هركاوى بريده نوش ايتموب بلكه اول شراب حقى شول كمسنه نوش
ايدركه لا وانكاردن قورتلمش وبلى واقرارده تسليم روح ايتمش اوله الحاصل هر نه
وجهله معنى ويريلورسه نتيجه ومآل شراب جمال لايزالى نوش ايتمكه علاج حلق
بقرهٔ نفس بهيميه وشهوتى سكين نهى هوا ايله ذبح وكردن ناقهٔ طمع بشريتى

مطلب
در تعريف افناء نفس و بشريت وظهور احديت ومقام الفرق بعد الجمع

تيغ رياضت وتقوا ايله نحر وافنا كركدر مادام كه حلقوم طبيعت لقمهٔ شهوات
تناول ايليه غذاى انوار قدسيه تناولندن محرومدر اما غلط فهم اولمه كه
سالكان طريقت اولان ارباب محبتك قتل نفس ايتدكلرى انعدام مطلق
اوليوب بلكه افناء جهت بشريتدر كما قال بعض الكمل (وليس المراد بالافناء
هنا انعدام العبد مطلقا بل المراد فناء الجهة البشرية فى الجهة الربانية اذ لكل
عبد جهة من الحضرة الربانية هى المشار اليها بقوله تعالى (ولكل وجهة هو
موليها) وذلك لا يحصل الا بالتوجه التام الى جناب الحق المطلق سبحانه اذ به
يقوى جهة حقيته فتغلب جهة خلقيته الى ان يقهرها ويفنيها بالاصالة
كالقطعة من الفحم المجاورة للنار فانها بسبب المجاورة والاستعداد لقبول النار
والقابلية المختفية فيها تشتعل قليلا قليلا الى ان تصير نارا ويحصل منها ما يحصل
من النار من الاحراق والانضاج والاضاءة وغيرها وقبل الاشتعال كانت مظلمة
مكدرة باردة وذلك التوجه لا يمكن الا بالمحبة الذاتية الكامنة فى العبد وظهورها
لا يكون الا بالاجتناب عما يضادها ويناقضها وهو التقوى عما عداها فالمحبة
هى المركب والزاد هى التقوى وهذا الفناء موجب لان يتعين العبد بتعينات
حقانية وصفات ربانية مرة بعد اخرى فلا يرتفع التعين منه مطلقا فمقام الجمع
عبارة عن زوال الحدث بنور القدم وهلاك كل ما ظهر وجوده من العدم اى
من الوجود العلمى الى الوجود العينى فى عين الذات الاحدية والكمالات الالهية
مما يتعت بالامكان ويوصف بالحدثان ولا نعنى به ان الموجودات تنعدم مطلقا
ويبقى الواحد الجبار بلا ملك لاستيلاء الهلاك عليه فان ذلك من متوهمات ارباب
الحجاب كما توهموا وجود رب الارباب مع عدم من يتعلق به العلم والخطاب مطلقا
وانه موجود مشخص ممتاز عن جميع الموجودات وخالق من العدم المحض اعيان
الممكنات بل المراد ان الحق سبحانه كما كان وليس معه شئ غيره اعنى غيره فى الحقيقة
ليكون مقارنا معه كذلك يشاهد هذا السالك الواصل الى مقام الجمع ان الحق
هو موجود فقط وليس هناك سالك ولا مسلوك اليه بل السالك والمسلوك اليه
والسلوك لا بل كل ما فى العالم المسمى بالغير هو عين الهوية الالهية الظاهرة
فى مراتبها المختلفة بصور مختلفة من مقتضيات الاسماء والصفات فلا يكون حينئذ
فى نظره شئ غير الحق فاذا نظر نظر الحق الى نفسه فى صورة الناظر والمنظور اليه
واذا سمع شيئا سمع الحق كلامه من لسان نفسه الظاهرة فى صورة القائل لكونه
مغلوبا بنور الحق لا يشاهد الا الوجود الحقانى فلا يبقى عنده عبد ورب بل رب

وحده وحينئذ ان انجذب بانوار الالهية القاهرة للعقول والاوهام يلحق بالمهيمين
فى جمال الله سبحانه دائما ان دام انجذابه وان لم يدم مدة من الزمان يكون فى حكمهم
وفى تلك المدة ينقطع عنه التكاليف وان لم ينجذب ويكون باقيا على عقله مميزا
بين الاشياء فهو ان تداركه لطف الهى ويحفظه من الوقوع فى الزندقة والاباحة
والظهور بحكم الطبيعة المحضة ولا يخرجه عن التكاليف الشرعية مع رؤية
الكل حقا يتمكن فى مقامه ويدخل فى مقام الفرق بين الجمع فيشاهد الحق والخلق
معا من غير ان يحتجب باحدهما عن الآخر بشهود الوحدة فى عين الكثرة والكثرة
فى عين الوحدة وهذا الفرق بعد الجمع يسمى الصحو بعد المحو وهذا مقام الكمل
المكملين من الانبياء والاولياء صلوات الله عليهم اجمعين وصاحب هذا المقام
يستوى عنده الخلق والخلوة والعزلة من الخلق والخلطة معهم لعدم احتجابه بالحق
عن الخلق ولا بالخلق عن الحق بامر فاذا امر الخلق بامر يحفظ الادب معهم
ولا يأمر الا بمقتضى مراتبهم ولا يطلب الا الحق منه فى تلك المراتب لا يتعداه
ويلازم حينئذ مقام العبودية ولا يضيف الى نفسه الا العجز والقصور والمسكنة
والحاجة بخلاف ما كان فى مقام الجمع فانه فيه يطلق على نفسه الاسماء الالهية
ويضيف اليها الصفات الرحمانية والافعال الربانية ويرى كل ما صدر من غيره
صادرا من نفسه خيرا كان او شرا لغلبة الاحدية عليه ولاجل تمكنه فى مقام
الفرق بعد الجمع ولزومه مقام العبودية وحفظه الادب مع الحضرة الالهية
صار الفرق بعد الجمع اعلى من مقام الجمع فهذه افناء صفات النفس وابقاؤها
بصفات الحق وهى الحيوة الابدية والبقاء السرمدى وهى تحقيق سر الشهادة
وقتل النفس جعلنا الله واياكم من المحققين بكمال العبودية والمتأدبين بآداب
الربوبية والفائزين بسعادة الشهادة الحقيقية ﴿ شعر ﴾ سرورى
بمولاى فى كل حال * وعيشى به لا تقل ذا محال * سقاه بكاس الهوى شربة *
ترحله عن لذيذ المنال * فافناه عن شكله والمنى * وادناه منه على كل حال *
ايا اهل نجد واهل الحمى * واهل الحبيب واهل الرجال * سلام عليكم الا فاسمعوا *
حديث الهوى فى خلال المقال * مررت بوادى الحمى ليلة * وكنت على فرس
الارتحال * رأيت الخيام واهل الحمى * جميل الوجوه عديم المثال *
ونورا يحيط بمجموعهم * فنور كلا بوصف الكمال * وسورا احاط به
سوره * وطورا عليه تجلى الجلال * بوجه يتره عن واصف * يبالغ
فى وصفه لا يزال * فقلت القيامة قامت لنا * بنور الجنان ونور الخصال *

فقالوا حبيب بدا نوره * وبدل بالنور كل الظلال * فصرنا كنور
على نوره * ودمنا ودامت لنا فى الزوال * شربنا بكاس الهوى عنده * صريح
المعانى صفاء الزلال * سكرنا وطبنا وفنا به * ونحن على حالة ان تزال *
فلما رأينا كراماته * وجدنا السلامة فى الاشتغال * بذكر الحبيب وذكر الهوى *
ونار المحبة والاشتعال * وذكر السيادة من سبنه * بسيدنا المصطفى فى المآل *
آه اى نفس شيفتهٔ هوا ودل فريفتهٔ دنيا راه عشق مولى وطريق روشناى اولياده
واقع اولان آيين ترك سوا ومعناى افنا وابقامر اسم وشروطيله مرة بعد اخرى
بالدفعات اعلام وانها و پيدا وهويدا اولنمشدر اماقتى بركوش قبول كه شنوا
وقنى برديدهٔ نور مكحول كه حقيقت بنا اولوب هزار وهزاره لك بى شمار ودولت
پايدارى دست قابليتنده نقد اولديغن كوروب نسيه وفردايه قومية ﴿ شعر ﴾
فاش كردم فاش كردم سرها را بعد ازين * كر ترا كوشيست بشنو ور بود چشمى
ببين * مظهر حق چون جهان شد آنكه اورا فهم بود * كشت معلومش يقين
وكرد تقوى را كزين * صد هزاران ملك ودولت اين زمان دارند نقد
صد هزاران ملك ديكرهم نهفته دركمين * آه كيم نيجه برغفلت نيجه بر
﴿ مثنوى ﴾ بس كن اى دون همت كوته بنان * اى نفس دون همت كوته
بنان و بس ماندهٔ بى عقل واذعان ﴿ مثنوى ﴾ تا كيت باشد حيات جان بنان *
نيجه دك سنك حيات جانك لحم ونان اولور غذاى جان خودنور حب يزداندر
نيجه يه دك اسير شر بت ونان اوله سن وراه عشقده بذل نفس وجان قيلمه سن اى نفس
دنى و برغفات وقيد بند شبكهٔ شهوت ﴿ مثنوى ﴾ زآن ندارى ميوهٔ مانند
بيد * اندن او تورى سكود اغاجى كبى ميوهٔ مشاهده وثمرات معرفت ومعاينه
طوتمازسن كه ﴿ مثنوى ﴾ كآب رو بردى پى نان سپيد * براى نان سپيد آب
رويكى ازاله ايلدك يعنى فكر وهمتك اكل وشربه صرف ايدوب نفس دنيه نك
آب وعلفى قيدنه بند اولمغله آب روى انسانى كه طلب حب ذاتيدر انى خاطر كه
بيله كتورميوب مرتبهٔ انسانيه دن محروم واسفل سجين طبيعتده مرجوم قالدك
﴿ نظم ﴾ چرا غافل شدى عقلت طلب كن * بخود باز آى وآهنك ادب كن *
چو مردان سير كن با جان خود رو * زحق كفتم شما از حق تو بشنو * نه جان دارد خبر
ز جان كه جان كيست * نه تن را آكهى از تن كه آن كيست * نه كوش آكاه
از بشنيدن خود * نه ديده باخبر از ديدن خود * چنان كم كشته شد سررشتهٔ
راز * كه يك سر مو نيابد هيچكس باز * چنان بفريبدت اين كندهٔ پير * كند

هرلحظه صدرأی وتدبیر * که کو یی به ازوهر کزنه بینم * برآورداثمامشدان نشینم * ولی در آخر کارت بیکبار * کند چون خونی دزدی کرفتار * کرفتارت کند چون مرغ در دام * فرومانی تو در بندش بناکام * زهی مانده چنین مغرور وغافل * چه خواهی کرد اینجا کاه حاصل * تنت در چار میخ جاهلی باز * دلت در ره این جهل وکاهلی باز * زرو باه طبیعت دورشو تو * زطبع خویشتن مهجورشو تو * طبیعت نزد آدم کشت کندم * که تا آدم کند اینجا که کم * زآدم دم زن ای آدم بچه دم * که اکنون جز تو اینجا نیست آدم * طمع ازخوردن اینجا برکه جانی * چرا چندین تو اندر بند نانی * طمع بر نا شوی پاکیزه کوهر * زحس لذت وشهوات بکذر * زلذات بهیمی کن کذر تو * بخور هم اندکی هم مختصر تو * تو خورد وخواب می بینی دکرنه * بخواهی مرد اکرخواهی اکرنه * ریاضت کش که جانان رخ نماید * زهی ذات درآیات آید * بکردان رو بت ازوی همچو مردان * بعقبی آروجانت شاد کردان * بپرداز خود تو وصورت برافکن * که خورشیدست درآفاق روشن * مقام نورجوی ونورشو پاك * که درظلمات بجایابی تو افلاك * تو خود بشناس همچون خود فنا شو * وزآن دیده فنا سرخدا شو * آه ای مستمع قابل ومؤمن مقبل دنیا ومافیها خود ظل زائل بی بقا ونه وجهله غدار و بی وفا ایدیکن ایشندك و بیلدك فاما نیلین که نفس الینه کرفتار اولدم هر بارکه دنیادن ونعمتلرندن وازکاین دیدکجه مقتضیات شهوانیه اختیارم آلوب چاطبیعته بی قرار دوشرم دیرایسك ایمدی بنم جانم ﴿ مثنوی ﴾ کرندارد صبرزین نان جان حس * اکر بخار دمدن فروزان اولان روح حیوانی وجان حسی خس اکل ناندن صبر طوتمازسه خاکی کنج معانی قیلن ﴿ مثنوی ﴾ کیمیا را کیروزر کردان تو مس * کیمیایی طوت ومسی زرسرخ ایله یعنی مس فاسد شهوت وحس کاسد طبیعتی اکسیرا کبر وکبریت احمر اولان مرشد اکملك نظر کیمیا اثرینه کتوروب و بونه تربیه کوهرآوینه اریدوب سرخ زر محبت ودر نور معرفت قیل زیرا پیر کاملك اکسیرهمتی نحاس بشریتکه طرح اولندقده ذهب ملکیته مبدل اولوب اوصاف ذمیمه یی بکلیتها ازاله وافنا قیلور ﴿ نظم ﴾ طلب کن اینچنین مردان حق تو * که بردی ازهمه دروه سبق تو * که مردانند دائم سالك راه * طلبکارند دائم دیدن شاه * خدازیشان طلب چون توندانی * چو کویند تعجب حیران بمانی * خدا زیشان طلب کرراز یابی * حقیقت جان جانت بازیابی * خداز یشان طلب دراین اسرار * که ازایشان شود این سر

پدیدار * ایمدی پیرهن نفسکی ادناس شهوانیه واوساخ طبیعیه دن پاك ایتمك ایچون ﴿ مثنوی ﴾ جامه شو یی کرد خواهی ای فلان * جامه شو یلك ایتمك ایسترسك ای فلان ﴿ مثنوی ﴾ رومکردان ازمحله کازران * محله کازراندن رو کردان اولمه یعنی حواری طریقت وکازر حقیقت اولان اصحاب ارشاد وولایتلرك محله هدایت وجوی بار محبتلرندن دور اولمیوب کرباس اختیار وازار کرداری انلرك دست ارادتلرینه تسلیم وسپارش قیل که لباس چرك اسنیاس وجودکی کاه مالش مجاهدات وکاه تابش مشاهدات ایله تربیه وصابون طریقت وآب کرم محبت ایله شست وشو ایدوب آلایش ماسوادن پاك وصفا قیلهلر ﴿ شعر ﴾ شکر ایزدرا که دیدم روی تو * یافتم ناکه رهی من سوی تو * چشم کریانم زکریه کند بود * یافت نور ازنرکس جادوی تو * جست وجویم دردلم نداختی * تازجست وجوروم درجوی تو * خاکرا این های بهوی بی کی بدی * کرنبودی جذبه های وهوی تو * آب دریا تا بکعب آیدورا * کو بیابد بوسه برزانوی تو * آه ای سالك راه ودل باانتباه ﴿ مثنوی ﴾ کرجه نان بشکست مر روزه ترا * اکرچه نان سنك روزه وصومکی افساد ایتدیسه واکل وشرب حیوانی روزی روحانیدن مانع اولدیسه انی شکسته اکی حالنه ترك ایتیوب قضاو کفارتی ایچون ﴿ مثنوی ﴾ درشکسته بندپیچ وبرترآ * شکسته بند اولان جبار وفردك دامن رحمت وآستین مغفرتنه صاریل ودست توبه وندامت ایله محکم یاپشوب اسفل طبیعتدن خروج واوج اعلای ملکیت ورتبه کاملیه انسانیته عروج قیل وهمچنان مظهر اسم قادر وشکسته بند اولان مرشد نادرك دامن تربیه سنه تشبث ایله که پستین زمین بشریتدن اوج رتبه ملکیته اعتلا قیله سن زیرا ﴿ مثنوی ﴾ چون شکسته بند آمد دست او * چونکه اول مظهر کل و وارث اکمل خاتم الرسل ورهنمای اقرب سبل اعنی مرشد کامل ومکملك دست نظر وهمت وید جذبه وقدرتی شکسته بند کلدی شك وکمان وظن وحسباندن بری اول ایکیم دست هدایتنده بو یله قدرت اولان پیر طریقتك ﴿ مثنوی ﴾ پس رفو باشد یقین اشکست او * کسر وشکستی بالتحقیق والیقین اصلاح ومرمت اولور رفو قحرا ایله کوزمه دیدکلری دیکیش وخرقه یه بمه اورمق معناسنه عربیدر اوجنجی بابدن مهموز وغیرمهموز استعمال اولنور ای رفاء الثوب اصلاحه یقال من اغتاب خرق ومن استغفر رفا ورفا رفو کرو مصلح ثوب که فارسیسی رکو ورکری درخرقه دخی رکو معناسنه اولوب که لودر وبشلر

مرقعند دخی خرقه دیرلر فارسیده دافدر ورقع فتح را ایله ورقعه ضم را ایله
جامه یه پاره دیکمك درکه جمله‌سی معنای واحد ایچون وضع اولنمشدر ولکن
بو محلده شکسته یه رفو در دیمك منکسری اصلاح ایدر معناسنده استعمال
اولنور محصول بیت شریف بودرکه اول مرشد کامل سنك پشمینهٔ انانیتکی
آتش مجاهده‌ده حرق وداق نفسانیتکی دست ریاضتله خرق ایدرسه دولت
وسعادت سکا که رفوی محبت ورکوی تربیه ایله اصلاح ایدوب قامت هستی
موهومکه مرقع فنا وقدبالای همتکه خلعت بقا ودوش مشاهداتکه حلهٔ
لقا کیدیروب وجه مکرمکی انوار وحدت ایله معزز وقاب محترمکی اسرار طریقت
ایله مطرز قیلور ایمدی اکر افناء صفات بشریه واکر ابقاء صفات ملکیه اول
پیر طریقتك دست همتنده اولدیسه لاجرم هر کسراتکی جبرایتمك وهر ازاله
ایتدیکی ردیهٔ اخلاقك یرینه اثبات اخلاق حمیده قیلمق مقرردر پس مرید
صادق وطالب مستحقه دخی لازم اولان بودرکه دست شکسته ارادتی صبر
وتحمل ایله ازار شکسته بند مرشد طریقته تسلیم وودیعت ایتمك کرکدرکه تمین
صبر وتحمل ایله درستیٔ دست مراده نائل اوله یوخسه جمیع امورکی اکر ریاضت
ومجاهده واکر افنا وازالهٔ صفات ردیه‌ده حکم پیره کلیت ایله تسلیم ایتیوب
ویاخود مقتضای بشریت ایله برخطا وزله صدور ایتدکده احکام طریقته رضا
کوستریوب مجرد کندو پندار فاسد ورأی نفس کاسدکله ❊ مثنوی ❊
کرتو انرا بشکنی کو بیا ❊ تو در سنش کن نداری دست وپا ❊ اکر اول پیر
طریقتك امر یتی ویاخود کندو زعمکله ارکان طریقتدن بر یتی ویاخود
اوصافکدن بر یتی کسر وشکست ایلیه‌سن پیر طریقت سکا عتاب ایدوب چونکه
ذکر اولنانلری شکسته قیلدك کل ایمدی ترمیم واصلاحنی دخی سن ایله دیرسن
ایسه دست وپاطوتمزسن یعنی شکسته درست ایتمکه سنده دست قدرت وپای
مکنت اولمدیغیچون شکسته وخسته قالورسن زیرا خود رایی وانانیت ایله
نیکوکاری ودرستی ایلدم زعم ایتدکلرك جمله بدکاری وشکستکی اولوب صفات
نفسانیه‌دن بر یتی ازاله وشکست ایلدم قیاسنده ایکن اندن اشد اولان مرض
هستی وپندار پیدار اولمش کورسن پس نیستی وفناهر نه مقوله فعله وعمله
مباشرت اولنورسه امر پیره امتثال واقتدا ایله اولور پیران طریقت انکیچون
تنبیه وتأکید ایدوب ❊ ع ❊ جز بفرمان پیر کار مکن ❊ بیورمشلردر وبو بیت
شریفده پیر پرور اولیانه بعض مجاهدینه دخی تنبیه واشارت واردرکه اکرچه

مطلب مهم

بعض صلحا اقوال وافعال وجمله احوالنی شریعت شریفه وسنت منیفه یه توفیق
ورخصدن اجتناب واحوط اولانلری انتخاب ایله روش ارباب طریقته کندویی
تطبیق ایتمکله ظلمات بشریه‌سی زائل ونورانیت وملکیته نائل اولور ولکن
بو راه بی پایان حقیقتده مهالکه غایت وحجب نورانیه وظلمانیه یه نهایت اولمامغله
یامقتضیات بشریه‌دن برحجاب ظلمانی ویاخود سرادقات ملکیه‌دن برمانع
نورانی راه وصالنی سد ایدوب قدمهٔ مرقات سلوکندن برینه شکست واقع
اولسه طریقتدن شاشوب انك ترمیم واصلاحنه دست قدرت وپای مکنتی
اولمامغله حور بعد الکور قضیه‌سی پیدار اولوب کل ایمدی شکسته‌یی بسته
قیل کورملیدیرلر (نعوذ بالله من الحور بعد الکور والنقصان بعد الزیادة) اما پیر پرور
اولان سالك امر پیره امتثال ایله سلوك ایلسه هر نفسده هزار شکست دخی
واقع اولسه دست هدایت پیرانی اصلاح ودرست قیلور فلهذا مرشدان
کاملان بو معنایه تنبیه ایچون ❊ بیت ❊ درراهش اکر به پیشوایی برسی ❊ از درد دل
خود بدوایی برسی ❊ بیورمشلردر وکذلك بو معنایه دخی تنبیه واردرکه هنوز
کندو نفسنی اصلاح ایتمدین تنظیم خلقه مبتلا اولان بعض بی نوا هوای نفسله
آرزوی مشیخت وآیین ریاسته دوشمکله من حیث التقلید برکوشه‌ده برخانقاه
آچوب وسماع خانه یه پوستلر دوشیوب خواجه‌وش دکان ارشاده کچمکله
برطالب خالی ذهن انی کرچکدن شکسته‌لر بسته قیلیجی طبیب حاذق حسبانی
ایله شبکهٔ تقلیدنه کرفتار اولدقده حق اولمیان بعض اسمایه اشتغال ایتدیروب وبی
محل ریاضتلر چکدیروب اول فقیرك دماغنه یبوست غالب اولمغله انواع خیالات
باطله یه مبتلا اولوب عقلنه خلل کلور وعلاجنه دخی قادر اولمیوب بند سلاسل
ایله بیمارخانه یه محتاج اولور وبعضیسی علاجدن قالوب مجنون بیهوده اولور
پس مرشدان محققان اومقوله خام دست اولان مقلدیه شکسته ایتدیکك فقیری
اصلاح قیل دیسه‌لر دست وپای ارشادی کسسته واول دخی اندن بتر شکسته
اولدیغی ظاهر اولور فلهذا کاشف اسرار خدا حضرت مولانا مثنویٔ شریفك
اکثر مواضعنده کاه صراحة وکاه کنایة طالب حق اولانلری مقلده‌نك دام تزویرنه
قید اولمقدن تحذیر قیلوب بهرحال دستی قبضهٔ قدرت ونظری اکسیر عنایت
اولان بر پیر طریقت ووارث اکمل خاتم رسالت دامنه تشبث ایتمکدن غفلت
ایتمیه‌سزدیو وصیت بیورر مثلا دیوان همایونلرنده مسطور اولان جملهٔ وصایا
سندندرکه بیورمشلردر ❊ شعر ❊ دلا نزد کسی بنشین که اواز دل

خبردارد * بزبرآن درختی روکه از کاههای تردارد * دربن بازار عطاران مرو هرسو
چو بیکاران * بدکان کسی بنشین که دردکان شکردارد * ترازو کرنداری
اپس ترازو ره زند هر کس * یکی قلبی بیاراید توپنداری که زردارد * ترا بردرنشاند
وبطراری که می آیم * تو منشین منتظر بردر که آن خانه دو دردارد * بهر دیکی که
می جوشد میاور کاسه ومنشین * که هر دیکی که می جوشد درون چیزی دکردارد *
نه هر کلکی شکردارد نه هر زیری زبردارد * نه هر بحری کهردارد نه هر چشمی نظر
دارد * بنال ای بلبل دستان از بزناله مستان * میان صخره وخارا اثر دارد اثر دارد *
بنه سر کرنمی کنجی که اندر چشمه سوزن * اکر رشته نمی کنجد از آن باشد دو سر
دارد * چراغست این دل بیدار بزیر دامنش می آر * ازین باد هوا بکذر هوایش
شور وشر دارد * چو آب از باد بکذشتی مقیم چشمه کشتی * حریف همدمی
کشتی چو آبت برجکر دارد * چو آبت برجکر باشد درخت سبز را مانی * که میوه
نو دهد دائم درون چیزی دکر دارد * ایدی ای طالب اسرار حقیقت وسالك راه
طریقت احوال من بوره معلومك اولدیسه ﴿ مثنوی ﴾ پس شکستن حق
او باشد که او * مر شکسته کشته را داند رفو * پس کسر وشکست قیلیق اول
طبیب حاذق وعیسی دم مشفقك حقی ولایق اولور که شکسته کشته یی بسته
وتصحیح مزاج خسته ایتمکه قادر اولوب هر بر وجودك خرقهٔ هستی سنه
مناسب اولان رقعه یی بیله واکا کوره جامه دوز اوله زیرا ﴿ مثنوی ﴾ آنکه داند
دوخت او داند درید * اول خیاط استاد که دیکمکی بیلور یرتماغی دخی اول
بیلور بوتقدیرجه انك خرق وکسری درستی قباء بقا اولوب خیام خام دست
روزکار بجدیکی پیرهن فنا وقبای بی بقا کبی اولماز نتکیم دیمشلردر * بیت *
خیاط روزکار ببالای هیچ مرد * پیراهنی ندوخت که آخر قبا نکرد * پس شول
دوزنده ودرنده که خیاط عنایت وقبا دوز هدایت اوله کهنه لباس بشریتی قامت
نفسانیه دن تجرید وخلعت ملکیت ایله تزیین وتجدید ایتمك ایچون ﴿ مثنوی ﴾
هرچه را بفروخت نیکوتر خرید * هر نه یی که ازاله وفروخت ایلیه شبهه
یوقدر که بهتر واحسن خریدار اولور وبو مقوله ربح عظیم اولان بیع وشرا
چون وچرادن مبرا اولوب * بیت * چون شاد نباشم که خریدم بتنی * وصلی که
هزار جان شیرین ارزد * مفهومی بو محلده اجرا اولنور آه کیم اول ید قدرت
ودست مشیت ﴿ مثنوی ﴾ خانه را ویران کند زیروزبر * کوانك قهر
وجلالی ایله خانهٔ وجود موهومی زیروزبر و پشت پای لا ایله خاکه برابر ایدر فاما
﴿ مثنوی ﴾ پس بیك ساعت کند معمورتر * برساعتده اولیکدن زیاده

معمور وآبادان ایدر یعنی تجاران اسماء جمالیه سنه اول خانهٔ خرابك تعمیرن
امر ایدوب معمار الا ایله بردار الامان بقا ایجاد ایدر مرحبا جانلر فدا اول
مخرب ومعمره که ﴿ مثنوی ﴾ کر یکی سررا ببرد از بدن * اکر تیغ اسم ممیت
ایله بدندن بك سری جدا وبریده قیلورسه ﴿ مثنوی ﴾ صد هزاران سر بر
آرد در زمن * درحال دست حیات بخش اسم محیی ایله صد هزار سر سرمدی
حیات اظهار ایدوب بسیار وبی شمار صفات باقیات صالحات پدیدار اولور
وعین یقین ایله واسراری مشاهده ایدن عارفلر راه محبتده هر نفسده هزار سر
نثار ایدرلر نتکیم دیمشلردر ﴿ شعر ﴾ صد دل وجان رابدمی دادمی *
وزجهت دادن جان شادمی * ورتن من خاك بدی این نفس * جمله کل عشق
وهوس زادمی * کر بشکستی دل دریا ترا * قفل جهان را همه بکشادمی *
ورندمیدی غم او بردلم * همچو دکر بی دم وفریادمی * آه کیم شهر حوادثك
حاکم مطلق اولان جناب حقك هر مکسوری مجبور وهر خرابی اولکیدن اعلا معمور
اولوب اکر قتل واحیا واکر ایجاد وافنا انك ید قدرتنده در وعالم وعالمیان قبضهٔ
مشیتنده مقهور اولمغله اکر صلاح واکر فساد انك ارادتی اولمدقچه هرکز برشی
وجوده کلیوب وزید عمروی قتل ایتدی دیدکلری برامر اعتباری واسناد مجازیدر
یوخسه مادامکه حکم قضا قاتل ومقتولك اوزرینه اول وجهله جریان
ایتمدکجه نه زید قاتل ونه عمرو مقتول اولور حقیقتده مثبت ومنفی اول سبحان
وغنی در چونکه بویله در زیدی عمرو ایچون قصاص ایتمجوندر دیرسکز
مولانا خداوندکار بیوررلر که ای مستمعین حقا که ﴿ مثنوی ﴾ کرنفرمودی
قصاصی برجنات * حق جل وعلا جانیلره جنایتلرینه کوره بر نوع قصاص
فرمان قیلمایدی ﴿ مثنوی ﴾ یا نکفتی فی القصاص آمد حیات * ویاخود
حیات قصاصده کلدی دیمیایدی ﴿ مثنوی ﴾ خود کرا زهره بدی تا او ز خود *
خود کیمك زهره سی اواوردیکم اول کندودن ﴿ مثنوی ﴾ بر اسیر حکم حق
تیغی زند * حق سبحانه وتعالینك اسیر حکم قضا ومحکوم ارادت ازلیه سی اولان
عبادنه برتیغ اوردی ﴿ مثنوی ﴾ زانکه داند هر که چشمش راکشود *
زیرا حق تبارك وتعالی هر کیمك که دیدهٔ بصیرتنی کشاده قیلدی اول بیلور که
﴿ مثنوی ﴾ کان کشنده سخرهٔ تقدیر بود * اولی کشنده وکشته سخرهٔ تقدیر
اولمشدر یعنی اکر قاتل واکر مقتول لاجرم مقهور مقتضای قضا وقدر اولدیغن
بیلوب ﴿ مثنوی ﴾ هر کرا آن حکم برسر آمدی * اول حکم قضا مضا هر کیمك
باشی اوزرینه کلورسه یعنی کاتب قدر خامهٔ قضا ایله هر کیمك آلنه برحکمی

بازارسه اكا مخالفته اقتدارى اوليوب كشى يه كندو اولادندن سوكلو بوغيكن
بر موجب حكم قضا رضا ﴿ مثنوى ﴾ بر سر فرزندهم تيغى زدى ❊ فرزندينك
باشنه دخى بر تيغ اورردى پس اختيار جزوى اثباتيچون قصاصه دخى حكم الهى
صدور ايتمكله قصاص دخى قضا وقدر اولوب هر كيمكه قتل نفسه جراءت ايليه
ركيسه نك اوغلى دخى اولورسه قتل نفس ايندكده انك كردننه تيغ قصاص
اوروب امر خدايى يرينه كتورر بو تقديرجه قصاص دخى ارادت ربانيه اولوب
احيا واماته به حقدن غيريده قدرت يوقدر واعدام وايجادنده بر حكمت خفيه سى
واردر كه عقل دراك انى ادراكدن عاجز اولوب جمله افعالى چون وچرادن مقدس
ومعرا بر پادشاه منزه وبى همتادر وقصاص ايله صنايع غريبه وبدايع عجيبه
كوستروب درون قصاصده بر نوع حيات عظيمه تعبيه بيورمشدر كه لسان انى
شرح وبيانه قادر دكلدر زيرا زمان جاهليتده مهلهل نام عرب قبيله ٔ بنى
بكردن برينك الندن مقتول اولان كليب نام قرنداشنك دم ودييتى ايچون جماعت
من بوره دن نفوس موفوره هلاك ايدوب وعادت مذكوره ميان عربده جاريه
اولمغله ايكى قبيله دن هر قنغيسى اشرف واقوى ايسه قضا ايله برى مقتول
اولسه نفس واحده مقابله سنده نفوس بى شمار طعمه ٔ تيغ آبدار اولوب وعبد
مقتولك برينه حر مقبول واناث برينه رجال قتلى ايچون عهد ويمينلر اولمغله
نيجه حروب وفتن وسفك دماء وتخريب بدن اولوردى چونكه آب حيات اسلام
وايمان سرچشمه ٔ لسان رسول رب مستعاندن جريان ايتدى نائره ٔ فتنه وفسادى
اطفا قيلوب زمان جاهليتده اولان فعل ناهموارك خلافى قتل وجروحده مماثلت
ومساواتى تعيين ودين موساده اولان مطلقا قصاص ودين عيساده اولان
مجرد عفو ميانده اولان ميزان اعتدالى تبيين ايچون امين وحى رب العالمين ايله
سيد الاولين والآخرينه بو آيت كريمه يى انزال ايدوب مؤمنلره خطابا بيورديكه
(ياايها الذين آمنوا كتب عليكم القصاص فى القتلى الحر بالحر والعبد بالعبد والانثى
بالانثى فمن عفى له من اخيه شئ فاتباع بالمعروف واداء اليه باحسان ذلك تخفيف
من ربكم ورحمة فمن اعتدى بعد ذلك فله عذاب اليم) چونكه زمره ٔ مؤمنين
شرع قصاص ايله مأمورين اولديلر كأنه بعض اوهامه بر سؤال ايرازى خطور
ايتدى كه حضرت رب العالمين عباد ضعفاسنه پدر ومادرلردن اشفق بر ارحم
الراحمين ايكن موجب ايلام واتلاف اولان وجوب قصاصك ايجابنده آيا
حكمت خفيه ٔ الهيه نه در كه دبو واقع اولان اشكالى حل وبيان وشرع قصاص

مطلب تفسير ولكم فى القصاص حيوة

صورت قهرده بر رحمت محضه وايجاب تسويه ده مايؤل اليه اعتباريله قاتل
ومقتوله وعلى الخصوص ماعداى قاتله حيات عظيمه اولديغى عاقبت حالى
ملاحظه قيلان ذوى العقوله روشندر ديو حكمت شرع قصاصى شرح وبيان
ايدوب (ولكم فى القصاص حيوة يا اولى الالباب لعلكم تتقون) بيوردى صدق الله
العظيم الجبار وبلغ رسوله الكريم المختار ونحن على ذلك من الشاهدين بالصدق
والاقرار وشاهدنا انواع الحيوة للعالمين بالعقول السليمة والافكار الصحيحة
زمره ٔ مفسرينك سرافرازى وفرقه ٔ محققينك ممتازى فخر الدين رازى تفسير كبيرده
شويله تحقيق ايدركه قصاص ازاله ٔ حيات ايدوب ازاله ٔ شى ايسه ذلك الشى
اولمق ممتنع اولديغى جهتندن نفس قصاص سبب حيات اولميوب بلكه
مراد شرع قصاص مقتضى ٔ حيات قاتل ومقتول اولور ديمكدر يعنى آخرك
قتلنه قصد ايدن كندونك دخى شرع قصاصله مقتول اوله جغنى ملاحظه
قيلدقده قتلدن فارغ اولمغله هم كندوسى وهم قتلنه قصد ايتديكى شخص
قتلدن خلاص وباقى بالحيات اولورلر ومشروعيت قصاص ايكيسندن ماعدا
طرفينك توابع ولواحقنك دخى سبب حياتلرى اولور شو معنايه كه بنم برادر وعم
وياخود پدر وخالم كشته اولدى ديو من حيث التعصب ماينده نيجه فساد
ونفس واحده مقابله سنده نيجه نفوس قتل وهلاك اولمقدن شرع قصاص
منع ايدر وياخود مز بل حيات اولان قصاص بنفسه دخى سبب حيات اولشدر
زيرا سفك دم مقابله سنده لاجرم سافكه قصاص وقود توجه ايتمك امر مقرر
اولمجاق خوف قصاص دست تعدى ٔ سافكى قتلنى قصد ايتديكى مظلومك
قتلندن ردع وتجاوزدن منع ايدوب ايكيسى دخى قتلدن خلاص اولورلر
وكذلك هر جرو حك مقابله سنده اولان قصاص عين وانف قاصد جرحك همنى
جروحدن زجر ايدوب سبب جرح وقتل ايله فتنه ٔ عظيمه ومحاربه ٔ شديده يه مؤدى
اولمقدن قورتاروب تصور قصاصله بونلرك جمله سى زائل وزوال كلده حيات كل
داخل اولور الحاصل قتل سبب نفى قتل وفساد اولديغيچون زمان جاهليتده اولان
فصحاى عربدن بعضيسى (قتل البعض احياء الجميع) وبعضيسى (اكثروا القتل ليقل
القتل) ديوب وقلت لفظ وكثرت معنى جهتندن جمله دن اجود واوجزى (القتل انفى
للقتل) قولى اولمغله بين العرب معتبر اولوب بعضلر انى برينه اوقى وبعضلر اكفا لفظنى
اختيار ايدوب فاما (ولكم فى القصاص حيوة) كلام معجز نظامى غايت فصاحت
وسلاست ونهايت بلاغت وجزالتده بر برج غريب وبر مطلع عجيبدن اشراق

ایلمدی که اکر ماضی وحال واکر مستقبلده مثلی دکل مثالی دخی بشردن
صدور ایتمك محال اولدیغله فن فصاحت و بلاغتده وقوفی اولان بلغانك کلام
سبحانی اولدیغنده ذره وشمه شك وکمانری قالمادی علم شریفه خفی اولمیه که
علامهٔ زمخشری کشافده بو کلام معجز نظامك فصاحت وبلاغتنی شرح
وبیان صددنده (کلام فصیح لمافیه من الغرابة) دیوب غرابت ایسه مخل فصاحت
ایکن غرابت مزبوره نکت بلاغتدن اولان غرابت ایدیکن بلاقید فصاحته
بحسب الصوره غرابتی علت ایتمکله علامهٔ تفتازانی حاشیهٔ کشافده قول
زمخشری یی تفهیم ایچون (ای کامل فی الفصاحة عالی الطبقة فی البلاغة لاشتماله
علی الغرابة التی هی من نکت البلاغة ولکونه علی غایة المطابقة لمقتضی الحال)
دیمکله مرحوم کمال پاشازاده دخی تفسیرنده مفهوم مزبوری ایراد ایدوب
(کلام کامل فی الفصاحة وعالی الطبقة فی البلاغة لم یوجد اقل مسموعا واجل
مفهوما منه مع اشتماله علی الغرابة التی هی من نکت البلاغة) دیوحق ادایی
تعبیردنصکره علامهٔ زمخشری یه صورت لطیفهده اعتراض ایدوب
هامش تفسیرنده بو وجهله ثبت وایراد ایتمش که (فی عبارة الکشاف غرابة
حیث قال کلام فصیح لمافیه من الغرابة ورام سعدالدین اصلاحه ولم یدران
ماذکره تغییرلاتفسیروجرح لاشرح وان یصلح العطار ماافسده الدهر) خلاصهٔ
کلام فن معانی و بیانده اولان علماء فخام بو آیت کریمه وجازت لفظ و کثرت معنی
ونکات بدایعه وغریبه یی مشتمل اولدیغی جهتدن ارفع درجات فصاحت واعلای
اوجات بلاغتده اید یکنی مشاهده ایتمکله بین العرب اجود الفاظ منقوله دن
اولان قول مذکوردن فی القصاص حیوة کلامی اوجز وابلغ اولوب خطیب
دمشق تلخیص مفتاحده باب ایجاز واطناب ومساواتده ایجاز قصردن اولدیغی
بیان وبرقاچ وجهله القتل انفی للقتل قولندن فضل ورجحاننی عیان ایدوب شارح
محقق سعد الدین دخی مطول ومختصرده برقاچ وجه دخی زیاده قیلوب
وامام سیوطی اتقانده یکرمی وجه جمع ایدوب غایت بلاغت ونهایت فصاحتی
تحقیق ایتمشدر اماخلال تحقیقده علماء معانی کلام سبحانی یی کلام مخلوقدن
بوقدر وجهله ابلغدر دیمك ابن اثیرك مطبوعی اولمامغله منع ایدوب انکاری
مشعر اولان قولنی امام سیوطی ایرادونقل ایدرکه (وقد اشار ابن الاثیر الی انکار
هذا التفصیل وقال لانسبة بین کلام الخالق و کلام المخلوق وانما العلماء یقدحون
اذهانهم فیمایظهر لهم من ذلك) ولکن علماء معانی وبیان وجوه شتی ایله کلام

خالق تفضیل وترجیح ایتدکاری کلام مخلوقه نسبت اولمیوب بلکه وجوه مزبوره یی
ایراد ایله قرآن عظیم کلام سبحانی اولوب بو وجهله کلام مخلوقه مشابه اولمدیغنی
و بلاغت واعجازنی بیان ایچون ابلغ کلمات عربدن برینی ایراد واول مفهومده
اولان کلام ربانی یی ایقان ایله اثبات ایدوب (وان کنتم فی ریب ممانزلنا
علی عبدنافأتوابسورة من مثله) فحوای کریمی اوزره عرب عربانك کلمات بلیغه
و مصاقع خطبانك نکات بدیعه لری بوجه من الوجوه کلام سبحانی یه مثل ونظیر
اولمق ممتنع ومحال ایدیکنی تبیان ایتمشلردر وابن اثیرك دخی کلامی انکاری
مشعر اولیوب بلکه علماء بیان هرنه قدر تفضیل ایتسه لر کلام خالق کلام مخلوقه
نسبت اولنمقدن وعلماء معانی انك کنه بلاغت واعجازنی کماهوحقه فهم ایتمکدن
کلام باری منزهدر دیمك ایستر پس علماء بیانك وجدانلرندن تبادر ایدن
وجوهدن اوجه اولانلر اصحاب اذعانك پیش کش پیشگاه اذهانی اولمق مناسب
فهم اولنمغله بومحلده تبرکا ثبت اولندی (وجه اول) بودرکه القتل انفی للقتل
قولنده اولان حروف اون درت عدد اولوب وفی القصاص حیوة قول کریمنده
اولان حروف ملفوظه باعتبار التنوین اون برحرف و بلااعتبار اون حرفدر
ولکم کلمه سنك ایسه مناظره ده مدخلی اولمیوب مثل اعرابك مناظری فی القصاص
حیوة قولیدر واقفظ فی ده اولان یا ایله الف لامده اولان همزه اکرچه مکتوبه لردر
واکن ملفوظه دکللردر اعتبار ایسه تلفظه در (وجه ثانی) بو کلام معجز نظام
نقیضهٔ سلامت کلامی ایجاب ایدن اسباب خفیه دن سلامت انجام اولوب
کلام عرب اسباب مزبوره دن سالم دکلدر پس موجب سلامت کاملهٔ
کلام فصیح اولان حرفین متلاصقین متحرکیندرکه کلام سبحانیده ایکی محلده
واقع اولمشدر یعنی قصاص لفظنده اولان قاف مکسوره ایله صاد مفتوحه
وصاد ثانیهٔ مکسوره ایله کلمهٔ حیاتده اولان حاء مفتوحه بربرینه متلاصقین
ومتحرکین اولوب کلام عربده ایسه حرفین متلاصقین متحرکین برمحلده درکه
لفظ قتلده اولان لام مضمومه والفظ انفی ده اولان همزهٔ مفتوحه در قال السیوطی
فی الاتقان (وذلك مستکره فان اللفظ المنطوق به اذا توالت حرکاته
تمکن اللسان من النطق به وظهرت فصاحته بخلاف اداء تعقیب کل
حرکة بسکون فالحرکات تنقطع بالسکنات نظیره اذا تحرکت الدابة
ادنی حرکة فحبست ثم تحرکت فحبست لاینبین اطلاقها ولاتتمکن من حرکتها علی
ماتختاره فهی کالمقیدة)(وجه ثالث) مثل عربده لفظ قتل تکرارا واوب کلام باریده

مطلب
تفضیل قوله تعالی
ولکم فی القصاص
حیوة علی قولهم
القتل انفی للقتل

تكرار بوقدر اكرچه كيم تكرر مخل فصاحت دكلدر ولكن تكراردن خالى اولان كلام تكراردن مجرد اوليان كلامدن ابلغدر وتكرارده خود محسنات بديعه‌دن رد عجز على الصدر يوقدر ديو واقع اولان سؤالى دفع ايچون علامهٔ تفتازانى مطولده بيورر كه رد عجز على الصدرده اولان حسن تكرار جهتندن اولميوب بلكه رد عجز على الصدر اولديغى جهتندر بو تقديرجه سؤال مزبور تكراردن خلوى اولان كلامك رجحانى منافى اولماز ولهذا قالوا الاحسن فى رد العجز على الصدران لايؤدى الى التكرار بان يكون كل من اللفظين بمعنى آخر مثلا *سائل اللئيم يرجع ودمعه سائل* قولنده اولان صورت تكرار موضعنده هر برى معناى آخره دلالت ايتمكله رد عجز على الصدرده اولان وجه احسندر وقيل فى بعض الحواشى ويمكن ان يقال ان كونها خاليه من التكرار يوجب رجحانها على قولهم بهذا الوجه لان قولهم وان اشتمل على التكرار وحصل له من هذا الوجه نقص لكنه مشتمل على محسن ايضا وهو رد العجز على الصدر غاية ما فى الباب انهما يتعارضان فيتساقطان فيبقى هذا الوجه مرجحا (وجه رابع) افعل تفضيل غالبا مقتضى اشتراك طرفين اولمغله القتل انفى للقتل مثلندن دخى فهمه تبادر ايدن بودر كه اكرچه ترك قصاص دخى نفى قتل ايدر ولكن قتل نفيده اكثردر ديمك اوله مع هذا ايراد مثلدن بو مراد اولميوب منافى قتل اولان انجق قصاصا قتلدر ديمكى مراد ايتمشلردر آيت كريمه ايسه بو تشوشدن مبرادر (وجه خامس) قول بارى تقدير محذوفدن مستغنى اولوب كلاب عرب لاجرم تقدير محذوفه محتاجدر زيرا كلمهٔ انفى وياخود اوفى واكف افعل تفضيل اولمغله مفضل عليهك تقديرينى ايجاب ايدر كه من تركه لفظى محذوف تقديراولنور (وجه سادس) قصاص لفظ قتلدن اعمدر زيرا قصاص هم نفسده وهم اطراف واعضاده بولنوب قتل ايسه نفسدن غيرده بولنماز (وجه سابع) قصاص مطلقا مفيد حيات اولديغى مطرددر فاما قتل ردع قتلده مطرد اولميوب بلكه قتلدن منع ايدن على وجه القصاص اولان قتلدر يوخسه ظالما اولان قتل قتلدن زجر ايتميوب بلكه ادعى للقتل در پس ردع ومنع وقتل وجروحى مشتمل اولديغى جهتندن كلام بارى اجمع فوائددر (وجه ثامن) نفى قتلدن مراد خود غرض اصلى اولان حياتدر كه نص كريم مقصود اصلى يه صريحا دلالت ايتمشدر پس غرض اصلى يه دلالت ايدن تنصيص غير اوزرينه اولان تنصيصدن اوليدر (وجه تاسع) كلام بارى اثبات اوزرينه مبنى ومثل عرب نفى اوزرينه مبنيدر اثبات ايسه نفيدن

اول واشرف ونفى واثباتدن ثانى ومؤخردر پس مبنى على الاثبات اولان كلام نفى اوزرينه مبنى اولان كلامدن ابلغ واوليدر (وجه عاشر) بو آيت كريمه صنايع بديعه‌دن صنعت طباق مشتملدر كه قصاص ايله حيات ضدين ايكن جمع اولنشدر (وجه حادى عشر) بو آيت كريمه‌ده فنون بديعه‌دن غرابت دخى واردر كه قصاص قتل ومزيل حيات ايكن ضدى اولان حياته منبع ومعدن وظرف ومحل واقع اولمغله موتده اولان حياتك استقرارنده مبالغهٔ عظيمه وصنعت غريبه واردر (وجه ثانى عشر) تنكير حيات تعظيمى وياخود تنويعى افاده ايدر يعنى افاده تنويعده قصاص انواع حياتدن برنوع حياته سببدر كه مقدما ذكر اولنديغى اوزره آخرك قتلى قصدنده اولان قصاصدن خوفله عزيمت قتلى ترك ايتمكله قصاص ايكيسنده دخى غير متعارف اولان برنوع حياته سبب اولوب قتلدن خلاص اولورلر وتنكيرك مفيد تعظيم اولديغى بودر كه قصاصده اولان حكم مساواتده عدالت اولمغله زمان جاهليتده معتاد اولدقلرى نفس واحده مقابله‌سنده جماعت كثيره قتلندن منع ايتديكى جهتندن حيات عظيمه اولور وجماعت كثيره‌نك حياتلرينى افاده ايدن جنس حياتده تعظيم ايله تكثير دخى جمع اولمق ممكندر علم شريفه خفى اولميه كه بيضاوى رحمه الله عليه بو آيت كريمه‌نك تفسيرنده علماء معانى‌يه مخالف نوعيت ايله تعظيمى جمع ايدوب بلاحرف الترديد (وعرف القصاص ونكر الحيوة ليدل على ان فى هذا الجنس من الحكم نوعا من الحيوة عظيما) ديمكله كمال پاشا زاده مرحوم هامش تفسيرنده قاضى‌يه اعتراض ايدوب على ان التنكيرلتنويع اوللتعظيم والقاضى لم يفرق بينهما ديمشلر فى الحقيقه تفاسير متداوله‌ده فرق اولنوب وتلخيص مفتاحده ايجاز قصرك بيانى وبو آيت كريمه‌نك فضل ورجحانى تبياننده (ومايفيده تنكير حيوة من التعظيم لمنعه عما كانوا عليه من قتل جماعة بواحد اوالنوعية الحاصلة للمقتول والقاتل بالارتداع) ديو حرف ترديد ايله تفريق واقع اولوب كذلك احوال مسند اليه بياننده دخى حرف ترديد اتيان اولوب (واما تنكيره فللافراد اوالنوعية نحو (وعلى ابصارهم غشاوة اوالتعظيم) ديو مسطوردر وشارح محقق تفتازانى مطولده بو محلى بو وجهله تحقيق ايدر كه (اى نوع من الاغطية غير ما يتعارفه الناس وهو غطاء التعامى عن آيات الله) وفى المفتاح (انه للتعظيم اى غشاوة عظيمة تحجب ابصارهم بالكلية وتحول بينها وبين الادراك لان المقصود بيان بعد حالهم عن الادراك والتعظيم ادل عليه واوفى بتأديته) يعنى

ادراکدن کفارك بعد حاللرینی ادا ایتمکده تنکیرك افادهٔ تعظیم ایتمسی ترجیح ایدوب تنویعدن ادلدر دیو فرق ایتمشلر مع هذا تلخیصده (وقدجاء للتعظیم والتکثیر) دیو تنکیر مسندالیه‌ده افادهٔ تعظیم وتکثیری جمع ایدوب تنویع ایله جمع تعظیمده تجویز وعدم جوازی مشعر نسنه ایراد اولنمامش ولکن چونکه تعظیم ایله تکثیرك اجتماعی واردر جمع تعظیم وتنویعده دخی عقلا وشرعا مانع اولمیوب ومعنای آیتده جمعدن برحسن آخر دخی ملاحظه اولنمغله مرحوم ابو السعود افندی دخی قول بیضاوی‌یی استحسان ایتمکله بعینها عبارهٔ قاضی‌یی ایراد ایدوب (ان فی هذا الجنس نوعا من الحیوة عظیما) دیمشلر فافهم وبالجمله بو آیت کریمه‌ده اولان نکات غریبه بسیار اولوب بو مقدار ایله اقتصار اولندی ایمدی آیت کریمه‌ده اولان ولکم خطابی من حیث الحقیقه اکرچه عامدر ولکن حق سبحانه وتعالی خطاب منزبوره هوادن خالیه واوهام مشوبه‌دن خالصه وعواقب اموری متفکره اولان عقول کامله وارواح فاضله اصحابینی تخصیص ایله تشریف ایدوب (یا اولی الالباب لعلکم تتقون) بیوردی زیرا که ذوی العقول الکامله انجام کاری فکر وملاحظه ایدنلرده قصاصك حکمتی استبقاء ارواح وحفظ نفوس ایچون اولدیغنی عارف اولمغله کندیلرك وآخرك اتلاف نفوسنه رضا کوسترمزلر مکر کیم قتل فی سبیل الله اوله که آنده دخی حیات باقیه واردر پس ذکر اولنان اولی الالبابه اقامت حدود ومحافظهٔ قصاصده اولان استبقاء ارواح وحفظ نفوسی حق سبحانه وتعالی انلرایچون عیان قیلدیکه ناحق یره قتلدن وعقوبت آخرتدن پرهیز واتقا ایدوب قصاصله حکمده امر خدایه امتثال واهل تقوی عملی اوزره صالحات اعماله سعی واشتغال ریجاسنده اولوب بقاء حیات مؤمنینه بذل اقتدار ایلیه‌لر زیرا حق جل وعلا ولکم خطابنده خاصهٔ مؤمنلره اولان عنایتنی اظهار بیورمشدر کما قیل (وفی الخطاب لطیفة وهی بیان العنایة بالمؤمنین علی الخـ ـص وانهم المراد حیاتهم لاغیرهم لتخصیصهم مع وجوده فیمن سواهم) وعلی الخصوص علی الوجه الاخص بو خطابه مختص اولان سلاطین فرمانران وملوك جهان حکم قود وقصاصده شریعت مطهره‌دن تجاوز ایتمکله عقوبت آخرتدن بغایت احتراز ایدوب حق جل وعلا قتلنه حکم ایتدیکی نفسی قتلدن کمال مرتبه اجتناب واتقا لازمدر کما روی عبدالله بن مسعود قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (لاتحل دم امرئ مسلم یشهد

ان لا اله الا الله وانی رسول الله الا باحدی ثلث النفس بالنفس والثیب الزانی والمارق لدینه التارك للجماعة) وروی انه قال صلی الله علیه وسلم (لایحل دم امرئ مسلم یشهد ان لا اله الا الله وان محمد رسول الله الا باحدی ثلث زنا بعد احصان فانه یرجم ورجل خرج محاربا لله ورسوله فانه یقتل او یصلب اوینفی فی الارض ویقتل نفسا فیقتل بها) وقال صلی الله علیه وسلم (کل ذنب عسی الله ان یغفره الا من مات مشرکا او مؤمنا یقتل مؤمنا متعمدا) بناء علی ذلك بعض مفسرین حیات متقدمه‌دن قطع نظر قصاصده اولان حیات ایله مراد اولنان حیات اخرویه‌درکه قتل نفس ایدنه دنیاده قصاص اولنورسه آخرتده اولان قصاصدن خلاص اولور وبو جهانده قصاص اولنمزسه لاجرم آخرتده قصاص ایله عذاب مقرردر دیو تحقیق ایتمشلردر کما قال علیه السلام (یجیء المقتول بالقاتل یوم القیامة ناصیته ورأسه بیده واوداجه تشخب دما یقول یارب قتلنی حتی یدنیه من العرش) پس قصاص ارباب جنایتك آخرتده دخی سبب حیاتلری اولوب عذابه کرفتار اولان عصاة (لایموت فیها ولایحیی) زمره‌سنه داخل اولورلر کما قال بعض المحققین (الحیاة للجانی بما اقتص منه فی الاخری لان من یکفر ذنبه حی فی الآخرة ومن بقی علیه جنایة فاخذبها فهو فی حال ذلك ممن لایموت فیها ولایحیی لان المعاقب فی حال عقوبته لایجد طعم الحیاة لغیبة الماء ولا هو فی الموت لاحساسه بعقوبته) معلوم اوله که اهل اعتزال بو آیت کریمه کندیلره حجت اولور زعمیله اهل سنت وجماعت ایله مباحثه ایدوب دیرلرکه بو آیت کریمه دلالت ایتمشدرکه شرع قصاص سبب حیات اوله وشرع قصاص اولمسه ذلك الوقته سبب اولوب مقتول اولان کمسنه قبل حلول وقت الاجل مرد اوله وکذلك شول حیواناتکه ذبح اولنه انلك هلاکی قبل الاجل اولوب حتی قاتله ضمان ودیت توجه ایتمدیکی قبل الآجال انلری قتل ایتدیکیچوندر دیرلر زهی غفلتکه حق سبحانه وتعالی خود کتاب کریمنده بو مقوله خواطر فاسده‌سی اولانلره جواب ایچون (وماکان لنفس ان تموت الا باذن الله کتابا مؤجلا) وبر محلده (اذا جاء اجلهم لایستأخرون ساعة ولایستقدمون) وبر محلده (ان اجل الله اذا جاء لایؤخر) وبر محلده (لکل اجل کتاب) بیورمش ایکن کویاکه معتزله بو آیت کریمه‌نك مفهومندن تعامی وتصامم ایتمشلردر وعلماء اهل سنت ارباب اعتزاله بو آیتلر ایله جواب ویروب دیرلرکه پس مفهوم آیات مزبوره‌دن تحقیق ایدرزکه حیوان برکسنه

مقتول اولسه قتل مزبور انك اجل مقدری اولوب اگر عمروی زید قتل
ایتمسه عمرو نیجه زمان دخی معمر اولوردی دیمك صحیح اولمیوب وقاتله ضمان
ودیتك واجب اولمسی قاتلك قتله اقدامی اولدیغیچون وانی قتلدن منع ایتمك
ایچوندر وتفسیر نیسابوریده ذکر اولنان سؤال وجواب احسن وجهله ثبت
اولنوب بووجهله مسطوردر که (وقد بقی علی الآیة بحث وهو انه سئل اذا صح
ان المقتول ان لم یقتل فهو یموت لان المقدر من عمره ذلك القدر وكذا اذا هم
انسان بقتل آخر فارتدع خوفا عن القصاص فان ذلك الآخر یموت وان لم یقتله
ذلك الانسان لان كل وقت صح وقوع قتله صح وقوع موته فكیف یفید
شرع القصاص الحیوة والجواب انه تعالی قد جعل لكل شیء سببا یدور
سببه معه وجودا وعدما وشرعیة القصاص مما جعله الله تعالی سببا لحیوة
من اراد حیاته بعد ان تصور ایهام قتله وذلك بان تذكر فارتدع عما هم به
ففائدة شرع القصاص فائدة سائرا لاسباب والوسایط ومنكر فائدته منكر
فائدتهما وكلا الانكارین مذموم وصاحبهما عند العقلاء ملوم) والله اعلم
پس ای طالب اسرار مثنوی حضرت مولوی دخی * م * كر نفرمودی
قصاصی بر جنات * یا نكفتی فی القصاص آمد حیات * خود كرا زهره بدی
تا او ز خود * بر اسیر حكم حق تیغی زند * زآنكه داند هر كه چشمش را كشود *
كان كشنده سخرهٔ تقدیر بود * بیوردقلری مذهب اهل سنت وجماعتی
تأكید وارباب اعتزالی تبكیت اولوب مادام كه بر كسنه نك اجل مسمی سی
عاجل اولمیه انی كسنه قتله قادر اولمز وقاتل دخی انك قتلنه سبب اولمق
مقدر اولمدیغجه مقتوله الی ایرشمز اگر مقتول مقهوریدِ ارادتدر وقاتل دخی
قصاص امر خدادر بو خصوصده ارادت الهیه دن خارج هیچ فردن بر حركت
صدور ایتمك محالدر وحق سبحانه وتعالینك جمیع اوامر ونواهیسی لحكمة
والمصلحة اولمشدر فاعل مختاردر چون وچرادن مقدسدر بیوروب وابتداء
سر سخنده امام علی ابن ملجمه سن آلت حق سن وفاعل حقیقی خدای
لایزالدر پس بن آلت حقه نوجهله طعنه زن اولورم دیدكده * ع * گفت
او پس آن قصاص از بهر چیست * مفهومنجه پس قصاصه سبب نه در دیو
واقع اولان سؤال ابن ملجمه بو دخی جواب اولوب اگر حق تعالی قصاص
فرمان بیورمایدی كشنده سخرهٔ تقدیر وآلت قدیر ایدیكن عین یقین ایله
مشاهده ایدن ارباب كشف ووجدان هیچ اسیر حكم حق اولان آلته تیغ زن

اولور میدی اولمزدی دیوب قصاص دخی حكم الهی ایله اولور بیورمشلردر
وابو الجوزا اوس بن عبد الله الربعی بو آیت كریمه ده اولان كلمهٔ قصاصی
قصص ایله (ولكم فی القصص حیوة) قراءت ایدوب ارباب تفسیر دیرلر كه
قراءت مزبوره یه كوره قصصدن مراد قرآن عظیمدر كه حق سبحانه وتعالی
مؤمن موحدلرك قالب وقلب وروحلرینه خطاب ایدوب یا اولی الالباب
قرآن عظیمده سزك قالبكزه من حیث الشریعه وقلبكزه بحسب الطریقه
وروحلركزه من جهة الحقیقه حیات عظیمه واردر دیمك اولور زیرا سباق
آیت (یا ایها الذین آمنو) ایله مصدر اولوب والكم خطابی دخی مؤمنلره در كه
یا ندای كالبد وای ندای قلب وها ندای روحدر پس قصاص دخی احكام
قرآنیه دن اولمغله قرآن عظیم جمله احكامیله اكرار واحه وقاویه واكرابدانه
حیاتدر علی الخصوص قتل نفوس امارهٔ بالسوء ایدنلره حیات عظیمه واردر
كما قال صاحب العرایس ای لكم فی قتل النفوس بعد خروجها علی القلوب
اقتضاها حیوة ارواح المقدسة فاذا شرعتم فی اخذ دیات جنایات النفوس
تفوزون من مهلكات القهر * آه كیم قصاص قوانین عدالتدن بر قانون
مقرردر كه ظلال عدل ذو الجلالدن بر ظل روح پرور حیات نوال اولوب عدوان
قوای نفسانیه وسبعیه ازاله سیچون مفروض اولمشدر پس حق سبحانه وتعالی
بر عبد مؤمن وسالك متقینك طریق عشقده افناسنی اراده ایلسه سیف مجاهده ایله
مقتول اولان حر روحنه عوض اندن خیرلی روح اضافی موهوب وعبد
قالبندن عوض قلب حقانیء موهوب وانثیء نفسندن عوض نفس موهوبهٔ
مطمئنهٔ كامله ارزانی بیوروب اول قصاصك ضمننده بر حیات عظیمه تعبیه
ایدر كه لب دراك انك كنهی ادراكدن عاجز اولوب قصاص مزبور خواصه
مخصوص بر قصاص اولور زیرا بوندن اقدم شهدا حقنده اولان آیت
كریمه نك تفسیرنده تحقیق اولنشیدیكه قتلی ایكی نوعی مشتمل اولوب برقسمی
ضرب حدید ایله مقتولدر كه قاتلی سیف شرعله قصاصا قتل اولنور وبرقسمی
قتلای سیف حب الله اولان عشاقدر كه انلرك اكبادی نیران شوق ومحبتده
كباب واجسادی صدمات عشق وجذبه دن مفقود ونایاب اولمشدر فلهذا
امام قشیری قدس الله روحه اشاراتنده بو آیات كریمه یی بووجهله تحقیق ایدر كه
(یا ایها الذین آمنوا كتب علیكم القصاص فی القتلی) قول كریمنده حق
سبحانه وتعالی عباد مؤمنینه مقابلهٔ قتلی ده قصاص كتب ایتدیكی كبی كندی

تیغ جلالیله قتل اولنان عاشقلری ایچون دخی کندی نفسنه رحمت کتب ایدوب
مهر سپهر صفا و بدر قبهٔ وفا حبیبی محمد المصطفی علیه من صلوات الله الاوفی
لسانندن بیورر که (من احبنی احببته ومن احببته قتلته ومن قتلته فعلی دیته
ومن علی دیته فانا دیته) تنکیم * بیت * کر بو سر کوی ما کشته شوی * شکرانه
بده که خون بهای تو منم * یعنی اشبو حدیث قدسینك ترجمانی واقع اولمشدر
فاذا کان کذلك (الحر بالحر والعبد بالعبد والانثی بالانثی) قول کریمنده امام
قشیری بو بشارته اشارت ایدر که حق سبحانه وتعالی جذبهٔ هستی سوزایله
افناء وجوده جان و یرن عاشقلرینه بیورر که ای مؤمنلر سزك قتلا کزده واقع
اولان شرع قصاص مثله مثلدر اما بنم کشتکان تیغ عشقم ایچون اولان
قصاص و دیت مثلی اولانلر ایچون مثلی اولمیاندر که بلاواسطة قلبکزه
ذاتمله تجلی ایدرم فلهذا بنم قصاصم سزك قصاصکزه بو جه ماشبه دکلدر
زیرا سزك قصاصکز ایکی شخصك موت وفناسیدر بنم قصاصمده ایسه حیات
دارین و بقا رب الثقلین اولمغله حیات من بورهٔ بی تحقیق ایدوب حب
ذاتی شرابی نوش ایدن عاشقلرمه خاصة خطاب ایدوب (ولکم فی القصاص
حیوة یااولی الالباب) بیوردم پس هرقنغی عاشق که عند تجلی صفات الجلال
سیف صدقله مقتول وجود وافضال جمالك شهودی قتنده وجودندن فانی
اولسه انك قصاصی حیات حقیقیدر زیرا برنفس که تجلیٔ حقده تلف اوله
اکا حقدن غیری خلف اولمیوب حقله اولان حیاتی نفسیله اولان بقاسندن
اتم اولور حق جل وعلا دخی بو معنایی اشعار ایچون (فی القصاص حیوة)
خطابنی اولوالالبابه تخصیص ایله (لعلکم تتقون) بیوردی یعنی بر فحوای
(وایدهم بروح منه) اثبات روح ربانی ایچون جلال وحدانی وجمال صمدانی
شهودی قتنده شرك وجود کزدن اتقا ایدوب قشر روح انسانیی بذل وافنا
ایلیه سزکه برموجب (فلنحیینه حیوة طیبة) بقاء حقله حی جاودان قالوب
اولوالالبابدن اولهسز زیرا ذکر اولنان حیات طیبه لب قشر حیات انسانیه در
پس لجان که سزك وارث وخلفکز حق اوله لاجرم اوزرینه تلف وارد اولان شیدن
بقاء خلف خیر واولی اولور آه ای سالك راه ومحرم قرب لی مع الله اکر سن دخی
قالب وقلب وجان ولب ایله حقه بندهٔ افکنده اولوب کوی محبنده مسکن
امیدن ایدرسك اولا قلبکی جاندن قالدر واحوال واعمالدن جمله معلوماتکی
فراموش قیل زیرا قانون محبت محبوب بودرکه جانیسندن قصاصله آلوب

دیتنه وصلت ویررلر ایمدی مرد کار ایسهك قدم نهاده اول والادعوای
محبتدن فارغ اول نه خوب دیمشلردر ﴿قطعه﴾ از بی مردانکی پاینده ذات
آمد چنار * وزبی تردامنی اندك حیات آمد سمن * جان فشان ورآه کوب
آزادزی ومردباش * تاشوی باقی چودامن برفشانی زین زمن * حقا که
کار محبوب عجب قانون وکردار مطلوب عجب آییندر که بوجهانده قاتله واجب
اولان یا قصاصدر یاخود دیت اما شرع دوستیده هم قصاصدر وهم دیت
اول دخی مقتوله واجبدر اصحاب طریقتك پیری عبدالله انصاری بیوررلر که
من چه دانستم که برکشتهٔ دوستی قصاصست چند انکه تفکر کردم چون
بدیدم این معامله ترا با خاصست وچه دانستم که دوستی قیامت محضست
وزکشتهٔ دوستی دیت خواستن فرضست سبحان الله این چه کارست قومی را
بسوخت قومی را بکشت نه یك سوخته پشیمان شد ونه یك کشته برکشت * بیت *
کم تقتلونا وکم نحبکم * یاعجبا لم نحب من قتلی * یکی سوخته ودر بیقراری
بمانده یکی کشته ودر میدان انفراد سر کشته یکی درخبر آویخته ویکی درمیان
آمیخته آن تخم که ریخته واین شور که برانکیخته یکی درغرقاب ویکی در آرزوی
آب نه غرقاب سیراب ونه تشنه را خواب ﴿رباعی﴾ نور چشمم خاك قدمهای
تو باد * آرام دلم زلف بخمهای تو باد * در عشق تو داد من ستمهای تو باد
* جانی دارم فدای غمهای تو باد * آه ای محرم راز وعاشق سرباز
قصاص ایله خودسفك دمه قصد ایدن بدکارلر تخویف اولنمشدر پس عاصیلر
کندو کردار بدلرندن نه قدر خوف ایدرلرسه عارفلر دخی صدق وخلوص ایله
اولان اعمال وصفای احواللرندن دخی زیاده خوف ایدرلر نتکیم شیخ سعدی وحکیم
سنایی دیمشلردر * بیت * عاصیان از کناه توبه کنند * عارفان از عبادت
استغفار * ولکن ایکی خوفك میانده فرق بودرکه خوف عاصی ترس عاقبت
وبیم عقوبتدر وخوف عارف دهشت اجلال حق وخشیت اطلاع وجود
مطلقدرکه بو وجهله اولان خوف عارفه هیبت وخوف عاصی یه خوف
وخشیت دیرلر پس خوف خبردن واقع اولور وهیبت عیاندن حصوله کلوب
کذارنده وکشنده یه مادام که (الا تخافوا ولا تحزنوا) مژده سی رسیده اولمسه
آرامش قیلمازلر واصحاب هیبته دخی کرامت ارزانی بیوریلوب انك زوالی خوفی
سوزان اولدقجه نور محبت والفتلری زیاده اولور ومحبتلری ازدیاد بولدقجه
فریاد وانین وفزع وحنینلری مشتد اولور زیرا عارفان الهی دخی ایکی قسم
اولوب بر کروهنه حین تسلیم روحده هیبت ودهشت غالب اولمغله تجلی جلال

عزندن لا تخافوا نداسی ایله بشارت اولنمادقچه و سعادة امن راحته اتکا ایتمزلر مثلا بشر حافی قدس الله روحه زمرۂ مزبوره‌دن اولمغله بالاین موته سرنهاده اولمدقلرنده کریه وزاری قیلدیلر احباب تعجب ایدوب یا ابا نصر سز خود مقتدای عاشقان و آفتاب جهان جان ایکن حیات دنیایه محبت ایله موتی کریه‌ سی بیاور سز بشر حافی بیوردیلرکه (انا ولله لانحب الحیوة ولانکره الموت ولکن القدوم علی الله شدید) و برکروهنه دخی حین انتقالده تجلی جمال والطاف حق استقبال ایتمکله برق انس وصال اشتعال ایدر مثلا زمرۂ مزبوره‌نك سرافرازی وفرقۂ ملامیه‌نك ممتازی عبدالله بن مبارکه احبابندن بری کلوب ایتدی ای شیخ خوابده شویله کوردم که حیاتکزدن برسنه باقی قالمش عبدالله ایتدی ایواه ودراغ بکسال دخی منتظر وصالمی اولورز آه قچان اولورکیم آفتاب وصلت وماه روی وحدت پدیدار اوله * بیت * کی باشد ازین قفص بپروازم من * در باغ الهی آشیان سازم من * وبریسی دخی میدان محبتك مرد مردان وسر بازاندن مکحول شامیدرکه هرکز خندان اولمامش ایکن حالت بیماری موتده خنده قیلدیلر احباب ایتدی ای سرافراز محبان سز خود همواره کریان واندوهکین ایکن شمدی وقت کریه واندوهده خنده بیوردیکز بونك حکمتی افاده بیوریکز مکحول مقبول ایتدی ای خلان صفانیچون خندان اولیم که فرقت وانتظار آخره ایروب اوان وصلت رونما اولدی وابواب سماوات حالا مفتوحه اولوب مکحول وصلت یار ایله برمراد اولیور دیو فرشتکان آسمانك واوله‌سندن قولاغم طولدی دیوب بو بیتك مفهومنی سویلدی * بیت * وصل آمد وازبیم جدایی رستم * با دلبر خود بکام دل بنشستم * آه الها ملکا پروردکارا اکر هیبت وجلال واکر الطاف وجمال جمله‌سی سنك رحمت وافضالکدر ای فضل وعطا ایله موصوف سن برقادر بی همتاسنکه کاف ونون کن فیکون ایله مکوناتی ایجاد ونقوش کونا کون بوقلمون ایله الوان کائناتی احداث ایدوب نور وحدتنکی مرایای قلوب اهل توحیدده پدیدار قیلمش وقدرت کامله وحکمت شامله‌کدن نقوش نفوسك لوح فطرتنه قلم قدرت ایله نقش سعادت یاخود شقاوت نکاشته قیلمش سن اکرچه‌ان عارفانده اولان نور وحدت ورحمت واکرچه بین عاصیانده نکاشته اولان سواد معصیت ونقمت سنك حکم قضا وقدرکدر اکر نیکی واکر بدی سنك اثر مشیتکدر دیو مولانا خداوندکار بیوردیلر که ای چوکان ارادتده کوی غلطان اولان خلان واخوان ﴿ مثنوی ﴾ رو بترس طعنه

کم زن بر بدان * یوری قهر خدادن خوف ایت وکار بد کردارلره طعنه اورمه ﴿ مثنوی ﴾ پیش دام حکم عجز خود بدان * پیش حکم الهی دامنده کندی عجزکی بیل واکاه اوله کریه وزاری قیل ﴿ رباعی ﴾ لطف تو اکر بنده‌نوازی نکند * یا خود کرم تو کارسازی نکند * شك نیست درین که جملهٔ دریاها * بك جامهٔ معصیت نمازی نکند * پس حضرت مولانا بدلره طعنه اورمق متعین اولمدیغنی اشعار ایچون مناسبت ایله بو بیان لطیفه شروع بیوردیلر

﴿ تعجب کردن آدم علیه السلام از ضلالات ابلیس لعین وعجب آوردن ﴾

بو سرخ شریف آدم علیه السلامك ضلالات ابلیسدن تعجب ایلمسی وکانه عجب کتورمسی بیاننده‌در یعنی خبرده وارد اولمشدرکه برکون ﴿ مثنوی ﴾ چشم آدم بر بلیسی کو شقیست * از حقارت وز زیافت بنکریست * آدم علیه السلامك چشم مبارکی ابلیس اوزرینه که اول شقیدر حقارت وزیافت جهتندن نظر ایلدی یعنی کندونك علم وقربت والطاف وکرامتنی کوروب وابلیسك طرد ولعنت ورجم ایله اولان شقاوت ومذلتنه من حیث الحقاره نظر ایدوب ﴿ مثنوی ﴾ خویش بینی کرد آدم خود کزین * آدم کندوبی کزیده ورفیع القدر طوتمغله خویش بینی وانانیته قید اولوب ﴿ مثنوی ﴾ خنده زد برکار ابلیس لعین * درکاه قرب سعادت وبارکاه عزور حمتدن مرجوم ومرود وملعون ومطرود اولان ابلیسك باعث لعن وطرد اولان افعالنه خنده‌زن اولوب وقضا وقدردن غفلت ایلیوب ابلیسك عصیانته تعجب وانی تعییب ایلدی پس آدم علیه السلامه عنایت الهی دسترس اولوب آدم دخی چاه انانیته دوشمامك ایچون ﴿ مثنوی ﴾ بانك برزد غیرت حق کای صفی * غیرت حق بانك اوردی که ای صفی ﴿ مثنوی ﴾ تو نمیدانی زاسرار خفی * ابلیسك اسیر طرد ولعنت وقید بند بعد وشقاوت اولدیغنك حکمتی سن بیلمزسن وبونده مکتوم اولان اسرار خفیه‌دن خبردار دکلسن بزم الطاف واحسانمز اولمیان هر کوکل محرم خلوتخانهٔ اسرارمز اولمز ونقاب جمالمز اولان زلف جلالی کشف ایتمدکجه هیچ بردیده لایق انوار دیدارمز اولمزایمدی (وماخلقت الجن والانس الا لیعبدون) فحوای کریمی اوزره خلقت آدم وآفرینش عالمدن خود مقصود بزم کمال معرفت ذات وظهور سلطنت اسما وصفاتمزدرکه ظهورات مزبوره مظاهر موجوداتده جلوه‌کر اولان اختلافات اسماء متقابله وصفات متضاده وساطتیله اولوب لاجرم بعض موجودات مجالی صفات جمالیه

و بعضيسى مظاهر صفات جلاليه اولمغله كيمى سعيد ومتقى و كيمى فاسق وشقى
اواوب جميع انبيا واوليا اثر صفات جلاليه اولان قهرونقمتدن حقه صيغنوب
پرتو تجليات جماليه دن اولان دامن لطف ورحمته تشبث ايله (اعوذ برضاك
من سخطك) نيازنى ورد زبان (وادخلنا دارالسلام) دعواتنى حرزجان قيلديلر
ابليس ايسه اظهار جلادت ايله تفرد كوستروب قدم مهرو ولا ايله بزم درد
و بلامزى اختيار قيلدى وقهر وجلالنه مظهر اولديغيله افتخار ايلدى نته كيم
شيخ عطار قدس سره المختار بطريق السؤال والجواب جوهر ذاته بوسرى
تفصيلا بيان ايتمشدر پس تبركا هزارده بكى سلك تحريره كشيده قيلندى كه
اسرار مزبوره نك بعضندن خبردار اواوب بدلره طعندن استغفار ايليه سن
﴿سؤال كردن پيرى ازابليس ازنا پاكى او﴾ مكر ابليس را ديد آن سرافراز *
سؤالى كرد كاى درعشق جانباز * همه كار جهان ازتو نظامست * كه بود تو
بعشق كل تمامست * تو دارى ملك دنيا جمله در دست * اكر بستاينت من جاى
آن هست * تو دارى طوق لعنت ازيد دوست * برت يكسان همه نيك
و بد دوست * چه بود سر كل اينجا بكوتو * حقيقت درد من اينجا بكوتو *
چه بودت وين همه علت بجاشد * چرا كارتو منشورو هباشد * درين لعنت بكو
آخر كه چونى كه تو افتاده در درياى خونى * چرا چندين جدل در پيس دارى *
عجايب سر بيش انديش دارى * زطوقت هست شوقى درخرابات * كه انجادم
زنى اندر مناجات * حذر كردند از آن جمله بيكبار * زهى عاشق شده بر لعنت يار *
* بكوآخر كه سر كار چونست * كه از عشقم دل وجان در جنونست * چه بود ست
اول وچونست آخر * كه تادانم منت باطن بظاهر * ﴿جواب دادن ابليس
مراورا﴾ جوابش داد كاى پيرى كزيده * چرا پرسى سخنهاى شنيده * زديده كوى
تامن ديده كويم * تراهر نكته بكزيده كويم * اكر تو پير عشقى موى كشتى *
درين ميدان مثال كوى كشتى * چو زور بازويت اينجا نماندست * فتاده كوى
حيران و بماندست * منم آن جوهر جان داده برباد * بلعنت كرده اينجا
جمله آباد * بقرآن چند جانانم نمودست * زبانم نزد جانان جمله سودست *
بدان با من كه جانان راز كفتست * عيان عشق بامن باز كفتست * خطاب
دوست كردشنام باشد * همه نك جهانم نام باشد * چو من درعشق كى آيد
بديدار * كه لعنت را شود ازجان خريدار * چو من خود عاشقى اينجا نديدم *
مثالم واصلى اينجا نديدم * به پنهان درميان انبيا من * بسى بشنيده ام

اسرارها من * ميان انبيا من راز كفتم * حقيقت هم بديشان باز كفتم *
عيان راز ديدم درملائك * نمود كل شيئم جمله هالك * همه دراوح محفوظم
نمودند * نمود عشق دربودم نمودند * چو خواندم راز ديدم آنچه بدآن *
مرآرا چاره ما را نبودآن * چه سود از رفته دارم آنچه خواهد * كند
چيزى نيفزايد نه كاهد * همه رفتست اندر بود اونيز * كه اوداند يقين را
ازهمه چيز * چوخطى يار بنويسد بخونم * حقيقت حاكمست اومن زبونم *
من مسكين درين دنيا بمانده * نمودم جمله درعقبى بمانده * ميان هردو من
اينجا اسيرم * هم اوباشد دراينجا دستكيرم * من بيچاره چه توانم بكردن *
بجز غم نيز اينجا كاه خوردن * طلبكارم كه تاذاتش بيابم * نمود عشق درآتش
بيابم * بجز من كس نداند حال من هم * بريش خويشتن بنهاده مرهم *
ملامت ميكشم در عشق دادار * نينديشم دمى ازلعنت يار * ملامت مى كشم
درهر درعالم * منم درعشق جانان شاد وخرم * من اندر كافرى بكزيده ام
يار * هم اندر كافرى من ديده ام يار * زيارم كن جفا ديدم بسى من *
همان خواهم كه باشم تا كسى من * كه او اينجا كس هرناكسانست * هرآنكو
اين بداند خود كس آنست * درين ره هرزمان عين بلااست * مثال
كشتكان كربلااست * چو شيطان باش درامید رحمت * ميندايش اندرين
راهش زلعنت * زفعل بدنظر آنجا مكن هان * دل خود راز دست ديو برهان *
آه اى طالب درد حقانى مقتداى مجذوبان ربانى عين القضاة همدانى سالكان
الهيدن بعض طالبلره كندى ديديكى مكتوب شريفنده بيورورلركه ترا شرف
اين بود كه درهمه عمر هدف تيرى آيى كه ازجعبه صاحب دلى بركشند سبحان
من يغنى مايغنى اكر خواهد كه سربك مودرتو بهانه كند رقم شقاوت ابدى
العياذ بالله دركشد واكر خواهد خطوه وخطره بهانه سازد وبدان بهانه
سعادت ابدى ودولت سرمدى نثار قدم تو كند اى عزيز درقرب آفتاب
درسراى توجه اعتماد بود كه نمازشام درپرده غرب پنهان شود و بصد هزار
وهزار حيله بينايى اورا ازآسمان چارم انكشتى بزير نتوان آوردن * بيت *
وقالوا قربت قلت ماانا صانع * بضوء شعاع الشمس لوكان فى حجرى * وچون
وقت وصال بى علت بود مائده عموم بنهد وبركل عالم تابد واكر خواهد كه
ازابكريزد همه كجى وديوارى درآيد كلبنى باحجراچه سود دارد ﴿رباعى﴾
زلف بت من هزار شورانكيزد * روزى كه زبهر آن بلا برخيزد * وآن روز كه

صورت مكتوب عين القضاة الهمدانى *

(جعبه) تركش *

رنك عاشق آميزد * دل دزد وجان ربايد وخون ريزد * اى عزيز دوستان
پرودهٔ لطف و قهر او باشند و هر روز بشراب وصل هزار بار مستى كنند
و بعاقبت زبلكد فراق او پست شوند اى دوست اين نصيحت را بكان
از من باز كير چون بايكى از ايشان آشنايى كردى مپندار كه ترا ازو ذرهٔ
آكاهيست كه فردا طاقت خمار اين طمع باز ندارى لعمرى از وهمه لطف بينى
وپندارى كه ازين نبرسد كار رامى بايد بودن هيهات كه از آن هر لطفى
سبب هزار قهرست واز پس هر راحتى هزار شربت زهر قاتلست ارجو كه
سعادت خدمت كفشى يابى ودر وصال همه عاشق باشى ودرفراق همه شوق
چون دولت اين عشق برتوتابد نه از وصال ترا شادى آيدونه از فراق رنج
روى نمايد يك نقطهٔ درد كردى اى دوست زلف شاهد درجمال واينجا خودرا
بااو نمايد وميان اين مرد ولقاء الله يك حجاب بود ومقام سالك اين بود كه
﴿ رباعى ﴾ خاليست سياه برلبان يارم * مهريست زمشك برشكر پندارم *
كرشاه حبش بجان دهد زنهارم * من بشكنم آن مهرشكر بردارم * پرده دارئ
شاه حبش كه اورا ابليس خوانى اينجا معلوم شود ودع الشر يعبرارجو كه روزكار
دست دهدتا همه بدانى و ببينى و بخورى والله يهديك ومن كل سوء يقيك ثم المقصود
يعطيك) اى عزيز اين فراق هم مى بايد كه محكست تاهركس عيار دوستى ازنهاد
خود واكيرد * بيت * ما كنت اعلم مامقدار وصلكم * حتى هجرتم و بعض
الهجرتأديب * اكردرفراق كمال اشتياق مردرا زبروز برندارد نشان نقصانست
و باشد كه اشتياق سايه نيفكند درفراق دوسبب را يكى آنكه اميد وصال همكى
درون بستاند پس مقام انس بود بلذت اميد جاى اشتياق نمايد درنهاد عاشق
وديكر سبب آن بود كه بكمال معرفت رسيده بود درحق معشوق و تعزز
استغناى حجاب آن بود كه عاشق را تلذذ بود بوصال معشوق پس چون
در وصال لذت نيابد در فراق اشتياق نبود اى عزيز ابليس داند كه
اين چيست كه (وكان من الكافرين) ضرورت بود چه كند كه نوميد نبود
حال اينست كه كفته است * بيت * آتش بدلم درزدى ونقطه بجان * وآنكه
كويى كه راز ما دارنهان * هرچه خواهد كندواو بهترداند * (وتمت كلمة ربك
صدقا وعدلا) مكر صلاحش اينست اولين وآخرين را اكرديده از كمال
در بسته نبودى وديدهٔ ايشان بنور مكحول نبودى كى ديدهٔ ايشان رحمت
خدا را ديدى وهمكاسه بودندى در (وكان من الكافرين) اما ايشانرا

بشراب طهور مست كنند وديدهٔ عقل وتميز شان فرو دوزند
تاديدهٔ ايشان ازعزت ازل ديدن دربسته بود پس در وجود همه اورابينند
وغيررانتواند ديدن پس بكويند ماوا وهمه او بود راست بود وآن مسكين
كه همه تميزست قومى ازارباب عقل وسالكان چون بدينجا رسيدند
وبذرهٔ اين نقطه بينا شدند كفتند بنده بكناه كافر شود و بستحق الخلود
ولاصغيرة فى الذنوب وكلها كبائر اينها را مقطعهٔ عقل وتميز بود وكار
آكهى را بعقل خود برسنجند ندانستند كه سعت رحمت اوخود عالمى
ديكرست چون يك نقطه سالك را معلوم شود ازين مهلكهٔ عظيمه نجات يابد
وآن آنست كه بداند كه اول وجود ازكجا خواست اكرميزان عقل خود
برسنجد كس استحقاق وجود نبيند پس بداند كه كارها نه برقدر ميزان
عقل اوست پس بداند كه معتزله را اين خطا ازكجا افتاد كه بنده بكناه كافر
شود وهذا من عجايب المعلوم و غرايب المفهوم هان هان تادر دلت كذر
نكند كه اين سخنى تكلفيست كه (انا واتقياء امتى برآء من التكلف) هزار عالم
كذر كردم وهمه را واپس كردم و حق بكى تمام ناكذارده داند كه چيست
(والله غالب على امره) اى عزيز خودرا نكاه دار لابل بندكى ودوستى يكنفس
درست باش باك مدار كه ترا خود نكاه دارند اماا كرتوخودرا نكاه دارى
ضايعتر از توهم تو باشى چون در حمايت دوستئ او باشى درحمايت او يى كه
ميان او ودوستان مغايرت نيست اى عزيز كار بحسابست نه بكذاف درهر
نفسى صد كونه مكرست و آنكه از شيطان ترست هنوز چه داند كه (والله
خيرالماكرين) پيش پاى نهادن معشوق وعاشق ديكرست وحساب نامردان
ديكر ابليس را تابلعنت كردند هركز جمال معشوق خودبوى ننمودند تاچشم
بدبعين كمال نرسد يامحمد (ليزلقونك بابصارهم لماسمعوا الذكر) خال هم بدست
ابليس بر روى محبوب لم يزل ديدهٔ يامحمد (وتخفى فى نفسك ماالله مبديه وتخشى
الناس) نامحرمان چه دانند كه خال سياه برروى معشوق چه بود محمد ازخلق
نه ترسد كه قرآن ميكويد (الذين يبلغون رسالات الله و يخشونه ولايخشون
احدا الاالله وكفى بالله حسيبا) ازجبريل پوشيدند تا كفت (و يسفك الدماء)
ابليس آنجا چه كند (فاردت ان اعيبها وكان وراءهم ملك يأخذ كل سفينة
غصبا) مقصود آنست كه معشوق دركذرد والسلام * آه اى شنوندهٔ آكاه
آدم عليه صلوات الله هنوز سرطرد ابليس دن آكاه اولامغله چشم حقارتله

نظر ایدیسه حق جل وعلا آدمی انباه ایچون بیوردیکه یا آدم سنی خود اکل
کندمدن نهی ایتمش ایکن کبروسنی اغفال ایدوب کندم خوار اولدیغك ایچون
جنتدن خروجه سبب بنم قضا وقدرم دکلیدر پس ابلیسه دخی سنك ایچون
سجده امر ایتمش ایکن امرمه عدم اطاعت ایله سپراهت اولدیغی بنم
مقتضای قضا و قدرمدر اعدی یاآدم کندی نزاهتکه اعتماد قیلیوب همان
بنم لطف وعنایتمه استناد قیل * ع * بترس ازحق بقدر خوددمی زن * زیرا
﴿ مثنوی ﴾ پوستین را باز کونه کر کند * اکر اراده سبحانیه ومشیت
صمدانیه کورکی ترسنه ایلیه یعنی لطفنی قهره وهدایتنی ضلالته مبدل قیله
﴿ مثنوی ﴾ کوه را ازبیخ وازبن بر کند * کوهی دبندن و کو کندن قو پاروب
زیر وزبر ایدر یعنی مشیت ازلیه برکسنه نك ضلالتنه تعلق ایتسه کدنصکره
زهد وعبادده جبل راسی کبی ثابت قدم دخی اواورسه فائده مند اولیوب
صرصر قهر وجلال انك بیخ زهد و طاعتنی یوقاری کتورو ب ابلیس کبی
فلکره دخی عروج ایلسه زیر وزبر ایدوب چاه سجینه کونده رر الحاصل
قوس جمالده دورایدن اشباح قوس جلالده دورایدرلرسه اطعنه مظهر اولانلر
مظاهر قهر وجلال و قهرینه مظهر اولانلر مظاهر لطف و جمال اولوب
﴿ مثنوی ﴾ پرده صدآدم آن دم بردرد * صدبلیس نومسلمان آورد *
فی الحال صدهزار وهزارآدمك پرده عرض وعصمتی هتك ایدر وصدهزار
ابلیس نومسلمان ظهوره کتوررآنا وصدقنا عالم وعالمیان اول موجد الا کوانك
دست مشیت وقبضه قدرتنده مقهور و بی درمان اولوب نه قضاسنی رده
ونه عطاسنی منعه ونه حکمنی تبدیله هیچ برفردده قدرت یوقدر حکم وفرمان
انکدر اکردیلرایسه بردمده هزار صدیق درکات زندیقه تنزیل ودیلرایسه
هزار وهزار زندیق بی شماری درجات صدیقه ترفیع ایدر (و من یهدالله
فهو المهتد ومن یضلله فلاهادی له) آه ای طالب حب یزدانی عین القضاة
همدانی برمکتوبنده دخی نه خوب دیمشدر جان قولاغیله دیکله ودرد ایله
جان وجکر داغله ﴿ رباعی ﴾ هردم زدنی فلك دکرکون کردد * دل
دربزرکان همی خون کردد * زاندیشه آن که تاچنین چون کردد * هردورا
سخنی وهرسخنی دون کردد * خنك آن عزیزرا که ازراه دیده درین
عجایب نظاره توان کرد (کل یوم هو فی شأن) * ع * بس بوالعجبیها که بس
پرده است * آه نه اندك کاریست در درون پرده تقدیرنکاه کردن واحکام

ازلی وقضایای سرمدی دانستن که در عالم ازچه رنك بیدامی شود کاهی
جهانیانرا زنار بربندد واز درون دل نوح علیه السلام سر بر زند واز خود
باخود کوید که (رب لاتذر علی الارض من الکافرین دیارا) وکاهی ازموسی
کلیم بهانه برسازدتااو کوید (ربنا اطمس علی اموالهم واشدد علی قلوبهم
فلایؤمنوا حتی یروا العذاب الالیم) پس طرفه کاربست وطرفه تر ازهمه
آنکه دیده عالمیان ازطرفکی آن کار بربسته اند (ماخلقناهما الابالحق ولکن
اکثرهم لایعلمون) علم غیب بکس ندادنند (لایعلم الغیب الاالله) آن چه
نقطه است کوبی که ملك وملکوت از وذره نیابد لایل در وجود ملك
وملکوت محوند اکر بدیده علم ازساحل تمیز نکاه کنی وجود ازمو جود
ذره نماید اما اکر بدیده معرفت درلجه بیخودی نکاه کنی وجودرا هیچ حکم
نماند (کل من علیها فان ویبقی وجه ربك ذوالجلال والاکرام) اکر جلالت
قهرازل لابل حق عدل ازل تاختن آرد ودستش برتخته وجود زند که (اولم یکف
بربك انه علی کل شیء شهید) پس کوری کوران خبردهد و کوید (الاانهم
فی مریة من لقاء ربهم) پس همه را عذر بیخودی خود باز دهد (الاانه بکل
شیء محیط) باش تا احاطه او بکل وجود ترابخورد پس بدانی که لقاء الله چه
بود خواهی که ترابخورد فرمان برداری قرآن مجید کن (فمن کان یرجو لقاء
ربه فلیعمل عملا صالحا) عمل آن بود که راه ترا بد و درنوردد واکرنه (من
استوی یوماه فهو مغبون) عمل صالح چه کند آن نمیکویم که (ومن کان یومه
شرا من امسه فهو ملعون) که این ازورق پندارنیز بیرونست چون این دولت
دست دهد توخود را بینی در دائره (ان الله بکل شیء محیط) باش تاوجود
خود بینی که خودرا بردیده نامحرمان خود جلوه میدهد ازنقطه باچه شنوی
آخراین هنوز نامحرمی بودای عزیز اکر جمال بی نقطه الف بینی آنکه بدانی که
محرمیت چه بود ارجوکه آنچه مقصودست در طی حروف وکلمات بازیابی
والسلام * آه ای سالك راه آدم علیه السلام سجده دن ابا ایله مردود درکاه
اولان شیطان خود مشهور جهانیان اولوب واندن ماعدا (وکذلك جعلنا
لکل نبی عدوا شیاطین الانس والجن) فحوای کریمی اوزره اکرجن واکرانسدن
هرنبی یه عدم اطاعت ایله عداوت ایلیان زمره شیاطینه ملحق اولوب مثلا
ابوجهل و فرعون و نمرود شیاطین انس اولدقلری دخی السنه عالمیانده
مذکور در اما هر بر مولود ایله دخی برشیطان تولد ایتمشدر که اول شیطان
موالدی اتقیا واصفیا اسلامه کتوروب احکام روحه تبعیت ایتدرمشلر در

وزمرۀ اشقیا اول شیطانه اتباعله طریق قویم هدایتدن خروج و درکات ضلالته واوج ایتمشلردر کما روی عن عائشة رضی الله عنها قالت قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم (مامنکم من احد الا و معه شیطان قالوا ولا انت یارسول الله قال ولا انا الا ان الله اعاننی علیه فاسلم) وروی ابن حبان والبغوی وابن قانع والطبرانی فی الکبیر عن شریك بن طارق (مامنکم من احد الا وله شیطان قالوا اولك یارسول الله قال ولی ولکن الله اعاننی علیه فاسلم) وفی صحیح البخاری ومسلم عن ابن مسعود رضی الله عنه (مامنکم من احد الا وقد وکل به قرینه من الجن وقرینه من الملائکة قالوا یارسول الله وایاك قال وایای الا ان الله اعاننی علیه فاسلم فلا یأمرنی الا بخیر) ولهذا قال بعض اهل التحقیق (ان کل احد یولد معه فی الفردانیة الجمالیة الصریحة واحد من الاعیان الجلالیة وهو شیطانه) آه ای مستمع آگاه دولت وسعادت اول عبد مقبول درگاهه که مظهر لطف وجمال اولوب عون ایزد متعال ایله ابلیس نفس وشهوتی اسلامه کلوب صفات فرعوندن خلاص اوله مولانا خداوندگارنه خوب بیورمشلردر ﴿شعر﴾ معشوقه بسامان شد تاباد چنین بادا * کفرش همه ایمان شد تاباد چنین بادا * ملکی که پریشان شد از شومی شیطان شد * بازآن سلیمان شد تاباد چنین بادا * فرعون بدآن سختی باآن همه بدبختی * نك موسی عمران شد تاباد چنین بادا * وآن گرگ بدان زشتی باجهل فرامشتی * نك یوسف کنعان شد تاباد چنین بادا * شمس الحق تبریزی ازبس که در آمیزی * تبریز خراسان شد تاباد چنین بادا * از اسلم شیطانی شد نفس تو ربانی * ابلیس مسلمان شد تاباد چنین بادا * قهرش همه رحمت شد زهرش همه شربت شد * ابرش شکرافشان شد تاباد چنین بادا * پس چونکه آدم علیه السلام الحاد ابلیسده اولان خفیات حکمتدن آگاه اولوب انك دخی ابلیسی دلخواهی اوزره اسلامه کلمکله اکرنیك واکر بد قبضۀ قدرتده مقهور ایدکاری عین الیقین مشاهدهسی اولوب انواع ندامت ایله ﴿مثنوی﴾ گفت آدم توبه کردم زین نظر * آدم علیه السلام ایتدی الهی وسیدی ومولای بو نظردن توبه ایلدم استغفر الله العظیم یاغفور ویارحیم شمدن گیرو ﴿مثنوی﴾ اینچنین گستاخ نندیشم دگر * بردخی بونچنین گستاخ ونا روا فکر بد ایتمیم دیوب خاصیت انسانیهسی ظاهره اولمغله زلتنه توبه واستغفار

ایدوب ماند ابلیس قید سلاسل عجب واستکبار اولمدی زیرا توبه وندامت خاصیات انسانیهدندر نتکیم مولانا جامی سبحه دهده دیمشدر ﴿نظم﴾ نکند طبع ملك میل گناه * نآید از توبه گری دیو براه * خاصۀ آدمی آمد توبه * مایه محرمی آمد توبه * گرت از نسبت آدم نه اباست * ربنا گو وظلمنا نجاست * چهره پر گرد کن ازخاك نیاز * مژه از خون جگر رنگین ساز * دست بردار بدر گاه خدای * کای خطا بخش خطا گر بخشای * گربه وزاری خواریم نگر * برجگر ناوك کاریم نگر * بوکه دردل کندایت اثری * واشود بررخت ازتوبه دری * درد دل می کن وهمت میخواه * تا ازین ورطه برون آری راه * ای طالب مغفرت رحیم ومحتاج لطف وعنایت کریم کاشف الاسرار مولانا خدا وندگار دخی زمرۀ ابرار وفرقۀ اخیاره طریق تضرع ومنا جاتی تعلیم ومن کل الوجوه خود بینی واستکباردن احتراز لازم ایدیکن مستمعینه تفهیم ایچون درگاه چاره سازه آه جگرسوز ایله نیاز ایدرکه ﴿مثنوی﴾ یاغیاث المستغیثین اهدنا * یاغیاث المستغیثین بزه هدایت قیل یعنی ای فریادرس مددجویان وای راه نمایندۀ گم کشتگان توفیق عنایتکی بدرقۀ هدایت ایدوب بو بندۀ افکندهیی راه توحیدده ثابت قدم وطریق هدادة راسخ قدم قیل که حاشا لطف واحسانی سنك محض افضالك ایدیکین بیلیان ارباب استکبار کبی ﴿مثنوی﴾ لاافتخار بالعلوم والغنا * علوم وغنا ایله بزم افتخارمز یوقدر بناء علی الظاهر خبر لا متروك ومحذوفدر که لا افتخار لنا تقدیرندهدر محصول بیت الهی نیل سعادت بزم علم وغنا وعقل ونهی وسعی واجتهادمزه موقوف اولمیوب جملهسی سنك محض عنایت وفضل ورحمتکدر بو عبد فقیرزك سنك نوال عاطفتك محتاجلری یز شویله که سنك نور هدایتك مرآت قلبمزی مجلا وکدرات نفسانیهدن مبرا قیلیه علم وعملمز درکات خذلاندن هیچ بریمزه نجات ویرمیوب جمیع انبیا واولیاسنك لطف وکرمکله مغفورلردر نه آنکه علم وفضیلتله نجات بولهلر کما روی عن النبی صلی الله علیه وسلم (مامنکم من احد یدخله عمله الجنة قالوا ولا انت یارسول الله قال ولا انا الا ان یتغمدنی ربی برحمته) وعن ابی هریرة رضی الله عنه انه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (مامنکم من احد ینجیه عمله قیل ولا انت یارسول الله قال ولا انا الا ان یتغمدنی الله برحمته ولکن سددوا ﴿مناجات﴾ ای کشایندۀ ابواب رحمت ای نمایندۀ اسباب مغفرت ای موجود بی علت ای موجد بی آلت ای منور ظلمات قوالب وی مصور هیئات مطالب ارحام اصداف قلوبده تلألؤ ایلیان لآلیٔ عنق

ومحبت خود سنك سحب جذبات عنايتكدن تقاطر ايدن باران هدايتكدن
وجوده كلوب اقداح ارواحده اولان شراب ناب رؤيت ومشاهده تجلئ ذات
احديتكدر وخزائن قوالبده مكنوز اولان نقود نفوس سنك حفظ وحمايتكده
اولوب معارج مطالبه عروج محض جذباتكه موقوفدر ﴿ رباعی ﴾ ای رحمت
وجود بی نهايت ازتو * وی جاذبهٔ لطف وعنايت ازتو * كرجملهٔ آفاق ضلالت
كيرد * ممكن نبود بجز هدايت ازتو * آه ای شنوندهٔ آكاه منقولدر كه بر كون
حسن بصری قدس الله سره بر جنازه ايله كورستانه واروب ميت دفن اولندقدن
صكره جنازه ايله كلانلر كيدوب امام حسن بصری توقف ايدوب بر كوشه ده
قعود ايلدی وسر سعادتنی جيب مراقبه يه چكوب توجهه اشتغال بيوردی مكر
نام فرزدق ايله مذكور وفسق وفجور ايله مشهور بر شخص معاصی موفور دخی
عقب جنازه ده كورستانه كلمش ايدی حسن بصری حضرتلرينك حالنی كوروب
اول دخی بر كوشه ده اوتوروب كندو سوء حالنی تفكر ايله كريه وناله يه باشلدی
وحسن بصری حضرتلری بعد زمان شخص مزبورك كريه وزار ايتسن كوروب
سبب كريه سندن سؤال ايلدی اول مكور نفس وهوا ومقهور حكم قضا اشك
ريز تأسف ايله ايتدی يا امام المسلمين كندو حال پريشانمه اغلارم كه بن مغلوب
هوايه خلق جهان نظر ايتسه كه عجب فاجر بد كاردر ديوب افعال بدمدن
استعاذه ايدرلر وجناب كرامتمآبلرينی كوردكلرنده عجب ولی كامل ومرشد
مكملدر ديوب وجود شريفك اوزرلرينه سايه انداز اولديغيله افتخار ايدرلر
ای مقتدای اتقيا اكر حق جل وعلا دخی بو عبد مكور نه خلق كبی معامله
ايدرسه واويلا بكا ديوب آه جكر سوز ايله يوركين كباب ايلدی حسن بصری
بيوردیلر كه ای فرزدق فسادانك بسيار ايسه بارى بر عملك دخی يوقميدر كه اكا
توسل ايله اميد نجات ده اوله سن فرزدق ايتدی ای طبيب القلوب اوچ شيئم
واردر كه انلردن نجات اميدنده يم امام ايتدی انلرنه در فرزدق ايتدی يا امام
الاصفيا (شيبتی فی الاسلام وتوحيدی سبعين سنة واعترافی بانی رجل سوء) يعنی
طريق اسلامده موسفيد اولوب وهفتادساله توحيده اولدم وكندم بر مرد
بد كار ايدوكمه اعتراف ايلدم نقل اولنور كه فرزدق وفات ايتدكدن صكره
حسن بصری حضرتلری مذكوری صدر جنتده اريكه نشين رحمت مشاهده
ايتكله سبب مغفرتنی سؤال بيوردقده فرزدق ايتدی يا امام حق سبحانه وتعالی
جمله كناهلريمی توحيد باريده افنا قيلديغم يتمش يللق عمرمك موی سفيدينه

باغشلدی ﴿ رباعی ﴾ چون عود نبود چوب بيد آوردم * باNامه سياه موی سپيد
آوردم * كفتی چه وسيله است دست آويزت * بر رحمت عام تو اميد آوردم *
الهی وسيدی ومولای انه ليس لی عليك حق فاطلبه منك ولك علی حق فلم
استطع كمال تأديته اليك ولكننی اقف علی باب عزك وغناك وكرمك وامد كف
الفقر والفاقة لوسع عطائك يا عزيز ويا غنی يا واسع ويا كريم سن بر پروردكار بی
مانع وكردكار بی منازع سنكه مطالع شموس نيرهٔ افضال ووصالكدن پرتو ايدن
اشعهٔ لمعات انوار عرفان ايله بواطن اصحاب ايقانی روشنا قيلوب نوزادكان
مشيمهٔ عدمی شير حكم وشهد عهد قدم ايله مهد آلا ونعماده پروردهٔ لطف
وكرم بيورمش سن ای قادر بی آلت ای ناظر بی مقلت سن بر كريم لايزال
ورحيم بی زوال سن كه صف نعال بشريتده اولان كداری پلاس افلاسدن
خلاص وظل ظليل معيتده تخت خلافته اجلاس بيورمش سن يا ذا الجلال
والاكرام آدم صفيدن خود روزازده نه طاعت صدور ايتدی كه
بر فحوای (انی جاعل فی الارض خليفة) تخت نشين خلافت ايتدك وبو مفقود
الوجودلردن نه خدمت وجوده كلدی كه (ولقد كرمنا بنی آدم) خطبه سنی
بو فقيرلرك نامنه قراءت بيوردك الهی چونكه جمله سی محض لطف وعنايتكدر
آياقده قالمش قوللريكی دست هدايتكله خاك ضلالتدن قالديروب غوايتده براقمه
* بيت * پادشاهان كه نيك كردارند * بندكانرا فرو نكذارند * ای خالق نار ونور
وای رازق مار ومور چونكه بو مكسورلر سنك قبضهٔ ارادتك مقهورلريدر
اكر دلسوزی وجانكدازی لك الحكم واكر در كذاری وبنده نوازی لك الامر
(ان تعذبهم فانهم عبادك وان تغفر لهم فانك انت العزيز الحكيم) ای غفور
ورحيم ای كريم وحليم عالم افعال وجهان اعمالده موجود اولان ارباب
تكاليفك درت صفتی واردر كه ايكيسی بد وايكيسی نيكدر واول ايكی بدك
دخی بری بدتر وايكی نيكك بری نيكوتردر يعنی ايكی سيئه نك بريسی معصيت
وبری كفردر كه كفر معصيتدن بدتردر وايكی حسنه نك بری طاعت وبری
ايماندر كه ايمان طاعتدن بهتردر الها قادرا پادشاها بو جانی وعاصيلر سنك
عنايتكله بدتر اولان كفری ترك ايدوب وغفلت وجهالت ايله مرتكب
معاصی اولوب نفسمزه ظلم ايلدك واكرچه طاعاتی ترك ايتدك ولكن بهتر ونيكوتر
اولان توحيد وايمانه ملازمت ايلدك لطف وكرمكدن نياز ايدرز كه سيئاتمزی
مغفرت قيلوب معصيتمزی كفردن اجتنابمزه باغشله وطاعتده اولان

تقصیراتمزی آب روی ایمان ایچون عفو ایدوب فعـله کتور مدیکمز طاعاتی
ایتمش یرینه طوت الهی بر کریم ورحیم سن که رحتکه مع المعصیه اولان امیدمز
طاعاتله اولان امیدمزدن آرتقدر زیرا که برطاعتده که اخلاص اولمیدنه
اعتبار اخلاص ایسه آفات ایله معروفه اولان ضعفادن صدوره کلك نه احتمال
امامعاصیده اعتماد وافتقار محض فضل ورحتکه در مع هذا سن جود وکرم ایله
موصوف بر پادشاه بی همتا ایکن بو محتاجلریکه رحمت ایتمامك اولورمی
نظم یا اله العالمین در مانده ام * غرق خون برخشك کشتی رانده ام *
دست من کیر ومرا فریادرس * دست برسر جبه دارم چون مکس * ای کناه
آمرز عذر آموز من * سوختم صدره چه خواهی سوز من * چون ندانستم
خطا کردم بخش * بردل وبرجان پردردم بخش * آه ای لطیف وخبیر
وسمیع وبصیر اکر سرا واکرجهرا بزدن صدور ایدن هرقول وعمل سکا پوشیده
اولمیوب صدور ایده جك هرفعلمز دخی قبل الوقوع معلومکدر ولکن ای کریم
وستار چونکه سندن غیری رحیم وغفار یوقدر جبین معذرتی فرسوده خاك
عتبهٔ رحمتك ایدوب نیاز ایدرزکیم جمله قبایح اعمال وفضایح افعالمزی ستارهٔ
مغفرتکله پوشیده وقفل یأس ایله بسته اولان ابواب رجایی مفتاح رحمتکله
کشاده قیلوب بوفرو برد چاه جنایات اولان اسیران شهواتی ظلمات غوایتده قومیوب
ید توفیق وعنایتکله دست مناجاتمز طوتوب نورهدایته اخراج بیورکیم ارحم
فریادرسا لمعات بارقات نفوس مقدسهٔ ملکوتیه وشعاشع اشعهٔ سرادقات
شموس جبروتیه حرمتنه بوظلمات تعیناتده کم کشته اولان سینهٔ کدر سرشته مزه
پرتو تجلیات ذاتیه دن برنور حضوری افاضه بیورکه مرآت مجلوهٔ جمال
نمای الوهیت اولوب ابواب مشاهدات چشم جنانه مفتوحه وکشف حقایق
مغیبات دیدهٔ جانه مکشوفه اوله آه ای دل بیدار رباعی کر برخیزد زپیش
چشم تومنی * بینی توکه برفنای محض مبنی * حق مستغنیست ولیك چون
درنکری * چون نیست جزاو ازکه بود مستغنی * الهی دردنوشان درد ومحبت
اولان قربت ارباب ملامت حرمته بوتشنکان بادیهٔ فرقت اولان بطاقتلری
سیراب آب زلال وصلت ایدوب محض فضلکدن اکر مطیع وعاصی واکردانی
وقاصی جمله سنی غریق دریای رحمت امواج مغفرت نامتناهی قیل رباعی
آخره دورت بکناری برسد * باتو بدونیك راشماری برسد * هرچند که هست
بی نهایت کاری * چون تو برسیدی همه کاری برسد * آه ای معبود بالحق

وغنی مطلق مقتضای کرم کریم اولدرکه آستان فلك بنیاننه تهی دست کلان
مفلسلری وکداقی ایله عتبهٔ احسانته وضع جبین ایدن مسکینلری خزانهٔ
جودندن اغنا وتوانا ایلیه * بوقصه خود مشهوره درکه بردرویش داربش
سلاطین جهاندن برینك حضورنه کلدکده نظر پادشاهی درویش مسکن
افتقارك اوزرنده اولان پلاس دنس آلوده تعلق ایتمکله استکراه ایدوب
ترش رو اولدی وندمادن بری کدر پادشاهی بی ازاله ایچون اول درویش
خلق پوشه عتاب ایله ایتدی ای کستاخ ثقلت خصاب نیچون حضور
پادشاهی یه بومقوله جامهٔ شوخکین ایله کلوب بی ادبلك ایدرسن وقدر
سلاطینی بیلوب طبع شهنشاهی یه کدر ویررسن مکر درویش مرد عارف
ایمش ندیمه ایتدی ای کم فهم پادشاهلر نظرینه کهنه لباس آلوده ادناس ایله
کلمك کدالره عیب اولماز فاما حضور پادشاهدن محروم وبی خلاق جامهٔ
شوخناکاه کتمك عیبدر پس کفتار درویش پادشاه کرم کیشه خوش کلوب
اول فقیره برخلعت فاخره کیدردی قطعه تاجداران مسند تمکین *
جمله ظل الله اند فی الارضین * لیك ظل مطابق کامل * نیست جزشاه
مفضل عادل * آه ای کریم دل نواز محتاجان ورحیم کارساز بیچاره کان
چونکه بردرویش پلاس پوشی پادشاه مجازی دلخوش ایلدی بوعماق
ومحتاج وفقیر بی رواجلر دخی پنجاه ساله قریبدرکه جامهٔ آلودهٔ معصیت ایله
کونده بش کره درکاه عزتکه کلوب امید لطف وعنایت ایله ناصیهٔ
فقر وعبودیتی فرسوده خاك عجز ومسکنت ایلدك تضرع ونیاز مز بودرکه
بوپلاس پوش وجود زلات آلودلرك ادناس جنایاتنی آب رحمتکله پاك واکرام
حال مغفرتکله طربناك بیور رباعی چون عفوتومی توان مسلم کردن *
تاکی زغم کناه ماتم کردن * دانی که تمامست زبحر کرمت * یك قطره نثار هردو
عالم کردن * ای پادشاه انس وجان وخالق کون ومکان دوجهان خود
مهمانخانهٔ احسانك واون سکز بیك عالم صدقه خواران انعام بی کرانکدر پس
تشنکان وکرسنکانی خوان احسان وکرم ومائدهٔ لطف ونعمکدن مرزوق
ومغتنم ایتمك عجبمیدر آه ای کریم ذوالعطا وجواد بی همتا انعامك اولان نعما
وآلایه شکر بی منتها که محض کرمکدن بوکدالری خلع انعامله ممتاز ومستثنی
بیوردك فاما رجا ایدرزکه اول عنوان عهدنامهٔ وفا میزبان مهمانخانهٔ صفا
چراغ بلاغ انبیا شمع جمع اصفیا اریکه نشین شفاعت خاتم نامهٔ رسالت علیه

اكمل التحيه حرمتنه عنايت بيوريلان خلعت اعتنى قامت صدق وايقانمزدن خلع ايتيوب ﴿ مثنوى ﴾ لاتزغ قلبا هديت بالكرم * نور محض كرمكله برقلبه كه هدايت ايلدك كدورات ضلالت وظلمات غوايت سمتنه ميل ايتدرمه و طريق مستقيم اسلامده ثابت قدم ايدوب ﴿ مثنوى ﴾ واصرف السوء الذى خط القلم * شول سوء اعمال كه قلم حكمت لوح قدره يازمشدر برفحواى (يمحوالله مايشاء ويثبت) جمله سى قبضهٔ ارادتكده در لطفكدن ديلرزكه آب عفو ومغفرتكله محو ايدوب قلبمزى اول سيئاتى عمله كتورمكدن منصرف وانى دخى بزدن مصروف قيل الحاصل ارتكاب سيئات ايله سوء قضايه مبتلا اولمقدن حفظ ايدوب ﴿ مثنوى ﴾ بكذر ان ازجان ماسوء القضا * اول سوء قضايى جانمزدن كچور يعنى مرغ روحمزى پنجهٔ بازئ سوء قضادن تخليص ايدوب حظيرهٔ قدسه اوچور الهى سن برقادر مختارسن كه بسيار وبى شمار قوللريكى پنجهٔ قضايه كرفتار اولمش ايكن خلاص ارزانى بيوروب جملهدن برى يوسف عليه السلامى اوچ حبسه مبتلا قيلوب بريسنده تلف ايتمدك اولا حبس چاهده جبريلى انيس ايدوب (واوحينا اليه) قول كريمى ايله دلشاد بيوردك ثانيا حبس خانهٔ زليخاده عصمتك رفيق ايدوب (كذلك لنصرف عنه السوء والفحشاء) مصداقنجه عصمت يوسفى اعلام بيوردك وثالثا حبس زندانده ايكن برفحواى (وكذلك مكنا ليوسف) عزيز مصر ايدوب عاقبت والد ماجدى يعقوب عليه السلام ايله محشور وجمله اخوانيله مغفور ومسرور قيلدك اى كريم چاره ساز همچنان بو بندهٔ كترينه لره دخى اولا نيجه ايام وشهور چاه رحم مادرده محبوس ايكن صدهزار شكر بى شماركه برمصداق (وصوركم فاحسن صوركم) مضيق شكمده تضييع ايتيوب حسن صورت عنايت بيوردك وثانيا حبس مهدده مقيد قماط ايكن دخى بروفق (ورزقكم من الطيبات) عين بستان مادردن تفجر ايليان البان شفقت ايله پروردهٔ نوازش ايلدك وثالثا شباب وشيبوبته كلنجه انواع نعم ايله تربيه ايدوب ضايع وتلف قيلمدك اى كريم وغفار ورحيم وستار اكر حبس لحدده دخى (فروح وريحان) نعمتلريله پرورده قيلوب آسايش راحت ايله يوسف روحى يعقوب شفاعت اولان حضرت خاتم رسالت عليه اكمل التحيه جوارنده حشر ايدوب زمرهٔ ابراره ملحق ايلسك كمال كرم وافضالكه عجب ميدر ﴿ رباعى ﴾ چون هست شفيع چون توصاحب كرمى * كس را نبود در همه آفاق غمى * كرنجه كنى از سرلطف قدمى * كار همه

عاصيان بسازى بدمى * الهى سيدى ومولاى برفحواى (انك جامع الناس ليوم لاريب فيه) اول يوم عظيمده كه بلاريب وكمان اولين وآخرينى جمع ايدجكسن شفيع روز محشر يوزى صوينه رحمت ومغفرتكدن اميد وارزكه يوسف صديق لساندن امت محمده بطريق الحكايه تعليم وافاده بيوريلان (انت وليى فى الدنيا والآخرة توفنى مسلما والحقنى بالصالحين) دعاسى بركاتنه بوكترينه لريكى دخى زمرهٔ صلحايه الحاق وفرقهٔ اتقيايه الصاق ايدوب اكر دنياده و اكر اخرده ﴿ مثنوى ﴾ وامبر مارا زاخوان صفا * بزى اخوان صفا و خلان وفادن دور و مهجور بيورمه * بيت * رحم آركه جمله بى مداريم * سرمايه اميد وبيم داريم * اى همدم زارى وانين زبدهٔ علماء راسخين قدوهٔ عرفاء واصلين كاشف اسرار يقين مولانا جلال الدين رفع الله درجاته على اوجات العليين بو ابيات شريفه ايله اوائل سورهٔ آل عمرانده اولان اشبو آيت كريمهنك مضمون منيفن تبيين ايتمشدر كما قال تعالى فى كتابه المبين حاكيا عن تمام قول الراسخين (ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذهديتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب) معلوم اوله كه كروه پرشكوه مفسرين قول ربنا علماء راسخينك تمام قوللرندن اولمق اوزره يقولون ربنا تقديرنده در ديوب كلام مستأنف اولمق احتماليله تقدير قولوا دخى جائزدر ديمشلر ايضاح كلام بودركه حق جل وعلا بو آيت كريمهنك ماقبلنده (والراسخون فى العلم يقولون آمنا به كل من عند ربنا) ديو قول راسخينى بعد الاخبار بو وجهله اولان مناجاتلرين دخى حكايت ايدوب آيت متقدمهده اولان دلالت ايله آيت ثانيهده دخى يقولون محذوف اولمق اوزره بيوركه علمده راسخ اولان اصحاب مكاشفات دركاه قاضى الحاجاتمزه دعا و مناجات ايدوب ديرلركه اى بزم رب وموجدمز بزقوللريكه هدايت ايدوب آيات محكمات ومتشابهاته ايمان وتأويل صحيحه رضاى شريفك اوزره فهم واذعان عنايت قيلدقدنصكره متشابهه اتباع وتأويل غير صحيح ايله بزم قلبمزى نهج حقدن منحرف قيله وكندو عندكدن برعلم لدنى ارزانى بيوركه آيات متشابهاتك تأويل صحيحنه اول علم ايله عارف اولهلم زيرا محققدركه وهاب وكثير العطا آنجق سنسن كما قال بعض المحققين فى هذه الآية فذكر الهدى مطلقا غير مقيد بلفظ آخر مخصص له بشئ آخر دون شئ فهو حينئذ هدى الى معرفة المتشابه والى الايمان بالكتاب كله وكل مايعبر عنه بالهدى من سائر الخيرات فصح انه هداهم الى تأويله فهم بدأوا بقوله ربنا وهب لنا من لدنك ذلك رحمة لاعن

مطلب
تفسير ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذهديتنا

استحقاق (انك انت الوهاب) ومثل هؤلاء اولى من استجاب الله دعاء ومن
وهبه الله من لدنه رحمة فهو كما قال تعالى عن صاحب موسى (آتيناه رحمة
من عندنا وعلمناه من لدنا علما) ومن علم من الله علما لدنيا فهو لا يجهل معه فكيف
لا يعلم المتشابه واما بما علمه الله سبحانه وتعالى اما قول ربنا مستأنف وقوله ايله
مقدر اولورسه حضرت حق وفياض مطلق علماء راسخين وعباد مؤمنينه
كمال فضلندن تعليم دعا ايدوب بيورر كه اى بنم مؤمن وموحد قوللرم بنم درگاه
عزتمه بو وجهله تضرع ودعا قيلكز كيم (ربنا) اى بزم پروردگارمز (لا تزغ
قلوبنا بعد اذ هديتنا) بز قوللريكه محكمات ومتشابهاته ايمان وموجبيله عمله
طاقت هدايت واحسان ايتدكدنصكره قلبلرنده زيغ وزوال اولان يهود
ونصارى وعقيدهلرنده فساد وخلل اولان اهل بدع وهوا كبى بزم قلبلريمزى
دخى دين حق وراه سداددن دوندرميوب شوائب اشعهٔ فاسده ايله آلوده قيلمه
ويا ربنا بزه كندو حضرتكدن رحمت عظيمه عطا قيل زيرا تحقيق وتحقيق بى بدل
وبلا عوض عطيات كثيره اعطاسى سكا مخصوصدر علم شريفده خفى اولميه كه
اهل سنت وجماعت اهل اعتزاله بو آيت كريمه ايله احتجاج ايدوب ازاغه
وهدايت بكليتهما خدايه اضافت ايله خالق عالم مقهور يد قدرت اولدبغن
اثبات ايتشلردر معتزله دخى ازاغه خود جور وظلمدر وخدايه واجب اولان
فعل اصلحدر پس بو آيتده اولان ازاغهيى تأويله صرف واجبدر ديوب قول
مرجوحلرين تأييد ايچون (فلما زاغوا ازاغ الله قلوبهم) قول كريمنى كندولره
حجت اولور زعميله قول من بورده ابتداء زيغ مخلوقدن اولديغى مصرحدر
ديوب بعض توجيه وتأويله ميل وانحراف ايتشلردر وعلماء اهل سنت بونلرى
رد ايدوب بو وجهله جواب ويرمشلركه بعيد دكلدر كه حق سبحانه وتعالى
ابتداء انلرك قلبلرينى ازاغه وتحريف ايدوب فعند ذلك الازاغه زيغ اولك
اوزرينه آنك غيرى برازاغه دخى ترتيب ايدوب اكر اول اكر ثانى حق جل وعلانك
ايجادى اولوب بو ايكى آيت ميانده منافات اولماز وبو جواب دخى وجهدر كه
يهود ونصارى واهل بدع وهوا طرف باطله ميل مراد ايتدكده الله سبحانه
وتعالى دخى فعل زيغى خلق ايله انلرك قلبلرين ازاغه قيلدى (بعد اذ هديتنا)
قوانده دخى قلبده حاصل اولان اهتدا خالق خدا اولديغنه تصريح واردر
وحق جل وعلانك نفسنه ازاغه نسبتندن جور وظلم واسناد قبيح ايله ذم لازم
كلمز زيرا حقه اضافت اولنان ازاغه خلقه مضاف اولان ازغه كبى دكلدر

اكا بناء كه مخلوقدن صدور ايدن ازاغه فعلدر فعل ازاغه ايسه بنفسه زيغ
اولمغله مذمومدر اما حقدن اولان ازاغه فعل زيغ اولميوب بلكه فعل زيغى
خلقدر فعل زيغى خلق ايسه زيغ اولماز كما قيل وخلق الزيغ ليس بزيغ وان كان
فعله زيغا فيدل الاية على ان الله تعالى خالق الزيغ والضلال واجيب فى مسئلة
الاصلح انه اولم يكن لله تعالى الاصلح فى الدين حال ما فعل بالعباد هو الاصلح
لهم فى الدين لم يكن لهذا الدعاء معنى لان الازاغة اذا كانت اصلح فى الدين
فهو بقوله ربنا لا تزغ يدعو بان يجور بمنع الاصلح عنه وان لم تكن الاصلح
فى الدين فهو يدعو بان لا يجور لان الاصلح اذا كان واجبا بحيث يصير جائرا
بتركه والله تعالى منزه عن ان يوصف بالظلم فالدعاء لفعل الجور اوالامتناع عنه
يكون محالا والله الموفق وبالجملة اهل اعتزالى تبكيت والزام ايچون دخى نيجه
وجوه ايله جوابلر ويرلوب طريق صوابدن زايغ اولدقلرين بيان ايتمشلردر
ولكن بالكليه صدددن خروج لازم كلميه ديو جملهسى تحرير اولنمادى تفصيلن
مراد ايدنلر تفسير ماتريدى وكبير رازى وكتب كلاميه يه مراجعت ايلسونلر
حاصل كلام اى مستمع نيك فهم اكر ازاغه واكر هدايت يدقدرتده
اولديغيچون حضرت زبدهٔ كائنات ومفخر موجودات عليه اكمل التحيات
اكثر اوقاتده دركاه مجيب الدعواته (يا مقلب القلوب ثبت قلبى على دينك)
ديو مناجات ايدرلردى مرويدر كه صحابهٔ كرام رسول عليه السلامك
بو دعانى بسيار ايتديكن استماع ايدوب سر وحكمتندن خبردار اولمق ايچون
استفسار ايتديلر كه اى حبيب پروردكار بز خود بحمد الله الملك الجبار صدق
وخلوص ايله وحدانيت حقه وسنك رسالتكه ايمان واقرار ايدوب هرنه كه
ابلاغ بيورلديسه بى تردد وبى انكار قبول وموجبيله عمله مشغول ايكن ينه بزم
طريق حقده عدم ثباتمزدن خوف اولنورمى حضرت شفيع الامم صلى الله
عليه وسلم اى نعم ديوب سبب خوفى بيان ايچون بيور ديلر كه (ان قلوب بنى آدم
كلها بين اصبعين من اصابع الرحمن يقيمه ان شاء ويزيغه ان شاء والميزان بيد الرحمن
تعالى يرفع اقواما ويضع آخرين) وروى (ان قلب ابن آدم مثل العصفور ينقلب
فى اليوم سبع مرات) يعنى قلب آدمى جانب ايمانه ميل ايتمكه نيجه صالح ايسه
جانب كفره دخى ميل ايتمكه صالحدر اما مادامكه بر داعيه وارادت حدوثه
كلميه قلب دخى احد جانبينه ميل ايتمك ممتنع ومحالدر هر داعيهنك ايسه
خالق وموجدى اول قادر متعالدر پس اكر اول داعيهٔ محدثه داعيهٔ كفر ايسه

خذلان وازاغه واكر داعيۀ ايمان ايسه توفيق وهدايتدر بو تقديرجه الله اعلم ورسوله حديث شريفده وارد اولان اصبعين ايله مراد اول ايكى داعيه‌لردر پس هر فعليننك حدوث وتأثيرى من غير محدث وبلا مؤثر تجويز اولنسه العياذ بالله تعالى نفى صانع لازم كلور واكر قبيح واكر حسن جمله نك خالقنى واحد بيلسه وياخود عبد فعلنك صانعيدر ديسه مشرك اولوب (القدرية مجوس هذه الامة) فرقه سنه لاحق اولور فاهذا علماء راسخ اولان ارباب هدايت واهل سنت وجماعت محكمات ومتشابهاته ايمان ايله قلبلرى حقه ميل ايتسدكدنصكره طريق مستقيمده ثابت قدم اولمغچون الهى بزى باطله ميل ايتديرمه ديو تضرع ودعا ايتديلر ومالاينبغيدن قلبى تطهير ماينبغى ايله تنوير دن مقدم اولمغله اصحاب كشف ويقين اولا قلبلرى جانب اباطله منحرف وسمت عقايد فاسده‌يه منصرف اولمامق ايچون رب ومعيندن مدد وعنايت رجا ايتدكدنصكره (وهب لنا من لدنك رحمة) ديوب قلبلرى انوار معرفت ايله منور وقوالرى انوار طاعات ايله مزهر اولمق استدعا قيلديلر وبالجمله تنكير رحمتده انواع رحمته شمول اولديغى جهتدن دنياده صحت بدن وراحت وامن ايله سهولت اسباب معيشت وسهولت سكرات موت وسهولت سؤال قبر وسهولت حساب وترجيح حسنات ودخول جنات واصناف مواهب وعطيات تمنا ايتديلر آه اى سائل فضل خدا هبه وعطا خود شطرينه منقسم اولوب برقسمى باعوض اولان اعطا وبرقسمى بلاعوض كرم محض اولان عطادر كه حقدن غيردن متصور دكلدر زيرا * بيت * نه در بخشش اشتباه عوض * نه بخشايش مبنى برغرض * پس بى توقع عوض محض احسان وفيض اول وهاب وغنى يه مختص اولديغى تنبيه وتأكيد ايچون لفظ رحمت من لدنك قوانه قيد ايله بيوردركه اى عجزه ومساكين بنم عطا ورحمتمى عمل مقابله سنده تصور ايتميوب بلكه محض عنايتمدن ايديكن ندير وعجز وقصوركزى تفكر ايليه‌سز نته كيم بو معنايى تأكيد ايچون اول خورشيد آسمان هدايت وبدر منير سماء شفاعت عليه اطيب التحيه بيوردرلركه (سددوا وقاربوا وابشروا فانه لن يدخل الجنة احدا عمله قالوا ولاانت يارسول الله قال ولا انا الا ان يتغمدنى الله برحمته) الهى سيدى ومولاى اول درحقه حقيقت ومشك نافۀ طريقت بويله ديجك بو امت ضعيفه‌ده نه طاقت ولياقت واردركه تقصيرات ايله اولان طاعاتى موجب جنت وانكله كندو مزى مستحق رحمت زعمنده اولاوز * بيت *

طاعت ناقص ماموجب غفران نشود * راضيم كرمدد علت عصيان نشود * اى معين وكريم وغفور ورحيم اميددركه بوقوللريكى عملنى كورنلردن وبوادئ هجرانده مخذول اولانلردن ايتميوب هرنه احسان كه ايدرسن كندو فضلكدن عنايت بيوركما قال جعفر الصادق رضى الله عنه (ربنا لاتزغ قلوبنا) اى لاتجعلنا مع اعدائك مجتمعين فى بوادى هجرانك فان مرادهم نارك ومرادنا نورك ﴿رباعى﴾ يكذره هدايت تومى بايدوبس * يك لحظه حمايت تومى بايدوبس * تردامنئ اين همه سركردانرا * باران عنايت تومى بايدوبس * الهى رؤيت عمل خود قيدبند سلاسل انانيت اولان بى ادراكلرك جهل وحماقتلريدر دركاه احديتكدن رجا وتمنامز بودركه انكشت جلال وجمالك مياننده كردنده اولان دل آواره مزه اسرار معرفت وانوار محبتك هدايت ايتدكدنصكره انانيته ميل ايله لذات انس وحدتدن مهجور قليوب تجلئ ذاتكدن برجذبۀ تامه ورحمت خاصه افاضه بيوركه پاى تعيناتده اولان اغلال تعلقات سطوات عشقكله كسسته اولوب سلسلۀ شوقكله قلب مجبورمزى بى من وماحريم وحدته كشيده قيل ﴿مغربى﴾ مرا زمن بستان دلبر از جذبۀ خويش * كه نيست هيچ حجابى مرا چون من در پيش * مرا زسوى من كائنات باخود كش * كزآن طرف همه نوشست واين طرف همه نيش * طريق فقر وفنارا بمن نما كه بود * طريق فقر وفنا بهترين ره درويش * الهى سيدى ومولاى سالكان راه هدايتك پيش رو ورهبرى امام قشيرى بوآيت كريمه ايله مهتدى اولديغى ادعيۀ مستجابه‌ده بو فقيرلرك دخى داخل واول دولته نائل قيلق فضل واحسانكه امر سهلدر واول دعا بودركه قشيرى مناجات قياور (اى ربنا وخالقنا ومربينا وهادينا لاتزغ قلوبنا عن صراطك المستقيم باستيلاء هوانا وغلبات شهواتنا وظلمات طبايعنا وطباعنا بعد اذهديتنا الى حضرت جلالك ونورتنا بانوار جمالك حتى سمعنا بلب اسماعنا لب التنزيل وابصرنا بلب ابصارنا لب التأويل وتذكرنا بلب عقولنا لب علوم علمتنا فى الميثاق كما ازغت قلوبنا بعد اذهديتنا فى الميثاق الى شهود شواهد جمالك واستماع مقالك وحسن اجابة سؤالك وافضت علينا من سجال نوالك وفيض فضلك وافضالك فحجبت بشهودنا عن شهودك ووجودنا عن وجودك وبوجدنا عن وجدك وبتفقدنا عن تفقدك وغيبتنا بنا عنك وباوصافنا عن اوصافك وبذواتنا عن ذاتك وهب لنا من لدنك رحمة تجذبنا من ادنا الى لدنك وتفنينا عنابك

و بصفاتك عن صفاتنا و بذاتك عن ذواتنا آمين آمين بحرمة سيد المرسلين)
آه كيم بو كونه دعايه اشتغال خود شـول اهل كمالك وظايف احواليدر كه
مواهب حقه غايت ومطالب عشقه نهايت اولمديغنه عارف اولمغله هيچ برمقامده
آرام ايتيوب اول ذوالجلال والاكرام من الازل الى الابدنيجه وهاب ايسه اول
طالبان الهى دخى الى ابدالآباد جوينده حضرت وهاب اولورلر عجبا اى فقير
بيچاره ودرد مند آواره سنده دخى اول زمره نك رشته قطارنه منتظم اولمق
ميسر ميدر ﴿ نظم ﴾ مشواى عاصئ بيچاره نوميد * كه چون پيدا شـود
اشراق خورشيد * اكر افتد بقصر پادشاهى * هم افتد نيز بر كنج كدايى *
كسى كو برهنه است امروز در راه * در و به تابدان خورشـيد در كاه *
آه يا انيس المشتاقين كرمكدن بزه وصلنك ارزانى قيلوب آتش فرقتكه ياقمه كه
﴿ مثنوى ﴾ تلختر از فرقت تو هيچ نيست * سنك فرقتكدن تلختر بر نسنه
يوقدر ﴿ مثنوى ﴾ بى پناهت غير پيچا پيچ نيست * سنك حفظ و پناهكسز
طولاشقلقدن غيرى دكلدر يعنى مادامكه سنك جذبهٔ هستى سوزك بو تعين
موهومى افنا واعدام ايتميه كندو سعى واجتهادمز ايله پيچاپيچ انانيتدن خلاصه
مجال اولماز ايواه ودريغ كيم ﴿ مثنوى ﴾ رخت ماهم رخت مارا راه زن *
بزم رخت تعيناتمز رخت مواصلاتمزك يوان اوروب ﴿ مثنوى ﴾ جسم
مامرجان مارا جامه كن * مقتضيات جسمانيه مز قامت روحانيه مزده اولان
حال مداناتى خلع ايتمشدر الحاصل كندو وهم تعينمز كندومزه ضرر محض
اولوب اثبات مكونات وما سـوايه التفات ايله دولت سرمدى حياتدن دور
اولمشز در آه اى قادر وجبار وفاعل مختار ﴿ مثنوى ﴾ دست ماچون پاى
مارامى خورد * چونكه بزم پاى همت وقدم عزيمتمزك آكلى دست معصيتمزدر
﴿ مثنوى ﴾ بى امان تو كسى جان چون برد * سنك حفظ واماتك اولمدقجه
بركمسنه جانى مهالك ضلالتدن نيجه خلاص ايدر كه راه هستيده خود آفت
بسيار وهر برمنزلنده صدهزار مخالفت بى شمار وار در پس اكر انوار آفتاب
احديتك ظلال كثراتى ازاله وبدرقهٔ جذبات عنايتك طريق امن وراحت
وحدتى دلالت ايتمزسه دار الامان وصلته وارمغه كيمك قدرتى وار در
﴿ مثنوى ﴾ وربرد جان زين خطرهاى عظيم * وفرض ايدهلم كه بركمسنه
اكر مسالك بشريتده اولان مهالك عظيمهٔ معصيتدن جانى خلاص ايدوب
طاعات كثيره تقديم ايتمش اولسون مادامكه تهلكهٔ وجوددن نجات بولميه

﴿ مثنوى ﴾

﴿ مثنوى ﴾ برده باشد مايهٔ ادبار وبيم * اول قيدبند وجود عديم مايهٔ
ادبار وبيم ايلتمش اولور ايدى هيچ كس كندو لكيله بد بختلك خوفندن
خلاص اولماز مغربى دخى نه خوب ديمشدر ﴿ شعر ﴾ چه كونه يك قدم
از خويشتن نهم بيرون * كه هست هستئ من سد راهم از پس پيش *
من از تو دور نبودم بهيچ وجه ولى * فكند دورمرا از تو عقل دور انديش *
تو با منى زمنت انفصال ممكن نيست * كسى چه كو نه شود منفصل زسايهٔ
خويش * چو سايهٔ توام اى مغربى برون زتو نيست * كه هم تو درد ودوايى
وهم تو مرهم وريش * اى مستمع اسرار مثنوى بعض نسخهده برده ضم باء
عربى ايله اولميوب فتح باء فارسيله پرده واقع اولمشـدر بو تقديرجه برمعناى
لطيف دخى چهره كشا اولور كه مادامكه سايق جذبهٔ رحمانيه وقايد عنايت
سبحانيه سالكى قيود تعلقـات تكوينيهدن آزاد و دار الامان جنات ذاته
ادخال ايله دلشاد ايتميه اكر كندو اجتهاديله مشتهيات جسمانيهدن خلاص
وجانى مرتبهٔ ملكيتده شرف اختصاص دخى بولورسه اكا هاتف جبروت
(وجودك ذنب لا يقـاس عليه ذنب آخر) عتابن ايدوب هنوز سرادقات
لاهوتيهدن مسامع كاليهٔ انسانيهسنه (الا تخافوا) خطابى مژده رسان اولمامغله
لاجرم مقـام خوف وهيبتده قالوب (ومن دخله كان آمنا) سعادتنه نائل
و (الا ان اوليـاء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون) زمره سنه داخل
اوله ميوب پسماندهٔ پردهٔ خوف واديار اولور زيرا خوف وخشيت ودهشت
ووحشت صفـات امكانيه دندر صفـات خلقيه خود محو ثابتدن اولديغى
جهتدن قديمه وصات ممتنع ومحالدر مرتبهٔ وصول الى الذاتده ايسه امور
متقابله بكليتها مفقوده اولوب (اذا قرن الحديث بالقديم لم يبق اثره) بو معنايى
مبيندر پس صفات بشريه وامور متقابلهيى رفع وازاله نار جذبات وتجلئ ذاتدن
غيرك كارى دكلدر مغربى نه خوب ديمشـدر ﴿ شعر ﴾ دلى كه آينهٔ روى
شاهد ذاتست * برون زعالم نفى وجهان اثباتست * مقام آنكه نباشد مقيم
هيچ مقـام * وراى منزلت ورتبه ومقا ماتست * كسى كه هيچ ندارد زنار
ونور خبر * ورا نه بيم ونه اميد نار وجنا تست * ايمدى بنم روحم چونكه
ذات احديت تجلى ايليه محو رسوم تعينات ايدوب راه رسوم وعاداتده قلانلر
انلرك فقد جملهٔ حالات ايتديكن بيلازلر ودوجهانى سرتسر اينسهلر اول محو
بالذاتك نام ونشانن بولمازلر پس اول مفقود الوجودلرده نه خوف قالور نه رجا

ومادامکه بو صفوت وسر وحدت رونما اولمیه نه وصلت اولور نه لقا
﴿ مثنوی ﴾ زآنکه جان چون واصل جانان نبود * اکا بناء که جان
سالکان چونکه واصل جانان اولمدی مشاهدهٔ جماله چشم بینادن محروم قالوب
﴿ مثنوی ﴾ تا ابد باخویش کورست وکبود * تا ابدی کندو الکیله کور
وکبود ونار فرقتده مطرود ومردود در ﴿ رباعی ﴾ در داکه دلم واقف
آن راز نشد * جان نیز دمی محرم دمساز نشد * پرغصه بودورای آن دردو
جهان * کین چشم فراز رفت وآن باز نشد * آه ای رحیم ورحمن وکریم
وسبحان ورهنمای کم کشتکان ﴿ مثنوی ﴾ چون تو ندهی راه جان خود
برده کیر * چونکه سن محض لطفکدن راه وصلتی عطا وهدایت وانوار تجلیات
ذاتکله طریق طلبدن رفع سد اثنینیت اتمیه سن فرضی جان کندویی ایلتمش ویول
وارمش طوت نه بی مفید که مصر فناده اولان جمال یوسف بقای سرمدیدن
دور وحیات ابدیدن مهجور در سیر وسفردن خود مراد محبوب بی بدله وصلتدر
اول دخی میسر اولمدقدنصکره ﴿ مثنوی ﴾ جان که بی تو زنده باشد مرده کیر *
جانکه سنسز زنده اوله مرده طوت ﴿ رباعی ﴾ جان رفت وبذ وق
زندکانی نرسید * تن رفت وبهیچ کامرانی نرسید * وین غم کش هرشب
که دلش میخوانند * روزی زغمش بشادمانی نرسید * آه ای صانع بی آلت
وقادر بی علت بو حبس زندان انانیت اولان جان مردهٔ بی طاقتی چاه فرقتده
قومیوب راه وصلتی هدایت وآب حیات وحدتی عنایت بیورمق مرجودر
﴿ مناجات ﴾ خدایا رحم کن برجان زارم * که جز لطف تو غمخواری ندارم *
چو آوردی درین دیرم باکراه * هرآنچه آید زمن خود عذر من خواه * براه
خدمتم تقدیم فرمای * زعلم من لدن تعلیم فرمای * حجاب نفس من از پیش
بردار * فریب عقل دور اندیش بردار * مرا در پرتو نور تجلی * بقرب خویشتن
فرما تسلی * ترا باخود چنان نزدیك دیدم * که سر وحدت از خود می شنیدم *
که تا هریك زذرات وجودم * شود پرورده در نور شهودم * چنان جولان
نماید دیده در نور * که ناظر را نمی داند زمنظور * دل اندر لذت دیدار مدهوش *
زبان از شوکت کفتار خاموش * خدایا این طلب مقدور من نیست * ولیکن
غیر ازین منظور من نیست * تو عالی همتا را دوست داری * امیدم آنکه کام
من برآری * نمی کویم مرا تنها عطا کن * خدایا حاجت جمله روا کن * بحق
سرور اولاد آدم * بآن مقصود از ایجاد دوعالم * بآن سلطان تخت پادشاهی *

بآن آینهٔ ذات الهی * بحق سالکان کوی اثبات * بغواصان بحر وحدت ذات *
بحق حرمت اسماء حسنی * ازآن جمله است اسم اعظم اسنی * بحق ایشان
تو حاجاتم برآور * ترا می خواهم ای سلطان داور * هرآنکس کین دعارا کوید
آمین * مرادش هم اجابت کن بتعیین * یا اله العالمین ویا اکرم الاکرمین
ویا ارحم الراحمین نه دیه لم چونکه ازاغه وهدایت سنك ید قدرت وقلوب عباد
قبضهٔ مشیتکده در استغفر الله العظیم که طاعتمزه عجب ایله ضلالته کرفتار اولان
عجزمیه حقارت ایله باقیوب سنك قهر وجلالکدن کیر وسنك لطف وجمالکه
صغندلمکه بعد الهدایه قلبمزی جانب غوایته میل ومحبت اتمکدن واسانمزی
آخره طعنه اورمقدن سن صاقله امای پادشاه بی همتا ﴿ مثنوی ﴾ کر تو طعنه
می زنی بر بندکان * اکر بندهلره سن طعنه اوراسن ﴿ مثنوی ﴾ مر ترا آن می
رسد ای کامران * اول سکا لایق اولور ای غنی مطلق ومعبود بالحق که
جمله سی بندکان محتاجان وسن بر پادشاه کامرانسن ﴿ مثنوی ﴾ ور تو ماه
ومهر را کویی جفا * وای خالق ارض وسما اکر سن ماه وخورشیده جفا یعنی
باطل وبی ضیا وکف وزبد مادیه سن وکنار جو یارده قالمش خس وخاشاك
کبی حقیر طوته سن ﴿ مثنوی ﴾ ور تو قدسرو را کویی دوتار * واکر سن
قد سروه دوتا دیه سن ﴿ مثنوی ﴾ ور تو چرخ وعرش را خوانی حقیر *
واکر سن چرخ دوار وعرش عظیم المقداره لاشیء وحقیر اوقویه سن
﴿ مثنوی ﴾ ور تو کان وبحر را کویی فقیر * واکر سن معدن جواهر وبحر درر
زواهره فقیر دیه سن الحاصل ای موجد الاکوان وخالق الانس والجان زمین
وآسمانده سنك خلق وایجادك اولان اشیاء مذکوره یه واکر سرو وصنوبر
قد اوماه رویان وآفتاب طلعتلره ای دوتا قد وزشت وبدو قدر شکندن انداخته
اولان زبد دیه سن واکر وسعت ارزاق وفسحت املاکه سر افتخارلری
چرخ دواره برابر اولان دوارلره دون واحقر اوقویه سن واکر کان جواهر
کفتار ودریای لآلیٔ معارف بی شمار اولان متبحران حقایق نثارلره وجمیع نفوس
وعقوله هرنه مرتبه فضل وکمال وشرف واجلال صاحبلری دخی اولورسه
خوار وحقیر ولاشی وفقیر دیه سن ﴿ مثنوی ﴾ آن بنسبت باکمال تو رواست *
اول عباد که اولان طعنهلرسنك کمال بی زوالکه نسبت لایق وسزاوار در زیرا
﴿ مثنوی ﴾ ملك اکمال فناها مر تراست * فانیات معدوماتی مرتبهٔ وجوده
کتوروب کمالرتبه ایرشدرمك ملکی سکا مخصوصدر ای خدای بی مثل وخالق

لایزال برخوای (لله ملك السموات والارض وما فیهن) اکر عرش وافلاك وانس وجن واملاك سنك ایجاد واملاكك اواوب بر موجب (کل شیء هالك الا وجهه) جمیع موجودات محدثات معرض هلاکده اولمغله وجود زائللرینك کوکب حواس آفللرینه باطل وعاطل دیمك مکابراشور ﴿ مثنوی ﴾ که تو پاکی از خطر وزنیستی ❊ زیرا که سن خطر وفنادن مقدس بر پادشاه منزه سن ﴿ رباعی ﴾ کوعقل که سدرهٔ کمالات بیند ❊ کوچشم که ذرهٔ جمالات بیند ❊ کر جملهٔ ذرات جهان دیده شود ❊ ممکن نبود که در خیالت بیند ❊ آه ای موجد هر حالت وقادر بی آلت ﴿ مثنوی ﴾ نیستانرا موجد ومغنیستی ❊ ممکن عدمده اولان بی وجودلرك موجدی واعطاء نقد وجود ایله غنی وبای ایدیجی سنسن ویاخود مغنی غین معجمه ایله اولیوب فا ایله مفنی اولسه دخی جائزدر شو معنا به که ای موجد وقهار وقادر وجبار ومحیی وممیت وباعث ومقیت جمله اشیایی ید قدرت ودست مشیتکله عدمدن وجوده ووجوددن عدمه سوق والقا وامانه واحیا وایجاد وافنا قیلان سنسن سندن غیری نه مالك وار در نه ملك جمله سی قبضهٔ اراده ککده مقهور وعقل دراك کنه ذاتك ادراکندن پسمانده ومهجور در ﴿ رباعی ﴾ برذات مقدسش کسی را ره نیست ❊ وزعز وجلال او کسی آکه نیست ❊ سرمایهٔ ره روان که راهش طلبند ❊ جز معنیٔ لا اله الا الله نیست ❊ ابعدی ای دل آکاه وسالك راه ﴿ مثنوی ﴾ آنکه رویاند داند سوختن ❊ اول فاعل مختار که بتوردی یاقاغی بیلور یعنی زمین کائناتده غرس وانبات ایتدیکی اشجار وجوداتك اثمار ایمان وطاعتدن خالیه اولان خشبات اجساد سقیهٔ معصیتلرن نار جحیمده احراق ایتکی بیلور اکر لایق ثواب واکر مستحق عذاب انك معلوميدر دیلرسه فضل ورحمتیله مغفرت ودیلرسه قهر وعدلیله عذاب وعقوبت ایدر نیجه دیلرسه اویلجه قیلور وهر نه ایدرسه اکا براشور ﴿ مثنوی ﴾ زآنکه چون بدرید داند دوختن ❊ زیرا چونکه خرق ومزق ایلدی دیکمکی دخی بیلور یعنی اماته ایله کرباس تنلری دریده قیلان ممیت وجبار اجزاء منتشرهٔ اجسام بالیهٔ متفرقه بی جمع وتلفیق ایدوب سوزن انشا ورشتهٔ ایجاد ایله بر دوخته واحیا قیلاغی بیلور الحاصل افنا ایتدکارینی ابقا ونارده احراق ایتدکارینی بحر انوار رحمته اغراقه قادر بر پادشاه بی مثال وحکیم لایزال در که مثلا ﴿ مثنوی ﴾ می بسوزد هر خزان مر باغ را ❊ هر وقت خزانده باغ وراغی

یاقروریح عقیم ایله اوراق اشجاری دوکر وبعد الافنا بر مصداق قول کریم (فانظر الی آثار رحمت الله کیف یحیی الارض بعد موتها) ﴿ مثنوی ﴾ باز رویاند کل صباغ را ❊ کیرو اول موجد وقادر روی جنانی رنك ریاحین ایله پر الوان ایدن کل صباغی بتورر یعنی کل مقدمهٔ الجیش ازهار وطلیعهٔ عساکر بهار اولدیغی جهتدن صباغ اولق ورد خندانه تخصیص اولنمشدر پس برخوای (وهو الذی یرسل الریاح بشرا بین یدی رحمته حتی اذا اقلت سحابا ثقالا سقناه لبلد میت فانزلنا به الماء فاخرجنا به من کل الثمرات کذلك نخرج الموتی لعلکم تذکرون) اوراق اشجاری بعد الازاله ایجاد واعاده ایتدیکی کبی وقت مهرجان آجالده نار جحیم موت وفنا وریح عقیم فوت وهبا ایله احراق واعدام ایتدیکی اشجار وجودك اوراق حواس وقواسن ریاح مشیت وباران قدرتیله ایجاد وبر مصداق (قل یحییها الذی انشأها اول مرة) عظام رمیمی انشا واحیا مراد ایتدکده کل صباغ باغ کائنات اولان علت غائیهٔ موجودات علیه افضل الصلواتك کل برك جسم مبارکارن جمله دن اول احیا قیلوب بدو ایجادده سبب آفرینش مکونات اولدیغی کبی فصل بهار قیامتده دخی طلیعهٔ اشکر ازهار حیات اولوب ورد خندان وجود بهبودلری باغ وجود امواتك صباغ الوان حیاتلری اواور آمنا وصدقنا (تبارك الذی بیده الملك وهو علی کل شیء قدیر الذی خلق الموت والحیوة لیبلوکم ایکم احسن عملا وهو العزیز الغفور) ﴿ رباعی ﴾ دردا که زخود بی خبرم باید مرد ❊ آغشتهٔ خون جکرم باید مرد ❊ چون زندکیٔ خویش نمی یابم باز ❊ هر روز بنوعی دکرم باید مرد ❊ خلاصهٔ کلام اول حی وقیسام وخلاق وعلام بر مبتغای (اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون) انم عدمده مخفی اولان اشیاء مفقوده دنك هر برینه علی حدة دفعة واحدة احسان قدرت وارادت ایله بیورر که ﴿ مثنوی ﴾ کای بسوزیده برون آ تازه شو ❊ ای نار موت وفنا به یانمش وزیر خاکده چوریمش عدمدن وجوده کل تروتازه اول ﴿ مثنوی ﴾ بازدیکر خوب وخوب آوازه شو ❊ بر کره دخی خوب وخوب آوازه اول کما قال تعالی (منها خلقناکم وفیها نعیدکم ومنها نخرجکم تارة اخری) آه حمد فراوان وشکر بی پایان اول موجد الاکوان وقادر ودیانه که ﴿ مثنوی ﴾ چشم نرکس کورشد بازش بساخت ❊ چشم نرکس اعمی اولمشیکن کیرو آنی بینا ونوردیده اعطا بیوردی ﴿ مثنوی ﴾ حلق نی ببرید وبازش خود نواخت ❊ کلوی نایی کسدی وکیرو آنی خوش طونوب اوخشادی وبنه کندوسی چالدی

يعنی نای وجودك كلوی حياتی قطع ايتمش ايكن كيرو نفخ روح ايدوب حيات
جديد وباقی عنايت بيوردی (وله من فی السموات والارض كل له قانتون وهو
الذی يبدؤ الخلق ثم يعيده وهو اهون عليه وله المثل الاعلی فی السموات والارض وهو
العزيز الحكيم ﴿ شعر ﴾ ای كرده لطفت هر نفس * جانم احسانی دكر *
منت نهم يكبارگی * بستان بده جانی دكر * زين آب وخاكم وارهان * در حضرت
پاكم رسان * تا دل كند در ملك جان * يكبار جولانی دكر * من عاشق زار توام * از جان
طلبكار توام * مشتاق ديدار توام * چون من هزارانی دكر * آن برقع از رخ بر فكن *
وز جان وارسته زتن * بين صد هزاران همچو من * سرمست وحيرانی دكر *
از ما جدايی ها مكن * ما را ز خود تنها مكن * جانا قياس ما مكن * بر دوستداران دكر *
آه ای آفريدهٔ كار بركمال و پروردگار ذوالجلال ﴿ مثنوی ﴾ ما چو مصنوعيم
وصانع نيستيم * بز چونكه مخلوق ومصنوعز موجد وصانع دكلز عجز
وقصورمزی عين اليقين كوروب وبو قدرتكده مقهور اولديغمزی حق
اليقين بيلوب سنك حكم وفرمانكه بو وجهله تسليم اولمشزدر كه ﴿ مثنوی ﴾
جز زبون وجز كه قانع نيستيم * قبضهٔ مشيتكده زبون وسندن هرنه كلورسه
قانعلردن غيری دكلز الحاصل سن پادشاه بی بدلك عبد حقيری ودست حكمتك
اسيری اولديغمز شرفيله مفتخر اولوب طورندن تجاوزايله حدن بيلوب وعبد
عاجز مرتبه سنده اولمغه قناعت ايتمشلردن وكندو فعللرنی صانعمز ديلردن
اولميوب جمله اعمال وافعال وارزاق واحوالمزك خالقی سن اولديغك بيلوب
واحيا واماته يدقدرتكده ايديكن كوروب هر ايشی سكا تفويض ايدوب حالمزه
شكر وقناعت وطريق جبر متوسطه عزيمت قيلدق (الله الذی خلقكم ثم رزقكم ثم يميتكم
ثم يحييكم هل من شركائكم من يفعل من ذالكم من شیء سبحانه وتعالی عما يشركون)
﴿ رباعی ﴾ بی حكم تو هيچ كار نتواند بود * بی حكمت تو شمار نتواند بود * چون
آمد وشد باختيار ما نيست * در بودنم اختيار نتواند بود * الهی سيدی ومولای
يوالمدن ازانلری سن بوله كتور و بولده اولانلری مقصودلرينه نور الهی بوله كلين
كندو بيلور انلاردن بزنه عائد اولور هر كس كندو نفسنی بيلور زيرا روز محشر
وفزع اكبر بر كوندر كه سندن اذن واجازت اولمادن كيمسه دن نطقه قدرت
وكيمسه دن كيمسه يه منفعت اولميوب ﴿ مثنوی ﴾ ما همه نفسی ونفسی می زنيم *
بز دوكلی نفسيلرز ونفسی نفسی فريادن اوروب صدمات قهركاه بطش
شديده كرفتار وسطوات افتراقكاه امدهجرانده خوار وزار اولمقدن قورقارز
وبو داهيهٔ مدهشه دن خلاص اولمق ايچون فضل ورحمت وعفو ومغفرت

تمنی قيلورز ﴿ رباعی ﴾ يكذره چو از حكم دكركون نشود * بی امر تو كسی براه
بيرون نشود * خون كشت دلم ز خوف اين وادی صعب * سنكی بود آن دل كه
ازين خون نشود * آه الها رحيما كريما وآی بزم سر بی سامان وسر سر كردانمزه كه
﴿ مثنوی ﴾ كر نخوانی ما همه اهرمنيم * اكر سن محض عنايتكله جذبهٔ
توفيق وهدايتك كوندروب بو وادیٔ كذرندهٔ كم كشته اولان عجزه بی فضای
وسيع فضل ورحمت وجای منيع وحدته دعوت وداخل جنت قبليه سين
بز جمله مز ظلمات انانيت ودركات نار فرقتده قالمش اهرمنلرز الهی شكر بی
حدسنك احسان بی عدكه اولسون ﴿ مثنوی ﴾ زآن ز اهرمن رهيد ستيم ما *
بو فقيرقوللرك اهريمنلكدن اول سببدن خلاص اولمشزدر ﴿ مثنوی ﴾
كه خريدی جان ما را از عمی * كه نقد عشق ومحبتكله بزم جان ودلمزی عمادن
اشترا وافاضهٔ انوار تجليات ذاتكله مشاهدهٔ جمالكه چشم بينا اعطا بيوردك
الهی سيدی ومولای بو عباد عملوكده خود بزمده ديه جك نه واردر كه
بر مصداق (العبد وما يملكه كان لمولاه) بو جسم وجان وجميعا بود وتوانمز سنك
عطا واحسانكدر پس ای منان وديان فضل وغفرانكله بزی وهم هستی
قيدندن خلاص ايدوب راه نيستی وفنا ومقام وحدت بقايه هدايت قيل كه
﴿ مثنوی ﴾ تو عصا كش هر كرا كه زند كيست * هر كيمك كه حياتدن
بهره سی واردر انك رهنما وعصا كشی سنسن زيرا (عبادی كلكم ضال الا
من هديته فاستهدونی اهدكم) ديو فرمانك اولان حديث قدسی وفقنجه جميع
عبادك طمطام ظلام عدمده غيب وبی نام ايكن فرمان كن ايله كشتی سواران
كون ايدوب صباح مشيتدن وزان اولان باد موافق ايجاده بادبان هدايتك
آچوب ساحل شهادته كتوردك وبريهٔ بشريته بعد الخروج عقبات مخوفهٔ
كثرات وشبهات وتده قوميوب نفخ روح اضافی ايله عصا كش حيات ابديه لری
اولوب مقصد اصليلری اولان منزل وحدت وسرای وصلته ايركوردك پس
اكر سنك عنايتك توفيق وهدايتك رفيق بيورلمازسه حينا ودريغ كه نه چشممزده
رؤيته بصيرت ونه جسممزده طاعته قوت ونه قلبمزده حقه ميل ورغبت
ونه جانمزده حلاوت عشق ومحبت اولور الهی سنك جذبات محبتك اولمادقجه
بو مودن باريكتر وتيغدن تيزتر راه پرخطره وضع قدم عزيمت ايتمكه قنغی دون
همتده قدرت واردر بل فرض حركت ونهضت ايده بيلم ديو نيت ايلسه او مقوله
طريق مضيقده ﴿ مثنوی ﴾ بی عصا وبی عصا كش كور چيست * بی عصا

اهرمن واهرومن
وآهريمن هرمزنك
قصرو مديله اوچی
لغتدر كه ظلمنده
اولان مخلوقه يعنی
ابليسه اطلاق
ايدرلر (لغت)

وبی عصا کش اولان اعمانك حالی نه‌در یعنی کم کشته‌ٔ راه غوایت وفرو برده‌ٔ چاه ضلالتدر ﴿ رباعی ﴾ در هرد وجهان من تو بی همره و بس * درسر نهان من تو بی آکه وبس * غیراز تو کسی دردل وجانم چه کند * اندردل وجان من تو بی همره وبس * آه ای احدی الذات وسرمدی الصفات بودل وجانك سندن غیری نه مرادی اولسونکه ﴿ مثنوی ﴾ غیرتو هرچه خوشست وناخوشست * سنك غیرك هرنه اولورسه اولسون اکرخوشدر واکرناخوشدر ﴿ مثنوی ﴾ آدمی سوزست ودین آتشست * آدمی سوزدر ودین آتشدر * بیت * اکر دیدار نمایی وجنت رابیارایی * برای دیدهٔ دوزخ کشنداز روضه طوبی را * ایمدی ای دل رسوا میل ماسوا ایله ﴿ مثنوی ﴾ هرکرا آتش پناه وپشت شد * هرکیمك نار شهوات نفس وهواسی پشت وپناهی اولدیسه اول مخدوع نقش سوا محبوب ازلی ومطلوب اصلیدن رودرقفا اولدیغیچون ﴿ مثنوی ﴾ هم مجوسی کشت وهم زردشت شد * هم مجوسی وهم زردشت اولدی زردشت وزرداشت وزاراداشت وزرداهشت وتشدیدرا ایله زردهشت واضع دین مجوس اولان حکیمك اسمی اولوب آتش پرست معناسنه دخی مستعملدر نته‌کیم لطیفینك بو بیتی ایله استشهاد اولنمشدر * بیت * بهل آیین پرویز وزرادشت * بشرع احمد مختارده پشت * کذلك مثنوی شریفك بومصراعنده دخی آتش پرست معناسنه اولمق ظاهردر امانفس وهواجب ماسوا ایله دیار تنده اولان جماعت حواس وقوایی مقتضیات شهوانیه‌ده استعمال ومزخرفات دنیاویه‌ده اعمال ایتدیکیچون هم مضل وهم ضال اولوب جماعات کثیره‌یی پرستش نارده وتنه اشتغال ایدن حکیم زردشته ضلال کبی اولور دیمك دخی وجهدر * علم شریفه خفی اولمیه‌که واضع کیش مجوس اولان زردشت منحوس طبقهٔ ثانیهٔ فرس اولان کیانیلردن لهراسب اوغلی کشتاسبك عهدنده ظهور ایتمشدر وفی فواتح المسکیة واما زردشت الفارسی فانه قداخذ الحکمة عن اصحاب موسی وبه دخل النار ولم تحرقه وکان جاماسب من اکبر اصحابه وفی بعض التواریخ الفرس فرق کثیرة وکان لهم ملة قدیمة وکان یقال للدائنین الکیومرثیة اثبتوا الها قدیما وسموه یزدان وهو عندهم هوالله تعالی والها مخلوقا من الظلمة وسموه اهرمن وهو ابلیس وکان اصل دینهم مبنیا علی تعظیم النور وهو یزدان والتحرز من الظلمة وهو اهرمن وبعضهم عظموا النور وعبدوا النیران وکان الفرس علی ذلك حتی ظهر زرادشت وکان علی ایام

مطلب در قصهٔ حکیم زردشت

یشتاسف ملك الفرس واظهر المعجزات لیشتاسف فدخل فی دینه وذکر لهم کتابا زعم ان الله تعالی انزل علیه وهو من قری آذربایجان وقال زرادشت بالباری انه خالق النور والظلمة وهو واحد لاشریك له وان الخیر والشر والصلاح والفساد انما حصل من امتزاج النور بالظلمة ولو لم یمتزجا لما کان وجود للعالم ولا یزال المزاج حتی یغلب النور الظلمة ثم یتخلص الخیر الی عالمه والشر الی عالمه وقبلته الی المشرق حیث مطلع الانوار * تفصیل قصه اولا زرادشتك تولدی حالنده طائفهٔ کبراندن نقل اولنورکه حکیم زردشت ضلالت سرشت رحم مادردن حین تولده خنده قیلوب حضار مجلس آوازهٔ خنده‌سن ایشتدیلر وزردشت اظهار معجزه پندار ایله کفنه وضع نار ایدوب سوزشی تأثیر ایتمدی بعده حضار مجلسك دخی اللرینه وضع ایتدکده انلری دخی یاقیوب اثر حرقتی پدیدار اولمدی تاریخ ابن اثیرده الی هذا الآن مجوسیلرك پرستش ایتدکلری کندو زعملرنجه اول آتشدندر دیو مسطوردر وبین المجوس مذکوره اولان عجیبهٔ زردشتیدن بری دخی بودرکه برکون زردشتك اشارتیله اون رطل توجی درت عدد بوتیه قویوب اریتدیلر بعده زردشت ارقه‌سی اوزره یاتوب اول روی کداخته‌یی سینهٔ زردشته دوکدیلر قدرت الهیه ایله سینه‌سنه منصب اولان اریمش توج دانه دانه فسرده اولوب اطرافنه دوکلدی وزردشته ضرر ایتمدی وحالت مزبوره‌یی دخی شکل معجزه‌ده اظهار ایتمکله خلق عالم انك استدراجنی معجزه وکرامت ظن ایتدی وبالجمله طائفهٔ مجوس زردشت منحوس ضلالت منکوسك بونك امثالی مزخرفات کثیره‌سن حکایت ایدرلر ولکن بومحله ثبتی مهم اولنلردن دکلدر * وحکی الطبری فی تاریخه عن ابن الکلبی ان زردشت کان من اهل فلسطین وانه عبر برهة من دهره خادما لبعض تلامذة ارمیا علیه السلام مختصابه اثیرا عنده فخانه وکذب علیه ونسب الیه مالم یقله فدعا الله علیه فبرص ولحق ببلاد آذربایجان وشرع بها دین المجوس وخرج متوجها الی یشتاسف وهو ببلخ فلما قدم علیه ودعاه الی دینه قبله * وروضة الصفاده تاریخ نیاکتی ومعجدن منقولدرکه زرادشت بدسرشت ابتداء حالده ارمیای نبی یعنی خضر علیه السلامك اصحابندن برینه تلمیذ اولوب اندن علوم غریبه تعلم ایلیوب حتی فن نجومه کمال ممارست ایله اوضاع کواکبدن شویله استخراج ایلدی‌که مانند موسی برصاحب ظهور وجوده کلدکه خالق نور وظلمت اکاشعلهٔ ناردن تجلی ایدوب خلق انکله دینه دعوت ایلیه پس اول غافل

ضیادن مراد نور معرفت ونار جذبهٔ عشق ومحبت ایدیکن فهم ایتیوب
نارپردودی نورودودزعم ایتمکله ابلیس مردودفرصت غنیمتدن معدود درد یوب ای
زردشت مطرود اول شخص موعود خودسنسن دیوتسویلات شیطانیه سیله
خاطر فاسدنه وسوسهٔ کونا کون القا ایلدی کما قال الشیخ فی فتوحاته المکیة
زردشت الفارسی قیل هونبی وقیل هو ولی من عباد الله الصالحین وهو اول
من عبد النار لانه ظن ان النار عین النور وذلك ان الشیطان خاطبه من عین
ذلك النار فظن انها وحی الهی وحسب نفسه نبیا من الانبیاء فدعا الناس
الی عبادة النار) الحاصل زرداهشت بوداعیه ایله اردیلده اولان سولان
نام کوه بلند آسمان همسره چیقوب خلوت وعزلت ومجاهده وریاضته بذل قدرت ایلدی
ولکن عقبات نفس ضاله وخطرات تخیلات باطله دن حراست ایدیجی برپیر
طریقته مراجعت ودامن تربیه سنه تشبث ومتابعت ایتمامکله خود رایی ایله
کثرت ریاضتدن حصوله کلان روشنالغی اکا شیطان صورت آتشده ارائت
ایدوب درون آتشدن مخاطبه یه مباشرت کوستردی زردشت بی هدایت دخی
کفتار ابلیس مکاری اخبار امین وحی کردکار پندار یله مخاطبات مزبوره یی
قلمه کتوروب اسم زند ایله موسوم بر کتاب ضلالت مرسوم یازدی بعدازآن
قلهٔ کوه سولاندن هبوط ایدوب بکا پیك جلیل اولان جبرییل کلوب اشبو
کتابی جبل سولانك قله سنده اولان غارك سقفندن انزال ایلدی و بکا رسالت
کتوردی دیو خلقی دین مجوسه دعوته باشلدی جبلت آدمی ایسه برمرتبه
محب فتنه وملاهیدر که زردشت ضلالات سرشتك باغ غوایته غرس ایتدیکی
کروم شقاوتك انکور حوادثی هنوز غوره ایکن حمقاء بی فکرتلر سکران اولوب
مستانه لك عربده سنه آغازه قیلدیلر وزمان قلیلده حدود آذربایجانده جم
کثیر اجتماع ایدوب سرحلقت بی کیاسلرن زردشت بدرقه شقاوتك قدم
غوایتنه قودیلر وعوام الناس کتاب زندده مسطور اولان رموزمن خرفه نك
فهمنده صعوبت چکمکله لاجل التفهیم بعض مشکلاتنی حل وایضاح ایدوب
برشرح یازدی واکا دخی پازند تسمیه ایدوب چونکه احوال زردشت افواه
جهانیانده دایروزند و پازند اصطلاحاتی السنهٔ آدمیانده جاری وسائر
واطراف واکنافه موابذه وتلامذه سی منتشر اولدی برکون کشتاسبك
مجلسنده دخی زرادشتك مدح وثناسی مذکور اولمغله کشتاسب بی هدایت
صحبت زرادشته رغبت وملاقاتنی کندویه باعث سعادت زعم ایدوب حدود

بلخدن نهضت وعدهٔ بی عد وعدهٔ لایعد ایله جانب زردشته عزیمت ایلدی
ولدی الوصول اول جاهل اوغلی اسفندیارك رغبتی ایله کیش مجوسه مائل وشیخ
سعدینك بو بیتنده اولان مفهومدن غافل اولوب نار جحیمه داخل اولدی * بیت *
اکر صد سال کبر آتش فروزد * اکر یکدم درو افتد بسوزد * و برروایتده کشتاسب
اول امرده دین مجوسی قبول ایتیوب زرداشتی یدی ییل کامل زندانه قویوب
حبس ایلدی اتفاقا برکون کشتاسب اسب سوار اولوب خدم وحشمیله کشت وکذاره
چیقمش ایدی ناکهان زندان اوکندن مرور ایدرکن راکب اولدیغی فرسك
درت آیاغی یله داخل حلقوم زمین اولوب اژرماقالسادی و کشتاسب وتوابعی
قضیهٔ مزبوره دن متحیر اولوب انواع خیالاته دوشدی بالآخره کشتاسب
فریفتهٔ خیال بوواقعه نك حکمتی سؤال ایچون زردشتی زنداندن چیقاروب
پیشگاهنه احضار وعجیبهٔ مزبوره نك سرنی استفسار ایتدکده زردشت مکار
ایتدی ای شاه کامکار بن خالق نور ونارك رسول مختاری ایکن دعوتمی عدم
قبول ایله رسالتمی انکار ایتدیکك ایچون سوار اولدیغك فرس بو بلایه
کرفتار اولوب سنی دخی امتحان واختبار درپس بکا بیعت واقرار ایدرسك
چارپای اسبك اولکی حالنه عودت ایتمك ایچون دعا قیلایم دیمکله کشتاسب
درحال متقبل اطاعت اولدقده چارپای اسب پادیپا کما فی الاول پدیدار
اولدی وخیال مزبورك شهودی کیاست کشتاسبی مفقود قلمغله خیال
باطلی حق حسبانیله کمر طاوعتی میان بندمتابعت ایدوب اطراف ممالکده
آتشکده لر بنیادنه مباشرت ایلدی و بیضاویك موالدی اولان بیضانام
شهری ولایت شیرازده اول بنا وعمارت ایتدی واون ایکی بیك جلود بقر
دباغتنه امر ایدوب زیاده تراشیده وورق آهو کبی رقیق اولسون دیودقت
کوستردی پس برموجب فرموده اول پوست بقور دباغت واوراق غزاله کبی
تنك وصالح کتابت اولدقده زردشت مفر بجمك طبع سقیمندن پدیدار
وسزاوار احراق باتشار اولان کفتار زخارف نشارنا هموارن آلتون حل ایله
اوراق مزبوره یه یازوب نقش ونکار ایتدیلر ودیار اصطخرده برقلعه واچنده
بردخمه بنیاد ایدوب کتاب مجوسیان اولان زند وپازندی تعظیم تمام
وتوقیر واحترام ایله درون دخمه ده دخمه قیلدیلر وعوام نامی قراتدن
منع ایچون باب محافظه سندن حفاظ وحراس وضع ایدوب وخواص واشراف
تحفظ ومذاکره سنه رغبت ایتمك ایچون وظایف کثیره تعیین ایتدیلر وملت

دخمه) پنهان
کردن چیزیرا

مجوسیه دن تمرد ایدنلری هركیم اولورسه اشد سیاست ایله قتل وعقوبت ایتمكله جمهور خلایق كیش مجوسه لاحق اولوب وطریق خلافدن احترازی كندولره واجب اولوب ومراسم زرداشتی بی رعایتله مقام اتحادده جمع اولوب بو بیتك مفهومنه مشغول اولدیلر * بیت * ظاهر وباطن بداغ اتحادت سوختیم * هم درون باتو یكی داریم هم بیرون یكی * ابو منصور ثعالبینك غرر السیر نام كتاب تواریخنده مسطوردر كه زردشت میان مردمده ترتیب ایتدیكی آیین مجوس بودركه نار نوردن واعظم اسطقساتدن اولدیغی جهتدن تقرب حق ایچون آتشی وسیله اتخاذ قیلوب خلقی پرستش ناره سوق ایلدی وعنصر آب دخی باعث قوام خلق وسبب عمارت دنیا اولمغله انك تنزیه وتكریمی واجبدر دیوب مادامكه لبن ویاخود ماء اشجار وعنب وسائر مایعات ایله مخلوط اتمدكجه آب مجرد ایله ازالهٔ نجاسات واماطهٔ قذرات ایتمكدن نهی ایدوب اكل میته دخی حرامدر دیدی ودرون انساندن خروج ایدن هرشی منفذدن خارج اولورسه نجسدر زعمیله عند الاكل خروج ایدن ریق آغزده اولان طعامی نجس ایتمكدن احتراز ایچون طعامی غایتله زمزم چیكنمك سنت اولسون دیدی وحین طلوع وغروبده ونصف نهارده اوچ وقت صلوة مفروضه تعیین ایتدی واخشاب واخزفدن اولان اوانی متقبل نجاستدر دیو ایچندن اكل طعام حرامدر دیدی وآدم علیه السلام عهدنده ابناسنه بناتنی تزویج مشروع ایدی دیو دلیل كتوروب اخوات وبناتك نكاحنی مجوسیلره حلال قیلدی وتزوج نسوانده عدد معین ایتمیوب هرنه قدر ایسترسه كزتزوجی جائزدر دیدی وطلاق اوچ شیئك بریله واقع اولور كه بری زنا وبری سحر وبری ترك دیندر وزنا وسرقه حرامدر دیوب عقوبت زنا ایچون اوچ یوزدكنك اورلق ویاخود اوچ بیك اقچه النمق وعقوبت سرقه ایچون دخی عدولدن اوچ كیمسه شهادت ایتدكدن صكره سارقك بورنی ویاخود قلاغنی یرماق وسرقه ایتدیكی شیئك قیمتنی غرماسنه الیویرمك حكم ایلدی وجسدمیته یاپشماغی تجویز ایتمیوب روحك انتقالیله میت نجس اولور شویله كه بركیمسه میتی مس ایلسه غسل واجب اولور دیدی وكیجه ده وكوندزده اینجق بركره طهارت واجبدركه اللرین ویوزین یوماقدر دیدی وزعمنجه زكات دخی امر ایدوب كیش مجوسده اولانلر جمیعماللرینك ثلثنی اخراج ایدوب ملت مجوسیه ده اولان فقراء ومساكینه ویوللر ویاخود آتشكده لر یاپمق وصولر

كتورمك وكوپرو وخانلر بناسنه صرف اولنوب عمارت زمین ایدیكز دیدی وشویله زعم ایتدی كه ارواح موتی فصل اول بهارده حیاتده ایكن ساكن اولدقلری منزللری زیارت ایچون عودت ایدرلر پس هركس بیوتنی تنظیف ایدوب وپاك فرشلر دوشیوب واطعمهٔ شهیه وضع ایدوب بعده هركس احبابیله اول اطعمه یی اكل ایدرلر تا كه ارواح موتی بیتلرینك نظافتندن وروایح اطعمه دن تقویت بولهلر دیدی اعاذنا الله الملك الغفار من شرور هؤلاء الاشرار والفجار ونحمد الله علی نعمة الاسلام الذی هو احسن الادیان واصحها واطهرها وصلواته علی المصطفی محمد خیر من ارسل بخیر ما انزل الحاصل زردشت حكیم توابعنه بومقوله مزخرفاتك كیمی تحلیل وكیمی تحریم وآداب واركاننی تعلیم وتفهیم ایتدكدنصكره كشتاسب ایله اطراف ممالكی كزنت وخلقی دین مجوسه دعوت ایدوب بونك اوزرینه اوتوز بش سنه مرور ایلدی وزردشت سفر مقر یتمش یدی یاشنه اردی مرو بدركه بو اثناده فسانام برشهره واردقلرنده خرد ادبه نامنده بررجل زردشتی اوروب قتل ایتدی كشتاسب دخی قاتل مزبوری ومعینی اولان بیك نفر مقداری آدمی قتل وسیاست ایدوب تلامذهٔ زردشتدن اولان حكیم جاماسبی مقرنكبث ماآب خلافتنه اجلاس ایدوب تلامذهٔ سائره اوزرینه رئیس قیلدی سقراط حكیم دخی بوزمانده ایدی وبوندنصكره كشتاسب دین مجوسك تقویتنه اهتمام ایدوب حكیم زردشتك ترهات باطله ومزخرفات عاطله سنه اعتقاد ایله جمله قوم ورعیتی مجوسی ملت وحریق نار شرك واثنینیت وغریق دریای كفر وجهالت اولوب كشتیٔ وجودلرن كرداب ضلالتدن تخلیصه قادر اوله مدیلر ❊ نظم ❊ درین كشتی بسی كشتند غرقه * درین بودند هفتاد ودو فرقه * همه غرقاب در دریا بماندند * عجایب خوار وناپروا بماندند * یكی كشتیٔ دیكر هستدر یاب * درآن كشتی حقیقت زود بشتاب * رها كن صورت وكشتی صفاتت * طلب كن درمیان دریای ذاتت * ایدی بنم روحم اكر راغب راه هدایت وطالب طریق سلامت ایسك زنهار وزنهار زردشت نارهفركبی پیر پرور اولیسان وكندو زعم وحسبانیله ریاضت چكوب بعض خیالات باطله ایله بولدن ازان اهل ضلالته تبعیت ایتمیوب طریق اقوم شریعتدن چیقمه وكندو علم ومعرفت وفن منطق وحكمت موجبنجه بندخی خلوت وعزلت ومجاهده وریاضت چكوب ارباب مجتنك بولدقلری یولی بندخی بولورم ودامن پیر طریقته تشبث وجذبات

اسكندر تبریز دارایه جلوس ایتدكده ایران وفارس وعراقده مجوسیلرك شهرلرن قوميوب منهدم وخراب ایلدی وآتشكده لری ایله كتب زردشتی آتشه یاقدی سنه

حقه توسل ایتمدکجه نائل وصلت اولورم زعم ایتمه ور یاضتدن صورت نما اولان
خیالاته وجودو یرمیوب علم مغیبات وخفیاته عالم اولدم وهمنه دوشمه که ابلیس
نفس وانانیت نارشهوت وطبیعتی سکا نور محبت شکلنده ارائت قیلوب ونار
شهواتك ایچندن مخاطبات اغوائیه وتسویلات شیطانیه ایدوب زردشت کبی
چاه ضلالته القا ونار خوابته احراق واصلا قیلور ﴿ نظم ﴾ ره شیطان خیال
اندرخیالست * همه عین و بال اندر وبالست * چه کونه هرچه کو یدناصوابست
همه کارش درایجا خورد وخوابست * ره فسق وفجورت اونمودست * که عین
آتشی اوبر ز دودست * چو آتش ذات او باشد ندیدی * میان آتشی خوش
آرمیدی * تو درخوابی خبر اینجاند اری * که آتش سوختت اینجا بزاری *
طبیعت عین شیطانست درباب * درین آتش میا وتیز اشتاب * الحاصل
ای مستمع قابل تتبع بعض کتب ورسائل ایله بی مرشد کامل طریق عزلت
وریاضته داخل ومخدوع خیال باطل واسیر قید وجود زائل اولیوب بلکه
نظری کبریت احمر وصبغة الله الاکبر اولان برمرشد اکملك دامن همتنه تشبث
وتوسل ایدوب نور تجلی وحدت ذاته واصل اولمقدن غیری هر نه اولورسه
اولسون ملتفت ومائل اولمه زیرا ﴿ مثنوی ﴾ کل شیء ما خلا الله باطل *
حقدن غیری هر شی هالك ومضمحل وفانی و باطل وآفل وزائل اولوب
﴿ مثنوی ﴾ ان فضل الله غیم هاطل * حقیقتده غیم هاطل وسحاب ممطر
فضائل غیر زائل فضل الهیدر یعنی لا یزال ولا ینقطع باران عنایت وامطار
هدایت یاغدریجی وتجلیات نامتناهی ایله ثمرات مشاهدات لایتناهی بتوریجی
غیم فضل حق وسحاب فیض وجود مطلقدن غیریسی دکلدر علم شریفه
خفی اولمیه که * ع * الاکل شیء ما خلا الله باطل * قولی صحابۀ کرامدن
ابو عقیل لبید بن ربیعة العامری رضی الله عنهك اشعارندن اولوب مصراع
ثانیسی * وکل نعیم لا محالة زائل * قولیدر مشار الیه زبدۀ بلغا وفحول شعرادن
اولوب اکرچه جاهلیتده واکر اسلامده شریف ومرعی وجواد وسخی ایدی
وکندونك قبیله سی اسلامه داخل اولدقلری سنه ده توفیق الهی ایلدك دخی
بدرقۀ راهی اولمغله قدم پاك حضرت خاتم رسالته جبین سای اطاعت اولوب
اسلامه کلدی وصحیحینده مثبت ومسطوردر که حبیب خدا علیه من صلوات الله
الازکی درست ترین کفتار شاعر کلمۀ لبیددر دیو مصراع اولی مجرای انوار
الهامات اولان لسان خورشید لمعانلرندن اجرا بیوردی کما روی عن ابی هریرة

مطلب
فی الاکل شیء ما خلا
الله باطل وذکر احوال
لبید الشاعر رضی
الله عنه

قال الجوهری
لا محالة لا بد یقال
الموت آت لا محالة
(لغت)

رضی الله عنه من طریق البخاری ومسلم عن النبی صلی الله علیه وسلم انه قال
اصدق کلمة قالها شاعر کلمة لبید * ع * الاکل شیء ما خلا الله باطل * وکلامه
کلام اطلاقی صحیح اولدیغنه الفیۀ ابن مالکده بو حدیث شریفله استشهاد
اولنمشدر کما قال العلامة محمود بن محمد العینی فی کتابه المسمی بشرح الشواهد
الکبری الاستشهاد فیه انه اورده شاهدا لاطلاق الکلمة علی الکلام وهو
مجاز مهمل عند النحویین ومستعمل عند المتکلمین وهو من باب تسمیة الشیء باسم
جزئه علی سبیل التوسع وفاضل ومتبحر ابن عبد البر استیعابده دیرکه لبیدك
بو شعرنده بر بیت واردر که شعر مزبور اسلامی حالنده صدور ایتدیکنه
دلالت ایدر کما قال وهو شعر حسن فیه ما یدل علی انه قال فی الاسلام الله اعلم
وذلك قوله * بیت * وکل امریء یوما سیعلم سعیه * اذا کشفت عند الاله المحاصل *
ولامیۀ لبیدك قصیده سی اولندن بو بیته کلنجه واقع اولان ابیات بلیغه بونلردر
﴿ شعر ﴾ الا تسألان المرء ماذا یحاول * انحب یقضی ام ضلال وباطل *
اری الناس ما یدرون ما قدر امرهم * بلی کل ذی لب الی الله واصل * الاکل شیء
ما خلا الله باطل * وکل نعیم لا محالة زائل * وکل اناس سوف یدخل بینهم *
دویهیة تصفر منه الانامل * وکل امریء یوما سیعلم سعیه * اذا حصلت عند الاله
المحاصل * ولکن محمود عینی شواهد کبراده بو قصیده یی تمامها ایراد دنصکره
عبد الرحمن بن عوف رضی الله عنهدن مفصل ومشروح بر روایت نقل ایدرکه
بر کون مکۀ مکرمه ده مجلس قریشده ابو عقیل بو قصیده یی انشاد ایتدیکنی
صحابۀ کرامدن عثمان بن مظعون استماع ایدوب لبید بن ربیعة * الاکل شیء
ما خلا الله باطل * قولنه کلدکده عثمان بن مظعون صدقت یا لبید دیوب لبید دخی
* وکل نعیم لا محالة زائل * مصراعنی ایراد ایتدکده کذبت دیوب لبید ایکی کره
بیت مزبوری انشاد وعثمان ایکیسنده دخی اولنی تصدیق وثانی یی تکذیب
ایلدی زیرا کل نعیم قولنده کلام عموم نعیمه شاملدر نعم جنت خود لا محالة
باقی وغیر زائل اولمغله عثمان بن مظعون قول لبیدی رد ایدوب ایتدی یا ابا عقیل
هر نعمتك زوالی صحیح دکلدر قابل زوال اولان نعیم دنیادر بوخسه نعیم اخری
لا یزال ولا یفنادر دیدی واکرچه کم لبید ایام جاهلیتده دخی ذم دنیا صددنده
اولمغله ذکر نعیم کل لفظنه مضاف الیه اولدیغی تقدیرجه دخی نعیم دنیانك
عمومی مراد اولنمشدر ولکن قول مزبور لبیددن چونکه اسلامدن عاری
اولدیغی حالده صادر اولدیسه کلاملری مطلقا عموم نعمه محمول اولوب بر خوای

(قال من يحيى العظام وهى رميم) و برمصداق (ويقولون متى هذا الوعد ان كنتم صادقين) احياء عظام رميم و بعدالاحياء اول يوم عظيمده حضرت عزيزو حكيم (وهو بكل خلق عليم) كفار ومشركينه عذاب اليم وزمرهٔ مؤمنين موحدينه جنات نعيمده (ان اصحاب الجنة اليوم فى شغل فاكهون هم وازواجهم فى ظلال على الارائك متكؤن لهم فيها فاكهة ولهم مايدعون سلام قولا من رب رحيم) موجبنجه انواع نعم دائمه وآلاء باقيه اعطاسيله تعظيم وتكريم ايده جكنه مشركان مكه نك اعتقادلرى اولمامغله عثمان بن مظعون كذبت ياابيد ديوب جملهٔ مشركينه تعريض مراد ايتمشلردر حتى اول مجلسده اولان سفهاء مشركيندن بريسى قالقوب وجه عثمانه برطبانچه اوروب مجروح العين اولديغى مرويدر وابن ملك مشارق الانواره يازديغى مبارق الازهار ايله موسوم اولان شرح مشهورنده لبيدك قول اولى تصديق وقول ثانيسى تكذيب حضرت رسول عليه السلامدن دخى واقع اولديغنه روايت ايراد ايتمشلردر كما قال وروى ان لبيدا لما انشد هذا المصراع قال عليه السلام صدقت ولما قال * وكل نعيم لامحالة زائل * قال عليه السلام كذبت فان نعيم الجنة لا يزول بو تقديرجه صاحب الاستيعاب ذكر اولنان بيت ايله لبيدك بو شعرى اسلامى حالنده وارد اولديغنه دلالت واردر ديديكى اكرچه بيتده اهل اسلام كلامنه مشابهت دخى وار ايسه كيرو مسلم اولميوب وهم بلاطائلدر وجائز كه لبيد بيت مزبورى اسلامى حالنده سويليوب قصيده سنه صكره دن الحاق ايتمشدر ديو خاطره واقع اولورسه خاطرهٔ مزبوره دخى مندفعدر زيرا كيرو استيعابده مسطوردر كه اكثر نقلهٔ اخبارك اتفاقى بونك اوزرينه دركه لبيد اسلامه كلديكى كوندن آخر عمرينه وارنجه شعر انشا وياخود انشاد ايتمامشدر كما روى (قال عمر بن الخطاب رضى الله عنه للبيد يوما يا اباعقيل انشدنى شيئا من شعرك فقال ماكنت لاقول شعرا بعد اذ علمنى الله البقرة وآل عمران فزاده عمر فى عطائه خمسمائة وكان الفين) خبر مزبور شواهد عينى ده دخى وجه مشروح اوزره مذكوردر اما بعضيلر دخى لبيد اسلامى حالنده انجق بو بيتى انشا ايلدى ديمشلر * بيت * الحمدلله اذلم يأتنى اجلى * حتى اكتسيت من الاسلام سربالا * ولكن بعضلر بو بيتك منشيسى قردة بن نفاثة السلولى رضى الله عنهدر ولبيدك اسلامى حالنده انشا ايتديكى بو بيت اطيفه در ديمشلر * بيت * ماعاتب المرء الكريم لنفسه * والمرء يصلحه القرين الصالح * ابن عبدالبر دخى بيت اول قردة بن

نفاثه نك اولديغن ترجيح ايدوب وهو اصح عندى وقداتى فى موضعه من كتابنا هذا بيورمشلر كما قال فى الاستيعاب قردة بن نفاثة السلولى من بنى عمرو بن مرة ابن صعصعة بن معوية بن بكر بن هوازن كان شاعرا قدم على النبى عليه السلام فى جماعة من بنى سلول فامره عليهم بعد ان اسلم واسلموا فانشأ يقول ﴿شعر﴾ بان الشباب فلم احفل به بالا * واقبل الشيب والاسلام اقبالا * وقد اروى نديمى من مشعشعة * وقد اقلب اوراكا واكفالا * الحمدلله اذلم يأتنى اجلى * حتى اكتسيت من الاسلام سربالا * وام المؤمنين عايشهٔ صديقه رضى الله عنهادن نقل ايدرلر كه بكاليدك اون ايكى بيك بيت سويلديكى روايت اولندى بيورمشلر و بو دخى انلردن مرويدر كه انه قالت رضى الله عنها رحم الله لبيدا حيث يقول ﴿شعر﴾ ذهب الذين يعاش فى اكنافهم * وبقيت فى خلف كجلد الاجرب * لاينفعون ولا يرجى خيرهم * ويعاب قائلهم وان لم يطرب * ثم قالت فكيف لو ادرك زماننا هذا وذكر المبرد وغيره ان لبيد بن ربيعة العامرى الشاعر كان شريفا فى الجاهلية والاسلام وكان قد نذر ان لاهبت الصبا الانحر واطعم وفى خبر المبرد ان الصبا هبت يوما وهو بالكوفة مقتر مملق فعلم بذلك الوليد بن عقبة وكان امير عليها لعثمان فخطب الناس فقال انكم قد عرفتم نذر ابى عقيل وما وكد على نفسه فاعينوا اخاكم ثم نزل فبعث اليه بمائة ناقة وبعث اليه الناس فقضى نذره) وطول عمر لبيدده اختلاف واقع اولوب انس بن مالك رضى الله عنهما روايتى اوزره يوز قرق برياشنده وفات ايتمشدر وعلى قول البعض هجرت نبويه نك قرق برنجى سنه سنده يوز اللى بدى ياشنده معاويه رضى الله عنه شامدن كوفه يه دخول ونخيله نام موضعه نزول ايتديكى كونده متوفى اولمشدر اما اصح روايت بودر كه زمان خلافت عثمان رضى الله عنهده بلدهٔ كوفه ده وليد بن عقبه نك ايام امارتنده انتقال ايتمشدر وقيل عاش لبيد بن ربيعه حتى بلغ تسعين سنة فانشأ يقول ﴿شعر﴾ البس فى مائة قد عاشها رجل * وفى تكامل عشر بعدها عمر * ثم عاش حتى بلغ مائة وعشرين سنة فانشأ يقول ﴿شعر﴾ ولقد سئمت من الحيوة وطولها * وسؤال هذا الناس كيف لبيد * ايمدى لبيدك مقوله شاعر رشيد وشريف وسعيد وجواد ومجيد ايديكى معلوم اولديسه شمدنصكره * ع * الاكل شئ ماخلا الله باطل * قولنك من حيث الاعراب والمعنى تحقيقنى استماع قيل پس شواهد كبراده اولان تفصيل وتحقيقك خلاصه واجمالى بودر كه على قول سيبويه لفظ الاما بعدنك

نحوقنسه دلالت ایدیجی کلهٔ تنبیه وحرف استفتاح غیرمرکبه‌در اکرچه
زمخشری مرکبه‌در دیمش ولکن قول زمخشری ادعادر وده‌واسنه دلیل
ایراد ایتیوب مرجح دکلدر دیمشلر وکل شیٔ کلام اضافی ومبتدا وباطل
خبر بدر ولفظ کل عند الاخفش کاه اولورکه اضافه‌دن مجرد وحال اولق
اوزره منصوب اولور اماعند الجمهور مشهور بودر که لفظ کل لفظا ویاخود
معنی اضافه‌دن خالی اولماز مثلا (وکل اتوه داخرین) قول کریمنده معنی
مضافدرکه وکلهم تقدیرنده‌در وکل نکره‌یه مضاف اولسه افرادک عمومن
ومعرفه‌یه مضاف اولسه اجزانک عمومن اقتضا ایدر مثلا کل رمان مأکول
دیمک صحیح اولور اما کل الرمان مأکول قولی صحیح اولماز ولفظهٔ الله دخی
ماخلا ایله مستثنی ومنصوبدر زیرا خلا اوزرینه ماداخل اولسه لاجرم مابعدنی
نصب ایدوب جرایتمز اکا بناء که خلامادنصکره صله واقع اولور اماخلا بغیرما
اولسه حاشا کبی حرف جراعتبار اولنورسه مابعدنی جرایدوب خلازید دیلور
ومصدر مضاف اولمق دخی جائزدر دیمشلر واکر خلایخلو خلوادن فعل
اعتبار اولنورسه فاعلی وجوبا مضمر ومستثنی مفعولی اولور کانک تقول خلا
من جائنی من زید پس ماخلانک محلی حال اولمق اوزره منصوبدر دیو سیرافی
جزم ایدوب تقدیر کلام الاکل شیٔ حال کونه خالیا من الله باطل دیمک اولور
اماظرفیت اوزره منصوب اولمق دخی تجویز اولنمشدر بوتقدیرجه مامصدریه
اولوب ومضاف تقدیری لازم کلوب تقدیر کلام الاکل شیٔ وقت خلوه من الله
باطل دیمک اولور وجرمیٔ نحوی اعرابدن برقول ایراد ایدوب مازائده اولمق
اوزره خلا وعدا ماایله اولدیغی تقدیرجه حرف جر اولمق جائزدر دیدیکنی
عینی شواهدنده بعد الایراد قول مزبور شاذدر دیمش زیرا مازائده اولمغه
شرط بودرکه داخل اولدیغی حرفدن مؤخر اولوب وحرف جرمادن مقدم
واقع اوله کقوله تعالی (فبما رحمة من الله) و(عما قلیل) و(مما خطیئاتهم) پس
ماخلا الله قولنده خلامادنصکره واقع اولمغله مازائده وخلاجاره اولمغه مجال
یوقدر وباطل ضدحق اولنه‌دیرلر واصطلاح متکلمینده باطل دیوانتفاعدن
خارج اولنه دیرلر ولکن ضدحق اولنه اطلاق اصحدر دیمشلر اماعرف شرعده
باطل تعبیری اعیانده شول شیدرکه عین اول معنی ایچون مخلوق ایکن ذکر اولنان
معنای مقصود عیندن بکلیته بروجهله فوت اوله که عینده معنادن اثر باقی
قالمیوب همان فقط صورتی قاله ولهذا کائن ثابتدن عبارت اولان حق مقابله‌

باطلده ذکر اولنور وقال العلامة محمود العینی وفی الشرع یراد بالباطل ماهو
المفهوم منه لغة وهو ماکان فائت المعنی من کل وجه مع وجود الصورة
اما العدم محلیة التصرف کبیع المیتة والدم اولانعدام اهلیة المتصرف کبیع
المجنون والصبی الذی لایعقل فان قلت مامعناه ههنا قلت المعنی ههنا کل شیٔ
سوی الله تعالی زائل فائت مضمحل لیس له دوام *خلاصهٔ کلام ای برادر
سعادت انجام حاصل مرام بودرکه حقدن غیرده وجود حقیقی یوقدر
وماسوایه مستقلا وجود نسبت اولنمق وهم باطل وخیال بلاطائل ولوح
اکوانده منقش اولان صور کثرات محو ومضمحل وبرفحوای (کل شیٔ هالک
الاوجهه) تعینات وجودات لامحاله هالک وزائل اولوب مبدع موجودات
وموجد مکونات اولان ذات احدیتدن غیری باقی ودائم یوقدر فاذا کان کذلک
اول حی ابدی وباقیٔ سرمدی طلبندن دور ومهجور وفانیات زائله ایله
مسرور ومغرور اولق انسان اولانه لایقمیدر بوغفلت وجهالت وکسالت
وبطالت نیجه بر نیجون عالی همت وطائر اوج قربت اولیه سن انصاف ایدر
مغربی نه خوب دیمشدر ﴿شعر﴾ آفتاب وجود کرد اشراق * نورا و
سربسر کرفت آفاق * نیست ایام خلوت وعزلت * نیست هنکام ازواوثاق *
پای برمرکب عزیمت آر * زانکه عزم درست تست براق * بکذر از کرسی
وزعرش مجید * التفاتی مکن بسبع طباق * روی آور بعالم توحید * درکذر زین
جهان شرک ونفاق * تارسی زین جهان جور وجفا * بسرای پر ازوفا
ووفاق * اسم خود محو کن ازین طومار * رسم خود برتراش ازین اوراق * که جز
اونیست در سرای وجود * بحقیقت کسی دکر موجود * اماسکانه چاره
ای دل صدپاره که ظل زائل ولاتحته طائل اولان مزخرفات باطله‌یه مائل
اولماغله معنای مقصود عینکدن بکلیته فایت ومضمحل اولوب صورت بی‌معنی
ایله قید سلاسل خیال باطل وصدمات خطیئات ایله فروبرد چاه حب دنیای
هائل و(حب الدنیا رأس کل خطیئة) حدیث شریفنک مفهومندن نه عجب
غافل اولمش سن عجبا ای مست شراب غفلت دنیانه‌دن عبارت وبوحدیث
شریف ایله نه معنایه اشارت ایدیکی معلومک اولمشمیدر ایمدی برمصداق
(کل ماشغلک عن مولاک فهو دنیاک) دنیاعبدک اثبات اغیار ایله مطلقا اغیاره
التفات ونفسک انانیت وتعیناته قید اولدیغیدر زیرا برعبد سالک که ترک
صور محبوبات ماسوات ومحبوباتدن مجرد اولماسه اول کیمسه برشیده متعین

ووجودنده برشی تعیین واثبات متعین ایدربعنی اول قیدبند تعین کندویه وآخره اثبات نفس وتعین ایله دنیایه محبت ایدنلردن اولوب لاجرم ذکر اولنان اثباتی رأس جمیع خطیئات اولور زیرا کندونك وآخرك وجود وتعینلرین اظهار حق اخفادر مع هذا حق ظاهر اولوب عبدك انانیتدن خبری حجابی یوقدر ایمدی بنم روحم برخوای (الا بذکر الله تطمئن القلوب) الله بس وماسواه هوس * دیوالله الله ذکرنه مشغول اول که رب ایله عبد میاننده اولان حجاب رفع اولوب بی من ومامشاهده وعیان حصوله کله کما قال ابرهیم الطاووسی رحمة الله علیه فی کتابه المسمی بیروز الکنز من الاشارة والرمز (اعلم ان العالم بمجموعه شخص کلمة الله تعالی الا تری ان کلمة الله (الف) یشیر الی الذات (ولامان) یشیر الاول الی تجلی الذات والثانی الی الخلق کله (وهاء) یشیر الی ظهور انوار الذات من جمیع الخلایق هذا معنی الدنیا من حیث العبارة اما معنی الدنیا من حیث الاشارة اعلم ان الدنیا (دال) یشیر الی الدنی الفانی (ونون) یشیر الی النفس (ویاء) یشیر الی الحی الباقی (والف) یشیر الی اختیار النفس الدنی الفانی علی الحی الباقی وای خطیئة اعظم عند الله تعالی من هذا الاختیار ومثل هذا الاختیار وصف الاشراء والفجار اعاذنا الله الملك الغفار من ذلك انه المتفضل بالجود والاحسان ﴿ نظم ﴾ هزاران شرح کفتم ازحقیقت * توماندستی هنوز اندر طبیعت * چه کویم تا تو دربند وجودی * بمانده درمیان نارودودی * درین پیغوله صورت کرفتار * بماندستی وشمست ناپدیدار * بهر نوعی که کفتم سراسرار * نظرداری تو براین نقش دیوار * درآن دیوار کنجی زیراوبین * چه می کویم تواین کنج نکوبین * دمی بیدار باش وکوش را باز * بسوی حق کن ای یار سرافراز * توخود بشناس وجز حق هیچ منکر * صور هیچست اندر هیچ منکر * همه دنیا خرابی درخرابیست * شده پیری نه هنکام شبابیست * کذر کن زین سرای پر زمانم * که هردم رنج بینی زو دمادم * همه دنیا زوال اندر زوالست * رهجانان کمال اندر کمالست * جهان جان طلب کر یار یاری * ترا با دنیی وعقبی چه کاری * بکوای دل که آخر مر چه بودت * توجان جان طلب بکذر ز بودت * توجان جان طلب بکذر زهستی * که چون هستی رها کردی برستی * همان جانان طلب در کل احوال * رها کن بعد ازین هم قیل وهم قال * پس ای خلان ابرار واخوان اخیار کاشف الاسرار مولانا خداوندکار قدس سره دنیا ظل خیال واینجنده اولان هرشی صدد هلاك وزوالده اولوب اکر نیك واکر بد

حقدن غیرنی طلب شرك وضلال اولدیغن بعد البیان اصحاب کمال دنیادن انتقاله بروجهله ملال چکمیوب بلکه قدوم موت ایله مرفه الحال اولدقلرین اعلام ایچون بوسرح شریفه شروع بیوردیلر

﴿ بازکشتن بحکایت علی کرم الله وجهه ﴾
﴿ ومسامحه کردن اوباخونی خویش ﴾

امام علی کرم الله وجهه‌نك حکایه‌سنه رجوع ایتمك وعلی ذوکرم قاتلنه مسامحه ایتمسی بیاننده‌در یعنی کاشف اسرار یقین مولانا جلال الدین بیغای شکرخای زبانلرینه خطاب ایدوب بیوررلر که ای طوطی بیان شیرین زبان ﴿ مثنوی ﴾ باز روسوی علی وخونیش * کیرواسد الله الغالب علی بن ابی طالب کرم الله وجهه‌نك والك قاتلی ابن ملجمك حکایتنه کیت ﴿ مثنوی ﴾ وآن کرم باخونی افزونیش * واول قاتلنه اولان کرم ومروت وفضل وفتونی بیان ایت که اول آفتاب انوار ولایت وبدرمنیر اسرار کرامت الطف وملایمت ایله ابن ملجم حاضر ایکن غائب منزلنه تنزیل ایدوب ﴿ مثنوی ﴾ کفت دشمن را همی بینم بچشم * روز وشب بروی ندارم هیچ خشم * ایمدی بن دشمنی یعنی قاتلی روز وشب کوزمله کوردم ولکن بو بنم قاتلم اولسه کرکدر دیو اکا اصلا قلبمده خشم وغضب طوتمازم ﴿ مثنوی ﴾ زآنکه مرکم همچومن خوش آمده‌ست * زیرا که بنم موتم من وحلوا ونکبین احلی کبی الذواشهی واطیب واعلی کلمشدر ﴿ مثنوی ﴾ مرك من دربعث چنك اندرزده‌ست * بنم مرك وموتم بعثه دست اورمشدر یعنی بو حیات فانیه ازاله سنه‌نه غم که یوم بعثده اولان حیات باقی به ال اورمش واول ثانی‌یه متصل اولمشدر ﴿ رباعی ﴾ هرجان که زحق حجابی افتادست * درهردوجهان عذابی افتادست * هرروح که همولایتی افتادست * درعالم بی نهایتی افتادست * ایمدی بنم روحم راه مطلوبده اولان حیات تازه وجراحت محبوب راحت بی اندازه اولدیسه لاجرم ره جانانه ترك جسم وجان ایدوب ﴿ مثنوی ﴾ مرك بی مرکی بود مارا حلال * اولمکسزن اولمزه حلال اولور ﴿ مثنوی ﴾ برك بی برکی بود مارا نوال * ورزق بی برکی بزه نوال وعطا اولور یعنی برفنایه واصل اولورز که متصل بقا اولوب هرکز زوالی یوق وبررزق معنوی ایله مرزوق اولورز که دنیاده‌کی کبی زراعت وحراثت وزحمت ومشقتی یوق ﴿ رباعی ﴾ وقتست که بی زحمت جان بنشینم * برخیزم وبرهردوجهان

مطلب
تفسیر ولاتلقوا بایدیکم الی التهلکة

بنشینم * از عالم هست و نیست آزادیم * و آنکه بیرون این و آن بنشینم * آه ای طالب
درد الله ﴿ مثنوی ﴾ ظاهرش مرگ و بباطن زندكی * فی سبیل الله جسم
جان ترك ایدنلرك اكرچه ظاهری موت و فنادر ولكن باطنی حیات و بقادر
﴿ مثنوی ﴾ ظاهرش ابتر نهان پایندكی * و اكرچه موت جسمانینك
ظاهر حالی دنیادن قطع علاقه‌در اما من حیث المعنی دار بقاده حیات
سرمدی و بقاء ابدی‌یه وصول‌در مثلا ﴿ مثنوی ﴾ در رحم زادن جنین را
رفتنست * رحم مادرده اولان جنینه طوغمق كیتمكدر ﴿ مثنوی ﴾
در جهان اورا زنو بشكفتنست * جهانده جنینه یكیدن آچلمقدر حاصل
كلام اكرچه رحمده اولان جنین مسكن مألوفنی ترك ایدر اما كلبرك رعنا كبی
كلشن جهان دلكشایه واروب تازه و شكفته اولور كذلك شكم جسمده اولان
جنین جان دخی اكرچه مسكن مألوفی اولان مضیق تندن خروج ایله بدندن
قطع علاقه ایدر اما كلشن بقا و بوستان لقایه عروج ایدوب جنات وسیعه‌نك
ورد خندانی اولور و رحم مادرده جنینك غذاسی دم و نشئین دنیاده انواع نعم
اولدیغی كبی داخل جنات و نائل درجات اولان ارواح طیباتك دخی غذاسی
نعم انوار و فواكه اسرار اولوب ابدی دولته فایز اولور ﴿ رباعی ﴾ دلرا كه هزار ساله
در خون كشمش * وقتست كه درخطهٔ بیچون كشمش * وبی شاهد پردهٔ كه جان
داردنام * موبش كیرم ز پرده بیرون كشمش * ایمدی بنم جانم چونكه جان عالم
بیچونیدن كاشدر رحم تن و شكم بدنده پرده نشین فرقت اولدیغنه بی صبر و طاقت
اولوب اول عالم قدس آشیانه جولان ایتمكه آرزو اولمشدر زیرا ﴿ رباعی ﴾ جانی كه
بنور حق ندارد امید * در عالم اوهام بماند جاوید * چون ذره سر كشته بود در سایه *
چون كودك یكروزه بود در خورشید * فاذا كان كذلك ﴿ مثنوی ﴾ چون
مراسوی اجل عشق و هواست * چونكه بنم جانب اجله عشق و محبتم واردر
﴿ مثنوی ﴾ نهی لاتلقوا بایدیكم مراست * ولاتلقوا بایدیكم نهی بكا واقع
اولمشدر كما قال تعالى فی سورة البقرة (وانفقوا فی سبیل الله ولاتلقوا بایدیكم
الی التهلكة واحسنوا ان الله یحب المحسنین) التهلكة مصدر كالتضرة
والتسرة والهلك بمعنی التهلكة والهلاك فی الاصل انتهاء الشیء فی الفساد
والالقاء طرح الشیء والباء عند البعض زائدة كقولهم اخذت القلم وبالقلم
فهما لغتان مشهورتان مستعملتان والمراد بالایدی الانفس والمعنی ولاتلقوا
انفسكم الی التهلكة وقیل بل فیه حذف المفعول تقدیره ولاتلقوا انفسكم بایدیكم

الی التهلكة روی انه لما نزل قوله تعالی (الشهر الحرام بالشهر الحرام والحرمات
قصاص) قال رجل من الحاضرین والله یارسول الله مالنا زاد ولیس احد
یطعمنا فامر رسول الله صلی الله علیه وسلم ان ینفقوا فی سبیل الله و یتصدقوا ولا
یكفوا ایدیهم عن الصدقة ولو بشق تمرة یحمل فی سبیل الله فیهلكوا فنزلت
هذه الآیة علی وفق مراد رسول الله واخرج الفریابی وابن جریر وابن المنذر عن ابن
عباس رضی الله عنه فی الآیة (لیس التهلكة ان یقتل الرجل فی سبیل الله ولكنها
الامساك عن النفقة فی سبیل الله) واخرج عبد بن حمید والبیهقی فی الشعب
عن الحسن فی قوله تعالی (ولاتلقو بایدیكم الی التهلكة) قال هو البخل لان الامساك
من حب المال وحبه یؤدی الی الهلاك ولذلك سمی البخل هلاكا * ماحصل بیان
چونكه حبیب الرحمن امر یزدان ایله انفاقه فرمان بیوردی بعضلر اكر بز
انفاق مال ایدرسك مفلس اولمقدن خوف اولنور دیوب زرقلری باینده
حقده بدكمان اولدیلر پس اول رب و خلاق ذكر اولنان ظن بدی رفع و ازاله
ایچون بیوردیكه (وانفقوا فی سبیل الله) یعنی یا عباد مؤمنین طریق خدا و راه
غزاده مالكزی انفاق و عطا قیلكز و نفسكزی كندو الیكز ایله فقر و افلاس
خوفنه القا و تهلكه‌یه مبتلا ایتمكز زیرا خشیت انقطاع ارزاق ایله فتاح و رزاق
اولان معطی و خلاقه سوء ظندن ایسه نفسكزی جانب هلاكه یعنی فقره القا بهتر
و اولی‌در ایمدی (ما انفقتم من شیء فهو یخلفه وهو خیر الرازقین) فحوای كریمی
اوزره حضرت حق و جواد مطلق انفاق فی سبیل الله ایدن عبادینه اكر دنیاده
و اكر اخرتده رزق بی عد و ثواب لایعد احسان ایده جكنه حسن ظن ایدیكز
و بذل مال و جان ایله احسان قیلكز زیرا تحقیقا حق تعالی محسنلری سور
و منفقلردن راضی اولور اما شویله كه سد ابواب صدقات ایدوب صفت ردیهٔ بخل
و شح ایله متصف اولورسه كز اكر من حیث الباطن و اكر من حیث الظاهر هلاك
اولورسكز زیرا صفات بخل تخریب بواطن و دست اعدا تخریب ظواهر ایدر
آه ای مستمع هوشمند مؤمن موحد بو آیت كریمه‌نك مضمون عزت افزونن
هوش له حلقه بكوش قیلدقلرنده امواج بحار سخالری جوش و خروشه كلوب
زمرهٔ زاهدین دنیا و مافیهایی اهلنه ترك ایله طریق حقده بذل نفس ایدوب
اهل قناعت اولدیلر و فرقهٔ عاشقین بر فحوای (ومما رزقناهم ینفقون) حقدن
نائل اولدقلری نعم ذوق و صفایی طالب درد اولان مستمدلردن دریغ ایتمیوب
افاضهٔ نور محبت قیلدیلر و كروه عارفین دخی نائل اولدقلری مقام فناده

وجودلرینی فقدان ایله سرلرنده وجدان حقدن غیری اولسامغله بذل ارواح
ایتدیلر ومقام احسانه ارتقا ایتکله لذائذ انس مشاهدات ایله کوندن اعراض
قیلوب اربکه نشین حب ذاتی اولدیلر زیرا مراتب مشاهداتده رتبهٔ احسان
جملهدن اعلا اولمغله حق جل وعلا دخی مقام احسان محبته مقرون ایدیکن
اعلام ایدوب (والله یحب المحسنین) بیوردی * بیت * زهی شراب وزهی
شورش وزهی مستی * زهی عطا وزهی منت وزهی احسان * امابعض
مفسرین دخی بووجهله تفسیر بیورمشلرکه وقتاکیم حق سبحانه وتعالی
انفاق ایله امر ایتدیسه نفسلری ایچون قدر کفایه برشیء ابقا ایتمکدن دخی
نهی ایتدی زیرا لاجرم هر بر نفس مأکول وملبوسه محتاجدر اکر کایت ایله
مالنی انفاق ایدوب قدر کفایه باقی قالمز ایسه تهلکهیه مفضی اولور
بوتقدیرجه اشبو آیت کریمهنك دخی مفهومی (ولاتجعل یدك مغلولة الی
عنقك ولاتبسطها کل البسط) آیت کریمهسنك موافق مضمونی اولور فلهذا
بیضاوی رحمةالله علیه دخی بومعنایه اشارت ایدوب (وانفقوا فی سبیل الله)
ولاتمسکوا کل الامساك (ولاتلقوا بایدیکم الی التهلکة) بالاسراف وتضییع
وجه المعاش دیو تفسیر بیورمشلر وقیل التهلکة القنوط قال ابوقلابه هو
الرجل الذی یصیبه الذنب فیقول لیست لی توبة فییأس من رحمةالله وینهمك
فی المعاصی پس علی القول المذکور بوآیت کریمه انلرك شاننده اولورکه کثرت
ذنوبدن یأسه دوشوب من‌بعد بکاغفران یوقدر وتوبه واستغفارم قبوله
قرین اولماز دیوب منهمك فی المعصیه اولان مسرفینه حق جل وعلا بیوررکه
ای عباد مذنبین بنم رحمتمدن قنوط ایله نفسکزی هلاکه القا ایتمکز و بوقدر
کناهی اولنه باب مغفرت مسدوددر دیو بدکان اولمه کز بلکه بکا حسن ظن
ایدیکز کیم بن قوللریمك حسن ظنلری قتندهیم کاوردفی فی الحدیث القدسی
(انا عند ظن عبدی بی فلیظن بی ماشاء) وقال صلی الله علیه وسلم (ظنوا بربکم
ان سیغفرلکم ظنوا بربکم ان سیتوب علیکم ان حسن الظن من العبادة) وقال
علیه السلام (لایموتن احدکم الاوهو یحسن الظن بالله فان حسن الظن بالله ثمن
الجنة) پس بوتقدیرجه تهلکه یأس وقنوطدن عبارت اولور * بیت * کناه
بنده عظیم وعذاب دوست الیم * ولی برحمت وفضلش امیدهادارم * اما ابن
جریر وابن ابی حاتم بوآیت کریمهنك سبب نزولنده زیدبن اسلمدن روایت
ایدرلرکه برکون حضرت خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم اصحاب کرامی

غزواتدن برینه بعث ایتدکده بعضلرك نفقهٔ عیال وقوت مایهلری یوغیکن
امر رسوله کمال امتثاللرندن بی برك وساز غزوهٔ منبورهیه شد رحال ایدوب
پیاده لکدن وجوع وعطشدن بی مجال اولوب یولده قالمغله خدای متعال
بوآیت کریمه یی انزال ایدوب بیوردی که ای فقراء مؤمنین سزك انفاق
فی سبیل الله وتصدقکز نفقهٔ اهل وعیالکزدر قوت مایهکز اولمیان سفردر
وطن ایدوب راه غزاده جوع وعطشله نفسکزی تهلکهیه القا ایتمکز وقوت
مایهلری اولان دخی فقرایه احسان ایدیکز کیم الله سبحانه وتعالی محسنلری
سور بیوردی پس بوتقدیرجه تهلکه راه غزاده پیاده اولانلرك کرسنه وتشنه
لکدن زه مانده اولدقلری بدر وقیل فی معنی الآیة (وانفقوا فی سبیل الله) بالاموال
والانفس التی اشتراها الله منکم کقوله تعالی (وجاهدوا فی سبیل الله باموالکم
وانفسکم ذلکم خیرلکم) کما اشار الیه القاضی فی تفسیره بقوله اوبالکف عن الغزو
والانفاق فیه فانه تقوی العدو ویسلطهم علی اهلاککم ویؤیده ماروی عن ابی
ایوب الانصاری صاحب رسول الله علیه السلام انه قال نحن اعلم بهذه وانما
نزلت فینا صحبنا رسول الله صلی الله علیه وسلم ونصرناه وشهدنا معه المشاهد
فلما قوی الاسلام وکثر اهله رجعنا الی اهالینا واموالنا نقیم فیها ونصلحها فنزلت
فکانت التهلکة الاقامة فی الاهل والمال وترك الجهاد) حاصل کلام ای غزات
مسلمین اموال وانفسکز ایله جهاد فی سبیل الله ایدوب تسلیم مبیعدن امتناع
ایله نفسکزی القا الی التهلکه ایتمکز کیم جنت اولان منع ثمن ایله هلاکه ملاقی
اولورسز وکذلك جهاد نفسده افراط اعتدا ویاخود تفریط ایله هالك
اولمیهسز ورهط واحده اوزرینه وحدها مبارزته مسارعت ایله جهاد کفارده
افراط ونفس واحده ایکی کافردن فرار ایله تفریط ایتیوب نفسکزی هلاکه
القا ایتمیهسز وهمچنان ای قوای عقلیه مالك اولدیغکز نقود علمیه واجناس
عملیه وارزاق اخلاق مرضیه یی راه خداده انفاق ایدوب قوهٔ نظریه وعملیه
وادراکات وهمیه واعمال دنیه واخلاق ردیه ایله نفسکزی حقدن قطیعهٔ بعده
القا ایتمکز وکذلك حقوقده تفریط وحظوظده افراط وموافقات نفوس
ومخالفات نصوص وتزکیهٔ قلب وتجلیهٔ روحی ترك ایتمك واستجلاء احوالده اعمال
وفتوره رکون وحسناته غرور ایله مفتون اولمق عموما نفسکزی تهلکهیه القادر
ایمدی نفوسکزی نارشهواتدن وقایه ایله مع نفوسکم ورین غفلاتدن قلبکزی رعایت
ایله مع قلوبکم وروحکزی حجب تعلقاتدن حمایت ایله مع ارواحکم واسرارکزی

ملاحظهٔ اغياردن حفظ وكلايه ايله مع اسراركم احسان ايدوب ومع الخلق
تصفيه ودفع اذيات وايصال خيرات ايله ومع الله مأمورات ومنهياتك عبوديت
ومضرات و بلياته صبروتحمل ومبراتده منعمه شكر وجميع حالاتده حقه توكل
وجزئيات وكلياتده جمله اموری حقه تفويض واحكام ازلياته تسليم واقضيهٔ
اولياته رضاوار ادات محدثاتدن مع الفنا ارادت قديمهٔ قائمه بالذاته توسل ايله
محسنلردن اوليكز كيم حق سبحانه وتعالى وصف مشاهدات ايله عيانده اولان
محسنلردن راضيدر * بيت * تومرهم دل ريشى وراحت جانى * دواى
درددل بيدلان نكودانى * اى مستمع قابل وراه محبتده بذل نفس وماله
مائل بو آيت كريمه ده واقع اولان تحقيقات مفسرين مفهومك اولديسه
معلوم اوله كه سلطان الوالهين مولانا جلال الدين عليه رحمة الله رب العالمين
بو آيت كريمه ايله اقتباسدن نه معنايى مراد بيوردقلری خفى اولوب بو محله
مناسبتى بولنمق وتطبيق وتوفيق اولنمق مشكلاتندندر پس فهم درست ايله
توجيهه محتاجدر كه معناى مراد منجلى اوله زيرا حق جل وعلا نفسى تهلكه يه
القادن نهى ايتديسه لاجرم منهى عنهدن اجتناب لازمدر كاشف الاسرار
مولانا خداوندكار ايسه آدم الاوليا امام على المرتضى تهلكهٔ نفسدن امتناع
ايتميوب جانب اجله عشق وهوا ايله ابن ملجمه * ع * اقتلونى يا ثقاتى لايما *
بيوردقلرين انها ايدرلر ايدى الله اعلم بو آيت كريمه نك بو محله مناسبت
وتوفيق بو وجهله اولوركه عشاق الهينك وصلت حقدن غيرى مرادلرى
اولميوب اكرچه كيم آتش عشق احراق ماسوا ايتكله تنلرى دخى جان اولوب
ديدهٔ بصيرت ايله مشاهدهٔ جمال وحدت ايدرلر ولكن مادامكه عالم كون
وفساددن اولان بدن عنصرى ظاهرا دخى متلاشى اولوب روح مجرد
اكل وشربه مبتلا اولان تن قيدندن مطلق اولميه وصلت محضه محقق
اولمزدبو ﴿ شعر ﴾ من آن دم ازجهان آزاد كردم * كه صيد واحد قهار
باشم * چوفيضى هست جان را دردو عالم * چه قيد كهكل فخار باشم *
مضمونجه كمال شوق ومحبتلرندن كويا كه كندو الرى ايله نفس بهيمه لرين
هلاك و بدن عنصريلرين راه عشقده اتلافه شتاب ايدرلر پس بايديكم قولنده
اولان حرف بازائده اولميوب مفعول محذوف مقدر اولمق اوزره معشوق ازلى
عاشقلرينه بيوركه اى وصلت ذات احديتمه ورؤيت جمال وحدتمه مشتاق
اولان بى صبر وطاقتلر اكرچه كيم سزه موت وفنا سكردن احلى وحيات

فانيه دن حيات باقيه احرى واوليدر ولكن نفسكزى كندو الكزايله هلاكه
القا ودركاه عزتمه ناله وحنين ايله وضع جبين ايدن ابدان ساجدينكزى
بنم امرمه مخالف اماته وابلا ايتديككزه رضاى شريفم يوقدر پس وجه
مشروح اوزره اولان نهى لاتلقوا جانب اجله عشق وهواسى اولان ارباب
ولايه مخصوص اولور زيرا جمله منهيات طبعه الذ واشهى ونفسه انسب
واحلى اولان شيلردندر مثلا لاتأكلوا الحجر والسم ديمز دوام ايسه موتى احلى
كورميوب بلكه موتدن كمال خوف ايله نفرت ايدرلر ايدى موتى كريه كورنلره
ولاتلقوا نهى مجازا اولوب بلكه نهى حرز بورخاصهٔ عاشقلره در ديو حضرت
مولانا لسان علىدن بيوررلركه ﴿ مثنوى ﴾ زآنكه نهى ازدانهٔ شيرين بود *
زيرا كه نهى دانهٔ شيريندن اولور يوخسه ﴿ مثنوى ﴾ تلخ را خود نهى
حاجت كى شود * تلخ وشوره به خود نهى چن حاجت اولور باخصوص
﴿ مثنوى ﴾ دانهٔ كش تلخ باشد مغز و پوست * بر دانه نك كه اب وقشرى
مراوله ﴿ مثنوى ﴾ تلخى ومكروهيش خود نهى اوست * انك مرارت
وكراهتى خود اول تلخ ومكروهك نهيدر ايمدى امر محقق اولديكه نهى
لاتلقوا موت واجله مشتاق اولان عشاقه ايش پس اى ابن ملجم چونكه
مقتضاى عشقله ﴿ مثنوى ﴾ دانهٔ مردن مرا شيرين شدست * دانهٔ موت
بكا الذ واحلى اولمشدر پس لاجرم ﴿ مثنوى ﴾ بل هم احياء پى من آمدست *
بل هم احياء آيت كريمه سى بنم كبى شهيد تيغ درد الهى اولانلر ايچون كلمشدر
ايمدى فى سبيل الله مقتول اولان شهدايى موت ايله فانى اولديلر ديمه سن
* بيت * كرمن بيرم مرا مكوييد بمرد * كومرده بدزنده شد ودوست ببرد *
كما قال تعالى (ولاتقولوا لمن يقتل فى سبيل الله اموات بل احياء ولكن لاتشعرون)
اى ولاتقولوا لمن يقتل فى جهاده الاصغر والاكبر هم اموات بل احياء بحيوة
سرمدية الهية لان من قتل فى سبيل الله فهو حى عند فنائه عن الحيوة الانسانية
بالحيوة الربانية كما ورد فى الحديث القدسى (ومن قتلته فانا ديته)(ولكن لاتشعرون)
ما حالهم وكيف معادهم وما لهم لان حيوتهم ليست بالجسد ولامن جنس
ما يحس به من الحيوانات بل بامر لايدرك بالعقول بل بالوحى وانتم محجوبون
بالحيوة الحسية عن الحيوة القدسية نزلت فى قتلى بدر من المسلمين وكانوا اربعة
عشر رجلا ثمانية من الانصار وستة من المهاجرين حيث قالوا هم ماتوا وزالت
الحيوة ونعيم الدنيا ولذاتها عنهم قال الصادق رضى الله عنه من مرض فى

شوق الحبيب فرؤيته طبيب له ودواء ومن افناه عن وجوده ابقاه بلقاء شهوده)
وقيل (من ذبح نفسه من اربعة اشياء فى اربعة مواضع يعنى حرصها من الدنيا
فى مذبح التفريد ورأس آمالها وفرجها بصرع التجريد وقطع رأس ميلها الى الآخرة
فى مقتل التحقيق ورأس رياستها بين الخلق فى صحراء التوحيد البس الله تعالى روحه
اربعة لباس فى اربعة مقام لباس سناء المعرفة فى مقام المكاشفة ولباس صفاء المحبة
فى مقام المشاهدة ولباس ضياء التوحيد فى مقام القربة ولباس انوار الانابة بنعت
البسط فى مقام المخاطبة فحينئذ يخلص من سكرات الموت وصار حيا لا يموت ابدا
بيت اكر تو عاشق راهى ز زنديكان دركاهى * به پيش زخم شمشيرش نه شايد
فكر سر كردن * پس دانه موت جانلرينه شيرين وزخم تيغ يار ايله مقتولين اولان
عاشقين ايچون (بل احياء) بيورلديسه حيات انسانيه لريدن فانى اولدقلرينه
نه غم كه حيات ربانيه ايله باقى اولوب ديدارى رؤيت جمال وحدت واجرلرى
دخول جنات ذات احديتدر كما قال تعالى فى آخر سورة آل عمران (فالذين هاجروا
واخرجوا من ديارهم واوذوا فى سبيلى وقاتلوا وقتلوا لاكفرن عنهم سيئاتهم
ولادخلنهم جنات تجرى من تحتها الانهار ثوابا من عند الله والله عنده حسن
الثواب) آه كيم جنته دخول بعد محو السيئات اولوب بو آيت كريمه ده ايسه
محو سيئات ودخول جنات مقاتله يه وفى سبيل الله مقتول اولمغله شرط قيلندى عند
العاشقين ايسه اعظم ذنوب وجوددر كه (وجودك ذنب لا يقاس عليه ذنب آخر)
بيورلمشدر ذنب وجودك ايسه مكفرى شمشير بران عشق خدادن غيرى دكلدر فلهذا
عشاق الهى كشته تيغ ربانى اولمغله بذل جان وروان و بو رباعى مفهومنى ورد
زبان ايدرلر ﴿ رباعى ﴾ ماجو هر پاك خويش بشناخته ايم * پيش از اجل
اين خانه برانداخته ايم * از پوست برون خسته زمرك آزاديم * كاين پوست
بزندكان بپنداخته ايم * پس اول شير شمشير زن وهژبر دلير پيل افكن شاه
ولايت مدار حيدر كرار دلدل سوار دخى حضرت سرور عالم صلى الله عليه
وسلمك جميع مشاهدنده موجود اولوب هر بر محاربه ده شيرانه جنك وعرصه
پهناى نبردى چشم عدو به چشم ميمدن تنك ايدوب صدمه ذو الفقار عدو
شكار يله صناديد كفار خاكسار سرنكون چاه دار البوار وكله خون آغشته لريله
ميدان پيكار لاله زار اولدى بالخصوص فتنه جويان خوارج بد كرداردن بى حد
وشمار نجارى طعمه شمشير آبدار ايدوب برخواى (وقاتلوا) غزا وجهاده بذل
اقتدار بيوردى ولكن بر موجب (وقتلوا) حيات عاديه وقيد صور وهميه دن

مطلب
تفسير ولا تقولوا لمن يقتل فى سبيل الله

كليت ايله مفارقت وبلاقيص بدن وبى ما ومن قربت يار آرزوى وضيات ايله
نوش جام شهادته دخى مسارعت ايدوب ابن ملجمه ايتدى اكرچه كيم كندو
اليز ايله نفسمزى تهلكه يه القادن نهى اولندق ايسه شكل بغاتده اولان دست
تقاندن جرعه شهادت نوش ايتمكدن منع اولنمدق ديو بردار زلف يار اولان
منصورك كفتارنى اشعار ايدوب بيورديلر كه ﴿ مثنوى ﴾ اقتلونى يا ثقاتى
لائما * اى بنم ثقاتم بنى لوم ايتديككز حالده قتل ايديكز كيم ﴿ مثنوى ﴾ ان
فى قتلى حياتى دائما * تحقيقا حيات دائمه بنم قتلمده در زيرا ﴿ مثنوى ﴾ ان فى
موتى حياتى باقيا * تحقيق وتحقيق بنم حياتم موتمده در اى جوان ﴿ مثنوى ﴾
كم افارق موطنى حتى متى * باقى وحقيقى اولان وطنمدن نيجه يه دك مفترق ومهجور
قاله يم بو فرقت نيجه يه دك حتى نيجه يه دك دور اوله يم ايمدى اى ساقى جام شهادت
بكا شراب ناب مواصلت ايچور كيم قيود جسمانيه دن مجرد اولوب موطن اصلى
اولان مرتبه احديتده راحت اولام ﴿ نظم ﴾ ز بهر عاشقان پر خون يكى جام *
فرستى تا فرو نوشم سرانجام * فراقت آنچنانم كرد مجروح * كه قوت رفته است
از چشم واز روح * چنان از اشتياقت مستمندم * كه چون آهو فتاده در كمندم *
منم سوزان وصل اشتياقت * كه مى سوزم چو شمعى ز اشتياقت * وصالت اين
زمان بفرست اى جان * كه تا پيشش فدا كردانم اين جان * آه كيم اى خلان صفا
﴿ مثنوى ﴾ فرقتى لو لم تكن فى ذا السكون * اكر شو سكونده يعنى سكناى جسمده
اولان سكونده مسكن حقيقيدن فرقتم اولميدى وياخود اسم اشارت ايله مشار
اليه اولان جسم ولام تعريف مضاف اليه دن بدل اولوب لو لم تكن فرقتى فى
هذا الجسم سكونى تقديرى اوزره اكر بنم شو بدن عنصريده اولان سكونم وطن
حقيقيدن بعد وفرقتم اولميدى ﴿ مثنوى ﴾ لم يقل انا اليه راجعون * انا اليه راجعون
دينلميدى آه كيم عالم صورى بى بقا وجسم عنصرى دار ابتلا اولمغله حق جل وعلا
بلاء اهل ولاء وصبر على الجفا مؤمنين اصفيايه مورث اهتدا اولديغن اعلام
وانها ايدوب (ولا تقولوا لمن يقتل فى سبيل الله اموات بل احياء) بيوردقدنصكره
قسم ايدوب بيورر كه (ولنبلونكم بشئ من الخوف والجوع ونقص من الاموال
والانفس والثمرات وبشر الصابرين الذين اذا اصابتهم مصيبة قالوا انا لله وانا
اليه راجعون اولئك عليهم صلوات من ربهم ورحمة واولئك هم المهتدون)
حقا كه اكر خوف ورجا اكر جوع واشتها ونقص اموال وانفس وجميع مصائب
وبلايا نك قيدنه بعد الابتلا هويدا اولمشدر ﴿ نظم ﴾ بلاى تو ز نفس تست

مطلب
تفسير ولنبلونكم بشئ من الخوف والجوع

اینجا* که اینجا بکنی توشور وغوغا* دلم در بند چشم مبتلا شد * ازآن بیخود
میان صد بلاشد * ازین صورت ندیدم هیچ راحت * بجز رنج و بلا ورد ومحنت*
بلا ازخود ببین صورت رها کن * ازین آلودکی خود باصفا کن * بلا کش تا نقا
آید پدیدار* بده جان تاخدا آید پدیدار* قدم بیرون نه ازچاه بلاتو* بکو تاچند باشی
مبتلا تو* دوای درد تو صبرست ای جان* که روزی تو ببینی روی جانان *
دوای درد توهم مرك باشد* که اندر راه حق کل ترك باشد* چنین خواهد
بدن درآخر کار* که ویران باشد آخر نقش دیوار* بسوی خود کشم ای دوست
ازدور* که من باشم بدیدارتو مسرور* ایمدی ای یار مبتلا بو آیت کریمه مبتغاسیجه
حق سبحانه وتعالیدن اعطا اولنان بلا وابتلا جواهر اخلاق انسانیه بی معادندن
اخراج وهویدا ایتمکیچوندرکاورد (ان الناس معادن کمعادن الذهب والفضة)
وکتاب ربانیده واقع اولان (انا جعلنا ما على الارض زينة لها لنبلوهم ايهم
احسن عملا) آیت کریمه سی دخی بو معنایی بیان ایتمشدر پس لاجرم اعمال نتایج
اخلاق نفسدن اولدیغنه سنت الهیه بومنوال اوزره جاریه اولدیکه جواهر
شکرك استخراجنده عبادنی بلاء نعمته مبتلا ایلیه نتکیم سلیمان علیه السلامی
نعمته مبتلا قیلوب معدن سلیمانیدن جواهر نعمت پدیدار اولدقده (انه كان عبدا
شكورا) بیوردی وایوب علیه السلامی دخی استخراج جواهر صبرایچون
بلا محنته مبتلا قیلوب (انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب) بیوردی ﴿نظم﴾
بلا چون انبیا کش دررہ عشق* اکر هستی حقیقت آکه عشق* بلای قرب کش
تاراز بینی* هرآنچه کرده کم باز بینی* الحاصل ذکر اولنان قانون الهی اوزره
هر برکس على حسب دینه بر بلا ایله مبتلا اولوب بعضیسی مصداق (بشيء
من الخوف والجوع) بعض خرقله اختبار اولنورز را ابتلاده سر الهی بودرکه
ذکر اولندیغی اوزره اهل عنایته نعمت ومحنتده بوسع الطاقة والاستطاعة
بلا وعنا جواهر شکر وصبری معادن روحانیه دن اخراج ایدر واکرقدر قوت
ومقدار استطاعتدن زیاده اولسه شکر وصبرك ضدی اولان کفران وجزع
نمایان اولورکه جوهران مزبورانك دخی کانی نفس اماره درکه اول معدنك
موضعی وجود اهل رد در ولهذا قال تعالى (وان من شيء الا عندنا خزائنه
وما ننزله الا بقدر معلوم) ای بقدر قدرة اهل القبول والعناية وعدم قوة اهل
الرد والضلالة و بعضیلری دخی بقدر الاستعدادات برفحوای (ونقص من
الاموال والانفس والثمرات) امتحان اولنوب بو جمله دن بر ینه و یاخود مجموعنه

صبر وتحمل وحقه توکل ایدن عبادنی تبشیر ایدوب (وبشر الصابرين الذين
اذا اصابتهم مصيبة قالوا انا لله وانا اليه راجعون) بیوردی یعنی حضرت مبدع
المصنوعات حبیبی سید کائنات علیه افضل الصلوات مؤمنین صابرینی حالده
ومآلده تبلیغ بشارالله امر ایدوب بیوررکه حبیبم بلیات مزبوره ایله مبتلا
اولان عبادمی حالت خوفده توکل و یقین ورجایه جرأت وحالت جوعده تزکیهٔ
نفس وتنقیهٔ قلب وتصفیهٔ روح وتخلیهٔ سر ونقص اموالده دفع حرص وغفلت
ورأس کل خطیئة اولان حب دنیایی درونلرندن ازاله وکنز لا یفنی اولان حصول
قناعت ایله تبشیر ایت ونقص انفسده حالت مرضلری کفارت ذنوب وموت
اقربادہ قطع تعلقات ایله بشارت قیل وآفت ثمراتده مژده ویرکه تلف اولان
ثمراتك خلفی انواع عطیاتله مرزوق اولورلر ومآلده دخی عذاب بعددن نجات
وجنتده درجات عالیات وثواب بی حساب ایله ابلاغ بشارات بیوررکما قال تعالى
(انما يوفى الصابرون اجرهم بغير حساب) وبالجمله حبیبم عباد صابرینه مژده
اولسونکه حالات صبردن هر برحالده وماضی واستقبالده بن انلر ایله معیتده یم
زیرا تصبر على المصايب واخلاق مزبوره ایله تخلق بنم احسانمدر اکر بنم
توفیق لطف وعنایتم عبادمه رفیق اولمسه صبره قدرتلری اولمزدی نتکیم
(ان الله مع الصابرين) ودخی (واصبر وما صبرك الا بالله) آیت کریمه لری
معیت مزبوره یه شاهدلردر قال صاحب العرایس (الخوف ههنا على سبعة
اقسام خوف من النفس وخوف من الشيطان وخوف من الكفار وخوف من النار
وخوف من الفراق والقطيعة وخوف الحجاب وخوف التعظيم والاجلال * اما
خوف النفس فهو جبن الطبيعة ممزوج بضعف البشرية يهيجه قهر الحق
لامتحان العبد في محل العبودية ليظهر صدق محبته من رعونات بشريته ولا يزول
هذا الخوف من العبد اصلا في جميع عمره لان هذا صفة نفسه والنفس مطبوعة
بالجهل وقلة عرفانها بصدق مواعيد مولاها الا في اشراق شمس اليقين بنعت
التمكين وغالب هذا المقام خطرات وان كان اصله وطنات وتفصيل هذا الخوف
من النفس خوف فقدان الرزق ونفورها من المجاهدة واضطرابها في تصديق
وعد الله في الآخرة * واما الذي من الشيطان فهو تخويف العدو مريد الحق
في ترك الدنيا بالفقر الدائم والامراض والاوجاع وبذل المهجة لتلف النفس
وفقدان المقامات وهذا امتحان الله تعالى لاوليائه ليثبت جزاء محاربتهم على
عدوهم ويظهر صدق نياتهم في مقاماتهم * واما خوف الكفار فهو خوف قطع

مطلب
الخوف على سبعة اقسام

الجوة وزوال الصورة فى القتل والضرب وتعذيب الابدان لان الانسان يحب حيوته ويبغض موته فيبتلى الله بخوف الكفار ليبدو صفاء صدق حب اقاء الله من حب حيوته كما قال تعالى (فتمنوا الموت ان كنتم صادقين) * واما خوف النار فهو لجام النفس الامارة يلجمها بطش قهر الحق حتى يمنعها به من سوء الآداب والافعال والاخلاق المذمومة والعوارض البشرية ورجس الطبيعة وفرط الشهوات واقتحامها فى الكبيرات وايضا امتحنه الله بخوف النار حتى ينظر هل يسكن فيه ان طلب الوصول اليه من خوف النار لان خوف النار من جملة الحجاب بين العبد والرب * واما خوف الفراق فهو خوف دائم فى قلوب العباد ماداموا فى الدنيا وهو اعظم الامتحان ليجتهدوا فى طلب المراد ببذل المهج والانفراد عن جميع الاكوان حتى يصلوا الى مقام الانس بلا صفات النفسانية ورحمة البشرية * واما خوف الحجاب فهو تهييج العناية بنعت الرعاية من اسرار اهل المحبة حتى يفروا منه اليه لانهم يعلمون انهم مبتلون منه به واما خوف التعظيم والاجلال فهو امتحان منه لاهل المكاشفة فى مقام المشاهدة لينظر هل يمتنعون من التماس مقام الانبساط بصدمة الصمدية وقهر الكبرياء بنعت العزة واما خوف الجوع فهو ابتلاء من الله لاوليائه ليصفيهم به عن الكدورات البشرية وخبث الطبيعة واحتراق الحجب النفسانية بين قلوبهم وبين اسرار الآخرة المحجوبة عن رؤية الابصار الظاهرة والزم عليهم ليعلم منهم حقيقة طلبهم فى مرضاته فى عنوان نياتهم وايضا حقيقة الجوع ههنا عند العارفين جوع القلب فى طلب المشاهدة عند فقدان طعمة الوصلة فجوعهم الى مشاهدته يحرق اكبادهم بعطش شوقه حتى يسرعوا فى طلب الوصل الى ابواب الجبروت ويحترقوا فى انوار القدم عن عالم الملكوت واما نقص الاموال نقص ماحصل اهم من متاجرتهم مع سيدهم من الدرجات والمقامات والحالات لان هذه اموال رجال المعرفة بالحقيقة واما نقص الانفس نقص الانفس المطمئنة عن حقيقة ايقان الوصول الى مشاهدة القربة بنعت الغيرة فى معاملة الآخرة ويجوز ان يكون نقص الانفس الامارة عن مألوفاتها وغفلاتها برؤية من مولاها ومقاساة مجاهدة صواحبها واما الثمرات فهى ثمرات اشجار المقامات والحالات السنية والكرامات العلية وهذه كلها بليات اولياء الله تعالى فى سير اسرارهم فى ميادين الوحدانية وبيداء الازلية امتحنهم بهذه الصفات ليظهر صدق اراداتهم فى طلب مشاهدة الحق وينفخ بهذه نيران اشواقهم برياح الجذبة ونسيم الوصلة حتى يحرقوا

فى طلب مبتغاهم بنعت الفناء لان من شرط حقيقة القربة احتراق ارواح السابقين والمقتصدين فى انوار جلال المشاهدة ماحصل مآل اى بلاى عشقه مبتلا اولان بى مجال هر كيم كه حقه نزديكتر وقربت ووصلنه شايسته تر ايسه دردو بلايه ابتلاسى بيشتردر اول مهر سپهر رسالت عليه اكمل التحيات عشق ومحبتى كور كيم نه افق اعلاده نه زمين پهناده قراره طاقتى اولوب بلا معيت وانيت قرب احديته رجعت وانس وحدت ايله راحت اولدى ﴿ شعر ﴾ يقين بشناس احمد را دل وجان * كه جا نانست اندر ديد اعيان * اقا او ديد وختم انبيا شد * بكفت اسرار ولو لو مرتضى شد * آه كيم عاشق بيدل اول پروانه يه بكزر كه نه وصلت شمعه قدرتى ونه هجر وفراقه صبر و طاقتى وار آه كيم وصلت يار خوشتردر و لكن بهاى اقعجب كرانتردر زيرا هر مبيعك ثمنى سيم وزردر اما متاع وصلتك بهاسى ترك سردر آه كيم ترك سر خود هنوز ميدرز برا عشق درست اولسه دردو محنت رنك نعمته ورنج فرقت عين وصلته مبدل اولماسى محققدر فلهذا بليات من يوره يه مبتلا ومجنون عشق مولى اولان صد هزار واله وشيدا ار سوزان شمع محبت اولوب * م * اقتلونى اقتلونى يا ثقات * ان فى قتلى حيات اندر حيات * ترنمايله منصور وار بردار زلف يار وترك سر ايله تيغ عشقه جان ودل نثار ايدوب واوله اندار (انا لله وانا اليه راجعون) اولديلر يعنى وجود مجازيلرينك مالكى خداى ذو الجلال ووجود حقيقى اول حى وقيوم لا يزالك اولديغن حق اليقين بيلوب بر مصداق (العبد وما يملكه كان لمولاه) ملك وجودى مالكه ودوده تسليم ايتديلر پس حق سبحانه وتعالى دخى اول عباد اصفيانك مكانت علياسنى اعلام ايچون (اولئك عليهم صلوات من ربهم ورحمة واولئك هم المهتدون) بيوروب جذبه احديت ووسعت رحمتيله مقام وحدته جاليله ضيا فت ايدوب مفلح سرمدى اولدقلرين بيان بيوردى پس اول كلشن آباد وحدتده بلبل زار وجمال يار عاشق بى قرار اولان محض نور اسرار اعنى مولانا خداوند كار دخى معناى رجوعى بيان ومبدأ ومعادى عيان ايدوب ديرلر كه اى زمره قائلان انا اليه راجعون مطلق اولق ايستين مبتلاى فراق ﴿ مثنوى ﴾ راجع آن باشد كه باز آيد بشهر * سوى وحدت آيد از تفريق دهر * راجع اول كسنه اولور كه كيرو شهره كله يعنى مبدأ حركتى اولان وطن اصلى وجانب وحدته عودت ايدوب تفريق دهردن خلاص اوله زيرا مادام كه احكام طبيعيه ومقتضيات جسمانيه دن مجرد اولوب مبدأ اصليسى اولان جانب وحدته رجعت ايتمديكجه تفريق دهردن خلاصه مجال اولماز ﴿ نظم ﴾ بلاى قرب جانان هست محنت * ولى از بعد محنت هست دولت * بلاى قرب كش

وزخود نیندیش * که او مرهم نهد اندر دل ریش * چرا بر جان همی لرزی تو چون بید * نخواهی یافت وز دیدار جاوید * سرت در باز چون منصور حلاج * نه بر فرق معنی زود بر تاج * حیات جاودان در کشتن آمد * شی را زین سخن بر کشتن آمد * نمی دانی چه کویم مانده مسکین * چه کویم چون نه اینجا تو حق بین * بدان غافل مباش و این نو در یاب * بسوی پیر کامل را تو بشتاب * پس اول ممکور نفس وهو ابن ملجم بد لقا آدم الاولیا امام علی المرتضادن وجه مشروح اوزره اولان کلمات روح افزایی اصغا ایتدکده کندونک نه مقوله شقی سقرجا اولدیغن بیلوب باری بو مقوله فعل ناهموارندن نمودار اولمازدن اول زمره قتلی به التقا ایلسم دیو حیدر کراره التجا صورتن کوستردیکنی اعلام ایچون حضرت مولانا بو بیانه شروع بیوردیلر

❊ افتادن رکابدار هر بار پیش علی کرم الله وجهه که ❊
❊ ای امیر المؤمنین مرا بکش واز ین قضا برهان ❊

یعنی ابن ملجم رکابدار هر بار پیش علی یه دوشوب یا امیر المؤمنین بنی قتل ایت وبنی بو قضادن قورتار دیمه سنک بیانندهدر پس وجه مذکور اوزره ابن ملجم بر کشته روزکار ❊ مثنوی ❊ باز آمد یا علی زودم بکش * کیرولا به کنان کاوب ایتدی یا علی اطف ایدوب بنی تیز جدا اولدر ❊ مثنوی ❊ تا نبینم آن دم ووقت ترش * تا که وقت ترش ودم تلخی کورمیم ای مرتضی ومجتبی بنم دست ستمکارمدن بو مقوله کار ناسزا پدیدار اولوب کرفتار عذاب نار اولمقدن ایسه باری ❊ مثنوی ❊ من حلالت می کنم خونم بریز * بن سکا حلال ایلرم بنم قانمی دوك ❊ مثنوی ❊ تا نبیند چشم من آن رستخیز * تا که بنم چشم جسمم سنك اول یوم قتلك قیامتنی ودیده جانم روز جزانك عقوباتنی کورمیه زیرا * ع * سکا اکری بقان کوز چیقسه یکدر * دیدی پس علی کرم شیم ذکری سبق ایدن اول پهلوان خداوندازه ابن ملجم ایله اول باز کشتنی حکایت ایدوب ایتدی ای پهلوان بالاذعان بندنجی ابن ملجمه جواب قطعی ویروب ❊ مثنوی ❊ کفتم اوهر ذره خونی شود * ایتدم ای بدنژاد اکر هر ذره خونی اولسه ❊ مثنوی ❊ خنجر اندر کف بقصد تورود * وخنجر در دست سنك قتلك قصدنه کیتسه بونی تحقیق بیلکه ❊ مثنوی ❊ یك سر مو از تو نتواند برید * چون قلم بر تو چنان خطی کشید * چونکه قلم قضا سنك اوزریکه بو تجلین بر خط دستور العمل چکدی سندن بر قیل اوجنی قطع وازاله یه قادر اولمیوب لابد اول فعل بد قبل الموت سندن وجوده کاور ❊ نظم ❊ قضا رفتست ز اول تا با آخر * زباطن او نموده سر ظاهر * قضا پیوسته اند اینجا یکایك * ابد بر سر ماجله بیشك * قضا بد

رفته اینجا بر سر تو * که باشد بعد از ین مر غمخور تو * پس ای ابن ملجم اکرچه قضا وقدر بنم سینه می سنك شمشیر خونریزکه سپر ایتشدر ❊ مثنوی ❊ لیك بی غم شو شفیع تو منم * لکن بی غم اول که روز جزاده سنك شفیعك بنم زیرا بن ❊ مثنوی ❊ خواجه روحم نه مملوك تنم * خواجه ورحم مملوك تن دکلم یعنی بن قلوب طالبینه نافخ جذبه ربانی وحیات بخش روح انسانی اولوب محبوس طوارق افلاکی اولان تیره خاکی دکلم فالهذا ❊ مثنوی ❊ پیش من این تن ندارد قیمتی * وبدن فانی بنم قتمده بر قیمت طوتماز ❊ مثنوی ❊ بی تن خویشم فتی ابن الفتی * بن بدنسز فتی ابن الفتایم یا ابن ملجم ❊ مثنوی ❊ خنجر وشمشیر شد ریحان من * خنجر وشمشیر بنم ریحان ورحانم اولدی کما قال کرم الله وجهه ❊ شعر ❊ السیف والخنجر ریحاننا * اف علی النرجس والآس * شرابنا من دم اعدائنا * فکاسنا جمجمة الراس * پس لاجرم ❊ مثنوی ❊ مرك من شد بزم ونرکسدان من * بنم مرکم بزم حیات ونرکسدان مشاهداتم اولدی ❊ نظم ❊ حقیقت مرتضی مرکان علمست * که او پیوسته هم با علم وحلمست * علی دیدست بی شك وصل جانان * از و دیدم تمامت راز پنهان * همی کردد ز عشق حق فنا او * که بید از فنا عین بقا او * چنان حیران بماند و کشت مدهوش * که نه جان دید او نه جسم ونه هوش * ایمدی ای مستمع مناقب علی ❊ مثنوی ❊ آنکه او تن را بدین سان پی کند * اول وجود شریفکه جسم لطیفنی بو منوال اوزره پایمال ایلیه جهلانك زعم ایتدیکی کبی ❊ مثنوی ❊ حرص میری وخلافت کی کند * نیجون حرص امارت وخلافت ایدر پس بو بابده بعضلردن سؤال وارد اولور که امام الهدی علی المرتضی خود اصحاب رسول الله علیهم رضوان الله دن مروی نیجه اخبار ایله خلافت رجاسنده اولدیغی تصریح اولنمشدر نتکیم قاضی بیضاوی مصابیحه اولان شرح لطیفنده بیورلر که (وروینا من وجوه ان الحسن بن علی رضی الله عنهما لما حضرته الوفاة قال لاخیه الحسین یا اخی ان اباك لما قبض رسول الله استشرف لهذا الامر ورجا ان یکون صاحبه فصرفه الله عنه ووليها ابو بکر فلما حضرت ابا بکر الوفاة اشرف لها ایضا فصرفت عنه الی عمر فلما احتضر عمر جعلها شوری بین ستة هو احدهم فلم یشك انها لا تعدوه فصرفت الی عثمان فلما هلك عثمان بویع ثم نوزع حتی جرد السیف وطلبها فما صفی له شیء منها وانی والله ما اری ان یجمع الله فینا اهل النبوة والخلافة) بالخصوص وقعه جمل ومصاف صفین وحرب نهروانده نه لر اولمشدر وقایع مزبوره دلائل طلب

خلافت دکلیدر دیوواقع اولان سؤالی دفع ایچون مولانا خداوندکار
بیوررلر که ای نعم اکرچه بومذکورات شمار امارت ودلائل طلب خلافتدر
ولکن حاشا اویله دکلدر که حریص حب سلطنت اوله بلکه اول شاه ولایت
﴿ مثنوی ﴾ زآن بظاهر کوشد اندر جاه وحکم ❊ بحسب الظاهر حکم وجاهه
اول سببدن سعی وکوشش ایدر که سمت حکومتی بدیدار ایدوب ﴿ مثنوی ﴾
تا امیرانرا نماید راه حکم ❊ حتی امراء اهل اسلامه عندالله مرضی اولان طریق
حکمی کوستره کما روی الحسن بن جرموز عن ابیه (قال رأیت علی بن ابی طالب
یخرج من مسجد الکوفة وعلیه قطریتان متزرا بالواحدة مرتدیا بالاخری
وازاره الی نصف الساق وهو یطوف بالاسواق معه درة یأمرهم بتقوی الله
وصدق الحدیث وحسن البیع والوفاء للکیل والمیزان وعن ابن عباس قال (اشتری
علی ابن ابی طالب قیصا بثلاثة دراهم وهو خلیفة وقطع کمه من موضع الرسغین
وقال الحمد لله الذی هذا من ریاشی وروی کان علی یأخذ فی الجزیة والخراج
من اهل کل صناعة من صناعته وعمل یدیه حتی من اهل الابرة الابر والمسال
والخیوط والحبال ثم یقسمه بین الناس وکان لایدع فی بیت المال مالا یبیت
فیه حتی یقسمه الا ان یغلبه شغل فیصبح الیه وکان یقول یا دنیا لاتغرینی
غری غیری وروی ان مغیرة حلف بالله ما اخطأ علی فی قضاء قضی به
قط لانه اعلم الناس واقضاهم کما روی عن عبد الرحمن بن ابی لیلی
قال قال عمر علی اقضانا وعن عبد الملک بن سلیمان قال قلت لعطاء اکان
فی اصحاب محمد صلی الله علیه وسلم احد اعلم من علی قال لا والله ما اعلمه) ایمدی
بو مصداق روایات مزبوره اول شاه ولایت وسرافراز دنیا وآخرت مقدار ذره
شهرت وثروته رغبتی وملک وامارته میل ومحبتی اولمیوب لکن هم نصفت وعدالت
وتواضع ومسکنت ایله فقرایه نه وجهله شفقت ونه طریقله حفظ وحمایت اولنه جغن
خلفاء آتیه یه تعلیم وهم خلافت باطنه لرین خلافت ظاهره ایله دخی خلقه تفهیم
ایچون من حیث الظاهر دخی صورت طلبده اولدیکه حق آشکار اولوب
﴿ مثنوی ﴾ تا امیری را دهد جانی دکر ❊ حتی صورت امارته بر جان دکر
وجنبش آخر ویره ﴿ مثنوی ﴾ تا دهد نخل خلافت را ثمر ❊ تاکه نخل پر انوار
خلافت باطنه لری خلافت ظاهره ایله زینت افزای اثمار عدالت ایدوب شجرهٔ
خلافت انلرک ثمرهٔ عدالتلری اوله پس حضرات انبیا ووارث اکملری اولان اولیا
واصفیا جمیع اعمال وافعالده غرض نفسانیدن پاک ومعرا اولدقلرینی تحقیق

ایچون جناب مولانا بو بیانه شروع بیوردیلر

﴿ بیان آنکه فتح طلبیدن پیغمبر علیه السلام مکه را وغیر مکه جهت ﴾
﴿ دوستی ملک دنیا نبود چونکه فرموده است الدنیا جیفة بلکه بامر بود ﴾

آنک بیانندهدر که اول سلطان اقالیم پرور عرب وعجم وشهنشاه هزده
هزار عالم صلی الله علیه وسلم مکهٔ مکرمه وبلاد آخرک طالب فتح وتسخیری
اولدقلری حاشا وکلا حب ملک دنیا ایچون دکل ایدی زیرا چونکه اول
تسخیر ملک وملکوت واریکه نشین تخت جبروت (الدنیا جیفة) بیورمشدر نه
احتمالدر که کهنه عروس دنیایه بر لحظه نظر ایده لر بلکه اول چمن آرای
باغ مازاغک طالب فتح مکه وراغب تسخیر سائر بلده اولدقلری امر الهی ایله در
دیو بیوررلر که ﴿ مثنوی ﴾ جهد پیغمبر بفتح مکه هم ❊ رسول علیه السلامک
فتح مکه یه جهدی هم ﴿ مثنوی ﴾ کی بود در حب دنیا متهم ❊ حب دنیاده
نجان متهم اولور یعنی اولمز بلکه انک سلطنتی جبروتی وابهت وصلابتی
ملکوتیدر کما روی عن ابی سعید الخدری کان رسول الله صلی الله علیه وسلم
(اذا جلس فی المجلس احتبی بیدیه وکان کثیر السکوت لایتکلم فی غیر حاجة
وکان ضحکه تبسما وکلامه فصلا لافضول ولاتقصیر وکان ضحک اصحابه
عنده التبسم مجلسه مجلس علم وحیاء وخیر وامانة لاترفع فیه الاصوات ولاتنتهک
فیه الحرمات اذا تکلم اطرق جلساؤه کانما علی رؤسهم الطیر جاء الیه رجل
فقام بین یدیه فاخذته رعدة شدیدة ومهابة فقال له هون علیک فانی لست بملک
ولا جبار انما انا ابن امرأة من قریش تأکل القدید بمکة فنطق الرجل بحاجته
فقام صلی الله علیه وسلم (فقال یا ایها الناس انی اوحی الی ان تواضعوا الا فتواضعوا
حتی لایبغی احد علی احد ولا یفخر احد علی احد وکونوا عباد الله اخوانا)
ایمدی ای سالک راه هدایت مصطفویه ﴿ مثنوی ﴾ آنکه او از مخزن هفت
آسمان ❊ اول مردم دیدهٔ هر موجودک نور جهان افروز وجود بهبودلری
که براق برق عنان ومرافقت پیک رحمان ایله شب خارقهٔ اسرا ولیلهٔ
غریبهٔ معراج عالم بالاده مهمان سرای قرب اوادنایه اعتلا ایچون طی میدان
زمردکون هفت آسمان ایتدیکی روز امتحانده بر فحوای (مازاغ البصر وما
طغی) اعیان خزائن ملکوتدن برینه نکران اولمیوب ﴿ مثنوی ﴾ چشم ودل
بربست روز امتحان ❊ کلشن آرای باغ مازاغ اولان شکوفهٔ بادام چشم ودللرینی
بند ایدوب نسیم وصال جمال ذوالجلالدن غیری یه کشاده قلدی فاما ﴿ مثنوی ﴾
از پی نظارهٔ او حور وجان ❊ پر شده آفاق هر هفت آسمان ❊ اول مدعودار

روز امتحانک معناسی
مصراع اولده
اجرا اولنمشدر
مخ

الضیافهٔ ملکوت اعلانك نظارهٔ انوار بخشلرندن اوتوری (لم یطمثهن انس
قبلهم ولاجان) قول کریمی وصف شانلری اولان عرایس حورجنان وارواح
مقدسهٔ انبیاء یزدان البسهٔ نور بهجت قرب ومکانتلریله کندولرن زینت قیلوب
تماشای حسن جمال شهسوار لامکان ایچون روشنان ملکوتدن سبرانه چیقوب
آفاق هرهفت آسمان مالامال اولمش ایدی الحاصل هربری انواع سندس
واستبرق وحلل آفتاب برق ایله ﴿مثنوی﴾ خویشتن آراسته از بهر او * اول
تبر زومر حلهٔ سبحان الذی اسری ایچون کندولرن آراسته قیلوب دست نیاز
لرنده جواهر اسرار ایله پر اولمش نوردن طبقلری قدم عرش مکانلرنه نثار ایتدیلر
امااول همای همایون بازهواکبر عرش ذوالجلال طرفة العینده برق لامعدن
اسرع یکوب برینه التفات ایتمدی غیره نیجه نکران اولسون که ﴿مثنوی﴾
خود دوا پروای غیر دوست کو * اول یکه سوار لامکان بیالك دیدهٔ وحدت بیننده
خود پروای غیر دوست قنی یعنی دوستدن غیری کورمدی که اکا نظر ایده
الحاصل اول رفرف سوار خورشید برق ﴿مثنوی﴾ آنچنان پر کشته از اجلال
حق * اجلال حقدن انجلین پر انوار حسن وجمال اولمش ایدی که تجلی ذات
وحدت مطلقه دن غیری محو اولوب ﴿مثنوی﴾ که در وهم ره نیابد آل حق *
اول قرب بلامعیتده اغیار دکل غرق شهود انوار تجلیات صفات اولان اهل
حق دخی اقتحامه یول بولماز دی ﴿شعر﴾ عقل از سفر براق عشقت *
تاچند کند سؤال الی این * در دائرهٔ معاد ومبدأ * موهوم خطی فتاده در بین *
زآمد شدن دنی تدلی * آن دائره کشته قاب قوسین * آن خط توهمی برانداخت *
تا عکس جدا نباشد از عین * سرش ز غبار غیری وراست * مانندهٔ آفتاب
از غین * خلاصهٔ کلام اول محرم خلوتخانهٔ وحدت بی شوائب عیوب
مرغوب القلوب اولان خزاین غیوبه التفات قیلوب چشم محبتی جمال وحدتدن
غیره بقمادی وبالجمله قوت جاذبهٔ (ادن منی) ایله برمرتبه به ارتقا ایتدی که جبریل
امین وجمیع ملائکهٔ مقربین وانبیا ومرسلین اول قرب واتحاده قریب اولمدی
ولاجرم برقرب لامکانه اعتلا ایتدی که کون دخی بیلدی که انك قدم مقدم
قدمی قنده در وقدم بیلدی که نفس قنده درنفس دخی دلی ودل جانی وجان
سری قنده اولدقلرن بیلیوب بوحیرت ایله کون اول مکرم مهمان سرای
اجلالك قدم پاکنی وقدم دخی نفسی نفس دلی دل دخی جانی وجان سری سر
دخی مقام وصلی جست وجوایده رك وجود محمدی کوهٔ کونیه دن چیقوب
خلوت سرای وحدتده منصبغ رنك احدیت اولدی ﴿عطار﴾ زحس

بکذشت وازجان هم کذر کرد * زیکی در یکی یکی نظر کرد * نمی کنجید انجا لیس
فی الدار * اکر تو واصلی این سر نکه دار * نمی کنجید انجا میم احمد *
احد شد در زمان بیخود محمد * محمد محو شد تا ماند الله * بجا ماند کسی اینجای
آکاه * فلهذا اول (قاب قوسین اوادنی) حرم سرای وحدتده اولان محو اثنینیتدن
خبرو یروب رفحوای (لی مع الله وقت لایسعنی فیه ملك مقرب ولانبی مرسل)
بیوردیلر که ﴿مثنوی﴾ لا یسع فینا نبی مرسل * والملك والروح ایضا فاعقلوا * خاصه
بنم ایچون اولان وقت تجلی احدی الذاتده بکا نبی مرسل وکذلك املاك وارواحدن
برینك کنجایشی یوقدر پس تعقل ایدیکز کیم بونك کبی همای اوج وحدت
اولان صاحب سعادت دنیا ومافیهایه رغبت ایدرمی بلکه دنیایه میل
ومحبت ایدن بی بصیرتلر طالب جیفه اولان زاغ بی همتلردر دیو کاشف اسرار
کبریا جناب مولانا لسان حقیقت جمعیت احمدیه دن طوطی کویا اولوب
بیورر که ﴿مثنوی﴾ کفت مازاغیم همچون زاغ نی * اول سرور سرافراز
عالم صلی الله علیه وسلم بیور دیلر که بزچمن آرای باغ جبروت اولان شکفته
کل مازاغ لاهوتز حب ماسوا ایله الفت ایدن زاغ سیاه دون همت کبی دکلزای
دنیا سرخوشلری بز ﴿مثنوی﴾ مست صباغیم ومست باغ نی * الوان
تعینی بی رنکی وحدته منصبغ ایدن رحیق جذبهٔ احدیتك مست مدهوشی یز
بوخسه بادهٔ باغ الوان کثرت وبشریتك سرخوشی دکلز حبذا ومرحبا
﴿مثنوی﴾ چونکه مخزنهای افلاك وعقول * چون خسی آمد برچشم رسول *
چونکه خزائنه طباق افلاك عقول ونفوس واملاکیله نظر خدا بین اولاك
لما خلقت الافلاك مانند خس وخاشاك بی قدر وبی بها کلدی ایسه ای
نور یقین صاحبی اولان مؤمنین اول محبوب درکاهك یانکا عنده ﴿مثنوی﴾
پس چه باشد مکه وشام وعراق * پس مکه وشام وعراقك نه قدر وقیمتی اولور
﴿مثنوی﴾ که نماید او نبرد واشتیاق * که اول شهسوار کشورکشای سرادقات
علیندن انلر ایچون نبرد واشتیاق نمایان اوله حاشا وکلا انلرك شان
قدس اجلاللرینه بو مقوله فرض محالك فرضی محالدر مکر کیم ﴿مثنوی﴾
آن کمان بروی ضمیر بد کند * اول کمان بدی اول سلطان کونینه ابوجهل طینت
وابولهب جبلت اولان بدضمیر وابلیس سیرتلر ایدر زیرا ﴿مثنوی﴾ کوقیاس
از جهل وحرص خود کند * اول شوم خلقت اول قیاس فاسد وظن کاسدی
کند وجهل وحرصندن ایدوب شوائب بشریه دن مقدس اولان انبیا واولیایی
کندو کبی اسیر حرص وشهوت زعم ایدر اعمی ای بند قید سلاسل جهالت

بو ضمیر آلوده خبائثدن ماء صدق ومحبت ایله غسل وطهارت ودل پر کدورانکدن
ازالهٔ نجاست حرص وشهوت قیل کیم آدم الاولیا امام علی المرتضی دخی پیرواثر
محمد المصطفی اولمغله اکر طلب خلافت واکرجهد تسخیر مملکت ایتدکلری
جیفهٔ دنیایه رغبت وحب ریاست ایچون اولیوب بلاشك وارتیاب جمیع حرکاتی
برمقتضای رضای وهاب ایدیکن درباب قبله سن زیرا حضرت سید البشر
علیه افضل الصلوات مادارت الشمس والقمر اول هزبر غضنفرك منزلت
بالاترلرندن خبر ویرمشدر کما روی عن عبد الله بن الحارث قال (قلت لعلی
ابن ابی طالب اخبرنی بافضل منزلتك من رسول الله صلی الله علیه وسلم قال نعم
قال بینا انا نائم عنده وهو یصلی فلما فرغ من صلاته قال یا علی ما سألت الله عز وجل
من الخیر الا سألت لك مثله وما استعذت الله من الشر الا استعذت الله لك مثله)
اخرجه المحاملی کذا فی ریاض النظر فی فضائل العشرة وبوندن ماعدا (من کنت
مولاه فعلی مولاه) و(انت منی بمنزلة هارون من موسی) و(دمك دمی ولحمك لحمی)
احادیث شریفهلری اول شاه ولایتك حضرت خاتم رسالت ایله اتحاد
معنویلرینه شهادت ایدوب بلکه چراغ حقیقت مرتضویهدن شمع دللرین
پرنور محبت ایدوب خلق محمدی ایله تخلق ایدن هر ولی علی منقبتك اتحاد
مز بوره منزلتلری اولدیغنه اشارتدر اما احول چشم بی بصیرتلرك انبیا ایله
اولیانك اتحاد وافضللرینی رؤیته عدم قدرتلری اولمغله * م * کفته اینك
مابشر ایشان بشر * ما وایشان بستهٔ خوابیم وخوار * وفقنجه من حیث الصوره
کندولره قیاس ایدرلر زیرا ای مبتلای غفلت وسیاه اقای رنك کثرت سن
اکا بکزرسن که مثلا ﴿ مثنوی ﴾ آبکینهٔ زرد چون سازی نقاب *
آبکینهٔ زردی چونکه چشمکه نقاب دوزهسن هر آینه ﴿ مثنوی ﴾
زرد بینی جمله نور آفتاب * جملهٔ نور آفتاب عالمتابی زرد آلود کوررسن
حال آنکه نور خورشید محض سفیدورنك زرد وکبوددن مجرد وفریددر
ایمدی رنك کثرتدن مجرد ونور آفتاب آسمان ولایت اولان اهل وحدته
بی علت نظر همت ایدرسك انلرك دست ارشاد وهدایت
وسنك فلاخن صدق ومحبتلریله چشم معلولهٔ بشریتکدن ﴿ مثنوی ﴾
بشکن آن شیشه کبود وزرد را * اول شیشهٔ زرد غفلت وآبکینهٔ کبود جهالتی
کسر وشکست ایله که رنك کثرت واون غیریت مرتفع اولوب ﴿ مثنوی ﴾
تاشناسی کرد را ومرد را * تا کرد بشریت ایله پر کدورت اولان مرد میدان

ملکوت باصفولری تمییز ایدوب حقیقت حاللرینی شناسا ولطافت نور جماللرینی
بیناوله سن واکر بن خود عوام وخواصی غبار آلود جسم وصورت ومبتلای
اکل وشرب وخواب ومجامعتده مساوات اوزره کوریورم بونلرك صورتدن
مجرد اولدقلری نه معنادر دیرایسك ای صورت بین ﴿ مثنوی ﴾ کرد فارس
کرد سر افراشته * کرد را تو مرد حق پنداشته * مثلا اطراف فارسه کرد افراشته
اولمش سن ایسه کردی مرد حق کمان ایلمش سن یعنی اول فارسان میدان ملکوت که
ارواح انس جبروتدر راکب اولدقلری سمند محبت برق پیمانك سم کرد انکیز
ناسوتیسندن مرتفع اولان غبار اسطقسات صورت جسمیه ایله سرافراخته
اولمغله ستارهٔ جمال روح آفتاب طلعتلری اولان غبرهٔ بشریتلرین حقیقت انسانیه
زعم ایلمش سن ایمدی مادام که اول طاوسان کلشن آباد لاهوتی اولان عالی
منزلتلرك توتیای اقدام کفش آسمانلریله دیدهٔ جانی مجلی ایتمیهسن کردن
مردی فرق ایده مزسن بو قصه خود مشهور آسمان وزمیندر که جمهور
ملائکه برخوای (واذ قلنا للملائکة اسجدوا لآدم فسجدوا) وجه آدمه سجده
ایله امر اولندقلرنده جملهسی آدمه سجده قیلوب ولکن ﴿ مثنوی ﴾ کرد دید
ابلیس وکفت این فرع طین * چون فزاید بر من آتش جبین * ابلیس لعین کرد جسد
آدمه نظر ایدوب بو فرع طین اولان ثمرهٔ زمین بن آتش جبینك اوزرینه نیجه تفضیل
اولنور دیدی وبرموجب (الا ابلیس ابی واستکبر وکان من الکافرین) مردود
اسفل سافلین ومطرود نکال سجین اولدی فاذا کان کذلك ای صورت رهین
﴿ مثنوی ﴾ تا تو می بینی عزیزان را بشر * مادام که اعزهٔ علیین مکینلرك مجرد
صورت بشریهلرینه نظر ایدوب حقیقت بین اولمیهسن ﴿ مثنوی ﴾ دانکه
میراث بلیسست آن نظر * معلومك اولسون که اول نظر صورت بین ابلیس لعینك
میراثی در زیرا ﴿ مثنوی ﴾ کرنه فرزند بلیسی ای عنید * اکر سن فرزند
ابلیس اولمیدك ای عنید ﴿ مثنوی ﴾ پس بتو میراث آن سك چون رسید *
پس اول کلبك صورت بینلك میراثی سکا نیجه ایریشوردی وصفت شیطانیه ایله
نه جهتدن متصف اواوردك ﴿ شیخ عطار ﴾ منی دیوست وتو فرزند آدم *
بجا ماندهٔ دیوی دمادم * ترا شیطان ببرد از ره ندانی * که همچون او تو در لعنت
بمانی * مبر فرمان شیطان زو تو بکریز * اکر مردی تو از شیطان بپرهیز *
ره مردان طلب نی راه ابلیس * در ین ره باش تو بی مکر وتلبیس * چرا در درد
صورت مبتلایی * چنین چاه طبیعت در بلایی * تو بی ذرات خورشید منیری *

چرا اندر كف صورت اسيرى * تو كنجى ليك در بند طلسمى * تو جانى ليك در زندان
جسمى * طلسم بند نيرنجات بشكن * نمود جوهر ذرات بفكن * خليفه زاده
آخر چه سودت * كه ره كم كردى آخر مى چه بودت * اكر فرزند انسانى
دمى زن * كزآن دم كه وجودتست روشن * بلايى را كشيدى نوز صورت *
ازآن پيوسته بودى در كدورت * تو قدر خود نمى دانى كه شمسى * ولى اينجايكه
در بند نفسى * تو صورت ديدى وجانان نديدى * مرآن خورشيدرا رخشان
نديدى * نمى دانى چه كويم جمله جانى * تو بى هم آشكار او نهانى * براندازى حجاب
ازروى دلدار * چو بينى در عنايت ليس فى الدار * طلبكار آمديم ودوست ديديم *
نمود خويشتن بى پوست ديديم * نديدم هيچ جز جانان حقيقت * كه بسپارم بدو راه
طريقت * امام حيدرست آن عين تحقيق * بجان هم دوست دارم نيز صديق *
على در جان عطارست رهبر * كه او در شهر علم آمد يقين در * مرا ديدار حيدر
پس ز دنيا * كه دارم از محمد جمله معنى * ايدى بنم نور ديدم نصايح من بوره بى
سمع قبول ايله اصغا ايدوب رؤيت جمال اصفيايه عاشق شيدا اولد كسه كاشف
اسرار كبريا جناب مولانا مناسبت ايله بو قدر معارف روح افزا اهدا
ايتد كدن صكره بنه امام على المرتضى ابن ملجمه نه مقوله شير خدا اولديغن
انبا ايتديكنى لسان مرتضادن بلبل كويا اولوب بيورر كه اول حيدر كرار
وغا ايتدى يا ابن ملجم ﴿مثنوى﴾ من نيم سك شير حقم حق پرست * بن ماندسك
اولان اسير نفس وهوا وطالب جيفهٔ دنيا دكلم بلكه شير خدا وحق پرست
وطالب مولايم وكندومى شيره تشبيه ايتديكم شير صورى دكلدر بلكه
بن ديديكم ﴿مثنوى﴾ شير حق آنست كز صورت برست * شير حق اولدر كه
قيد صورت وبند طبيعتدن خلاص اولوب عشق ومحبتى مولايه وميل ورغبتى
بقا بعد الفنايه اوله زيرا ﴿مثنوى﴾ شير دنيا جويد اشكارى وبرك * شير دنيا
اولان كلب هوا جويای شكار خورد وغذادر اما ﴿مثنوى﴾ شير مولى جويد
آزادى ومرك * شير مولى آرزوى غذادن مبرا اولوب دائما آزادى ومرك تمنى
ايدر اكا بناء كه ﴿مثنوى﴾ چونكه اندر مرك بيند صد وجود * چونكه
شير خدا موت وفناده صد هزار حيات وبقا مشاهده ايدر ومرك وفنادن
نا پروا اولوب شوق بى منتها ايله ﴿مثنوى﴾ همچو پروانه بسوزد صد وجود
پروانه وار شمع وصل دلداره صد وجود باذل ايدوب عمر بن الفارضك بو شعر
مرغوبى زبان جانلرينك اذكارى اولور كه قال قدس سره ﴿شعر﴾ هل من يبشرنى

بيوم لقاء * اعطيه من فرط السرور ردائى * لو لم اكن عبد الكنت وهبته * روحى
وتلك هدية الفقراء * وتى على دين المحبة يا فتى * عيش جديد طاب فيه بقائى *
ان الذين احبهم اهل الوفا * من مات فيهم عاش عيش هناء * تلقى بهم سبب الحيوة
بروحهم * يا حبذاك منيتى بفناء * وحبوتى ان مت فيهم مخلصا * فلاملأن الكون
بالسراء * آه اى پروانهٔ سوزان ﴿مثنوى﴾ شد هواى مرك طوق صادقان *
هواى مرك عاشقان صادقانك طوق زرين جان وكردن بند زمردين جنانى
اولدى اما عرض كالاى موت شيفتهٔ حيات فانيه اولان ﴿مثنوى﴾
مر يهود انرا بداين دم امتحان * يهوديلره بودم يعنى تمنى موت ايچون دوداق
دبردوب دم اورمق حقا امتحان اولدى زيرا حضرت رب ودود ﴿مثنوى﴾
در نبى فرموداى قوم يهود * قرآن عظيمده بيورديكه اى قوم يهود ﴿مثنوى﴾
صادقانرا موت باشد كنج وسود * موت جسمانى صادقلره كنز لا يفنى ربح
بى منتها اولور آه اى مستمع آكاه ﴿مثنوى﴾ همچنان كه آرزوى سود هست *
مثلا سوداكران جهان وتاجران بلدان نه وجهله آرزوى سود فراوان ايدرايسه
همچنان عاشقان خدا وصادقان راه هدايه دخى تلاقى موتده تمناى انواع
منفعت اولمغله عند العاشقين ﴿مثنوى﴾ آرزوى مرك بردن زآن بهست *
آرزوى مرك ايتمك منافع دنيويه دن بهتر وتحفهٔ موت محبوبلرندن جانلرينه
هديهٔ زيباتردر فاذا كان كذلك سزدخى دعواى محبتده صادقلردن ايسه كز
برخواى (فتمنوا الموت ان كنتم صادقين) ﴿مثنوى﴾ اى جهودان بهر
ناموس كسان * اى يهوديلر بين الناس عرض وناموسكزى صيانت ايچون
بارى دل اوجبله بر كره ﴿مثنوى﴾ بكذرانيد اين تمنا برزبان * بو تمنى موتى
لسانكز اوزره اجرا ايدوب ياليتنا نموت ديكز پس چونكه حريص حيات دنيا
اولان اهل هوانك مسامع شهوت آرالرينه خبر موت القا اولندى ﴿مثنوى﴾
يك جهودى اين قدر زهره نداشت * جهودلردن بريسى ياليتنى اموت قولنى
زبان ران اوليوب بو قدرجه سوزه زهره طوتمدى اول دروغ كوى شهوت
خو يلرك تمنى موته نه طاقتلرى ونام مرك اسماعه كتورمكه نه قدرتلرى واردر كه
﴿مثنوى﴾ چون محمد اين علم را بر فراشت * چونكه اول داراى ممالك نبوت
وداور تاج دار تخت رسالت عليه اكمل التحيه بو اعلام دعوت الى الهدايه
وآيت (فتمنوا الموت) رايتنى سرا فراشته قيلوب جهودلره تكليف تمنى موت
ايلدى ﴿مثنوى﴾ كفت اكر راست اين راز باز * بيورديلر كه اكر

طائفهٔ یهود الاهم امثا دیو تمنای موتی لسانلری اوزره اجرا قیلسه‌لردی
مثنوی * یك یهودی خود نماندی درجهان * جهانده خود بر یهودی
قالمزهلاك اولورلردی كاروی عن ابن عباس رضی الله عنهما انه قال قال رسول
الله صلی الله علیه وسلم (لو تمنی الیهود الموت لم یبق یهودی علی وجه الارض)
پس اول كفر عنادیلری اولان یهود جهودلر نه تمنیٔ موته ونه اجابت دعوته
قدرتلری اولیوب آخرتی دنیایه دكشدیلرو برقاچ كون حیات فانیه ایچون بالاخره
مثنوی * پس یهودادان مال بردندو خراج * كه مكن رسواتومارا ای سراج *
یهودیلر مال وخراج ایلتوب رجا ایتدیلركه بزی آرزوی موت تكلیفی ایله
رسوای ایلمه ای سراج جهان افروز رسالت ومهروهاج آسمان هدایت بزسنك
صدق نبوتك بیلورز ولكن غیرت جاهلیه وشقاوت جبلیه مزدن معاندت ایدرز
دیدیلر (قل بئسما یأمركم به ایمانكم ان كنتم مؤمنین) معلوم اوله كه مولانا
خداوندكار بو ابیات شریفه ایله سورهٔ بقره‌نك اوائلنده وسورهٔ جمعه‌ده
یهودیلر شاننده نازله اولان بو ایكی آیتك مضمون منیفن تفسیر بیورمشلردر
كما قال تعالی فی سورة البقرة (قل ان كانت لكم الدار الآخرة عند الله خالصة
من دون الناس فتمنوا الموت ان كنتم صادقین * ولن یتمنوه ابدا بما قدمت ایدیهم
والله علیم بالظالمین ولتجدنهم احرص الناس علی حیوة) الی آخر الآیة وقال
فی سورة الجمعة (قل یا ایها الذین هادوا ان زعمتم انكم اولیاء لله من دون الناس
فتمنوا الموت ان كنتم صادقین * ولا یتمنونه ابدا بما قدمت ایدیهم والله علیم بالظالمین *
قل ان الموت الذی تفرون منه فانه ملاقیكم ثم تردون الی عالم الغیب والشهادة
فینبئكم بما كنتم تعملون) پس زمرهٔ مفسرین روایات صحیحه ایله بو آیت
كریمه‌نك سبب نزولنده كاك یقین ایله صحائف تفسیر قرآن مبینده نقش نگین ایدوب
بیورمشلر كه زمرهٔ یهود ونصاری بر فحوای (لن یدخل الجنة الا من كان هودا
اونصاری) بزدن غیریسی داخل بهشت اعلی اولماز ادعا ایتدكلرنده حضرت
قادر وتوانا ودانا وبینا (تلك امانیهم قل هاتوا برهانكم ان كنتم صادقین)
قول كریمی ایله انلرك دعوالری كذب وباطل وامنیه‌لری خیال ووهم بی حاصل
اولدیغن رسول علیه السلامه وحی ایدوب بیوردیكه حبیبم اول كذاب انجام
عذابلری تبكیت ایچون (نحن ابناء الله واحباؤه) دیو دعوای محبت وامنیهٔ
جنت ایتدكلرینك صحتنه ابراز حجت طلب ایدوب دیكه اكر فی الحقیقه فضل
ومكانتده سز سائر ناسدن زیاده اولوب رب ودوده محب صادق وخاصة

مطلب
درتفسیر فتمنوا الموت ان كنتم صادقین

دار آخرت ونعیم جنت جانكزه لایق ایدیكنه یقینكز وبو قوالكرده صدقكز
وار ایسه بلا تردد تمنای موت ایدیكز كیم بوناز ونعیم ونواخت رحیمه واصل
اوله سز اما اول مستحق عذاب الیم وتوابع دیو رجیم اولان لئیملرك موت وفنادن
خوف وبیملری اولمغله تمنای موت ایتمك نه احتمالدر دیو حیله ودروغلرین
مؤمنلره تفهیم ایچون حكیم علیم اولان رب رحیم (ولن یتمنوه ابدا بما قدمت
ایدیهم) قول كریمی ایله تأكید ایدوب بیوردكه اول جهود دوزخ قرارلر كتاب
توراتی اللریله تحریف ورسول مختارمك وصفنی كتم واخفا ایدوب نه مقوله
بدكردار اولدقلرین بیلوب حب دنیا وریاست وفرط حرص وشهوت ایله
تقدیم ایتدكلری آثام واوزارك سببی ایله مشاهدهٔ آخرت ومكاشفهٔ حضرتدن
محجوب ومحروم وبعد ونكالده مردود ومرجوم اولدقلری معلوملری اولمغله
هر كز تمنای موت ایتمك احتمالی یوقدر وحق جل وعلا اول ظلمهٔ سقرمأوی واسیر
حب حیات دنیا اولانلرك سوء افعال واقوال وآشكارا ونهان جمیع احواللرینی
داناو بینادر وروی عن ابن عباس رضی الله عنهما فی معنی الآیة (فتمنوا الموت)
ای ادعوا بالموت علی اكذب الفریقین پس علی قول ابن عباس حضرت سرور
عالم صلی الله علیه وسلم تبلیغ وحی ایله زمرهٔ جهودانه بیوردیكه ای معاندان
اكر حق سزك جانبكزده اولوب بنم رسالتم مطلق ودین اسلام دین حق دكل
ایسه دعا ومباهله قیلكز كیم فریقیندن قنغی طرف دعواده كاذب وواقعه غیر
مطابق ایسه موت اصابت ایدوب درعقب هلاكه لاحق اوله اول جهود
وعنودلر ایسه توراتده اوصاف محمدیه مشهودلری وبر فحوای غرای
(یعرفونه كما یعرفون ابناءهم) صدق نبوت وختم رسالتنه عارف اولوب شبهه
آلود دكللر ایدی ولكن (ولما جاءهم رسول من عند الله مصدق لما معهم نبذ
فریق من الذین اوتوا الكتاب كتاب الله وراء ظهورهم كانهم لا یعلمون) وفق كریمی
اوزره فرط فسادلرندن كتم ایدوب نه مقوله كلاب وكذاب اولدقلرین
بیلدكلری ایچون تكلیف اولنان دعادن ابا وامتناع ایتدیلر فلهذا اول قافله سالار
راه هدا علیه من صلوات الله الازكی دخی (لو تمنوا الموت لغص كل انسان
بریقه ومابقی یهودی علی وجه الارض الامات) بیوردیلر حق تبارك وتعالی
دخی انلری تهدید شدید ایدوب (والله علیم بالظالمین) قوله منهمك فی المعاصی
اولدقلرین خبر ویردی (آمنا وصدقنا) اول قادر وتوانا ودانا وبینا بر فحوای
(انه بكل شیء علیم) احوال ظالمینی بیلدیكی كبی احوال مؤمنین وآسمان وزمینده

اولان مهان وكهانه دخى علم ازلیسى محیط وشامل در فاما بو محلده فائدۀ تخصیص
اولدر كه سوق كلام مخرج تهدید ده واقع اولمشدر مثلا برمرد مجرمه
ساعاقبك دیه جك محلده انا عارف بك قولیله انك عقوبتى مراد اولنور فافهم
پس اول جلیل وجبار بو آیت كریمه ایله حب الهیده مدعى اولانلرى موتله امتحان
ایدوب زمرۀ صادقین ایله كاذبین بربرندن تمیز اولونرلر ومحب صادقلرى (ان
اصحاب الجنة الیوم فى شغل فاكهون) خطابیله تبشیر وكاذبلرى (وامتازوا الیوم
ایها المجرمون) عتابیله تحذیر بیورور زیرا شعار كاذبین موتدن فرار ومختار
صادقین آرزوى موت ایله طلب وصلت دلدار در كما قال الجنید (المحب یكون
مشتاقا الى مولاه فهو یتمنى الموت ابدا وذلك قوله تعالى (ان زعمتم انكم اولیاء الله
من دون الناس فتمنوا الموت ان كنتم صادقین) اما اى مستمع نبك فهم ذكر
اولنان تمناى موت هرحالده مطلوب مطلق دكلدر زیرا كاه فقر ومصائبه عدم
تصبرو كاه ظهور ایدن فتن وبلیاته عدم تحمل ایله من حیث العجز تمنىٔ موتدن
عباد مؤمنین نهى اولنوب بلكه اهل اسلامده اومقوله حالاتك كثرت ووقوعى
امارات قیامتدن ایدیكنه حدیث شریف وارد اولمشدر كما روى عن ابى
ذر رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله علیه وسلم (لا تقوم الساعة حتى یروا
من البلاء حتى یرى الحى المیت على اعواده فیقول یالیت كنت مكان هذا ویقول
القائل وهل تدرى على ما یقدم فیقول كائنا ما كان) یعنى رسول علیه السلام بیوردى
قیام قیامت اولمز حتى بلیات كثیره كوریلور حتى وفرت فتن برمرتبه یه وارر كه
مرد زنده جسد مردهیى جنازه ده كوردكده اثقال فتنه عدم تحملندن كاشكى
بونك یرنه بن اولیدم دیو تمناى موت ایدر ومستمعیندن بریسى انى اوم ایدوب
اى بیخبر اول مردهنك مأواسى سعادت ویاخود شقاوتمیدر نه بیلورسن
وآرزوى مركله انك جانشینى بن اولیدم دیرسن دیدكده قنده اولورسه اولسون
ونه صفاته لایق ایسه اولسون دیوب رد جواب ایدر پس بوبله ایامده بولنان
مرد تمام اولدركه بلیاته صبرو تحمل ایله اومقوله آرزودن امتناع وفرمان رسوله
اتباع ایلیه كما قال صلى الله علیه وسلم (لا یتمنین احدكم الموت بضر نزل به ولكن لیقل
اللهم احینى ما كانت الحیوة خیرا لى وتوفنى اذا كانت الوفاة خیرا لى) وبالجملة تتابع
بلیاتدن عجز وشكایت ایله تمناى موت ایلیه سن ونه مزخرفات دنیایه فرط
محبت ایله حریص حیات وصحت اولوب قوم یهود مبتلا ذلتلره من حیث المشابهه
مشاهدۀ آخرتدن دور واغطیۀ شهوت ایله مكاشفۀ حضرتدن مهجور

اوله سن زیرا حیات دنیویه یه كمال حرص ومحبت طائفۀ یهود ابلیس سیرتلرك
مقتضاى جبلتلرى اولمغله حق سبحانه وتعالى بیورر كه (ولتجدنهم احرص الناس
على حیوة ومن الذین اشركوا یود احدهم لو یعمر الف سنة وما هو بمزحزحه من
العذاب ان یعمر والله بصیر بما یعملون) ابن عباس رضى الله عنهما بیورررلر كه
احرص الناس على حیوة قولیله زمرۀ جهودان ومن الذین اشركوا قولیله
طائفۀ كبران مراد اولنوب یود احدهم قولنده اولان ضمیرهم مشركلره ویاخود
یهود دخى عزیر ابن الله قولریله مشرك بالله اولمغله جهودلره راجعدر حاصل
معنى حبیبم سن ونور ایمانله دیدۀ بصیرتلرى كشاده اولان هر عبد مؤمن نظر ایتسه
لاجرم یهودیلرى طول حیات حقیرۀ دنیایه جمله نامدن حتى طائفۀ كبراندن
دخى حریصتر بولورسن زیرا زمرۀ مشركینك حشر وبعثه انكارلرى اولمغله
خوف عذاب نار ایله فكرلرى دخى اولیوب حیات دنیادن غیرى نه واردر دیو
مشركلر كمال مرتبه حریص حیات ایكن یهودیلر مع اقرارهم بالآخرة وخوفهم
من العذاب كیرو مشركلردن حریصتردر نتیجه حریص اولمسونلركه سوداى
ریاست وحرص وشهوت اغطیۀ غفلت ایله دیدۀ هدایتلرین بوریوب آخرته
واراجق یوزلرى وحقه بقاجق جیقاجق كوزلرى اولیوب بر فحواى (ولقد علموا
لمن اشتریه ماله فى الآخرة من خلاق) كندولرى سعادت اخرویه دن بى نصیب
اولدقلرین بیلدكلرى ایچون بارى دنیاده معمر اوله لم دیو حیات دنیویه یه مشركلردن
زیاده حریص اولوب اكر یهود واكر كفرۀ مردودلرك هر برى اكرهزار سال
معمر اولسه لر حیات دنیایه محبت ایدوب هركز آرزوى موت ایتمزلر امانه فائده
فرضى انلر بیك ییل معمر اولسه لر فحواى (وما هو بمزحزحه من العذاب
ان یعمر) هیچ برینك معمرلكى عذاب ناردن عاجز انسانى مبعد اولمز هركس
اعمالنك جزاسن كورب هرنه قدر عمر دراز صاحبى دخى اولورسه اكر كبرو ترسا
واكر یهود ونصارى بر فحواى (فاولئك اصحاب النار هم فیها خالدون)
مخلد فى النار اولوب (والله بصیر بما یعملون) قول كریمى اوزره حق جل وعلا
هربرینك افعال واحوالنى دانا واعمال واقوالنى بینا وشنوا در آنكیم جلبت آدمى
حرص طول عمر ایله اسرشته اولمغله حضرت سرور عالم صلى الله علیه وسلم
حرص نهاد آدمیدن خبر ویروب (یهرم ابن آدم ویشب منه اثنان الحرص
على المال والحرص على العمر) بیورمشلردر وتوراتدن انتخاب اولنان مواعظ
اربعینیه مترجمه دندر كه یعنى حق تعالى عبادنه نصیحت ایچون توراتده بیورر كه

(يابن آدم اجلك يضحك باملك وقضائى يضحك من حذرك وتقديرى يضحك من تدبيرك وآخرتى يضحك من دنياك وقسمتى يضحك من حرصك فان رزقك موزون معروف مكنون مخزون فبادر الموت بعملك فان رزقك لايأكله غيرك (نحن قسمنا بينهم معيشتهم فى الحيوة الدنيا) الدنيا مرة على اوليائى لكى يحبوا لقائى وتحلو على اعدائى كى تكرهوا لقائى يابن آدم الموت نازل بك وان كرهت (واصبر لحكم ربك فانك باعيننا) يابن آدم تريد واريد ولايكون الا ما اريد من قصدنى عرفنى ومن عرفنى ارادنى ومن ارادنى طلبنى ومن طلبنى وجدنى ومن وجدنى خدمنى ومن خدمنى ذكرنى ومن ذكرنى ذكرته يابن آدم لاتخلص عملك حتى تذوق اربع اموات الموت الاحمر والموت الاصفر والموت الابيض والموت الاسود فالموت الاحمر احتمال الجفا وكف الاذى والموت الاصفر الجوع والاصطبار والاعتبار والموت الابيض العزلة والموت الاسود مخالفة النفس والهوى (ولاتتبع الهوى فيضلك عن سبيل الله) آه كيم زمرهٔ يهودك ذكر اولنان مواعظ توريت مسموع ومشهودلرى اولمشيكن توفيق الهى رفيقلرى اولمامغله سمعنا وعصينا ديوب هدايتى ضلالته تبديل ايتدكلرى ايچون (اولئك الذين اشتروا الضلالة بالهدى فماربحت تجارتهم وماكانوا مهتدين) قول كريمى ايله طريق حقده مهتدى اولميوب تجارتلرنده عدم ربح ايله خسران عظيمه مبتلا اولدقلرى اعلام وكمال حرصله حيات دنيايى سعادت اخرى اوزرينه اختيار ايتدكلرى ايچون (اولئك الذين اشتروا الحيوة الدنيا بالآخرة فلا يخفف عنهم العذاب ولاهم ينصرون) آيت كريمه سيله عذاب اليمه كرفتار اولاجقلرى انها وافهام بيوردى فلهذا انجام كاردوز شماره ايمان واقرارى اولان ابرار واخيار ديدار غفار ونعيم بيداره اميد وار اولوب ودعوالرنده صداقتكار اولدقلرينه بناء امل درازى ترك ايله دائما موته مستعد اولورلر كما قال صلى الله عليه وسلم لعبد الله بن عمر (كن فى الدنيا كانك غريب او عابر سبيل وعد نفسك من اصحاب القبور اذا اصبحت فلاتحدث نفسك بالمساء واذا امسيت فلاتحدث نفسك بالصباح وخذ من حياتك لموتك ومن صحتك لسقمك فانك ياعبد الله لاتدرى مااسمك غدا) وقال يحيى بن معاذ (اطع ربك ولاتفر من الموت ولاتستوحش بفراق الاحبة فليس من تفارقه من الاحياء اعز عليك ممن تقدم عليهم) وقال لقمن الحكيم لابنه (يابنى لاتدرى من يلقاك فاستعد له قبل ان يفجأك) وقيل لهذا المعنى ❊ شعر ❊ يارا قد الليل مسرورا باوله ❊ ان الحوادث قد تطرقن اسحارا ❊ افنى القرون التى كانت منعمة ❊ كر الليالى

اقبالا وادبارا ❊ آه اى يار صداقتكار اكرچه كيم بو آيت كريمه زمرهٔ يهودو كفره نك موتدن فرار وحيات دنيايه حرص ومحبتلرين اخبار در ولكن جمله مقدوراتنى زخارف دنيويه يه اشتغالنه صرف ايدوب ومجرد صورت ظاهره ايله اكتفا وباطنى انكار ايله علمى فقط ظاهره حصر ايدنلره دخى اشارتدر ديو نجم الدين دايه بو آيت كريمه نك تفسيرنده (ان من علامات الاشتياق تمنى الموت على بساط العوافى) ديدكدن صكره بيورورلر كه (وفيه اشارة اخرى ان ارباب علوم الظاهر المنكرين على ارباب علوم الباطن يزعمون انهم من اهل النجاة والدرجات دون الائمة المحققين فجعل الله تعالى امارة اهل النجاة السآمة من الحيوة وتمنى الموت وهذا وصف حال السالك الصادق والمحقق العاشق كما قال بعضهم ❊ شعر ❊ اقتلونى ياثقاتى ان فى قتلى حياتى ❊ ومماتى فى حياتى وحياتى فى مماتى ❊ وحال المنكرين من اهل الاهواء والبدع والعلماء المداهنين الحريصين على الدنيا بخلاف هذا فانهم لن يتمنوه ابدا فالعبد المطيع يحب الرجوع الى سيده والعبد الآبق لايريد الرجوع الى سيده وفى الحديث الصحيح (من احب لقاء الله احب الله لقاءه ومن كره لقاء الله كره الله لقاءه) اى محبة العبد للقاء الله نتيجة محبة الله للقاء العبد كقوله تعالى (يحبهم ويحبونه) اما اى سالك راه طريقت اولان ارباب معرفت بن خود تهديده داخل دكلم واحوال باطنه واقفم ديو ❊ بيت ❊ شراب حسنله اى چشم مخمور ❊ صاقن الدانمه اولمه مست ومغرور ❊ زيرا سلوكده دخى بعض مكر وتلبيس وار در كه انكله مكور اولانلر قرب اصدقادن ابدى مهجور قالورلر فلهذا علاء الدوله سمنانى لسان جبروتيدن بو معنايى بيان ايدوب (ان زعمتم انكم اولياء الله من دون الناس) آيت كريمه سنى بويله تحقيق ايدرلر كه ان كنتم صادقين فى هذه الدعوى يعنى ايتها القوى المؤمنة باللطيفة السرية من حيث الظاهر وهى القوى التى اذا اشتغل صاحبها بالسلوك وشاهد انوار السر والمعارف السرية آمنت بالآيات السرية واطمأنت بانوارها وظنت بان ليس وراء عبادان قرية ورجعت الى عالمها واشتغلت بشهواتها التى تركتها وقت سلوكها وقالت انى وصلت فلايضرنى الاشتغال بشهوات النفس يعتريها العجب والغرور من المعارف السرية والانوار التى تشاهدها حتى يستدرجها الحق من حيث لايعلم ويجهل تلك المعارف والانوار كسراب بقيعة يحسبه الظمآن ماء حتى اذا جاءه لم يجده شيئا ووجد الله عنده فوفاه حسابه) وناقشها فى المحاسبة وليس لاحد من اهل الآخرة عذاب اشد من عذابها نعوذ بالله ونسأل الله العافية وحسن المنقلب والمآب والثبات على طاعة الله وعبوديته على وفق متابعة نبيه محمد سيد الاحباب صلى الله عليه وسلم واذا دعتها الخفية للترق

السأمة الحزن (لغة)

مطلب
تأويل فتمنوا الموت ان كنتم صادقين

الی عالم الخفی والحق ابت من دعوتها خوفا علی ترکها الشهوات بعدان قاستها فی السلوك السری ورجوعها الی مألوفات طبعها وقالت انا وصلت الی حضرت الله والله ولینا وحسبنا لانحتاج الی دلیل غیره فی طریقنا فیقول الله فی کتابه لنبیه قل لهم (فتمنوا الموت ان کنتم صادقین) فی محبتنا وعاشقین بجمالنا یعنی اشتغلوا بالمجاهدة لیحصل لکم الموت الارادی الاختیاری (ولا یتمنونه ابدا بما قدمت ایدیهم) یعنی لایشتغلون بالمجاهدة ولا یجتهدون فی تضییق النفس ولا یشتهون ان یکشف غطاؤهم بما کسبت ایدیهم من الاشتغال بملاذهم العاجلة وشهواتهم الهوویة (والله علیم بالظالمین) الذین ظلموا علی قواهم بعدا اشتغالهم بذکر الله وتحصیل الاستعدادی السری بالرجوع الی مألوفات طبعهم وترکهم السلوك والذکر (قل ان الموت الذی تفرون منه فانه ملاقیکم) یعنی انتم تفرون من الموت الاختیاری والموت الاضطراری ملاقیکم لامحالة * ایمدی بنم روحم عاشق صادق اولدر که هیچ برحالده طبع وشهوته مائل اولمیه ونفسنی عبادتدن عاطل ایتمیوب وبو اولوب اوزره محبوبه وصول ایچون آرزوی موت ایلیوب خرمن فرقتی آتش وصلته اوره حقا که (من احب لقاء الله احب الله لقاءه) نه خوب وبوزمره عجب مرغ بدر آه الها حبیبا فرقت جانه کار ایتدی * بیت * باشد که ازین قفص بپروازم * در باغ الهی آشیان سازم * عبس غفاری کورد یکم بر بلوك خلق طاعوندن فرار ایدرلر ایدی (یاطاعون خذنی) یعنی ای طاعون سنی طالب اولمیانلره نیچون طالبسن بزم کاشانه مزه قدم رنجه قیل کهسنی جانله خریدارز بشر حافی دخی بیوررلر که (مالنا نکره الموت ولا یکره الموت الا المریب) بزده موت انلرك دشمنی درکه لذت وصل دوستی ذوق ایتمیه * بیت * فایاك لاتجزع من الموت انه * خلیف الی الاحباء فی کل لحظة * آه کیم بوموت برقومك راحتی وبرقومك آفتی وبرقومك روز دولتی وبرقومك شب تاریکی محنتی وبرقومك عناسی بزنك دخی عطاسی وبرقومه شفا وسلامت وبرقومه نهایت مدت اشتیاق وبرقومه بدایت روز فراقدر آه کیم رابعهٔ عدویه یه ملك الموت کلدکده سن کیمسن دیدی اول دخی بن هادم اللذات وموتم الاطفالم دیدکده رابعهٔ عدویه ایتدی جوانمردانه عجب کندوکی نشان ایدله وصف ایدوب سنده اولان خصائل حسنه دن خبر ویرمدك عزرائیل ایتدی پس بنده اولان خصلت حسنه نه در رابعه ایتدی (انت موصل الحبیب الی الحبیب) نقل اولنور که برکون سفیان ثوری احبابندن بر مسافره مصادف اولدقده مسافر ثوری یه برخدمت بیوردیو عرض محبت ایلدی ثوری دخی اکر بر محلده موته ملاقی اولورسك بزدن اول دوستمزه سلام وبوبیتك مفهومی ایله ختم کلام ایت بیوردی * بیت * کرجان

باشارتی نخواهی زرهی * درحال فرستم وتوقف نکنم * آه ای دل همرازوعاشق سرباز بونازونیاز وسوز وکداز نیجه برقیل وقالدن وازکل کیم ﴿ مثنوی ﴾

این سخن را نیست پایانی پدید * بوعشق ومحبت وتمنای موت وامید وصلت سوزلرنه پایان ونهایت ظاهر اولمز همان عشق ومحبتده صادق ایسك ﴿ مثنوی ﴾

دست بامن ده چو چشمت دوست دید * چونکه دیدهٔ جانك جمال دوستی کوردی دست ارادت ویداختیارك بکا تسلیم ایدوب حق یولنه جان ویر ﴿ مثنوی ﴾ در کلستان اندرآ این هزبله * بومزبلهٔ ناسوتدن کلستان لاهوته کل ﴿ مثنوی ﴾ چونکه درظلمت بدیدی مشعله * چونکه ظلمات بشریتده مشعلهٔ کثرات کوردك نوروحدته کاوب ﴿ مثنوی ﴾ بی توقف زود تر درنه قدم * زین چه بی بن سوی باغ ارم * بوچاه ناقعر باب طبیعتدن بی توقف وآرام باغ ارم جبروت جانبنه قدم قو حبذا ومرحبا ای محبوب یکتا ومطلوب زیبا که بودل شیدا عیدوصلکه قربانه روا اولدیغی خود جانه بخت سرمدی بقادر * بیت * دل بشادی بدهم جان وجهان در بازم * کردلم عید ترا لایق قربان باشد * پس نورچشم اولیا حیات بخش روح افزا جناب مولانا مهر سپهر صفا امام علی المرتضی نك ابن ملجم ایله اولان ماجرالرین اخبار ومناسبتله انواع جواهر معارف کرانبها نثار ایدوب مرتضای معشوق امرنه تسلیم ورضا ومقتضای عشق جان فداسی اولدیغن بعد الاشعار بیشهٔ اول هزبر بیشهٔ وغا بنجهٔ شیر شمشیر خون غدا ایله سر بهلوانی بدندن جدا ایتدیکنه سبب نه معنی ایدیکن انها واخلاص عملنه وجهله روغا اولاجغن انبا ایچون خاتمهٔ جاداولی بوبیان زیبا ایله اتمام وصحیفهٔ نظم لاکی انتظام لرین کاك خاوص مسکی الختام ایله اختتام ایدوب بیوررلر که

﴿ کفتن امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه باقرن خود که خداوند اخی ﴾
﴿ درروی من نفس من جنبید واخلاص عمل نماند مانع کشتن تو آن باشد ﴾

امیر المؤمنین علی رضی الله عنهك جنکده قربنی اولان مردهدایت رهینه جواب ویروب چونکه بنم وجهمه توکردك نفسم جنبشه کلوب اخلاص عمل زائل وصفوت نیته تشوش حاصل اولمغله سنك قتلکه مانع اولدی دیمشیدر حقا که اخلاص فی العمل عجب سعادت وجانب حقدن محض عنایتدر کاروی عبد الواحد ابن زید قال سألت الحسن البصری عن الاخلاص ماهو قال سألت عن حذیفة عن الاخلاص ماهو قال سألت النبی علیه السلام عن الاخلاص ماهو قال سألت جبرائیل عن الاخلاص ماهو قال سألت رب العزة عن الاخلاص

ما هو قال تعالی هو سر من سری استودعته قلب من احببته من عبادی) وبومعنایی شرح ایدوب جنید بغدادی دخی (الاخلاص سر بین الله و بین العبد لا یعلمه ملك فیکتبه ولا شیطان فیفسده ولا هوی فیمیله) بیوروب ابو عثمان مغربی دخی (الاخلاص مالا یکون للنفس فیه نصیب) دیمشلر وسهل بن عبدالله دخی (الاخلاص ان یکون حرکات العبد وسکونه فی سره وعلانیته لله وحده لاشریك له لا یمازجه فی شیء لانفس ولا هوی ولا دنیاه) بیوردقدنصکره (ای شیء اشد علی النفس من الاخلاص لانه لیس لها فیه نصیب) دیوب ابو سلیمان دارانی دخی ارباب اخلاصه اظهار شوق ایله (طوبی لمن صحت له خطوة واحدة لا یرید الا الله) دیو قدم عباد خواص اخلاص اختصاصلری مدح ایدر پس جناب والاهمت شاه ولایت وصاف نیت (الاخلاص صدق النیة مع الله) وفقیجه اول سر مودع رب العزه کندو ذات ملك خصلتلرنده ودیعت اولندیغنه اشارت وزمرهٔ طالبینی ارشاد وهدایت ایچون کوهر کرانمایهٔ اخلاصی الماس عبارانله سفته وسلك تقریر جواهرنکانه در رشته قیلوب ﴿ مثنوی ﴾ کفت امیرالمؤمنین باآن جوان ✿ امیر المؤمنین اول جوانه ایتدی ﴿ مثنوی ﴾ که بهنکام نبردای پهلوان ✿ که هنکام نبردده ای پهلوان ﴿ مثنوی ﴾ چون خدواند اخی بر روی من ✿ چونکه بنم روی خورشید نقابمه خدوانداز اولدك ﴿ مثنوی ﴾ نفس جنبید وتبه شد خوی من ✿ بنم نفس وبشریتم حرکت ومزاجه تغیر وحدت کلوب خوی وخصالم تباه اولدی وتهور طبیعت خلوص نیتم نهب وغارت قیلوب عزیمت ایتدیکم غزانك ﴿ مثنوی ﴾ نیم بهر حق شد ونیمی هوا ✿ نصفی حق ایچون ونصفی نفس وهوا ایچون اولدی پس هر کارده لازم اولان بر موجب (وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین) صدق عزیمت وخلوص نیت اولوب برخوای (ولا یشرك بعبادة ربه احدا ﴿ مثنوی ﴾ شرکت اندر کار حق نبود روا ✿ کار حقده شرکت نالایق وناسزا اولور بلکه نفس مکاره بی جمیع کارنده بلکه هر آنده احتساب ایدوب شوائب هوادن تزکیه یه اهتمام ورب الانامدن توفیق تمام دیلك کرکدر که حومهٔ اخلاصه وضع قدم ایلیه سن کما قال یحیی بن معاذ (الاخلاص تمیز العمل من العیوب کتمیز اللبن من بین الفرث والدم) خلاصهٔ کلام هر حالده ظاهرك موافق باطن اولوب بلکه اخلاصده مشاهدهٔ اخلاصدن دخی بی قید اوله سن که قید مزبوردن دخی خلاصه محتاج اولیه سن کما قال

ابو یعقوب السوسی (الاخلاص فقد رؤیة الاخلاص لان من شاهد فی اخلاصه الاخلاص احتاج لاخلاصه الی اخلاص) ایمدی ای پهلوان همت بان هوا کیر اوج ایمان مرد چابك سوار لامکان بیدادن اقتضاء نفس وهوا ایله هیچ بر کار صورت نما اولمدیغن اذعان قیلد کسه ضمیر منیره نهان اولمیه که بر وفق (خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا) ﴿ مثنوی ﴾ تونکاریدهٔ کف مولیستی ✿ سن نقش یدقدرت مولا وتصویر دست مشیت حق جل وعلاسن که اول نقش زبایه (خلق الله آدم علی صورته) و(خلقتکم لاجلی) بیوریلوب ﴿ مثنوی ﴾ آن حق کردهٔ من نیستی ✿ مخلوق خداسن مصنوع مخلوق دکلسن وجمله بودك حق ایچون اولوب بنلکك نابود در ایمدی ای نفس زکیه چونکه روایح کلزار اخلاص نبوی شمیده ورحیق نور وحدت سر مصطفویدن چشیده قیلدك وراثت ولایت مطلقهٔ محمدیه حسبی ایله (کنت یده ورجله) درجاتنه ارتقا (وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی) اوجاتنه اعتلا ایدوب دست رضای خدا ایله بی من وما ﴿ مثنوی ﴾ نقش حق راهم بامر حق شکن ✿ نقش مولایی هم امر حق ایله کسر وشکست ایدوب ﴿ مثنوی ﴾ برزجاجهٔ دوست سنك دوست زن ✿ شیشهٔ دوسته دوست سنکنی اور وزجاجهٔ هستی بی سنك محبت ایله شکست ایدوب قید هستیدن خلاص اول پس چونکه وارث حقیقت مصطفویه وزبان کاشن آباد معرفت مرتضویه دن نسق مزبور اوزره اولان کلمات کلزار لطافت اخلاص اول سائل اسلام اختصاصك سمع قبولنه ایریشوب ﴿ مثنوی ﴾ کبراین بشنید نوری شد پدید ✿ در دل او تا که زناری برید ✿ نفس کافر بونی ایشتدی فی الحال مرآت قلبنده بر نور ظهور ایتدی که حتی زنار کفر وانانیتی کسدی وصد هزار صدق وخلوص ایله پای نیازومعذرته طوروب ﴿ مثنوی ﴾ کفت من تخم جفا می کاشتم ✿ ایتدی ایواه ودریغ که بن تخم جفا اکشم ای نقد وقت مصطفا وماه سپهر وفا ﴿ مثنوی ﴾ من تراتوع دکر پنداشتم ✿ بن سنی نوع آخر ومبتلای نفس وهوا اولان سایر بشر کبی صانمشم مکر خطا ایتمشم یا علی المرتضا خبروآکاهم بوغیش که ﴿ مثنوی ﴾ توترازوی احد خوبودهٔ ✿ سن ترازوی احد خواهش سن ﴿ مثنوی ﴾ بل زبانهٔ هر ترازو بودهٔ ✿ بلکه هر میزان اخلاق حسنه واوصاف سنیه نك زبانهٔ عدل ونصفتی ایمش سن که مؤمن ومنافق سنك میزان محبتکده وزن اولنوب صحیح الوزن

اولانلر حضرته لايق ومردنـام وناقص الوزن اولوب مكابغض وعداوت
ايدنلر نامراد وبدفرجام اولورمش كاروى عن ام سلمة رضى الله عنهـا (كان
رسول الله صـلى الله عليه وسلم يقول لايحب عليا منـافق ولايبغضه مؤمن)
اخرجـه الترمـذى وقال حسن غريب وعن زيدبن ارقم قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم (من احب ان يستمسك بالقضـيب الاحمر الذى غرسه الله
فى جنة عدن فليستمسك بحب على بن ابى طالب) اخرجه احمد فى المناقب وعن ابن
عباس رضى الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (حب على يأكل
الذنوب كما تأكل النار الحطب) اخرجه الملاء وعن فاطمة بنت رسول الله صلى الله
عليه وآله قالت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (ان السـعيد كل السعيد حق
السعيد من احب عليا فى حيوته وبعد موته) اخرجه احمد وعن انس رضى الله عنه قال
(دفع على بن ابى طالب الى بلال درهما ايشترى به بطيخا قال فاشترى به فاخذ
بطيخة فقورها فوجدها مرة فقال يابلال رد هذا الى صاحبه وآتنى بالدرهم
ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لى ان الله اخذ حبك على البشر والشجر
والثمر والبذر فاجاب الى حبك عذب وطاب ومالم يجب خبث ومر وانى اظن
هذا مما لم يجب) اخرجه الملاء كذا فى الرياض النضرة فى فضـائل العشرة فى ذكر
الحث على محبة عـلى لمحمد الطبرى اماى برادر پاك طينت حددن تجاوز ايله
حب عليده افراط وغلودن دخى زجر ومنع واقع اولمشـدر كاروى عن على
كرم الله وجهه انه قال قال لى رسول الله صلى الله عليه وسلم (فيك مثل من عيسى عليه
السـلام ابغضته يهود بهتوا امه واحبته النصارى حتى انزلوه بالمنزلة التى
ليس بها) ثم قال (يهلك فى رجلان محب مفرط يطرينى بما ليس فى ومبغض يحمله شنآنى
على ان يبهتنى) وعنه قال (ليحبنى اقوام حتى يدخلوا النار فى حبى ويبغضنى اقوام
حتى يدخلوا النار فى بغضى) وروى عن السدى قال على (اللهم العن كل مبغض لنا
وكل محب لنا غال ﴿ الحكايه ﴾ عن على بن زيد بن جدعان قال كنت جالسا
الى سـعيد بن المسيب فقـال ياابا الحسن مر قائدك يذهب بك فتنظر الى وجه
هذا الرجل والى جسده فانطلق فاذا وجهه وجه زنجى وجسده ابيض قال انى
اتيت على هذا وهو يسب طلحة والزبير وعليا فنهيته فابى فقلت له ان كنت
كاذبا سود الله وجهـك فخرج فى وجهه قرحة فاسود وجهه اخرجه ابن ابى
الدنيا پس اى مستمع نيك فهم * بيت * بوروايتلركيم اولدى آشكار * خوش
نصيحتدر اونى نه زنهار * الحاصل افراط حب مرتضا ايله طريق اعتدالدن

اعتدا ومن حيث التفريط نفسكى بغض ايله محل تهلكه يه القا ايتميوب * بيت *
چراغ مسجد ومحراب ومنبر * ابو بكر وعمر عثمان وحيدر * زتبينه خال وبرميه سن
و(الله الله اصحابى) وصيتى سمع قبول ايله اصغا قيلوب نجوم زاهرهٔ راه هدى اعنى
حب اصحاب باصفـا وحب مرتضاده تمام الوزن اولوب جناب مولانا ضمن
حكايه ده اسلان پهلواندن امام على يه * م * بازبانهٔ هر راز وبوده * ديديكى
بو معنايه تلميح واشارت ايديكن فهم ايده سن ومن حيث الحقيقه على يه محبت
ايتمك نه معنيدر وكيفيت حب مرتضادن واله وشيدا اودرياى حقيقت محمد
المصطفاده آشنا اولان زمرهٔ اصفيا كيملر ايديكى حالا مذكور اولان پهلوان
حكايه سنك ابتداسنده بيان اولنمشـدر كدركه محلنه بوره مراجعت وحب
عليدن اولوجهـله حصه مند اولمغه بذل همت قيله سن * بيت * چوطـالب را
طلب آيد بديدار * يابد اوبقدر خويش اسرار * پس اول پهلوان طالب
صاف دل نور ايمانله درونى بى غل و (انما المؤمنون اخوة) معناسنه واصل
وحومهٔ شعاع آفتاب محبته داخل اولمغله ايتدى ياعلى درياى فضائل ناكهان
برسعادته نائل اولمشم كه مكركيم ﴿ مثنوى ﴾ تو تبار واصل وخويشم بوده *
سن بنم قوم وقبيلهم واصل وپيوندم ايمشسن يعنى مشكاة رسالتدن وراثت
كامله حسبى ايله اقتباس ايتديكك نور حقيقت احمديه يى بنم فتيلهٔ شمع قلبمه
القا وافاضه بيوريلان نور هدايت ايله جان وروانم احيا ودرون وبيرونم انوار
تجليـاتله نور على نو ر وضيـا اندرضيـا قيلوب اول نورك ميراث شـوقى
مشكات جسده واصل وبوعبد حقير دخى اراثله فرزند پدرى يه داخل ومرتبهٔ
اخوانده نائل اولديغم جهتدن ياعلى سن بنم اخ اعزم سن فاما بحسـب الزمان
والمكان شمدى اول نورك مشرقى سنك وجه كريمك اولوب چراغ دل من حيث
الخلافه سنك مشرقكدن مشتعل اولديسه الحالة هذه ﴿ مثنوى ﴾ تو فروغ
شمع كيشم بوده * سن بنم شمع مذهب وچراغ مسلكمك نور وضياسى اولمشسن
﴿ نظم ﴾ سخاميدانى ايچره شيريزدان * على كان كرم هم شاه مردان *
معارف منبعى بحر عطادر * رسولك پيروى اول مرتضادر * كيم ايدر مدحنى
انك حقيقت * كه مدح ايتدى انى ختم نبوت * الاى عندليب كلشن حق * كه
دقت ايتسك اولور قبل نجه شق * بلاغت ايله كشف ايتدكيـانى * هزاران
مرده دللر بولدى جانى * عيـان ايتدك جواسرار نهـانى * ازاله ايلدك ظن
وكمانى * سـنك فيضكدن اولدى درده درمان * واى درددل وجهـكده

رخشان * فدا اولسون سکا جسمم وروانم * که نورکله سنك بدر اولدی جانم *
بوزن کوردم چوشن مهروفانك * قول اولدم اشیکنده مصطفانك * سنك
باشکده درتاج خلافت * سنك آلنکده درنور امامت * امام اولدك چوجمع
اولیایه * قیلوب جمعه نمازن اصفیایه * مقام جمعه ایردی جمله مردان *
محمد نورنه غرق اولدی اخوان * الهی سن بزی اول جمعه جمع ایت * که فرقی
محو ایدوب نورکله شمع ایت * عطا ایله فضل ورحتکدن * دله برجذبه کوندر
حضرتکدن * بزی بزسز چکوب بزم صفایه * اولاشسن قطره بحر مصطفایه *
بوراده قالسون اشبودر کفتار * قیلالم بحر عشقه بنه رفتار * جلال الدینه
کوش ایله روانك * ایشت سوزن دلی به پهلوانك * که ایتدی یا علی سن نور جان
سن * وصی مصطفی سن عین آن سن * ولی مرآت دلده نور وحدت * چون اول مهر
صفادن اولدی قسمت * محمد عشقنه صد جان وصد دل * فدا اولسون
هر آنده ای یوزی کل * پس یامر تضا ﴿ مثنوی ﴾ من غلام آن چراغ چشم جو *
بو عاشق مبتلای ولا اول چراغ دیده جویك غلام حلقه بکوشیم ﴿ مثنوی ﴾
که چراغست روشنی پذرفت ازو * که یا علی المجتباسنك چراغ جانك روشنالغی
اول چراغ الهیدن قبول ایتمشدر حقا که اول اریکه نشین (انا ارسلناك
شاهدا ومبشرا ونذیرا) وچراغ مبین (وداعیا الی الله باذنه وسراجا منیرا)
برشمع انور ومهر منوردر که جهان وجهانیان اول زینت افزای عرصهٔ رسالتك
غرق انوار هدایتیدر ولکن اول چراغ هدی برچشم بینا نك جو یاسیدر که نوریله
روشنا اولوب تاریکیٔ نفس وهوادن رها بوله آه ای سلطان سریر ولایت
وشهسوار مضمار کرامت وای صدرنشین بارکاه لافتی وهوا کیر اوج علیین
لو کشف الغطا ﴿ مثنوی ﴾ من غلام موج آن دریای نور * بن اول موج دریای
احدیت اولان شهنشاه کشور رسالت شهریار عرصهٔ هدایت باعث ایجاد عالم
مقصود وجودینی آدم زینت افزای عرصهٔ خاك مسند آرای (اولاك لما خلقت
الافلاك) اعنی اول محبوب قلوب انس واملاکك بندهٔ آلوده خاکیم ﴿ مثنوی ﴾
که چنین کوهر برآردد ر ظهور * که اول دریای مواج حب ذات احدیت بو تجلین
بر کوهر بی بدل ظهوره کتوردی یعنی اول بحر زخار حقیقت اولان جوشش همت
ختم رسالت علی شاه ولایت وچهار یار سلاطین تخت خلافت واصحاب
باصفای در انجم هدایت واولیای اصفیای صنادیق کنوز معرفت کبی جواهر
زواهر غر طلعتلر ظهوره کتوردی وهمچنان اول دریای جود ورحمتك وبحر محیط

نورفرد اینك غلام عتبهٔ محبتیم که (کنت کنزا مخفیا) تلاطمندن ساحل وجود
بشریته برخوای (اول ما خلق الله روحی) خاتمهٔ نسخهٔ رسالت وفاتحهٔ توقیع
جریدهٔ هدایت کبی برنور سپهر وحدت ظهوره کتوردی ﴿ رباعی ﴾ خاتم
اقبی که فخر آدم آمد * مقصود وجود هر دو عالم آمد * زو یافت شرف نامهٔ نامیٔ
وجود * آری شرف نامه زخاتم آمد * صلی الله علیه وآله الطیبین الطاهرین
واصحابه المنتخبین المنتجبین وعلی من تبعهم الی یوم الدین صلوة دائمة
مادامت السموات والارضون * پس ای رازدار (انا مدینة العلم وعلی بابها) ویا امام
علی ومجتبا ونور هدی ﴿ مثنوی ﴾ عرضه کن برمن شهادترا که من * بن عبد
فقیره عرضه داشت تحفهٔ کلمهٔ شهادت ایتکه بن ﴿ مثنوی ﴾ مرترا دیدم
سرافراز زمن * سنی سرافراز زمان ونقاوهٔ دودمان هاشمیان وچراغ
افروز نور ایمان ونورفیروز عین جان مشاهده ایتدم که فوایح رشحات
سحاب هدایت نزهت بخش ریاض جهان وروایح قطرات امطار کرامت
طراوت فزای کلشن جنان اولان عنبر شمیم زبانك دماغ جانی معطر وفروغ
لمعات کلماتك ساحهٔ پهنای جنانی منور قیلدی دیوب اول مسند آرای ایوان
اصطفانك حضورنده ﴿ مثنوی ﴾ قرب نجه کس زخویش وقوم او *
انك قوم واقرباسندن اللی نفره قریب مرد هدایت نصیب ﴿ مثنوی ﴾
عاشقانه سوی دین کردند رو * عاشقانه جانب دین وصادقانه طریق هدای
مبینه توجه ایدوب مجمع مؤمنینه ملحق اولدیلر ﴿ رباعی ﴾ شاهی که زمانه تابع
دولت اوست * آفاق کرفته سربسر حشمت اوست * براوج سپهر نور ماه
وخورشید * ازقبهٔ چرخ آسمان رفعت اوست * آه ای طالب درداله
﴿ مثنوی ﴾ او بتیغ حلم چندین خلق را * اول شهسوار مضمار شجاعت
وکرامت تیغ حلم وشفقت ایله بوقدر خلقك ﴿ مثنوی ﴾ واخرید از تیغ چندین
حلق را * خلقی تیغ قهر خالقدن کیرو آلوب وکردن وجودلرینی طعمهٔ شمشیر
بطش الهی اولمقدن خلاص ایلیوب نار ضلالتدن نور هدایته اخراج بیوردی
حقا که ﴿ مثنوی ﴾ تیغ حلم از تیغ آهن تیزتر * تیغ حلم تیغ آهندن تیزتر
﴿ مثنوی ﴾ بل زصد لشکر ظفر انکیزتر * بلکه صد هزار وهزار لشکری
شماردن ظفرانکیزتردر کما قیل (فاحلم عن سفه علیك واصفح عن اساء الیك
یسلم لك اصدقاؤك ویستحیی منك اعداؤك) آه ای کشاده چشم نسیم صبح جمال
تطویل مقال اهل حالدن همدم انس وصال اولان نور شمع محبت اشتعاله

كلال كليه كه عين القضاة همدانى جمع دينه شمع اولان ايمان صادقين ايله
سرز باندن شهادت كتورن مقلده بى يقينلرى بر برندن تميز وتبين ايدوب
محب صادقلرندن عزالدين احمدبن الحامد المستوفى يه ارسال ايتديكى مكتوب
حقايق مشحونلنده انواع فوائد جزيله اولمغله تبركا بومحله درج اولنوب سلك
سطور شرح دقايق موفورك خاتمه سنه پيوسته قيلندى پس سمع قبول ايله
اصغا قيلنمه بيورمشلردر ﴿ صورت مكتوب ﴾ بسم الله الرحمن الرحيم
برادرم را توفيق طلب ايزدى ميسر باداى دوست معلوم مى بايد كرد كه چون
ايمان باصل راه خدا حاصل آمد اينجا ترا مى بايد كه معنىٔ سلوك بدانى سلوك را
معنى آنست كه حركات وسكنات تو بفرمان پيرى پخته شود اكر در همه حال
متبع پير توانى بودن اين كمال سلوك بود واكر در بعضى اتباع ميكنى ودر بعضى
نميكنى پس ترا بقدر اتباع سلوكست وترا در اتباع پير لامحالة دردل صفتى باعث
بود كه درآن صفت اختلاف نباشد وآن صفت طلب ايمان وشوق تو بود
بسعادت اخروى وچون صفت شوق در تو بكمال بود همكى ترا در اتباع
پير دارد وچون تمام نبود بقدر آن كه باشد ترا اتباعى بود واكر آن صفت را خود
اصل نيست هيچ اتباعى نتواند بود پس هر بار كه آن صفت بكمالست اتباعى
بكمال باشد وچون آن صفت را بين الدرجة العليا والدرجة السفلى درجات كثيره بود
پس ميدانكه الايمان نيف وسبعون بابا ادناها آن بود كه ترا ادنى عمل دارد
واعلاها آن بود كه ترا اعلى عمل دارد وچون همكى تو در طلب معشوق آمد
وبدواشتغال واز اغيار اعراض كلى كيرد وجهت وجهى كفته شدى وبذات
عرق طريقت رسيدى واز همه لباسى كه عالميان بدان تلبس كنند پاك شدى وبر تو جز
عورت پوشى نماند درين مقام پس لا اله الا الله در اينجا درست آيد از تو زيرا كه
دل ادريك معشوق آوردى وتا دل تو ميان زروسيم وديكر محبوبات دنياويه
موزع مى بود اكر لا اله الا الله كويى كاذبى چون منافقان كه كويند (نشهد انك
لرسول الله والله يشهد ان المنافقين الكاذبون) وچون منافق را هيچ سودى
نيست كه محمد رسول الله فى ذاته راستست ترا نيز ازين چه سود كه لا اله الا الله
فى ذاته راستست اعلاى درجات ايمان آنست كه همكىٔ خود رابدودهى
وروى دل بهمكى بازدارى پس اكر زبان تو ترجمان صفت تو باشد جز لا اله
الا الله هيچ چيز نبود * وچون اين صفت در تو هويدا شود ترا مؤمن
خواند ونماز تو اينجا درست ومقبول المولى بود وچون تو شايستهٔ او باشى

اعمال تو همه شايستهٔ او باشد اكر نماز كنى خدمت او بود اكر زكات دهى ويأخذ
الصدقات بود واكر روزه دارى الصوم لى بود * واكر قصد مكه كنى اين
بود كه وحق على المزور اكرام جوانمردانه هر كه بحج رود زائر اوست ونه هر كه
نماز كند وزكات دهد خدمت او كند ونه هر كه روزه دار داو رامى جويد راه
خدا يكيست اكر چه صد هزار وهزار راهست ولكن آن همه يكى بود نه بينى كه
در باديه چون پانصد هزار مرد باشند هر يك راهست اكرچه مواضع اقدام
ايشان مختلف بود وهر كسى قدم برجايى نهد كه ديكرى نمى نهد وليكن در راه
يك اين اختلاف نباشد همچنين بخداى تعالى از يك طريق توان رسيدن
بود پس دل از آنچه نبايد پاك بايد كردن وجز ازين هيچ راهى نيست وموسى
وعيسى ومصطفى را عليهم السلام درين هيچ خلاف نتوان بود اما خلاف
درين كنند كه دل را از آنچه نشايد بچه طريق پاك بايد كردن روا بود پس
راه خدا على القطع معلومست كه يكيست واكرچه سالكانرا در سلوك خلاف
افتاد همچنان دان كه ملاذ همدان بغداد راه يكيست واز آن كه بچندين
هزار كونه بتوان رفت واز چندين راه بردند ولكن على الجمله راه بغدادست نه راه
خراسان همچنين ميدان كه راه شياطين نه راه خداست كه راه خدا
يكيست اعنى نه راه ابليست اكنون نه هر كه جهودست راه موسى
مى رود ونه هر كه ترساست راه عيسى ميرود البته كه چنينست هر كه
آن راه سلوك كند كه موسى فرمود قولا واحدا بخداى رسد وهر كه راه عيسى
كند چنانكه او فرموده هم بدان رسد كه عيسى رسيد وچون ترسا از آنست كه
سلوك آن راه نمى كند ونسخ را معنى اينست كه از مذهبى عادتى بماند پس
آن عادت را نسخ مى بود نه اصل طريق ومذهب حقيق را اكنون بحثى بايد
تا هر احمق غلطى نپندارد موسى وعيسى فرموده اند كه اكر كسى چيزى
كويد وشما دانيد كه آن صدقست قائل را تصديق كنيد وچون چيزى كويد
وشما را معلوم بود كه آن دروغست اين قائل را تكذيب كنيد وچون چيزى
كويد كه شما را صدق وكذب آن معلوم نباشد درين متوقف باشيد وهر كه
دعوت بصدق كند بضرورت چنين كويد پس اكر كسى كويد كه تصديق
چيزهاى دروغ وتكذيب چيزهاى راست بايد كرد ويا كويد در چيزى نادانسته
تصديق وتكذيب بايد كرد اين كس خطا ميكويد وانبيا را عليهم السلام
خداى تعالى بخلق براستى فرستاد پس چنين چيزها كى كويند ايشان كه

قطلب... تکذیب یهود ونصاری وتزییف قول ایشان درحق محمد علیه السلام

درچیزهای نادانسته بصدق وکذب حکمی باید کرد پس اینجا جهود وترسا
چون طالب باشند نه عادت پرست واجب ولازم آید که درآنچه مصطفی علیه
السلام فرمود تصدیق کنند اگر اورا تکذیب کنند موسی وعیسی راهم تکذیب
کنند واگر متوقف باشند در هرسه متوقف باشند زیرا که تصدیق وتکذیب بی
علم نتوان کرد اگر جهود وترسا گویند که علم ما حاصلست بصدق موسی
وعیسی ما گوییم که بچه طریق اگر گویند بمعجزه گوییم هرسه را معجزه
بود بطریق تواتر مگر که گوید من یکی شنیده ام ویکی را نشنیده ام
اورا گویند پس تکذیب یکی بچه مستند کردی ای دوست چنانکه وجود موسی
وعیسی متواترست وجود محمد هم متواترست وچنانکه ظهور معجزات از آن
دو متواترست ازین نیز هم متواترست * پس اگر معجزه دلیل صدق صاحب
معجزه است تکذیب محمد را وجهی نماند واگر گوید بطریق عناد ومکابره که
وجود موسی وعیسی هست وجود محمد نیست یا گوید ظهور معجزهٔ موسی
وعیسی متواترست ولکن ظهور معجزهٔ محمد نیست وشاید که باضافت
با کسی متواتر بود وبا یکی نه اما من این سخن با کسانی نمیگویم که یکی را وجود
متواتر باشد بنزدیك ایشان ودیگری را نبود مقصود من کسانی اند که نام
هرسه پیوسته می شنوند وظهور معجزات از هرسه میشنوند پس اگر معجزه
دلالت برصدق کند هرسه را تصدیق باید کرد واگر برصدق دلالت نکند
پس درهمه توقف باید کرد واین را هیچ جواب نیست الا که بوجود یکی
تصدیق کند وبوجود دیگری تکذیب یا بمعجزهٔ کسی اعتراف آرد وبدان
دیگری نه واین انکار وعناد بود از کسی که نام همه برابر می شنود اما اگر
فرض کنیم که یکی را در شهری تربیه کنند که نام موسی ومعجزهٔ او شنود ونام
عیسی ومعجزه اش نشنود این کس را لازم بود در یکی تصدیق کند چون
بحد تواتر رسد ودر آن دیگر متوقف باشد واین کس که چنینست با او بحث
نه بلکه بحث با کیست که شب وروز احوال هرسه می شنود
واگر گوید که صدق عیسی وموسی از آن بدانستم که من حق وباطل را شناختم
که چه بود ودر سخن ایشان حق می بینم پس دانم که هریکی صادقند گوییم پس
اگر حق می شناسی در قول محمد علیه السلام نیز نظری باید تا او خود چه گفت وآنچه
گفت حقست یا باطل وعلی الجمله تصدیق بی مستندی نباشد ومستند یا معجزه بود
معجزه خود هرسه را هست پس تصدیق یکی وتکذیب یکی چه معنی دارد

یا مستند این بود که گوید نظر کنم چون قول قائل صدق بود اورا تصدیق کنم
پس در اصول راه خدا قول هرسه یکیست وهمه صادقند در اصول پس
اگر یکی کاذبست حاشا همه کاذبند واگر در آنچه خلاف کرده اند کیست که
بتواند دانست که در آنجا صدق وکذب از چه وجه تواند بود عبادتی را یکی
مخصوص در جمعه ودیگری در سبت ودیگری در یوم احد اینجا اگر روی
نماید که عبادت یکیست پس همه صادقند وتخصیص یکی بصدق ودیگران بکذب
نتوان کرد واگر عبادت فی بعض الاوقات نتوانیم دانست که بد بود یا نیك پس
در همه متوقف باید بود ودرین تفریعات که ایشان مختلفند در آن هیچ حکمی
نباید کرد واین الفاظ اگر کسی نشناسد مرا بندارد که تعصب مذهبی کرده ام
تو باری دانی که من بجدل تعصب حق نیز نکنم اما این اعتقاد حق را منقاد
باشم واین از اختیار من بیرونست چون چیزی بطریق درست میدانم
مضطر باشم در آنکه چنان دانم وخلاف آن را خطا دانم وغلط شناسم وچون
ندانم مضطر باشم در توقف ونه تصدیق توانم کرد ونه تکذیب اما اغلب
خلق را مزاج فاسد ست باشد که نادانسته چیزها را اعتقاد کند چون عقل
درست بود وحد صحیح وفاسد بشناسد چه کند در آنچه درست بیند تصدیق
بکند ودر آنچه خطا بیند تکذیب بکند ودر آنچه نداند توقف کند این ضرورت
بود در نهاد عقل سلیم که از عوارض امراض سالم باشد وهمانا اینجا
برادرم مرا اعتراض کند وگوید که اگر موسی وعیسی ومحمد علیهم السلام
تصدیق افتاد ازین هرسه کدام اختیار کند وپیش از آن که بداند که کدام
فاضلترست راه یکی رود هر کدام که باشد اگر راه برود تا معلومش کردد که
کدام بمقصودت زودتر رساند بدان ای برادر (سلك الله بك سبيل الخير) که
اگر موسی حاضرست طالب خود اورا اتباع کند واگر عیسی حاضرست
وبخلاف موسی چیزی فرماید قول عیسی باید گرفت که حاضرست وچونکه
محمد المصطفی علیه من صلوات الله الاوفی حاضرست ودور دو را وست وهر
دو را اختلاف کند فرمان او باید گرفت اما سالك درین روزگار بود که مثلا چون
هرسه فرمان یافتند وروی ایشان از چشم سر پوشیده کردند اتباع بفرمان پیری
حاضری باید کرد وجز حاضری زندگانی نشاید کرد وچونکه زمام اختیار
بدست پیری پخته دهد هر آنچه پیر گوید آرامی باید کرد اورا با فضول چه کار که
فاضلتر کدامست چون سلوك کند این همه حقایق خود اورا ذره ذره معلوم
شود واینجا چنان که اگر حقیقت حالست بگویم دراز گردد واگر مختصر

کریم جهانیان را این حدیث سیری نکنند اکر روشن کویم کشف راز کردد
علی الجمله سالك را اتباع جز حاضری زنده نتوان کرد که راه حق رفته بود
ودانسته وناسخ ومنسوخ را شناسد البته اکرچنین نباشد پیری را نشاید پس
اکر بچنین پیری برسی ترا بفرماید که پنجاه روز صایم باش چنان باید کرد پس
اکر کویی که روزه خود سی روز ست چرا پنجاه روز فرمودی متبع نیستی
مناظری طالب که راه حق جوید اورا بامناظره چه کار ای دوست در بقا چندین
بار نبوشتم که بفرمان پیری حاضری باش وتو قدر آن نمیدانی که بفرمان بودن چه
خاصیت دارد ای دوست عمل صالح سبب هدایتست که (وان تطیعوه تهتدوا)
اما عادت نه طاعت بود پس چون بفرمان بود کار کند وچون بعادت بود آنرا
ثمراتی نبود پس میدان که چه فرقست ای دوست عزیز که اکر جهودی
وترسایی نه بعادت محض افتاده بودی خود نسخ نکردندی پس آن راه همچنان
بود که بروزکار موسی وعیسی علیهما السلام وعلی سائر الانبیاء ولکن عادت
دیکرست وراه موسی وعیسی دیکر مصطفی علیه السلام می فرماید که (بعثت
لرفض العادات) ای دوست (کمثل الحمار یحمل اسفارا) توریة وانجیل بود که
میخواندند ولکن نمی دانستند (حملوا التوریة ثم لم یحملوها) جوانمردا تو می دانی که
قرآن چیست نه آنها که خودرا عالم می پندارند می دانند هیهات یاداود (لا تسئل
عنی عالما اسکره حب الدنیا فیقطعك عن محبتی اولئك قطاع الطریق علی
عبادی اشد الناس عذابا یوم القیمه عالم لا ینفعه الله بعلمه اللهم لا تجعلنی منهم
یا من لا یخفی علیه خافیة فی الارض ولا فی السماء) ای دوست جهد کن بمال
وجان که تا بصاحب دلی رسی وکار تو تمام شود والسلام * آه ای مستمع قابل
حقا که حق سبحانه وتعالی عبد مؤمنی او مقوله علم لا ینفعدن حفظ ایلیه که
آخرتنه وتصفیهٔ باطننه نفعی اولیوب انجق فائده سی دنیاده عالمدر دیو ایتدکاری
رغبت وسلاطیندن کوردیکی رعایت وثروت وشهرتی اوله بنم خود امرایه
میل ورغبت وکثرت مال ومنصبله ثروت وخلق ایله چندان الفتم یوقدر پس
علم ظاهرك بکا منفعتی یوقیدر دیر ایسك اکرچه اعمال ظاهره نك شروط
وارکانی وطلاق ونکاح ومعاملاتك احکامنی بیلوب جوارح وقواینی بجوز
مرتبه سنده اعمال ودفع اشکال ایدرسن اما مادام که تصفیهٔ قلب وتزکیهٔ
نفسه متعلق اولان علم باطنی دخی بیلك ایچون بر پیر طریقته واروب تحلیهٔ
روح ایتمدیکجه کمالیله سعادت اخرویه دن محرومسن وسلف صالحیندن اولان

مطلب مهم در بیان علم لاینفع

فقهاء دینی نفسکه قیاس ایله کا نه دوشمیه سنکه انلر علم باطندن بی بهره اوله لر
وسنك کبی مفلس آخرت قاله لر بلکه انلر ظاهر ایله باطنی جمعدنصکره عباد الهیه
شفقة انتظام دنیا ودین ایچون اصولدن نتیجه فروع استخراج ایدوب رکن
دین اولمشلردر اما مجرد ظاهره قناعت ایدوب نفسنه بخل وشح ایله دون همت
اولان بی خبرلر راه دل وعلم باطنده عوام سیرت اولمشلر وکایت ایله مقدورلرینی
نظام دنیایه صرف وانجق اول بابده دقت ایدوب تفنلرینی اونتمشلردر
شو معنایه که مقصودلری فقط حفظ دما واموال وفروجدن غیری دکلدر
فی الحقیقه اشیاء مزبوره نك حفظی رابطهٔ نظام دنیادر اما نظام دنیا دخی
حفظ دین ایچون دین دخی عباد الهی صفات نفسانیه دن تخریج واوجات
روحانیه یه تعریج ایچوندر که ظاهر ایله باطنك اجتماعندن وجوده کلور مع هذا
ائمهٔ مجتهدیندن بریسی علم ظاهره حصر وعلم باطندن زجر ایتمامشکن من دنیایه
متعلق اولان علمه قناعت ومقصود اصلیدن اعراض ایله غوایته دوشمك
جائزکه لائقمیدر حال آنکه مسائل فقهیه دن بعضنده خلقك بعضی مستغنیدر
اما مسائل تحسین اخلاقدن هیچ فرد مستغنی دکلدر مثلا (والمطلقات
یتربصن) آیت کریمه سنده فقهاء دین برمجلد تفاریع ومسائل یازوب اکرچه
متزوج اولانلر مسائل مزبوره نك علمنه محتاجلردر ولکن مجرد اولوب هرکز
تزوج مراد ایتمینلر کندی حقلرنده مسائل طلاقدن مستغنیلردر فاما (ومن یوق
شح نفسه فاولئك هم المفلحون) قول کریمنده اولان حکمه طالب فلاح اولان
جمیع نفوس داخلدر مؤمن خود لاجرم طالب فلاحدر فلاح ایسه ازالهٔ شحه
موقوف اولیجق برخوای (ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة) هر بر نفسه کندی نی
تهلکهٔ شحه القادن اجتناب لازمدر شحدن ایسه نفسی حفظ ووقایه اتمکه
اولور که شحك حدی وحقیقتی وعلامات وجودی وامارات زوالی وازاله سنك
اسباب وکیفیتی بیلنوب وبعد الازاله اول صفت ردیه یه تکرار ظهور
ممکنمیدر وظهور ایتدیکی تقدیرجه سبب ظهوری نه شیدر ونفسی اول
شیدن حفظه نه جهتدن نائل اوله جغی معلوم ایدینه پس بو مقوله عالم
عامل وسالك کاملدن طالب قابل سؤال ایلسه بو بابده نیجه مجلد مسائل
یازمق قابلدر اما مثلا بر ادیب اریب لفظ طلاقی بیلوب فقها کبی احکام
طلاقی بیلمکده راجل اولدیغی کبی فقه ظاهره قناعت ایدن مستخرج مسائل
دخی اسم شحی بیلوب احکامندن غافلدر مثلا عامی جاهل اکرچه طلاق

نه شی اولدیغنی بیلور ولکن (والمطلقات یتربصن) آیت کریمه سنده تصرف ایله نیجه مسائل استخراج ایدن فقیه فاضل کبی تصرفدن عاطلدر همچنان فقهای ظاهره دخی اگرچه کیم شح بخل معناسنه اولدیغنی بیلور فاما ارباب کشف و یقین کبی (ومن یوق شح نفسه) کریمه سنده تصرف واخراج مسائل مرتبه سنه بالغ وواصل اولمامشدر اما وجه مشروح اوزره اولان مرتبهٔ سنیه یه نائل اولورسه اکا فقیه نابالغ دینلیوب بلکه ظاهر ایله باطن جمعنه واصل اولان مرد کاملردن اولور ومادام که نسق مزبور اوزره عارف کامل وطریق حقده مقصود اصلی یه واصل اولمیه مهلك ومنجی نه ایدیکن بیلمز جاهل ایسه اقتدا صحیح اولمیوب پیر طریقت اولمغه لایق اولماز ﴿ مولانا ﴾ هرکس که غافل آمد ازین روزن ضمیر * گر فاضل زمانه بود کا وکودنیست * معذور اوله که کوکل حالندن بیخبر اولان مقصوددن دور اولور اما چونکه مریدك هرعملی فرمان پیر ایله اوله اگرچه مرتبهٔ اولده ریا آمیخته دخی اولور ایسه عاقبتی اخلاص پیوسته اولور اما برعمل که من حیث العاده اوله پنداردن غیری برائر ظاهر اولمز کما قال علیه السلام (کم من قایم لیس له من قیامه الا التعب والنصب) آه ای رفیق همدم و صدیق محرم بر مصداق (رب تالی القرآن والقرآن یلعنه) قتی چوق طاعت وار در که معصیت اندن یکدر و معصیتلری طاعت اولان اول ارباب سعادتدرکه (یبدل الله سیئاتهم حسنات) کریمه سی ایله انلرك شانی مدحت اولنمشدر بوکا خود وجه کرامت شاه ولایته آب اندازدهان اولان پهلوان ذو هدایتك حکایتی شهادت ایدر آه ای محرم حرم سرای جمال حریم انس جلال اولان حومهٔ عشقه کل که (ان الله تعالی لیحب العبد حتی یبلغ من محبته ان یقول له افعل ماشئت فقد غفرت لك) خطابیله مکرم اولان عشاق الهی نك اختصاصلرین کوره سن * ع * ومن این للوجه الملیح ذنوب * آه کیم سررشتهٔ مقصودی یتوردك وقارعشقه عقلی اوندردك ﴿ شعر ﴾ ماشراب عشق ازجام ازل کردیم نوش * تا ابد هرکز نخواهیم آمداز مستی بهوش * کی تواند یافتن در پیش یار خویش بار * هرکه بار هر دوعالم رانیندازد زدوش * آه کیم عاشقك حالی هرآنده حرم سرای عشق ومحبتدن دور اولماق وخالصا نیت صادقه سی مشاهدهٔ جمال وحدتدن مهجور اولمامقدر حتا که بووجه اوزره اولان نیت عاشق خیرات بی غایاته نائل ایدرز یرا اعمال جوارح معدود وثوابی محدود در

اما نیته حدوحصر یوقدر انکچون (نیة المؤمن خیر من عمله) بیوریلوب وبو معنایی تأیید ایچون (ان الله لاینظر الی اعمالکم ولکن ینظر الی قلوبکم ونیاتکم) وارد اولمشدر عمل خود بر مصداق (انما الاعمال بالنیات) صدق نیت ایله قبول اولور فلهذا (یحشر الناس علی نیاتهم) بیورلمشدر پس درونکده اولان نیت ودست اختیارکده اولان اراده تکده محبت حق غالب ایسه لاجرم (یریدون وجهه) کریمه سی وصف شانلری اولان عاشقلر ایله حشر اولورسن که (یتجلی ربنا ضاحکا) انلرك ثوابیدر واگر درونکده ارادت جنت غالب ایسه بر فحوای کریمهٔ (ومنکم من یرید حرث الآخرة) زمرهٔ صلحا ایله محشور اولوب (ان الذین امنوا وعملوا الصالحات کانت لهم جنات الفردوس نزلا) وفق کریمی اوزره مرادات نفس مطمئنه اولان مثوبات جزئیه یه نائل اولورسن واگر همای همایون بال همتك هوا کبر اوج علیین اولمز ایسه بر مبتغای (خالدین فیها لایبغون عنها حولا) بهشت انفس وجنت صفاتده سرمدی صفا اولورسن اما بال همت بلند پرواز وجناح نیت خورشید یازك شکار بازیٔ جمال تازه نیاز باز ایدوب مهمان سرای وجه ذوالجلالده سرافراز اولمغه اعتلا وارتقا ایدرسك بهشت صفاتدن دخی پرواز ایدوب (واما الذین سعدوا ففی الجنة خالدین فیها مادامت السموات والارض الا ماشاء ربك عطاء غیر مجذوذ) کریمه سی بشارتیله رفرف سوار جذبات لامکان پیما اولوب بی من وماخلوت نشین وصلت بی انتها اولورسن اما حیفا ودریغا جوانمردا که اگر درون پرسواده نه ارادت مولی ونه ارادت بهشت اعلی اولورسه (کلا بل تحبون العاجلة وتذرون الآخرة) فرقه سنه ملحق اولوب دردا وحسرتا که (وحیل بینهم وبین مایشتهون کما فعل باشیاعهم من قبل انهم کانوا فی شك مریب) وعید مهیبنك مضمون غریبی جزاولایقك اولور ایواه ودریغ ای مبتلای غفلت فزون اگر (وبالآخرة هم یوقنون) زمره سندن اولیدك (انهم کانوا فی شك مریب) عتاب جگرخونیله معاقب ومغبون اولمزدك واگر دولت نمون (حتی یتبین لهم انه الحق) دامن وصلت مشحونی الویریدی دنیاده وآخرتده سکونه قرارك قالمزدی پس برآن کندیکه کاوب تتبع پریشان احوالك قبل که قنغی زمره دن اولدیغك بیله سن (اقرأ کتابك کفی بنفسك الیوم علیك حسیبا) آه کیم قرآن کریم بر نور مبین وحبل متیندرکه (فقد استمسك بالعروة الوثقی لاانفصام لها) فحوای غراسی اوزره

انك عروهٔ وثقی سنی استمساك ایلیان جنك اطاعتندن كسته و جدا اولیوب دست پیوسته‌یی جبروت اعلایه وصل ایدر ایمدی ای دل بافطنت سنده دخی دست قابلیت وارایسه تحریك بازوی اطاعت ایدوب برفحوای (واعتصموا بحبل الله جمیعا) حبل متین فرقانه تشبث قیل كه برموجب (و من یعتصم بالله فقد هدی الی صراط مستقیم) طریق مستقیم توحیده مهتدی اوله سن الحاصل سالك نیكبخت اولدر كه اول پهلوان خیرعاقبت دامن شاه ولایته یاپشوب اهل سعادتدن اولدیغی كبی سن دخی برعلی زمان وولی دورانك دست تربیه سنه پیوسته اولوب ایمان رسیدن ایمان حقیق وعینی منزلنه وصول ایچون پیرك پیروی اولوب اثرینه اقتفا ایلیه وهالك بدبخت اولدركه مدبرلر ایله یولدن قالوب دولتدن مهجور اوله ﴿ نظم ﴾ نیدین حالكدن آگاه اولمدك * نفسه اویدك عشقه همراه اولمدك * دردحاصل ایله ایسترسك دوا * درد ایله اولور قوحاجت روا * آه كیم درد وفراق اشتیاقه اشتیاق دخی عشقه كوره اولور وعشق زیاده اولدقجه اشتیاق دخی افزونتر اولور اشتیاق خود معشوقك فراقنده وانس وراحت وصلتنده درآری لذت انس وصالده ورنج اشتیاق فراقده در اما جوشش دریای عشق براوز كه درده مستغرقدر كه هیچ بروجهله تلاطم امواجنه سكون وراحت گلمز آه كیم ای دل مشتاق واوقدرا یسرا حب خدادن حصه‌دار اولورسك رنج محبوبات دنیویه كمتر اولور زیرا حب خدا بردریای بی منتهادر كه كیتدكجه موجی زیاده اولوب حب دنیایی فنایه و بررحی جمله سی محق اولوب كوكل بحر محبت حق اولور و كوكل هرنه قدر صاف اولورسه شوایب موانعدن پاك وعارف خدا اولور موانع حب ذات احدیت وحجب معرفت خود محبوبات دنیویه دركه مال وجاه وفرزند ونسادر (زین للناس حب الشهوات) آیت كریمه سی بومعنایی ایضاح ایمشدر دنیا ایسه اوچ شیدن عبارتدركه معدن ونبات وحیواندر پس زن وفرزند ومادروپدر وانعام وخیول وخدم وحواشی قسم حیوان وزروسیم وجواهر وحلی قسم معادن ونان وحبوبات قسم نباتدن اولوب اگرچه كیم اشیاء مزبوره‌نك اعیانی مذمومه وموانع حب ذات احدیه دكلدر و لكن اعیان مزبوره‌یه علاقه ومحبتك مانع حب خدا وتعصب مذاهب فاسده وعادت مألوفهٔ كاسده حجب معرفت مولادر حقا كه مادروپدر و اهل شهرك اولمسه انلرك مذاهب فاسده‌ده اولان قول مزیفلرینه دخی میل ورغبت وقول آخری رد ایتمكه علم

ومعرفتك اولمزدی پس حب مادر و پدر ایله انلره مقلد اولوب (اتبعوا ما انزل الله) دینلسه (بل نتبع ماوجدنا علیه آباءنا) قوانه سالك اولورسن و حقد و حسد و كبر و غضب وعجب وریا مذموماتنه مبتلا اولورسن و بو جمله‌یه باعث شهوت بطندر زیرا شهوت بطن اولمسه حب دنیا صورت بند اولمزدی اما نه چاره ای نفس مكاره * بیت * شكم دوزخست ای خداوند هوش * یدوزخ برد چون برآید بجوش * مصدقنجه شهوت سنی مبتلای حب ماسوا ونابینا وناشنوا ایدوب آرزوی حب خدادن دور و خورد وخواب سد راه فكرت ایتمكله مطالب اعلادن مهجور قالمشسن فلهذا كاشف الاسرار مولانا خداوندكار بومعنایی اخطار ونیجه اسرار اشعار ایدوب بیوررلر كه ﴿ مثنوی ﴾ ای دریغا لقمهٔ دوخورده شد * ای دریغا نفس مشتهی برابكی لقمهٔ نامرضیه یمش اولدی پس بروفق (البطنة تمیت الفطنة واذا ملئت المعدة خرست الحكمة) ﴿ مثنوی ﴾ جوشش فكرت ازآن افسرده شد * جوشش انهار فكرت وجنبش بحار حكمت اول سببدن كسنه وافسرده اولدی یعنی لقمهٔ مزبوره صوری ویاخود معنوی اولان فكر ماسوادر اگر ماسوا مراد اولنورسه معنی بووجهله اولور كه مهیج جوشش طمطام مثنوی و محرك جنبش سلسلهٔ درر انتظام معنوی اولان حسام الدین چلبی‌نك بانوی سعد اختراری مغرب موته غروب ایتمكله خاطرفیض مؤثرلرینه تشوش ویروب الك سماط غمدن برابكی لقمهٔ هم وحسرت تناول ایتمكله هجوم كثرت صفای وقت وحدت واستفاضهٔ نورمحبتلرینه پردهٔ غفلت اولدیغیچون بزمجا تمزدن دخی * م * یار آیینه است جا زادر حزن * دررخ آیینه ای جان دم مزن * تانپوشد روی خودرا ازدمت * دم فروبردن بباید هردمت * وفقنجه افاضه‌یه چندان رغبت قالبوب نیجه مدت جواهر مثنوی بحرداده مكنوز صنادیق غیب اولدی واول دررحقایق نكات ساحل عباراته منتبذ اولمدی و غیرت ستیره عروس معنوی حسام الدین چلبی‌نك كثرت ایله الفتنه رضا كوستربوب جمال یوسف ملاحتی سراپردهٔ خفاده روپوش سكوت اولوب دیدهٔ هوشنه كشف نقاب ایتدی وعتاب ایله * م * این عروسان ضمیر رازجو * مستمع خواهند اسرافیل خو * مضمونجه بی استماع قابلی وبی استغناء كاملی القاء حقایق وافشاء دقایقه رخصت یوقدر دیو استغنا ایتمكله حسام الدین چلبی دخی تعلقات كونیه‌دن بیزار و متاع حسن اسراره صدهزار فطرات

در راه‌اطار دموع لعل بار نثاريله طلبكار اولدیغى حرم سراى مثنوى يه بارياب اولمدى بيوررلر ﴿شعر﴾ بيا اى طلبكار راه صواب * مشو غائب ازمن كه من غائب خاب * چو پروانه شو كرد شمعى برآ * زهر شمع آتش صفت برزآ حقا كه مرشدك مرآت آفتاب طلعته مرآت قمر خصلت اولان قلب مريدده قليل وكثير كدر واقع اولسه لاجرم مرآت مرشده دخى عكس ايدوب وجه خورشيد صفوتلرى مشاهده سندن ديدهٔ دل طالب محجوب قالور ومرآت مريدك عكسندن كوياكه آفتاب پير طريقته دخى كدر عارض اولدى ملاحظه اولنور فلهذا مولانا خداوندكار دخى مجرد چلبى حسام الدينه خطابا لقمهٔ دوخوردهٔ ديمبوب خورده شد ديوب كندیلرك دخى من حيث العكوس انكسارلرينه تلميح وبوندنصكره ايراد اولنان بيت شريفده تصريح بيورمشلردر تكيم جلد ثانينك اوائلنده دخى بومعنايه اشارت ايدوب بيورركه

* م * عقل باعقل دكر دوتا شود * نورا فزون كشت وره پيدا شود *
نفس بانفس دكرچندان شود * ظلمت افزون كشت وره پنهان شود * فاما

لقمه دن مراد لقمهٔ صورى اولورسه * الاكل الى حد الشبع مكروه والاكل على الشبع حتى يتخم اكره بل هو من الاسباب المؤدية الى الفسادات) مصداقنجه معناى بيت بووجهله اولوركه حد شبعه قريب وار ايكى لقمهٔ اشتهاء قريب تناولى جوشش فكرت وجنبش حكمتك سدراه مجراى معرفتى اولمغله آب حيات مثنوى ينبوع جنانك اولهٔ زبانندن جريانندن قالدى وبرودت كثرتدن نهر فكرت افسرده ويخ پاره اولمغله زمين عبارت اول فصل زمستاندن بى سبزه وبى لطافت اولدى بيوررلر (كما قيل ان الطعام سبب لحجاب القلب وتراكم ظلمته والتقليل منه سبب لصفاء القلب ومشاهدة الملكوت والدخول فى الجنة) كما روى عن الحسن عن عائشة رضى الله عنها قالت سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول (ادمنوا قرع باب الجنة يفتح لكم فقلت وكيف ندمن قرع باب الجنة يارسول الله قال بالجوع و الظماء) وعن عبد الواحد بن زيد (انه كان يقسم بالله ان الله مااصطفى احدا الا بالجوع ولامشوا على الماء الا بالجوع ولاطويت لهم الارض الا بالجوع ولا والاهم الله الا بالجوع) پس جوع وظماءه بوقدر فضيلت اولمغله ابو سعيد الخرازمقامات اهل جوعى برقاچ نوعه تقسيم ايدوب بيورركه (منهم من يجوع ورعا اذا لم يصب الشئ الصافى ومنهم من اصابه فتركه زهدا فيه مخافة طول الحساب والوقوف والسؤال ومنهم من تركه عونا

مطلب
درفضيلت جوع ومقامات اهل جوع وحد الجوع

على الطاعة حيث رآه قاطعا عن الخدمة ومنهم من قرب من الله فحيى منه حيث رآه يشاهده ان يمضغ بيده فيحتاج بذلك الى الاختلاء الى الكنيف وكان ابو بكر الصديق هكذا ومنهم من ادركه الذهول عن حاجاته من الدنيا فسلا عن نيل مصلحته حتى يذكر او يذكر * وابو طالب مكى قدس الله سره قوت القلوبده شيخندن نقل ايدوب بيوررلركه (كان شيخنا ابن سالم يقول اذا اعطيت البطن حظه من الشبع طلبت كل جارحة حظها من اللهو فجمحت بك النفس الى الهلكة فاذا منعت النظر حظه قصرت كل جارحة عن حظها فاستقام القلب لذلك واعتدل) وفى قوت القلوب كان ابو سليمان الدارانى يقول (ترك شهوة من شهوات النفس انفع للقلب من صيام سنة وقيامها وقال لان اترك لقمة من عشائى احب الى من قيام ليلة) وانما قال ذلك ايثارا للتقليل وخفة للمعدة وخشية من الاعتياد للشبع ومن ترك شهوة من شهوات النفس لله ردها الله اليه فى احسن الاحوال واعلم ان الشهوات لاحد لها وانما الحد للقوت مازاد على الخبز فهو شهوة حتى الملح ومن الزاهدين من كان يشترى الشهوات ويعلقها فى منزله يظهر للناس شعار الراغبين فيها وهو عند الله من الزاهدين فى كل شهوة اخفاء لحاله عن نظر الخلق وتحقيقا للاخلاص وهذا مقام الزهد فى الزهد وهذا الطريق قد درس فى وقتنا وعفا لايسلكها الا واحد بعد واحد ولايعرف سالكها الا فرد بعد فرد ومن الناس من عين للجوع حدين الاول على رأس اربعة وعشرين ساعة والآخر اثنين وسبعين ساعة وقال بعضهم حد الجوع ان لاتطلب الخبز فلاتميز بينه وبين غيره وهذا حده الآخر ويكون طلب الغذاء عند هذا الجوع طلب الضرورة من القوت وهو ماسد الجوعة واعان على اداء الفرض وقيل حد الجوع ان تبزق ولايقع الذباب على بزاقك لخلوه عن الدسومة كالماء وفى الخبر الاسرائيلى ان يحيى عليه السلام ظهر له ابليس فرأى معاليق فقال له ماهذه قال شهوات بنى آدم قال فهل لى فيها شئ قال ربما شبعت فثقلناك عن الصلوة وعن الذكر قال هل غير ذلك قال لا قال لله على ان لااملأ بطنى من طعام ابدا قال ابليس لله على ان لاانصح مسلما ابدا واعلم ان الذى ذكرناه قبل من تجويع النفس وتقليل الاكل هو طريق المريدين وسبيل المجاهدين فاما العارفون فليس لهم فى الاكل ولافى غيره ارادة وتخير فاذا اطعموا اتقلوا منه باذن الله وشكروا وان رأوا له مكانا آثروا وان جوعوا صبروا وهذا حال رسول الله صلى الله عليه وسلم ولاحال

اعلى من حاله حين لم يكن مقيدا بالصوم والافطار ان وجد الطعام افطر وان فقده صام وكانت بينه وبين الله علامة فى صومه وفطره كان الوجود علامة فطره والعدم علامة صومه ولوكان الاستقصاء فى الطى والتقيد بالتقليل كمالا لمافات الرسول وهو مجمع الكمال ومن هذه المشكوة تضئ بصائر الشاهدين لايتوقفون بمقام ولاحال پس كمل عرفادن اولان جناب مولانا برايكى لقمهٔ صوريه تناولك مضرتى سدباب فكرت ومريدلرك سبب ابتلاى كثرتلرى اولديغن اخبار وبلكه كندولره دخى برايكى لقمهٔ صوريه باعث اخفاء حكمت اولديغن اشعار بيوردبلرسه مستعيدن بعضنه اشكال واقع اولمغله ايتديلر اى كاشف اسرار بال سنك كبى اهل كمال ودل پرنورى دريا مثال اولان خالص البالره دخى برايكى لقمه‌دن بوقدر تغير وكلال كاورمى بونه احتمالدر ديدكارنده مولانا محمد جلال واقع اولان اشكالى حل ايچون بيوردلركه بوخود امر مقرر دكليدركه ❊ مثنوى ❊ كندمى خورشيد آدم را كسوف ❊ بركندمك اكلى (وعلم آدم الاسماء كلها) ايله وصف اولنوب فلك علمك خورشيد انورى اولان آدم عليه السلامك نور عقلنه سبب كسوف اولدى وقضا ايله عقدتين متقاطعتين قضا وقدرك نقطه‌لرى چشم خدا بينى حقيقى كورمكدن محجوب ايدوب مثلا ❊ مثنوى ❊ چون ذنب شعشاع بدرى راخسوف ❊ اصطلاح هيئتدن اولان ذنب كبى كه بدر اولمش قمرك شعاع وجهنى نور آفتابدن محجوب ايدوب خسوف واقع اولور بوخسوف وكسوف قصه‌لرى مناسبت ايله اوائل مثنوبده * ع * بدر كستاخى كسوف آفتاب * بيتنك شرحنده بازلمشدر الحاصل برلقمه كه نوع ماغفلت وياخود مجرد اقتضاء بشريتله تناول اولنه هرنه قدر شئ قليل دخى اولسه لاجرم وجه خورشيد قلب روپوش غيم كثرت اولوب تغيرپذير اولور كه شئ حقيردن متغير اولمسى دخى مرآت مجلوهٔ قلبك كمال لطافتندندر بوخسه قلبنده لطافت اولميان پرژنك وكدورتلر ايكى لقمه دكل فيل جيفه‌سن يسه‌لر ودوه بى هاو دبله واوكوزى شكنبه وبونوزيله يوتسه‌لر لطافت وكثافت وآفتاب قلبه كثافت حاصل اولمق نه‌معتادر نه‌بيلورلر بومعنايى فهم ايدن ارباب مجاهده دركه رياضت ايله ژنك بشريتلرين پاك ودرونلرى نور عشق ومحبت وضياء موفور معرفتله آفتاب حقيقت افلاك اولمشلر در ومرآت قلبك كمال صفوتنه جزؤى شى كدورت ويردبكن حكماء اشراقيون دخى تميز ايدرلر ننده قالدى كه ايكى جهان كونشى

محمد المصطفى عليه من صلوات الله الاوفائك وارث نور حقيقتلرى اولان خورشيد آسمان ولايتلرى فرق ايتميه‌لر تتكيم بركره دخى افلاطونك بومشاهده‌سى بيان اولنمش ايديكه شيخ مقتول تلويحاتنده وقطب الدين علامهٔ شيرازى شرح حكمت اشراقده ديرلركه افلاطون ايدر خلوت اختيار ايدوب برمرتبه رياضت چكدم كه خلع بدن ايله ملابس طبيعتدن مجرد اولدم وجمال نفس ناطقه‌ده برحسن غريب ونور عجيب كوردم كه عقل انك حسن وملاحتى تماشاسنده حيران اولوب ذاتمى اجزاء عالم روحانيدن برجزؤ بولدم واول مرتبه‌ده صاحب تأثير اولدم پس اندن دخى ترقى ايدوب هواكير اوج قرب حضرت ربوبيت اولدقده بى كيف وكم برنور اعظم مشاهده قيلدم كه نه زبان وصفنه قادر ونه كوش هوش استماع نعتنه ناكهان فكر تعين موهوم ايله اول نورك مياننه حجاب واقع اولمغله اول عالمدن بوعالم ناسوته نه وجهله تنزل ايتديكمه متعجب قالدم ايمدى دور وزمان برآن خالى دكلدركه الى يوم الميزان بومراتب سنيه‌ده نيجه مردان خدا آشيان طوتميه وجناح همتلرين كشاده قيلوب جوهواى لامكانده جولان ايتميه فلهذا اول هماى همايون بال اوج علايين مولانا جلال الدين دخى لطافت بى غايت قلوب عارفيندن خبر ويروب بيوردلركه ❊ مثنوى ❊ اينت لطف دل كه ازيك مشت كل ❊ ايشته سكا كمال لطافت قلاك قلوب اهل وحدت كه يك مشت كلدن يعنى برايكى لقمهٔ بشريه واغذيهٔ نفسانيه‌دن كثرت حاصل اولوب ❊ مثنوى ❊ ماه اوچون مى شود پروين كسل ❊ انك ماه فكرنى نيجه پروين كسل اولور وبنات النعش كبى پريشانلق حاصل اولور پروين نجم ثريادر كه نوركچه اولكر يلدزى ديرلر خلق انك يدى عددن كورب حضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلم طقوز عد ايدرلر ايمش وشعرا شعر بلغلرينك كمال انتظاملرين نظم ثريايه تشبيه ايدرلر مثلا حافظك بوبيتنده معلومدر * بيت * غزل كفتى ودر سفتى بيا وخوش بخوان حافظ * كه برنظم توافشاند فلك عقد ثريارا * وكاه فكرك پريشان اولوب انتظام حالك تغيرندن دخى كنايه ايدوب * ع * رشتهٔ پروين فكرم بركسست * ديرلر نته كيم مولانا خداوندكار دخى معناى آخيرى مراد بيوروب دل عارفك كمال لطافتندن جزؤى شى اكا كدورت ويرور وبرآن جمع وحدتدن كثرته كلمكه طاقتلرى اولماز ديمكدر اما ارباب تلوناته كوره بومعنى دخى وجهدركه اينت لفظى (اهذا الذى يذكر آلهتكم) كريمه‌سنده اولان اسم اشارت كبى

تحقیری مشعر اولوب سیر وسطده اولان سالکلرك حالنه تأسف ایله ویاخود چلبی حسام الدین تربیه ایچون دریغا لطف دل بومیدر کیم (رجال لاتلهیهم تجارة ولابیع عن ذکرالله) زمرهسندن اولمغه بذل همت ایتمیوب کاه قیدمادر وپدرو کاجزؤی فکر وخبر مرآت قلبی مکدر ایدوب ورزش جذبات ایله انی ازالهیه همت ایتمیهسن ومحض نور جمیت اولوب قبض وبسط تلونانندن قورتلیهسن وفکریکی ماسوا ایله پروین کسل ایدوب خزاین غیبده اولان جواهر عقد ثریای مثنوی یی دست طلبکله پیشکاه حضوره کتوروب منکوش کوش جان قیلیهسن قال ابوطالب المکی فی قوت القلوب (اعلم ان القبض قدیکون عقوبة للافراط فی البسط وذلك ان الوارد من الله تعالی علی القلب اذا قصر علیه ولاتسترق النفس عند ذلك فتأخذ منه نصیبها ولاتطغی بوجدان نصیبها فتخرج عن حد التأدب والاعتدال لایعاقب صاحب الوارد بالقبض بل یدوم روحه وانسه واذا استرقت النفس واخذت منه نصیبا فطغت فخرجت عن حد الاعتدال الی الافراط فی البسط فحینئذ یعاقب العبد بالقبض فکل قبض اذافتش عن سببه لایکون الامن حرکة النفس وظهورها بصفتها والاعتدال الذی یسد باب القبض متلقی من قوله (لکی لاتأسوا علی مافاتکم ولاتفرحوا بما آتاکم) لان الاسی علی الفائت والفرح بالآتی من صفات النفس الموجبة للقبض وکم من حرکات النفس وثباتها هی موجبة للقبض وقدیرد علی الباطن قبض وبسط لایعلم سببهما عند ذلك الاعلی قابل العلم الذی یحکم علم الحال والقیام وصاحب النفس المطمئنة الذی علی مقامه من تصرف القبض والبسط فی قلبه تکون نفسه المطمئنة بطبع القلب فیجری القبض والبسط فی نفسه لا من نفسه وقلبه متخلص عن القبض والبسط متحصن بشعاع انوار الروح مستقر فی دعة القرب) حاصل کلام ای برادر سعادت انجام اکر فرزندان آدم شهوت بطندن پرهیز ایدهلردی بهشت برینده رفرف خضر وعبقری اوزره اتکا ایدوب غم وغصهدن بری اولورلردی زیرا کندم خوارلیدن غیری خود مانع بهشت یوقدرکه آدم وحوا علیهما السلام (ولاتقربا هذه الشجرة فتکونا من الظالمین) کریمهسیله نهی اولنوب وسهو ایله ابلیسه الدانوب اکل ایتدکلری کبی عریان اولوب جنتدن چیقدیلر کما قال تعالی (فلما ذاقا الشجرة بدت لهما سوآتهما) پس بزدخی اول اصلك فرعی اولدیغمز ایچون حق جل وعلا مکر شیطاندن تحذیر ایدوب (لایفتننکم الشیطان کما اخرج ابویکم

من الجنة) بیورر ایمدی مکر ابلیس ایله مفتون اولمامق ایچون حقدن مدد وعنایت ایستیوب شهوت بطندن فراغت قیل که انسان ایله زین اولان جنتدن مردود اولمیهسن زیرا (ان الشیطان یجری من بنی آدم مجری الدم فضیقوا مجاریه بالجوع) مصداقنجه راه شیاطینی جوعدن غیریسی سد ایتمز وراه شیاطین مسدود اولدقده ابواب سموات کشاده وهشت بهشت سنك ایچون آماده اولور ایمدی بنم نور دیدم اکر جنتده مقام ایسترسك حجابی کوکلدن قالدر مادامکه آلودهٔ معصیت اولهسن حجاب رفع اولماز سنك بلمککدن زیاده معصیتی واردر پس مادامکه سن وارسن حجاب دخی واردر آه کیم سن خود عین حجابسن اکر سن اولمسك ثانی کیم یردی نان خود مطلوب بشریتدر بشریت ظلمات صرفهدر عین روحانی اولان دل آدمیدر وحجاب عقل دیویدر پس عقلی ترك ایدوب عشقه برك پایش که (کل من علیها فان) معناسی ظاهر (ویبقی وجه ربك ذوالجلال والاکرام) مشاهدهسی باهر اوله هرکیمکه بومقامه وارر دنیا ومافیهایی آردینه براغور امای دل بیچارهسن وسنك امثالك هنوز دنیادهدر دنیاده ایکن آخرتده اولمغه صدیق صفت کرکدر کما قال علیه السلام (من اراد ان ینظر الی میت یمشی علی وجه الارض فلینظر الی ابی بکر) ورفع حجاب ایتمکه عالی همت کرکدرکه (لوکشف الغطاء ماازددت یقینا) بیورمشدر آه کیم حبذا ومرحبا اول اصحاب قربات وارباب مدانانه که بوجهانده ایکن عین جنانی مشاهدهٔ جمال جانان ایدوب روح روانی حرم سرای وحدتده مهمان جاودان اوله حیفا وحسرتا اول قیدبند سجین طبیعت واهل شهوته که قبره کیرمش ایکن بنده هنوز دنیاده قالوب حبس زندان خسران اوله اکر بویله اولمسیدی نفس آدمی یی مسامیر صفات بشریه ایله چارمیخ نیران بعد وخذلان ایتمزلردی وهیچ کسه عذاب قبر دخی نمایان اولمزدی آه کیم عجب اسرار غریبهدرکه کشفه مجال اولمیوب دفتر زبانه مهر سکوت اوریلور آه ای قیدغل صورت اولان اهل شهوت ﴿ نظم ﴾ چرا هردم بشهوت مبتلایی * بسجین طبیعت در بلایی * بکوتا چند تو دیوانه باشی * ازآن حضرت همه بیکانه باشی * زشهوت کی کشاید روی تحقیق * زصورت کی نماید راه توفیق * چو زنك حرص وآز وطبع داری * نمی دانی که خودرا بازداری * زخورد وخواب خود چیزی ندیدی * بجز رنج وغم وکند پلیدی * زبهرنان مشونك دوعالم * قناعت بهترست از دولت جم * قناعت انبیا کردند پیشه * ازآن در وصل

بو دندی همشه * زخورد و خواب مردان در کذ شتند * ره وصلت یک ره
درنوشتند * ریاضت واصلان کردند اینجا * ازآن در قرب حق کشتند یکتا *
ریاضت کش که جانان دل رباید * درون چشمهٔ دل بحر زاید * هزاران جان
فدای صاحب راز * که دریابد چنین اسرار ممتاز * کسی کو علم لوت و لات
داند * بلاشك این بیان طامات داند * زچشم کور بینایی نیاید * که ازخفاش
جویایی نیاید * طلب کن یك زمان فارغ مشوهان * که تاکه رونماید یار برجان *
زرهبره طلب ای ره ندیده * درین دنیا دلی آکه ندیده * برون شوزین جهان
وآن جهان هین * یکی در ذات خود عین العیان بین * بقدر خود بیابی آنچه
یابی * همان ترسم که جز خود را نیابی * آه ای مبتلای درد محبت جوشش
دریای عشقه غایت واول دریادن ساحل زبانه منتبذ اولان جواهر کفتار
محبته نهایت ولاکیٔ اسرار معرفته بها وقیمت وبحر وحدتده نقش وصورت
بولنماز پس بزینه صدده رجعت ایدهلم که کاشف الاسرار مولانا خداوندکار
برابکی لقمهدن آتش فکرت افسرده وجوشش معرفت کسته اولدیغن
اعلام وکال لطافت قلبی افهام ایتدیلرسه مریدان صادقان دخی منکوش
پندمولانا بی بنا کوش جانه آویزه قیلوب بعد ازآن ﴿ نظم ﴾ زبانت کوهر
اسرار دارد * بفرق سالکان ایثار دارد * زلفظ خویش کوهر بار کردی *
بیانت بهتر از هر بار کردی * ازین شیوه سخن هرکز که دیدست * حقیقت
چون توهرکز که شنیدست * دلم خون کشت ای ساقیٔ اسرار * مراجامی بده
ازروی دلدار * طریق عشق جانان لطف باشد * که جز لطفش همه چیزی
نباشد * مفهوم مبله نیاز متدان اولوب ایتدیلر ای نقد صفای وقت مرتضی
ووارث انوار حقیقت مصطفی ضمیر منیر مرآت صفا کبی روشنادر که برفحوای
کریمهٔ غرای (خلق السموات والارض وصورکم فاحسن صورکم) حضرت
واجب الوجود کال لطف وجود وحکمت نامعدودی ایله نوع بنی آدمی الطف
جواهر جسمانیات واخص زواهر روحانیاتدن موجود قیلوب کوهر انسانیده
خلاصهٔ زمین وآسمانی ودیعه قلمشدر وزبرفلك فرده تکوین بیوردیغی طبایع
اربعه یی تکون نباتات ونباتاتی قوام حیواناته اسباب ومعاونات قیلوب حیواناتی
دخی زبدهٔ مکونات اولان آدمی یه مسخرات بیورمشدر تاکه قوام بدنه متعلق
اولان آلات مزبوره ایله امر معاشلرنده استعانت ایدوب حسن مآبه وصلت
ایچون تزود نعمت ومعاونت نعمت ایله معدن قوالبدن استخراج یواقیت

عبودیت ایلیه‌لر وعلم طبده متفنن اولان ارباب تجربه واصحاب حذاقتدن
مسموعمز اولمشدر که مشتمل طبایع چار کانه اولان هر طعام معدهٔ انسانیده
مقام طوتسه طبایع مزبوره قوت معدهده دخی موجود اولمغله حضرت
رب الانامك ارادهٔ ازلیه سی هر بار که اجسامك صحتنه واعتدال مزاجنه
تعلق ایلسه حکمت بالغهٔ قادر علام بودر که طبایع معدهدن هر بر طبیعت طبایع
مأکولاتدن کندو ضدنی اخذ ایدوب مثلا برودت حرارتی ورطوبت یبوستی
جذب ایتمکله مزاج اعتداله قریب اولوب الی ما شاء الله اعوجاجدن
امین اولور فاما مشیت قهار برکالبدنا پایدارك مقامت وبوارینه پدیدار اولورسه
معدهده برقرار اولان هر بر طبیعت مأکول ومشروبده اولان چار طبایعدن
کندو جنسنی اخذ ایتمکله مزاجه انحراف کلوب جسم بشریتك موت فنایه
میل کلیسی اولمغله جمعیتلری پریشان اولوردیلر (ذلك تقدیر العزیز الحکیم)
کما روی عن وهب بن منبه الیمانی حکیم هذه الامة انه قال وجدت فی التوریة
صفة آدم علیه السلام (انی خلقت آدم رکبت جسده من اربعة اشیاء
ثم جعلتها وراثة فی ولده تنمی فی اجسادهم وینمون علیها من رطب ویابس
وسخن وبارد وذلك انی خلقته من التراب وهو یابس ورطوبته من الماء وحرارته
من قبل النفس وبرودته من قبل الروح ثم خلقت فی الجسد بعد هذا الخلق الاول
اربعة انواع من الخلق هن ملاك الجسم باذنی وبهن قوامه فلا یقوم الجسم
الا بهن ولا تقوم واحدة منهن الا بالاخری منهن المرة السوداء والمرة الصفراء
والدم والبلغم ثم اسکنت بعد هذا الخلق فی بعض فجعلت مسکن الیبوسة فی المرة
السوداء ومسکن الحرارة فی المرة الصفراء ومسکن الرطوبة فی الدم ومسکن البرودة
فی البلغم فایما جسم اعتدلت فیه هذه الفطر الاربع التی جعلتها ملاکه وقوامه فکانت
کل واحدة منهن ربعا لا یزید ولا ینقص کملت صحته واعتدلت بنیته فان زاد منهن
واحدة علیهن قهرتهن ومالت بهن ودخل علیه السقم من ناحیته بقدر غلبتها
ویعجز عن مقاومتهن معان الطعام سبب لقوام القالب الذی هو مرکب القلب
پس یا مولانا وجه مشروح اوزره مرکب قلب اولان قالبك سبب قوامی طعام
اولدیسه برابکی لقمه دخی باعث کدورتدر بیورلدی مع هذا طعام بتمه نفس
اکا محملدن قالوب مزاجنه انحراف وعقلنه نقصان وخلقته اختلال کلزمی
کما قال بعض الاطباء الحمیة تضر بالصحیح کما یضر ترکها بالمریض وقال الشاعر
* بیت * وربة حزم کان للسقم علة * وعلة برء الداء حفظ التقال * پس لطفکردن

رجاء وانقان بودر که محبوب معنانك قامت موزون عبارانده اولان جامهٔ ادایی
برلباس آخر ایله دخی نمایان بیور که حسن زیباسنده ملاحت دیکر ولطافت
آخره دیدهٔ فهم ایله نکران اولوب غمزهٔ نکاتندن چشم فکرت پرطراوت
وکرشمهٔ عباراتندن سمع دقت پرلذت اولسون کاشف الاسرار مولانا
خداوندکار دخی جام جمال نمای کفتار نه عشوهٔ آخر وبادهٔ روح افزای
اسرار نه نشوهٔ دیکر تعبیه ایدوب بیت نوعروس مثنویٔ زیبامزی لذلرنده
طاووس خرامان ایله تحریك زبان ایتدیلر که ای عاشقان ای صادقان سزلك
کلمانکز دخی معقول وجملهسی عند العقول مقبول اولوب فی الحقیقه جسم بشری
محتاج ماکول ومشرو بدر وانبیا واولیادن بریسی لازمهٔ بشریه دن اولان ملبس
ومطعمدن کایت ایله یکمیوب وقوام قالبلرینه متعلق آلات واسبابی بقدر الحاجه
استعمال ایدوب لکن حلال وطیبی طلب ایله تجمل وتنعمدن فارغ البال اولمشلردر
فنهذا افضل کل رسول ونبی اکرم الضیف دار الضیافة ابیت عند ربی علیه
اکمل التحیات وعلی کل نبی (من اکل الحلال اربعین یوما نور الله قلبه واجری
ینابیع الحکمة من قلبه) دیو لقمهٔ حلاله ترغیب (وکل لحم نبت من حرام فالنار اولی به)
قول لطیفی ایله امت مرحومه یه شفقة حرامدن ترهیب بیوروب حد شرعده اولان
ماکولدن هیچ فرد نهی اولنمامشدر وخواجه عطارك بو بیتی محلنده واقع
اولمشدر دیرلر که * بیت * بخور کندم بقول حق میندیش * حجاب خوف را
بردار از پیش * پس اکرچه بونلرك جملهسی واقعه مطابقدر ولکن بو بابده
بنم مرادم اولان معنی هنوز فکرکزدن مجرد اولوب غفلت ایتمش سز ایمدی
طعام وشراب ایله بدنه قوام ویرمکدن مراد استقامت مزاجله عشق سبحانی
ومعرفت ربانی تحصیلیدر وآفرینش آدمیدن دخی مراد الهی اولدر (فاحببت
ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف) حدیث قدسیسی خود معروفدر فاذا کان
کذلك شول مجذوبان سالکان وسالکان مجذوبان که شمع دللری نور جذبات
حقله فروزان اوله انلرك قوام جانلری عشق دلدار وقوت جنانلری معرفت
پروردکار اولوب هیچ برحال ایله اول دم وتفسدن مهجور اولمازلر وداغ غانی
خواطره اشتغال کوستروب حتی هنکام خورشده جمعیت خاطر ایله
اولدقلری چون تناول اولنان طعام فی الحال نور محبته ملحق اولور واکر وقت
خورشده پریشان دل بولنور سه ماکول ومشروبی برلقمه دخی اولور سه
بغیر بسم الله اولوب کثرتنه تقویت وصفوت قلبنه کدورت ویرر شیخ اکبر

قدس سره الاطهر قصیدهٔ تائیهسنده نه خوب بیورمشلردر ﴿ نظم ﴾
فان خطرت یوما ببالك خطرة * من الغیر فاعرفها باخطر خطرة * فرفض السوی
فرض علی القوم رفضة * وکل کال باتباع الفریضة * وکن ورعا فیما اشتباه امره *
تخلص ضیاء القلب من کل ظلمة * وکن مع حکم الوقت فی کل حالة * ودع کل
ما دبرت ذاتا بفکرة * فشغلك بالموجود ان کنت محسنا * عن الغیر قد اغناك
اعظم غنیة * وجد بعزم فی مخالفة الهوی * ونفسك لا تنظر بعین کلیلة *
ونفسك بالاهواء امارة فقد * تمیل بهذا الوصف نحو الملیة * ومهما ترکت
بالتجلی رأیتها * مکان التجلی للصفات الجلیلة * وفی مثل هذا الطور تبصر
ذاتها * وقد ظهرت فی صورة ملکیة * وان وجدت سر الوجود حقیقة *
ولم تتحرك عنده واطمأنت * فمتداولی التحقیق صارت جدیرة * لان تسمی الآن
بالمطمئنة * ایمدی یاران صفایه بو معنالر معلوم اولدیسه شبهه قالمدی که
﴿ مثنوی ﴾ نان چو معنی بود خوردش سود بود * لقمه ونان چونکه ملحق
بالمعنی اوله انك تناولی انواع سود ومنفعت ومهیج شعلهٔ نور محبتدر فاما امر
برعکس اولوب ﴿ مثنوی ﴾ چونکه صورت کشت انکیزد جحود * چونکه
معنادن مجرد ومحض صورت اولدی کندیکه قلبده کدورت تراکم ایدوب حتی
سالك بی دولتك محبت ومعرفت وفکرت وبصیرت وارباب محبت ایله اولان
ودو الفتی کیدوب انك برینه کثرت ورودت واهل حقه انکار وعداوت صورت
بند اولور ﴿ نظم ﴾ ای بسا سالك که هالك شد ازین * کرچه دردی بود
ومرد راه بین * ای بسا صورت بمعنی ره نبرد * عاقبت نایافت وباحسرت بمرد *
ای بسا کثرت که در وحدت فتاد * ناکهان در قربت عزت فتاد * ای بسا
جامی که اندرچه فتاد * اندرین دنیای دون کره فتاد * ای بسا جانها که ابشار
رهست * تو مبند اری که راه کوتهست * چند کوه راه باید کرد راه *
تا شوی در عز قرب پادشاه * آه ای رشتهٔ عشقه پیوسته وافسر شوقه قطار
بسته اولان عشاق دل خستهلر سود ومضرته سزلك حالکزا کا بکزر که مثلا
﴿ مثنوی ﴾ همچو خارسبزه کاشتر می خورد * خار سبز شترکبی که ناقه چریده
قیلور ﴿ مثنوی ﴾ زآن خورش صد نفع ولذت می برد * اول خار سبزك
خورشندن صد کونه نفع ولذت ابلنور فاما وقت ضیمران کیدوب فصل
زمستان کلدکده ﴿ مثنوی ﴾ چونکه آن سبزیش رفت وخشك کشت *
چونکه خار شترك اول خضرت وطراوتی کیده واطافت ورطوبتی خشونت

ویپوسته منقلب اوله ﴿ مثنوی ﴾ چون همان بومی خورد اشتر زدشت ❁
چونکه اشتر دشت وکشت زاردن اول خار خشك کشته بی اول امید ایله
چرنده اوله همان ﴿ مثنوی ﴾ می در اندآنچ وکامش ای دریغ ❁ اشترك شدق
ودماغی دریده وخراشیده قیلور وشتر رنج کش صد آه وحسرت ایله دیرکه
حیفا ودریغا ﴿ مثنوی ﴾ کآنچنان وردمربی کشت تیغ ❁ که انجاین
وردمربی تیغ تیز وکیاه سبز رعنا خنجر خونریز اولدی خلاصهٔ گفتار مولانا
خداوندکار (المؤمنون هینون لینون کالجمل الآنف) حدیث شریفی طبقنجه
شراب عشقك اسرکاری وچراکاه شوقك بسرکاری شترلره وباعث
ازدیاد محبت وسبب تقویت نور معرفت اولان اغذیهٔ طیبه بی خار شتر باطراوته
تشبیه وحرص وشهوت ومحض بشریت ایله اکل اولنوب باعث کدورت
اولان اغذیهٔ بی منفعتی خار کام درو بامضرته تمثیل ایدوب بورلرکه
ای سلسلهٔ عشقك قطار پیوستهلری سز دخی کشت زار معیشتدن وقت بهار
ریاضتده لب شکر ومجمدت ودندان خلوص وقناعت ایله تناول ایدیککز
﴿ مثنوی ﴾ نان چو معنی بود بود آن خار سبز ❁ نان ونعمت چونکه انوار معانی
وحکمته ملحق اوله فی المثل اول خار سبز باطر اوندر که دماغ خلال الفکرنزه
لذت وحلاوت ورنك روی باملا حتکزه طراوت ولطافت وبدن مألوف
عبادیکزه خفت وقوت وجمال فکرنکزه بشاشت ونورانیت ویرر فاما مفاوز آز
وشهوتدن زمستان کزنده دهان غفلت واسنان حیوانیت ایله اکل اولنان
نان بشریت ﴿ مثنوی ﴾ چونکه صورت شد کنون خشك است وکهنه ❁ چونکه
بو حالده محض صورت وبی نور وپر کدورت اوله لاجرم یبوست وخشونتده
اولوب خراشیده کام ودریده لبج اولان شتر رنج دیده کبی سزك دخی دماغکزه
انواع درد ومحنت ویروب نورانیتکزه ظلمت وصفای وقتکزه کدورت وکرمیٔ
محبتکزه برودت وقواکزه کسالت ودیدهٔ وحدت بینکزه خواب غفلت کتوروب
غواشیٔ کزنده بی تاب وطاقت وقلوب اصفیایه ثقلت اولورسز ﴿ نظم ﴾
ای دریغا رنج وضایع بماند ❁ دور از عشق دلت بکدم نخواند ❁ تخم بدکاری که
این روزت بود ❁ کردو چشم راه بین کورت بود ❁ چون تواندر صورتی در
مانده باز ❁ کی شود برتو در تو حید باز ❁ بازماندی از حقیقتهای خویش ❁ تاکه
داری لقمهٔ صوری به پیش ❁ راه اوجوی وهوای او طلب ❁ فکرت او وبقای
او طلب ❁ تاترا نوری کند همراه او ❁ بدرقه باشد ترا در راه او ❁ مثنوی باید که

ازجان بشنوی ❁ تازخوف جاودان ایمن شوی ❁ پس ای شنو ای آگاه ومشتاق
لقاءالله زینت افزای بزم اسرار ومسند آرای صدر انوار مولانا خداوندکار
نان صورینك اسباب منفعت وبواعث مضرتدن اولدیغی بعد الاخبار چلبی
حسام الدینك نسمات طلب فیوضات ومولانا جلال الدینك روحات نسیم
جذباتیله جوهوای جنانلرنده جمع اولان ابر هدایت ریز محبت آمیزندن تقاطر
ایدن باران عبارات عنبر فوحات زمین پهنای مثنوی وفضای صحایف
معنوینك کلزار لطایف لطفنده نمودار ایتدیکی اسرار حقایق انوار
خضروات باطراوته وچلبی حسام الدینك علایق کونیه دن مجرد اولدیغی
حالده استماع شوق ومحبت ایله شنوا اولمه لرینی فصل بهارده جوپای چرا اولان
شتر رعنایه ومقتضای بشریت ایله ماسوا آلود اولدقلری ایام شتا کزنده استماع
ایتدکلرینی خار خشك لبج خراش اکل ایدن ناقهٔ رنجباره تمثیل ایدوب صورت
اعتذارده کوشمال بی شمار ایله بیورورلرکه ای نور دیدهٔ یقین چلبی حسام الدین
﴿ مثنوی ﴾ توبدان عادت که اورا پیش ازین ❁ جناب هدایت قرینکز عادت
مألوفهٔ وحدت رهینیله بوندن اقدم چراکاه مثنویده خورشید جذبات وماه
فیوضات ایله مربی اولان ورد ورياحین معرفت وسبز بساتین حقیقتی لب
شیرین شوق وفکرت ودندان عشق ومحبت ایله ﴿ مثنوی ﴾ خورده بودی
ای وجود نازنین ❁ تناول بیورمش ایدیکز ای وجود نازنین ولکن شمدیکی
حالده بعض علایق وفکر ومانع فراق بانوی پری پیکر سزك حالکزی نوع
آخر وخاطر یکزی مکدر ایتمشدر جنابکز ایسه اولکی صفایه نظر ایله ﴿ مثنوی ﴾
بر همان بومی خوری این خشك را ❁ بو خار یابس ماندی اولان کلام کام خراشی
همان امید سابق ایله استماع ایده بورسز اما اکجانابکجاکه ﴿ مثنوی ﴾ بعد ازین کآمیخت
معنی باثرا ❁ سزك مرآت مجلا کزده دم کثرت ژنك وکدورت ویردکده صکره معانی
باصفالرای بشریت ایله آمیخته وغبرای کثرت ایله اسرشته اولوب ﴿ مثنوی ﴾ کشت
خاك آمیز وخشك وکوشت بر ❁ خشك وخاك آمیز وکوشت بر وکام در اولان خار سرتیز
کبی بی منفعت اولدی پس ای حسام الدین قدر وصلنی بیلك ایچون بودرد فرقته
صبر ایدوب برقاچ زمان یان یاقیل که نیجه مجاهده وریاضت ایله مرتبهٔ اولایه
نائل اولنجه دکین ﴿ مثنوی ﴾ زآن کیاه اکنون پرهیز ای شتر ❁ اول کیاه
خشکدن شمدی که حالده پرهیز واحتما قیلوب بی فائده دریده لبج اولمه ای
شتر حامل کنج دبوه مولانا خداوندکار وسیله ختم کلام وحسن اختتام اولمغیچون

كلمات حيات بخشلرن عين حياته وقاب آفتاب لمعاتلرن چاهه وواردات متتابعه نك انقطاعيله آب عباراتك تيرکی وقاتنی قات آب چاهه تشبيه ايدوب بطريق التجريد ذات حميده صفاتلرينه خطاب ايدرلر كه ﴿مثنوی﴾ سخت خاك آلود مى آيد سخن ﴿ گفتار مثنوی غايت ايله تيره وخاك آلوده كليور ايمدی ای نفس ناطقه چونكه ﴿مثنوی﴾ آب تيره شد سرچه بندكن ﴿ ماء معين مثنوی تيره و بی معنی قالدی سرچاه دهانی بندايت وباب زبانه مهر سكوت اوروب برزمان خاموش اول كه ﴿مثنوی﴾ تا خدايش بازصاف وخوش كند ﴿ تا خدای بی مثال اول آب مقالی كيروصاف وزلال ايدوب دريامثال جوش وخروشه كتوره والطاف وعنايت الهيه‌دن نا اميد اولمه كه ﴿مثنوی﴾ او كه تيره كرد هم صافش كند ﴿ اول قادر وجبار وفاعل مختار كه مقتضای اسم قابض ايله اول آب زلال معنايی تيره وخاك آلود ايتمشدر بر مفحوای آيت كريمه (فان مع العسر يسرا ان مع العسر يسرا) سكاو چلبی حسام الدينه اسم باسط وواسع ايله تجلی ايدوب انشراح صدر و يره وخاك آلود بشريت اولان كفتار ثرای آميزه كمال صفوت ولطافت ويروب نفخ صوراسرافيل كبی مرده دللری احيا ايليه امابو بابده عجله وشتاب ايتميوب صبر پيشه اوله كه ﴿مثنوی﴾ صبر آرد آرزو رانی شتاب ﴿ آرزو وامنيه‌يی صبر وتحمل حصوله كتورر عجله وشتاب دكل حبذا زهی حبا اول مرشد والاهمته كه اوصاف حدوثيتی باب ازليته ترك ايدوب اوصاف ربوبيت ايله متصف اولدقلرينه بناء كريمه (وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) مبتغاسنجه نفسيله نفسندن محتجب اولان ارباب فرقته بلايه صبر وتحمل واوامر الهيه‌ده استقامت ومقصود حقيقی‌يه توجه واقبال وصيت ايدوب چلبی حسام الدينه وجمله اخوان مستعمين وطالبان مستعدينه بروفق كريمه (يا ايها الذين امنوا اصبروا وصابروا ورابطوا واتقوا الله لعلكم تفلحون ﴿مثنوی﴾ صبر كن والله اعلم بالصواب ﴿ بيوررلر قدس الله روحه وطيب الله انفاسه وافاض علينا بركاته آمين حقا كه (الصبر مفتاح الفرج) وفقنجه صبر مصباح جميع درجدر ﴿نظم﴾ ای جلال رومی مولانای ما * ای طبيب درد ودرمانهای ما * ای مسيحا ناطق و پرورمكرمت * ای محمد خوو حيدر منقبت * صبر فرمودی مرا ای ذوالكرم * بس مطيع چاره‌نی فرمانبرم * ای دل آخر صبر كن چندين مجوش * صبر خوكن صبر نوش وشو خموش * صبر كن تا پيش آيد راحتی * رنج ديدی پيشت آيد راحتی * هر جفه بی راوفانی در پيست * راحت بی رنج

اكنون خود كيست * ای دل آخر صبر كن درراه او * تا مكر بو يی بيابی باز جو * درفراق خود دمی زاری كنيم * آنكهی آهنك هشياری كنيم * در مكانی در زمانی بی جهت * باكه كويم سر آن در معرفت * ای دريغا درد هردم تازه كشت * نار فرقت در دلم ازحد كذشت * اين زمان صبری بايد كردهم * اين زمان تأخير بايد كردهم * ازكجا ديكر رسم درسوی او * ازكجا ديكر بينم روی او * ای دريغا مهلت بنمايم * ای دريغا عزت كويايم * عاشقانرا درد باشد ز اشتياق * كه وصال آيد پديد وكه فراق * سالك بيچاره دل سكران شده * درفراق ودروصال حيران شده * پس اميدی هست نوميدی مباش * جز بنور عكس خورشيدی مباش * جملكی تكرار دل باجان بكفت * دردل هم بادل بی جان بكفت * هركه درراه خدا بادرد شد * تو يقين ميدان كه مرد مرد شد * دردمی بايد كه بی درمان بود * راه می بايد كه بی پايان بود * درد با درمان وره پايان نبود * اندرين ره منزلی آسان نبود * هرزمانی منزلی ديكر بود * هرزمانی راره ديكر بود * راه حق راهيست هردم بی صفت * بی صفت راكی بود خود معرفت * بيدلانرا در بلا تاچند چند * افكنی ای كرده جانها پای بند * بيدلانرا عاقبت نوری فرست * از يقين رازمنشوری فرست * وصل خود بنمای يكدم عاشقان * تابرافشانندهم جان هم جهان * ای وصالت لم يزل هم لايزال * می نخواهم هيچ جيزی جز وصال * وصل حق شد برهمه حسن المآب * وصل جو والله اعلم بالصواب *

﴿تاريخ ختم الكتاب﴾ *بيت* عون حق ايله كتاب اولدی تمام * باز دم اتمامنه تاريخ ختام * ١٠٤١ وهذا آخر الكتاب ومختتم الخطاب والحمد لله على توفيق الملك الوهاب آه ای دل بی قرار وزبان ثنا كفتار برحمد جميل كه نقاش صنع ربانی وكاركاه فيض سبحانی در و ديوار وجود قصر انسانيده اولان نقوش اسرار ومعانی‌يی اول حمد مبرورك ذكر موفوريله نكاشته و برشكر جليل كه فراش لطف الهی شموع جموع نامتناهيسنی شمائم سواطع آه سحرگاه ايله مساكن بواطن طالبان الهيده ارنا الاشياء كماهی اول شكر موفورك نور حضوريله افروخته بيورمشدر حق جل وعلانك باركاه كبرياسنه نثار اولسونكه بلابل بيان اغصان لسانده نغمه زنان اولدقلری ترنمات حمد فراوان اول رب الانامك لطف وانعامی ومصباح حدقهٔ جان اولان نور نور حديقهٔ شاكران اول جواد ذوالعطانك پرتو اشعهٔ الهامی اولوب عقول فحول دانش پيشه اخيار انك كنه صمدانيتنده دم بسته وحيران وابصار نظار بينش انديشه اهل اعتبار انك ادراك

وجدا نینده کم کشته شعور وسرکردان اولشلردر آه کیم اول احدی الذات
وسرمدی الصفات بذوالالطاف والعطایادرکه فاتحهٔ فایحهٔ بیان وخاتمهٔ
سانحهٔ تبیانی سورهٔ اخلاص توحید اختصاصه مقرون ایدوب کوهر ازهر
عرفاندن عبارت اولان نقد تمام عیار ضربخانهٔ سینهٔ سخنوران انك سکهٔ
توحید ومیزان تمجیدی ایله مسکوك وموزوندر ومعادن ضمایرده اولان جواهر
معقولات انك اسرار الوهیتندن متبادر ومکامن خواطرده اولان زواهر
منقولات انك ربوبیتنه تصدیق واقرار ایله ظاهر اولوب عشق جمالنك کنند
طلبی کردن جان ارباب وجد وطربه انداخته وشوق وصالنی بواطن ارباب
شهود ایچون مقام بقاع وجود دن پرداخته ومشاطهٔ تجلیات جلالنك
عکس انوار جمالنی مرایای قلوب اصحاب ایقانه نموده وصیقل توجهات
جناب لایزالنك مصقلهٔ اشتیاق وصالیله جام جهان نمای اهل عرفانی
کدورات ظلمات حدثاندن زدوده بیورمشیدر ﴿شعر﴾ ازلطف دوست سکهٔ
دولت بنام ماست * اقبال یافتیم وسعادت غلام ماست * ازحق رسید
هرچه بهرکس رسیده است * ماست جام دوست جهان مست جام ماست *
کویی که عشق چیست چه کویم که عشق چیست * اقبال ودولت وشرف
مستدام ماست * ونفحات عنبر شمیم صلوات کلستان انس وفوحات عبهر
نسیم تحیات جنان قدس عودمجمر رسالت مشك نافهٔ نبوت نقشبند کلبن
طریقت عقده کشای کلشن حقیقت نور حدیقهٔ آب وکل نور حدقهٔ جان
ودل اعنی خواجهٔ کائنات سردفتر موجودات علیه اکمل التحایاك مرقد
منور ومشهد معطر وآل واصحاب نبوت پرور وسعداخترلری ارواح مطهر لرینه
نثار اولسونکه اول بیغای شکرستان سبع مثانی وورد خندان کلستان امانی
کنوز رموز غیب قدم اولان علوم مکتومهٔ (وعلمك مالم تکن تعلم) دبیرستانندن
برخوای (اقرأ باسم ربك الاکرم الذی علم بالقلم) علوم اولین وآخرینی ازبر
و(سبحان الذی اسری بعبده) تاج ابتهاجنی برسر (فاوحی الی عبده ما اوحی)
دواج دیباجنی در بر قیلوب قلوب عارفیندن جریان ایدن جداول علومك
منبعی انك بحر زخار علوم اولان لسان جوامع الکلملریدر ﴿نحفه﴾ صدرنشین
اوست دربن پیشکاه * کنت نبیا بوداورا کواه * بود زرخ شمع نبوت فروز *
آب ندیده کل آدم هنوز * رفعت ازو منبر افلاك را * رونق ازو خطبهٔ لولاك را *
چرخ نزد خیمهٔ زربی طناب * جزپی آن شاه رسالت مآب * ای عربی نسبت

وامی لقب * بندهٔ توهم عجم وهم عرب * شمعی ونورازتو رسدجمع را * پشتی
وروی نبود شمع را * بحر کرم موج زن ازمشت تو * مقسم آن فرجهٔ انکشت تو *
کرسنه وتشنه هزاران هزار * کشته ازآن جرعه کش ولقمه خوار * اهل
لبت چون شکر افشان کشد * کشورجان راشکرستان کند * طوطی طبعم
که ثناخوان تست * درهوس یك شکر افشان تست * بوکه کنم تازه ثناخوانیی *
ای شکرستان شکر افشانیی * خارجفا ریخت براهم کناه * لب بکشا عذر
کناهم بخواه * شد الفم لام زغمهای ژرف * کوش کن ازحال من این یکدو
حرف * آمده ام باهمه آلایشی * منتظر بخشش وبخشایشی * کرلب جان
بخش توفرمان دهد * دل قدمت سرنهد وجان دهد * پس اداء حمد
وشکر بی غایه واهداء سلام وصلوة بی نهایه ایله بوفقیری وجود فرومایه وحقیر
نابودکم ورایه رابطهٔ محبت خدا ووسیلهٔ وصلت مولی اولان سررشتهٔ شریعت
خاتم انبیایه پیوسته اولدیغی حالده دست مناجاتی بارکاه اعلایه افراشته وروی
ضراعت ومناغاتی عتبهٔ کبریاده خاك آلوده ورداشته قیلوب توفیق اعانت ربانی
ورفیق صدیق عنایت سبحانی به استیناس وآفتاب فلك نبوتك وارث اسرار
حقیقت ومشکوة انوار ولایتی اولان پیرطریقت وبدرمنیر هدایتك نور جذبات
مستی سوزندن فتیلهٔ قلب شوق افروزی اقتباس ایله بودفتر منثورة الاوراق
وجریدهٔ مجتمعهٔ منظورة الاشواق سنه احدی واربعین والف ربیع الاولنك
جمعهٔ آخرنده پذیرفتهٔ اتمام وعندلیب کلستان حقیقت نوشکفته کل بهارستان
طریقت نورشمع جمع شطار مولانا خداوندکارك روحانیت فیض مآثرندن
استمداد تام ایله قبیل صلوة جمعه ده شرفیافتهٔ اختتام اولدی * بیت *
بطالعی که تفاخر کند بدان انجم * بساعتی که تفاضل کند بدان تقویم *
نه زمان برزمان امن وامان واوان آرامش سعد اقتراندر که نقاوهٔ دودمان
سلیمانی چراغ خاندان عثمانی * بیت * سرپرآرای ملك پادشاهی * مزین
ساز تخت دین پناهی * پادشاه فلك بارکاه ظل الله ملائك سپاه انجم کروه
واسکندر شکوه رافع رایات الامن والامان دافع غوایة الظلم والعدوان المستغنی
عن الاطناب فی الالقاب سلطان البرین خاقان البحرین خادم الحرمین الشریفین
السلطان بن السلطان بن السلطان والخاقان بن الخاقان بن الخاقان السلطان مراد
خان ابن السلطان احمدخان لازالت سرادقات دولته مرفوعة علی مفارق الانام
ومابرحت خیام حشمته مشیدة باوتاد الخلود والایام واعزالله انصاره فی کل

مطلب
در دعاء دوام
حضرت پادشاه
عالم پناه

الادوار والايام حضرتلرينك يمن سلطنت مؤسس البنيانلريله شرف عنوان
اولوب سايهٔ همايون عدل واحسانلرنده خلق جهان مهاد امنده غنوده
ومرفه الحال وعلى الخصوص بو ناپيداى بيداء وجود حوادث دوراندن
آسوده وفارغ البال وهجوم شواغل مشاغل كثرتدن سالم الاحوال اولوب
اول پادشاه برجيس سعادتك حومهٔ حمايه لرنده صفاى وقت ايله بو خدمتك
اتمامنه نهزت وسهولت ايله اختتامنه فرصت بولدیغمه بناء دعاى استدامت
دولت ارجمند وثناى اعتلاى سلطنت ابدپيوندلرينه عن صميم البال مداومت
واشتغال شكر على المنعم لازمهٔ دأب عبوديت ووظيفهٔ اداء حقوق نعمتدن
اولمغله شول اوقات مستطابه وساعات مستجابه‌ده كه اصحاب مدانات وارباب
قربات برمصداق كريمهٔ (تتجافى جنوبهم عن المضاجع يدعون ربهم خوفا
وطمعا ومما رزقناهم ينفقون) ترك خواب وغفلت ايله بستر راحتدن برخاسته
وجوف لياليده روى نيازلرين عتبهٔ چاره سازده خاك آغشته وسرشك خون
آلودلريله كلشن زمين سرشته اولوب رياح عنبرفوايح آه وانينلرى عرش برينه سر
افراشته وكف مناجتلرى باركاه رفيع الدرجاته برداشته واشعهٔ لمعات بارقات جذبات
ربانيه نسمات تجليات رحمانيه ايله سرادقات وجه سبحانى مشروح وبراقع
صفاتنى مفتوح ايدوب مراياى مجلوهٔ قلوب عاشقينه پرتوانداز انوار تجلىٔ
ذات اولدقده بروفق (ان لله عبادا قلوبهم انور من الشمس) جام جمال نماى
ربوبيت اولان قلوب نور صفوتلرى ديدهٔ فكرتلرندن رفع پردهٔ غيريت وخلوتخانهٔ
وحدتده انس مشاهدهٔ حضرت احديت ايله غرق درياى مواج وصلت اولەلر
بونابود وناپيدا ومفقود بى سر وپادنى آرزوى اقتدا ايله اول صنوف قربت
محفوف ملائكك صفوفك صف اخيرنده اولان كرامت موصوفلرك دامن شفاعت
مالوفلرينه رومال ودركاه قاضى الحاجاته تضرع وابتهال اولنور كه بالنبى
وآله الامجاد حضرت سلطان مرادك طبع همايون پاك نهادلرى علل مكدره‌دن
آسوده وبى غل ودين ودولتلرينه خير وانفع اولان كلام صدق وصوابى
قابل واحوال مظلومينى كماهو حقه متجسس وسائل ونص قاطع شريعت
وصمصام ساطع عدالتلرى ايله ظلمه‌نك سرشقاوتلرى زائل وعلما واهل حقه
مائل وانقياد شريعت مطهره دوام عمر ودولتلرينه اعظم وسائل وفقراء
وضعفايه كمال رحم وشفقت ايله (عدل ساعة خير من عبادة ستين سنة) مثوباتنه
نائل (وان الله يأمر بالعدل والاحسان) كريمه‌سنه مظهر كامل ودعوات

خيرات فقرا جميع آفات وعاهاته مانع وحائل اولوب هميشه آفتاب جمال عالمتابلرى
افق سعادتدن طالع واختر بخت فلك پيرالرى برج دولتدن ساطع وساحهٔ
سلطنت كيتى نمالرينه خورشيد عنايت ربانى شرف شمس نصرت منابيدن لامع
اوله ودرخت موزون وجود عدالت فزونلرى كه سايهٔ يزدان بيچوندر انوار
واثمار اولاد امجاد ايله مزين ومشحون اوله اعنى جنان جنان وصلت
تولعانلرندن شهزادكان يوسف جمال وسليمان اقباللر نمايان وحديقهٔ نظركاهنده
سرو روان كبى خرامان اولوب اصل شجرهٔ مباركهٔ زيتونهٔ ذات ستوده
طوبى نمونلرى (كشجرة طيبة اصلها ثابت وفرعها فى السماء) زمين شهودده
سرمدى بقا ونشو ونماسى آب حيات روح افزا ايله اوله ورده وبحرده اولان
عساكر فوز مآثرى رايات نصرت آيات (نصر من الله وفتح قريب) ايله
منصور ومظفر اولوب اعداى دين ودولت اولانلره بروفق (ودمرناهم تدميرا)
مقهور ومدمر اولەلر واعلام ثوابت اقدام دين اسلام اعزالله على الدوام اعنى
منارات عاليات مانند ستون خيام آسمان بى عمد قيامك عنادل خوش الحان
وبلابل هزار دستان شرف آشيانى اولان آذان خوانلرى آهنكنه قباب آسمان
ايله صباح ومسا وظهر وعشا وعصر صلاوة وسطاده نواى بانك راست (اشهد
ان لا اله الا الله) ايله نوبت زن بنجكاه (محمد رسول الله) اولدقلرنجه جوامع ومساجد
شريفه ومنابر ومحافل منيفه‌ده دوام عمر ودولتلرىچون دعا وثنا وائمه وخطبايه
اقتدا ايدن جماعت مسلمين حنين آمين وازيزوانين يامجيب السائلين ايله باركاه
جناب رب العالمينه دست كشا اولمقدن خالى اولميوب مدى الدهور والازمان
عتبهٔ عليەلرى قبلهٔ ملوك جهان وسدهٔ سنيەلرى مطاف سلاطين زمان اوله

❊ نظم ❊ زبراين نه رواق مينافام * چون شود كفته اين همايون نام *
آمدازهريكى بجاى صدا * خلدالله ملكه ابدا * آمين يارب ذوالفضل والعطا
بجاه حبيبك المصطفى حقاكه اول ظل ممدود مولانك سايهٔ راحت احتواسنده
زينت افزاى صحايف اوراق اولان كلك اشواق ومداد براق صفحات آفاقه
برنقش عجيب ودست كاتب محبت وثاق ايله موانست اوصاف كمال ايله اولان
عرايس جمالنه انصاف ايله نظر اولنسه نقود عباراتنك توصيفى * ع * ولفظه
ارق من نسيم الورد فى السحر * ايديكى باهر وكنوز اشاراتنك تعريفى * ع *
ومعناه احسن من الزهر غب المطر * اولديغى روشن وظاهردر ❊ نظم ❊
سخنها كه چون كنج آكنده بود * بهر نسخئى كه پراكنده بود * زهر نسخه

برداشتم پابها * برویستم ازنظم پیرایها * کز بدم زهرنامهٔ نغزاو * زهر پوست
برداشتم مغزاو * حاصل ما آل بحسب مقتضای حال فصاحت مقال ایله
تفاسیر واحادیث مناسبه وتباشیر ونذائر متعاقبه ومواعظ ونصایح متقاربه
وحکمیاتی محتویه انواع غریبه ودقائق معارف توحیددن اشارات رشیقه
وعبارات انیقه ایله اصناف نکات عجیبه وکلمات موزونهٔ عشاقدن ظرائف
منظومات بدیعه تحریر اولندیکه روحه نشاط وسرور وافسرده اولیان قلبه
حیات موفور اعطا ایدر اماقوالب فرسوده ومسامع ژنك آلوده یه کلال ویررسه
معذوردرکه اهل ذوق وحالك مخاطبی اومقوله مقسی البال اولان ارباب ملال
دکلدر عرفی بومحله مناسب نه خوش دیمش ❊ شعر ❊ سیماب بود قفل
درکوش توورنه * صد نغمهٔ مستانه طلبکار سماعست * کوش شنواجوی که
دربزم تأمل * ربستن لب مایهٔ صد کونه صداعست * ایمدی طالب محبت ربانیه
ومستعمان معرفت سبحانیه اولان اعز اخوان واخص خلانه صد نغمهٔ مستانه
ایله ❊ نظم ❊ تفاسیر واحادیث وخبردن * حکایات غریبه وعبردن * هم
اطوار طریقتدن ادبدن * ارادتدن اطاعتدن طلبدن * یازلدی نیجه اسرار
دقائق * آچلدی دولو انوار حقایق * دلندی کلك تحریر ایله درلر * دیزلدی
سلك تسطیره کهرلر * بودریای لآلی غرردر * جواهر معدنی اکسیر اثردر *
بوکشف ایتدی نقاب مثنوینك * بوکوستردی جمالن معنوینك * اکرچه جلد
اول شرح اولندی * ولی جمله معانی سرح اولندی * اوقویانلر یازانلر بوله
مقصود * نعیم جنت ایله اوله مسعود * دخی سمع قبول ایله ایدن کوش *
شراب حب ذاتی ایله نوش * وبالجمله خمخانهٔ عشقدن دماغ جان مخموران
شراب طهور وحدته بی اندر پی اقداح عبارات ایله محبت جرعه لری صونلوب
خلوتخانهٔ رازده مدهوش وسرانداز اولان عدم پرواز وهستی بازلرکه معشوق
ممتاز ایله اولان مراسم نازونیازلری ابراز اولندی که کوش بازاولان نونیازلر دخی
جناح همتلرین باز واوج محبته پرواز ایدوب حرم حریم انسده نای نیاز قدس
ایله نغمه پرواز اولهلر ❊ شعر ❊ توشمع مجلسی دربزم جان باش * بیامی نوش
ومیر عاشقان باش * اکر خالص شدی چون زروکرنی * میان بوتهای امتحان
باش * میان مجلس مستان مستور * سبکروحی کن اماسرکران باش * تراچون
بحر می کوید بیاآی * بسوی بحر چون سیل روان باش * درآخر منزل مابی
نشانیست * تواول نیز جانا بی نشان باش * آه ای لب تشنکان بادهٔ محبت اکرچه

کیم وجوه ستیرهٔ عرایس ستاره مأنوسه سراپردهٔ عبارات انیقه ده مستوره
اولدیغی جهتدن امتعهٔ میانی بونقابس معانیدن محجوبلردر فاما نقادان سخن
شناس وصرافان جوهر انفاس اولان ارباب طبایع سلیمه واصحاب اذهان
مستقیمه دن ملتمسدرکه بومرایای انوار دیدار وجام جمال نمای اطوار شطارك
شواهد حرم سرای اسرار اولان نوعرایس ابکارنك مشاهدهٔ دیدارینه
شوق بی شمار ایله نثار نقد افکار ونظرلرین تکرار ووجوه استعاراتندن رفع
استار ایتدکدنصکره مستفتحان انوار قلوب ومستکشفان اسرار غیوب اولان
زمرهٔ طالبین صادقینك مسامع یقینلرینه بروفق * ع * وللارض من کأس
الکرام نصیب * جواهر نکات اسراری بذل ونثار وبوراده بی اثره بی رهبر ظفر
میسر اولمادیغن اخبار ولاجرم برمرشد کامل خضرفرهم ترابدیکن تصریح
وآشکار ایدهلر وانتهاء مناهج جمال تألیف وارتقاء مدارج حسن ترصیفه لطف
ایله نظر اولندقجه ❊ نظم ❊ نمی یابد چوسائل بی وسیله * عطیات سنیات
جزیله * اکر چندین وسیله نیست قابل * نباشد با کریمان کارمشکل * که درپیش
سلیمان تحفهٔ مور * نباشد عیب که المأمور معذور * وقتقجه دعای خیره وسیله
ایدیکی ضمیر منیرلرینه پوشیده اولمیوب بوخاك فرسای کداخته ابتلا اعنی بلای
عشقه مبتلا وحریق ناردرد ولا ایچون دست دعابی بارکاه اعلایه کشوده
وروی تمنایی عتبهٔ کبریایه سوده قیلوب عندالله والرسول سعی مشکور وجرم
وکناهی مغفور وزاویهٔ لحدده عفوورحمت غفورایله مسرور اولمق یابنده قرائت
فاتحة الکتابه لطف موفور بیورهلرکه اول غفور وشکور جنابلرینك دخی جرم
وقصورلرین دامن عفو ومغفرت ایله مستور وآب دریای رحمتیله اوساخ
معصیتدن پاك وطهور ایدوب جنات الفردوسده بوسه کنار حور ایله اریکه
نشین قصور اوله ❊ شعر ❊ خدایا حاجت جمله رواکن * نیکویم مرانتها
عطاکن * چوحاجت از براخلاص خواهم * مراداز بهر عام وخاص
خواهم * خدایا ازسخن کاری نیاید * بدحالی که ازقلم راید * هرآنکس کین
دعارا کوید آمین * خدا بدهد مراد انش به تعیین * آمین یارب العالمین بحق
(وماارسلناك الارحمة للعالمین) وصلی الله علی سیدنا وسندنا وشفیع ذنوبنا مولانا
ومولی العالمین محمد وعلی آله واصحابه وعترته واشیاعه وعشیرته واتباعه
الطیبین الطاهرین اجمعین وسلام الله علی جمیع الانبیاء والمرسلین والاولیاء
والعاشقین * والاتقیاء والعارفین * والاصدقاء والصالحین * وعامة المؤمنین

والمؤمنات والمسلمين والمسلمات الاحياء منهم والاموات وعلى ملائكتك المقربين وعلى اهل طاعتك فى برك وبحرك اجمعين والحمد لله رب العالمين وقد اتفق الفراغ من تصنيفه بعون الله وتوفيقه على يد مؤلفه اضعف عباد الله واحقرهم مقتبس الانوار الطالعة الباهرة من مشكوة اللامعة الزاهرة فى يوم الجمعة الثامن والعشرين من شهر ربيع الاول لسنة احدى واربعين والف من الهجرة النبوية على صاحبها اكمل التحية وانا الفقير الى رحمة الله العلى الكبير (عبد الله) بن السيد بن

عبد الله القسطنطينى مولدا وموطنا البيرامى

طريقة غفر الله له ولوالديه ولاساتذيه

غفرانا عظيما وفتح عليه ابواب

المعارف والحقائق

فتحا مبينا

مم

م

تم طبع هذا الكتاب المستطاب بعون الله الملك الوهاب فى دار الطباعة العامرة سنة ثمانية وثمانين ومأتين بعد الالف من هجرة من له الانس والالف

وقوبل من نسخة كتبها (جورى دده) ووضعها فى كتبخانهٔ كبريلى زاده وانشأ فى ختام كتبها هذه المنظومة مدحا للشرح وشارحها

* كتاب مثنوى كيم نسخهٔ علم حقيقتدر ۞
۞ اوكيم معناسنى ادراك ايدر صاحب كرامتدر *
* سراپا شرح رمز نكتهٔ معناى قرآندر ۞
۞ بيان ايلر اصول دينى هر بيتى بر آيتدر *
* دكلدر نقل احكامى نجوم آسمان اما ۞
۞ بنه جمله كتابى آسمانيدن حكايتدر *
* كتاب آسمانينك بودر معناى مضمونى ۞
۞ كه هر بر نكته سى بر وحى منزلدن كنايتدر *
* زبان حالدن صادر كلام الله ناطقدر ۞
۞ بونك تركيب حقا خارج لفظ وعبارتدر *

* نه قاشانى بيلورتا ويل ومعناسن نه جرجانى ۞
۞ اكرچه انلرك هر بيرى بر صاحب فضيلتدر *
* مكر فيض ايريشه ملا جلال الدين روميدن ۞
۞ كه زيرا اول اديب عالم غيب هويتدر *
* اول استاد معلمخانهٔ علم لدنى كيم ۞
۞ نكات دلكش برقع كشاى سر وصورتدر *
* اولانلر اطف حقله مظهر فيضى اول استادك ۞
۞ بقاسه هر برى مجموعهٔ اسرا قدرتدر *
۞ اوفيضك مظهرندن برى (عبد الله) افنديدر ۞
۞ كه استعداد ايله استاد اصحاب طريقتدر ۞
* بو سوزده شاهدمدر مثنوى يه يازديغى شرحى ۞
۞ نه شاهد مدعامى صدق ايله اثباته حجتدر *
* كه اول متن متينى بويله تحقيق اوزره شرح ايتمك ۞
۞ نه مقدور بشر نه حد مقدار طبيعتدر *
* بو فيض نشأهٔ صهباى الهام الهيدر ۞
۞ كه بركم جرعه سى شورش فزاى عقل وفكرتدر *
* بو شوق جذبهٔ انوار عشق لايزاليدر ۞
۞ كه اد نادره سى سوزندهٔ فهم وكياستدر *
* بو فيضك شوق مهر افروز عشاقى حقيقيدر ۞
۞ بو شوقك فيضى هستى سوز ارباب حقيقتدر *
* محصل اولمايجه مظهرى بو فيض وبو شوقك ۞
۞ بو كاره جرأت ايتمك خارج نيروى همتدر *
* بو شرحك وصفنى تفصيله حاجت يوق بياور اهلى ۞
۞ كه هر بر نكته سنده لطف ومعنى بى نهايتدر *
* اولوتمش مستتر هر لفظنك تحتنده بيك معنى ۞
۞ انى ادراك ايدنلر نكته دان سر وحدتدر *
* فنون معرفتده بر مكمل نسخه در حقا ۞
كه اجناس فوائد بوقلسك بى حد وغايتدر

* خصوصا طرز انشا وعبارات دلاراسی ☼
☼ بیان مشکلاتی فن اعجاز و بلاغتدر *
* ادای صاف و پاك سلسبیل کوثر باقی ☼
☼ سواد خط مشك افشانی سنبل زار جنتدر *
* زهی صورت نمای معنوی کیم طبع فیاضی ☼
☼ بو کونه جوهری مرآت حسن قابلیتدر *
* علوم شرع وتحقیقه بودکاو دسترس بولمق ☼
☼ صفای خاطر باطندن آثار علامتدر *
* تصوف عالمن مردانه تسخیر ایلمك بویله ☼
☼ عجب قوتدر الحق سعیله اولمز ولایتدر *
* فضیلته بو شرحك غیریدن اطنی (بش) آرتقدر ☼
☼ اولورسه (خاتمه) تاریخ اتمامی اصابتدر *
* دکلدم بو شرحك وصفی اماجرأته باعث ☼
☼ لسانه نطق شارحدن ایرن آثار قوتدر *
* کمال اهلی عجبی اولسه پیرواکای (جوری) ☼
* جناب ذاتی حقده سالك راه هدایتدر *